

מבחר עלזנים

ויגש שנת תשפ"ג

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:03	05:41	05:25	04:09	ירושלים
05:59	05:37	05:27	04:23	בני ברק
05:59	05:37	05:24	04:13	חיפה
06:00	05:38	05:28	04:24	אשדוד
06:02	05:40	05:26	04:08	בית שמש
06:02	05:40	05:27	04:26	קרית גת
05:59	05:37	05:23	04:16	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

**לחצו
כאן**

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

שיעור מס' 121 | פר' ויגש תשפ"ג

"האור המשתקף בשלולית"

"לפני למעלה משלושים שנה יצאתי לאוקרינה בשליחות האדמו"ר מקרלין שליט"א. הימים היו ימי נפילת מסך הברזל. מיד עם האפשרות הראשונה לשלוח לשם יהודים שומרי תורה ומצוות נשלחנו לקייב כדי לאלף בינה ולהפיץ את אור התורה והחסידות במקום שכה עמלו לכבותו, להחשיך ולהשכיח את אורו. היה זה ערב חנוכה, שנת תשנ"א, עצם נוכחותנו שם בקייב עם זקן ופאות, כיפה וציצית הזכירו לרבים את דמות דיוקנו של אביהם אוהבם, הקדוש ברוך הוא, והם התלקטו טביבנו".

"לפי שהיה דיוקנו של יוסף דומה לשל אביו אמר להם: אני יוסף, ואם אין אתם מכירים אותי לפי שיצאתי בלא חתימת זקן: העוד אבי חי- שתוכלו לזכור דיוקנו שגם הוא הוא עומד בחתימת זקן כמוני". כך מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו שיוסף הציע לאחיו להסתכל איך אביהם יעקב נראה עם הזקן, וכך הם יוכלו להבין איך הוא, יוסף שדומה לו, אמור להיראות עם חתימת הזקן, ולזהותו.

"הם נקבצו ובאו לשיעורי התורה ובלעו כל מילה בצימאון ובשקיקה. קיבלנו אז מהגויג'נט משלוח של חנוכיות עם נרות צבעוניים, אותם חלקתי לכל משתתפי השיעור" משתף השליח הנכבד שביקש לשמור על עילום שמו הטוב, לימדתי אותם את הלכות החנוכה ברמה הכי פשוטה ומובנת לכל. השתדלתי להתעם להם את עניין המהדרין מן המהדרין.

הסברתי להם שהאופן המהודר ביותר הוא להדליק בשמן זית. הם שאלו שאלות שהביעו את הבורות הגדולה שלהם, שאלות שהביעו את הכאב הגדול על חורבן והרס הדת היהודית בעשרות שנות קומוניזם. אחד מהמשתתפים היה יהודי ירא שמים מרבים. אותו יהודי איבד את כל משפחתו בשואה ונשאר לחיות בודד הוא וקונו. הבדידות הייתה מנת חלקו ועל פניו ניכר היה דוק של עצב. הבדידות של עשרות השנים נתנה אותותיה בפניו העגומות. למחרת אותו שיעור הגיע היהודי הבודד לבית הכנסת זורח כולו מאושר ושמחה, אשר בלטו מאוד על פניו.

"הארת לי את ביתי החשוך" הוא סיפר לי בהתרגשות "לראשונה מזה שנים רבות קיימתי מצווה בהידור רב" הוא הוסיף לפרט "נפשי חשקה לקיים את המצווה כמהדרין מן המהדרין, באופן הכי מהודר שיש. לקחתי שמן לטיגון מביתי, שפכתי אותו על החנוכיה עם הנרות הצבעוניים. הדלקתי את הנרות וביתי התמלא אורה. אחרי ארבעים שנה של חושך בבית, לראשונה הבית הואר באור יקרות! כזה שלא היה שם שנים רבות! אור הנרות השתקף בתוך שלולית השמן!"

"ליבי אומר לי" מוסיף השליח "שלו היו לנו עיניים, היינו רואים שהאור מאהבת המצווה של היהודי התמים, שהידר לשפוך שמן על נרות השעווה האיר את עולמנו החשוך ובוודאי האיר גם שם למעלה בכל העולמות".

בצאתנו מן הקודש, חג חנוכה, לעיתים יכולה ללוות אותנו תחושת החמצה כי חלילה השמן נשפך לנו החוצה. כביכול החמצנו את ההזדמנות הגדולה של האור העצום שבקע בשמונת הימים והאיר את עולמנו, אך גם הנר הקטן וה"רשימה" הקטנה- הניצוץ הקטן שמשתקף בשלולית השמן שלנו, הקבלה הקטנה והחיוק המינימלי שלנו, בכוחם להאיר עמוק בנשמותינו, להאיר לנו את לילות החורף האפלים ולהעלותנו לרום המעלה.

"וזהו שחידש השם יתברך בהבטחתו ליעקב בפרשתנו: "אנכי ארד עמך מצרימה"- אף על פי שהוא מקום טומאה, ובשביל זה "אנכי אעלך" ועוד: "גם עלה"- אף אם לא יהיו זכאים" כך מסביר רבנו בפרשתנו שהרמז בכפילות המילים: "אנכי אעלך גם עלה" מרמז שתמיד יעלה אותנו הקדוש ברוך הוא ומכל מצב שנהיה בו לא ידח ממנו נידח.

חדשי הקיץ הראשונים של שנת תש"ה. העיר "טעשין" השוכנת על גבול מדינה צ'כיה הייתה באותם ימים תחת כיבוש הצבא הרוסי, ונתונה למרות חוקיה האנטי דתיים של הממשלה הסובייטית. מחשש להתקוממויות ולמהפכות בשלטון, אסרו השלטונות הרוסיים באופן מוחלט על התקהלות מספר אנשים במחיצה אחת. מובן מאליו שתחת המשטר הצבאי ששלט אז ב"טעשין" נחשבו "עבירות" מסוג זה לחמורות ביותר. אבל רבי פנחס פינשטט זצ"ל, שלימוד התורה בער בעצמותיו, לא נרתע מהסכנות. איכשהו השיג גמרא מסכת ביצה. כינס אל אחת הדירות ב"טעשין" קרוב לשלושים יהודים פליטי חרב, ומסר בפניהם יום שיעור קבוע בגמרא, שיעור של דברי תורה בסתר...

את הסיפור הזה כתב ידידי הרב משה קנר כפי שמע מבועל המעשה רבי פנחס פינשטט זצ"ל:

והנה, פעם באמצע השיעור, החלו להישמע פתאום דפיקות עזות על הדלת, הדפיקות הפראיות הלכו וגברו מרגע לרגע יותר ויותר. בלית ברירה פתחו הנאספים את הדלת, ובפתח הבית נראתה תבורת חיילים רוסיים ומפקדם בראשם. העיטורים והמדליות השונות על מדיו הצבאיים

של המפקד לימדו שהוא בדרגת גנרל. כאן, החל הגנרל לצרוח עליהם בקולי קולות: "האם אינכם יודעים שעל מה שאתם עושים כאן, חל איסור חמור ביותר?! הרי על התכנסותכם זו הבלתי ליגאלית אתם עלולים כולכם להישלח לסיביר!"... פחד אימים השתלט על הנאספים, רק זה מה שעוד היה חסר להם, לאחר כל שנות הסבל במחנות הריכוז השונים, להינמק בשנים הבאות בערבות סיביר...

תוך כדי צרחותיו של המפקד הוא התקרב אל רבי פנחס, חטף ממנו את הגמרא, ואף קרא בה במשך רגעים בודדים, ולפתע כמי שהדם עלה לו לראש הוא שוב החל לצרוח כמו מתוך כעס בלתי נשלט: "מהפכנים מסוכנים! עם עניינים כאלו, אתם מבלים את ימיכם? עם ספרות דתית?! הרי עצם לימוד ספרות הדת מנוגד לחוק הסובייטי, והעונש על כך הוא מהעונשים הכבדים ביותר!"... הפחד ששרר במקום היה נורא ואיום.

רבי פנחס מיועדנו התעשת קמעא, וניסה לתרץ באזני המפקד את פשר ה"עוולה" הנוראה שלהם: "אדוני המפקד, מי כמוך יודע מה שקורה היום ברחובות הערים, הכל הפקר, אנשים צעירים פליטי המלחמה עלולים להתדרדר מהר מאוד לדיוטות התחתונות של המוסר האנושי, אני מנסה להעסיק אותם, למלא את מוחם עם תוכן מסוים, הרי כך אני מונע מהם להגיע לעולם הפשע!"

נראה היה שהגנרל נרגע קצת, הוא נתן רמז לחייליו, על פיו הם החלו לצאת את הבית. אלא שבעמדו ליד דלת היציאה, שוב צרח הגנרל והרעים בקולו: "אם תחזרו עוד הפעם על מעשיכם אלו, תעמדו כולכם למשפט! ראו הוזהרתם!" וברגע זה עזבו החיילים יחד עם מפקדם את המקום, כשהם משאירים אחריהם קבוצת יהודים מסכנים, המומים ומבוהלים, משותקים מפחד ולבם נוקש בעוז...

כחלוף דקות מספר, עוד בטרם הספיקו היהודים להתאושש קמעא, שוב נשמעה דפיקה עזה על הדלת, שהגבירה עוד יותר את דפיקות הלב שלהם, כנראה שהענין עוד לא נגמר... אלא שהפעם היה זה הגנרל לבדו... הוא ניגש מיד אל רבי פנחס ודיבר אליו בלחש, כממתיק סוד וכדבר איש אל אחיו: "לערן, לערן ווייטער - - דו טוסט גוט - - לאז נישט נאך - - לערן ווייטער" "תלמד, תלמד הלאה, אל תרפה, אתה עושה דבר טוב, תמשיך ללמוד!"... ומשסיים את דבריו הוא עזב את הבית, יצא כלעומת שבא...

ככל הנראה, גנרל רוסי זה לא היה אלא יהודי, תלמיד ישיבה לשעבר, שבנסיבות הימים ההם התגלגל לצבא הרוסי. וכעת בראותו יהודים שרידי חרב יושבים ולומדים גמרא נגע לו הדבר בלבו, הזכיר לו נשכחות צפונות מבית אבא, מה גם שהוא אף הספיק לקרוא כמה שורות בגמרא, שכנראה גם היו מוכרות לו מימי נעוריו... אלא שבנוכחות החיילים שתחת פיקודו היה חייב "לשחק" את התפקיד של קומוניסט נאמן, לצעוק, לגדף ולקלל, ואף לאיים בגירוש לסיביר. אבל לאחר שהוא השאיר את חייליו היכן שהשאיר אותם, הוא שב לבדו כבחור ישיבה... ומתוך רגשות עמוקים ונושנים של אהבת התורה שהיו צפונים בליבו הורה לרבי פנחס שלא ירפה מהלימוד. אדרבה ואדרבה, תלמד כמה שאתה רק יכול! אין לך דבר טוב מזה. "תמשיך ללמוד" הייתה הפקודה החד משמעית של הגנרל הרוסי.

"רב עוד יוסף בני חי"- "רב כוחו של יוסף בני שכמה צרות הגיעה ועדיין עומד בצדקו"- דברי המדרש בפרשתנו. עומד רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א על משמעות המילה: "רב". ומביא רבינו את דברי המדרש בתהילים על הפסוק: "מה רב טובך אשר צפנת ליראך"- אמר רבי אבא בר כהנא: אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: "אשר צפנת לי תורה ומצוות בעוה"ז, בליבי צפנתי אמרתך- הריני צופן לך מאותו הטוב הצפון לצדיקים".

ויעקב שראה את העגלות ששלח לו יוסף והבין כי הוא זוכר את סוגיית עגלה ערופה בה עסקו טרם שנפרדו, אם כן אמר יעקב: "רב עוד יוסף בני חי" מלשון: "רב טובך אשר צפנת"- כלומר דברי תורה צפונים בליבך, בוודאי "עוד בני חי" ומזומן לחיי העולם הבא.

כאשר סיים רבי פנחס לספר את כל מה שארע שם, הוא הוסיף לומר שפקודתו זו של הגנרל הרוסי עדיין חקוקה היטב בעצמותיו... ובמשך כל ימי חייו, מאז ועד היום, הוא שומע שוב ושוב את הפקודה: "תמשיך ללמוד!!" ופקודה זו היא שהביאה אותו לשמור מכל משמר על לימוד הדף היומי, ואף ללמדו לאחרים אור התורה.

אור החנוכה עדיין משתקף בשלולית שנותרה בנשמותינו, לאורה נלך, ובאורה נראה אור.

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים בפרשה

וירא את־העגלות אשר־שלח יוסף לשאת אתו ותחיר ריח יעקב אביהם (מז, כז)
"סמן מסר במה היה עוסק כשפרש ממנו, בפרשת ענקה ערופה" (רש"י).

ראש הקהל של העיר פרג היה עשיר מפלג ולקח כחתן לבתו היחידה עליו מפלג ובעל כשרון גדול. למרבה הצער לא עלה הזוג יפה והחתן ככל רבות, עד שפיוס בהיר נטש את ביתו ונגעלם. העשיר חפשו בכל מקום, אך העלה חרס בידו. לאחר שנים ארוכות, הופיע אברך אחד שהציג את עצמו כחתנו לשעבר של העשיר. הוא מסר סמנים מבהקים שהוכיחו כי הוא הבעל, למרות שפניו השתנו ברבות הימים, אך האשה העגונה פקפקה בלבה אודותיו. פנה אביה אל הנודע ביהודה והוא יעץ לו להתלוות לחתנו לבית הנסות בליל שבת, ולבקש ממנו למצא בעצמו את מקומו הקבוע. בבואם, נבדל 'החתן' ודעתו התבלבלה, עד שהודה שאין הוא אלא רמאי ובדרך פגש את החתן האמתי, שמע ממנו את ספורו והחליט לנצל את ההזדמנות ולהפוך לחתן ראש קהל פרג. כאשר שאלו את הרב כיצד עלה בדעתו רעיון כזה, השיב: "לא נביא אני, אלא ידעתי שאם רמאי הוא ודאי לא זכר לברר את מקום ושיבתו בבית הנסות, כי אי אפשר למחשבה קדושה לעלות במקום טמא. ולמדתי זאת מהעגלות ששלח יוסף לאביו, לרמוז לו שמדרגתו בקדשה, ולא יתכן לסמן כזה במקום שקר ורמאות".

ובגידון חשים (מז, כג)

החסיד רבי יעקב יצחק מברזין בא לפני הסבא קדישא מרדושיץ ותנה לפניו את צערו, כי כל בניו מהים בלדותם ואף אחד מהם לא מתקיים. צוהו הצדיק לבוא לפניו כשעתידיה אשתו לילד ושאל אותה על שם אביו. השיב החסיד: "שם אבי היה ירמיה". צוה הרבי לקרא לבן שילד בשם: "חיים ירמיה" והוסיף לו משפט סתום: "ובגידון חשים". היו הדברים לכלא בעיני החסיד, אף לא ההין בנפשו לשאל את הרבי על כך. כשבא לביתו, נולד הבן שנקרא בגרי הרבי והוריו גדלוהו בנחת. ספר החסיד את הענין לתלמידי חכמים וגאונים, ואף אחד מהם לא ירד לסוף דעתו של הרבי, עד שהגיעו למסקנה שהרבי ברכו שמבן זה יהיו לו הרבה נכדים, כפי שנאמר על דן שחשים היה בנו היחיד, וממנו יצא שבט מרבה באכלוסיו. ואכן כך היה, מהבן חיים ירמיה יצאה משפחה ענפה מאד.

ויאמר יעקב אל־פרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים (מז, טו)

כשבחנה ה' שאגת אריה" לרבה של מיץ, היו כמה מאנשי הקהלה שהגיעו את דאגתם מזקנתו של הרב שהיה אז בן שבעים. שמע הרב את חששם ובדרשה הראשונה הזכיר פסוק זה והמה: "הרי אין זה מן הנימוס לשאל אדם זקן בן כמה הוא? וגם לא מובנת תשובתו של יעקב "מעט ורעים"? אלא שפרעה ידע שהרעב נפסק בזכות יעקב והשש שמא ימות מהר ויפסק השפע, ולכן שאל את יעקב לגילו. אך יעקב השיב לו שבאמת אינו זקן כל כך, אלא שהצרות גרמו לו להראות זקן מפני גילו.

סיים ה' שאגת אריה: "מעט ורעים היו שני חיי ולכן קפצה זקנה עלי, אך מבטיח אני שעוד אאריך ימים בקהלתכם". ואכן שנה שם עשרים שנה.

פנינים

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי" (מד, יח) - ראשי תבות: ויאמר יהודה גביע שלך אצלנו לא ימצא, ואם ימצא הוא ודאי דרך הנחה, ואם יקניטני אדוני - מלחמה רבה בינינו יהיה.

"ויאמר אך טרף טרף ולא ראיתי עדיהנה" (מד, כח) - יעקב ידע שיוסף לא מת, שלא ראהו בחלום, ולכן ידע שטרף ולא מת, ולכן אמר: "ולא ראיתי עדיהנה" (החת"ם סופר)

ויגד עליהם (מז, טו) - ראשי תבות: וראה יוסף בהם כי עתידין להיות י' הרוגי מלכות.

וייטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו (מז, טז) - תחלה היתה חרפה למצרים שעבד מושל על הארץ, ועכשו שנתברר שהוא משפחה נכבדה היתה שמחה גדולה לפרעה ולמצרים. (האור החיים הק')

עוד־יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות (מז, כח) - בכחם של האבות הקדושים היה להביט בפני אדם ולראות אם הוא צדיק או רשע, וכאשר שמע שיוסף נותר צדיק במצרים מקום הרשע, התפלא: "רב, עוד־יוסף בני חי"? ולכן: "אלכה ואראנו" אפיר בפניו אם צדיק הוא. (האליהו הק')

בארץ רעמסס (מז, יא) - אין זה רעמסס שבפרשת שמות, כי כאן מנקד בשו"א תחת העין ושם בפתח, ויש לקרא נכוּנה. (אבן עזרא)

ונתתם חמישית לפרעה (מז, כד) - גלות ישראל במצרים היתה צריכה להיות 430 שנה וישבו למעשה רק 210, ומתוך זה נמשך השעבוד 86 שנים בלבד שהן חמישית מ-430. וזה פרוש הפסוק: "ונתתם חמישית לפרעה", שחמישית משנות הגלות היה שעבוד לפרעה. (הגר"א מוילנא)

כתב ה' אבודרהם" שאם היה חל עשרה בטבת בשבת, היתה השבת נדחית מפני שנאמר בו (ביחזקאל): "בעצם היום הזה". וכתב על זה ה"בית יוסף": "לא ידעתי מנין לו זה".

היה היה

איזהו עשיר? השמח בחלקו!

ידוע על הגאון מוילנא שגדד זמן רב בגלות, מסבה כמורה עמו. לאחר הסתלקותו הספידו בגו רבי אברהם, ובין השאר ספר ספור נאה זה בלשונו:
פעם אחת, בהלוך אבי מורי ורבי הגאון [רבי אליהו מוילנא], בגולה, לקבל עליו על יסורין וטלטול דרך, בא לעיר מצער אחת בפולין. והיום יום המישי בשבת היה לפנות ערב, ואין לו מפר ומודע בעיר. מה עשה? בא לבית המדרש, התפלל שם תפלת מנחה וערבית, ואחר כך ישב על יד שלחן אחד ולמד כל הלילה באין הפוגות, ואיש לא שם לב אליו.

בבקר אחרי תפלת שחרית, כאשר יצאו כל המתפללים, ראה אשה זקנה פותחת את הדלת נכנסת ונראה לבית המדרש וביתה אכל, והיא הולכת ומתקרבת אל איש זקן סגי נהור שישב בפנה אחת, מעטף בטלית ומעטר בתפילין, ולמד בחשאי בעל פה בקדשה ובטהרה. הגישה לו הזקנה את האכל אשר הביאה בידיה ואמרה: "הנה סעדת הבקר, תאכל ותשבע". אמר הזקן אל הזקנה: "ראי נא, מי הוא האיש פה בבית המדרש אשר את קולו שמעתי כל הלילה? יושב הוא ולמד בחשאי מאחרי תפלת ערבית עד תפלת שחרית בלי הפסק, בטח עובר ארח הוא, כי קולו לא נגר לי, ולפי דעתי אורח הגון הוא ואיש קדוש, לכן תואילי בטובך לגשת אליו ותבקשי את פניו שיאכל את סעדת הבקר". וכאשר אמר לה הזקן בן עשהה, נגשה אל האורח וקראה אותו אל הזקן לאכל אתו לחם, ולא אבה האורח בראשונה לגשת כי אמר בלבו: "אולי סעדה שאינה מספקת היא".

הפציר בו הזקן מאד בשמעו שהוא מסרב, ואמר: "אדוני חושש בודאי, משום סעדה שאינה מספקת, אל יחשש! יש אתנו מאכל הרבה". שאל אותו על כמה, וענה ואמר: "אתה שואל מאין לנו כל כך הרבה אכל? ישמע נא וידע. הנה אשתי הזקנה פה אתנו והיא תגיד לך את הכל, הדבר גלוי וידוע ומפרסם. הנה יש בעירנו בית רחים גדול, ואשתי הולכת שמה תמיד יום יום כמעט וברשות בעל בית הרחים היא מאספת את אבק הקמח אשר הוא מתפזר בחלל בית הרחים והסביבה, ומאבק קמח זה אנחנו מתפרנסים בשפע, אוכלים ברוך השם לשבע ומאכלים גם עניים על שלחננו".

בשמוע האורח את הדברים האלה, נענה לבקשתם, נגש אל הזקן ישב על ידו ואכלו שניהם יחדיו מן המאכל העשוי מאבק ומים, שניהם אכלו ושבעו הודו לה' וברכו אותו. לפנות ערב פנה הזקן אל האורח ובקש אותו כי ישבת אצלו בביתו ויאכלו שניהם יחד גם בשבת קדש. שאל אותו גם הפעם אולי סעדתו אינה מספקת, ואמר לו: "אל ידאג! בשבת קדש אני נוהג כמנהג בעלי בתים עשירים, וביתנו מלא כל טוב. ואם תשאליני: מאין אנו לוקחים? דע לך, שגם כאן יד אשתי באמצע. ועל ידה הכל נעשה בדרך היותר טובה. דרקה להיות בבית המטבחים של עופות בכל יום הקמישי, ושם היא מורסת את נוצות העופות אחרי שנשטפו, להקל על בעלות הבית את הכנתן של העופות לכבוד שבת קדש, והן נוהגות לה פשכר עבודה את הרגלים ואת הראשים, ומשכר עבודה זה הנתן בעין יפה יש לנו פשו לרב בכל שלש הסעדות של שבת קדש, וגם קמח יש לנו די והותר מאבק הקמח שאשתי מאספת בכל ימות השבוע בבית הרחים ברשות הבעלים".

וכך ספר לו הזקן בעליצות נפש ובשמחה רבה על התנהגותם והזמין אותו לבוא אל ביתו ולשבות אצלו את שבתו. אז הסכים האורח, הוא אבי מורי ורבי הגאון זכרונו לברכה, לילך עם הזקן אל ביתו, אחרי קבלת שבת ותפלת ערבית, ולהיות אורחו בשבת קדש. וכאשר בא אליו, מצא שם כבר אנשים רבים שהולכים ומתאספים בבית, אחרי התפלה. המתאספים פלם מבני עניים, תלמידי חכמים וראי אלפים, הסועדים על שלחננו מדי שבת בשבתו. ואחרי הקדוש נטלו לידים, והספו לשלחן ובעל הבית הזקן בראש. הביאו את מאכלי השבת, והם אכלו את הלחם ואת הפשור שהכינה הזקנה לכבוד שבת קדש, והסועדים אוכלים ונהנים ממאכלים אלה ושמחים בהם כאלו הם אוכלים סעדת שלמה בשעתו, והם לומדים בתוך הסעדה מקורים ומודים לה' אחריה, והכל ברגשי קדש. והיותו מפלם שמח אותו זקן סגי נהור, שהשכינה היתה שורה עליו ממש. כל זה ספר אדוני מורי ורבי הגאון זכרונו לברכה, ואמר תמיד בענותו הגדולה, ש"הוא מצטער צער רב על אשר לא הגיע עוד למדתו של אותו זקן תמים, שאינו יודע כלל עד היכן מעשיו מגיעים".

(סערת אליהו)

מטעם

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני (מד, יח)
טעמי המקרא הם קדמא ואזלא רביעי,
זרקא סגל. לרמז שיהודה הבן הרביעי
הקדים ואזל מפני שהבטיח לאביו
שיחזיר את בנמי, ואם לא - יזרק מעם
ישראל, עם סגולה. (הגר"א מוילנא)

ולפי טעמי הספרדים, יש רמז לגליות
בטעמי הפסוק בלו שהם: אזלא גריש,
רביעי, זרקא, שופר הולך, סגולתא, מקף,
אזלא, שופר מהפך, קדמא, שופר הולך,
זקף קטן, מקף, מאריך טרחא, אתנה,
מאריך טרחא, געיא, שבא, סוף פסוק.
כנסת ישראל אזלא והתגרשה מארבע
מלכות, וזרקה מגדלתה, שפרא שלה
הלך עם סגולתיה לבבל, והקיפו אותה
מכל צד, ואזלה ממקומה ושפרא שהלך
נהפך וחרו לה בבית שני, והשתעבדה
לקדמא שהיא מדי, והלך שוב שפרא,
והזדקפה קצת בפרם, והקיפוה היונים
והאריכו עליהם טרח, והיה אתנה
בחשמונאים, וארכה טרחתם באדום, עד
שגעו בכביה, ועתידה לישב במנוחה
בסוף הגלות. (רבי יוסף משאש)

יוסיף דעת

בח' בטבת תורגמה התורה ליוונית בזמן
תלמי המלך. הברייתא במגילה מזכירה את
המאורע, ומציגת ארבעה עשר פסוקים
שבהם נעשה שינוי בתרגום. הקב"ה הכניס
בלב כל אחד עצה והסכימו כולם לדעה
אחת, שם מובא כי היו שם שבעים ושניים
זקנים, אך במקורות אחרים מופיע המספר
שבעים ועל שם זה נקרא התרגום בשם:
"תרגום השבעים".

ב"אגרת אריסטיאס" שנכתב בימי הבית
השני על ידי פקיד יווני בשם זה, בחצרו של
המלך תלמי פילדלפוס, מסופר גם כן על
המלך שביקש להעשיר את ספרייתו בכתיבי
הקודש של היהודים, וציווה על אליעזר
הכהן הגדול שברושלים לשגר אליו
שבעים ושניים זקנים, והם תרגמו את
התורה ליוונית.

התרגום היווני המקורי לא שרד. ישנם
שלושה כתבי יד, ביניהם "קודקס ותיקנוס",
שנכתב לפני כ-1700 שנה. בתרגום
מופיעים כ"ד ספרי הקודש, אך סדר
הספרים שונה במעט מנוסח המסורה
המקודש.

את המלה "חשמל" שמופיעה בנבואת
יחזקאל, תרגמו בתרגום השבעים בשם
"אלקטרון", ומכאן בחרו מחדשי העברית
לציינו כוח אלקטרוני במלה "חשמל".

ויהי הגשם על הארץ

פניני "אור החיים"

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

טעמו של יוסף טעם לשבת, והוא כי מעת ירידתו למצרים עד עת בוא דברו ויחברף והוציאו מפי האסורים למלך, אין ספק בידו להודיע לאביו, ואפלו שיצא שיהיה ספק בידו, חש על נפשו שידעו אחיו דבר, ולצד בשתם וכלמתם מאביהם ימסרו עצמם עליו לאבדו מן העולם, לכל תגיע להם בשבת מאביהם, וגם אפשר כי יקללם ומית פלם ומצד זה יבקשו לקלקעו מהעולם, לזה חש על נפשו שידעו אחיו דבר ויטעו מבוא בדמי נפשו, ואחר צאתו ממאסר ונעשה שר גדול והלכה לה חששה ראשונה אף על פי כן נמנע מהודיע לאביו. והוא על דרך אומרים ז"ל "מוטב שפיל אדם עצמו לכבשן האש ואל ילבו פני חברו", והש על כבוד האחים מלבישם לפני יצחק ויצחק וכל זרע יעקב, וסבל שישאר אביו בצערו מלבישם. ועוד, אף כי אחר שעלה לגדלה חשב יוסף בלבו מחוש ההשקמה ממנו, ויחיצעו עליו לעוקרו מהעולם, וכמו כן חמצא שאמרו ז"ל שרצו לעוקרו אפלו בימי גדלותו ובא גבריאל ופזרו, והגם שאמרו ז"ל ירדו אחריי למצרים לפדותו בדמים קרים, ושתה הדבר אם יפדותו הם שאז יביר באחוזתם וזולת זה עקרתו שקמה נצח ולא ישבח את אשר עשו לו ויקדמו הם להורגו. הנה רואה, כי אם היה מודיע מקדם ליעקב כי הוא חי, היו מתאזרים ויאים ומאבדים אותו מהעולם, וגם אחר שבאו לפניו בשבת רעב לא רצה לגלות עצמו תחף להם ולא לאביו, כי עדינו נסב מחוש כנוקר, עד שנתחכם האבילים והשקם ונתן להם דמים והראה להם כי הוא עמדם בלב שלם. גם נגלה הדבר כי מו' יצא, וידעו ויאי כי לא שומר הוא להם איבה, וגם באמצעות כן הוקרה ביושה מאביהם, כי יאמרו אליו כי כן גר הגזר.

בימי הגאון רבי משה גלנטי רבו של ה"פרי חדש", היתה שנה אחת שנה שחונה בעצירת גשמים, האנשים הלכו בלם כפופים ולבם דוה כי עצירת הגשמים של שנה זו היתה הקשה ביותר, כי מים לשתיה לא היו כבר, כמעט כל הבורות התרוקנו ותקופת החרף כמעט נגמרה, ועוד מעט יגיע הקוצץ ואין אפלו ענן קטן בשמים. מי השתיה אזלו וגם מים להשקות אדמת החקלאות בשדות אין, ואם עכשו אין - מה יעשו והקוצץ קרב ובא? לא יהיה לא מים לשתיה ולא מים להשקות את האדמה. ועיני בלם מיהלות למטר המשפיע חיים מסביב, אך ארבות השמים סגורים ומסגרים.

היהודים פרשו כפם לתפלה, התענו בצום נפשם, המזנים נסעו לקבר רחל אמנו וזכותה תגן עלינו, ואל קבר דוד המלך עליו השלום, וגם הגויים להבדיל הלכו אל מקדשיהם והנוצרים בפגסיות שלהם, אך השמים סגרו את ארבותיהם ויבלא הגשם מהארץ.

אז שלח הפחה, שהיה באותו זמן המושל בירושלים מטעם ממלכת התורפים שהיו מושלים בארץ הקדש, אל ראש הרבנים בירושלים הוא רבנו רבי משה גלנטי, להפחידו בדברים האלה: "הרב יגרש עם כל היהודים היושבים בירושלים, אם לא יביאו גשם תוך שלשת הימים הבאים, כי רק באשמת היהודים אין הגשם בא, ואתם הנכם מתפארים להיות העם בחיר השם בקראכם אותו 'אבינו אתה', תנו לנו מופת על זאת בעת צרה והראונו כי ישמע אל תחנונתכם, ואם לא - חי הנביא כי באשר דברתי ככה אעשה", ותהא כל עדת קהלת היהודים נבוכה ובצער גדול.

אז הכריז הרב גלנטי על צום שלשת ימים, וכלי הפוגות בכו והתחננו אנשים נשים וטף לפני ה' יום ולילה, ביום השלישי לפני שקיעת השמש טרם ערב היום, צוה הרב על כל הקהלה של היהודים ללכת אתו אל קבר שמעון הצדיק וזכותו תגן עלינו, להתפלל שם בעד הגשם, ובקש הרב מכל העם האנשים והנשים שילבשו בגדי חרף, כי בחזרתם יהיה גשם שוטף, וכלם תמיהו על הנבואה שחזה הרב מראש, כי השמש היתה זורחת כמו בימי תמוז, אבל כל היהודים שמעו ועשו את דברי הרב ולבשו בגדי חרף ונעלי חרף וסככות בידם והלכו אחרי רבם בתמימות.

הם יצאו דרך שער שכם, ובדרך שם עברו ליד הפקיד הממנה על משמר השער. בראות הפקיד את היהודים ומלבושם החרפי כאלו גשם שוטף יורד עליהם, לא יכל להתאפק מלצחק, וכאשר ספרו לו את נבואת רבם הצדיק המכובת עצם השמים לטהר, חרה אפו מאד וסטר על לחיו של הרב, אך בהשקט ובדומיה הביט הרב בפניו והמשיכו כל העדה הלאה עד הגיעם אל עמק יהושפט אל קבורת שמעון הצדיק וזכותו תגן עלינו, ויכרע הרב על ברכיו וישתטח על ראש הקבר וכל היהודים סביבו נשאו קולם ביללה, בבכי ותחנון, והרב נשא תפלתו בלחש.

פתאום נשבה רוח חזק וכל עצי היזית שבסביבה התנענעו והשמים התכסו בעננים כבדים וגשם ירד מרדום לארץ, אך הרב עוד לחש בהגיגי לבב אמרים אל הקבר, עדי ירדו מטרות עז בנהר שוטף על הארץ, וכל העומדים פתחו את הסוככים וכסו גופם בשמיכות שהביאו אהם, אז בא הפקיד שסטר על לחיו של הרב בריצה והפיל עצמו לפני הרב ובקש מחילה ושיסלח לו הרב על שהקלים אותו, ואחר נשא את הרב על כתפיו כל הדרך עד שהביא אותו לביתו של הרב.

ששון וגיל ושמחה עד לאין קץ היה בירושלים, שלשה ימים רצופים ירד המטר ללא הפוגה ושמחה גדולה היתה בירושלים כל אותם הימים. הישמעאלים והנוצרים הודו פה אף כי בגלל היהודים התברכו בגשם ובבשת פנים הפירו כי תפלת היהודים רצויה בעיני האלקים שנגעתר לתחנתם. ביום הרביעי בא פקיד המשמר אל הרב ובקש ממנו לספח אותו אל ברית אמונת האבות ולהיות לו לעבד לפניו כל הימים. אשרי דורו שהיה להם רב כזה שזכו להיות בקרבתו. השם הטוב יחזיר עטרה ליושנה ונזכה להיות בצלם של רבנים גאונים, כי בזכותם העולם מתקיים. ♦ (אוצר המעשיות)

דברי הימים

בחודש טבת, אירעו צרות רבות לעם ישראל, ויה"ד שייהפכו לימי ששון ושמחה במהרה בימינו:

בחמישה בו, בא הפליט מירושלים אל הנביא יחזקאל ואמר לו: "הוכחתה העיר", ולדעת רבי שמעון הוא הצום העשירי ולא בעשרה בטבת.

ב' בטבת דר"ל, נאסרו שלושה מראשי היהודים שבבבל, ראש הגולה הונא מרי בר זוטרא, רב אממר בר רב ינאי, ומרשיא בר פקוד, ולאחר זמן נהרגו על קידוש ה'.

בח' בטבת, הכריח תלמי מלך יון את זקני ישראל, לתרגם את התורה ליוונית והיה העולם חושך שלושה ימים. התרגום גרם ליהודים להתבולל בתרבות היוונית ולהפוך למתייוונים.

ט' בטבת נחשב אחד מעשרים ימי הצרה שצריך להתענות בהם, ובשולחן ערוך כתוב על יום זה: "לא נודע איזו היא הצרה שאירע בו", חז"ל הסתירו את הסיבה ליום זה, ויש אומרים שיום זה הוא יום הסתלקות עזרא הסופר, או שבו ביום נלקחה אסתר המלכה לארמונו של אחשוורוש. אחרים מציינים יום זה כיום שילת אותו האיש, או מות שמעון כיהן (פטרס) שהיה מראשוני המאמינים באותו האיש ומפיץ תורתו.

בעשרה בטבת (הששנה חל ביום שישי ומתענים בו עד שבת), סמך נבוכדנאצר מלך בבל על העיר והטיל עליה מצור, ומפני זה מתענים לזכר תחילת צרות החורבן.

משפחה

מאורות

הרב הקדוש רבי נתן מברסלב ז"ע
ליום ההולולא עשרה בטבת ת"ר

תלמידו המבוקש של רבי נתן מברסלב ומפיץ תורתו.

מילדותו התמיד בתורה ודרך למודו היה בפשטות ובהנהגה ישרה. בגיל שנים עשרה השתדף עם בת רבי דוד צבי אוירבך רבה של שרייגה, שהתערצו מאד ואף ראה בו ביושרו במשורת הרבנות.

חיתנו בקש להרחיקו מהחסידות, אך הוא נמשך אליה ונסע לצדיקו דודו כדי לקבל תורה והסידות מפייהם. הסתופף בצל רבי לוי יצחק מברדיטשוב ואף כתב חלק מתורותיו, וכן שהה אצל רבי ברוך ממזריטש וצדיקים נוספים.

בשנת תקס"ב השתקע רבי נתן בעיר ברסלב, ושמעו הגיע לאזניו של רבי נתן שגר אז בנמירוב הסמוכה. קשב אליו בפעם הראשונה, התקשר אליו בקשר אמיץ לכל ימי חייו ונעשה תלמידו המבוקש.

כמעט כל ספרי ברסלב נכתבו על ידו והוא מסר נפשו להדפיסם ולהפיצם בישראל. סבל רדיפות רבות עקב התקרבותו לרבי נתן, אך לא נרתע ממאומה והמשיך בידו שאת להפיץ את תורת רבו.

מיד היה במדת הזריזות ואת כל מעשיו היה עושה במהירות גדולה, ואף פתחנו היתה להפליא בהיותו סופר מהיר.

בשנת ת"ר, נפגש עם רבי מנחם מנדל מקוצק שאמר עליו "ראיתי מצח מאיר תחת מובע פשוט".

מדגש

בפרשתנו מנויים שמות בני ישראל הבאים מצרימה: "כל־נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש", "שש עשרה נפש", ובסיום כתוב: "כל־נפש ששים ושש".

בכל אלו מופיע המספר בלשון נקבה, ומאידך מופיע באתו ענין המספר גם בלשון זכר: "כל־נפש ארבעה עשר", "כל־נפש שבעה", "ובני יוסף אשר־ילדו למצרים נפש שנים". ה"ד"ק מסביר את ההבדל: "לפי שהגוף הוא בלשון זכר והנפש בלשון נקבה". יש שמסבירים, כי בני יוסף היו זכרים וילכו מזכרים בלשון זכר, וכן בני רחל ונכדיה בלשון זכר, אך אצל לאה היתה נקבה - דינה, ואצל זלפה - שרה, ולכבודו הזכר המספר בלשון נקבה.

ממלה

אמר פעם רבי יוסף בר מבריסק: מחיך היתה תודאות של יוסף הצדיק באומרו לפני פרעה: "וקמו שבע שני רעב?" הרי יתכן שבניתים יחס ה' על ארץ מצרים ויפסק הרעב? והשיב רבי: "משום כך יעני יוסף לפרעה יעשה פרעה ויפקד פקדים על־הארץ", וידע יוסף בודאות שאם פרעה משמיד פקודים ויעדים כדי לפתור את בעיית הרעב, מבטח לו שיהיה רעב כבד בארץ..."

בשנותיה הראשונות של השואה, שהה רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולן, בצ'רנוביץ. בעיר שרר מחסור בצרכי מזון והרעב החל לתת את אותותיו. בפרוס ימי הפסח, פעל הרבי נמצאות והצליח לרפוש פמות גדולה של חטים. הרבי בנה מאפייה זעירה לתקופה קצרה, ובמים שנותרו עד הפסח אפה מצות פשורות. בסיום האפייה, הודיע הרבי על חלוקת המצות לכל דכפיו חנם אין כסף. עקב הכמות המצומצמת, חלק הרבי שלש מצות בלבד לכל משפחה יהודית, כדי לזכות את הרבים בקיום מצות ליל הסדר. המוני יהודים נהרו אל ביתו של הרבי, והוא העניק להם את המצות במאור פנים. בין הפונים היה יהודי אחד שהזדהה בשם המשפחה 'גהר', ודרש בכל תקופה לקבל שש מצות. הרבי נסה להסביר לו בנעימות, כי הכמות אינה מספקת ולכן נאלץ להודיע על הקצבה של שלש מצות, אך היהודי הודיע כי הוא נשלח על ידי אביו, רבי ברוך הגר מסרט-ויז'ניץ, והוא בקש באופן נחרץ שש מצות. כששמע הרבי מסקולן את שמו של הרבי מויז'ניץ, נעתר לבקשה והעניק לבנו של הרבי שש מצות. בערב פסח סמוך לשקיעת החמה, הגיע שליח אל ביתו של הרבי מסקולן ובידו חבילה עטופה. כשפתחו בני הבית את החבילה, גלו בפנים שלש מצות... להמיהת בני המשפחה הסביר השליח: "הרבי שער, כי מן הסתם יחלק הרבי מסקולן את כל מצותיו לנצרכים, ולא ישאיר לעצמו מאומה. כיצד יקום הוא את מצות החג? הסכים הרבי להתבזות ונטל פמות כפולה של מצות, כדי שלא יקפח חלקו של הרבי מסקולן..." "הכם עדיף מנביא", וכפי ששער הרבי מויז'ניץ כך היה. הרבי מסקולן חלק את כל מצותיו ולא השאיר לעצמו מאום.

ספר רבי נפתלי מרופשיץ, כי בילדותו, פאשר רבו התחיל ללמדו תורה, זכה לשעור מאלף ממנה למד שאין לאדם מישראל לחוש שהוא גדול מחברו. כשהתחיל לקרא בתורה, ראה שתי אותיות "סמוכות זו לזו, לא ידע הילד הרך כיצד לקרוא, והלך לשאל את פי רבו. "שתי יוד"ן זו לצד זו, הרי הן שם ה"ם - השיב לו רבו. במנהג זה נהגו המדפיסים מימי קדם, כדי לא לגרם בזיון לשם ה'. כשהגיע נפתלי הקט לסוף הפסוק, ראה את שתי הנקודות של סוף פסוק, זו למעלה מזו, ואף הן נראו לו כשתי יוד"ן. רצה הילד להגות שוב את שם ה', אך הרבי תקנו ואמר לו: "זה אינו שם ה', אלא סוף פסוק". תמה הילד והרבי הסביר: "כלל זה יהיה נקודת גידי, שתי יוד"ן (שני יהודים) זה בצד זה - שכינה שרויה ביניהם, אך שתי יוד"ן זו למעלה מזו (יהודים שמתגאים זה על זה) - אין ה' ביניהם, אלא הרי זה סוף פסוק"..." נטל הילד דברים אלו כציודה לדרך ומוסר השכל לכל ימי חייו.

רבי מרדכי יפה בעל ה"לבושים", היה תקיף בדעתו ולא נשא פנים בהלכה גם לגדולי דורו, אם סבר שהלכה כמותו. בימי שהרותו, פאשר שמש בראש ישיבה בפרג, היה משא ומתן הלכתי בינו ובין המהר"ל מפרג, אליו התניחו כל גדולי דורו בהערכה של קדשה וברטט של יראת כבוד. פאשר שמעו חכמי פרג, כי רבי מרדכי יפה חולק על המהר"ל ומורה הלכה שלא כמותו, השתמשו במליצת הכתוב בעמוס ונגרו אליו מכתב קצר ובו המשפט: "אריה דבי עלא מי לא יירא!" וכוונתם היתה על המהר"ל, שהיה מכנה "אריה דבי עלא". שגר להם בעל ה"לבושים" את המכתב בחזרה, והוסיף גרשים במלה "מי", וכך הסביר: "אריה שאג - המהר"ל שאג, "מי" - ראשי תבות מרדכי יפה, "לא יירא"..."

רבי אפרים זלמן מרגליות מברוד, בעל שו"ת "בית אפרים" ו"מטה אפרים", זכה לשני שלחנות, תורה וגדולה במקום אחד. פעם, הגיע אליו גבאי צדקה תלמיד חכם. קבלו הרב בכבוד והחל לפלפל עמו. הפליגו שעה ארבה בשיחיהם, ולבסוף הושיט לו המארח סכום כסף לצרכי צדקה. הביט האורח בסכום ולא נחה דעתו, אך שתק מפני כבודו של הרב. הציג רבי אפרים זלמן בפניו את ספריו, שבלם נקראו בשם "אפרים": "בית אפרים", "מטה אפרים", "יד אפרים", "שערי אפרים" ועוד. בחן האורח את הספרים ולבסוף אמר: "בלם יפים בעיני, חוץ מאחד שאינו נראה לי". התפלל רבי אפרים זלמן ושאל: "איזה מהם?" השיב האורח בחיוב: "יד אפרים"..." הבינו רבי אפרים זלמן את הרמז הדק והכפיל את תורתו.

"מעט מן האמת, ידחה הרבה מן השקרא"

(ברבו מנחם בר זרח)

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת ויגש

"ויגש אליו יהודה" (מד, יח)

כאשר אדם נגש תחילה אל הבורא בתפלה והודיה על העבר, בלשון 'יהודה' הפעם אודה את-ה', "ויאמר בי אדני" - ואז הוא מבקש את בקשתו על העתיד, אז בודאי יקבל הקב"ה את בקשתו וישמע את תפלתו.
(רבי מרדכי מנדבורנא)

"ויגש אליו יהודה" (מד, יח)

בילדותו, זכה רבי צבי הירש מלומאו' להכיר את זקנו רבי מנדל מקוצק, שכבר היה אז בערוב ימיו.

מדי שבת, היה הסב בוחן את נכדיו, על אף שהיה שרוי אז בהתבודדות ארוכת שנים, ומעניק להם מיני מגדים.

בשבת קדש פרשת ויגש, שאל הרבי את נכדו זה: "מדוע נאמר ויגש אליו יהודה?" לשם מה היה יהודה צריך לגשת ליוסף?"

והילד השיב, כי כשאדם עומד מרחוק אין שומעים היטב את קולו. התרגש הרבי לשמע התשובה, שהיה בה יסוד חשוב בעבודת ה', קרא לנאמן ביתו רבי הירש מטומשוב, ואמר: "שומע אתה את דברי הילד? אם אין מתקרבים - לא שומעים!"

"אם לא ירד אחיכם הקטון אתכם לא תוסיפון לראות פני" (מד, כג)

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א שאמר: אותם צדיקים הדואגים רק לעצמם ולעולם הבא שלהם, אומר להם הקב"ה "אם לא ירד אחיכם

הקטון אתכם" אם לא תתאמצו גם בשביל אחיכם הפשוטים וקטני הדרגה, אין לי חפץ בכם.

"ולא יכול יוסף להתאפק לכל הניצבים עליו..." (מה, א)

כתב רש"י: "לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים נצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהוודעו להם". במדרש מובא: אמר רב שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו, אין בריה בעולם מכירו. ולמה אמר "הוציאו כל איש מעלי"? אלא כך אמר יוסף בלבו: מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים.
(תנחומא)

בחור חתן, הגיע לפני הגרי"ש אלישיב זצ"ל ושאלתו בפיו: "עוד יומיים אני צריך להתחתן, והנה אמי הגיעה אתמול

לבית הכלה כנהוג אצלנו, וגילתה שהסגנון שלה הוא לגמרי אחר משלנו, וטוענת שעלי לעזוב מיד את השידוך, כי לא יהיה לי טוב עם הבית הזה.

השיב לו הגרי"ש: "אתה צריך לדעת שלעזוב שידוך זה שפיכות דמים, ובמיוחד שהכלה כבר עשתה את כל ההכנות הנדרשות לחתונה, איזו הלבנת פנים ואיזה בזיון גדול יהיה לה... ומה שאתה אומר בשם אמך, "אתה" הוא החתן ו"אתה" צריך להחליט, ולא מעניין אותך מה שאחרים אומרים לך..."

שאל שוב החתן: "ומה אעשה עם טענת אמי שאומרת שלא יהיה לי טוב..."

השיב הגרי"ש: "על זה היה אפשר לדון קודם האירוסין, אבל במצב של היום זה שפיכות דמים".

והפטיר הגרי"ש: "אני לא אומר לך מה לעשות... רק אתה רוצה שאני אעזור לך לבטל את השידוך... בזה אני לא יכול לעזור לך..."
(עפ"י משנת הגרי"ש)

"ומנותר קנקנים..."

מדוע נס חנכה התנהל בצורה של פך שמן קטן שמתמלא (או לא מתרוקן) בכל יום מחדש? למה לא להביא לפהנים כד שמן גדול ומכבד, עם כמות שמן שמספיקה בדיוק לשמונה ימים? למה להשאיר אותם מתוחים בכל יום מחדש שמא יגמר השמן, למה לא להרגיע אותם, לתת להם קצת מנוח?
השאלה הזו פמוכן נוגעת לכל תחומי החיים. בכל מה שאדם עושה מתלנה לו 'נחש' קטן של ספק, שאוכל אותו מבפנים...

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

כנגד שתי הסיבות הללו חזר יוסף לומר: "אני יוסף אחיכם", אין לכם מה לדאוג מפני שכן אני 'אחיכם' ולא אנקום בכם, ודעו שלא רק כעת אני 'אחיכם' אלא אף בזמן "אשר מכרתם אותי מצרימה", עם כל זה לא סרו ממני רגשי האחוה.

אלא מאי, אינכם מאמינים שאני יוסף? לכך נתן בידם סימן מובהק: "אשר מכרתם אותי מצרימה" ודבר זה לא ידעוהו שום אדם ובריה, שכן החרימו למי שיגלה ושיתפו את הקב"ה עמהם. מוכרחים אתם להודות שאם יודע אני מהמכירה, הרי ש"אני יוסף אחיכם".

(במחשבה תחילה)

"ועתה אל תעצבו" (מה, ה)

מדברים הרבה על ענייני אמונה והשגחה, וכמעט שאין שמים על לב שאירועים כאלה, המצביעים במפורש על השגחתו הפרטית של השי"ת, מתגלגלים ממש בין האצבעות.

סיפר אחד המשגיחים על מקרה שהיה בישיבתו עם אחד הבחורים המוכשרים והמצטיינים ביותר, ממנו אפשר אולי לנסות ללמוד ולהבין כיצד מנהל הקב"ה את עולמו.

בחור זה, לבד מהתמדתו העצומה בתורה, וכל יתר מעלותיו, מגלה אכפתיות למען כלל הבחורים בתחומים רבים, ובכל מקום בו זקוקים לעזרה, הוא נמצא שם בראש.

והנה, בשבת אחת היה הבעל-קורא נאלץ להיעדר בצורה

אָדָם לֹא יוֹדֵעַ מָה יִהְיֶה מִחֵר, אָדָם לֹא יוֹדֵעַ הָאֵם הַהַחֲלָטָה שֶׁלוֹ נְכוֹנָה אוֹ הֶרְסָנִית, אָדָם לֹא יוֹדֵעַ מָה יִהְיֶה עִם הַשְׁדוּף שְׁסָגַר, עִם הַבֵּית שְׁקָנָה, עִם הַיְשִׁיבָה שְׁנִכְנַס אֵלֶיהָ.

אָדָם לֹא יוֹדֵעַ מָה לַעֲשׂוֹת בְּצַעַד הַבָּא. אָדָם לֹא בְטוּחַ לְעוֹלָם שְׁמֻקּוֹר

פְּרַנְסָתוֹ יִשְׁאָר אֵיתָן לְאֶרֶץ יָמִים.

כָּל הַבְּרִיאָה הִיא בְּצוּרָה כְּזוֹ, שֶׁל 'רִקְעַת הָאֶרֶץ עַל הַיָּמִים', עוֹמְדָת עַל חוּט הַשְּׁעָרָה, לֹא בְטוּחָה.

הַדְּבָר הַיְחִיד הַנּוֹדָאִי, הַבְּטוּחַ וְהַמְחֻלָּט - הוּא 'הַנּוֹדָאִי שְׁמוֹ כֵּן תְּהִלָּתוֹ!' רַק הַבּוֹרָא הוּא וְדָאִי, נִצְחִי וְלֹא מִשְׁתַּנֵּה לְעוֹלָם!

הוּא הַדְּבָר הַיְצִיב הַיְחִיד שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם בְּעוֹלָמוֹ.

לְמָה הַשֵּׁם נוֹתֵן לָנוּ לְהִיּוֹת בְּסִפְקַת תְּמִידִי? כִּדֵּי שְׁנִתְחַבֵּר לְ'נּוֹדָאִי הַיְחִיד!

פעם אירע בבית הכנסת בשבת, שילד "בר-מצוה" עלה לתורה, אך את ההפטרה קרא מאד בלחש.

שאלו את הגאון רבי חיים קנייבסקי האם יצאו ידי חובה? השיב על כך רבי חיים: אלמלא איסור הלבנת פנים של הילד, היה מצווה שיקראו שוב את ההפטרה, אבל עתה יצאו בדיעבד ידי חובה אף שרובם לא שמעו, אך מכיון שהיה מניין של אנשים ששמעו, יצאו ידי חובה.

והוסיף רבי חיים לספר: "פעם אירע שילד קרא את ההפטרה ולא שמעו כלום, וגם אז לא יצאו, אבל משום הלבנת פנים - פני הילד ואביו שתקתי.

כי חמורה הלבנת פנים כרציחה וזה נדחה מפניה, ואולי יש ענין לשמוע במקום אחר.

(עפ"י דרך שיחה)

"ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף" (מה, ג)

במשך כל הזמן מאז באו בפעם הראשונה למצרים לשבור בר, ויוסף התנכר אליהם וידבר אתם קשות

וחשדם במרגלים, שאלו איש לאחיו קושיות הרבה, מה זה ועל מה זה, חפשו עצות והאשימו איש את אחיו. וכן בפעם השנייה תמהו ושאלו, מה זה עשה אלוקים לנו? עד ששמעו מפי אחיהם את שתי המילים הללו "אני יוסף" ומיד סרו הקושיות, התמיהות והספקות, והענין נתברר להם כל הצורך.

כן כאשר ישמע העולם את שתי המילים "אני ה'" יתרצו כל הקושיות והתמיהות על הנהגת העולם, שהוא לכאורה

לפלא בעינינו עד עתה, יתבררו ויתחורו כל הענינים וראו כל בשר יחדו, כי יד' עשתה הכל לטובתו.

(חפץ חיים על התורה)

"אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה" (מה, ד)

רבי חיים בן עטר, ה"אור החיים" הקדוש, מקשה: הן בפסוק הקודם נאמר "אני יוסף, העוד אבי חי", ומה טעם חזר לומר כאן "אני יוסף אחיכם".

וביאר בקדשו שבפעם הראשונה שהתגלה יוסף לאחיו, לא ענוהו מאומה כמפורש בפסוק, אלא שלשתיקתם של השבטים יכולות להיות שתי סיבות, מחמת שהם מפחדים מיוסף, או שאינם מאמינים שהוא אכן יוסף.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

"ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי... כי למחיה שלחני אלוקים" (מה, ה)

נמצאנו למדים מעלתו המופלאה והנשגבה של יוסף הצדיק, אשר לא די שמחל לאחיו שהשליכוהו לבור נחשים ועקרבים ואחר כך מכרוהו לעבד, אלא אדרבה, עוד ניחמם ועודד את רוחם ודיבר על ליבם כי מעשיהם גרמו לו ולהם טובה גדולה!

ידועים דברי חז"ל (ראש השנה יז, ב) על מעלתו הנשגבה של המעביר על מדותיו ש"מעבירין לו על כל פשעיו".

שנים רבות היה הרה"ק רבי יעקב זצ"ל (אביו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין זצ"ל) חשוך בנים רח"ל.

הוא שימש כש"ץ בבית המדרש בימים הנוראים.

פעם אחת, בליל יום כיפור, האריך בתפלת הלחש של מעריב מעט יותר מהרגלו, והדבר עורר את כעסו של

אחד העשירים שהיה מנכבדי הקהילה. כאשר

פסע רבי יעקב ב"עושה שלום", ניגש אליו העשיר

וסטר לו על לחיו לעיני כל והוסיף לגעור בו על

ש"הטריח" את הציבור הקדוש להמתין לו.

מתפללי בית הכנסת שנודעו מהמעשה, רצו

למחות באותו רשע, אך רבי יעקב השתיקם,

וכאילו לא אירע דבר, שב לעמוד ופתח בנעימה את

הפיוט "יעלה תחנונינו". כך גם לאחר סיום

התפילה לא התייחס כלל לאותו מעשה אלא בירך

את המתפללים בברכת היום, וחזר לביתו.

לאחר זמן מה דפק על דלתו אחד מעשירי העיר

וביקש בתחנונים

"לקנות" ממנו את זכות הבזיונות שנחל זה היום רבים, אך רבי יעקב השיב בפשטות "איני יודע מה אתה סח..."

הרי "בתוך כדי דיבור" מחלתי וסלחתי לאיש שפגע בי, בלב שלם ובנפש חפצה, אין בליבי כל טינה והקפדה ח"ו.

בלילה ההוא חזה רבי יעקב בחלומו שבשכר שהעביר על מדותיו יזכה להוליד בן שיאיר את עיני ישראל בתורה.

ואכן התממש החלום ולתקופת השנה נולד לו בנו רבי אהרו הגדול זצ"ל שהאיר את העולם בקדושתו.

(באר הפרשה - מסעי)

היה חדור באמונת-תום, ובכך שכל מה שעושה השי"ת, לטובה הוא עושה?

אין ספק שהוא היה מתרגז עד למאוד, ואומר לעצמו; עד שישבתי והכנתי, ותרמתי מזמני, והנה לפתע-פתאום

לוקחים לי את הקול, בצורה כה מוזרה ופתאומית!... ובאמת שהדבר היה לא מובן; רק 3 שעות לפני כן הלך

הבחור לישון, וקולו נשמע כרגיל, בלי זכר לצרידות כלשהי, והנה הוא קם ממיתתו ואין באפשרותו להוציא

הגה... אלא שהבחור שלנו הבין שדווקא בגלל הפתאומיות הזו, ובשל האירוע שעבר עליו, דווקא בשל

כך ברור עוד יותר שהכל מכוון מן שמיא. כיום מותר כבר לגלות, שבאותה שבת הגיע לשיבה מי

שעתיד להיות ה'שווער' של הבחור ההוא, שביקש לתהות על קנקנו של המשודך שהוצע לבתו.

והנה, עוד בטרם בואו לשיבה, קבע לעצמו כלל

שהוא אינו רוצה שהבחור המוצע יתעסק

בדברים אחרים, לבד מלימוד תורה, וגם אם

ישמע שהוא בעל-קורא בישיבה, הוא אינו רוצה

לקחתו לחתן לבתו (דבר המנוגד כמובן לכל כללי

ההיגיון, אבל לא נכנס עתה לשיקולים הלא-

מובנים של השווער, שאינם מענייננו).

למעשה, זה היה השידוך שנקבע בשמים, ומסובב

כל הסיבות גרם שהבחור לא יקרא בתורה...

השידוך יצא לבסוף אל הפועל, "וברור כשמש -

כך אמר השווער לאחר מכן - שאם הייתי שומע

את הבחור קורא בתורה,

הייתי פוסל את ההצעה על הסף". לא היתה ברירה אחרת אלא להטיל צרידות בקולו של הבחור, כדי

שהשווער המיועד לא יוכל לפוסלו מלהיות חתן לבתו... הסיפור המדהים הזה שהתרחש באחת הישיבות

הגבוהות, וסופר בשמחת האירוסין (תוך הדגשת העובדה שהסכמתו לקרא בתורה הינה חלק מאישיותו

של החתן, הנרתם לכל דבר שבכוחו לסייע לציבור, ללא כל קשר לעמלו הכביר בתורה וביראה), מוכיח לנו בפעם

המי-יודע-כמה שהלוואי והיינו סומכים על הבורא-עולם בכל מה שהוא עושה אתנו כאן בעולם הזה, ולא היינו מתרעמים על מאומה. (ברכי נפשי)

אָדָם הָרִי זָקוּק לְקַרְקַע יִצְיָבָה, לְמַשְׁהוֹ אֵיתָן וּמַחְלָט
שְׁנַתָּן לְסַמָּךְ עָלָיו. אִם הִכַּל בְּחַיִּינוּ הָיָה בְּטוֹחַ - הָיִינוּ
סוּמְכִים עַל עֲצָמֵנוּ - וּמִתְנַתְּקִים מִמִּטְרַת הַחַיִּים.
דוֹקָא הַסְּפָקוֹת וְחֹסֵר הַנְּדָאוֹת גּוֹרְמִים לָנוּ לְחַפְּשׁ אֶת
הַ'נְּדָאִי' הַיְחִיד הַקָּיָם בְּעוֹלָם...
אִם הַבּוֹרָא הָיָה נוֹתֵן לְאָדָם נְשִׁימָה אַחַת שְׁתַּסְפִּיק
לְכָל חַיָּו - לֹא הָיָה סָכּוּי שֶׁהָאָדָם יַחְפֹּשׂ אֶת הַבּוֹרָא!
לְכֵן הַשֵּׁם נוֹתֵן לָנוּ נְשִׁימָה קְצָרָה, וְלוֹקַח אוֹתָהּ מִיָּד.
נוֹתֵן - וְלוֹקַח, לָמָּה? כִּי הוּא רוֹצֵה שְׁנַתְּחַבֵּר לַ'נְּדָאִי'
הָאֱמִתִּי...
אִם הַבּוֹרָא הָיָה נוֹתֵן לָנוּ כַּמּוֹת שְׁמֵן שְׁמִסְפִּיקָה
לְשִׁמּוֹנָה יָמִים - הוּא הָיָה יָכוֹל לְשַׁכַּח מֵאֲתָנוּ, הָיִינוּ
לוֹקְחִים אֶת הַהֶשֶׁג לְעֲצָמֵנוּ, מוֹדִים כַּמּוֹבֵן לַבּוֹרָא -
אָבֵל מִמְּשִׁיכִים בְּחַיִּים וְשׂוֹכְחִים מְכָל הַסְּפוּר, זֶה הָרִי
כְּבָר בְּטוֹחַ!
וְאָז, הָיִינוּ מִתְנַתְּקִים מִמְּקוֹר הַחַיִּים...
לְכֵן הַבּוֹרָא שָׁם אֶת הַחֲשִׁמוֹנָאִים בְּסַפֵּק תְּמִידִי,
בְּחֶשֶׁשׁ שְׁלֹא נִגְמַר - כְּדִי שֶׁבְּכָל רִגַע מִקְדָּשׁ יַחְפֹּשׂוּ אֶת
הַיְצִיבוֹת וְהַנְּדָאוֹת הָאֱמִתִּית בְּחַיִּים.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

השירה נסתיימה, המשגיח הנערץ שב לשבת כאילו לא אירע דבר, אלא שעיני המארחים הבהירו לו שהם מצפים להסבר.

"הערב מתקיימת בשעה זו חתונתו של אחד מתלמידי הישיבה. אינני יכול להימצא בגופי ממש באולם החתונות, אולם העובדה שאני נמצא בריחוק מקום, אינה מתירה לי שלא להשתתף בשמחתו.

"כיוונתי לשעה המשוערת שבה נערכים הריקודים באולם השמחות, ובאותה שעה בה רוקדים בני הישיבה בחתונה, שמחתי אני ממקומי שבפולין עם התלמיד המתחתן בליטא..." (במחשבה תחילה)

"ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם..." (מו, ל)

רבי יהושע ליב זצ"ל אומר א מורדיגער פשט ב"אמותה הפעם": ליעקב אבינו היתה בעיה. כל יהודי, בעת שהוא קורא קריאת שמע, מכוון על כך שהוא מוכן למסור את נפשו לבורא עולם, אבל יעקב אבינו לא יכול היה לכוון על כך בשלמות, שכן הקב"ה הבטיח לו שהוא יעמיד

שנים עשר שבטים, והנה הוא רואה שחסר אחד.

לכן, כל אימת שקרא קריאת שמע, היה אומר לעצמו: "אינני יכול למסור את נפשי ולמות, שהרי חסר לי שבט!"

אולם עתה, בראותו את יוסף חי, הוא אומר: "אמותה הפעם" עכשיו יכול אני למסור את נפשי, ובקריאת שמע אוכל לכוון בשלמות "אפילו נוטל את נפשך".

(יחי ראובן)

"וילקט יוסף את כל הכסף" (מז, יב)

כתב הרמב"ן: "שהיה [יוסף] איש אמונים שהביא את כל הכסף בית פרעה ולא עשה לעצמו אוצרות כסף... אבל נתן למלך הבוטח בו כל הכסף, וקנה לו האדמה... ומצא בזה גם חן בעיני העם, כי ה' הוא המצליח את יראיו".

פעם באו אנשים אל הגאון רבי חיים סולובייצ'יק זצ"ל בטענה כי הגבאי של בית מדרשם נעשה "גנב", ועל כן רוצים לפטרו מגבאותו...

שאל אותם רבי חיים: "האם הגבאי היה גנב קודם שמינהו?" והשיבו כי קודם לכן, לא היה גנב.

אמר להם רבי חיים: אם כן, מה תרוויחו כשתמנו גבאי חדש, הרי הראשון נעשה גנב רק אצלכם, ואם כן, אם תמנו אחר, גם הוא יעשה "גנב"...

(עובדות לבית בריסק)

"ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נושאים מטוב מצרים..." (מה, כג)

וברש"י, מטוב מצרים - מצינו בגמרא ששלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו.

יין ישן משביח והולך רק אם בתחילתו היה יין טוב, באיכות משובחת; אבל אם מלכתחילה היה יין דל וגרוע, ככל שהוא מתיישן הוא מחמיץ והולך.

גם הזיקנה היא מעלה, אלא שהדבר תלוי במעשי האדם בצעירותו.

(רבי שלמה אלטר)

הגאון רבי אייזל חריף זצ"ל, רבה של סלונים, דרש בשבת הגדול ושבת תשובה מערכות נפלאות שמקצתן נאספו בספריו "עמק יהושע", "עצת יהושע", "שפת הנחל", אבי הנחל" ועוד. דרשות שהפעימו את הלומדים.

פעם, לאחר הדרשה, פנה אליו חצוף אחד: "תמהני רבי,

המשנה אומרת (קנים פ"ג מ"ו) שזקני תורה, כל זמן שמזקינים

מתישבת עליהם, שנאמר: "בישישים

חכמה, ואורך ימים תבונה" (איוב יב, יב),

והרי בשנים הקודמות היו דרשותיו של מר

משוננות יותר, הכיצד?!"

"אה, הסיבה פשוטה", ענה הגאון על אתר,

"שהרי באותה משנה נאמר, שזקני עמי הארץ

כל זמן שמזקינים דעתם מטרפת עליהם.

אין פלא בכך שמשנה לשנה אתם מבינים פחות

ופחות את הדרשה..." (והגדת)

"ובני בנימין... מופים וחופים" (מו, כא)

"מופים וחופים - הוא לא ראה בחופתי ואני לא ראיתי בחופתי" (סוטה לו:).

הגה"צ רבי אברהם גרודז'ינסקי הי"ד, משגיח וראש ישיבת סלבודקה שבליטא, שהה פעם בביקור אצל קרובי משפחה בוורשה שבפולין.

באמצעו של הביקור הביט רבי אברהם בשעונו, קם ממקומו והחל לשיר בקול רם.

דקות אחדות עברו, השירה התגברה ולא זו בלבד, אלא שלעיני המארחים - התמהים על ראש הישיבה הנכבד -

קם רבי אברהם והחל לרקוד לבדו כשהוא ממשיך לשורר בעוז.

אין שמחה פהתרת הספקות.

לְכַאוֹרָה, הָאֵם לֹא נִכּוֹן יוֹתֵר לֹמֵר 'אֵין שְׂמֵחָה כְּפִתְרוֹן הַסְּפָקוֹת'? מָה זֶה 'הַתְּרַת הַסְּפָקוֹת'?

אֶלָּא, הַסְּפָקוֹת שֶׁל הָאָדָם חוֹנְקִים אוֹתוֹ, הוּא לֹא מִפְּסִיק לְחֹשֵׁב עֲלֵיהֶם, לְהַתְּעֵסֵק אֹתָם, לְחַפֵּשׁ מִפְּלֵט וּפְתָרוֹן...

אָבֵל הָאֲמַת, שֶׁהוּא לֹא צָרִיךְ פְּתָרוֹן, הוּא צָרִיךְ רֵק לְהַתִּיר אֶת הַמְּחַנֵּק, לְפַתַּח אֶת הַקֶּשֶׁר שְׁלוֹ עִם הַבּוֹרָא - וְאֵז הוּא יִרְגִּישׁ מִיָּד אֶת הַהִקְלָה, אֶת הַבְּטָחוֹן הָאֲמַתִּי ב'יְדָאִי' הָאֲמַתִּי!

וּמִתְבָּרַר, שְׂדוּקָא הַסְּפָקוֹת - הֵם אֵלֶּה שְׂמוּבִילִים אוֹתוֹ ל'הַתְּרַת הַסְּפָקוֹת'.

אֲנִי לֹא מְחַפֵּשׁ פְּתָרוֹן, אֲנִי מְחַפֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם! (נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

גליון 555
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע רב ששת סגי נהור היה, פעם אחת הלכו כולם לקבל פני המלך שבא לשם, והלך רב ששת עמהם, מצאו מין אחד, אמר לו הכדים שלמים הולכים לנהר לשאוב מים, אבל כדים השבורים להיכן הם הולכים? מאחר שסומא אתה ולא תראה היכן תלך ולמה אתה הולך. אמר לו בוא וראה שאני יודע יותר ממך, חלף גדוד ראשון כשהוא רועש, אמר לו אותו מין בא המלך, אמר לו רב ששת לא בא, חלף גדוד שני כשהוא רועש, אמר לו אותו מין עכשיו בא המלך, אמר לו רב ששת לא בא המלך, עבר גדוד שלישי כשהוא שותק, אמר לו רב ששת ודאי עכשיו בא המלך, אמר לו אותו מין זו מנין לך? אמר לו מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע וכתוב "לא ברוח ה' לא ברעש ה' לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה". כשבא המלך פתח רב ששת וברך עליו, אמר לו אותו מין את מי שאין אתה רואהו אתה מברך? נתן בו רב ששת עיניו ויצאו ניצוצות של אש וכבו את עיניו של המין.

(ברכות נ"ח א')

פרשת השבוע

כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי (מ"ד - ל"ד)

מסופר: כשהיה מגיע הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א לפסוק זה, היה נאנח ובוכה ואומר: "כי איך אעלה אל אבי? איך יכול אדם מישראל לעלות אל אביו שבשמים לאחר שנות חייו בעולם הזה, "והנער איננו אתי" אם הנוער לא הלך אתי בקבלת עול תורה ומצוות, כי בזאת נבחן כל דור בישראל בהצלחתו למסור כראוי את מורשת האבות לדור הבנים.

ויפול על צואריו ויבך על צואריו עוד (מ"ז - כ"ט)

אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע (רש"י)

מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א שהיה גר בירושלים עיה"ק, שפעם אחת בנו בכורו נאלץ בצעירותו לעזוב את ירושלים ולנסוע לפולין, שנים מספר שהה בפולין, ובאותן שנים נכמר לבו של הצדיק מגעגועים לבנו שאהבו מאד. מקץ שנים אחדות כששב הבן לירושלים, מילאה שמחה גדולה את לבו של הרבי ויחד עם הצדיק שמחו כל בני העיר, שעת בין הערביים היתה כשהגיע הבן לירושלים, הוא מיהר אל בית מדרשו של אביו להיפגש עמו ולהחיות את נפשו, בהיכנסו לבית

המדרש, התכונן רבי דוד לתפלת ערבית, נעמד הבן לידו, הביט בו אביו רבי דוד רגע קט, אך מלה לא אמר, ומקץ דקה פנה אל שליח הציבור ואמר לו, רד לפני התיבה והתפלל ערבית. רק כשנסתיימה התפילה, ניגש האב אל בנו האהוב וקידם פניו בברכת שלום עליכם. חסידים שהיו באותו מעמד, הבינו כי בהתנהגותו זו הלך הרבי בדרכו של יעקב אבינו, בשעה שנפגש במצרים עם יוסף בנו האהוב, שקרא באותו זמן קריאת שמע, כדי שהאהבה העזה שהתעוררה בלבו למראה בנו האהוב, תהא מוקדשת כולה להשם יתברך, בשעה שיאמר את המלים ואהבת את ה' אלהיך, ובדרך זו של יעקב אבינו הלך רבי דוד מלעלוב.

ולאביו שלח וגו' מטוב מצרים (מ"ה - כ"ג)

אומר רש"י יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו

מסופר: פעם אחת לפני סעודת שבת, שמע הרה"ק האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זיע"א את הגבאי, מתווכח עם חסידים, על כמות היין שהם עתידים לתרום לשולחן, אמר להם הרבי, מדוע לא אמרה התורה בפירוש שיוסף שלח לאביו יין? והטעם הוא משום שנאמר בגמרא "הדיבור רע ליין" (כריתות ו' ע"ב) על יין אין מדברים, יין נותנים.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:25 ת"א: 5:26 ר"ת: 5:58

פרשת ויגש

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:10 ת"א: 4:23

הפעולה של חסד העבירה את רוע הגזירה

שנים רבות חיכה ר' שלמה לבן זכר, תפילות ותחינות רבות שפכו ר' שלמה ואשתו לפני בורא כל העולמים, אצל רבים מצדיקי דורו הזכיר את עצמו, כדי להתברך מפייהם. ותפילותיהם וציפיותיהם לא היו לשוא, היה זה ערב שבת כאשר אנשי העיירה נתבשרו שלר' שלמה נולד בן זכר, השמחה בביתם היתה רבה, שמחת הברית עברה מתוך שמחה גדולה, כאשר רבים מיהודי העיירה נטלו בה חלק, רבה של העיירה שימש כסנדק, ומוהל מומחה הוזמן מעיר סמוכה להכניס את הרך הנימול בבריתו של אברהם אבינו ע"ה. ר' שלמה ערך סעודה כיד המלך, כמובן שלא שכח את אביוני העיר שכולם הוזמנו וזכו להתענג בתענוגי בשר ודגים.

השנים חלפו, הרך הנימול גדל והיה לבחור ירא שמים, נח לשמים ונח לבריות, בישיבה היה בין הבחורים הלמדנים והיסב נחת רבה להוריו ולמוריו. עד לאותו יום בהיר, בה הודיעו שלטונות הצבא לר' שלמה, שבנו חביבו מחוייב גיוס ועליו להתייצב תוך כמה שבועות במפקדה הצבאית, ולהפוך לחייל מן המניין של הצבא הקומוניסטי. חייו השלוים של ר' שלמה וזוג' הופרו בבת אחת, תפילות רוויות דמעות היו מנת חלקם יום ולילה, השתדלויות רבות שלא העלו דבר, והיאוש כמעט ומלאו את לבם, כשאחד מידידי הציע לו לנסוע אל הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א, שבברכותיו פעל ישועות גדולות לבני ישראל, על אף המרחק הרב שהיה עליו לנסוע, לא חשב ר' שלמה פעמיים, ויצא לדרך עוד באותו היום. ימים ולילות שרך עצמו בדרך עד שהגיע לביתו של ה"צמח צדק".

כשספר התהילים לא מש מידו, המתין לתורו להיכנס לרבי, וכשהגיע תורו, ואך דרכו רגליו בחדרו של הצדיק, פרץ בבכי מהתרגשות ופחד גם יחד, ושפך לפני הרבי את מר שיחו: "בן יחיד ויקר יש לי, ועתה הגיע לגיל הגיוס, ובתוך שלושים יום עליו להתייצב במפקדה הצבאית בעירו, שם יוחלט גורלו לשבט או לחסד, בריא ושלם הוא ב"ה בני יקירי, טוב רואי, ובדרך הטבע אני לא רואה שום סיבה לשלילה או לדיחוי, "רבי" זעק היהודי מקירות לבו, "מה אעשה לבני ביום שידובר בו"? האב האומלל לא היה צריך לפרט את חששותיו הגדולים, השירות הצבאי כרוך בקשיים רבים, ובסכנות לגוף ולנשמה, שמירת שבת, כשרות, וקיום המצוות, בגדר מסירות נפש הן, ואין כמעט אפשרות לבחור יהודי בצבא הקומוניסטי, להישמר ולהישאר שומר תורה ומצוות. אנא רבי! זעק מנבכי ליבו, בטל את הגזירה הנוראה, צדיק גוזר והקב"ה מקיים.

ה"צמח צדק" האוּזן לשיחת האב הכאובה בקשב רב, מצחו הבהוק נתמך בידו העדינה, הוא ישב זמן רב כשעניו עצומות, אך לא הגיב

במאומה. הלחץ בלב האב השבור גבר, שתיקתו של הרבי כמעט הטריפה את דעתו, הלא טרם בואו לכאן, סיפרו באוזניו חסידים אשר התגוררו בעירו, אותות ומופתים גדולים, ישועות ונפלאות אשר פועל הרבי עבור היהודים הבאים אליו להתייעץ עמו ולהתברך מפיו, ומשום מה דוקא הוא נתקל בחומה של שתיקה, באטימה שאינו מבין את פירושה.

אך היהודי שלבו כמעט ונשבר וכמעט נתייאש, לא הרפה, שוב ושוב שטח בבכי גובר והולך את בקשתו לפני הרבי, וציין כי בן זה יחיד הוא לו, וכי מועד הגיוס מתקרב, ואנה אני בא, בלי בני יקירי זה, טוב מותי מחיי, התייפח בבכי קורע לב. אך דבריו ודמעותיו כמו שבו ריקם, דומה היה כי אין הרבי מקשיב כלל לדבריו.

כסופו של דבר יצא מלפני הרבי, כאשר אך ברכת שלום מהדהדת באוזניו, הצדיק לא הבטיח מאומה, בלית ברירה ובלב שבור ורצוף, עלה היהודי על העגלה ויצא חזרה לדרך הארוכה לביתו. כשהגיע לביתו, סיפר לאשתו ולבני ביתו על האכזבה הגדולה שהיתה מנת חלקו בביקורו אצל הרבי. הללו ניסו לעודדו, שבוודאי משהו שמימי מסתתר מבעד לשתיקתו של הצדיק, ואל לו להיכנס חלילה לייאוש, ישועת ה' כהרף עין. בצר לו, הירבה האב בתפילות ובתחנונים, ועל אף מועקת לבו, לא פסק מלקוות ולצפות לישועה, הרי שערי דמעות לא ננעלו, וגם התפילות הרבות יעשו מחצה, וככל שהתקרבו הימים למועד ההתייצבות, כן הרבה בתפילותיו ובעתירותיו, ספר התהילים לא מש מידו, כשדמעות חמות מרטיבות את הדפים הישנים של התהילים.

בבוא היום בבוקר השכם, קמו ר' שלמה ובנו ולבותיהם הולמים, מועד ההתייצבות נקבע לשעה מסוימת, והמפקדה הצבאית מתנהלת על פי תקנות קשוחות, דינו של המאחר חמור מאד, עד כדי כניסה לבית הסוהר, לאחר תפילה ואכילת פת שחרית, יצאו האב ובנו ממפתן ביתם ועיניהם מצפות לישועה, אך עוד לא הספיקו להתרחק מביתם, והנה לקראתם יהודי דל בשר וכפוף קומה, בראותו את הבאים לקראתו, הניח יד ימינו על לבו, ובקול צרוד קרא "יהודים יקרים, מדרך ארוכה באתי הנה, ועדיין לא בא אוכל לפי, אנא בטובכם הגישו לי פת לחם לאכול וצפחת מים לשתות ותחיו את נפשי אוי".

פניו המוריקים של ר' שלמה החווירו, בדיוק עכשו כאשר כל רגע יקר הוא מפו, אם לא די בידיו הריקניות לקראת ההתייצבות גם יאחר, בדיוק בזמן גורלי זה, צץ יהודי זה כמו מבטן האדמה. העני הבלתי מוכר, נושם ונושף בכבודות, וימינו נתונה עדיין על לבו כמו עוצר הוא בעדו מפרוח מגופו, והיהודי שאצה לו הדרך, הביט בו ברחמנות מהולה ברתחה, וכבר אומר הוא לומר לו כי מימינו ומשמאלו מקדם ומאחור, מתגוררות משפחות יהודיות טובות לב ופתוחות ידיים, ואלו בוודאי ישמחו להשביע רעבונו ולהקל צערו, איך ירחם ויסטה מנתיבו כי נחפו הוא לדרך קשה, והוא עצמו זקוק לרחמי שמים מרובים.

משל ונמשל

המאבק בין הנפש השכלית לנפש הבהמית

נוהג היה הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א לומר, משל לסוחר אשר שכר עגלון להוליכו למקום מסוים, לפני צאתם לדרך, ביקש הסוחר מהעגלון שישגיח היטב על סוסו לבל יטה מן הדרך. העגלון אמנם הבטיח, אך עד מהרה התברר שלהבטחתו לא היה כל ערך, כאשר אך יצאו מן העיר, נרדם העגלון על מושבו והסוס המשיך לרוץ ללא כל השגחה והכוונה. כאשר ראה הסוס חציר ועשבים, נטה מן הדרך כדי לאוכלם, תוך כדי סטייתו מן הדרך, איבדה העגלה את שיווי משקלה והתהפכה והסוחר נפל מתוכה. גער הסוחר בעגלון ואמר לו: הרי הזהרתיך להשגיח על בהמתך, ואיך זה הנחת אותה לנפש? ניסה העגלון להצטדק ואמר, מכיר אני את סוסי כי משכיל הוא, ויודע את הדרך היטב, ומעולם לא עלה על דעתי שיטה מן הדרך הישרה. אמר לו הסוחר שוטה שכמותך, וכי שייך לומר על סוס שהוא משכיל? יתכן שהוא טוב יותר מבהמות אחרות, אבל סוף סוף בהמה הוא, ואם כן, כל זמן שהוא רואה דבר שמגרה אותו, מתגברת עליו התאוה והולך אחריה, לכן היה לך להחזיק היטב במושכות, ולא להניח לו ללכת בחופשיות.

הנמשל: הוא הדין באשר לאדם, כיוון שהוא מורכב מנפש שכלית ומנפש בהמית, חייב הוא להשגיח היטב בכל שעה ושעה, על הנפש הבהמית שלו, ולאחוז היטב במושכות, לבל תשתלט עליו, אם אדם מסיח דעתו מעט, מיד עושה הנפש הבהמית את שלה ולוכדת גם את הנפש השכלית ברשתה.

אבל מחשבות אלו תופסות מוחו רק לשניות מועטות, כי מיד התנער הוא מהן, כאילו שוכח את מצבו ואת צערו דאגתו העצמיים, וברוחב לב ובסבר פנים יפות, הזמין את האורח הרעב פנימה לביתו ואמר: "בוא אחי היקר אכול ושתה וברך את האלוקים", נכנס האורח נוטל ידיו, מברך ואוכל ושותה, ומותיר, ועיניו אורו, "כשם שהחייטני" אמר לבעל הבית "כן יוסיפו לך משמים חיים וטובה וברכה". וכבר נחפו העני לדרכו, והיהודי ורוז את בנו "הבה נודרו, כי אצה לנו הדרך", שלא נאחר חלילה ונענש על כך.

אצו ורצו כל הדרך, וכשהגיעו ברגע האחרון, נכנסו שניהם לבית המפקדה, והממונים על הגייסות הביטו בבחור הנושם ונושף בכבודת, מחמת יראה ופחד ומרוב בהילות, הממונים הביטו בו בעיניים זועמות, והבהילו את הרופא לבדוק את הבחור היהודי שהגיע זה עתה, אם ראוי הוא לשרת בצבא, הרופא הצבאי בחן את הבחור מכף רגל ועד ראש, נקש על ראשו, הביט לתוך גרונו, בדק את אוזניו, הצמיד ידיו זו לזו, והפטיר ספק בכעס ספק בקוצר רוח: "שלחו מעלי גופות שאינן ראויות למדי צבא". ר' שלמה ובנו המאושרים, נסעו הביתה ובידיהם כתב השחרור של הבן מהצבא, עיני שניהם זלגו דמעות התרגשות, תודה והודיה להשי"ת. כעבור זמן מה נמלך היהודי ונסע ל"צמח צדק" "שתיקתו של הרבי" אמר לבנו בקורת רוח, "יפה הייתה מכל הקולות שבעולם, מן הראוי כי אבשר לו את הבשורה הטובה".

כשנכנס לחדרו של הרבי, האיר לו ה"צמח צדק" את פניו הקדושות ואמר: "בבואך לפני לא אמרתי לך מאום, יען כי לא ראיתי בעבורכם שום פתח לישועה, אמור נא לי מה עשית באותו יום אשר בזכותו זכיתם לישועה הגדולה חוץ לדרך הטבע?" היהודי נדהם, לרגע התגלגלו מחשבותיו אחורנית, ולפתע נזכר הוא, ושח באוזני הרבי את סיפורו של אותו עני שביקש דבר מה להסעיד לו באותו יום גורלי, שמא ואולי יש קשר בין זה לזה, הרבי חיך ואמר: "אכן, שערי רחמים סגורים היו בעבורכם, אך פעולה זו של חסד ודוקא בזמן ובעת כה לחץ, פתחה לפניכם את שערי הרחמים לרווחה, מצווה זו שקיימתם בהכנסת אורחים ובמתן אכילה ושתיה לאדם עני ורעב, התייצבה לפניכם להמליץ טוב בעדכם, צדקה מעבירה את רוע הגזירה".

צ"ן אדם לחברו

להימנע מלכעוס בערב שבת

פעם נסע הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין זיע"א יחד עם בנו הרה"ק רבי אשר זיע"א בדרך והגיעו לעיר בערב שבת לפנות בוקר, וראו את העשן המיתמר מארובות התנורים מבתי היהודים שנהגו לאפות לפנות בוקר את החלות לכבוד שבת קודש, ושאל את בנו: דו זעהסט מיין קינד את המלאכים היוצאים מתוך הארובות, והוסיף ואמר הבית אהרן: זיי וואלטין גיקענט צוקומען צו די גרעסטע מדרגות פון די הכנה וואס זיי ארבעטען אויף שבת, נאר דער "ירגוזון" איס אלעס מבטל. (יכולים הם להגיע לידי מדרגות הכי נשגבות ע"י ההכנה שעושים לכבוד שבת, אלא שה"ירגוזון" – הרוגו והכעס, מבטל הכל.

בזכות מצוות הכנסת כלה

מעשה באחד מבני העליה שבירושלים של מעלה לפני כשמונים שנה, שבתו הגיעה לפרקה ועמדה להינשא, אך לרש אין כל, ולא היה בידו אפילו שווה פרוטה להכניסה לחופה, ויפן היהודי לשפוך שיח אל הכותל המערבי, בבכי ובתחנונים בדמעות שליש, באותה שעה היה שם הרה"ח ר' דוד שעכטער זצ"ל (אביו של הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א) וישמע את קול בכיו הרם, ניגש אליו רבי דוד ושאלו, יאמר נא אחי ורעי לסיבת בכיו, ויען היהודי, כלה לי בבית, ואין בידי אפילו פרוטה שחוקה אחת, אמר לו ר' דוד בפשטות שיבוא עמו אל ביתו, ובבואם הביתה נתן לו ר' דוד את כל הסכום הנדרש להוצאות הנישואין, אף שלא היה

ר"ד מעשירי העיר כלל וכלל, אלא שגם הוא עמד לחתן אחד מצאצאיו כעבור חודשים מספר, ובסייעתא דשמיא הצליח לחסוך פרוטה לפרוטה עד שהיה בידו את כל הוצאות החתונה, אך כיון שלא היה זקוק כעת לסכום זה, על כן העניק לו את כל צרור הכסף במתנה, ובטח בשם יתברך שבוודאי יהא בעזרו ויומין לו צרכיו עד בוא היום שייכנס בנו לחופה.

באותו יום הלך ר' דוד להתפלל תפלת מנחה בבית מדרשו של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א, ויהי אך ראהו רבי שלומקע נענה אליו "דו שיינסט" (אתה זוהר), אמור נא לי מה זכות באה לידך? השיב ר' דוד בתמימות שלא עשה ולא כלום, אולם הרה"ק מזוועהיל לא הרפה ממנו, והפציר בו מאד שיגלה לו את המצווה שעשה, השיב ר' דוד לעומתו, שאם גילו לו מן השמים שעשה מצוה מדוע לא נתגלה לו גם איזו מצוה עשה, ואעפ"כ דחק בו הרה"ק מזוועהיל שיספר לו מה שעשה, והבטיח לו שאם ימלא רצונו, יקבע עמו לימוד בחברותא מדי יום ביומו, (כי כמה פעמים כבר הפציר ר' דוד בהרה"ק מזוועהיל שילמד עמו, והוא היה דוחה אותו בלך ושוב), או אז הסכים לספר לו דברים כהווייתן, ויהי כשמוע כן הרה"ק מזוועהיל נענה ואמר:

ראיתי עליך הזדככות גדולה מאד, ובזה תיקנת את נשמתך בגלגול זה ובכל הגלגולים הקודמים, ועתה הנני מבין איך זכית לכך.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' טבת הרה"ק רבי צבי בן רבי ישראל בעש"ט זיע"א (תקמ"ז) הרה"ק רבי ברוך מקאמינקא (תלמיד הבעש"ט) הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא ב"ר יעקב (תרי"ד)

יום ראשון ח' טבת

רבי שבתאי מראשקוב ב"ר שלמה זלמינא (תרמ"ג) רבי יוסף אלימלך מקשאנוב ב"ר משה (תרס"ז)

יום שני ט' טבת

עורא הסופר (ג"א – תמ"ב)

נחמיה בן חכליה

הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור (תורת חיים – שצ"ב)

יום שלישי י' טבת

זכריה בן ברכיה בן עדו הנביא (ג"א תמ"ח)

מלאכי הנביא

הרה"ק רבי נתן ב"ר נפתלי הירץ מברסלב (תר"ה) הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלישין ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרס"ג)

הרה"ק רבי אברהם אבא ב"ר יוסף מפייסטבורג (תש"ן)

יום רביעי י"א טבת

הרה"ק רבי משה ב"ר הלל (ערוגת הבושם – תקמ"ה) הרה"ק רבי דוד מולאטיפאלי ב"ר יוחנן מראחמיסטריווקא (תר"ע)

הרה"ק רבי יהושע ב"ר מאיר מדויקוב (עטרת יהושע – תרע"ג)

יום חמישי י"ב טבת

הרה"ק רבי משה הלוי סופר מפשעווארסק ב"ר יצחק (אור פני משה – תקס"ו)

הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים ב"ר יהודה לייב (תשי"ד)

יום שישי י"ג טבת

הרה"ק רבי משה מלעלוב ב"ר דוד (תרי"א) הרה"ק רבי מנחם מענדל מווישאווה ב"ר ישראל – (תש"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נגליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף החר"ם על המעשים

הגבהת התורה (ד')

א) יש נוהגים להצביע באצבע הורת לעבר הספר תורה כשאומרים וזאת התורה ולנשקה. (ספר החיים, למהר"ח פלאגי זצ"ל, סימן ג', אות ו', ילקוט מעם לועו, פרשת כי תבוא, כ"ז, כ"ז, סד"ה וכמה מנהגים) ויש נוהגים לאחוז בציציות הטלית ולהראות נגד הספר תורה, ולנשק הציציות. (ספר החיים, שם)

ב) גם הכריעה שכורעים בשעת ההגבהה, צריך להיות דווקא נגד כתב הספר תורה. (לדוד אמת, למרן החיד"א זיע"א, סימן ד', סעיף ג')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ

הר"ר מנחם מאניש שיינברגר

ב"ר פינחס צבי זצ"ל

נלב"ע ח' טבת תנצב"ה

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת וַיִּגַּשׁ - יום הדין

"וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו: 'אֲנִי יוֹסֵף, הַעוֹד אֲבִי חַי?' וְלֹא יָכְלוּ אַחָיו לַעֲנוֹת אוֹתוֹ כִּי נִבְהָלוּ מִפְּנֵיו" (בראשית מה. ג.)

ירדו למצרים, עלו להביא את בנימין, גרמו צער לאביהם, מצאו את הכסף ששילמו באמצעותו על האוכל, מצאו את הגביע- באותו רגע הכל הפך להיות ברור ומובן.

חז"ל דורשים: "אוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה. מה יוסף קטן שבשבטים שהוכיח את אחיו כך הם הגיבו, על אחת כמה וכמה אנחנו כשנעמוד לפני הקב"ה ויוכיח אותנו, אז באמת אוי לנו!".

כמה אנשים חיים בשקר, כמה אנשים חיים בחושך. לא שנה ולא שנתיים אלא במשך כל חייהם. אנשים חיים בדרך לא נכונה. הם מרגישים שהם בסדר והכל טוב ויפה בדרך שהם בחרו, אבל ברגע שיגיע הרגע הנורא והמפחיד, מה יענו? כיצד הם יגיבו?

אסור לנו לשכוח שאנחנו חיים בעולם שהוא זמני וחולף. אנשים שקרובים לנו מסתלקים מהעולם מול עינינו. אנשים שהכרנו לפתע הם אינם. לאן הם הלכו? לאן הם הסתלקו?

הם הלכו לעולם האמת, מקום שבו הם יצטרכו לתת דין וחשבון על כל מעשיהם. אסור לנו לשכוח שהעולם הזה נועד כדי שנקיים בו תורה ומצוות וזה העיקר.

בברכת שבת שלום וחג חנוכה שמח הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	דין חמ
י"ג	16:10	17:23	17:54
ט"ד	16:26	17:19	17:49
ט"ה	16:26	17:19	17:48
ט"ו	16:30	17:23	17:53

שנים רבות חלפו מאז שהאחים מכרו את יוסף. יוסף עבר תלאות רבות וקשות עד אותו רגע שעלה לגדולה, עד אותו רגע שבו נבחר להיות מושל על כל מצרים. הרעב שהיה בארץ אילץ את האחים בהוראת אביהם לרדת למצרים. הם עוברים קשיים ותלאות על יד מושל מצרים. האחים לא מצליחים להבין ולו במעט את פשר ההתעללות הבלתי מובנת שמושל מצרים נוהג כלפיהם.

עד אותו רגע גדול שבו יוסף עומד להתגלות בפני האחים, יהודה עדיין עומד ומדבר קשות בפני מושל מצרים עד כדי כך שהיה מוכן להרוג אותו ואת פרעה גם יחד.

תוך כדי מלחמה מילולית בין שני גדולי עולם, יוסף מחליט שהגיע הרגע לגלות את האמת. הגיע הרגע לומר להם את האמת בשתי מילים בלבד: "אני יוסף!".

אותן שתי מילים גרמו לאחים בהלה כה גדולה עד שנשמתם פרחה. מילים אלו הספיקו לאחים להיות המומים ומבוהלים ולהגיע להבנה נוראה שהם בעצם טעו. במשך עשרים ושתיים שנים הם חשבו שהם צדקו במכירת יוסף, אבל לפתע האמת מתגלית. אותם חלומות שיוסף חלם מתגשמים מול עיניהם.

האחים מגלים בסופו של דבר, אחרי שנים רבות כל כך, שהחלומות של יוסף היו אמת לאמתה!

בשתי מילים האחים קיבלו תשובה על כל טענותיהם ועל כל הדברים הבלתי מובנים שפקדו אותם במשך כל אותה תקופה שבה

הצלחה בגור

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי לאה בת תמר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנט בת דגטו רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה - צום עשרה בטבת

מה הן ההלכות של צום עשרה בטבת?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

בעשרה בטבת מלך בבל התחיל לצור על ירושלים כדי להחריב אותה. לכן אנחנו מתענים ביום זה כדי להכניע את ליבנו ולחזור בתשובה שלימה. אנחנו מתחננים לפני בורא עולם שירחם עלינו וישוב לגאול אותנו גאולה עולמית. הצום מתחיל בעלות השחר ומסתיים בצאת הכוכבים.

בתי-כנסת רבים נוהגים להקדים את תפילת מנחה כדי שיספיקו לסיים את התפילה לפני השקיעה והכהנים ישאו את כפיהם. הכהנים לא נושאים את כפיהם אם מתפללים מנחה גדולה (לפני פלג המנחה).

חייבים להתענות ביום עשירי בטבת ופורץ גדר ישכנו נחש. אבל קטנים, כלומר: בן שעדיין לא מלאו לו שלוש-עשרה שנים ויום אחד, ובת שלא מלאו לה שתיים-עשרה שנים ויום אחד, פטורים לגמרי מן התענית. הם לא צריכים להתענות אפילו כמה שעות. אפילו אם יש להם דעת להתאבל על חורבן ירושלים, כל שלא הגיעו למצוות, הרי הם פטורים מתענית זו. אפילו אם הם רוצים להחמיר על עצמם ולהתענות - יש למחות בידם שלא יעשו כן.

מעוברות ומניקות פטורות מתענית עשרה בטבת. מעוברת לעניין זה היא אישה שעוברת ניכר, כלומר: עברו שלושה חודשים מתחילת ההריון. אם היא סובלת ממיחושים והקאות היא פטורה מתענית זו, גם לפני שעברו שלושה חודשים מתחילת ההריון, ובפרט אם כבר עברו ארבעים יום מתחילת ההריון.

מעיקר הדין, מינקת היא אישה בתוך עשרים וארבעה חודשים מזמן הלידה. במשך הזמן הזה היא חלשה מאוד ועדיין לא שבה לאיתנה. אישה שמרגישה שיש בכוחה להתענות בקלות, תשאל רב מורה הוראה אם היא יכולה להתענות.

חולים פטורים מן הצום. אדם חלש או זקן מאוד שמצטער בצום וחושש שאם יתענה, יחלש ויחלה - פטור מהצום. חולה שהתרפא אבל עדיין מרגיש חלשה וחושש שאם יתענה יהיה חולה שוב - פטור מהצום.

אם בטעות בירך על מאכל ולפני שהכניס אותו לפיו נזכר שהיום צום, יטעם מעט כדי שברכתו לא תהיה ברכה לבטלה. אחר כך חייב להמשיך לצום. אבל לא יאמר בתפילת העמידה 'עננו'. הוא לא צריך להתענות ביום אחר במקום הצום ששבר.

יום עשרה בטבת נקבע כיום הקדיש הכללי. ראוי להדליק נר נשמה לעילוי נשמת הנרצחים בשואה הי"ד.

אמירת קדיש

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'השגחה פרטית'. יש בו כדי ללמדנו כי כאשר אדם עושה חסד עם הזולת - אז בעז"ה יראה כיצד בורא עולם מחזיר בכפל כפליים. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

בשכונת 'בית ישראל' בבית הכנסת 'שושנים לדוד' הסתובב יהודי גלמוד ושמו ר' שלמה אדרי ז"ל. אותו יהודי נהג לתרום קפה ופירות למתפללים וללומדים. רבים קושרים את שמו עם הפירות הטובים שהיה מביא לבית הכנסת כדי שהבאים בשעריו יברכו ויתכבדו בהם.

הוא נפטר ללא זרע של קיימא. כמי שהיה חלק מהנוף, הוא הותיר אחריו חלל שאי אפשר למלא. פטירתו נגעה במיוחד ללב של בחור אחד מהמתפללים. מכיוון שידע כי מדובר באדם ערירי, הוא החליט לומר קדיש לעילוי נשמתו של היהודי הגלמוד במשך כל שנת האבל. במשך מספר שבועות, בכל מקום בתפילה שאומרים קדיש יתום, הבחור היה אומר קדיש לעילוי נשמת ר' שלמה.

בתפילת ערבית בשבת אחת סבו, הדיין הרב ציון בראון שליט"א, שמע כי נכדו אומר קדיש יתום. הוא התפלא על הדבר. אחרי התפילה העיר לנכד כי אין לומר קדיש יתום כאשר ההורים חיים וקיימים עד מאה ועשרים. הבחור שמע לקול סבו והפסיק עם מנהג זה. הסבא גם עדכן את הוריו.

במוצאי שבת אחותו הנשואה מתקשרת לבית הוריה ומספרת: "בליל שבת חלמתי חלום שנראה אמיתי. ראיתי את ר' שלמה אדרי ז"ל צועק בקול רם: 'אני לא אשם שאין לי ילדים'. אבא, אולי אתה מבין את פשר החלום הזה?". האבא הבין היטב. הוא ידע שבנו הפסיק לומר קדיש יתום. מיד אחרי השיחה התקשר לסבא הרב ציון וסיפר לו על כך. הסבא הורה לנכד להמשיך ולומר קדיש כפי שקיבל על עצמו בהתחלה. מפליא הדבר שהבחור החשוב הזה התארס בדיוק ביום היארצייט הראשון של ר' שלמה אדרי ז"ל.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חייג במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יחיאל ממוש זצ"ל

הגאון הרב יחיאל ממוש זצ"ל - נולד בשנת ה'תקכ"ח (1767). עוד לפני שהגיע לגיל עשרים נמשך לחסידות. קיבל מאת הגאון ר' מרדכי מלכוביטש שהשפיע עליו מאורו עד שהפך לתלמידו המובהק והיה לאחד מהאריות שבחבורה. רבו נפטר בשנת ה'תקע"ע (1810). בנו ר' נח מילא את מקומו ורבינו דבק בבנו.

משנת ה'תקע"ג (1812) התחיל לשמש כרבה של מוש חדש (עיירה קטנה שקרובה לברנוביץ' שברוסיה הלבנה). תפקיד אותו מילא במשך ארבעים שנה. במשך כל זמן כהונתו לא שלטה שום מגיפה או מחלה. סירב שיכתירו אותו כאדמו"ר. למרות זאת, צדיקים גדולים היו מתחממים לאורו ביניהם הגאון האדמו"ר ר' משה פאלייר מקוברין.

רבותיו הקדושים מלכוביטש וחסידיהם כיבדו מאוד את רבינו והעידו עליו שכל דיבור שהיה יוצא מפיו- היה מתקיים מיד! למרות שהיה גאון אדיר בכל מקצועות התורה, היה מסתיר את מדרגותיו במעטה של ענווה. תלמידו האדמו"ר ר' משה פאלייר העיד על רבינו כי רוח-הקודש שרתה עליו. הירבה בסיגופים ותעניות. הנהגתו והליכותו בקודש היו מופלאות ביותר. נפטר בערב שבת קודש שבו חל תענית עשרה בטבת ה'תרי"ב (1852). חי כ-84 שנים. ציונו במוש.

אביו: ר' מנחם. **אחיו:** ר' דב בער מסלאנימא. **ילדיו:** אין. **מרבותיו:** רבי מרדכי מלכוביטש, רבי נח מלכוביטש (בנו של ר' מרדכי). **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' משה פאלייר מקוברין.

הרה"ק ה'בית אברהם' סיפר כי כאשר רבינו היה ילד בן שבע הוא הלך פעם לחידר וראה יהודי עגלון. לפתע הסוס נפל ומת. בעל העגלה בכה תמרורים מאיפה יקח עכשיו לפרנס את ביתו. רבינו ראה זאת והדבר מאוד נגע לליבו. הוא אמר: "ריבונו של עולם, אני לא אלך לחדר עד שהסוס יקום על רגליו ויחיה", וכך היה שהסוס קם והעגלון המשיך לנסוע אתו.

הרה"ח רבי אברהם אשכנזי ז"ל סיפר ששמע מהזקנים בטבריה: בזמנו של רבינו היה בחור בשם יואל. הוא היה בחור שובב. היה לו מקל מעץ שהחזיק. לעיתים היה משתמש בו לרעה שהיה מכה בו את מי שהכעיס אותו. פעם אחת הסתכסך עם נכרי. יואל היכה את הנוכרי במקל והרג אותו.

מיד אסרו אותו בבית הסוהר. אביו ששמע על כך נבהל מאוד. מי יודע מה יעשו לבנו ומה יגזר עליו בבית המשפט. האבא רץ לביתו של רבינו ושפך לפניו את ליבו המר. רבינו שאל: "למתי קבעו את המשפט?". האבא ענה לו: "בעוד עשרים יום". רבינו שאל: "האם יש עדים שראו את המעשה?".

האבא ענה לו: "יש כמה עדים אבל אני לא יודע מי הם". רבינו הרגיע אותו ואמר: "יהיה טוב". בתוך הזמן עד לעריכת המשפט מתו במוש כמה גויים צעירים לימים מחוץ לדרך הטבע. ביום המשפט התברר שכל העדים שהיו צריכים להעיד במשפט מתו. מכיון שלא היה מי שיעיד בפני השופטים שחררו אותו לחופשי.

פ עם אחד מאנשי העיר נסע לאמריקה והשאיר בעיר את אשתו וילדיו. לילה אחד באמצע הלילה רבינו קרא למשמשו ר' משה אהרן ואמר לו: "נלך ונראה מה שלומה של האישה ובניה". ר' משה אהרן תמה ואמר: "רבינו, למה הינך רוצה ללכת אצלם באמצע הלילה ולהפריע את שנתם? נלך מחר". אבל רבינו התעקש ללכת באמצע הלילה. קמו והלכו לבית האישה.

כשבאו לבית הם נקשו בדלת ולא פתחו. רבינו אמר למשמשו שיקח קרדום וישבור את הדלת. כשפרצו את הדלת ראו כי כולם מעולפים. התברר כי תנור העץ שחיימם את הבית הוציא עשן מחניק. אם היו מאחרים ובאים בעוד שעה, כבר כל בני הבית היו מתבקשים לעולם שכולו טוב.

כ שהיו באים להיפרד מרבינו בימות החורף, היו שואלים אותו אם לצאת מהעיר עם סוס ועגלה או עם מזחלת (שמתאים לנסוע בה בעת השלגים). רבינו היה עונה להם. פעם אמר לאחד השואלים שיצא עם מזחלת למרות שבאותו יום השמש זרחה ולא היה נראה שעומד לרדת שלג.

רבי משה אהרן משמשו שהיה תמים שאל: "הרי רואים את השמש זורחת. מדוע תאמרו לו לצאת עם מזחלת?". רבינו השיב לו: "מה אכפת לך מה שאני אומר?". כמובן שהשואל ציית לרבינו. תוך מספר שעות בעוד השואל בדרך השמיים התקדרו בעבים והתחיל לרדת שלג כבד. אם הוא היה יוצא עם עגלה הוא לא היה יכול לחזור לביתו.

ו חורים היו באים אליו מכיון שהם נוסעים בדרך והימים ימי חורף, והיו רוצים 'לקנות' ממנו שלג, כלומר: שיגיד שיהיה שלג. כשרבינו היה אומר שיהיה שלג אז נעשה שלג. הם העדיפו את השלג כי היה ניתן לנסוע על גבי מזחלות וזה היה הרבה יותר נוח מנסיעה בעגלה. פעם כשנפרד מכמה יהודים ולקח מהם כסף עבור שלג.

משמשו ר' משה אהרן שהיה נוכח במעמד, יצא מהבית של הרב החוצה, הביא קצת עפר מהאדמה שבחוץ. המשמש נכנס לרבינו וטען: "כבוד הרב, אתה שלחת את האנשים בתנאי שיהיה שלג. ראה כי האדמה יבשה. אין שום שלג". באותו הרגע התחיל לרדת שלג כבד כפי שרבינו אמר.

א נשי הרה"ק מקאברין שגרים במוש נהגו שלפני נסיעתם לרבם, היו נכנסים ונפרדים מרבינו והשאירו לו שני רובל. לימים התיישבו ונסעו לקאברין מבלי להיפרד ממנו. בדרך גזלנים התנפלו עליהם, וגנבו מכל אחד מהם שני רובל! כשבאו אל רבי יחיאל לאחר מכן, אמר להם: "מה היה איכפת לכם לבוא אלי, להיפרד ממני ולומר לי היו בריאים. אני הייתי אומר לכם סעו לשלום".

מה היא עושה

ורצחו ל"ע את הורינו.

הרוצחים סיפרו שביער היה שביל מסודר לכרכרות, אבל למעשה בודדים נסעו שם. באותו זמן מלבד השודדים הורינו היו לבד ביער.

השודדים ראו כרכרה מלאה וטעונו. הם התנפלו עליהם, שדדו את הכל, רצחו וקברו אותם שם ביער כדי לטשטש את העקבות. בהמשך החקירה הם הובלו למקום והראו את מקום הקבורה. הרבנים פסקו להשאיר את הורינו היקרים במקום, מכיוון שמת מצווה קונה מקומו.

ישבנו שבעה. הגדול מתוך שבעת האחים והאחיות עוד לא היה בר מצווה. היינו ילדים יתומים קטנים שיושבים שבעה על הוריהם.

השאלות זעקו לשמיים: "צדקה תציל ממוות, שלוחי מצווה אינם ניזוקים. איך זה קרה? הזו תורה וזו שכרה? כיצד קרה שההורים שלנו לא זכו אפילו לקבר ישראל".

לאחר מכן באנו ליער לבכות על הקבר של ההורים. אנשים טובים בכפר אספו כסף ועשו את המצבה. אנשים טובים דאגו ליתומים. ממשפחה תומכת הפכנו להיות משפחה נזקקת.

כל אנשי הכפר עזרו וכך גדלנו. בכל שנה ביארצייט היינו נוסעים ליער לקבר ההורים. עמדנו שם, התפללנו, צעקנו וזעקנו תפילות על קבר אבא ואמא. הרגשה נוראה.

שלוש שנים אחרי כן פרצה השואה האיומה. בשנה הראשונה הצלחנו לנסוע וחזרנו. בשנה השניה נסענו ליער ביום הפקודה כשצריך לעלות לקבר והתפללנו, אבל כבר לא היה לאן לחזור.

הנאצים הארוכים נכנסו לכפר באותו יום. רוב תושבי הכפר היו יהודים, הם אספו את כל היהודים, הכניסו אותם לבית הכנסת ושרפו את בית הכנסת עם הקהילה, הי"ד.

כל שבעת האחים נשארו בחיים. בזמן השמדת בני עמנו בכפר, היינו אצל ההורים שלנו ביער. אחרי כן, בניסי ניסים הצלחנו לעבור את השואה. גויים שריחמו עלינו החביאו אותנו וניצלנו. כל שבעת האחים שרדו. חלק מאיתנו גרים בארץ וחלק בארצות הברית, אבל כולם ניצלו ונשארו בחיים.

איך אפשר לתאר את הרגשת היתמות והאבל כאשר פתאום התברר לילדים הרכים שרצחו את הוריהם, ועוד בזמן שהם היו בדרך לקיים מצווה. השאלה זועקת בעוצמתה: הרי נאמר "צדקה תציל ממוות?" **הקב"ה הראה שאכן הצדקה הצילה ממוות, הקב"ה סיבב את הכל כדי להציל משפחה שלימה מאירופה הבווערת!**

כידוע, אחי יוסף לא הבינו מדוע בורא עולם מגלגל עליהם את הניסיונות האלו. כיצד יתכן שהמשנה למלך דווקא מאשים אותם כמרגלים? הם לא הבינו מדוע המשנה למלך שואל אותם על אביהם וכן חוקר לגבי אח נוסף. מדוע הוא מתעקש שיורידו את בנימין למצרים?

הם הבינו כי אחת הסיבות למעצר של שמעון היא שאם הם יביאו ילד אסופי מהרחוב וינסו לומר כי הוא בנימין, אז המשנה למלך יקח את הילד, יצרף אותו עם ילדים נוספים ויבקש משמעון לזהות את אחיו. משמעות הדברים היא שאם חלילה יתפסו במעשה מעין זה, מצבם יהיה חמור.

הם תהו תהיות רבות. כיצד יתכן שהכסף שבו הם קנו את התבואה חזר לשק? גם אחרי שהורידו את בנימין למצרים, אמרו להם שהם יאכלו עם המשנה למלך. דבר זה לא הגיוני. אנשים שמואשמים בריגול מקומם בבית-הסוהר. הם לבטח לא זוכים לאכול עם המשנה למלך.

העובדה שהמשנה למלך ידע להושיב אותם לפי גילם הפליאה אותם. בנוסף, המשנה למלך אומר לאחיהם: "אַלְקִים יִחַןְךָ בְּנִי" (בראשית מג, כט). רק כאשר המשנה למלך התוודע לאחיו ואמר: "אֲנִי יוֹסֵף, הַעוֹד אָבִי חַי?" (בראשית מה, ג). עתה הם הבינו את כל התמונה. כל התהיות נפתרו.

האדם עובר ניסיונות רבים. הוא לא מבין על מה ולמה בורא עולם עושה לו את הדבר הזה. הוא היה מעדיף שזה לא יקרה. אולם לאחר מכן, בדיעבד, הוא לפעמים מבין כי בורא עולם עשה זאת לטובתו ולתועלתו

להלן סיפור המעובד מתוך '**להתעדן באהבתך**' וסופר על ידי יוסף הראל, פקיד במס הכנסה בנתניה: אנחנו שבעה אחים ואחיות. ההורים שלנו היו אנשי צדקה וחסד.

גרנו בכפר קטן בפולין. בכל האזור לא היה דבר שהיה צריך לעזור למישהו, שההורים שלי לא היו מעורבים בזה. לתמוך, לתת, לדאוג לעניים ולנזקקים, הכל הם עשו.

יום אחד אבא ואמא נסעו לחתונת יתום ויתומה. הם דאגו לכל צרכי החתונה, הם הכירו ביניהם, הפגישו, סידרו את כל צורכי החתונה.

אבא שכר עגלה עם סוס. הם העמיסו על העגלה את כל צורכי החתונה וציוד ראשוני לחתן ולכלה כדי להתחיל את החיים אחרי החתונה. הם נפרדו מאיתנו ויצאו לחתונה.

ההורים אמרו לנו: "ילדים, אנחנו נוסעים לחתונה ומחר בעז"ה נחזור". אבל הם לא חזרו! עבר יום נוסף והם לא חזרו. באותם זמנים לא היו טלפונים ולא היתה כל דרך להתקשר. אחרי כן התחילו לברר קצת יותר. התברר שהם לא הגיעו בכלל לחתונה. חצי שנה אחרי כן, המשטרה תפסה כנופיית שודדים. לאחר חקירה הם הודו ששדדו

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בת יעקב ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל מרים בן חזקה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת שמועון ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן מישא אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה אסתר בת מרדכי ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה לטיף בן פרוחה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בן שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל יעקב בן פרוחה ז"ל אביבה לוש ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה אלון בן סעדה ז"ל אילנה (מתרזה) בת שרה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלימ בן פרוחה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "ויגש"

"כי כמוד כפרעה" [מד, יח]. הזהרו בדבריכם!

אמר יהודה ליוסף: סופך ללקות על בנימין בצרעת, כמו שלקה פרעה על ידי זקנתי שרה (רש"י). כי כל מי שמוציא שם רע, לוקה בצרעת, ולפי שגרים פרעה להוציא שם רע על שרה, לקה בצרעת. וכן אתה סופך ללקות בצרעת, מפני שאתה מוציא שם רע על בנימין שגנב לך (גור אריה).

המעשה המוזעזע שלפנינו, התרחש באחת הקהילות בחו"ל. באחד הימים נסע ראובן ברכבו ונקלע לאזור תעשייה שבפאתי העיר, שם חלף ליד חנות-מפעל ענקית לשיווק בשר פיגולים. ראובן, שהוא בעל "עיני נץ" ואופי בלשי, זיהה מיד את הרכב שחנה מחוץ למפעל. 'זה הרי הרכב של בעל האטליו השכונתי שלנו, אצלו כולם קונים בשר כשר... מעניין מה הוא עושה פה?...'. רגלו של יהודי כשר לא הייתה מעזה לדרוך בחנות כזו של פיגולים, ודווקא הוא - בעל האטליו - נמצא שם! ראובן הציץ פנימה, והבחין בחבירו בעל האטליו מסתובב במפעל, נכנס ויוצא, כבן-בית...

'האם אני רואה נכון? - הררה לעצמו - האמנם בעל האטליו השכונתי עושה עסקים עם חנות-מפעל טמאה זו? אמנם העסק שלו הוא בעל תעודת-כשרות, אבל אולי הוא מערים על נותני הכשרות: אחרת מה הוא עושה פה?!...!'
ראובן התקרב יותר כדי לבדוק את העניין, והתברר לו ללא ספק שאכן זה האיש! שמו-שמים!

מיד כאשר חזר לשכונה, שיתף את מכריו בתגלית המרעישת. "וכי צריך הוכחות חזקות יותר למה שמתרחש מתחת לאפנו? בעל האטליו עושה עסקים עם רשת הטריפה! נקלעתי למקום והבחנתי בו בחסדי השם, ויש לי את הזכות להציל את כולכם ממכשול...". ותהום כל העיר!

השמועה עשתה לה כנפיים, ופרנסתו של האטליו נפגעה יותר ויותר. אנשים נטו להאמין שהאיש האכילם טריפות במשך שנים, והכל תמורת בצע-כסף. הכעס כלפיו היה עמוק, והיחס בהתאם. כדרך של "בריות-טובות" היו שניפחו את הסיפור וידעו להוסיף תילת-תילים של דברים שלא היו ולא נבראו, עד שהצליחו להפוך את דמותו של בעל האטליו לחוטא ומחטיא את הרבים, והאחראי להכנסת רוח טמטום וטומאה ביהודים כה רבים...

הוא לא יכול היה לעמוד בזה. באחד הימים חטף התקף-לב, ועד מהרה שבק חיים לכל חי. גם במצב נוראי זה לא רבים הזילו עליו דמעות. אבל הוא כבר התפטר מהסבל. מי שנשאר לסבול את סבלו בעולם הזה, היו האלמנה והיתומים.

ויהי היום, ומר ראובן יוצא עם רכבו לנסיעה ארוכה, ובאמצע הדרך - פנצ'ר! ולא רק בגלגל אחד - כי אם בשניים! ואיפה זה קורה? בדיוק מול אותה חנות-מפעל גדולה שמוכרת טריפות. סוללת המכשיר הנייד שלו נגמרה, והוא חיפש דרך להזעיק עזרה.

בצר לו, הוא נאלץ להיכנס למשרד חנות המפעל, הסביר את מצוקתו וביקש להתקשר. הגוי הסכים לסייע לו, תוך כדי שחיך והשיח לפי תומו: "מעניין, אתה כבר היהודי האורתודוכסי השני שמתפנצ'ר לו הרכב בדיוק בפתח החנות שלי... לא מזמן נכנס לפה יהודי אורתודוכסי עם אותה מצוקה... אולי אתה מכיר אותו? הוא סיפר לי שהוא מנהל חנות בשר קטנה ב...".

ראובן חש שהוא עומד להתעלף. התברר לו בדיוק מה חיפש בעל האטליו בחנות. הוא הבין שאין לאיש כל קשר עם החשדות והשם הרע שהוא הוציא עליו!

ראובן נשבר לחלוטין. התברר לו שלחינם הרס ליהודי יקר את פרנסתו, גרם לפטירתו, ואמלל את אשתו וילדיו...

מרום צער וחרטה לא ידע את נפשו, ופנה לכמה מגדולי הדור למצוא לו פתח תשובה ותיקון. האיש עלה לקבר עם מניין אנשים וביקש מחילה, ולאחר מכן הקים קרן לפרנסת האלמנה והיתומים. כמו כן, הוא לומד מדי יום פרקי משניות לעילוי נשמת המנוח, ובנוסף, עובר ממקום למקום ומספר את המעשה הנורא, מתוך מטרה שילמדו מכך הבריות להיזהר ולהישמר מלהוציא חס ושלום שם רע על יהודי.

עלינו לשגן לעצמנו, שלעולם אין למהר להסיק מסקנות מסוכנות והרסניות. וכבר הזהירונו חז"ל (בערכין ט"ו):
לשון הרע הורגת שלושה: את המספר, את המקבל, ואת הנאמר עליו. מילה אחת מסוגלת להחריב עולמות שלמים!
(מתוך הספר החדש שיצא לאור - "אחת שאלתי5" - ניתן להשיג בכל חנויות הספרים, לפרטים והזמנות: 077-8150023).

"ואל יחר בעיניכם כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם" [מה, ה].

את המעשה דלהלן שמענו ממקור ראשון, ומשני הכיוונים... גם מצידו של הגביר, וגם מצידו של מי שבא לקבל את הצדקה. המעשה אירע בביתו של אחד מעשירי החרדיים של ירושלים, כאשר גבאי צדקה הגיע כדי להתרים את הגביר להכנסת כלה חשובה ויתומה, שנותרה ללא אב ואם. משהתקרב אל דלת הבית, ודפק, שמעו אוזניו קולות של בכי עולים מן הבית. הוא נתקף בפי-ברכיים ורצה כבר ליסוג אחורנית, ולשוב כלעומת שבא, אבל באותו רגע נפתחה הדלת, והנה הגביר עצמו עומד על המפתן, ועיניו דומעות. 'אם הגעתי בזמן לא מתאים, אלך, ואשוב מאוחר יותר', פתח הגבאי ואמר.

'אכן, השיב העשיר, הגעת בזמן לא כל כך מתאים לי; הבן שלי חולה מאוד, והרופא הנמצא כאן אתנו עכשיו, אמר שבדרך הטבע אין לו סיכויים לחיות.'

ברגע זה נדלקו עיניו של הגבאי, וניצתו באש של מצווה, והוא פונה ואומר לבעל הבית: 'אם זה הוא המצב, אני לא ארחם עליך, ודווקא עכשיו אתבקש שתתן לי כסף להכנסת כלה, ולא סתם כסף, אלא הרבה כסף' - - -

הגבאי, דמות מוכרת ואהודה מאוד בירושלים, ניסח את דבריו בחן אופייני, ולכן נכנסו דבריו באוזני בעל הבית, אביו של החולה. הוא ציטט מדבריו של מרן ראש יקהילות יעקב, הסטייפלער זצ"ל, שאמר שביאלו דברים שאין להם שיעור, נשזרה 'הכנסת כלה' בין 'ביקור חולים' ו'ולוויית המת', לגלות לנו שאם תורם אדם מכספו למצות הכנסת כלה, הוא ניצול משני הדברים האחרים, חולים ולוויית...

כיוון שהגבאי דיבר מתוך כוונה אמיתית, ודבריו יצאו מלב אוהב, הפכה העת לעת רצון, והגביר השתכנע.

הוא שאל את הגבאי בכמה כסף מדובר, ומה הוא הסכום הכולל של ההוצאות שזקוקה הכלה היתומה.

הגבאי נקב בסכום של כמה עשרות אלפי דולר! הגביר ניגש לכספת שבביתו, והוציא את כל הכסף במזומן, והגיש לגבאי.

לא עברו ימים ספורים והבן קם על רגליו, בריא כאחד האדם, כשהרופאים עומדים המומים ומשתאים, ואינם יודעים כיצד קרה הדבר! נציין שוב שאת הסיפור הזה שמענו משני הצדדים, והוא ממחיש לנו את הנאמר בפסוק 'ואל יחר בעיניכם, כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם'. דהיינו, שיש הרבה מקרים בחיים, שבהם נתקל האדם במצבים ש'אינם מתאימים', לכאורה, למצב העכשווי שבו הוא נמצא. דווקא כשהוא לחוץ מאוד, פוגש אותו פלוני ברחוב ומתחיל לספר לו סיפורים על דא ועל הא, והדבר היחיד שהיה רוצה לעשות ברגע זה, הוא לברוח מהטרדן הלוחה... ואינו מבין שלפעמים השייט שולח את הטרדן 'למחיה', כדי לנסותו האם יפגע ביהודי ההוא, או שמא למרות הלחץ שהוא נתון בו, יתייחס אליו בכבוד.

כדאי וכדאי לו לקיים את דברי הפסוק 'ואל יחר בעיניכם כי למחיה שלחני', וכו'. מסבלנות אף פעם לא מפסידים, וגם אם לא מדובר בבן חולה, חלילה, יתכן שזו היא עת-רצון מיוחדת, והאדם יכול להרוויח בה את כל עולמו, בצורה שלא ירוויח באף מקום אחר, ובאף זמן אחר.

כל אדם שומע את מה שהוא רוצה לשמוע, ורואה את מה שהוא רוצה לראות. תופעה מופלאה זו נבראה על ידי הבורא יתברך שמו, כדי שבאמת כל אחד יוכל לספוג את הדברים הנצרכים לו, והמתאימים לעבודת השם שלו.

זאת למדנו מ'יושע יתרו', ואמרו חז"ל 'מה שמועה שמע ובא', וכו'. והרי הכל שמעו זאת, ולא רק יתרו, אלא יתרו ידע לשמוע. אדם המוכר כנדיב גדול, ומפזר מהונו לצדקה, סיפר שבשעת לילה מאוחרת שמע לפתע דפיקות חזקות בביתו. בני הבית נבהלו, וקמו לפתוח את הדלת, והנה בפתח עומד לו קבצן ומבקש נדבה...

'מה הייתי צריך לעשות באותו רגע?' - שאל הנדיב. 'האם לא היה מן הראוי לגעור בו על התנהגותו הנלוזה בכך שהוא מעז לדפוק בשעה כל כך מאוחרת?'

והרב ענה לו, שאתה רואה בקבצן אישיות שבאה להטריד את מנוחתך, ואני דווקא רואה בקבצן זה 'איש הצלה' שבא להצילך ממוות... אמנם לאנשי 'הצלה' יש 'סירנות' מיוחדות, שלא נשמעו בעת בואו של הקבצן, אבל דע לך שרבי יצחק מלצן אומר בסידור הגר"א שכאשר אדם נתקל בעני הטרוד אותו, והיה רוצה להפטר ממנו, שיידע שעני זה הוא שליח ההשגחה העליונה להצילו מכל מיני פגעים רעים (ברכי נפש).

"וירא אליו ויפל על צוואריו ויבך על צוואריו עוד" [מו, כט]. אל תביט אחריד.

פעם נכנס בחור אל הרב הקדוש ה'לב שמחה' זי"ע, וקונן בפניו: "בעקבות חטאים קשים שעשיתי בעבר, אני מלא ייאוש ותסכול. אני מרגיש שמצבי הרוחני גרוע עד מאוד..."

נענה הרה"ק ואמר: בוא ונתבונן יחדיו בדבר מעניין; הנה יוסף הצדיק נעלם מעיני אביו יעקב אבינו כ"ב שנה. יעקב חשב ש'טרוף טרוף יוסף' וכל אותן שנים רבות התאבל ובכה על בנו, וגם כשקמו בניו ובנותיו לנחמו מ'אן להתנחם.

ככלות כ"ב השנים, נפגשו יחדיו האב והבן. באופן טבעי, השאלה הראשונה שצריך האב לשאול את בנו הנעדר במפגש שכזה היא: "היכן היית כל אותן שנים? איך וכיצד הגעת לכאן?..."

אך ראה זה פלא - לא מצינו ששאל יעקב את יוסף, איך עברו עליו כל כ"ב השנים, היכן היה ומה היו מעשיו... ולא עוד, אלא שהרמב"ן (בראשית מ"ה, כ"ז) כותב שעד סוף ימיו לא ידע יעקב מ'מכירת יוסף'! והדבר פלאי, ודורש הסבר - בשלמא הבן יוסף לא גילה לאביו את כל הקורות אותו, למען לא יאלץ לדבר סרה על אחיו, אבל איך יתכן שהאב יעקב לא בירר אצל ה'בר חכים' שאהבו מכל בניו אודות המוצאות אותו?!

אלא, המשיך הרה"ק וביאר, והדברים מאלפים: עלינו לדעת שכך היא דרכם של אבותינו הקדושים, שלא לדבר ולא לחשוב כלל על העבר, שהרי 'מאי דהוה הוה' [מה שהיה היה], כעת לא תופק לנו שום תועלת בהתחפרות במאורעות העבר. יעקב אבינו אמר אפוא לעצמו - ברוך ה' אני כאן ובני היקר כאן, שינוי חיים וקיימים, ואם כן חבל לבזבז את הזמן לחינם בפטפוטי סרק על העבר, כי מה יצא לנו מזה. עלינו להתעסק רק במוטל עלינו לעשות מעתה ואילך. צדיקים אינם מתעסקים בעבר, אלא ב'מכאן ולהבא' - הם מביטים קדימה, אל העתיד, מה יש בידינו לעשות כעת, כיצד נוכל להוסיף לעלות ולהתעלות בעבודת הבורא!

סיים ה'לב שמחה' ואמר לבחור: כמו כן, אתה, תשכח מכל רוע מעלליך, תפסיק להצטער על העבר, תעשה תשובה והתחל בעבודת ה' מכאן ואילך, בלא שום חשבונות, וה' יהיה בעזרך.

יאירו לנו בזה דברות קודשו של רבינו יונה בספרו "יסוד התשובה":

"אדם אשר פשע וחטא, ובא לחסות תחת כנפי השכינה ולהיכנס בדרכי התשובה, אשכילך ואורך בדרך זו תלך; ביום ההוא ישליך כל פשעיו אשר עשה, ויעשה עצמו כאילו בו ביום נולד, ואין בידו לא זכות ולא חובה, וזה היום תחילת מעשיו. היום יפלו אורחותיו שלא יטו מעגלותיו מדרך הטוב.

ודרך זו תביאנו לשוב בתשובה שלימה, כי הוא יעשה עצמו כמשליך מעליו כובד העוונות ועוצם החטאים אשר עשה. ובה לא יבהילהו רעיונו ואלו יניחוהו לשוב, כי יבוש מחטאיו ויחשוב איך אוכל להעזי פני לשוב ואני חטאתי עויתי פשעתי כזאת וכזאת עשיתי, עברתי ושלשתי עד אין ספורות, ואיך אבוא עוד לפניו כבושת גב כי ימצא, כי בושתי לעמוד לפניו, ואף איך ארמוס חצרו ואיך אשמור חוקיו - אל יחשוב כן! כי המסית יושב כזבוב במפתחי הלב, מתחדש עליו בכל יום, צופה ומביט להכשילו ומשים ליבו לעצה הרעה הזאת. רק יחשוב כי כן מידת הבורא יתברך, ידו פשוטה לקבל שבים. לכן טוב לו להשליך פשעיו ולעשות לו לב חדש..."

מסופר באבות דרבי נתן (פרק כ"א): "מעשה ברבי עקיבא שהיה יושב ושונה לתלמידיו, וזכר לו מה שעשה בילדותו, אמר: מודה אני לפניך ה' אלוקי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש". ויש להבין, מדוע דווקא ברגעים אלו, בעודו יושב ושונה לתלמידים נזכר רבי עקיבא בילדותו, מה גרם לו להיזכר בדיוק עכשיו בעברו ולהודות שזכה להיות מיושבי בית המדרש?

שמענו מהגאון רבי שלום מאיר וולך שליט"א ביאור נפלא בעניין: רבי עקיבא יושב לפני עשרים וארבע אלף תלמידים, בחורו ישיבה מופלגים ואברכי חמד. לפתע, נזכר רבי עקיבא במה שעשה בילדותו... הנה הוא רואה איך התלמידים שלפניו מנצלים את הזמן, מתעלים מיום ליום בתורה ויראת ה', ואילו הוא, כשהיה בגילם, היה עם הארץ גמור, לא ידע אפילו קרוא וכתוב. איך איבדתי לריק ארבעים שנה מהחיים...

אחרים אולי היו נופלים לזרועות הייאוש... אך רבי עקיבא, במקום לומר חבל על השנים שבזבזתי, עמד ואמר: "מודה אני לפניך ה' אלוקי, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש"; כלומר, כשנזכר בילדותו, הוא לא התאונן על העבר, אלא אמר: רביבונו של עולם, תודה שנתת לי את הזכות לשבת ולעסוק עכשיו בדברי תורה, הרי יכול הייתי להמשיך להיות רועה צאן עד היום... רבי עקיבא שמח על המהפך, ולא הצטער על מה שהיה קודם.

ישנם בעלי תשובה שעוד נמצאים עם העבר, מה עשיתי, איפה הייתי, היכן התפלשתי?... מלמד אותנו רבי עקיבא "אל תביט אחריד" (בראשית י"ט, י"ז) - אל תישאר מחובר לעברך, כי מה יועיל לך להתחפר ולחטט בחטאי העבר?! "ועתה אל תעצבו" (בראשית מ"ה, ה'), "סור מרע" - תשוב בתשובה מחטאיך, ותעזוב את הרע מאחור, תתנתק ממנו, "ועשה טוב" - תביט קדימה, מה עכשיו ניתן לתקן ולפעול! (והערב נא).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"ג מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"ג מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"ג ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"ג מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"ג דוד בן כורשיד ז"ל, לע"ג אליהו בן שלום ז"ל, לע"ג יצחק בן ליבה ז"ל, לע"ג ניסן בן ננה ז"ל, לע"ג דוד בן שרה ז"ל, לע"ג מרים בת נוהר ז"ל, לע"ג יהודה בן מרים ז"ל, לע"ג ענייס בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"ג דוד חבסוב בן רבקה ז"ל, לע"ג בנימין בן רחל ז"ל, לע"ג משה בן כורשיד ז"ל, לע"ג יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"ג אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"ג יונה בן אסתר ז"ל, לע"ג לי כן בת פולין ז"ל, לע"ג אליהו בן מרים ז"ל, ולע"ג כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-05 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ז' טבת תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 4:09 תל-אביב: 4:26 חיפה: 4:13 מוצאי שבת: ירושלים: 5:25 תל-אביב: 5:27 חיפה: 5:24 ר"ת: 6:01

פרשת ויגש

"והסר כעס מלבך"

להסיר מדת הכעס ולנהוג בנחת עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ואל יחר אפך בעבדך" (פרק מד-יח)

נשאלת השאלה: לשם מה הוצרך יהודה לבקש "ואל יחר אפך"? אלא מפרש הכלי יקר משום שכך טבעו של כעס, שמביא לידי טעות. לכך הקדים יהודה לבקש מיוסף שלא יכעס, כדי שיכנסו דבריו הנוכחים וטענותיו ההגיוניות באוזניו. שכן אם יכעס, יגרום על ידי כך שלא יבין ולא יקבל טענותיו, אף אם טובים ונכוחים הם ולא יוכל לשפוט בצדק.

רואים מדברי חז"ל עד כמה מגונה היא מדת הכעס, כמו שאמרו בגמרא (שבת קה:): המקרע בגדו בחמתו והמשבר כלים בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו היא בעיניך כעובד עבודה זרה. ובזוהר הק' (בראשית כז) מובא בזה"ל: "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה".

מדוע הכועס כעובד ע"ז? הטעם הפשוט הוא שישוד האמונה של כל יהודי הוא שידע ויכיר בכך ש"אין אדם נוקף אצבעו למטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה" (חולין ז'): ושכל מה שקורה לאדם, הכל בגזירת עליון ובהשגחתו הפרטית, ואם יעשה המצוה יצליחנו שכרו ואם לא, יכריתנו עונשו (כלשון הרמב"ן).

וכשאדם באמת מאמין וחי עם היסוד הזה, אין כל הגיון וסיבה לכעוס על שום דבר ועל שום אדם בעולם. כי כולם שליחים מגזירת הבורא, ואין אדם יכול לעשות לו מאומה ללא גזירת עליון. על כן, כאשר כועס אדם על פלוני ומאשימו במה שאירע לו, יש בכך ח"ו כמו כפירה ביחודו של הש"ת ובהשגחתו הפרטית, שמראה כאילו ישנו עוד גורם ח"ו שיכול לקבוע את מצבו, ולכן הריהו כעובד ע"ז.

ופעם שאל כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"פני מנחם" זצ"ל יהודי ת"ח: איך אתה מבין את דברי חז"ל אלו ש"כל הכועס כאילו עובד ע"ז"? הביא לו הלה אימרות חז"ל למכביר שעל ידם ניתן להסביר... אמר לו האדמו"ר: "הכל טוב ויפה אבל הפשט הפשוט הוא שעבודה זרה וכעס, שניהם אינם מועילים כלום למי שמשתמש בהם..."

עוד אמרו חז"ל בגנות הכעס: "כל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו". לפנינו ב' טעמים לכך: א) הכעס גורם לעבירות חמורות ביותר כמו עבודה זרה, כאמור, וכן גורם לשפיכות דמים (כפי שמסופר בגמרא [נדרים כב] על עולא עיי"ש) וכתב המאירי שהכעס הוא פתח ושורש לכל עבירות שבעולם, וממילא לכל עונשי הגיהנם.

ב) הרא"ש מפרש שהכעס קשה לגופו כאילו היה נידון בכל מיני פורעניות בגיהנם. נמצא לפי ב' הטעמים שהכעס מזיק גם לגופו של אדם וגם לנפשו.

באחת מאיגרותיו כתב הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל: "כדאי הוא לאדם להתרגל ולהתלמד שלא להתרגז משום דבר, ואיזהו גיבור הכובש את כעסו, ואחרי ההתבוננות מתברר כי האדם ברוב כעסו מזיק לעצמו הרבה יותר ממה שחושב לעשות לחברו. והכועס מאבד זמנו, מחליש כוחו, ומביא על עצמו כאבים..."

"אין סיבה לכעוס..."

סיפר הגאון רבי אליהו אליעזר גרודז'ינסקי זצ"ל: "כשעסקתי בהלכה, למדתי כלל: להיות "מוחזק" זה דבר טוב כי אז הרי חזקה שמה שתחת ידך שלך הוא, והמוציא ממנו עליו להביא ראיה. "לימים למדתי מוסר שהכעס היא מדה מגונה, ואז לא הבנתי: מי כועס? ועל מה ולמה יש לכעוס?! הרי ממה נפשך: אם אתה המוחזק, אינך צריך לכעוס. ואם אינך המוחזק, הרי ממילא לא יועיל לך הכעס..."

והגדת-ר"ה

"הכעס כעבודה זרה..."

פעם, בצאתו מבית הכנסת, שמע כ"ק האדמו"ר רבי שלומק'ה מזוועהיל זצ"ל אדם שאומר לחברו: "אל תכעס עלי על מה שהתרסתי נגדך, פשוט הייתי מרוגז..." פנה אליו רבי שלומק'ה ושאל: "מדוע אינך אומר "עבדתי עבודה זרה"? כי כתוב בזוהר הק' שכעס הוא ממש עבודה זרה!?"

והוסיף הרבי להסביר: "מעבודה זרה אדם נשמר, אז תשכיל שלא לכעוס עוד, כי כעס, אדם מרשה לעצמו..."

יסוד צדיק

"הכעס מזיק ביותר..."

על אף ריבוי הקהל בבית מדרשו של כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל זצ"ל היו כולם נסקרין על ידו בסקירה אחת. פעם הבחין הרבי, באדם קשיש בתוך הקהל שסימני רוגזה על פניו, כנראה גרם לו מישהו מהמתפללים שיבוא לכלל כעס ותערומת.

ניגש אליו הרבי והעיר לו בלחשיה: "כעס קשה לרוח הקודש, ומי שאינו במדריגת רוח הקודש בוודאי הכעס מזיק לו עוד יותר..."

פאר ישראל

עלון "איש לרעהו" פרשת ויגש הוקדש לעילוי נשמות

הרב החסיד ר' יעקב קאפל עבי בן ר' מרדכי ז"ל

שיום היאהרצייט חל בעשרה בטבת ומנוחתו כבוד בחר הזיתים ירושלים עיה"ק תובב"א

משפחת מנדל, וינה-אוסטריה

משפחת כהן, בני ברק-ישראל

משפחת אפטרגוט, אנטוורפן-בלגיה

מעלה נשגבה שלא לנטור למרעים לו, ואף להשיב טובה תחת רעה !

נלמד מהפסוק: "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מברתם אותי... כי למחיה שלחני אלקים" (פרק מה-ה)

נמצאו למדים מעלתו המופלאה והנשגבה של יוסף הצדיק, אשר לא די שמח לאחיו שהשליכוהו לבור נחשים ועקרבנים ואחר כך מכרוהו לעבד, אלא אדרבה, עוד ניחמם ועודד את רוחם ודיבר על ליבם כי מעשיהם גרמו לו ולהם טובה גדולה! ובהזו הבהיר להם כי זכאים הם ולכן לגלג הקב"ה זכות על ידם.

בגמרא (ראש השנה יז.) אומרים חז"ל שהעברה על המדות מצילה מן המות ומאריכה חיים. וכמו שמספרים שם חז"ל על רב הונא בריה דר' יהושע בן לוי שנעשה חולה. נכנס רב פפא לבקרו וראה שעומד להפטר מן העולם, אמר לבני ביתו של רב הונא שיכינו לו תכריכים. לבסוף נרפא רב הונא, והתבייש רב פפא לפגוש אותו. שאל אותו רב פפא: מה ראה בשמים? והשיב שאכן נגזרה עליו מיתה, אלא שהקב"ה אמר לב"ד של מעלה, הואיל ואינו עומד על מדותיו אלא מעביר עליהן אף אנו לא נדקדק אחריו. שנאמר "נושא עון ועובר על פשע" וגו'.
ואכן מספרים חז"ל בגמרא (חגיגה ד:ה.) על שלוחו של מלאך המות שנטל בטעות נשמתה של אשה קודם זמנה, כמש"כ "ויש נספה בלא משפט". עיי"ש כל הביאור בה. ושאל רב ביבי בר אבבי את מלאך המות מה עשה עם אותם שנים שהוקצבו לאדם זה שנפטר קודם זמנו? והשיב, שאם יש תלמיד חכם המעביר על מדותיו, הוא לוקח את השנים הללו ומוסיפם על שנותיו של הת"ח שהעביר על מדותיו וחי בשנים הללו במקום המת.

ומה שאמר רבי עקיבא (ביבמות נ.) שאין מוסיפין לאדם שנים על השנים שפסקו לו בלידתו, כוונתו משאר זכויות, אבל המעביר על מדותיו זו זכות חזקה ביותר כדי להוסיף על שנותיו. ודוקא אם הוא ת"ח שמעביר על מדותיו, כי אז מטיב גם עם המת שהשנים שעברו ממנו מנוצלים היטב לתורה ולמצוות ע"י אותו ת"ח.

בה נוכל להבין את השאלה ששאלו התלמידים את רבם (מגילה כז:): "במה הארכת ימים?" והיינו אחרי שכבר נקצב שנותיו של אדם, במה אפשר להוסיף על שנותיו? והשיב להם שאין זה בזכות המצוות הרגילות שחייבים לעשות אלא בזכות הדברים שלפנים משורת הדין התלויים בהעברה על המדות.

נוכל לרמוז יסוד זה בלשון אמרת התנא (באבות פ"א משנה יז) "אלא מצאתי לגוף טוב משתיקה", כלומר: הטוב ביותר לקיים הגוף לאורך ימים ושנים טובות, הוא השתיקה, שכולם פיו בשעת מריבה ע"י שמעביר על מדותיו.

וכך סיפר **רבי יהודה החסיד** ז"ל (בספר חסידים - תרמט): מעשה בחסיד אחד ששאלו אותו: "במה הארכת ימים?" השיב להם: "על כך הארכת ימים לפי שמעולם לא קרה שאם קלנני אדם או חרפני וגדפני, שהשבת לי כגמולו, אלא הייתי סובל את חרופיו ומוחל לכל מי שצערני".

והיה הגרא"מ שך זצ"ל מבאר שמטעם זה העמיד יעקב אבינו את השפחות ראשונה לקראת פגישתו עם עשיו, דכיון שהם נתבזו מבני האמהות כמובא בחז"ל, ובכ"ז העבירו על מדותיהן, על כן היה יעקב בטוח בזכותו זו שתגן עליהן ותביס את עשיו. וכתב **כ"ק האדמו"ר רבי אליעזר מוויז'ניץ זצ"ל**: אדם צריך לכבד את המחרפים אותו כי חיים הם נותנים לו והם שלוחי ה' לפדותו ממות, להצילו ולהטיב עמו.

בענין זה, אחד מצדיקי הדור האיר עינינו בהערה מעניינת: לכאורה תמוה ופלא גדול הוא, איך זה יתכן שגדולי ישראל האמיתיים שהתפרסמו בגדלותם העצומה בתורה ובמ"ח קנינים שהתורה נקנית בהם, ואשר הנהיגו בעשרות השנים האחרונות את כלל ישראל ובמיוחד את עולם התורה בארץ ובעולם. איך יתכן שדוקא כנגדם קמו קבוצות מתנגדים מקרב חוגים מסויימים אשר רדפו אותם בעלבונות, בחרפות וגידופים שאין הדעת סובלתן, הן אישית והן בפרהסיא. והרי משורת ההגיון היה צריך להיות להיפך, שאת גדולי ישראל יכבדו יותר מכולם, הן מצד מורא ת"ח וכבוד התורה והן מצד הכרת הטוב וכו'!
ואמנם כבר נאמר בדברי חז"ל שכך יקרה בימי עקבתא דמשיחא, אך מי פילל שבכזה קנה-מדה ירדפו נערים פורקי עול את זקני הדור, דבר שהוא הזוי לחלוטין ובלתי נתפס!

אלא התשובה - אמר - עפ"י היסוד (שהבאנו לעיל) שזכות העברה על המדות יש בכוחה להוסיף שנים ולהאריך ימים, ומכיוון שהדור כה זקוק להנהגת גדולי ישראל שאין להם תמורה, יתכן שלכך סיבב הקב"ה כנגדם את הרדיפות הללו, ומגלגלין חוב ע"י חייב, שהמבזה ת"ח הוא אפיקורס המפורש בר"ה יז. וברש"י (שם) כדי שזכות ספיגת הביזיונות וההבלגה והמחילה עליהם, יוסיפו להם שנות חיים ויאריכו ימים על ממלכתם. וכמו שראינו כך במציאות.

מטיב למיציקים לו...

כ"ק האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת היה מעביר על מדותיו בצורה מופלגת ביותר. כשקרה אי-פעם שמישהו התנהג כלפיו שלא כהוגן, או הציק והמר לו, הידר האדמו"ר מאוד להיטיב עמו לאחר מכן בכל דרך אפשרית.

מסופר שעוד בימי חורפו, בתקופת שהותו בעיר ביאלה אחר נישואיו, ניסה מישהו להציק לו בדרכים שונות ולהעכיר את רוחו, אולם האדמו"ר לא שת לבו אליו ולא הגיב במאומה.

לימים כשפרצה מלחמת העולם הראשונה, התרושש הלה מכל הונו ונשאר מחוסר כל. ויהי בבואו כפליט לוורשה, השתדל האדמו"ר לטובתו הרבה מאוד. הוא חיפש לעזור לאיש בכל דרך אפשרית וקירב אותו מאוד.

אמרה לו הרבנית ע"ה: "ניכר שעוד לא שכחת, כי אדם זה הציק לך אי-פעם בימים שהיינו בביאלה... אך כמדומה שהוא לא התכוון אז כל כך להרע לך, כפי שאתה מבקש כעת להטיב עמו..."

ראש גולת אריאל

מעביר על מדותיו...

מעשה באדם שהיה מעורר מדנים ומחלוקות, פעמים רבות, נגד **כ"ק האדמו"ר מאוז'רוב - רבי משה יחיאל אפשטיין** זצ"ל (בעל באר משה), עובדה זו הסבה לאדמו"ר צער רב.

יום אחד הופיע הלה לתפלה בבית מדרשו של הרבי. המתפללים תהו איך יתייחס הרבי לאדם זה, האם יגש אליו? האם יוכיח אותו על פניו? או האם ירמוז לו לכל הפחות כי אין כאן מקומו? ואולי במקרה הטוב יתעלם לגמרי מנוכחותו?

והנה להפתעת הכל, ולתדהמת האיש עצמו, ניגש אליו הרבי, האיר לו פנים וכיבדו לעבור לפניו התיבה כשליח ציבור הרצוי לקהל. דוקא העברה על המידות המופלאה הזו של הרבי והכבוד הבלתי צפוי שכיבדו, הביאו לשינוי מוחלט בהתנהגותו של אדם זה והוא נהפך להיות לאחד ממעריציו הנלהבים ביותר. **עפ"י האש-דת מאוז'רוב**

"להבליג לסלוח ולמחול"...

אחד הרבנים ביקש רשות מהגרא"ל **שטיינמן** זצ"ל לענות לאחד שתקף את דברי הרב שטיינמן בחרפות רבה, ולהוכיח לו את טעותו. השיב לו הרב שטיינמן שלא כדאי כי בכך רק תגדל המחלוקת, והוסיף בדברים נוקבים:

"הזילזול בזולת, זו אש שורפת והרבה משחקים באש הזו, וכל שכן ביזוי תלמידי חכמים. הרבה נפגעו ונחלו מכך, וכל זמן שאדם לא מקבל מכה הוא לא חושב שצריך לבקש מחילה. תמיד היו באים לבקש מהרב שך זצ"ל מחילה על מה שפגעו בו. וכן באים לכאן מזמן לזמן לבקש מחילה ואני מוחל לכולם..."

המשיך הרב שטיינמן ואמר: "היה אחד שאמר שקרים בשמי. היתה לי תרעומת גדולה עליו, אבל אח"כ חשבתי מה ייצא לי מזה שלא אמחל לו. גם דנתי אותו לכף זכות, כי באמת מה יש לאדם מזה שאינו מוחל לשני, וכי עי"ז שהשני יסבול ויענש בקבר, יועיל לו הדבר?"

הלמות עמלים

משיב טובה תחת רעה...

אחד הרבנים הנכבדים, ששימש גם כראש ישיבה ידועה, היה מקורב לגאון רבי **עובדיה יוסף זצ"ל** ואף נעזר בו לרכוש בנין מפואר לישיבתו. ואולם באחת התקופות הסוערות ביהדות החרדית, השמיע הלה דברי ביקורת כנגד רבי עובדיה. הדברים פורסמו והגיעו לידיעתו של רבי עובדיה שנצטער על כך מאוד.

והנה באחד הימים ההם, יצא ראש הישיבה לערוך מגבית לישיבתו במספר קהילות בחו"ל, כפי שהיה רגיל בעבר לקבל מהם תמיכות הגונות. אך הפעם לא קיבל מהם פרוטה כשהם מנמקים זאת בדברים הקשים שדיבר כנגד רבם הדגול רבי עובדיה יוסף.

בצר לו החליט ראש הישיבה החלטה נועזת: להתקשר לרבי עובדיה עצמו לתנות בפניו את צרתו. חששות כבדים מילאו את לבו היאך יתייחס אליו רבי עובדיה אחרי שכה פגע בו.

והנה לתדהמתו הרבה, מיד לאחר ששמע רבי עובדיה את דבריו, התקשר לראשי אותן קהילות בחו"ל ולכולם העביר הוראה נחרצת בלשון זו: "אני מבקש ממכם שלא תתערבו במה שקורה ביני לבינו. הוא בא להתרים בשביל תורה! כמה שהייתם רגילים לתת לו, תנו לו כפול!"

וסיפר אותו ראש ישיבה שאכן חזר לארץ עם סכום נכבד הרבה יותר ממה שהיה רגיל לקבל... ועי"ז הצליח לבנות בנין נוסף לישיבתו והרבה גבולו בתלמידים.

נביא שלוש דוגמאות מגדולי ישראל בדור שלנו שלכאורה מאמתים השערה זו: **(א) מרן הגרא"מ שך זצ"ל** שכידוע, יום, הקים והנהיג את עולם התורה והישיבות ועל פיו ישק כל דבר בארץ ובעולם. ואולם המבוגרים שבינינו זוכרים את הרדיפות שהיו מנת חלקו מחוגים מסויימים, בפשקווילים, ובגידופים והשמצות מאנשי בליעל באיצטלא של "קנאות" על שמתף פעולה עם "שלטון הכופרים" וקורא להצביע ל"כנסת המינים" (ומשנת תשל"ז אף הורה לנציגים להכנס לקואליצית ממשלת הימין) ועל שתומך בהסדר הוותיק (מקום המדינה) של ההתייצבות והדחויים לבני הישיבות שתורתם אומנותם. ומחוג אחר אף קיבל הרב שך מכתבי נאצה ואיומים בצירוף "חבל תליה", רח"ל.

ואולם את הכל קיבל הרב שך באהבה ושומר על המכתבים הללו להרבות זכויותיו ליום הדין, וגם כדי לחזק בהם "נרדפים" אחרים. ומאידך, מנע בתוקף מתלמידיו הפגועים לנקוט כל פעולה כנגדם, ואף לא מחאה בעלמא על ביזוי כבוד התורה. ואף אותם המביזים שיד ה' פגעה בהם ובאו לבקש סליחתו, מיד מחל להם. וכידוע זכה להאריך ימים עד לגיל מאה וארבע שנים.

(ב) מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שכידוע, כל התורה כולה היתה פרושה לפניו, וכל העולם הכירוהו כפוסק הדור והכל הוצרכו להכרעותיו ההלכתיות, לעצותיו ולברכותיו. גם הוא נרדף כידוע מאותם קבוצות של "קנאים" בעלבונות וגידופים, בכתבי פלסטר ובמודעות רחוב. אך קיבל הכל בחיוך ובשיויון נפש. [וכשפעם צעד לבית מדרשו, כשמימינו ומשמאלו מודעות מלאות בגידופים על קשריו ל"ממשלת השמד" של "הציונים" שאל אותו נכדו, האם לא מפריע לו מה שכתוב נגדו? והגיב בנעימות: "מה שלא כתוב בגמרא הוא מבחינתי כאילו לא כתוב כלל!"]. גם הוא זכה להאריך ימים על ממלכתו ונלב"ע בגיל מאה ושנים.

(ג) מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, שכידוע הקים עולה של תורה. הרביץ תורה לאלפים ולרבבות. יום, הקים והחזיק עשרות כוללים, ישיבות, ומוסדות חינוך וקירוב בארץ ובעולם. נרדף אף הוא מאותם קבוצות באיצטלא של "קנאות" כביכול, בהפגנות, בהשמצות וגידופים על היותו כקודמיו "משתף פעולה" כביכול עם "ממשלת השמד של הציונים". אך הוא הבלוג וקיבל הכל בדומיה ואף השיב טובה למחרפיו [כשתמך כספית במוסדותיהם]. וכמו הרב שך בשעתו, מנע בתוקף מתלמידיו הרבים להגיב על ביזוי כבוד התורה, וכמובן מחל לאלו שבאו לבקש סליחתו **(ראה מסגרת)**, וזכה גם הוא להאריך ימים ושנים טובות על ממלכתו, כשנלב"ע בגיל מאה וארבע שנים.

נקיזון כפיים

זהירות יתירה...

העיד הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל על החזון איש שהיה נזהר כל ימיו מלדפוק בדלת של הזולת יתר על המידה, מחשש גזל.

בימי שהותו של החזון איש בצפת, בעתות הקיץ, היה נזהר מליטול את ידיו בכיור שבבית, מאחר שנודע לו כי המים נשפכים לרשות הרבים, ו"בימות החמה" אין התר לזה, מה שאין כן "בימות הגשמים". **פאר הדור**

נקי כפיים ובר לבב...

פעם קנו להגרי"ש אלישיב זצ"ל, עמודון חדש לספריו הרבים, בחנות רהיטים שהיתה ברחוב מאה שערים. אחר יום או יומים, הגיעה הרבנית שוב אל החנות בפקודת בעלה לשלם עוד כסף.

התפלא על כך בעל החנות ושאל: הרי פרעתם כבר את כל החוב בתשלומים ומדוע אתם מבקשים להוסיף?!

ענתה לו הרבנית: בעלי הרב יוסף שלום אינו מוכן להשתמש בעמודון החדש עד שנשלם בנפרד את דמי ההובלה וההרכבה, שכן מאחר וצירפו את התשלום על זה למחירו של העמודון וחילקו את כל התשלום לתשלומים דחויים, נמצא שהוא לא קיים את דין תשלום פעולת הפועל, וממילא אינו יכול להשתמש במעשי ידיו: **מאה שנות אור**

שלא להשתמש ולהנות מממון שאינו שלו!

נלמד מהפסוק: "וילקט יוסף את כל הכסף" (פרק מז-יב) וכתב הרמב"ן: "שהיה [יוסף] איש אמונים שהביא את כל הכסף בית פרעה ולא עשה לעצמו אוצרות כסף... אבל נתן למלך הבוטח בו כל הכסף. וקנה לו האדמה... ומצא בזה גם חן בעיני העם, כי ה' הוא המצליח את יראיו".

כתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - שטז): יש דברים שאינן גזל, והם חמורים מגזל, כגון אם בא אורח לאדם, אפילו צדיק ועשיר, אבל הוא צר עין, ובוש לגרשו מביתו או מפרנסו ואוכל משלו, או בבית עני, שאין סיפק בידו, ובוש לומר שאין לו - זה גזל גמור בדין שמים.

עד כמה נזהרו חז"ל בממון הזולת, ניתן ללמוד ממה שמסופר בירושלמי (דמאי פ"ג-ה"ב) על רבי שמעון בר כהנא שהלך עם רבי אלעזר ועברו סמוך לאחד הכרמים וביקש שיביא לו קיסם אחד מן הגדר כדי לנקר בו את שיניו, אך מיד חזר בו שלא יביא. ומדוע? הרי אין אדם מקפיד על דבר פעוט כזה? אלא משם החשש שממנו יראו אחרים וכן יעשו... עד שלא ישאר מן הגדר מאומה...

כאשר שוחח פעם כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל זצ"ל על גודל החובה להזהר בענייני ממונות, שלא לפגוע ח"ו בפרוטה של הזולת. סיפר על הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל (בעל הבית הלוי) שהיה נוהג להתאונן על כך שבאים לשאול אותו שאלות מכל "חלקי השולחן ערוך" חוץ מ"חושן משפט", דהיינו, כשמוצאים אפילו שריטה קלה בעוף, באים במרוצה לשאול מה דינו של העוף, ואילו על ה'רובל' אם הוא כשר, אין איש בא לשאול! והרי כל כך הרבה שאלות עלולות להכרך בכל פרוטה שמרויחים, גזל הונאה וכיו"ב.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

קצרים – שהם ארוכים!

שלושה סיפורים קצרים שנחתו על שולחן המערכת.

סיפור 1

הרי לפניכם סיפור קצר, אך מפעים, שחוויתי בשבוע האחרון:
אני לומד בישיבה-גדולה. ערב אחד ישבתי עם חברי לשיעור ושוחחנו על הא ועל דא. תוך כדי השיחה נעמד בסמוך אלינו בחור משיעור שמעלינו, ראשו כפוף וידו מסתירה את הפה. מוזר.

'אפשר לעזור?' שאלנו. 'אני מנהק ולא מצליח לעצור את הגיהוק' באה התשובה... צחקקנו קלות, ואף פלטנו איזה משפט ברוח זה. המשכנו לשוחח על הא ועל דא.

תזכורת: הבחור היה שיעור מעלינו, והמשפט שזרקנו לעברו היה עשוי לפגוע בו.

* * *

תאמינו או לא: למחרת אני מוצא את עצמי מנהק ללא הפסקה. תחילה לא ייחסתי לכך חשיבות מיוחדת. קורה. ניסיתי לעצור את זה והמשכתי הלאה. אבל כשהגיהוק חזר אלי שוב ושוב, ללא שליטה, נזכרתי פתאום במה שהתרחש אתמול!

יצאתי לחפש את הבחור. ובינתיים אני נתקף שוב ושוב בהתקפות של גיהוקים. בסופו של יום איתרתי את הבחור והתנצלתי בפניו. הוא סימן בידו תנועה של "לא קרה כלום".

...והגיהוק שלי הפסיק.

סיפור 2

הגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל (בנו של מרן רבי אלחנן הי"ד) נצרך למכונת, והחליט לקנות משומשת. לפני הקניה ביקש לקחת את הרכב לטכנאי על מנת שיבדוק את תקינותו ויעמוד על טיבו.

שאל אותו המוכר: ומנין אדע שאתה לא מתכוון לגנוב לי את המכונת?!

השאלה הזו לא מצאה חן בעיניו והוא הרחיק לעצמו: "הוא חושב שאני גנב – אולי הוא גנב?!"

החליט לבדוק במטרה מה מצב הרכב.

התברר שהרכב אכן היה גנוב!

* * *

תלמידו, הגאון רבי נח אורלויק שליט"א, הפיק מהסיפור את הלכה הבאה:

נתבונן רגע; באיזה עולם חי אותו מוכר רכב? הוא חי בעולם חשוך – כי הוא תמיד חושד שכולם כמוהו!...

הווה אומר שאדם עם מידות רעות טובל!

ולפיכך: תמיד כאשר אתה מבחין אצל הזולת במידות רעות אינך אמור לכעוס עליו אלא פשוט לרחם עליו! חיינו אינם חיים, אין לו ידידים – ובעצם אין לו כלום! הוא חי את חיי האומללים נעבעך בעולם של רוע וחשדנות, של תכנות וסכסכות.

סיפור 3

בחור עני התארח אצל בעל הבית קמזן שענינו צרה באורחים בסעודת ליל שבת. על השולחן נערכו פרוסות חלות שנפרסו מחלה יוקרתית ומושקעת, והבחור לא חס ולא חמל. נטל פרוסה אחר פרוסה. בכל אחת שכזו הלכה וגברה תעוקת הלב של בעל הבית הקמזן שממונו הלך וכלה רח"ל לנגד עיניו...

בעדינותו כי רבה החליט להעיר לבחור בדרך רמז. "היודע אתה" פנה ושאל "כמה עולה החלה המיוחדת הזו?"

– כמה? – באמת כמה? התעניין האורח. "עשרה דולר!"

כן, כן, – הגיב הבחור בעודו לועס פרוסה נוספת – יקרה, יקרה, אך שווה כל סנט!!!

* * *

את הסיפור הזה סיפר הגר"ע טאובר זצ"ל בעקבות יהודי שהגיע אליו ואל הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל ותינה את צרותיו הרבות; חבילין דמעיקין מכף רגל ועד ראש. פרנסה, בריאות, שידוכים, חינוך ילדים ועל כולנה שלום בית.

נוכח הררי הצרות הגיב היהודי שהוא מוכן להשתנות, להתעלות, לנסות לשקם את עצמו ואת מצבו אך אין לו מושג באיזה תחום להשקיע קודם – והרי אין לו תחום שהוא איננו מרוסק בו. המליצו לו שניהם באופן חד משמעי להשקיע את כל הכוחות והמאמצים בשלום בית. שכן בפתרון בעיה זו ישובו השמחה, השלווה והברכה למעונו וממילא גם שאר הבעיות תיפתרנה.

אי, מדובר בהשקעה כה כבדה!! אך התשובה ברורה: היא שווה כל סנט!!!!

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מחילה לזולת

פרשת ויגש

בס"ד | גליון מס' 412

השמיכה הבוערת, ומיהו בעל המופת?

ויאמר יוסף גשו נא אלי ויגשו... אל תעצבו ואל יחר בעיניכם... (מ"ה, ד-ה)

הארץ, חסידי גור וגם כאלה שאינם חסידים. כולם הצטופפו ונדחקו לראות את האדמו"ר בעבודת הקודש כאשר הוא מיטיב ומדליק את הנרות, ומטבע הדברים הלחץ והדוחק היו גדולים מאוד, וגרמו לדחיפות וצעקות אשר הפריעו לסדר טוב וראוי למעמד, מה עוד שהיו שאמרו שזוהי סכנת נפשות של ממש.

התייעצו הגבאים כיצד לנהוג, לאפשר את מעמד הדלקת הנרות בצורה מסודרת וראויה. נמנו וגמרו לקבוע תורנות, לפיה לכל אדם יתאפשר לעמוד בשורות הראשונות באחד מימי החנוכה, כאשר ביתר הימים יסתפק במקום מרוחק יותר, בשורות האחוריות. כך תהיה לכל אחד הזדמנות לראות את עבודת הרבי פעם אחת לפחות מקרוב ובצורה ברורה, כאשר ביתר הימים יסתפק במקום פחות נוח.

על דעת רוב החסידים התקבלה ההודעה בחיוב, אלא שאחד הבחורים התקומם: היתכן שגבאי הרבי הינם בבחינת 'נאה דורש ואינו נאה מקיים'? הרי מדי יום הם זוכים לעמוד במקומות הטובים ביותר בשורות הקדמיות - מדוע שלא יקיימו את התורנות שהם דורשים מאחרים ויעברו גם הם אחורנית?

החל אותו בחור לדחוף ולרטון, ואף קומם כמה מחבריו עמו שהחלו לערער את הסדר בדחיפותיהם וצעקותיהם. עוד רגע קט כבר ייכנס הרבי להדלקת הנרות, אך בהשראת אותו בחור - הסדר הטוב רחוק מלהתקיים בבית המדרש... מכל עבר צועקים ודוחפים, נדחסים ורוטנים, איך יוכלו לקיים כאן הדלקת הנרות? איך?

בלית ברירה, פנה הגבאי לאותו בחור וביקש להעמידו על מקומו. לאחר שהבחור סירב לשמוע, הניף הגבאי את ידו והנחית על לחיו סטירה מצלצלת, אשר הדיה נשמעו היטב ברחבי בית המדרש, ואותותיה ניכרו היטב בגוון פניו של הבחור, שהחליף צבעים ונאנח מכאב...

באותו רגע נסוג הבחור אל השורה האחורית, ומיד נכנס הרבי. מעמד ההדלקה התנהל בצורה מסודרת, כאשר אותה סטירת לחי הייתה בבחינת 'למען ישמעו וייראו'... באותן דקות, כשאותו בחור עומד מאחור ומנסה להירגע, גמלה בלבו החלטה: 'לגבאי הזה לא אמחל לעולם, לעולם. לא אדבר אתו, לא אכיר בו, לא אשמע את קולו, ובכלל - אינני רוצה לראותו יותר, לעולם!'

בפרשתנו, מתוודע יוסף אל אחיו אחרי עשרים ושתיים שנות נתק, שהחלו במכירתו לישמעאלים מרוב שנאתם אותו. גם לפני המכירה יחסיהם לא עלו יפה, הלא כך למדנו בפרשת וישב: 'וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום'. אלא שאחרי שמכרוהו מצרימה, עלה יוסף והתעלה למשנה למלך מצרים, והוכיח כי החלומות שחלם בזמנו - שכל אחיו משתחווים לו, הינם אמת ויציב.

בעת הזאת, יכולותיו של יוסף ברורות וידועות, וגם, עד כמה הוא יכול להשיב לאחיו כאשר גמלו לו... אך יוסף השכיל לנצל את הפגיעה בו להזדמנות, להופכה למנוף עבורו למשנה למלך, ולשכוח לחלוטין את העבר הכואב והמשפיל. יוסף קורא לאחיו ומקרב אותם, מנחם אותם ומדבר על ליבם. ולא זו בלבד, אלא שהוא אומר להם 'אני יוסף אחיכם' - נותרתי אח באותה מידת אחווה שהייתי עימכם מקדם (כפי שביאר האור החיים הקדוש).

בעצם, יוסף הצדיק אומר להם: אינני זוכר ששנאתם אותי בעבר, ואינני מתייחס למלכותי כיום, אלא הייתי ונשארתי ואהיה לעד אח. אח אוהב, אח שווה, אח לכל דבר! את שנאתכם, את פגיעתכם, הפכתי לדבר הטוב ביותר שקרה לי מעולם, כי בזכותם הגעתי עד הנה!

דרכו של יוסף הצדיק, היא דרך עבורנו. כמו יוסף הצדיק ששעת הפגיעה במכירתו למצרים הפכה לשעת הזדמנות חייו, כי רק באמצעותה הגיע למלכות, כך אנו צריכים לנצל שעות כאלה ולהבין כי הן הזדמנות עבורנו, פשוט הזדמנות!

אם נשכיל להבין שרגע הפגיעה הוא רגע של מבחן, רגע שפותחים בפנינו שערי שמים, הזדמנות חד פעמית לפתח את הפגיעה למנוף, לתנופה, לעוצמה ולאנרגיה שתוביל אותנו לשיאים ברוחניות ובגשמיות כמו יוסף הצדיק - או אז נצא נשכרים, במלוא חופניים השפעות טובות ובישועות נפלאות.

'לא אמחל לו לעולם'

עודנו באירת ימי החנוכה, ובנותן טעם להביא סיפור נאה אשר מוסר ההשכל שלו חודר חדרי לב.

אל ה'לעכטיל' - מעמד הדלקת נרות החנוכה בבית מדרשו של האדמו"ר בעל ה'בית ישראל' מגור ז"ע, נקבצו ובאו אלפי חסידים מירושלים ומכל רחבי

התפוא בבית הספר

מעשה במורה בבית ספר יהודי גדול בארה"ב, שחפץ להמחיש לתלמידיו היטב את חשיבות המחילה והרווח העצום שהיא נותנת למוחל דווקא. ביקש מהם להביא לבית הספר שק תפוחי אדמה לצורך ניסיון חשוב, ואכן, למחרת היום הופיעו כל התלמידים ושק התפודים על שכםם.

קרא המורה: ראו תלמידי היקרים! מהיום, כל אחד מאיתנו שעה שהוא נפגע מחבר, יקח תפוא"א אחד מהשק, ויעביר לשקית נפרדת, ובעוד מספר ימים נראה משהו מעניין... מדי יום, נדדו תפוא"א בודדים או רבים השק אל השקית, עד שבתוך כמה ימים עברה כל תכולת השק לשקית הנפרדת, והיו שהוצרכו להביא מהבית שק נוסף... יום ועוד יום חולף, והמורה טרם מספר מה מטרת הניסוי. כשחלפו שבועיים ימים, החלו תפוחי האדמה להרקיב, והכיתה התמלאה סירחון... עוד כמה ימים חלפו, והתלמידים הם שפנו למורה וביקשו להפסיק את הניסוי, כי אי אפשר כבר לעמוד בצחנה הנוראה...

אמר המורה: זה מה שרציתי להראותכם. כל פגיעה נוספת שאנחנו זוכרים ושומרים, הופכת לתפוא"א בליבנו. הזמן חולף, התפוא"א מרקיב, והלב מתמלא צחנה! מי שרוצה לב נקי ורענן, צריך לשמור אותו מלהפוך לשקית פגיעות שמרקיבות. אם נמחול מיד, אם נבליג, נותר, ונשתוק - נרויח לב נקי וצח!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד חזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקשה בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פרוץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

עם סיום ההדלקה, אץ רץ הגבאי לחפש את הבחור ולבקש את סליחתו, כשהוא מסביר כי הוצרך לסטור לו רק עקב המהומה שגרם, ולא היתה בכך כל כוונה רעה. אך הבחור אטם אוזניו משמוע, ודחה גם את חברי הגבאי וחבריו שלו שניסו לפייס ביניהם. הוא את שלו קבע - לגבאי הזה הוא לא ימחל לעולם, ויהי מה!

ערב אחד, כמה ימים לאחר מכן, נקרא הבחור אל הקודש פנימה, אל הרבי ה'בית ישראל'. זאת יש לדעת, כי בחדרו של הרבי ה'בית ישראל' שררה יראת כבוד שלא מן העולם הזה, ועל יד הרבי שררה אימת אלוקים בלתי נתפסת. מסיבה זו הבחור נתפס באימה, אף שהיה ברור כי לא יוותר על ההזדמנות - להיכנס אל הרבי כשהרבי קורא לו!

הכל בויער!

בשעה שנכנס, הוא רואה את הרבי יושב על כסאו, ועוסק בלימוד ספר הזוהר הקדוש מהלימוד היומי בספר 'חק לישראל'. הרבי לא הרים אליו את עיניו, אלא המשיך לקרוא את דברי הזוהר תוך שהוא מתרגם מארמית. מובן שהבחור לא העלה על דעתו להפריע לרבי מלימודו, וכך עמד במבוכה ושמע את הרבי קורא ומסביר את דברי הזוהר הקדוש, שם מסופר כדלהלן:

רבי אבא סיפר שהיה מהלך בדרך, ובאותה עת - אדם היה יוצא לדרכו ו'שק שינה' על גבו, ובשעה שהתעייף, היה פורס את השק בצד הדרך, ונרדם. רבי אבא צועד והנה הוא רואה אדם ישן שנת ישרים בצד הדרך, כאשר נחש ארסי אימתני מתקרב אליו. האיש אינו מתעורר, והנחש ממשיך ומתקרב אליו. רגע לפני שהנחש מכישו, מגיע למקום שרץ כלשהו שכמו נוצר כאן יש מאין, ובולע את הנחש!

עוד כמה דקות חולפות, והנה האיש מתעורר משנתו, אורז את שקו וממשיך ללכת. באותו רגע נשמטת הקרע שעליה ישן, ונפערת שם תהום עמוקה אשר כל באיה לא ישובו... רבי אבא מביט נדהם באיש, אשר זכה פעמיים לניסים גלויים ממוות לחיים, ופונה לשואלו באיזו זכות זכה לכך.

השיב היהודי: אני מקפיד שאם אדם פוגע בי, לא משנה למה או על מה, מיד אני רץ ומתפייס עמו, ולא נוטר עליו כעס לעולם, ולא זו בלבד, אלא שאיני עולה על יצועי אף פעם לפני שאני מתפייס עמו, ולא עוד - אלא שאני מוסיף וגומל לו חסדים טובים בעתיד כדי שרגע הפגיעה יתפוך למנוף של אהבה וקרבת לבבות... כששמע רבי אבא את הדברים, התבטא בהתפעלות: אכן ראוי אותו יהודי שייעשו לו ניסים גלויים.

הרבי מסיים לקרוא את הדברים, מרים את עיניו הקדושות אל הבחור, מחיך חיוך קטן, ואומר לו 'כך היא דרך התורה, לילה טוב' ומשלחו לדרכו. מיד בצאתו, אץ רץ הבחור, קונה עוגה קטנה ובקבוק 'לחיים', ועולה אל הגבאי לביתו. 'אמנם הבטחתי שלא אמחל לך', הוא אומר במבוכה, 'אך הבה נתפייס', הוא מוסיף בחיוך...

ישבו השניים, התפייסו ודיברו, אכלו ושתו, ולא נחה דעתם עד שפטטו עד חצות הלילה... רק בשעת לילה מאוחרת חזר הבחור לחדרו, וכשפנה לעלות על יצועו, גילה כי מנורת הלילה נגמרה, ואת האור הגדול אינו יכול להדליק כי חבריו ישנים. הימים ימי חנוכה, הנרות זמינים והגפרורים מוכנים, ובתוך דקה כבר הדליק הבחור נר קטן על יד מיטתו, סיים סידוריו ונכנס למיטה, תוך שהוא קורא דבר מה עד ששמורות עיניו ייעצמו...

כשהתעורר, הוא מרגיש חום גבוה מסביבו, ומכל עבר צעקות וזעקות. המזרן בויער, השמיכה כבר הפכה לפיח, הטלית קטן שלגופו בויערת, ואף החולצה כבר נשרפה... הוא מרגיש את כל גופו בויער, ומבין בשבריר שניה כי חבריו בעצם בטוחים שהוא כבר לא בין החיים!

כהרף עין הוא קופץ מהמיטה, משליך מעליו את הבגדים הבווערים, ומתחיל לשפוף על עצמו קיתונות של מים קרים. עוד כמה דקות של הרגעה והנה מתגלה הנס הגדול: מיטתו היתה לכבשן, הכל בער - המזרן עליו ישן, השמיכה שכיסתה אותו, הבגדים שלגופו, הכל נשרף, נגמר, הפך לאפר. רק הוא ניצל, לא כויה, לא חבורה, לא פצע, לא נשרפה שיערות ראשו!

לנגד עיניו עולים דברי הרבי מהזוהר, על הניסים הכבירים להם זוכה מי שאינו עולה על יצועו לפני שמתפייס, והוא מודה להשם בכל לבו כי קיים את הדברים עוד באותו לילה, וזכה שחייו הפכו לו לשלל. עם שחר בא לבית

המדורש, וכשסיפר לרבי את הדברים, הורה לו הרבי לברך 'הגומל', והוסיף בחיור: 'הקב"ה נותן לרבי את המילים הנכונות בפה מה לומר...'

הסיפור הזה, הוא כמו תמרור של אזהרה וכדאיות גם יחד. אזהרה - לא לאבד את ההזדמנות, לא לבזבז על שטויות נכמנות והתחשבות קטנה. לא בין אנשים, לא בין שותפים, לא בין בחורים בישיבה, ולא בתוך המשפחה - כל החשבונות הללו גורמות הפסד עצום, בלתי נתפס!

מאיך, הנה הכדאיות: הרווח מהמחילה וההתפייסות הוא עצום לא פחות. איזה שפע של רחמים וחסדים ממשיך על עצמו האדם המוחל, לו, למשפחתו, לעולם כולו. כמה עגמת נפש, צער וייסורים הוא זוכה להחליף באושר, בשמחה, בישועות. איך הוא יכול להפוך סדרי טבע בפעולה אחת! אחת!, של מחילה והתפייסות, שכוחה בשמים כה גדול ורב!

הדרך היחידה לישועה!

מעשה שהיה ביהודי יקר וירא שמים, אשר חלפו כמה וכמה שנים מעת נישואיו, ועדיין לא זכה בזרע של קיימא. הלחץ והדאגה עשו את שלהם, והוא וזוגתו מצאו עצמם מתרוצצים בין רופאים וצדיקים, קברים וסגולות, אך ללא הועיל.

בהזדמנות אחת, הגיע היהודי לבני ברק עיר התורה, ופנה לבית מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי צוק"ל. 'רבי, בכה האיש, יברכני בזרע של קיימא כי הרופאים נואשו מלמצוא פיתרון עבורי, השנים חולפות, והישועה מבושת מלבוא...'

רבי חיים הרים את עיניו והשיב: 'ראה, אם הרופאים כולם נואשו, מסתבר שבדרך הטבע אין לך סיכוי לילדים ואיני יכול לעזור לך. אך עצתי לך - אם תצליח לבקש ברכה מיהודי שפגעו בו ולא הגיב, אם תצליח לתפוס יהודי ברגע הפגיעה הקשה ובמקום להגיב הוא יברך אותך - מובטח לך שהברכה תתקיים!'

חשוך הבנים יצא את ביתו של רבי חיים והחל לחפש. דא עקא, שרובנו מכירים את עצמינו - מרגע הפגיעה עד רגע התגובה, חולפות אך בקושי אלפיות שניה במקרה הטוב... בדרך כלל, תוך כדי הפגיעה אנו כבר 'שולפים את התגובה' ומחריפים את הטון, כך שחלפו כמה חודשים, ועדיין לא נמצא יהודי שהיה אפשר לבלומו בין הפגיעה לתגובה ולבקש את ברכתו...

ערב אחד, יושב חשוך הבנים באירוע משפחתי, והנה הוא רואה שני בני משפחה, והאחד צועק ומשפיל את השני בחמת זעם לעיני כל הקהל. עוד בטרם יפתח השני את פיו, רץ אליו חשוך הבנים והתחנן 'אל תענה, אל תענה, אנא, אל תענה...'

הלה התעצבן: 'הוא צורח עלי ואני אשתוק? עזוב אותי, תן לי לענות לו בשיניים!...' אך היהודי חשוך הבנים החל להתחנן על חייו בדמעות שלישי: 'אל תענה, אתה מחזיק את המפתח לחיים שלי, כל החיים שלי תלויים בך, אנא, אל תענה!', וכמעט שחסם את פיו בכוח...

חלפו עוד כמה דקות קצרות, עד שהנפגע הצליח להקשיב לסיפור המלא שסיפר חשוך הבנים, כיצד גילה רבי חיים קנייבסקי שליט"א שהוא הוא 'בעל המופת' להושיע את היהודי האומלל ולזכותו בזרע של קיימא. מיד בירכו בחום כי יזכה לזרע של קיימא בזכות חוסר התגובה, השתיקה הקשה כל כך אך הטהורה כל כך. לפקודת השנה, זכה חשוך הבנים לחבוק זוג תאומים, שהם עדות לכל באי עולם על כוחה של השתיקה...

הנה כי כן, יכול כל יהודי להפוך ל'בעל מופת' של ממש, עבורו או עבור אחרים. יכול לשדד מערכת תבל, לשנות את סדרי הטבע, להיות הגוזר אשר גזירותיו מקוימות בשמים, וכל שערי שמים פתוחים לקראתו. איך? זה דורש כמה דקות של התבוננות ומחשבה:

עצור! זה רגע שיא, זו הזדמנות חיים! תמחול, תסלח, תשתוק, תבליג. זהו. אל תנקום, אל תתחשבן, אל תזכור, תשכח וזהו.

נכון, זה לא קל. אבל דווקא לכן הקב"ה נותן לך את המפתחות לכל שערי שמים בזכות זו. דווקא לכן אתה זוכה לפעול ישועות גלויות, בשפע וברחמים, אז זה דווקא משתלם במיוחד!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 917

פרשת ויגש - "חומרת הפגיעה בזולת"

מבקשת לצאת מן הגוף, ולכן עולה כל הדם שבגוף אל הראש, כמבקש להימלט מן הגוף ופניו של האדם מאדימות, ולאחר מכן, פניו מחווירות כפני מת. הלבנת פנים, אינה תחושה אי נעימות בעלמא, אלא הרי היא כעין פריחת הנשמה מן הגוף וחיוורון פני המת.

שומה עלינו לדעת, כי לעיתים אנו עלולים להגיע לידי הלבנת פנים, בלא כוונה כלל ועיקר. לפעמים אפשר להיכשל חלילה בהלבנת פנים תוך כדי כוונה טובה ורצויה (הדבר מצוי לצערנו לא מעט בבתי כנסיות). רבותינו לימדונו, כי גם כאשר מקיימים מצווה דאורייתא, מצוות "הוכח תוכיח את עמיתך" (ויקרא פרק יט פסוק ז), יש להיזהר במיוחד שלא להיכשל בהלבנת פני הזולת, וכמבואר בגמרא (ערכין טז): "יכול אפילו משתנין פניו? תלמוד לומר: 'ולא תשא עליו חטא'. מפרש רש"י – 'לא תלבין את פניו ברבים'. אומר רבי אהרון טויסיג שליט"א – ואף כשבאים להוכיחו על עבירה – אין לעשות זאת באופן שיצער אותו, אלה אדרבה, באופן שיחדיר בו את הרצון להיות טוב יותר, כראוי לבנו של מלך מלכי המלכים. ההקפדה על כבוד הזולת מחייבת זהירות מרבית באמירת תוכחות, שלא ישמעו דברי התוכחה לאוזניים אחרות ויגרמו לבושה. הדבר נפסק להלכה: "המוכיח את חברו, בין בדברים שבינו לבין ובין בדברים שבינו לבין המקום, צריך להוכיחו בינו לבין עצמו". מסופר שכאשר הגיע בחור למבחן אצל רבי יהודה צדקה זצ"ל אמר לו: "בוא נרד לבית הכנסת הסמוך". התפלאו בני ביתו ושאלוהו לשם מה עליו להרחיק ולצאת מן הבית? אמר: "הרי עומד אני לבחנני, ואם ייכשל - ייכלם. יותר מכך, יתכן שאף אאלץ להוכיחו, ורק בבית הכנסת, הריק עתה מאדם, איש לא יהיה עד לכך!". ואין הדברים אמורים רק בתוכחת רב לתלמיד, כי אם גם בתוכחות הורים לבניהם, או באמירת טענות צודקות בין בני זוג רק באין אוזן שומעת מתאים להשמיען. כל מי שמתעסק בעניינים אלה של שלום בית, יוכל להעיד שמחלוקות ומריבות קשות, שהתלהטו עד כדי התפרצות של לבת אש בבית, יכולות היו להימנע אם הבעל או האישה היו חוסכים דיבור אחד של פגיעה מפייהם. ואם כאשר אנו עוסקים ביחסים עם חברים ושכנים, לכל מילה יש חשיבות, בין איש לאישתו על אחת כמה וכמה. והראיה שרבותינו דימו את המצב השורר בבית שיש בו מריבה – ל"איש", וכמו שמביאה הגמרא (סוטה דף י"ז). "איש ואישה זכו שכינה ביניהם, לא זכו אש אוכלתן". את הקשר בין מצב זה ל"איש", הסביר הגר"י קונשטט בכך שבית יהודי דומה לבית מקדש, וכיוון שכל עוולה שהייתה נעשית בענייני בית המקדש, הייתה כרוכה בשריפה, כמו המקרה של אלעזר ואיתמר בני אהרון. לכן גם בבית היהודי, שענייני דומים לבית מקדש, כל עוולה קטנה עלולה להסתיים באש של ממש. וזו הסיבה שיש לחשוב יותר מפעמיים לפני שעושים מעשה או אפילו רק מתכוונים להוציא דיבור של פגיעה מן הפה, בין ארבע קירותיו של הבית. יש לקחת בחשבון את כל התוצאות העלולות להיגרם מכך ורק אם אנו בטוחים שהכל 'גלאט', אפשר לדבר (רבי יצחק זילברשטיין שליט"א).

לא פעם עומד אדם ומצער את חברו בפגעו בו ברבים, ואילו הפגוע בוש להראות לעיני כל חבריו את עלבונו, ולכן הוא ממלא פיו צחוק על הבדיחה שנאמרה על חשבוננו. אלא שבלילה, בשעה שהוא עולה על מיטתו הפגיעה צפה ועולה, ובאין אדם רואהו במסתרים תבכה נפשו... הוא עצמו סבור,

על הפסוק בפרשתנו "ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו" (בראשית מה, א) כתב רש"י: "לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים ניצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהודעו להם". יתר על כן מובא במדרש תנחומא: אמר רב שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו, אין בריה בעולם מכירו. ולמה אמר "הוציאו כל איש מעלי?" אלא כך אמר יוסף בלבו: מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים.

אחד האירועים המרטיטים בספר בראשית, הוא ללא ספק מעמד התגלותו של יוסף לפני אחיו. לאחר שיוסף נמכר לעבד בידי אחיו, התגלגל למצרים וישב בבית הסוהר, העלהו הקדוש ברוך הוא לגדולה והפכו למשנה למלך לפרעה. כאשר הגיעו אחיו לרכוש אוכל בגין הרעב הכבד ששרר בארץ כנען, התנכר אליהם יוסף ודיבר אליהם קשות, אולם לא לאורך זמן. יוסף, שהתאפק וכבש את אהבתו וגעגועיו במשך עשרים ושתיים שנה, לא יכול היה לשאת זאת עוד כאשר ראה כיצד אחיו שמכרוהו לעבד מוכנים למסור את נפשם על בנימין, אחיו הקטן. וכך מתארת התורה את הרגעים שקדמו למפגש: "ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתנדע יוסף אל אחיו". מדוע ציווה יוסף להוציא כל איש מעליו? מדוע לא התגלה לאחיו לפני מאות העבדים והשרים שהקיפוהו? רבותינו השיבו על כך באומרם, כי יוסף חשש לכבודם של אחיו. הוא הרי רצה לומר להם: "אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרִימה" ובשום פנים ואופן לא היה מסוגל לשאת את המחשבה שהמצרים המקומיים ישמעו שאחיו נהגו כלפיו באכזריות, וכלשון רש"י: "לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים ניצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהיודעו להם". לסכנה גדולה הכניס יוסף את עצמו באותה שעה. הוא היה מודע לכך שיתכן ובאותו יום יסתיימו חיו, מכיוון שכאשר עמדו יוסף ואחיו לבדם, היה אחד מהם עלול לבעוט בו ולהורגו, כלשון רבותינו (בראשית רבה, פרשה צג סימן ט): "אילו בלט בו אחד מהם, מיד היה מת". ומדוע עשה כן? משום ש"נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים". אמר יוסף: "מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים". מוכן היה יוסף למות בניכר, על אדמת מצרים, לוותר על משאת חיו ולא לפגוש באביו אוהבו, ובלבד שלא לבייש את אחיו. אילו היה יוסף עורך חשבון עם עצמו, מן הסתם היה מגיע למסקנה שמוטב להם לאחיו להתבייש מעט ולא להסתכן בהריגתו. שכן, אם יהרגוהו לא תהא להם מחילה וסליחה ובנין השבטים הקדושים יתמוטט ויתרועע. אולם יוסף לא ערך חשבון כלל. מדוע? משום שעם אש לא עושים חשבונות. עם "בין אדם לחברו" לא עושים חשבונות (דרך עץ החיים).

אחד מן היסודות בדיני "בין אדם לחברו" הוא: "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים" (סוטה י:). וכך מספרת לנו הגמרא (בבא מציעא נח:), כי כאשר שנה אחד האמוראים לפני רב נחמן בר יצחק: "כל המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים", השיבו רב נחמן: יפה אמרת, שהרי רואים אנו שכאשר אדם מתבייש ברבים, פניו מאבדות את צבען האדום ומחווירות. וכך פירש גם ב"מדרש שמואל", כי כאשר פוגעים בכבודו של אדם, בתחילה הוא מאדים ולאחר מכן הוא מלבין. משום שבתחילה, מרוב הבושה, כמעט פורחת נשמתו וכאילו

שאינן איש רואה את דמעותיו, אולם אין הדבר כן! בשמים יושבים וסופרים כל דמעה הזולגת מעיניו, ועל הכל בא האלוקים בחשבון!

הנה הגמרא (בבא מציעא נח:) מחמירה עוד יותר בעניין זה ומבארת, כי ישנה דרגה נוספת, אשר למראה עינינו הינה קלה מהלבנת פנים, אולם לאמיתו של דבר היא חמורה עד מאוד. וכך אומרת שם הגמרא: אמר רבי חנינא "כל היורדים לגהינום – עולים, חוץ משלושה שיוורדים ואינם עולים. ושניים מהם זה, המלביץ פני חברו ברבים, והמכנה שם רע לחברו". שואלת הגמרא, האם "המכנה שם רע לחברו" אינו פרט מההגדרה הכוללת של "הלבנת פנים"? מדוע נתייחד בפני עצמו? ומתרצת תירוץ נורא. "אף על גב דדש בשמיה".

כלומר, "למרות שהורגל בשם זה". הגמרא מבארת, כי גם כאשר הבריות מכנות את ראובן בכינוי שכולם הורגלו להשתמש בו, הדבר אסור בתכלית האיסור. ולא זו בלבד, אלא שהעונש על כך הוא אותו עונש המגיע לאדם שהלביץ פני חברו. אמנם כן, פניו של מי שהתרגל לכינוי מסויים כבר אינן משתנות, מאדימות ומחווירות, אך עדיין, זוהי פגיעה בכבודו, ועל פגיעה בכבודו של אדם, מגיע עונש חמור במיוחד. יסוד גדול ביאר בכך רבי חיים שמואלביץ, עונש על בין אדם לחברו לא נועד לעשות צדק עם הנפגע, זהו טבע שטבע הבורא בעולמו, כאשר אדם פוגע בזולת, הריהו מכניס את עצמו בתוך כבשן האש, והאש שורפת הכל, עם אש לוחטת לא עושים חשבונות. המעשה הבא שלפנינו, יחדד לנו דברים אלו היטב. **הגאון רבי אברהם מהעיר בני-ברק הזמין לביתו אברך לליל שבת כדי ללמוד איתו יחד... בליל שבת, כשהאברך הגיע לבית הרב, קרה מקרה מצער, הוא לחץ בטעות על כפתור הפעמון ליד הדלת וקולו של הצלצול נשמע בכל הבית. כששמע הרב את קולו החזק של הפעמון, לא ניגש לפתוח את הדלת... האברך המתין זמן מה, ומשלא נפתחה הדלת, סבר שהרב לא שמע את הצלצול. הוא התחיל לדפוק על הדלת פעם ופעמיים, אבל גם אז לא נשמע רחש כלשהו על הבית... האברך היה בטוח שהרב נמצא בביתו והמשיך לדפוק על הדלת, ואכן, לאחר דקות ארוכות של נקישות, פתח הרב את הדלת בבגדי שינה ועשה עצמו כמי שמתמתח לאחר שקם משינה. תוך כדי שפשוף העיניים הוא אמר לחברותא בנימה של התנצלות: "אני מבקש סליחה אם נאלצת לדפוק זמן רב על הדלת". רב הישיבה עשה כל מה שיכול היה כדי שאורחו יחשוב שהוא נרדם על מיטתו ולכן לא פתח את הדלת. כשפגש החברותא את חברו, סיפר לו על המקרה והוסיף: "הדבר היה נראה בעיני מוזר עד מאוד, זו לא פעם ראשונה שאני מגיע לבית הרב בליל שבת ומעולם לא קרה שהרב ישן ועוד בשעה מוקדמת, אדם כמו הרב לא ילך לישון על מיטתו בשעה כזו, ועוד בבגדי שינה...". והאמת היא שהרב ישב על לימודו, אך כששמע את צלצול הפעמון בשבת הבין כי אם יפתח את הדלת מיד ירגיש האברך לא נוח עקב חילול שבת שעשה בשוגג וכדי למנוע זאת עשה את עצמו כמי שנרדם על מיטתו וזאת כדי שהאברך יהיה בטוח שהרב לא שמע את הצלצול, וכך לא ירגיש בושה וביזיון. לא היה אכפת לרב לבייש את עצמו בזה שנרדם על מיטתו והעיקר שלא לבייש אדם...**

כתבו המפרשים כי עונשו של הפוגע בכבוד חברו ומצערו נורא ואיום, גם אם כוונת הפוגע הינה לטובת הנפגע. כי הפוגע בחבירו יהיו מחשבותיו אשר יהיו הריהו כמכניס ידו לתוך תנור אש ואין הכוונה הטובה יכולה לשנות בזה מאומה. הסכנה שבעבירה בין אדם לחבירו היא כמצאיאות טבעית ממש כשם שהאש שורפת בדרך הטבע. ואם כך הכל מובן! התכוונת או לא התכוונת, זה לא משנה. בן אדם לחבירו זה אש. ועם אש לא מתעסקים!!! צריך לזכור כי הפגיעה בזולת חמורה הרבה יותר מאש, ואילו השמירה על כבודו בכל מחיר – היא המפתח לחיים טובים ומאירים. המעשה המופלא הבא שלפנינו, כפי שסיפר הרב אשר קובלסקי שליט"א, ימחיש לנו דברים אלו היטב. שולחן ארוחת הבוקר נערך בטוב טעם, הכלים הוצבו וגם המאכלים הובאו. זקני, הגאון רבי דוד שלזינגר זצ"ל נטל את ידי

והתיישב לאכול, כשהוא נוטל מהקערה הגדולה כף גדושה של סלט ירקות צבעוני שהכינה סבתו. אלא שמיד עם תחילת אכילת הסלט, חש רבי דוד כי משהו אינו כשורה... למרות זאת, המשיך ואכל את מנת הסלט עד תומה, מבלי לומר מילה. מאוחר יותר, כשסבתו הגיעה לאכול והבחינה בטעם המוזר והחריף משהו של הסלט, אצה רצה לשיש עליו הכינה את הסלט, וגילתה לחרדתה שתיבלה את הסלט בכף נדיבה של נפט במקום בשמן... היא נחרדה ומישישה שוב ושוב את הבקבוק לוודא שאינה הוזה. אכן כן, בקבוק השמן ובקבוק הנפט נראים דומים והיא החליפה ביניהם ותיבלה את הסלט בנפט. "אוי ואבוי!" זעקה בחרדה לבעלה, "איך אכלת את הסלט המתובל בנפט?". חייך רבי דוד כמי שנתפס בקלקלתו והשיב: "וכי מה הייתי עושה? הייתי מעלה בדעתי לפגוע בך באוזני הילדים שישמעו שטעית? היתכן כדבר הזה? העדפתי למנוע פגיעה ממך, ואם אכלתי כמה טיפות נפט – נו מה קרה...". "הקטין את מעשהו האצילי... כמה כדאי לשוב ולשנן ולהזכיר את הסיפור הזה, כי לפעמים בתוך הבית עלולה לשרור תחושת שחרור, אולי צריך להעיר בצדק על משהו שלא הוכן בזמן או מטלה שלא בוצעה כראוי. אך בכל מצב ובכל תנאי, הבה נזכור שמניעת הפגיעה בזולת מתחילה בתוך הבית פנימה. נשמור שלא נפגע חלילה גם באנשי ביתנו, וביתנו יימלא ברכת ה' ואושר רב!

צרות קשות ונוראות פוקדות אותנו, עם ישראל נתון למשיסה ומושפל עד עפר ואנו תרים ומחפשים מה רוצה מאיתנו הבורא יתברך שנעשה בשעה שכזו? האם יש דרך למנוע משהו מן הסבל הנורא שקיים בעולם? האם ישנו סולם נישא ומרומם שאדם יכול להביט ממרום גובהו, כמי שעשה את הדרך הטובה ביותר אליו? שאלה זו נשאל מרן החזון איש זצוק"ל, איש התורה המובהק ודקדוק ההלכה הצרופה. מה תשובה הישיב? "לעבור את השבעים שנה בלי לפגוע בבן אדם". מה הכוונה בלי לפגוע בבן אדם? לצלוח את משובות הנהגות, את ימי הבחורות, את ימי השחרות, כבעל, כאב, כחתן, כגיס, כשכן, את ימי הזקנה על חולשות הכעס שבה והצורך בהזדקקות לאחר. "לעבור את השבעים שנה מבלי לפגוע בבן אדם". איזו יומרה היא זו? מי גיבור בגיבורים שיכול להתעטר בדרגות גבורה כאלו? את החרדה הזו חרדו גדולי עולם, שבו ופשפו במעשיהם, חיטבו חשבונות רבים לבל יפגעו חס ושלום בזולתם, ואם באה תקלה על ידם לא נחו ולא שתקו עד שתיקנו את עוותתם.

העולה מהדברים לעיל מלמד יסוד גדול בתורת "בין אדם לחברו" – הפוגע חברו, הרי הוא כמכניס ידו אל תוך כיבשן האש – תהינה כוונותיו אשר תהינה, ידו נכונית. אין זה עונש – זוהי מציאות!!! כיוון שצער הלב פותח את הלב, קרוב הוא להוריד דמעות. וכאשר זולגות דמעות מצער הלב, פורצת דלקה – אש!! סכנה!! זו המציאות!! כזה הוא עומק הדין למי שגורם צער לבניו של הקדוש ברוך הוא.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, שבעניינים של פגיעה בזולת, לא מועלת שום כוונה טובה ככול שתהיה, פגיעה בזולת כמוה כדריכה על אש ועם אש לא משחקים...

אני יושב בחנות בחוסר מעש, מצפה ללקוחות שייכנסו ויתעניינו בבגדים חדשים. כבר חלפו שלוש שעות מהרגע שפתחתי את החנות, ומאז אני ממתין לסנונית הראשונה שתתעניין בחליפה חדשה לאירוע שממח או לשבתות וחגים. בימים כתיקונם אין כאן רגע דל, החנות תוססת כמעט לאורך כל שעות הפתיחה וברגע שמגיעה שעת הסגירה אני חש עייפות עצומה מהמאמץ הרב שהשקעתי במלאכת המכירה, אך היום כמעט אין לקוחות וההכנסות פחתו בעשרות אחוזים. למזלי, לפני שנים מספר, כשההכנסות הרקיעו שחקים, שמעתי לעצתה של רעייתי ורכשתי דירה להשקעה שאותה אני משכיר. כיום, מעבר להכנסה מדמי השכירות שאני גובה מידי חודש, כמעט אין לי הכנסה. לפני כמה חודשים, אני חושב, קצת אחרי חג הפורים, התחיל הכול. הגיעה לארץ אורחת לא קרואה בשם

"קורונה". בימים ההם רוב הציבור היה קצת בהיסטריה מסביב לנושא, ולא עברו ימים אחדים והשלטונות ציוו עלי לסגור את החנות. לתומי קיוויתי שבעוד כמה ימים אשוב לחנות כדי למכור חליפות לכבוד חג הפסח, אבל ככל שחלפו הימים הבנתי שהחנות תישאר סגורה גם לקראת החג, ובינתיים החובות מצטברים והכנסות אין. לאחר תקופה ארוכה הורשיתי שוב לפתוח את החנות, אך מאז החזרה לשיגרה לא חזרה תנועת הלקוחות להיות כמו שהייתה לפני הסגר. אף שרוב המשק חזר לפעילות, האולמות שבהם נערכות השמחות נשארו נעולים ובעקבות כך אין דרישה לחליפות חתן ובגדים יפים לשאר בני המשפחה. אבל אנחנו יהודים מאמינים בני מאמינים, ואם באה עלינו הצרה אנו יודעים שיש לה סיבה, והיא תעזוב אותנו כשנתקן את מעשינו. חיזקתי את עצמי במחשבות של אמונה, ובעודי מהרהר בהן קיבלתי טלפון מהשוכר של הדירה. לא רציתי לענות. ידעתי שטלפון מהשוכר סתם כך באמצע החודש לא מבשר טובות, אבל לא היתה לי ברירה ועניתי. "שלום דורון, מדבר צביקה השוכר". כן, שלום עליכם, איך אני יכול לעזור בשעת צהריים זו?". צביקה כחכת בגרונו ואמר בצער שבעקבות המצב הוא יצא מעבודתו לחופשה ללא תשלום וכבר כמה חודשים שהוא ללא הכנסה מסודרת. אין לו אפשרות לשלם את שכר הדירה ובעקבות כך הוא מפנה את עצמו מהדירה עוד לפני סיום החודש. הוא הוסיף שיעשה כל מאמץ להשיג את הסכום של השכירות בהקדם האפשרי. כששמעתי את דבריו חשתי כאילו סלע של חמש טון נפל על ראשי. סיימנו את השיחה בידדות. כעת זה לא הזמן למאבקים משפטיים ופתיחת חוזה. זה המצב ואיתו נתמודד. למחרת בבוקר נסעתי לדירה ונפרדתי מהשוכר. כעת נשארת עם דירה ריקה. המכה היא כפולה: ככל הנראה יארך זמן עד שנקבל את דמי השכירות על החודש שחלף וכעת אני נדרש למצוא שוכר חדש. מי יודע אם אמצא... המצב הנורא הזה, שלמשפחות רבות בקושי יש כסף למרכיבים בסיסיים, כסף לשכור דירה ודאי שלא יהיה. ישבתי במרפסת הקטנה, וברגע של חשבון נפש נפלה עלי התודעה. באותו רגע ידעתי שכל הסבל שלי ואולי של הכלל בוודאי נגרם גם בגלל מעשיי. לפני שלוש שנים עשיתי מעשה לא טוב בעליל, אפילו מעשה נבזה. מאז המקרה התחזקתי באמונה, אבל עדיין חייב לעשות תשובה על המעשה ההוא. על חטאי אני מכה וכעת אתוודה. כשרכשתי את הדירה להשקעה פרסמתי מודעה, ולשמחתי תוך דקות ספורות קיבלתי שיחה מזוג צעיר שהיה מעוניין לשכור את הדירה. ערכנו הסכם ולשמחת כל הצדדים הכול התנהל על מי מנוחות. בסיום תקופת השכירות ביקש הזוג הצעיר לעזוב ולא לממש את האופציה להאריך את החוזה לעוד שנה. ניסיתי לשכנע אותם להישאר, אבל הדבר לא צלח בידי. הייתי מעוניין בכל מאודי להשכיר את הדירה וכמה שיותר מהר. שוב פרסמתי מודעה ולאחר יומיים יצרה איתי קשר גברת אחת. ערכנו פגישה, והתברר שהיא מגדלת לבדה את שני ילדיה מכיוון שבעלה נפטר. חששתי שהיא לא תוכל לעמוד בהסכם ולשלם את דמי השכירות, אך היא הבטיחה שהיא מסוגלת לכך ואף נתנה לי המחאה בנקאית מכובדת בתור ערבות. בחודשיים הראשונים ההמחאות אכן כובדו, אבל בחודש השלישי ההמחאה חזרה. יצרתי קשר עם השוכרת וביקשתי ממנה שתטפל בנושא, ואכן כעבור ימים אחדים ההמחאה כובדה. בחודש שלאחר מכן שוב חזרה ההמחאה. ציפיתי שהיא תטפל בנושא, אבל הזמן חלף ונוכחתי לגלות שלמרות מאמציי לא הפקידה השוכרת את הסכום. בחודש שלאחר מכן התרחש אותו דבר בדיוק. איימתי על השוכרת שאני אשתמש בערבות שהופקדה אצלי. למרות תחנוניה שלא אעשה זאת, החלטתי לחלוט את הערבות. הסכום שקיבלתי הספיק לשלם את החוב ואף נותר לשוכרת עודף לעוד חודשיים של דמי שכירות. חודשיים חלפו ביעף, וכאשר הגיע הזמן הפירעון של החודש הנוסף שוב לא שילמה השוכרת. בתחילה נהגתי בעדינות. בכל זאת, מדובר באם חד הורית עם שני יתומים מאב.

יצרתי איתה קשר ואמרתי שאני מוכן להמתין עד שמצבה יסתדר. כך המתנתי שלושה חודשים, ולאחר שגם בחודש הרביעי לא שולם שכר הדירה ביקשתי מהשוכרת להתפנות ובמקביל פניתי לגורמים ממשלתיים. לזכותי ייאמר ששבועיים לפני אותו יום נורא התריתי בשוכרת ואיימתי שאם היא לא תשלם את חובה רשויות החוק יפנו אותה מהדירה. תחנוניה שאוותר לה לא עשו עלי רושם. הרגשתי חזק וצודק. הגיע יום הפינוי. נקשתי על הדלת בחוזקה. בתחילה היא לא רצתה לפתוח, אבל כאשר הגיעו אנשי החוק וביקשו בטון תקיף לפתוח את הדלת היא נשמע להוראותיהם. ילדיה הקטנים ישבו מצונפים ורועדים בפינת הסלון. שכנה טובה שהבינה מה עומד להתרחש הוציאה את הילדים מהבית ולקחה אותם לביתה. צפצוף מחריש אוזניים של המשאית לפינוי החפצים נשמע היטב ברקע. הדיירת החלה לבכות ולהתחנן שנעזוב אותה לנפשה, אבל אני לא הבטתי בה וציוויתי על הפועלים לפנות את כל החפצים ולהשאיר את הדירה ריקה. השוכרת חדלה מבכייה והביטה בנעשה במבט קפוא. היא ישבה על כיסא קטן והחלה לקרוא מספר תהילים. בנקודה הזו קצת חששתי. אף שבאותם ימים לא הלכתי בדרך התורה, הבנתי שלתפילות ולתהילים יש הרבה עוצמה. הפועלים סיימו את מלאכתם. הדירה הייתה ריקה, השוכרת מיאנה לעזוב אותה. הבטתי בה וחשתי כלפיה קצת חמלה, אבל מיד עלה בי רגש הגאווה והצדק וציוויתי עליה לעזוב את הדירה. היא גררה את רגליה, הביטה בקירות הביתה ומיאנה להיפרד. כעבור שתי דקות חלפה בסמוך אליי ואמרה: "רק שתדע שהשגתי את כל הכסף ובעוד שבועות מספר הייתי אמורה לשלם את כל החוב, אבל אין לך לא לב ולא סבלנות והחלטת להשליך את ילדי ואותי מהפינה השקטה שבה התגוררנו. תדע שהעולם הוא כמו גלגל. כעת אתה מרגיש למעלה, אתה מרגיש חזק, אך ברגע אחד תאבד את הכול". היא יצאה מהדירה ואני נותרתי לעמוד המום. לדאבוני לאחר אותו מקרה נותרה הדירה ריקה במשך חודשים ארוכים וגם כשהצלחתי למצוא שוכר לאחר מאמצים רבים, הוא התקשה מאוד בהעברת התשלום החודשי. בתקופה האחרונה שמחתי שמצאתי שוכר נאמן, אך עקב קשיים כלכליים הוא החליט לעזוב הדירה. כעת אני נאלץ שוב לחפש שוכר חדש. קיבלתי בליבי החלטה שאני אעשה ככל יכולתי למצוא את אותה גברת ולבקש את סליחתה, אף שעבר זמן רב מאותו מקרה ואף שהדין והצדק היו איתי. כעת, כשאני משתדל לקיים את רצוני ה', אני מבין שטעיתי הייתי חייב להתנהג לפני משורת הדין. החמצתי הזדמנות עצומה לעשות חסד עצום ואף גרמתי צער רב לאותה גברת ולשני ילדיה הקטנים. עשיתי כל מאמץ לאתר את הגברת, אך לאחר כמה חודשים של חיפושים העליתי חרס בידי, ולבסוף ויתרתי וחדלתי מלנסות לאתר אותה. ידעתי בליבי שה' בוודאי שמח במאמציי, ואם למרות כל המאמץ הרב שהשקעתי בחיפושים לא הצלחתי למצוא אותה, בוודאי זה רצונו יתברך ועלי לשמוח. כעת אני יושב בחנות לבדי, מצפה ללקוחות שיפגו את שעמומי. ברקע מתנגן הרדיו ואני מקשיב בחצי אוזן לדברי הקריין. כל כך הרבה צרות וייסורים... כבר קשה להכיל. פתאום התמלא ליבי שמחה. האם שמעתי היטב? האם זה אמיתי? האם תפילותיי נשאו פרי? הוחלט בממשלה לפתוח את אולמות האירועים ולערוך שמחות בציבור! זאת אומרת שבקרוב מאוד ישובו הלקוחות לחנות וירכשו בגדים חדשים לכבוד השמחות. התחלתי לרקוד מאושר, ואכן תוך ימים מספר התמלאה החנות בקונים נרגשים. הייתי עסוק במלאכה שאני כל כך אוהב, להלביש את בית ישראל לכבוד אירוע של שמחה. יום חמישי, שעת ערב מוקדמת. ניחוחות השבת כבר מורגשים באוויר. החנות עדיין מלאה ואף ששעת הסגירה מתקרבת אינני מאיץ בלקוחות להזדרז. להיפך, אני נהנה מכל רגע בחברתם. אל החנות נכנסו גבר בגיל העמידה ונער צעיר. "מה רצונכם?" שאלתי בשמחה. "הנער הצעיר יחגוג בר מצווה בעוד חודש בעזרת ה' ואנחנו מעוניינים בחליפה ענה

כמוך, רוצח נפשות". הנער הצעיר החל לדמוע ויצא מהחנות בחיפזון, והאב החורג מלמל כמה מילים של התנצלות ויצא גם הוא. הלקוחות שהיו עדים לדרמה הביטו בי במבט שואל. התוודיתי ואמרתי שכל מה שהנער הצעיר אמר הוא אמת לאמיתה. בעבר התנהגתי בנבזות, אבל מאז התחזקתי באמונה, התחרטתי על מעשיי ועשיתי תשובה. אחד מהלקוחות, תלמיד חכם חשוב, עודד את נפשי ואמר שבודאי הביזיון שחוויתי כעת כיפר על מעשי הרעים בעבר, מכיוון שהתבזיתי ולא אמרתי דבר. דבריו של החכם שימחו את נפשי. שוב ניסיתי לאתר את אותה גברת, אבל מאמציי היו לשווא. לפחות ניסיתי. אני באמת מצטער על מעשיי בעבר, אך כנראה הפצע שגרמתי בליבם של אותם ילדים קטנים שהשלכתי לרחוב לא יגליד לעולם. לאחר תקופה קצרה שוב נסגרו אולמות האירועים. שוב התרוקנה החנות ושוב הצטברו החובות. לאחר חודשיים כבר לא יכולתי לשלם שכירות ובצער רב נאלצתי להתפנות. בדמעות רוקנתי את תכולת החנות, ובאותם רגעים נזכרתי בדבריה של הגברת כשגירשתי אותה מהדירה. "העולם הוא כמו גלגל". כמה שהיא צדקה. כעת אני למטה, אבל ליבי שמת. אני חש שכעת התכפרו לי מעשיי!...

הגבר. "כעת כולי שלכם עד שתצאו מהחנות מרוצים" השבתי. הנער הצעיר גרם לי להתאמץ והייתי קצת בהלם מהתנהגותו. בדרך כלל נערים צעירים בגילו לא "מוציאים לי את המיץ". במשך כל זמן בחירת הבגדים הוא הביט בי במבט מוזר, מבט שיש בו אפילו קצת שנאה, לאחר שעה של בחירת חליפה מתאימה ערכתי חשבון וביקשתי עבור כל הפריטים סכום של אלפיים שקלים. האדם המבוגר, שחשבתי שהוא האב, נתן בידי את כרטיס האשראי שלו, ואז התרחש דבר שלא אשכח עד יומי האחרון על פני האדמה. החנות הייתה מלאה בלקוחות והנער הצעיר אמר בפני כולם בקול רם: "ערב טוב לכולם, סליחה שאני מפריע את שלוותכם, אבל אני רק רוצה שתדעו שאתם קונים בגדים חדשים מאדם רשע, אדם שאין בו שום רגש יהודי, שתאב לכסף עד כדי כך שמרוב שהוא אוהב את עצמו הוא החליט להשליך את אמא שלי, את אחי הקטן ואותי לרחוב". הנער הצעיר לקח את השקיות מלאות הבגדים, עלה על הדלפק ורוקן את תוכנו על ראשי. הוא פנה אליי ואמר: "אתה בוודאי חושב שהאדם שלצידי הוא אבי. תדע שהוא אומנם אבי, אבל אב חורג. הוא נישא לאימי והוא בדיוק ההיפך הגמור ממך. הוא יהודי יקר בעל מידות, לא

אחים יקרים!

מי שמבקש חיים אישיים רגועים, מי שמבקש ליהנות מחיי שמחה ואושר כל שעליו לעשות הוא להיזהר בנהיגת כבוד בזולת. ועוד יותר: אם חלילה פגענו, אם יש למישהו חור בלב בעקבות דברים שאמרנו או מעשים שעשינו, כמה חכם לא להשאיר את הפגיעה כך, אלא לרוץ ולהשלים, לבקש סליחה ומחילה, להידבר ולשוב ליחסים תקינים. זה בכלל לא משנה מי הצודק, מה שחשוב הוא מי החכם והחכם הוא זה שמבקש סליחה, שסוגר את העניין מאחוריו, שמשלים. אם כך ננהג בנהיגת כבוד הדדית, במידות טובות, בזהירות בכבוד הזולת, בבקשת מחילה על כל פגיעה נבטיח לעצמנו חיים טובים ומאושרים, חיי שמחה ונחת.

איש מאיתנו אינו רוצה לפגוע במזיד או במישרין, אך הבה נחדד את השמירה על כל מילה היוצאת מפינו, נוודא שלא נגרמת על ידינו פגיעה במישהו, ששפתותינו מפיקות רק מילים טובות ומאירות שיגרמו לזולתנו להרגיש טוב, שאנחנו מונעים כל בדל פגיעה מאחרים. לפעמים זה לא קל. לכולנו יש רגעי התמוזדות, מילה אחת שכבר מתגלגלת במורד הלשון, ביטוי שיש בו גם פגיעה במישהו. הבה ניקח את המסר מיוסף הצדיק ונאיר את חיינו באלומה בוהקת: בכל מחיר ובכל תנאי, בכל מצב ובכל התרחשות, אנו שומרים על כבוד הזולת, עושים הכל למנוע כל פגיעה בו. ככל שנשמור ונהדק את המעקב למנוע מהזולת כל פגיעה ועלבון – כך חיינו יהיו מאירים יותר, שמחים יותר ומאושרים הרבה יותר!

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

לע"נ המנוחה מרת תמר (תמי) כהן בת סעדה שיום פקודתה שנתה ח' טבת

ת.נ.צ.ב.ה.

*

לרפואת שפרה בת ציפורה, לרפואת הילד יעקב בן רבקה חיה

ולרפואת אבישי יוסף בן שרה

לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל

קבלת שבת

שנה שש עשרה - עלון שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בסיעתא דשמיא, ו' בטבת התשפ"ג.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת ויגש

"וַיֵּרָא אֶת הָעֲגֻלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם"
(מה, כז).

מפרש רש"י: "סימן מסר להם, במה היה עוסק כשפירש ממנו, בפרשת עגלה ערופה. ובמדרש מובא: "ויאמר ישראל רב - רב כוחו של יוסף בני, שכמה צרות הגיעוהו, ועדיין הוא עומד בצדקו".

בתחילה סירב יעקב להאמין, ואילו סימן ה"עגלות" גרם למהפך; מעתה האמין, ורוחו קמה לתחיה. מדוע דוקא ענין זה השפיע עליו יותר מהכל? וכיצד למד מזה, שיוסף עומד בצדקו?

בטרם נבוא להסבר הענין נקדים משל, שנשא המגיד מדובנא:

שני ידידים נפגשים אחרי פרידה של שנים רבות. על איזה עניינים נסובה השיחה ביניהם בפגישה זו, על קורות חייהם, על משפחתם, על זכרונות העבר. גם אם מדובר בתלמידי חכמים, סביר להניח, שיקדישו את עיקר פגישתם לקושיא על תוספות או לדיון הלכתי... וכל שכן בפגישה בין אב ובנו, שבה התרגשות גוברת. **כיצד נהג יוסף?** אחרי שנים רבות וקשות של פרידה, איזו דרישת שלום יש לו לשלוח לאביו? דברי תורה! אין הוא כותב לו על מה שעבר עליו, אין הוא מתאר לו את כבודו ואושרו המלכותי, רק דבר אחד מעניין אותו: לדבר בלימוד... אין זו סתם מדרגה, כאן הראה יוסף שעדיין הוא כל כולו שקוע בתורה; שגם בהיותו עבד וגם בהיותו מלך המשיך לעלות בתורה, ובשום מצב לא הסיח את דעתו ממה שלימד אותו אביו. אחרי שנוכח יעקב שאכן הוא עומד בצדקתו בשלימות, שיצא ללא פגע מכל תלאותיו גם מבחינה רוחנית, אזי "ותחי רוח יעקב אביהם!"

דוגמא מאלפת ביותר לכך ניתן למצוא בדמותו של אבנר בן נר, שר הצבא של שאול המלך, כפי שמבאר הגאון רבי יעקב קמיניצקי זצ"ל בספרו 'אמת ליעקב' (דרוש ז'): אבנר, שבא לכרות ברית עם דוד המלך, נפגש עם יואב, שר הצבא של דוד. יואב חשד באבנר שאין לבו שלם עם דוד, וכך נאמר שם (שמואל ב, ג-ז): "ויטוה יואב אל תוך השער, לדבר אתו בשלי, ויכהו שם החומש, וימת בדם עשהאל אחיו". יואב הרג את אבנר, משום שהיה גואל הדם של אחיו עשהאל, שנהרג בידי אבנר. על מה דיברו שני שרי הצבא שם, בשער? אומרים חז"ל (סנהדרין מט.) "לדבר אתו בשלי, אמר רב יהודה אמר רב, על עסקי שלו, ומבאר רש"י "לשון של נעלך, שאל לו בערמה, בימה גדמת היאך חולצת? התחיל שוחה מלפניו ומראהו כך היא חולצת בשיניה, והוא שלף חרבו והרגו".

שני מצביאים נפגשים, ועל מה הם מדברים? על נשק? על צבא? הם מדברים בלימוד, בסוגיא במסכת יבמות. ועכשיו נתבונן לרגע: אבנר נפגש עם יואב, אויבו מתמול שלשום, שאת אחיו הוא הרג. אבנר יודע שיואב הוא גואל הדם של הנהרג. יואב מבקש לדבר עמו, ועל מה הוא מדבר? הוא שואל שאלה מוזרה: "בימה גידימת היאך חולצת". כדי לענות על השאלה, חייב אבנר להתכופף... האם לא היה כאן מקום לחשוד, לראות את הנהגתו? כיצד האמין אבנר שיואב בא לשאול אותו שאלה בדיני הליצה?

בדור שלנו אי אפשר להבין. אך בדורו של דוד המלך זו היתה המציאות. שר צבא היה בראש ובראשונה - גדול בתורה. ענייני הצבא לא תפשו אצלו אלא מקום משני. במקום ראשון עמד - לימוד התורה! וכנפגש עם שר צבא אחר, גם הוא גדול בתורה, אין דבר טבעי יותר מלדבר בתורה. אין זה מוזר, אין כאן מקום לחשד. כאילו שני ראשי ישיבות נפגשים... וכשמדברים בתורה, שום דבר לא קיים יותר בעולם, שוכחים מהכל, אין חושדים בכלום.

אולי זה ימחיש לנו מעט, מה התכוונו חז"ל כשאמרו (שבת קיב.) "אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, אם ראשונים כבני אדם, אנו כחמורים וכו'".
(להתעדן באהבתך)

"וַיֵּתֵן לָהֶם אַחְזָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּמִיטֵב הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ רַעַמְסֵס"
(מז, יא).

פסוק זה אומר דרשני. פרעה אמר ליוסף: "במיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך וישבו בארץ גושן", ואילו יוסף הושיבם "במיטב הארץ בארץ רעמסס", והוא דבר פלא.

פירש רבי שאל מאמסטרדם זצ"ל בעל "בנין אריאל":

במסכת סוטה (נד:) נאמר כי "אין לך טרשים בכל ארץ ישראל יתר מחברון", ועם זאת הכבשים המשובחים ביותר באו מחברון, והסיבה לכך: "אידי דקלישא ארעא עבדא רעיא ושמן קניינא", ומפרש רש"י: "שכן דרך הצאן להשיב בארץ יבשה ומרשים יותר מארץ לחה". אם כן תמוה מאד, מצד אמר פרעה על ארץ גושן הטובה למרעה בהמות, שהיא "מיטב הארץ", שהלא אם טובה היא למרעה בהיותה אדמת טרשים, הכיצד היא "מיטב הארץ"? אמנם בזמן הרעב, אף גושן שיש בה על כל פנים מרעה לצאן נחשבת כ'מיטב', אבל כיון שירד יעקב למצרים וחזר הרעב, הרי ארץ גושן היא מן הפסולת של מצרים? אבל
ברם הם דייק בלשון פרעה ליוסף נראה כאילו האריך אריכות יתר, כי הרי

בתחילה אמר: "במיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך", ושוב חזר ואמר: "ישבו בארץ גושן", ומדוע לא קיצר ואמר: 'במיטב הארץ בארץ גושן הושב את אביך ואת אחיך'?

אלא פרעה הורה ליוסף להושיב את אביו ואחיו 'במיטב הארץ', ורעמסס היא שהיתה הארץ המובחרת לזריעה ולגידול, בעוד שארץ גושן היתה טובה למרעה בהיותה אדמת טרשים, אך לא טובה לזריעה. לכן יוסף הושיבם בארץ גושן כדי שיהיה להם מקום טוב למרעה, אבל כאחזה נתן להם את ארץ רעמסס.

ומעתה מדוייק היטב לשון הפסוק: נאמר: "ויושב יוסף את אביו ואת אחיו ויתן להם אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ רעמסס", ולא נאמר: 'ויושב יוסף... במיטב הארץ בארץ רעמסס ויתן להם אחזה', ללמדנו, כי - **ויושב יוסף את אביו ואת אחיו**, בארץ גושן, שם היה עיקר ישיבתם, אבל - **ויתן להם אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ רעמסס** - אחוזתם היתה בארץ רעמסס הטובה לזריעה ולגידול.

"וַיָּאֵת הָעָם הָעֵבְרִי אֹתוֹ לְעָרִים מְקֻצָּה גְבוּל מִצְרַיִם וְעַד קָצְהוּ"
(מז, כא).

מפרש רש"י ("עפ"ג הגמ' בחולין ס:): להודיע שבחו של יוסף, שנתכון להסיר חרפה מעל אחיו, שלא יהיו קורין אותם גולים.

ויש להבין, האם כדי למנוע אי נעימות משבעים נפש, מעבירים רבבות אלפים מקצה גבול מצרים ועד קצהו. ומוכן שאין זו שאלה. כי "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ", בשביל ישראל שנקראו "ראשית" ("רש"י ריש בראשית), והכל בשביל ישראל ("במות סא). ואמרו (ברכות ו:): שכל העולם לא נברא אלא בשביל הצדיק. והרמב"ם כתב (בהקדמת פירוש המשניות) שיתכן שמלך אדיר ישתגע, ויצוה לבנות עיר בירה באמצע המדבר. רבבות פועלים יתנהלו בשיירות ויביאו חומרי בנין ויבנו עיר לתלפיות, והשגנון נשאר שגעון, העיר נזנחה והתפוררה והיתה לעיי חרבות, רק קטע מן החומה הנשאה שרד, וזכר לתפארת ההזיה. וכעבור שנים רבות יתנהל צדיק בדרך, והשמש תקפח על ראשו וישווע למעט צל, וימצא את קיר החומה. יחסה בצילו וישיב רוחו. ובשביל קורת רוח זו נבנתה בשעתה העיר כולה!

סיפר מגיד המישרים הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל:

היינו במתנה פליטים בגרמניה, והרב שמואל יעקב רוז זצ"ל הביא כך אחד של גמרא, היו אלו מסכתות נדרים וקידושין כרוכות יחדיו. איזו צימאון היה, איזו התנפלות! באין ברירה פירקו את הכריכה וחילקו את המסכתות לדפים דפים. כל אחד זכה בדף ושיננו בכזו התלהבות, ואחר כך החליפו. איך ביררו בלהט היכן הדף הבא, ואיפה הדף שלפניו. והאם אפשר רק להציץ, לראות איך מתחיל הענין, והיכן הוא מסתיים -

ומהיכן הגיע כרך זה לידי הרב רוז?

בסמיכות, היה בית חולים צבאי וחולי המחנה שהו בו. בית החולים היה ממוקם במבנה של סבבון נוצרי. בסמוך לו, היה בית דפוס גרמני. יום אחד, נכנס בעל בית הדפוס לבית החולים, וסיפר שבמרתפי המנזר שמורים כרכים גדולים של ספרי קודש יהודיים. בעיניו ראה! עכשיו, שהיהודים הניצולים שוהים כאן, אולי ירצו לעיין בהם.

"הראה לנו", ביקשו. וחזר עם כרך מתוך ש"ס וילנא. מסכתות קידושין ונדרים.

מיד הסבו לשיעור גמרא מחיה נפשות. הרב רוז, ורבי שמואל אבא סניעג זצ"ל, אף הוא מחניכי סלבדוקא, ועוד -

וכחניכי סלבדוקא, הבינו שאסור להם להחזיק טובה לעצמם, והרב רוז הלך אל המחנה וזיכה מאה ושבעים יהודים בלימוד גמרא -

ולא אמרו די, שאלו את בעל בית הדפוס האם יוכל לצלם ולהדפיס את הכרך. התענין כמה עותקים נצרכים. חשבו בגדול, והחליטו להדפיס עשרת אלפים כרכים מכל מסכת. חישב, והודיע שההדפסה תעלה עשרת אלפים מארקים. איפה יש סכום כזה לפליטים חסרי כל!

זימנה להם ההשגחה העליונה את שליח 'ועד ההצלה' האמריקאי, רבי שמואל שמידט, שחישב ומצא שסכום זה זהה לשלוש מאות דולר בלבד, והשיגם מקרנות 'ועד ההצלה'. מצאו צייר מפליטי המחנות שצייר את עמוד השער, ובו שעמודי גדרות התיל המחושמלים וארובות המשרפות. ופסוק הנצח: "כמעט כילוני בארץ, ואני לא עזבתי פיקודיך" (תהלים קיט, פז). אספו את הדפים הפזורים, והדפיסום, ומעט מעט איתרו עוד ועוד מסכתות, והדפיסו את כל הש"ס, והגוי'נט עזר להפיצם בכל המחנות -

נתבונן: מתי ואיך הגיע אותו כרך למרתפי מנזר שכוח בגרמניה -

ואיך נקלע בעל בית דפוס גרמני לאותו מרתף, וגילה את הכרך, ומיהר להודיע לחולים היהודיים -

ופתחו עימו במשא ומתן, ובדרך מקרה נקלע לשם שליח ועד ההצלה -

"ברוך שמסר עולמו לשומרים" (ע"ז מ:).

לרגע התנדדתי על מקומי. לא מאמינה למשמע אוזני. אבל אבא שלי נראה רציני מאוד. מה זה אומר? אני צריכה להפנות גב לאושר הכי גדול של החיים שלי?

"אביבה", אבא שלי שלח אלי מבט יצוק פלדה "את פשוט צריכה להיזהר לא לעשות שטויות, אם נשאר לך קצת שכל בקדקוד הזה אחרי כל מה שהכניסו לך שמה".

יצאתי מהווילה המפוארת ברגלים כושלות, השמש העזה של עיר מולדתי הכתה עלי בעזות. איך אהבתי את השמש הזו פעם. איך היינו יוצאות אליה אמה ואני בעוד בוקר ונוהגות לעשות איתה תחרות. אמה עליה השלום, אהבה את השמש, את האור ואת הטוב, ואני הייתי האור והאביב של החיים המרים שלה בצלו של אבא.

הייתי הכי עשירה בכיתה. היו לי המון חברות והייתי הכי מאושרת, הכל עד שאבא בא הביתה. עד היום אין לי מושג באלו 'עסקים' עסק אבא שלי, אני רק יודעת שכמה פעמים הצליח להתחמק בעזרת כל הקשרים שלו. אני זוכרת שאמה התחננה אליו בדמעות שילך רק ישר כי היא לא עומדת במתח, ואבא צחק על תמימותה. "רק שלא תחזירי לי בתשובה" התיז פעם כשדיברה על מונחים של צדק ויושר "רק לא זה..."

מאוחר יותר הבנתי למה אבא מתכוון. הבנתי גם שאמה דווקא הייתה מעוניינת להכיר יותר את אלו היהודים שומרי השבת כמו משפחת 'לוי' מקצה השכונה 'חכם' מהרחוב שלי, משפחות עדינות וצנועות, רק שהיא מפחדת מאבא.

כך התנהלו חיי כמעט בטוב וכמעט בניעמים עד שענן אפור אחד העיב על השמש בצהריים. אמה חלתה. לא הכרתי את הצד הזה של אבא, הוא דאג לטובי הרופאים שיבקרו בבינתנו והרעים עליהם בקולו.

"ככה? אין לכם מה לומר? איפה אתם ואיפה הדיפלומה שלכם?"
בבית חולים נתנו לה רק טיפול תומך, ואבא רתח מזעם.

"היא הולכת למות, אתם לא מבינים? והיא אישה טובה. באמת טובה, תעשו משהו."
"רופאים הם רק בני אדם" לחשה לו אמה "רק הקדוש ברוך הוא יכול לרפאות אותי".

בפעם הראשונה בחיי אבא מרכין ראשו. אמה עזבה אותנו בפתאומיות. למרות שידענו שזה עלול לקרות, הכתה בנו המכה בהפתעה. בבת אחת הפך הבית להיות חשוך. אבא דאג למבשלת ומנקה, הוא רשם אותי לחוגים יוקרתיים אחר הצהריים כך שהייתי עמוסה מבוקר עד ליל, אבל היה לי ריק ושומם וחשוך. יום אחד מצאתי את עצמי מתדפקת על דלת לא מוכרת, הדלת של משפחת לויין מקצה הרחוב. ידעתי שאמה עומדת מאחורי ואני עומדת לעשות. מה שלה לא היה אומץ.

"אני רוצה לשמור שבת, איפה אפשר ללמוד על זה?" שאלתי את האישה הנעימה שפתחה לי את הדלת.

היום אני מבינה את ההלם שתקף אותה. היא התעשתה מהר מאוד, אחר כך הכניסה אותי במאור פנים לביתה הפשוט והגישה לי שתייה צוננת. היא הזכירה לי את אמה. היא ישיבה והקשיבה לי ואמרה שיש לה בהחלט לאן לשלוח אותי, וחושן מזה הבית שלה פתוח בשבילי לרווחה לכל שאלה. כשציניתי את שמי היא קפאה על מקומה.

"את הבת של רפי כהן?" הנהנתי.
"אם לא אכפת לך, אז שאבא שלך לא יידע שאני קשורה ל...", הפחד הבהב בעיניה.

"לזה שאני רוצה לשמור שבת? אין בעיה הוא לעולם לא יידע ואת יכולה לסמוך עלי".
"הנה מספר הסלולארי שלי" היא השפילה עיניים, "אני מצטערת שלא תוכלי לבוא אלי בגלוי, אבל אנחנו ניפגש בדרכים אחרות". היא לחצה את ידי בחום לפני שנפרדנו "את נערה אמיצה!"

לימים ידעתי עד כמה צדקה גברת לויין.
"אבל מי הביא אותך לכל המרצים ב'ערכים', אה?"

מי שלח אותך לשבת שלהם? אני חייב לטפל באיש הזה? אבא שלי השתולל מזעם כששמע על הכיוון החדש שלי.

"זו היתה אמה" עניתי כשראיתי שאבא לא נרגע, לאמה - אבא כבר לא יוכל להזיק.

אבא האמין. ואני ידעתי שבאמת אמה שלחה אותי אל השבת, אל התורה ואל האור. במחשבה מפוכחת יכולתי לומר שבעצם אבא, דווקא הוא, שלח אותי אליהם. אבא הראה לי את החיים שבלי יראת אלוקים, החיים שבלי התורה, ואני לא רציתי את החיים האלו. חיפשתי משהו אחר ומצאתי. הייתי עיקשת, לפעמים אבא אמר שאת העקשנות לקחתי ממנו. לאחר מאבק הוא אמר שלא אכפת לו שקצת אשמע הרצאות ב'ערכים', ושקיים כמה מצוות וזהו, לא יותר מזה.

"את שומעת אביבה? הבית הוא שלי, וכאן חיים לפי הכללים שלי, ואת לא הולכת לחזור בתשובה כאן".
המילים שלו הרגיעו אותי. לא היו לי תכניות לגור ביולה שלנו לעד.

הייתי יוצאת למדרשיה בבני ברק וחוזרת עם ערב, היו לי קשרים טובים עם המורות והיו לי כמה חברות. הרבנית טובה לקחה עלי אפטרופסות וגם גברת לויין מהרחוב שלי היא הייתה אתי בקשר. שמחתי שאבא עסוק עד למעלה מראשו, השמש חזרה לחיי.

יום אחד הוצע לי שידוך. הייתי הלומת אושר. היה זה שידוך שבחלומות הכי ורודים שלי לא הייתי מגיעה אליו. רונן מאיר, בן ישיבה עדין שתורתו אומנותו וגם הוא כמוני עבר מסלול דומה אך בשינוי אחד. כל המשפחה איתו, היתה לו משפחה חמה ותומכת שרצתה לראות אותו מקים בית של תורה, אני הייתי המועמדת.

הרב נתן את ברכתו, הרבנית טובה בכתה אתי מרוב אושר, ומה שנשאר זה רק לסגור את השידוך ולהתחיל חיים של אושר ושמחה. יצאתי לילה בהתרגשות, רוצה לבשר לאבא על אירוסים הקרובים.

"מי החתן?"
"רונן מאיר".

"ומה הוא עושה, אה?"
לא עניתי, קור זחל בעצמותי.
"הוא בן ישיבה?" שאג אבא, "תגידי את האמת!"
הנהנתי.

בפעם הראשונה בחיי ראיתי אש משתוללת בעיניים של אבא. כלומר זו לא היתה ממש הפעם הראשונה אבל בפעם הזו היתה האש מטווחת אלי, ביתו היחידה.

"השידוך הזה לא יקום ולא יהיה, שומעת? בשום פנים ואופן ושהעולם יתהפך. אם את עושה אותו אני..."

ברחתי מהבית וידעתי שאני צריכה עזרה. מדובר בדיני נפשות.

התקשרתי לגברת לויין, והיא נתנה לי את המספר של אחד הרבנים החשובים, התיישבתי בספסל מרוחק מן הבית והתקשרתי. כששמעתי את קולו החם של הרב פרצתי בככי. לקח לי כמה דקות ארוכות כדי להתאושש וכדי להסביר את עצמי. הרב שתק. הקו דמם ולרגע חשבתי שהוא קרס. אבל לא, הנה שמעתי כחוכו קל.

"זה לא פשוט השאלה שלך, אני מפנה אותה לגדול הדור בדחיפות".

נסעתי לביתה של הרבנית טובה ושם ציפינו במתח לתשובה.

כעבור שתיים התקבלה התשובה. חשתי שאין בי כוח נפשי לשמוע אותה, והרבנית טובה שמעה בשבילי. פניה האירו ודמעות עלו בעיניה. כשסיימה חיבקה אותי "מזל טוב אביבה, מזל טוב, את כלה".

"ממממה? זה באמת???" אבל זה באמת יכול להיות מסוכן".
"אז תקשיבי עד הסוף יקירה. הרב הורה לסגור את השידוך בסתר, ושלא תדברי עם אביך שבווע".

היו לי המון שאלות. מה פירוש בסתר? ומה זאת אומרת לא לדבר עם אבא שבווע? לא לדבר בכלל, או רק לא לספר על השידוך? ומה יקרה אחרי שבווע, אה? ובכלל איך נתחנן פעם, הרי לא נוכל לחיות

בסתר לעד?

זו היתה ההזדמנות שלי לשמוע אמונת חכמים מה. בדיוק מה שאומר הרב, אפילו אם אמר לך על שמאל שהוא ימין או הפוך. בבת אחת התפוגג המתח האיום. התרגשתי לשמע ברכותיו השופעות של הרב, ועוד באותו לילה ערכנו את 'הווארט' בקול דממה דקה.

בשבווע שאחר כך התחמקתי מאבא. נתתי לו להבין שיש לי כמה קורסים לסיים וכמה מבחנים לעבור, כך שלא יהיה לי זמן לנשום. לא יודעת אם אבא האמין או לא, בכל אופן את קולו לא שמעתי באותו שבווע גורלי. אני מחכה לסיים השבווע ובטוחה שמשוה עומד לקרות. לא יתכן אחרת. הרב אמר שבווע והשבווע מאחורינו.

ליל שלישי. בבית משפחת מאיר שמחה מאופקת. אין איש שיועד על השידוך שהסתיים, אפילו הקטנים לא. רק ההורים ושתי האחיות הבוגרות.

"אבא, בוא ניסע לכותל" מבקש רונן "אני מרגיש שאני מתפוצץ, יש לי כל כך הרבה על מה להתפלל".
"רעיון נפלא, היכנס לרכב, אנחנו נוסעים".

הרכב עושה את דרכו אל הקיר בן האלפים. הם מגיעים ושוקעים בתפילה נלבבת, איש איש ותחנוני, אחר כך בלב קל הם חוזרים לרכב ומתכוננים לנסיעה הארוכה.

בדרך הם שומעים שיעורי תורה וגם מדברים בלימוד, נעים ושמח ברכב, הם נוהרים שלא לדבר על השידוך הסודי, אילו היו אוזניים לרכב. הרכב עושה את דרכו בחשיכה העוטפת את הרי יהודה. קרוב אל שער הגיא סמוך ליישוב שורש, הם מגלים רכב חונה ובן אדם בגיל העמידה שוכב מתחתיו, מגשש בקריוז.

אבא של רונן מחליט לעצור, יהודי במצוקה.
"מה העניינים חבר?"

"לא יודע, זה רכב חדש זה, והוא לא זז, כבר שעתים אני ככה על הכביש. ואני לא מוכן לעזוב אותו אפילו לא לרגע. אין לי ספק שיגנבו אותו, ואני גם לא תופס שום גרר".

רונן חושב שהאיש מיושב, כנראה אין עליו שתייה. הוא מוציא שתייה חמה מהתרמוס שאתם וכוס קרטון חד פעמי. האיש לוגם קפה מתוק בתודה ואבא של רונן נשכב במקומו. מהר מאוד הוא מאתר את הבעיה ומצדק.

"הרכב בסדר אדוני, סע לשלום".
אבל האיש לא נוסע. הוא מביט מבולבל באב ובבן וקולו מצטרד.

"אני מוכרח לומר לכם ת'אמת, אני שונא חרדים. שונא, שונא!!! אבל אתם משהו אחר, אתם. שעתים אני ככה שוכב ואף אחד לא עצר לי... אתם אנשים נפלאים", הם לוחצים ידיים והאיש מוסיף:

"יש לי בת שרצתה לסגור שידוך עם חרדי אחד ואני לא נתתי לה".

האוויר מתחשמל.
"איך קוראים לה?"
"אביבה. אביבה כהן, למה, מה קרה? למה אתם ככה עומדים המומים?"
"כי אני רונן מאיר..."

רפי כהן מחבק את החתן שלו חיבוק אמין עד שרונן כמעט אינו נושם. אחר כך הוא מצלצל בסלולארי לבתו היחידה.

"אביבה?" השאגה שלו מגיעה עד שער הגיא, "לכי חפשי לך איזו מגדניה שעוד פתוחה ותקני בורקס, ורגעלך, עוגות ויטרינה וכל מה שצריך ובואי מהר לבית, מהר מהר!"

--- ככה עמדתי נטועה עם הסלולארי ביד מול הקול השופע של אבא, קול שלא הכרתי.
"אנחנו סוגרים את השידוך עם החתן הכי מיוחד בעולם, רונן מאיר, אז אני מזמין אותך ל... איך אומרים את זה? 'וורט' שלך. והוא יהיה בבית, שלנו. מה, לא מגיע לך קצת נחת, אביבה?"

עוד ישמע בהרי יהודה - - - בדיוק שבווע אחרי בדיוק כדברי הרב.

(אמונה שלמה שידוכין ונישואין - מאת ר' צבי נקר)

אור התורה

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל

שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:
alon089945291@gmail.com

מייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454

קו החיידות: 077-4103900

פקס: 08-9941870

זמן למכתבים: חזני 1133/4 נחיות

אין לקרוא את העלון במקום התפוצה וספרי חו"ל

העלון מוקדש לע"נ מו"ר הגה"צ רבי עזריאל בן כוכבה עטיה זצ"ל

מעשיות בפרשה

"והיה בראיהו בי אין הנער ומיה"

יתכן, כי באם נספר לו את האמת לאמיתה, שבנימין עשה מעשה גניבה, יתגבר אבא על עצמו ויסקים לך, שראוי הוא לעונשו; לפי שאבא הוא צדיק גדול ואישי-אמת. אולם, לא תהינה לנו בכלל האפשרות, לספר לו את הדבר הזה, כי לכשיראה אותנו חוזרים בלי בנימין — "והיה כראותו כי אין הנער" — מיד יגוע מחמת גדול הצער, בטרם יהא סיפק בידינו לספר לו את סיבת הדבר...

"בי איך אעלה אל אבי והנער איננו אהי"

דבר זה צריך כל יהודי לומר לעצמו: איך אעלה אחר-כך אל אבי שבשמים, וימיה-הנעורים אינם אתי? יש, איפוא, להשיג הטוב על ימי-הנעורים, לבל יכלו בהבלים ובבטלה...

דבר זה צריך גם כל אב בישראל לומר לעצמו: איד אעלה אל אבי שבשמים, והנערים הרכים אינם אתי, מאחר שלא חנכתי אותם על ברכי התורה והיהדות?...

"ולא יבול יוסף להתאפק"

יוסף רצה בעיקר לעורר בהם רגשי הכנעה ושפלות, למען תהא זו תשובה על חטאם. לפיכך דיבר אתם קשות וגרם להם צער ויסורים. ואילו הם לא זעו כלל ולא גילו כל סימן של הכנעה בפני יוסף.

אבל עכשיו, משהתחיל יהודה לגלות הכנעה והירבה לומר: "עבדך" בקבלו עליו את עול ממשלתו של יוסף — לא יכול עוד יוסף להתאפק והתודע אל אחיו, כיון שכבר השיג את מטרתו...

תשובת למור נתיב לשלוח קודם שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
 או למייל:
 7665190@gmail.com

אור התורה
 לע"נ בנימין בן רד"ל

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר'.

חידה: איזה אמורה היה עיוור נפקח לו העיניים לשעה?
 תשובה לחידה משבוע שעבר: אביו ורוא שידעו למי מברכים (ברכות מח.).
 שובר מתנת פרסטר: אהרון דוד שלמן ירושלים, דודי ע., טבריה. כוספלא:
 שמואל ברסנר ערד. אונקי: אברהם גרינוולד קרית יערים.

להצטרפות לקבלת ציטוטים בזמן ק"ש וצאה"כ: חייגו לי 088649058

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר פרסטר מתנת 'פרסטר' כובעי איכות
כוס כים מתנת 'כוספלא' אשדוד
כרטיספר מתנת 'מורשת' אשדוד

עט יוקרתי | אוזניות בלוטוס | אונקי בעיצוב יוקרתי

קוראים יקרים: ניתן להרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו 0774103900 - שלוחה 5

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

האם יש חיוב ללבוש כובע וחליפה בקידוש

הנה במשנ"ב סימן קפג סק"א, כתב המג"א בשם הב"ח ירא שמים לא יברך במצנפת רק ישים הכובע על ראשו ויש שנוהגין ג"כ להתעטף בבגד העליון, דכ"ז הוא בכלל עטוף הנאמר במרא אצל כוס של ברכה, וכן נהגו כיום בישראל בעת ברכת המזון שמשמין הכובע על ראשיון אפילו כשהוא מברך ביחיד בלי כוס עכ"ד, ועפ"ז נראה דה"ה בקידוש, וכן כתב בספר שמירת שבת כהלכתה חלק ב' פרק מז סכ"ז והוא ע"פ המשנ"ב הנ"ל, וכתב שם בזה"ל: ירא שמים לא יקדש בכיפה שעל ראשו, אלא יחבוש מגבעת, וכן נוהגים ללבוש לבוש עליון בשעת קידוש עכ"ד, וכתב שמקורו מדברי המשנ"ב הנ"ל וציין שם עוד למש"כ במשנ"ב סימן רע"א סקמ"ב שכוס של קידוש הוא בכלל כוס של ברכה, וכן כתב בתורת שבת ס"י, וע"ע מעשה רב ס"ק קיט, ופי הכלל של שומע כעונ גם המסובים ינהגו כן, ומ"מ בהערה קלא כתב שלא ראה שמקפידים בזה, עכ"ד.

ומ"מ כדברי הגרש"ז א כן ראיתי בשם הגרש"ז א בספר חכו ממתקים חלק ב' שיש ללבוש כו"ח בקידוש כמו בתפילה, ונשאל שם האם בדיעבד אם השומעים שמעו קידוש ללא כו"ח האם יצאו והשיב שיצאו יד"ח, ולענ"ד הדברים הנ"ל הם חידוש גדול, דמהכ"ת שחייבים לעשות קידוש בכו"ח, ואף שהוא דין עדות, וכי יש דין עדות בכו"ח, ואף דאיכא לדמותו לברכת המזון, הרי גם שם מבואר במשנ"ב סימן קפג דרך ירא שמים, ושוב ראיתי בקובץ גם אני אורך חלק כג בפסקי מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל ששם הובא באות כד, בזה"ל: בקידוש יש בזה כל דיני כוס של ברכה וצריך לקדש עם כובע. עכ"ד, הנה חזינן לכמה מרבנות דלא עושים קידוש עם כו"ח, ומאידך יש הרבה שמקפידים ע"ז, וי"ל שהוא כמו לגבי תפילה שהוא רק דרך החכמים וכו', ועיין. (הר' יוסף אביטבול שלט"א)

אספורה

סיפור לשבת

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש, מחבר הספר עולם הישיבה •

הכל מתחיל מהלב

כיצד הלילה משפיע על הסדר יום שלמחרת? וכיצד הסדר יום שלמחרת משפיע על תפילת שחרית ליום שלאחר מכן. מאמר חובה לכל בן תורה!

הרבה בחורי ישיבות (ולצערינו גם אברכים יקרים) מתרפים בתפילה בטענה שאחרי כל המאמצים הם לא מצליחים לכיין בתפילתם. והדבר שובר את ליבם וזה גם מה שגורם להם שאינם מתעוררים לקום לתפילה מוקדם וגם כשקמים הולכים בעצלתיים ואינם מתעוררים להתפלל בשמחה וזאת משום שאינם מרגישים טעם ועריבות בתפילה.

אך צריך לדעת שזה ממש טעות, וכבר נשאל בעל "הבן איש חי" בשר"ת רב פעלים ח"א ס"א באחד שאומר תיקון חצות בלי כוונה, ורק דברים מוציא מפיו וליבו בלי עימו, ואם כן שואל שאולי יותר טוב שלא יקרא כי תיקון חצות נתקן לאומרו בצער ובכביה וכיון שבקושי יודע מה מוציא מפיו א"כ מה תועלת באמירתו? והשיבו: כבר כתב בנפש החיים (בפרקים שבין ש"ג לש"ד פרק ה-ו) שהעיקר בכל המצוות הוא חלק המעשה, וטרת המחשבה אינה אלא מצטרפת למעשה ולא לעיכוב, ואע"ג דתפילה נקראת עבודה שבלב אין זה אלא לתחילה, אך אם מתפלל ללא מחשבת הלב, אף שאינה במדרגה שלימה וגבוהה, ואינה יכולה לעלות לעולם המעשה, אך ודאי אינו יוצא ידי חובתו, וכמבואר בזוהר ובכתבי האר"י ז"ל שתיקון העולמות בתפילה זה ע"י עקימת ותנועת שפתיו בחיתוך תיבות התפילה. ולכן אף שבוודאי מחשבת האדם היא העולה למעלה ראש בשמי רום בעולמות העליונים, אך לא המחשבה היא העיקר אצלנו, ואחר שהארץ בזה סיים: והנה הנך רואה שזאת הטענה אשר יצאת לטעון היא טענת היצר שמראה טלפיים בסימני טרה כדי לבטל את האדם מקיום המצוות ומדברים שבקדושה.

והנה אם דברים אלו נאמרו בכל הדורות הרי על דורינו דור אחרון שכבר נתנבאו על כך צדיקי הדורות שדור זה יהיה בבחינת עקבתא דמשיחא דהיינו כמו עקב הרגל שנטול רגשות, וכמו שכתב הרה"ק יעקב דוד מאמשינוב זצ"ל שבדור האחרון יהיו מצבים שיהיה קשה לקבל התעוררות בתפילה, אך אל ישבר לב האדם כי להקב"ה יהיה חביב מאד אז התפילה כמו של שרפי מעלה שבדורות הקודמים, וזהו רמז הפסוק: "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמור: ולכאורה המילה 'לאמור' מיותרת? אלא רמז הכתוב שהתחנה אל ה' בעת ההיא, היינו קודם ביאת המשיח, היא בבחינת 'לאמור' כלומר: אמירה גרידא בלי התעוררות הלב כלל.

וכן הביא בספר שיחות התחזקות מהמדרש פר' אמור: "פנה אל תפילת הערער ולא בזה תפילתם" תכתוב זאת לדור אחרון, דהיינו דור עקבתא דמשיחא – הנמשל ל"עקב" שאז יהיה הלב אטום סתום, ואף כשרוצים וצריכים לשפוך את הלב מעומקא דליבא לא יהיה מתעורר שום רגש, אך מזה גופא יש נחת רוח גדול לבורא עולם שיהודי רוצה לבקש ולהתחנן מעומק הלב ואינו מצליח לעורר את ליבו ומתפלל ומבקש גם בלי הרגשה, והמח ובלב מעורבבים ובחשוכא שריגן – תפילות כאלו בוקעות רקיעים בבחינת תפילה לעני כי יעטוף – ואין עני אלא בדעת.

וכן מביאים מהמרה"ו שלפני ביאת המשיח יש נחת רוח לבורא עולם מעבודת התפילה של הדור אחרון שהם מבחינת ערבה שאין להם טעם וריח והעבודה שלנו היא השפתיים, שערבה דומה לשפתיים.

את הספר עולם הישיבה ניתן להשיג לפל: 0533141480

טרמפ מיוחד לראש הישיבה

הרב שמואל גוטסמן שליט"א

אכתלי הישיבה

שווה להשקיע רבות בתפילה ותחנונים, וכפי שמרן הסטייפלער זצ"ל היה עד יומו האחרון מתפלל בבכיות על בנו מרן רבי חיים קניבסקי זצ"ל שיהיה צדיק ותלמיד חכם... וכששאלו אותו: כבוד הרב, הבן שלכם כבר מפורסם לגדול בישראל, ולמה אתם ממשיכים לבכות עליו כל כך הרבה? ענה להם הסטייפלער שבעניין חינוך

הבנים אין גבול, וצריך להמשיך התפלל עד הרגע האחרון על הילדים שימשיכו ללכת בדרך השם.

וכן מסופר על ראש ישיבה שהגיע לאחד מגדולי הדור וביקש ממנו רשות לסלק את אחד התלמידים לאחר שאינו ממושמע לחוקי הישיבה, שאל אותו גדול הדור: עשית כבר הכל בכדי לנסות לחזק אותו?

ענה ראש הישיבה: כן, ניסיתי את כל השיטות, אבל שום דבר לא עזר. שאל אותו הגדול: כמה שעות השקעת עליו בתפילה? וכשראש הישיבה נותר המום אמר לו הגדול: תשקיע עליו תפילה, כי מה שאף שיטה בעולם לא יכולה לעשות הרי שהתפילה יכולה לעשותו!

ומעשה שהיה בבית חולים במחלקה מאד מסוכנת, לילה אחד היה מחסור ברופאים בבית החולים, והפקידו רופא אחד בלבד למחלקה המסוכנת ואמרו לו: אנחנו יודעים שאם כמה חולים יתעוררו ויצטרפו טיפול לא תוכל להסתדר לבד, ועל כן במקרה שכזה תתקשר אל האחראי הראשי והוא ישלח אליך תגבור.

והנה באמצע הלילה שם לב הרופא שאחד החולים זקוק לעזרה ובא לטפל בו, ולפתע שמע שיש עוד חולה שצריך טיפול דחוף, ועוד חולה, והוא לא הצליח להשתלט על הכל, עד שר"ל אחד החולים מת מחמת ההזנחה, הרופא הועמד לדין באשמת "רשלנות רפואית", הרופא ניסה להתגונן וטען: מה יכולתי לעשות? הרי לא הייתה לי אפשרות לגשת לכל החולים בו זמנית? עשיתי מה שאני יכול!

אולם התביעה הגיבה: נכון שבאמת לא יכולת לעשות את הכל לבד אבל כבר אמרו לך שאם תצטרך עזרה תפנה לאחראי הראשי, למה לא בקשת עזרה?! את הסיפור הזה סיפר הגר"ש פינקוס זצ"ל (נ"ש אמונה תכ"ה) כשהוא מוציא מכך מוסר השכל: יש הרבה דברים שאנחנו לא יכולים לעשות לבד, אבל דורשים מאתנו שנפנה לעזרה – שנבקש מהקב"ה שיעזור לנו לזכות בחשך בלימוד התורה, ישוב הדעת, הבנה, שמחה בלימוד וכו'. והוא יתברך בוודאי ישלח לנו תגבור...

במהלך הביקור הביא אותו הנהג קצרה אצל רשבי"ע ע"ה במירון, כשבא לצאת מהמקום ארעה תקלה ברכב ונאלצו לפנות את הרכב למוסך.

פעמים בחור יושב בישיבה ומנסה לחשוב את הדרכים כיצד ואיך הוא יכול לשנות את דרכו באם טעה, וכיצד הוא צריך לעצב את דמותו האמיתית לקראת החיים האמיתיים חיי הגישוואן. הסיפור המדהים הבא הוא תשקוף דומה למה שקורה. מספר מניד המשרים הרב יעקב גוטסמן שליט"א, את הסיפור הבא:

בשבת חנוכה ניגש אלי יהודי יקר וסיפר לי סיפור מופלא שהתרחש לפני כשבועיים, אותו יהודי היה מעורב בכל פרטי הסיפור ומעיד שהוא סיפור מדויק לחלוטין, הוא אף ציין בפני את הפרטים המדויקים ורק מטעמי צנעת הפרט אשנה מעט את הפרטים.

לפני כשבועיים ראש ישיבה חשוב מזקני ראשי הישיבות בארצות הברית הגיע לביקור של יומיים בלבד בארץ הקודש, במהלך הביקור הביא אותו הנהג שלו לתפילה קצרה אצל רשבי"ע ע"ה במירון, כשבא לצאת מהמקום ארעה תקלה ברכב ונאלצו לפנות את הרכב למוסך.

מחוסר ברירה ושלא כהרגלו נאלץ ראש הישיבה לעמוד ולבקש

טרמפ שייקח אותו לאכסניה באחד המושבים הסמוכים, יהודי צרפתי הזמין את ראש הישיבה להיכנס לרכבו, ואז שאל אותו הנהג: מיהו כבודו? ראש הישיבה הזדהה בשמו וציין את תפקידו בארצות הברית כראש ישיבה.

כששמע זאת הנהג הוא כמעט התעלף, ולאחר שהתאושש אמר לראש הישיבה: הבן שלי הגיע במיוחד מצרפת בכדי ללמוד אצלכם ואכן עשה חיל בלימודו, אך לאחרונה עברו עליו קשיים והוא עבר על כמה מחוקי הישיבה עד שהמשיגה שלכם סילק אותו מהישיבה.

אני כל כך עצוב מאוכזב ודואג, עד שנסעתי במיוחד לארץ הקודש על מנת להתפלל במקומות הקדושים שתשובו ותקבלו את בני לשורות הישיבה, כשהוא מתחייב להתנהג בהתאם.

כעת הגיע תורו של ראש הישיבה להתפעל מרצף ההשגחה, שהביאה אותו לנסוע טרמפ אצל אביו של אותו תלמיד מצרפת שכל כך מאמין בכוחה של תפילה. ראש הישיבה התחייב לעשות הכל על מנת שהבן ישוב לישיבה, והאב המסור ראה איך תפילתו עושה פרי. ואכן כששב ראש הישיבה לישיבתו הוא הזמין את הבחור וביחד עם המשגיח הם גיבשו עבודת תוכנית חזוק מיוחדת, ובס"ד הוא שב לספסלי הישיבה...

ללמדך כוחה של תפילה, וכמו שהיה רגיל להתבטאות מרן ה"חזון איש" זצ"ל "המתפלל פועל יותר מהמשתדל". ובפרט למען חינוך הילדים

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תממין!
אם אירע אתכם או מכריכם סיפור מחזק
שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 3314 נתניה 08-9941870

אכפרה

סיפור לשבת
 אור השבת

10

אמרי קודש בראי הפרשה

מוסר ואמרי קודש מפרשת חיי שאל

"ויגש אליו יהודה ויאמר כי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה" (בראשית מו, יד)

ב"קדושת לוי" כתב, לכאורה אינו מובן מה שאמר "ואל יחר אפך בעבדך" - שמשמע שדבר איתו דברי קנטורים, עד שבעבור זה הוצרך לבקש שאל יחר אפך, ובכל הפרשה כולה מצינו רק דברי רצוי ותחנונים, ובאמת שרש"י ז"ל הרגיש בזה ותרץ שדבר איתו קשות עיי"ש.

ועוד צריך להבין מ"ש "כי כמוך כפרעה" שהוא בלתי מובן. וביאר שם הקדושת לוי שכונת יהודה היה על זה הדרך להתעורר ביוסף מידת רחמנות בכדי שבעבור זה לבבו יבין וישמע לדבריו בהתחננו אליו, אכן הרגיש כי יבוא לזה על דרך שאמרו רבותינו ז"ל דברים היוצאים מן הלב נכנסין אל הלב, וכה היה דעתו בהתקרב לדבר, אכן אין במשמעות דבריהם [היינו מה שאמרו, שדברים היוצאים מן הלב נכנסין אל הלב (ביאורים והערות 'עוז והדר')] כי אם בזה האופן כאשר ידבר עם חבירו מפה אל פה, אז יקח חבירו מתק דבריו, אז נכרין דברי אמת, אבל כאשר הדבר יוצא על ידי מתורגמן אז אין הדיבור עושה רושם כל כך, וזה ברור למביני דעת, ולצד זה היה המגיע בדבר "כי המליץ בינתם" (לעיל, מב כג) שהיה מדבר על ידי מתורגמן ולזה שאל יהודה לבקש מאת יוסף שיידבר רק הוא לבדו איתו מבלי מתורגמן.

ובאמת שאין זה הדרך ארץ לומר למלך דבר בלשונו [של המדבר] כי אפשר אינו יודע המלך בלשונו, בגלל כן ענה ואמר יהודה, "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני", ויהיו דברים היוצאים מפה לאוזן בלי מתורגמן.

ועל זה בא במענה לישונו אף שאינו מן הכבוד לומר כך, ולזה אמר "אל יחר אפך בעבדך", על הדבר הלז, כי אין בזה שום תרעמות עלי כי דבר ברור אצלי שאתה מכיר בשבעים לשון כי כן דרך המלכים הראשונים שהיו מכירים בשבעים לשון. ולפי זה אמר: "כי כמוך כפרעה" - פרוש, שאתה גם כן מלך כמו פרעה, ואתה יודע שבעים לשון, ולפי זה בוודאי אתה מכיר בלשונו.

וכן איתא בגמ' (סוטה לו:), "...באו ולמדו שבעים לשון" - ואף שפרעה לא ידע בלשון הקודש גם כן היה נבזה בעבור זה, כי מידת המלך להכיר בכל לשון ומתורץ קושיות שהקשו כ"ל, וקל להבין.

הרב חיים זאיד שליט"א

סגולה לניסים ונפלאות

ואני רואה את כל המתרחש לנגד עיניי. לפתע אב המשפחה הלך לאשתו ואמר לה שיש חנוכיה ב-8,000 ש"ח והסביר לה מה מיוחד בהדלקת נרות חנוכה בחנוכה מהודרת. ואז אשתו אמרה לו שהיא מוכנה לוותר על ספא חדשה שהיא רצתה לרכוש לבית גם כן לכבוד חנוכה, והם החליטו באותו רגע שהם מוותרים הכל בשביל החנוכיה בשווי 8,000 ש"ח. שראיתי את המחזה לנגד עיניי התרגשתי והתפעלתי מאוד ממעשייה של האישה זה היה כל כך מרגש.

לאחר שרכש את החנוכיה הוא הלך לתא מטען של הרכב והוציא משם שולחן מתקפל עם בורקסים מיני מתיקה ושתייה. ואז באותו רגע התברר לי כל הסיפור. באמת אין להם שום ברית ושם אירוע מתוכנן האבא והאמא הוציאו את הילדים מהחידוד ומהסמינרים כי יש להם אירוע גדול היום של רכישת חנוכיה לכבוד החג מהסכף שהם חסכו שנים. והאבא פשוט הלביש את הילדים בגדי שבת בכדי שיבואו לחזות ולראות מקרוב את המעמד המיוחד הזה של רכישת חנוכיה בגדל זה א-לי ואנהל.

ובאמת כולם עמדו מסביב לשולחן שתו אכלו ושרו והייתה שם שמחה גדולה. והלא יאומן קרה.

אני חוזר מוציא שבת מהרצאה בצפון הארץ. ואני מקבל טלפון על הקו אותו יהודי שפגשתי במפעל של החנוכיות ולאחר שהוא מזדהה הוא אומר לי הרב זאיד אני רוצה לסיים לך את סוף הסיפור.

"לפני עשר דקות התקשרו אלינו מארגון ידוע לספר לנו שבהגולה שהשתתפו אני ורעייתי לפני מספר חודשים בה רכשו שני כרטיסי הגולה. ולא יאומן במה שהם זכו: כרטיס אחד זכה בספא חדשה ויוקרתי בשווי 10,000 ש"ח מחנות בראשון לציון, והכרטיס השני זכה באשראי של 8,000 ש"ח רכישתה באחת מהחנות הגדולות.

הקב"ה סידר את הכל לטובתם. ורואים כאן עד כמה גדולה מעלתם של המקיימים את המצוות בהידור ולא רק כדי לצאת ידי חובה. כי צריכים לדעת תמיד היכן להשקיע במצוות והיכן להוריד קצת מעצמנו והכל כדי להראות אהבה לבורא עולם.

לפעמים אלה רגעים לא פשוטים שמה שאנו מתכננים לפתע נמצא בספק בגלל שראינו דבר מצווה שהוא יותר מהודר או דבר שמראה יותר אהבה וקרבה לה' יתברך ולתורתו, אבל למרות הכל אדרבה! ככל שמשקיעים יותר במצוות, ככל שיותר נותנים מעצמנו ומורידים מהנאה שלנו עבור קיום המצוות בורא עולם מחזיר כפל כפליים!

אחים יקרים! אנו מדברים די רבות על הידור מצווה ועד כמה חשוב לקיים מצוות בשמחה. ישנה עוד נקודה נוספת בקיום המצוות והיא עסק מהמצווה. לאחרונה שאלו ראש ישיבה מצליח באחת מהישיבות המובילות מדוע הישיבה שלו כל כך מצליחה. וענה להם: אני עושה עסק מכל מצווה מכל חג אני נוהג למסור דרשות ריקודים ושמחה וזה מה שמביא את ההצלחה לישיבה.

כך גם אנו צריכים לנהוג לעשות 'עסק' מכל מצווה, לעשות עניין ורעש מכל מצווה וזה בנוסף להידור ובנוסף לשמחה בעשיית המצווה, מהדברים 'הקטנים' הללו רואים ישועות גדולות!

מספר מגיד המשרים הרב הגאון רבי חיים זאיד שליט"א:

הסיפור המדהים הבא אירע איתי ממש בשבועות האחרונים עת הוצרכתי לנסוע למפעל גדול ליצור חנוכיות וכלי כסף בישוב שנקרא 'דניאל'. הוצרכתי להגיע למקום בכדי לצלם שיעור תורה המופץ לזיכוי הרבים שאני מוסר עם עוד מנחה נוסף שנמצא איתי במהלך השיעור והוא מנגיש אותו לציבור הכללי והרחב שיתחזקו מדברי התורה ומדברי החינוך הנאמרים בו.

אך גם לשם לא האמנתי שאני יראה השגחה פרטית לנגד עיניי. פשוט לא יאומן. אני רואה שבמפעל עומדים משפחה חרדית שלימה, האבא והילדים האמא והילדות הקטנות כולם מלובשים כאילו עכשיו שבת קודש. לא הבנתי את פשר ההופעה ומיד ניסיתי לברר אוזדותיה, בירור כאן בירור שם והם מספרים שיש להם ברית מיד אחרי רכישת החנות.

בעל החנות מגיע ומברר איזה חנוכיה הם צריכים ואב המשפחה אומר לו שהוא רוצה חנוכיה בשווי 3,600 שקל. בעל החנות הסתכל עליו ושאל למה דווקא במחיר הזה, ענה לו אב המשפחה היה לנו לפני שלוש שנים הוראת קבע של 60 ש"ח כל חודש למנוי מפעל הפיס, והחלטנו לעזוב את ההוראות קבע והנחנו את הקופסא בבית וכתבנו עליה "חנוכה- זה א-לי ואנוהו", ותכננו שכל חודש שמים בקופסה 60 ש"ח והנה לאחר שלוש שנים הגענו ל-3,600 ש"ח ולכן אנו כרגע רוצים לרכוש חנוכיה מהודרת מכל הבחינות.

תוך כדי שבעל החנות מחפש חנוכיה במחיר הזה, האבא מוצא מולו חנוכיה מרהיבה ביופיה שפשוט שבתה את ליבו והוא מסתכל עליה מכל הזוויות ומכל הכיוונים, בעל החנות ראה את הנעשה והחל לעצור אותו בהסבר שהחנוכיה לא בשבילו כי הסכום שלה יחסית גדול למה שהוא ביקש - 8,000 ש"ח כך היה המחיר שלה. אב המשפחה אמר לו שאין לו, ובעל החנות בשלו אם יש לך תקנה אם לא שיהיה לך יום טוב.

לאחר שרכש את החנוכיה הוא הלך לתא מטען של הרכב והוציא משם שולחן מתקפל עם בורקסים מיני מתיקה ושתייה. ואז באותו רגע התברר לי כל הסיפור

נפלאות מתורתך

הרב צבי וינגרט

10

חידושים

סיפורים אחזקים

אור השבת

מה הגדרתו של אדם המחובר למכונת לב ריאה בעת ניתוח לב?

(מה, בו) ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי ובי הוא משל קבל ארץ מצרים ויגן לבו מי לא האמין להם.

כתב הרמב"ן: ויגן לבו שנתבטל לבו ופסקה נשימתו, כי פסקה תנועת הלב והיה כמת, וזה הענין ידוע בבוא השמחה פתאום, והוזכר בספרי הרפואות כי לא יסבלו זה הזקנים והלושי הכח שיתעלפו רבים מהם כבוא להם שמחה בפתע פתאום, כי יהיה הלב נרחב ונפתח פתאום והחום התולדי יוצא ומתפזר בחיצוני הגוף ויאפס הלב בהתקררו, והנה נפל הזקן כמת.

ואמר "כי לא האמין להם" להגיד שעמד זמן גדול מן היום והוא שוכב דומם בעבור שלא האמין להם, כי הידוע בעלולף הזה שיצקעו לו וירגלו אותו בשמחה היא עד שתקבע בו בנחת רוח, וזה טעם "וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות", כי היו צועקים באוזני דברי יוסף ומביאים לפניו העגלות, אז שבה רוחו אליו וחזרה נשימתו וחיה והיה "ותחי רוח יעקב אביהם", ע"כ.

ובשורת ציץ אליעזר (הט"ז סי' כד וסי' סד) הביא את דברי הרמב"ן לגבי נידון על הגדרתו של אדם שבעת ניתוח לב, הלב מנותק והאדם מחובר למכונת לב ריאה.

דכיון שאי אפשר לאדם לחיות בלי לב, הרי דינו בשעה זו שניתקו את לבו ממנו כדן נבלה, וא"כ מה דין אשתו באותה שעה, האם התרה האישות שביניהם, ודינה כפניה, והבא עליה לא יתחייב משום ביאה על אשת איש, וכמו כן אם צריך בעלה לאחר מכן כשחוזר לחיות עם החזרת החיבור לבו אל גופו לחזור ולקדשה מחדש.

ובתחילה רצה לדמות מצב זה, למצב המתואר כאן ברמב"ן במה שעבר על לבו של יעקב אבינו בעת שהתבשר שיוסף חי. וכותב: שבכונן דא שהלב איננו מוצא ממקומו ולא מנותק אנטומית מכלי הדם ורק פעולת הלב נפסקת אם כן יש לתת לזה רק דין של "ויפג לבו" שכפי שהרמב"ן עה"ת (בראשית מה, כו) מתאר שהוא מצב של "נתבטל לבו ופסקה נשימתו כי פסקה תנועת הלב והיה כמת, והחום התולדי יוצא ומתפזר בחיצוני הגוף ויאפס הלב בהתקררו", ובמצב כזה לא נחשב עוד מת ממש וישנם עדיין דרכי - הצלה.

והכי נמי נאמר בדומה לזה במצב - הלב שבשאלתנו, ולב כזה היות ואיננו מוצא ממקומו ואיננו מנותק מכלי הדם הראשיים הוא עודנו בבחינה של "כי מי אשר יחבר אל כל החיים יש בטחון". אבל לאחר העיון נראה דאין הדבר כן, ואין הנידון דומה לראיה, וישנו הבדל גדול בין היכא שפעילות הלב נפסקת בלי גורם ופעילות חיצונית לבין היכא שנפסקת ע"י פעולה וגורם חיצוני.

גדר של "ויפג לבו" ישנו רק היכא דלא איתעביד ביה מעשה להביאו לידי כך, אבל לא היכא שבידי אדם חוסמים בעדו ומנתקים אותו ממקור חייתו ומשתקים אותו מפעילותו על ידי חסימת זרימת הדם לשרירי הלב והפסקת פעולת הלב לחלוטין באמצעות חומרים משתקים, אזי נחשב הלב לאחר מיכן רק "כמונת בדיקולא", ודינו לאותו העת כניטל הלב ממש. ולכונן נידונו ישנו במיוחד גם ידים מוכיחות לכך, כי גבי גדר של "ויפג לבו" גם בלי שמדקדקים רפואה לתת בינתיים תחליף ללב שהפסיק לפעול כביכול, בכל זאת הוא חוזר לאחר מיכן ע"י אחיזת אמצעיים לחיותו, וזה מראה שגם מקודם לכן היה במעמקו מחובר עדנה אל החיים.

אבל כאן בנידונו אילולא התחליף הזמני המידי של מכונת לב - ריאה שמחברים אל גופו כדי שישמש כממלא - מקום הלב, היה החולה מת ולא היה בשום פנים ביכולת אח"כ להחזיר את הלב לחיותו, ולא עוד אלא כדי להחזיר את הלב לחיותו דרוש בנידונו פעולה של בקום ועשה, היינו הסרת המחסום וכו' וכלי זה לא יחזור לחיותו, ומשא"כ בההיא ד"ויפג לבו" שמה זה בגדר של "שינוי החזר לברייתו".

לאור האמור המסקנה המתבקשת היא, כי זה שאנטומית לא מנתקים את הלב מכלי הדם איננו מקיל מחומר הבעיה, ומוכרחים אנו בעל כרחנו לבוא עלה לכל הדברים שכתבת וצידידתי בזה בתשובתי הקודמת (ע"ש סי' כד) ומשנתנו לא זה ממקומה, שלא פקעי זיקת הבעל כלל, ולא תפסי באשתו קידושין כלל והבעל מותר בה כמקודם ולא טעון קידושין מחדש כלל וכלל.

בדרכו של הלב סאלי לישראל הוא הפליג באוניה. במשך ההפלגה הוא הסתגר בתא שלו, וישב ללמוד תורה. לפתע פרצה סערה בים, שהתחילה לטלטל את האוניה. האוניה עמדה לטבוע בכל רגע. האנשים שהיו על האוניה רצו אל רב החובל, ואמרו לו שיש על האוניה צדיק גדול. הם הלכו אל התא של הלב סאלי ודפקו בדלת. הוא פתח ושאל מה קרה. אמרו לו: "רבינו, המצב קשה, האוניה עומדת לטבוע, בבקשה שכבודו יעשה משהו". אצל הלב סאלי היה גביע של קידוש, הגביע היה של סבו, רבי יעקב אבוחצירא, והוא היה מקדש עליו בליל שבת. הוא לקח את הגביע ומזג בו יין, בירך עליו "בורא פרי הגפן", שתה מעט מהיין ושפך את הנותר בים. ברגע שנשפך היין הים נעשה כמו שקט כמו ראי. בכל האוניה דיברו על זה והיה רעש גדול. כשהגיעו לישראל חיכו אלפים בחוף, כי ידעו שהבבא סאלי מגיע. כשהם שמעו את הסיפור היה רעש גדול מאוד. זה רק כדי שנבין מי זה היה הבבא סאלי הקדוש. "צדיק גזר והקב"ה מקיים". רק נבין מה זאת ברכה של צדיק, נראה איך מהשידיים של הכוס שהוא ברך עליו הים נרגע. הים, עם כל הגדולה שלו, לא יכול לעשות יותר שום דבר: "הבבא סאלי פה!"...

היה אדם אחד בנתיבות שהילדה שלו היתה חולה מאוד. היא היתה אצל רופאים, עברה בדיקות רבות, אבל הרופאים לא ידעו מה הבעיה שלה. היא לא היתה מסוגלת לאכול, וכל הזמן היתה מחוברת לאינפוזיה. יום אחד אותו אדם הלך לבבא סאלי. הבבא סאלי היה חולה באותו היום ולכן לא קיבל קהל, והאדם הזה הצטער. בסופו של דבר התברר שלקחו את הבבא סאלי לבית חולים, וסיפרו זאת לאותו אדם. הוא רץ אליו וסיפר לו על הבת שלו. אמר לו הבבא סאלי: "אתה סומך על רופאים?! תסמוך על מי שאמר והיה עולם! תוציא את הבת שלך מפה מיד, ותהיה לה רפואה שלמה! אבל תוציא אותה תוך שעה. אם תוציא אותה אחרי שעה, אין לי מה להגיד לך". אותו האישי המסכן, שהבת שלו מחוברת לאינפוזיה, רץ לרופא והתחנן לפניו. אמר לו הרופא: "תחתום שכל זה על אחריותך", אמר לו: "אני חותם. אם הבבא סאלי אמר, אז אני חותם". הוא חתם ולקח את הבת שלו. בדרך לבית, כשהם נוסעים ברכב, הילדה שלו אומרת לו: "אבא, אני רעבה". האבא נבהל, הוא לא הבין, הרי הילדה לא אכלה מזה חודשים. הם באו הביתה, ערכו מהר שולחן, והיא אכלה. מאותו יום היא הלכה והבריאה. הם רצו אל הבבא סאלי להודות לו, אבל הבבא סאלי אמר להם: "אל תגידו לי תודה רבה, זה הכל בזכות האמונה שלכם שהאמתם בקב"ה ולא האמתם ברופאים, עד כדי כך שהייתם מוכנים לעזוב את בית החולים וללכת הביתה". זה היה גודל הענוה שלו, הוא היה ממעיט בעצמו.

סיפר אדם אחד שהיה משרת את הבבא סאלי כשהיה בבית חולים (בסוף ימיו הוא היה הולך הרבה לבית חולים), שפעם כשהיה משמש את הבבא סאלי בב"ח, הוא ראה רופא אחד עם תינוק ביד, ששאל אותו: "שטעתי שיש פה צדיק, איפה הצדיק הזה נמצא?". הוא לקח אותו אליו. הבבא סאלי היה אז בסוף ימיו. הרופא שם את הילד על הברכיים של הבבא סאלי ואמר לו: "זה תינוק שהלב שלו כמעט גמור, וכל הזמן הוא בטיפול נמרץ, אולי כבודו יברך אותו". הבבא סאלי שאל את השמש שלו: "עוד כמה זמן סוכות?", ואמר לרופא: "תגיד לאבי הילד שבערב סוכות הוא יצא הביתה עם לב בריא", ואכן כך היה. הרופא הזה היה חילוני, והוא השתגע, זה היה כאילו אותו תינוק קיבל לב חדש, השתלת לב. רק שנבין מי זה היה הבבא סאלי הקדוש, "צדיק גזר והקב"ה מקיים".

ההגרלה הגדולה

לקראת יום היארצייט לגה"צ רבי משה אלפסי זצ"ל הנכם מוזמנים ליטול סדר לימוד מיוחד במשנה לעילוי נשמתו בין המשתתפים יוגרל:

- זוכים נוספים:**
- כרטיספר (2 זוכים):** נגן MP3 כשר (2 זוכים)
- ספר 'אוצר פלאות התורה' (2 זוכים):** ספר 'אור השבת' (2 זוכים)

כללי המיזם: ניתן להרשם כך האפשרויות המפורסמות במדור 'אור התורה'

כל הפרטים בקו אור התורה
077-410-3900
שלוחה 5

זמני הלימוד מפרשה זו מקץ ועד פרשת ויגש כולל. כל פרק משניות אחד מזה כבר יטול אחד ניתן לרשם בשלוחה 5 עד עשרה בטבת. ולומר בפה לעילוי נשמת רבי משה בן עשה זצ"ל

בני ישיבות?

אתם לא לבד!

פנו עוד היום לבירוד על

ישיבה שמתאימה

'בדיוק' עבורכם

052-7175443

052-7148454

דיסקרטיות מוחלטת!

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

645

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-10,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת מורנו הרב שלום כהן זצוק"ל לע"נ מאיר זאב בן משה זצ"ל

סיפור לשבת קודש

השיבר של החיים

הסיפור שלי התרחש לפני כמה שנים, כשגרתי ביישוב קטן במרכז הארץ. החיים ביישוב קטן, למי שמכיר הם חיים אחרים לגמרי: שלווים, רגועים ונעימים בהרבה: בלי הלחץ של העיר הגדולה, בלי המרוץ המטורף אחרי האורות הקורצים שלה. אומרים, שגם יוקר המחיה מעיב פחות, כי אפשרויות הקנייה מצומצמות בהרבה. ביישוב שלנו, למשל, מלבד מכולת אין כמעט חנויות. אבל כמו שהיעדר החנויות הוא יתרון, כך הוא גם חיסרון. כל קנייה, אפילו קטנה ולא משמעותית, הצריכה נסיעה לבני ברק, דבר שגזל מאתנו שעות ארוכות.

היות שלא היה ברשותנו רכב, נסיעה לבני ברק כללה המתנה לאוטובוס, המגיע לעתים די נדירות, נסיעה, קניות, ושוב המתנה לאוטובוס בחזרה. השתדלנו לרכז את הקניות לפעם בחודש, אבל תמיד צצו דברים דחופים... באותו בוקר, כשפתחתי את הברז במטבח, קרה לי משהו מוזר: הידית נשארה בידי, וזרם מים אדיר פרץ החוצה דרך מקום הידית שהשתחררה. אחרי שסגרתי את הברז הראשי של הבית ובדקתי את גודל התקלה, התברר לי שהידית פשוט נשברה, ומה שצריך זה לקנות ידית חדשה ולהתקין. נשמע פשוט, אבל לא למי שגר ביישוב קטן.

אחרי אלתורים שונים (כולנו, כל בני היישוב, בתוקף הנסיבות וריחוק החנויות, הפכנו להיות מומחים באלתורים וגם בעזרה הדדית, כי פה באמת אי אפשר להסתדר בלי שכנים) הצלחתי לסגור רק את הברז החלבי ולאפשר זרימת מים ביתר הברזים בבית, מתוך תקווה שכבר היום תהיה לנו ידית חדשה ונוכל לתקן את התקלה.

אחר כך יצאתי כהרגלי לכולל, שהרי לא יעלה על הדעת שעם כל תקלה קטנה אארגן לעצמי טיול לבני ברק. התוכנית שלי הייתה, שעם סיום הלימוד בכולל אסע לקנות את הידית הדרושה בתקווה שחנות הטמבור תהיה עדיין פתוחה. התחבורה מהיישוב שלנו לבני ברק לא הייתה נדירה כל כך, ולכן חששתי, שעד שאחכה לאוטובוס, ועד שאגיע לעיר, תיסגר חנות הטמבור, אבל לא רציתי לצאת מוקדם יותר ולהפסיד את הלימוד בכולל.

בדרכי לכולל באותו אחר צהריים פגשתי אברך נוסף. סיפרתי לו על הברז, על תוכנית הנסיעה ועל החשש שאגיע אחרי סגירת החנות, והוא הציע לי בשמחה: 'וואו, איזה יופי שסיפרת לי! משמיימם ממש! אני יוצא היום ברכב לבני ברק מייד אחרי הכולל, תוכל לנסוע אתי, ובעזרת ה' תספיק את כל מה שאתה צריך; ואם תרצה לחכות לי קצת, אוכל גם להחזיר אותך הביתה!'

טרמפ לבני ברק אחרי הכולל היה הדבר הטוב ביותר שיכולתי לאחל לעצמי באותם רגעים. שמחתי מאוד והודיתי לו על החסד הגדול שהוא מתכוון לעשות בשמחה ובמאור פנים. עדכנתי בבית שמצאתי טרמפ אחרי הכולל, ואחזור מאוחר. אחרי כמה דקות הגענו לכולל, התחלנו בלימוד, ושכחתי מכל הסיפור.

בשבוע בדיוק נעמד החבר לידי טופח על כתפי קלות: 'אני רוצה לצאת' הוא אמר י"ש לי רשימה לא קצרה של סידורים שארגנתי להיום, וחבל שנאחר. בשמונה החנויות מתחילות להיסגר! הנהנתי בראשי וקמתי בזריזות, לא שוכח את השקית שבה הידית של הברז, כדי שאוכל להתאים ידית כזו בדיוק. ואז קפאתי פתאום.

רגע! אני לא יכול לנסוע! עוד דלא התפללתי מנחה: יכולתי להתפלל עכשיו ביחידות, החבר היה מוכה לי כמה דקות עד שאסיים, אבל תפילת מנחה ביחידות? טעם חמוץ עלה בי... אני מקפיד תמיד על תפילה במניין, אז מה? בגלל ידית של ברז אפסיד את התפילה במניין? השעה הייתה שבע ושלוש דקות, ותפילת מנחה במניין תתקיים כאן רק בשבע וחצי. אם אחליט לחכות למניין, אפסיד את הטרמפ ואת הידית... כמה שניות ארכו ההתלבטויות, אבל מהר מאוד החלטתי שלא; הברז של הכיור החלבי חשוב אומנם, אבל לא עד כדי שאשנה מנהגי. אשאר כאן, ואת תפילת מנחה אתפלל בהידור וכראוי, במניין. 'אני מצטער' אמרתי לחברי 'רק עכשיו נזכרתי שעוד לא התפללתי מנחה. יהיה כאן מניין רק בעוד עשרים וחמש דקות; אני אסתדר בצורה אחרת, ותודה על הרצון הטוב'. בעשרים וחמש הדקות שנתנו לי עד לתפילת מנחה השתדלתי ללמוד, וגם... לגרש תחושה חמוצה כלשהי שהתמקמה לה במעלה גרוני בדמות קול שלחש לי בארסיות: 'חבל שהפסדת את הטרמפ!...'

בשבע וחצי התקיים המניין של תפילת מנחה. התפללתי, והרגשתי שזו הייתה תפילה טובה מאוד בעבורי. לשמחתי, לא הרגשתי לרגע גל של צער או חרטה; ידעתי שעשיתי את הדבר הנכון, שמחתי מאוד שהצלחתי להתגבר על הדחף הרגעי שהעדיף את הטרמפ, והודיתי לד' שלא התפיתתי. אחרי התפילה היה עליי לכלכל את צעדי. חנות הטמבור פתוחה עד שמונה וחצי; ידעתי, שבאוטובוס אין טעם לצאת. החלטתי לצעוד אל שערי היישוב, אולי אמצא מישהו מבני היישוב שיוצא לכיוון בני ברק. אני יודע שטרמפים זה דבר מסוכן מאוד, במקום אחר לא הייתי מעז אפילו לחשוב על הכיוון, אבל כאן הדברים שונים; מדובר ביישוב קטן, כל מי שיעצור יהיה חבר מוכר מבית הכנסת, מהשכונה או מהיישוב, לכן אין סכנה בטרמפים; מה גם שנהגים שיוצאים מהמקום שמחים לעזור לידידיהם מהיישוב, וזאת, כאמור, הרבה בגלל הסרבול וחוסר התכיפות של האוטובוסים במקום. אחרי חמש דקות של המתנה עצר לידי נהג מונית: 'אני מחפש טרמפ' הבהרתי לו באי נעימות. הבנתי שהוא עצר לי כדי לקחת אותי בתשלום, אבל לא זו הייתה התוכנית שלי, ולמרות אי הנעימות, לא הייתה לי אפשרות לשלם עבור מונית לבני ברק. 'אני מבין' הגיב נהג המונית להפתעתי 'עצרתי לך כדי לקחת אותך בחינם. בוא, תיכנס! חבל על הזמן!'

עם המשפט האחרון דווקא הסכמתי, גם אני חשבתי שחבל על הזמן. נכנסתי, ויצאנו לדרך.

בדרך שאלתי את נהג המונית איך זה שהוא לוקח אותי בחינם; להסיע אנשים תמורת תשלום - זו בדרך כלל העבודה שלו. הוא חיך ואמר שנוכון, בדרך כלל הוא באמת לא עושה את זה, אבל עכשיו בדיוק הזמין אותו מישהו מבני ברק, ולכן הוא ממילא נוסע לשם, אז למה לא לעשות חסד בדרך? וכאן סיפר לי נהג המונית את סיפורו של הלקוח שהזמין אותו לבני ברק: 'אחד מתושבי המקום יצא לבני ברק לפני שעה ברכבו. בכביש גהה, קצת לפני הכניסה לבני ברק, הוא נחבט ברכבו, שניסה לעבור לנתיב שלו. הנהג השני לא אמד נכון את המרחקים, וההימור נכשל. הוא אמר שהרכב שלו הפך לגרוטאה, והוא ניצל בנס, שכן החלק הימני של רכבו ספג את עיקר הפגיעה: 'נס שאף אחד לא נסע אתו' אמרתי לנהג המונית, מתחלחל מהמחשבה מה היה קורה למישהו שהיה חלילה וחס יושב לידי; ועדיין לא ידעתי באמת איזה נס...

כשהגענו לצומת של כביש גהה, לפני העלייה לגשר, נעצר נהג המונית: 'מפה יש לך אוטובוסים לבני ברק' הוא אמר לי. הנהנתי בראשי, הטמבור ממוקם די קרוב לאזור, כך שלא תהיה לי בעיה להגיע. כשיצאתי מהמונית, נעצרתי במקומי הלום ומבוהל... לידי עמד החבר מהכולל, זה שהציע לי טרמפ. לי הייתי נוסע אתו,

הגיוניים ובלתי מציאותיים, והוא הצליח להתרומם ולהיחלץ מתוך ערמת הגוויות ולצאת משם בשלום.

הוא טעם מעץ החיים - ושרד את התופת - "ואכל... לעלם".

לימים, כשהתגורר בבני ברק, הרשה לעצמו להעיר לאנשים על חוסר חיות ועל זלזול בתפילה. הוא חש שליחות בדבר. מי כמוהו יודע מהי תפילה ומה כוחה וערכה, ועד כמה היא מסוגלת לכונן ולהפיח חיים במת-החי.

(דורש טוב)

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים)

גדולה תפלה שהקדוש ברוך הוא שומע תפלתו של ישראל ומרחם עליהם בעת צרתו. וכל האבות והנביאים סדרו תפלה לפניו בעד העולם ובעד בני ישראל עמו ושמע תפלתם.

אברהם אבינו, עליו השלום, התפלל לפני הקדוש ברוך הוא בעד סדום, שנגאמרה: "ויגש אברהם ויאמר האף תספה וגו' אוי! יש תקמים" וגו' (בראשית יח, כגכד). והקדוש ברוך הוא שמע תפלתו, שנגאמרה: "ויאמרה... אקצא בסדם" וגו' (שם שם, כו).

יצחק אבינו, עליו השלום, התפלל בעד אשתו לפני הקדוש ברוך הוא, ושמע תפלתו, שנגאמרה: "ויעתר לו ה' (שם כה, כא). ואף רבקה התפללה, דכתיב: "ותלך לדרש... ה' (שם שם, כב). ושמע תפלתה, דכתיב: "ויאמר ה' לה שני... בבטנה" וגו' (שם).

יעקב אבינו, עליו השלום, התפלל, דכתיב: "הצילני נא" וגו' (שם לב, יא). ושמע תפלתו, דכתיב: "ויבא... שלם" (שם לג, יח).

משה רבינו, עליו השלום, התפלל בעד ישראל, דכתיב: "ויחל משה לפני ה' אלקיו" (שמות לב, יא). ושמע תפלתו, דכתיב: "ויאמר ה' סלחתי כדברך" (במדבר יז, ט).

אהרן התפלל בעד העם, דכתיב: "וימת... הקטרות" (שם יז, יב); והקטרות קביה כתפלה, דכתיב: "...תפילתי קטרות..." (תהלים קמא, ב). ושמע תפלתו, דכתיב: "ותעצר הפגרה" (במדבר יז, ג).

פנחס התפלל ושמע תפלתו, כדכתיב: "ויעמד... ויפלל ויתעצר..." (תהלים קו, ל). **יהושע** התפלל, שנגאמרה: "ויפלל... פניו" (יהושע ז, ו). ושמע תפלתו, דכתיב: "ויאמר ה' אל יהושע... לק לפוח... אתה נפל... פניך" (שם שם, ו). כלומר, שמעתי את תפלתך.

חנה התפללה, דכתיב: "ותתפלל חנה" (שמואל א ב, א). ושמע תפלתה, דכתיב: "אל הנערה... התפללתני" וגו' (שם ט, כ).

שמואל התפלל ושמע תפלתו, דכתיב: "ויזעק שמואל... ה'... וישאל ויענהו ה' (שם ז, ט). וידד התפלל, דכתיב: "ונפלה... ביד ה' וגו' (שמואל ב כד, יד). ושמע תפלתו, דכתיב: "ויעתר ה'... ויתעצר הפגרה... וישאל" (שם שם, כה).

שלמה התפלל, דכתיב: "ויעמד שלמה... קצב ה' נגד... קהל ישראל... כפיו השמים" (מלכים א ח, כב). ושמע תפלתו, דכתיב: "ויאמר ה' אלקיו שמעתי... תפלתך ואת תחנתך... התחננתה לפני" (שם ט, א).

אלהו התפלל, דכתיב: "ענני ה' ענני" וגו' (שם יח, לד). ושמע תפלתו, דכתיב: "ויעל אל... מן השמים ויתאכל... העלה... העצים" וגו' (שם שם, לד).

אלישע התפלל, דכתיב: "...ויסגר הדלת... שניהם ויתפללו... ה'" (מלכים ב ד, ג). ושמע תפלתו, דכתיב: "ויפקח הנער... עיניו" (שם שם, לה).

חזקיה התפלל, דכתיב: "ויתפלל חזקיה... ה'" וגו' (שם כ, ב). ושמע תפלתו, דכתיב: "שמעתי... תפלתך" וגו' (שם שם, ה).

וכן עשו הצדיקים והחסידים אשר בכל דור ודור; התפללו בלב שלם והקדוש ברוך הוא שמע תפלתם. ומבטח לנו, כי כשיתפללו ישראל והקבוצים שבהם בכל דור ודור, ויבקשו מהקדוש ברוך הוא שיזכר להם ברית אבות וברית שלש עשרה מדות, שהודיע סודו למשה רבינו עליו השלום, שהן מדות שאינן חוזרות ריקם כשיתפללו בתשובה ובלב טהור, שהאל יתברך ישמע תפלתם ויוציאם מצרותם.

(מנורת המאור)

המקום שלידי לא היה ריק, אני הייתי יושב שם... מבט קל לעבר הרכב הבהיר לי, שמהמקום שלידי הנהג לא נשאר זכר, הוא נמערך לגמרי.

ואני לא הייתי שם...

תפילת מנחה במניין הצילה אותי! - - -

'לא המתים יהללו-קה' - יש אנשים שהתפילה שלהם מותה, בלי שום חיות

בשואת אירופה, בסוף המלחמה, נערכו 'צעדות המוות'. הנאצים פינו קבוצות גדולות של יהודים מן המחנות והוציאו אותם לצעדה ארוכה של עשרות קילומטרים, שבמהלכה נרצחו רבים מהם. 'צעדת המוות' הידועה לשמצה הייתה באשוויץ בשלהי המלחמה.

יהודי בשם הרב פרידמן, שהיה אסיר במחנה ההשמדה אושוויץ, סיפר את סיפורו: 'במחנה נשארה קבוצה שלמה של אנשים שהיו חולים סופניים, ולא היו מסוגלים לצעוד ברגל. הנאצים החליטו להשמיד אותם. מה עשו? העלו אותם למקום מסוים, העמידו אותם בשורה, הציבו מכונת ירייה, וכל אחד בתורו זז שמאלה ונפל!'

סיפר הרב פרידמן: 'באותה שעה חשבתי בלבי: לשם מה אני צריך להמתין עד שיגיע תורי לקבל את הכדור שיקפד את חיי? אפול מייד! וכך עשה. האחד נפל על גבי רעהו, נפלו עליו, עוד אחד ועוד אחד, עד שנערכה שם ערמה של גופות, שלדי אדם.

הנאצים היו בטוחים שסיימו את משימתם והלכו משם. הוא נשאר חי, טמון מתחת ערמת הגוויות. הוא ניסה להיחלץ, אך מרוב חולי וחולשה לא היה בו הכוח לצאת מתחת הגופות.

חשב בלבי: אם כך נגזר עליי לסיים את חיי, לפחות אגיד ודו! הוא אמר 'שמע ישראל' עם ודו, וכשסיים - שם לב שהוא עדין חי... כנראה, נותר לו עוד כמה רגעים של חיים עד שהמוות בוא יבוא. ברגעים האחרונים הללו הוא הרבה לעצמו: איזה יום היום? עד לפחות ידע את יום היארצייט שלו... ואז הוא ניעור מהרהוריו: הרי היום ראש חודש שחל בשבת!

המציאות הזאת של אדם חי, שלד מוכה רעב, שטמון מתחת ערמת גופות בתוך מחנה המוות הארוך אושוויץ - אינה מציאות רגילה מן העולם הזה, ולכן גם המחשבות שעלו בו באותה שעה אינן מחשבות אנושיות רגילות. בתוך התופת הוא פתח לפתע באמירת הלל. הרי ראש חודש היום...

המציאות הלא-אנושית הזאת של אמירת הלל לקב"ה במצב ההוא - היה בזה טעימה מעץ החיים; יציאה מהמסגרת האנושית ומסירת הנפש להקב"ה - וזה מה שהציל את אותו יהודי ממתו והחזיר אותו לחיים.

איזו נקודה תפסה אותו? מה החדיר בו לתעמומות נפש שהפכו לתעמומות וכוחות גוף?

מסתבר, ששגהיגוע לפסוק [תהלים קטו, יז]: "לא... יהללו קה", הוא נזכר ב'ווארט' ששמע מהרב שלו בעבר. יש אנשים שהתפילה שלהם מותה, בלי שום חיות. הם כמו מתים. חייבים להתפלל - אז מתפללים. לא יותר מזה. על כך אומר דוד המלך: "לא... יהללו קה" - לא את התפילה הזאת רוצה הקב"ה.

איזו תפלה הקב"ה רוצה? [שם יח]: "ונאנחנו... קה" - תפילה של יהודי חי, שמתפלל לה' בכל לבו ונפשו; שכשהוא מתייחד עם רבונו ומתפלל, הוא שוכח את כל העולם. הוא מתחבר לבורא העולם, ואין לו שום דבר מלבד הדיבור הפרטי שלו וההתייחסות שלו עם הבורא.

מספר הרב פרידמן, שכשהוא נזכר באשר התרחש בגיא הצלמוות, ב'ווארט' של הרב שלו - הוא מבין שהוא אשר הפיח בו רוח חיים והתלהבות על טבעית, על אנושית. ממש שלהבת קה. לפתע נמסכו בו כוחות נפש וכוחות גוף בלתי

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

לרפואה שלימה:
מיכל בת שמחה, משה בן רוחה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה,

לעילוי נשמת: **זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, עמנואל בן אירן**, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זולכיה, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר.

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
 יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְבָמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כותן ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פנינה ורעייתו. ענבל ג'סילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

הצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'סילה

נא להתפלל לזווג הגון:
 איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30
טל: 036766049
שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00 **058-3297225**
 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
 c9595@okmail.co.il

מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסקר לשם שמים 0527646963.

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

463

פרשת וילך תשל"ג

וְכֹל יָכֹל יוֹסֵף כְּהֵיטֵאָפֶק (מה, א)

בתים חשובים... אם נתבונן בכך נבחין שהנהגת ה'חזון איש' במעשה זה לא היתה רק הטבה גרידא עם האיש ועם בני משפחתו, אלא החזו"א גרם בכך לבנות לר' ברוך אישיות חדשה, לרומם את רוחו, לשנות את כל המעמד שלו מן הקצה אל הקצה. ממש - 'להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים' (ישעיה נ, טו)!

* * *

עוד סיפר הרב טורק שליט"א: היה זה לפני שנים אחדות. ישבתי באולם שמחות בבני-ברק, לפתע נכנס לאולם אדם שהיה נראה בסביבות הגיל שלי ואינו מוכר לי. להפתעתי הוא ניגש אלי בהתרגשות, חיבק אותי ונישק אותי על לחיי לעין כל. חשתי אז תחושה מאוד לא נעימה לקבל כך נשיקה לפני כולם מאדם שאינו מוכר.

- "הזכירו לי מי אתם?" - שאלתי בעדינות.

- "קוראים לכם כך וכך, לא?!" - שאל.

- "נכון, השבתי."

- "ולמדתם בישיבת פוניבז' בעבר?" - הוסיף לשאול.

- "כן! כן!"

- "שמא זוכרים אתם בשיעור שלכם בחור בשם פלוני?"

בבת אחת הוא הצליח להחזיר אותי שלושים שנה אחורנית. אותו בחור שהזכיר אכן למד בשיעור שלי, והיה נחשב לבחור שקט ועדין, נעים ונינוח במיוחד. בני הישיבה אהבו מאוד ללמוד אתו, והיה לו מעמד חשוב בשיעור. תמיד הצליח לקבוע חברותות טובות בסדרי הלימוד. אך ביום בהיר בעיצומו של זמן חורף שיעור ג', הוא עזב את הישיבה במפתיע. בזמנו הדבר עורר פליאה רבה, אך מאז לא ידענו דבר אודותיו.

"ובכן, אני הוא אותו בחור" - אמר האיש בחיך מבויש.

התרגשתי להיפגש עמו פנים מול פנים לאחר עשרות שנות נתק, וקיבלתי אותו בחום ובלבביות. המשכתי להתעניין בו, מה אתו ובאיזה תחום הוא עוסק. הוא השיבני שברוך ה' הוא בעל משפחה ברוכה, ועיסוקו הוא בתחום ההנדסה ותכנות מחשבים כבר קרוב לעשרים שנה, ועושה חיל

להתאפק - להתחזק, מעולם אבותינו רחמנים הם (לק"ט)

מידת הרחמנות ירושה היא לנו מאבותינו, ולא לחינם אמרו חז"ל (יבמות עט.) שמי שאין בו מידה זו אינו ראוי להתגייר ולהידבק בעם ישראל.

* * *

סיפר הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א: רבים הכירו בבני-ברק יהודי יקר בשם רבי ברוך, שנולד גמד. באופן קבוע הוא עטה בגדים רבניים חשובים, חבש מגבעת רבנית מכובדת והיה שעון על מקל שראשו מצופה בכסף טהור. מקומו הקבוע היה בכותל המזרח של כולל 'חזון-איש' סמוך למקום מושבו של מרן ה'חזון-איש' זצ"ל, והילדים רחשו לו כבוד יוצא דופן. בהזדמנות מסוימת סיפר לי אבי מורי שליט"א כיצד התגלגלו הדברים שהלה זכה לקרבה כה מעניינת, ולהערכה והוקרה מה'חזון איש'. בצעירותו היו הילדים מרבים להציק לו מחמת מראהו השונה, ובשל כך הידרדר עוד יותר מצבו הנפשי שהיה ירוד גם כן. הוריו עמדו מן הצד וראו בעיניים כלות כיצד בנם נכלם ברבים על לא עוול בכפו. כאבם נודע ל'חזון איש', והוא הציע להורים לנסות ללמדו אומנות כתיבת סת"ם, כדי שיוכל להגיה ולתקן - ואולי אף לכתוב - מעט סת"ם. רבי ברוך אכן היה בעל כשרון והצליח תוך תקופה קצרה לרכוש ידע רב בתחום. באותה הזדמנות הציע ה'חזון-איש' להלבישו במגבעת רבנית וחליפה מכובדת ולהצמיד לו מקל מכסף כדי להקנות לו מעמד נכבד. מאז הוענק לו התואר 'הסופר של החזון איש'. בביתו של ה'חזון-איש' - סמוך למקומו - העמידו לר' ברוך סטנדר מיוחד נמוך קומה כדי שיתאים למידותיו. וכך עד סוף ימיו של 'חזון איש' ישב רבי ברוך בעת התפילה סמוך אליו מבלי שאיש יעז לפגוע בו או להציק לו. ומאז השתנה מצב רוחו לטובה באופן פלאי. הוא היה הולך ברחוב בקומה זקופה, והילדים העניקו לו תוארי כבוד: "הנה הסופר של החזון איש!"... "הנה האיש שיושב ב'מזרח' סמוך לחזון איש!"... גם לאחר פטירת ה'חזון איש' נקבע מקומו בכותל המזרח של הכולל עד פטירתו. פעולה זו הצליחה לנטוע בו תחושה נפלאה שהוא בעל מעמד נכבד בעמיו למרות מראהו החיצוני. בפטירתו אף הותיר אחריו צוואה מפורטת מי יזכה בספרים ובחפצים האישיים שלו, כמנהגם של בעלי

סברותיו של רבי שמואל... ובלילי שבת ובמוצאי שבתות שעותיו יותר פנויות בידי אקדיש כל רגע פנוי ללימוד התורה. העונג הגדול מכל מילה של רבי שמואל הקנו לי טעם אמיתי בלימוד, ומאז שילדי היו קטנטנים הם ראו אותי יושב ולומד בכל רגע פנוי, וממני למדו גם כן לעשות כך, ובזכות כך זכיתי לבנים תלמידי חכמים, בחורי חמד שלומדים בישיבות קדושות. הכל בזכות אותו פרגון שהשמעת באוזני באקראי באותה הפגישה כדי להיטיב עם רוחי...". "בגלל זה הענקתי לך את הנשיקה!" - הפטיר.

ראו מה מילה אחת במקומה יכולה לחולל! מדהים!

[מתוך 'אוצרותיהם אמלא']

כִּי לְמוֹזֵיָה שְׁלוֹזֵי אֲלוֹקִים (מה, ה)

הוצאות המחיה והכלכלה קצובים לו לאדם מר"ה עד ר"ה, כידוע, ולקב"ה יש את הדרכים שלו לתת לכל בריה די מחסורה. בדרך כלל אנחנו בקטנותנו לא מבינים את ההנהגה, אולם לפעמים ניתנת לנו הזכות להבחין ולהרגיש את הנהגת הבורא, לראות את חסדיו העצומים וידו הפתוחה - גם בענין הזה.

* * *

מספר בעל המעשה: "בני הבחור ביקש חליפה לחג לקראת חג הסוכות. אשתי הרימה גבה ואמרה כי לפי מיטב זכרונה חליפת השבת במצב מעולה ואין כל צורך בחליפה חדשה. הבחור קיבל את הקביעה של אמו והלך לחדרו. עתה המצפון של אמא החל לעבוד ולא נתן לה מנוח... היא קראה לבנה ואמרה: "יודע מה, בא נמתין עד שאבא יחזור הביתה ונראה מה דעתו בענין ונקבל את פסיקתו...". החיוך חזר לפניו והמצפון האימהי שקט, והכל בא על מקומו בשלום... כשחזרתי הביתה, שטחה אשתי את השאלה בפני. ביקשתי לראות את החליפה וקבעתי כי החליפה במצב מצוין ואין כל סיבה לרכוש חדשה. הוספתי לשאול את הבן, מדוע הוא חושב שצריך חליפה חדשה לחג?

בני השיב בדרך ארץ: "אני יודע שהחליפה במצב שפיר ולא חייבים להתחדש. אלא שכל השנה עמלתי קשה בלימוד, ובכל המבחנים הבאתי לא פחות ממאה כדי לשמח אתכם ולהביא להם נחת. אבל אם החלטתם שלא, אז אני מקבל באהבה ובהבנה את ההחלטה".

כאן - אני - כאבא שבאמת רווה נחת מהבן, כבר לא יכולתי לעמוד בפניו, ובפרט שקיבל הכל בדרך ארץ למרות רצוני העז, ואמרתי: "תשמע, אם אתה שואל אם צריך חליפה חדשה, התשובה היא לא ולא, אבל אם אתה שואל אם **מגיע** לך חליפה כפרס על חריצותך ושקדנותך, התשובה היא כן וכן!!!". על אתר שלפתי את כרטיס האשראי ונתתיו לבני ואמרתי לו שילך ויקנה עבורו חליפה מהודרת כיאה לבן המקיים את המצוות בהידור ומביא לנו נחת עד בלי די. פני

בעבודתו. ניצלתי את ההזדמנות ושאלתי אותו מדוע הוא עזב בזמנו את הישיבה ביום בהיר בעוד היה נראה לכולנו שהוא מצליח מאוד בישיבה? הוא פתח בפני את סגור ליבו וסיפר מה אירע עמו אז, בימי שבתו בישיבה: "הבה ואגלה לך סוד, אכן למדתי תקופה בישיבה, אך אותם השנתיים וחצי היו עבורי הצגה אחת גדולה. הכישרון שלי היא בדרגה די נמוכה, ויחד עם זאת הרמה הלימודית שלי. כשבני הישיבה עסקו בפלפול והעמדת שיטות הראשונים והאחרונים, אני בקושי הבנתי את פשט דברי הגמרא... אולם היה לי לכל הפחות שכל לשתוק, שכן רציתי ללמוד בישיבה חשובה, והיות שידעו שאני שתקן לא ציפו ממני שאראה את ידיעותי ורמת הבנתי. כך התקיימו בי דברי שלמה המלך: "גם אוויל מחריש חכם יחשב" (משלי יז, כח), והצלחתי איך שהוא להשתלב כאחד הבחורים המצליחים בשיעור, מבחינת חברותות טובות ומעמד, גם מבלי שקיבלתי טעם אמיתי בלימוד. עד שהגיע אותו היום, באמצע זמן חורף של שיעור ג', פתאום הרגשתי שאיני מסוגל עוד להמשיך 'לעבוד' על כולם. היתה בי תחושה של בזבוז זמן, שאני מעביר את זמני לריק ולהבל מבלי לקבל שום תועלת אמיתית מהלימוד בישיבה. התייעצתי עם מי שסמכתי עליו וקיבלתי החלטה לעזוב את הישיבה".

"אך עדיין לא זכיתי להבין על מה מגיעה לי הנשיקה?" - שאלתי.

והוא השיבני תשובה מפעימה: "בערך כחמש שנים לאחר נישואי פגשתי אותך ברחוב ושוחחנו בידידות מבלי להיכנס לפרטים בנוגע למה שעבר עלי בשנים האחרונות. בין הדברים אמרת לי בחיוך שבמחברות שלך על מסכת בבא מציעא מוזכר השם שלי, כמי ששאל בזמנו שאלה נפלאה את ראש הישיבה רבי **שמואל רוזובסקי** זצ"ל...".

הוא אכן הזכיר לי את המעמד ההוא, בו השמיע את שאלתו לפני רבי שמואל. היה זה לאחר השיעור, כאשר רבי שמואל עמד מוקף בעשרות בחורים כגורן עגולה, שבאו לשוחח עימו בלימוד, וביניהם עמד אותו בחור. כששאל הלה את שאלתו, הביע רבי שמואל הנאה וקורת רוח מיוחדת, ואף הגדיר את השאלה באופן בהיר מלוטש ומבריק, ואני לתומי כתבתי אותה בשעת מעשה במחברת.

"לאחר המפגש בינינו", המשיך הלה לספר לי את סיפורו, "באתי הביתה ופרצתי בבכי. חשבתי לעצמי: 'האינך מתבייש שלא לפתוח ספר במשך כל היום? והרי אתה מוזכר בשיעורי רבי שמואל?!'. המחשבה הזאת רדפה אחרי שעה ארוכה, ניקרה במוחי ולא הרפתה, עד שקמתי ועשיתי מעשה. עוד באותו ערב נכנסתי לחנות הספרים הסמוכה לביתי ורכשתי גמרא חדשה מסכת 'בבא מציעא', ויחד עם זאת את הספר 'שיעורי רבי שמואל' על מסכת זו, חזרתי הביתה והתחלתי ללמוד את המסכת דף אחרי דף. אמנם לא עזבתי את עבודתי, אולם מאז קיבלתי על עצמי שכשאתי שב בערב אני יושב ולומד לפחות דף גמרא, מתובל בעומק

קעת בכולל. אלא מה? רק מי שלומד לפי התוכנית הזו זכאי למלגה מלאה. אחרת, הוא לא יקבל את מלגת הכולל, אלא רק את קצבת משרד הדתות, העומדת על כ- 800 ₪".

האישה אף שידעה כמה חשוב כל שקל לתקציב המשפחתי לא חשבה פעמיים ואמרה לו: "אדם צריך ללמוד מה שליבו חפץ. אני מבקשת שתתחיל ללמוד באופן עצמאי מה שאתה רוצה, גם אם תקבל אלף שקל פחות".

"ומה עם הכסף?", תמה יצחק.

- "ה' יעזור. לא ניכנס לחובות חלילה, תמיד ה' עזר".

יצחק התפעל מעוצמתה של אשתו ומסירותה, ואכן הודיע להנהלת הכולל שמעתה הוא לומד באופן עצמאי. בעל כורחם קיצצו לו במלגה, והוא שב ללמוד בשמחה את הלימוד שליבו חפץ.

והנה לא עבר שבוע שבו החל יצחק ללמוד באופן עצמאי, פגש אותו היהודי שנהג לתמוך בו באלף שקלים מידי חודש.

"הנה אתה!" הוא צהל. "אותך בדיוק חיפשתי".

"במה אני יכול לעזור?", מיהר יצחק לברר.

"אתה בהחלט יכול לעזור. אמנם לא לי, אלא ל-חמי".

כל מה שיצחק ידע על חמיו של ידידו היתה העובדה שאינו שומר תורה ומצוות כלל.

- "אתה הרי יודע שהוא לא דתי. אבל בשנים האחרונות הוא בכל זאת התקרב קצת, התחיל בין השאר לשמוע הרצאות של רבנים. הנה לפני שבוע בדיוק הוא שמע דרשה של הרב יגאל כהן, שבה הרב הסביר ואמר שהתרומה המבורכת ביותר שקיימת היא תמיכה ישירה בתלמיד חכם שתורתו אומנתו, והיא זו הנותנת עושר. חמי התלהב מהרעיון וצלצל אלי לברר אם יש לי ת"ח מתאים עבורו. כשאמרתי לו שאני נותן לך 1000 ₪ מדי חודש, הוא מיד אמר: מעכשיו גם אני אתן לו 1000 ₪ מדי חודש, גם אני רוצה שותפות בתורה...".

[מתוך 'האמנתי ואדברה']

לֹא אַתֶּם שְׂלוֹחֵי אֵתִי הַגָּדוֹל כִּי

הַאֲלוֹהִים (מה, ז)

כשאדם חי ומרגיש שכל מה שקורה אתו זה משמים, ולא פלוני עשה ולא אלמוני ציער או הטיב לו, חייו מתנהלים על מי מנוחות, וזוכה הוא להשגחה ושמירה מיוחדת.

* * *

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: היה זה לפני מספר שנים. מדובר על אחד מאנשי העסקים המצליחים והעשירים בארה"ב שמגיעים אליו יהודים רבים מהארץ

הבן אורו. ללא שהיות מיותרות הוא יצא לדרכו ירושלימה, הוא התחדש בחליפה מהודרת והתקשר לבקש רשות על מחיר החליפה בסך שבע מאות שקלים, אישרתי לו והוא קיבל חשק להתמיד עוד יותר בלימודיו... לאשתי הסברתי כי מדובר בהוצאות בניו לתלמוד תורה שמובטח כי חוזרים (ביצה תו), ולכן הסכמתי לסכום למרות שישנם חליפות במחיר זול יותר, אז אם זה לא על חשבוני וזה מה שיתן לו ללמוד בחשק - עלי לשמוח ולסמוך על הבטחת חז"ל.

כעבור חודשים אחדים צלצל הטלפון מחנות החליפות ואמרו לי שזכיתי בהגרלה בסך אלף חמש מאות שקלים - תווי קניה באחת מרשתות המזון ועלי לבחור איזה מהם אני מעדיף... לקח לי רגע להתעשת ואז הסתבר כי כל מי שרכש בסכום מסוים השתתף בהגרלה וגם בני מילא את הפרטים שלי עבור השתתפות בהגרלה ומכל הרוכשים אני זכיתי בגורל בסכום יותר מפי שניים ממה שהשקעתי עבור בני לתלמוד תורה. בקשתי מהם לשלוח לי תלושים ל"סופר" השכונתי הסמוך למקום מגורי. כעבור ימים אחדים, אכן הגיעו התלושים לשמחת כל המשפחה שראו בחוש כיצד ה' מחזיר הוצאות בניו לתלמוד תורה.

רגע, הסיפור לא נגמר... לקראת פסח באותה שנה הלכתי לקנות הלבשה לקראת החג ולחתונת אחד מילדי שחל לאחר ימי ספירת העומר. נכנסתי למשרד של חנות הלבשה שבני קנה את החליפה וסיפרתי לאחד מהשותפים שהיה שם את הסיפור. הוא כל כך התרגש לשמוע את ההשגחה הפרטית שהגיעה דרכו, ושמח ששיתפתי אותו בסיפור, עד שביקש לעזור לי בהוצאות הביגוד לחתונת בני ביד נדיבה. השפע של הוצאות תלמוד תורה לא פסק גם כאן. תודה לבורא עולם!

* * *

ר' יצחק הינו אברך משי החובש את ספסלי בית המדרש וכל רגע פנוי שלו מוקדש ללימוד התורה. אשתו מטפלת במספר תינוקות בכדי לעזור בפרנסת המשפחה. סך ההכנסות הכלליות שלהם עומד על מלגה בסך 1800 ₪ מהכולל בו לומד יצחק, כ- 2000 ₪ שאשתו מרוויחה כמטפלת, ועוד 1000 ₪ מקבלת המשפחה מידי חודש מיהודי יקר שקיבל על עצמו לתמוך בתלמיד חכם - ובחר למטרה זו את ר' יצחק. הסתפקות במועט היא הטבע השני עבורם, והם חסכנים וזהירים עם כל הוצאה. וילדיהם תמיד עליזים ומלאי שמחת חיים, לבושם מסודר ונקי, וכל חזותם מעידה על היותם ילדים אהובים למשפחה מטופחת.

יום אחד ראתה האשה כי בעלה ר' יצחק כבר לא חוזר מהכולל בשמחה כבעבר, ושאלה אותו לפרש הדבר. "נראה לי שפעם היית נהנה מהלימוד בכולל הרבה יותר", אמרה. "נכון", נאנח יצחק והסביר, "בכולל יש מסגרת מסוימת, והאברכים נדרשים ללמוד לפי התוכנית של ראש הכולל, ואילו אני מעדיף ללמוד מסכתות אחרות מאלה הנלמדות

ומהעולם על מנת לבקש עזרה ותמיכה כספית. איש העסקים, אשר הינו יהודי ירא ה', פותח את דלתות ביתו לכל דורש, לא משיב ריקם אף אדם, ועוזר לכל אחד לפי הצורך והיכולת. בפאתי ביתו עומדים שומרים ואנשי צוות רבים שמנהלים את הבית ואת העסקים, והם מורים לכל אורח שבא לבקש תרומה כיצד להגיע לחדרו של הגביר. הגביר היה ממוקם בקומה השניה, ומקבל קהל במשך שעה מסוימת ביום. יום אחד החליטו האחראים על הבית לתלות שלטים ברחבי הבית, אשר יכוונו כל אחד שבא לפגוש את איש העסקים כיצד להגיע למשרדו, ובכך יחסכו שאלות והסברים רבים על צורת ההגעה לחדרו. על כל שלט נכתבו המילים 'בעל הבית' וחץ המורה את כיוון משרדו. כך היה צועד כל אדם על פי השלטים, עד שהגיע ישירות למשרדו בקומה השניה.

והנה יום אחד מגיע איש עני וקשה יום מארץ ישראל, אותו יהודי עשה את דרכו עד ארה"ב הרחוקה כדי לקבל עזרה כספית שתחלצו ממצבו הקשה. שומרי הבית קיבלו את פניו והורו לו ללכת בכיוון השלטים. הוא נכנס למסדרון המפואר הגדול ורואה שלט: 'בעל הבית - שמאלה'. הוא ממשיך שמאלה ומגיע לסלון מפואר ויוקרתי, שם הוא רואה שלט נוסף: 'לבעל הבית - עלה למעלה'. הוא מטפס על השטיח האדום הפרוס על המדרגות ורואה שלט נוסף: 'לבעל הבית - המשך ישר'. הוא ממשיך ישר עד שמגיע לכניסה מפוארת של חדר גדול, המעוטרת בנברשות זהב וקישוטי כסף, ועל הדלת כתוב 'בעל הבית'. הוא פותח את הדלת, ואיש העסקים מקבל את פניו בשמחה ומורה לו לשבת.

"סלח לי אדוני", הוא פונה אל איש העסקים בתקיפות, "אתה לא חושב שזו חוצפה איך שאתה מתנהג?!"

איש העסקים נבהל לרגע. מעולם לא קיבל תוכחות והערות מאנשים שבאו לבקש את עזרתו...

"מה פשר כל השלטים בביתך: לבעל הבית - שמאלה. לבעל הבית - ימינה?! אתה מתיימר לקרוא לעצמך בעל הבית?! בעל הבית יש רק אחד והוא בורא עולם לבדו, אשר הוא ממית ומחיה, מוריש ומעשיר, רופא חולים ומתיר אסורים. אתה בסך הכל הבובה שלו!. הוא הפקיד בידך ממון, אך ברגע אחד יכול הוא לקחת ממך הכל, ומניין לך העזות לקרוא לעצמך בשם 'בעל הבית'?!".

איש העסקים היה המום. הוא רצה לזרוק את החוצפן הזה לכל הרוחות, אך מיד עצר לרגע וחשב: 'הרי מעולם לא אירע לי מקרה יוצא דופן שכזה בו הוכיח אותי קשות אדם שבא לבקש ממני עזרה, הרי זה נגד הטבע, כנראה אין זה אלא רמז משמים שעלי לתקן את מעשיי!'.
הוא הודה לו על הערתו והבטיח לשנות את הדבר.

לבסוף ביקש העני עזרה כספית, אך העשיר לא העניק לו את הסכום שביקש, אלא כתב לו צ"ק בסכום של פי עשרה

ממה שדרש, כשהוא אומר לו: "זה מגיע לך על התוכחה שהוכחת אותי... תודה לך ויום טוב."

ואכן, כבר באותו יום החליפו את הכיתוב על השלטים, ובמקום 'בעל הבית' נכתב 'מנהל', בידיעה שה' הוא בעל הבית, והוא רק המנהל הקטן הנמצא תחת חסותו.

והנה לאחר מספר ימים, בעת אשר ישב איש העסקים בחדרו, הוא רואה במסך העגול שלפניו, אשר מראה את המתרחש בכל חדר, כי באחד החדרים בקומה התחתונה שבביתו התפוצץ צינור, המאיים לשטוף את המכונות ואת הרהיטים יקרי הערך הנמצאים שם.

מיד קרא לעוזרת הגויה ששהתה בחדר הסמוך וביקש ממנה לסגור את צינור המים בדחיפות. העוזרת, משום מה, עשתה את עצמה כלא שומעת, כשבניתיים הרהיטים היקרים נרטבים ונהרסים. הוא קרא לה שוב ושוב, אך היא לא ענתה. מיד קרא לשאר העובדים, ואלו רצו במהירות למקום וסגרו את צינור המים ברגע האחרון.

איש העסקים ביקש לקרוא לעוזרת ונזף בה קשות על התעלמותה מקריאתו, ולסיום מסר לה מכתב פיטורין ופיטר אותה לאלתר.

העוזרת הגיעה לביתה בצער וסיפרה לבעלה: "בעל הבית פיטר אותי...".

בעלה הגוי זעם ורתח על הבשורה והחליט לעשות את הנורא מכול: הוא לקח כלי נשק, הטמינו בבגדו ורץ לכיוון ביתו של העשיר היהודי כדי לסגור עמו חשבון.

הוא נכנס בפתח הבית וחיפש את בעל הבית, אך אל מול עיניו הוא רואה שלטים: "המנהל - ימינה. המנהל - שמאלה". הוא רץ לפי הוראות השלטים, עד שהגיע לחדרו של המנהל ושאל בזעם: "אתה המנהל?!".

"ככה אומרים" השיב איש העסקים בחיוך.

"תגיד לי, איפה נמצא פה בעל הבית?!" איש העסקים חיך והצביע לשמים, כאומר שה' הוא בעל הבית.

הגוי שמע זאת והבין לתומו כי בעל הבית נמצא בקומה העליונה, הוא יצא מחדרו בריצה וטיפס במדרגות בחופזה. מיד כשראה זאת איש העסקים, הבין כי משהו חריג ומוזר מתרחש. הוא נעל את דלת חדרו והזמין מיד את המשטרה. המשטרה וצוות הבית עצרו את הגוי, ואכן גילו כי זמם להרוג את בעל הבית, מפני שפיטר את אשתו.

איש העסקים הביט לשמים ואמר: "ריבונו של עולם! רק אתה 'בעל הבית', ואילו הייתי כועס על אותו יהודי שהוכיח אותי, וממשיך לקרוא לעצמי 'בעל הבית', היום לא הייתי בין החיים. 'בעל הבית' האמיתי הציל אותי!".

[מתוך 'קבלת שבת'-הרב צבי נקר]

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרָשַׁת וַיֵּלֶךְ

בס"ד, ע"י ח"י ק"ס

שָׂאֲדָם גָּדוֹל הוּא, וְאָמַר: וְכִי לֹא דִיָּה שְׂאֲנִי מִזְמִין אוֹתָךְ לְהִצְטָרֵף חֲנָם לְנִסְיָעָה אֲלֵא שְׁעוּד אֶתָּה דוֹרֵשׁ מִמֶּנִּי סְכוּם כַּה גָּדוֹל? מִסְפִּים אֲנִי לָתֵת לָךְ סְכוּם כֶּסֶף נָאָה לְצַדֻּקָּה, רִינִישׁ אֶחָד אוֹ אֶפִּילוֹ כַּמָּה רִינִישִׁים, אוּלָם לֹא סְכוּם כַּה גָּדוֹל. הִסְתַּכַּל עָלָיו הָאֱהָבַת שְׁלוֹם וְאָמַר לוֹ: דַּע לָךְ כִּי לְטוֹבֶתְךָ בָּאָה בְקִשְׁתִּי זֶה...

הַתְּפִלָּא הָעֵשִׂיר עוֹד יוֹתֵר וְשָׂאֵל אֶת הַיְהוּדִי: בְּרוּר שְׁנִתְיִנַּת צְדָקָה טוֹבָה הִיא לְנוֹתֵן, אוּלָם מֵה טוֹבָה נּוֹסֶפֶת תְּבוֹא לִי מִנְתִּינָה זֶה? הִרְהַר הָאֱהָבַת שְׁלוֹם וְעָנָה לְעֵשִׂיר חֲרִישִׁית: אִין אִישׁ הַיּוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם, וְעֵדִין אֲנִי אוֹמֵר לָךְ כִּי נִתְיִנָּה זֶה תְּהִיָּה לְטוֹבֶתְךָ... חֲשַׁב הָעֵשִׂיר וּלְבַסּוֹף הִתְרַצָּה, הוֹצִיא אֶת הַסְּכוּם הַמְּבֻקָּשׁ וּנְתָנוּ לְצַדִּיק.

כָּעֵת בְּקִשׁ מִמֶּנּוּ הָאֱהָבַת שְׁלוֹם, שְׂיוֹאֵל נָא לְסוֹבֵב אֶת הַסּוֹסִים אֶל כּוּוֹן הַכֶּפֶר הַסְּמוּיָה, לְמַעַן יוּכַל לְרֹאוֹת בְּעֵינָיו עַד כַּמָּה נְחוּצָה הִיְתָה נְתִינַת צְדָקָה זֶה. וְאָכֵן כֹּף הִיָּה:

הָאֱהָבַת שְׁלוֹם בִּיחַד עִם אוֹתוֹ יְהוּדִי עֵשִׂיר נִסְעוּ אֶל עֵבֶר הָאֲכַסְנִיָּה וּנְתָנוּ לַיהוּדִי אֶת סְכוּם הַכֶּסֶף הַגָּדוֹל, לְמַעַן יוּכַל לְפָרַע אֶת חוֹבוֹת הָעֵבֶר וַיְהִי בִידוֹ גַּם לְקִנּוֹת אוֹכַל וּבְגָדִים לִילְדָיו וּלְהַמְשִׁיף לְהַפְעִיל אֶת הָאֲכַסְנִיָּה בְּרָאוּי.

בְּטָרָם נִפְרְדוּ מִבַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה רֶכֶן הָאֱהָבַת שְׁלוֹם וְלַחֵשׁ דָּבַר מֵה לְאַזְנָיו שֶׁל בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה, הֲלֵה הִיָּה נִרְאָה מִפְתָּע אוּלָם הִנְהַן בְּרֹאשׁוֹ כְּמִי שֶׁמְסַפֵּים לְדַבְרִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ לוֹ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ הָאֱהָבַת שְׁלוֹם וְהָעֵשִׂיר לְחִצְרוֹ שֶׁל הַרְבִּי שֶׁמַּח הַרְבִּי מָאֵד, וּבְרוּחַ קִדְשׁוֹ אָמַר: פִּנּוּ דְרָךְ לְעֵשִׂי הַמְצוּהָ. וְאִזּוּ נִפְנָה הַרְבִּי וְשָׂאֵל אֶת הָאֱהָבַת שְׁלוֹם: הֵאֵם הַדְּרָכָתְךָ אֶת בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה כִּיצַד יְהִיָּה עָלָיו לְנֶהֱגַ בְּעֵתִיד? הָאֱהָבַת שְׁלוֹם עָנָה בְּחִיּוֹב, וּפְנֵי הַצַּדִּיקִים הָאִירוּ בְּאוֹר יְקָרוֹת.

חֲלָפוּ שְׁנַיִם רְבוֹת. הַרְבִּי מִז'בְּרִיזָא נִתְבַּקֵּשׁ לִישִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה. הָאֱהָבַת שְׁלוֹם הִחַל לְהִנְהִיג אֶת צֶאֱן מְרַעִיתוֹ. בְּאוֹתָהּ עִיָּרָה קִטְנָה עָלָה בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה עַל דְּרָךְ הַמְּלָה. הוּא הִתְבַּסֵּס בְּעַסְקָיו וְעֵשָׂה חֵיל. רַק אוֹתוֹ יְהוּדִי עֵשִׂיר, הִתְהַפֵּף עָלָיו הַגִּלְגַּל וַיִּרַד מִנְכָּסָיו עַד

גִּלְגַּל חוֹזֵר בְּעוֹלָם

מַעֲשֵׂה בְהַרְבַּ הַקְּדוּשׁ רַבִּי מִנְחָם מְנַדֵּל מְקוֹסוֹב זִיע"א, בַּעַל 'אֱהָבַת שְׁלוֹם', אֲשֶׁר עָשָׂה דְרָכּוֹ אֶל רַבּוֹ הַרְבַּ הַקְּדוּשׁ רַבִּי מְשֻׁלָם פִּיבִישׁ מִז'בְּרִיזָא זִיע"א, בַּעַל 'יִשְׂרָ דְבָרֵי אֲמַת', לְשִׁבְתָּ בְּצִלָּא דְמַהִימְנוּתָא. מַחֲמַת עֲנִיּוֹתוֹ עָשָׂה הָאֱהָבַת שְׁלוֹם אֶת דְרָכּוֹ בְּרָגֵל.

בְּיוֹם חֲמִישִׁי לַפְּנוֹת עֶרֶב הִגִּיעַ הָאֱהָבַת שְׁלוֹם אֶל כְּפָר קֶטָן כְּשֶׁהוּא רַעֵב וְעִיף מַעֲמַל הַדְּרָךְ וְהַבְּחִין בְּאֲכַסְנִיָּה יְהוּדִית קִטְנָה וּבְקִשׁ לְהִכְנֵס לְתוֹכָהּ. בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה קִדְמוּ בְּמֵאוֹר פְּנִים, וְאָמַר לוֹ: אֲמַנָם אִין לִי מַה לְהַצִּיעַ בְּפָנֶיכֶם לְאֹכּוֹל, שְׁכֵן עֲנִי וְאֲבִיוֹן אֲנִכִי, וְהִלְחַם שְׁהִיָּה בְּרִשׁוֹתַי אֲזוֹל, אִף אֲשַׁמַּח לְהַצִּיעַ בְּפָנֶיכֶם מִטָּה בְּכַדִּי שְׁתוּכְלוּ לְנוּחַ. נ

כִּנְסָה הָאֱהָבַת שְׁלוֹם אֶל הָאֲכַסְנִיָּה, וְהִחַל לְהַתְעַנֵּין בְּמַצְבּוֹ שֶׁל בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה, שְׂאָכֵן סִפֵּר לוֹ עַל מַר גּוֹרְלוֹ: בְּעֵבֶר הָיוּ פּוֹקְדִים אוֹרְחִים אֶת הַכֶּפֶר וּפְרַנְטְתֵי הִיְתָה מְצוּיָה מֵהֶם. אֲלֵא שְׁלֹאֲחֶרֶוֹנָה חֲדַל הַמְזוֹל לְהָאִיר פְּנִים. עֵבְרֵי דְרָכִים כְּמַעֲט וְאִינָם פּוֹקְדִים אֶת הָאֲכַסְנִיָּה, וְאִין לִי כֶסֶף כְּדִי לְרַכֵּשׁ מְזוֹן וּבִגּוּד עֵבוֹר בְּנֵי מִשְׁפַּחְתִּי. וְגֵרוּעַ מִכָּף: אִין לִי כֶסֶף אֶפִּילוֹ בְּכַדִּי לְשַׁלֵּם אֶת דְּמֵי שְׂכִירוֹת הָאֲכַסְנִיָּה הַשִּׁיכְתָּ לְפָרִיץ, וּמְצוּי אֲנִי בְּסַכְנָה גְּדוֹלָה שְׂמָא הַפְּרִיץ יַחֲלִיט לְהַשְׁלִיכֵנִי מֵהָאֲכַסְנִיָּה וְלִקְחַת אֶת חֲפְצֵי הַמַּעֲטִים כְּתִשְׁלוֹם עַל חוֹב הַשְׂכִּירוֹת. הָאֱהָבַת שְׁלוֹם כָּאֵב אֶת מַצְבּוֹ שֶׁל בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה וְעוֹדְדוֹ בְּמַלִּים נְרַגְשׁוֹת כִּי 'שׁוּעַת ה' קְרוּבָה לְבוֹא.

בְּבַקָּר, לְאַחַר שֶׁנִּפְרַד הָאֱהָבַת שְׁלוֹם מִבַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה וַיֵּצֵא לְהַמְשִׁךְ דְרָכּוֹ, הַבְּחִין הַרְבִּי בַּעֲגָלָה הַדּוֹרָה בַּהּ נּוֹסַע יְהוּדִי עֵשִׂיר הַמְזִמִּין אוֹתוֹ לְעֵלוֹת אֶל הָעֲגָלָה וּלְהִצְטָרֵף אֶתוֹ לְז'בְּרִיזָא. אֲלֵא שֶׁהָאֱהָבַת שְׁלוֹם לֹא הִסְפִּים לְעֵלוֹת אֶל הָעֲגָלָה וְאָמַר לְאוֹתוֹ יְהוּדִי: לֹא אֶסַּע עִמָּךְ אֲלֵא אִם כֵּן תִּתֵּן לִי אַרְבָּעִים רִינִישִׁים לְצָרְכֵי צְדָקָה.

הַתְּפִלָּא הָעֵשִׂיר לִנְכַח הָעֲזוֹתוֹ שֶׁל הַיְהוּדִי אוֹתוֹ הוּא לֹא הִפִּיר, אוּלָם הִפְרַת פְּנָיו עָנְתָה בּוֹ

כז): 'וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֶת כָּל דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיֵּרָא אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אוֹתוֹ וַתַּחֲי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם', לְאַחַר שֶׁהִקְדִּים לְפָרֵשׁ עֵינָיו הָעֲגָלוֹת שֶׁהוּא מְלַשׁוֹן עֵגוּל וְגִלְגַּל חוֹזֵר בְּעוֹלָם:

וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ עֵינָיו הָעֲגָלוֹת שֶׁהוּא מְלַשׁוֹן עֵגוּל, וְנִקְרָא עַל שֵׁם הָאוֹפְנִים, כִּי אוֹפְנֵי הָעֲגָלָה עֲגָלִים, וְכָל דָּבָר עֵגוּל הַמְתַּגְלָגֵל מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, נִקְוֶדֶת גְּבֻנוּנִית הָעֵגוּל כִּשֶׁהוּא יוֹרֵד וּמִשְׁפִּיל, לֹא יִתְכַּן לְקִרְוֹתוֹ יְרִידָה בְּהַחְלָט, כִּי יְרִידָתוֹ זוֹ הִיא הַתְּחַלַּת עֲלִיתוֹ שְׁנִית וְחוֹזֵר חֲלִילָה. וְהוּא רָמַז וּמִשָּׁל נִפְלָא עַל מֵאֲרָעוֹת הָאָדָם וַיִּלְדֵי יוֹמוֹ, כִּי אֵין יְרִידָתוֹ וְהַשְּׁפָלָתוֹ נִקְרָאת יְרִידָה בְּהַחְלָט, וְחֻכְסָה הַרוּאָה אֶת הַנוֹלָד רוּאָה בְּכָל יְרִידָה הַתְּחַלַּת עֲלִיָּה, וְכֵן לְהַפּוּךְ כְּשֶׁשִּׁעֲתוֹ מְצַלַּחַת לֹא יְרוּם לְבָבוֹ וַיִּשְׁקִיף וַיִּרְאָה בְּכָל עֲלִיָּה יְרִידָה. וּבְאֲמַת שׂוֹז הִיא עֲצָה נְכוֹנָה לְפָנֵי הָאִישׁ שֶׁלֹּא יִהְיֶה רוֹבֵץ תַּחַת מִשָּׁאוֹ, אֲלֵא יְבַטֵּחַ בְּשֵׁם ה' וַיִּשְׁעֵן בְּאַלְקִיּוֹ, כִּי יְרִידָתוֹ זוֹהִי עֲלִיתוֹ, וְקִלְקֵלָתוֹ תִּקְנָתוֹ, וְכֵן לְהַפּוּךְ כְּשֶׁהֶאֱפֵן עוֹלָה הוּא מַעֲתֵד לִירִידָה.

יוסף רמז לאביו שירידתו לגלות עליה היא

ובכך באר דברי התנחומין של יוסף הצדיק לאביו: וְהוּוּ הֶרְמֵז שֶׁשָּׁלַח יוֹסֵף לְאֲבִיו עֲגָלוֹת, לְהוֹרוֹת לְפָנָיו כִּי אֵף שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּרֵאשׁ גָּלִים וַיְרִידָה הִיא לוֹ לְצֵאת מֵאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה לְאֶרֶץ הַטְּמֵאָה לְסַבַּל הַגְּלוּת וּלְפָרַע הַשָּׁטֵר חוֹב שֶׁל 'גֵר' יִהְיֶה זֶרְעָה בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעֵנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה' הוּא וְזָרְעוֹ, אֵינְנָה יְרִידָה בְּהַחְלָט, וְאֲדַרְבָּה יְרִידָה זוֹ עֲלִיָּה הִיא, וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר 'עֲגָלוֹת וְגו' לְשֵׂאת אוֹתוֹ', וְלֹא כְּתִיב 'לְהוֹרִיד אוֹתוֹ', אֲלֵא כְּמוֹ שֶׁאֶמַר לוֹ ה' בְּמֵרְאוֹת הַלֵּילָה 'אֲנֹכִי אֶרְדּוּ וְגו' וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עֲלֶיךָ', הֵינְנוּ שֶׁהִירִידָה הִיא עֲלִיָּה, וְזֶה שֶׁאֶמַר 'לְשֵׂאת אוֹתוֹ' שֶׁזֶה הַדָּבָר נְשִׂאוֹת הוּא לוֹ, וְלֹא יְרִידָה.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שְׁנַעֲשֶׂה עֵינֵי הַמְּחֹזֵר עַל הַפְּתָחִים. כִּן הִיָּה הוֹלֵךְ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם וְאוֹסֵף כֶּסֶף לְמַחְיָתוֹ.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְאוֹתוֹ יְהוּדֵי הַזְּדִמָּן לְעִירַת קוֹסוֹב, מְקוֹם מְשַׁכְּנֵנוּ שֶׁל הָאֶהֱבַת שְׁלוֹם, וְהוּא נִכְנָס אֶל הַקֶּדֶשׁ פְּנִימָה תוֹךְ כְּדִי שֶׁהוּא מְקוֹה לְקַבֵּל מִטְּבַע יָפֶה לְצִדְקָה. אוֹתוֹ יְהוּדִי לֹא זֶה אֶת הַרְבֵּי כְּמִי שֶׁהִסִּיעַ אוֹתוֹ בְּשִׁעֲתוֹ, אוֹלָם הַרְבֵּי הַפִּירוֹ תַּכְף וּמִיָּד.

נִטַּל הַרְבֵּי דָף נִיר וְכָתַב עֲלָיו אֶת הַמְּלִים הַבְּאוֹת: 'הַגִּיעָה הַשְּׁעָה שֶׁל פְּרִיעַת הַחוֹב'. קִפַּל הַרְבֵּי אֶת הַנִּיר, הַכְּנִיסוֹ לְמַעֲטָפָה, וְאָמַר לְעַנְי: מִכְּתַב זֶה שֶׁהִנְנִי נוֹתֵן בְּיָדְךָ מִסֵּר נָא לְבַעַל הָאֲכַסְנִיָּה בְּעִירָה פְּלוּנִית וּבַעוֹז"ה תְּבוּאָה לָךְ הַיְשׁוּעָה. וַיְהִי אֵף רָאָה בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה אֶת הָעַנְי בְּפֶתַח בֵּיתוֹ, וּמִיָּד שָׁאָלוּ: הַבֵּאת לִי מִכְּתַב מִהַרְבֵּי מְקוֹסוֹב? הַתְּפִלָּא הָעַנְי וְשָׁאָל אֶת הָעִשִּׂיר: זֹאת מִנֵּן לָךְ? עֲנָה לוֹ בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה: הַלֵּילָה נִגְלָה אֵלַי הַרְבֵּי מְקוֹסוֹב וְאָמַר לִי כִי הַגִּיעָה הַשְּׁעָה שֶׁאֶפְרַע לָךְ אֶת הַחוֹב שֶׁאֲנִי חַיֵּב לָךְ זֶה מִכְּבָר. בְּתַחֲלָה לֹא הִבִּין הָעַנְי אֶת הַפְּוִנָה, אוֹלָם לְאַחַר שֶׁבַעַל הָאֲכַסְנִיָּה עָרַף לְפָנָיו שְׁלַחַן בְּמִיטַב הַמַּאֲכָלִים, נִזְכַּר הוּא בְּאוֹתָם נְשִׁכְחוֹת וְהַתְּמוּנָה הַתְּבַהֲרָה לוֹ.

בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה הוֹדִיעַ לְעַנְי כִּי יִסְעוּ בְּצוֹתָא אֶל הַרְבֵּי מְקוֹסוֹב וְכָכַל מֵה שְׁיִוְרָה הַרְבֵּי לְתַת לוֹ - יִתֵּן לוֹ בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה. וְאָכֵן, הַרְבֵּי מְקוֹסוֹב הוֹרָה לוֹ לְתַת לִיהוּדֵי סְכוּם כֶּסֶף הַגּוֹן שֶׁיִּאֲפָשֵׁר לוֹ לְפֶתַח אֶת עֶסְקִי מַחְדָּשׁ. אֲזִי הִבִּין הָעִשִּׂיר-עַנְי אֶת כְּוִנַּת הַרְבֵּי: נְתִינָה זוֹ תְּהֵא לְטוֹבְתָךְ, שְׁפֵן רַק בְּזִכּוֹת נְתִינַת צִדְקָה זוֹ אָכֵן הַתְּהַפּוּךְ עֲלָיו עֲתָה הַגִּלְגַּל לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה.

החכם רואה בכל ירידה התחלת עליה ובכל עליה ירידה

הַרְבֵּי הַקְּדוּשׁ מְסוּכּוֹטְטוֹב, הַשֵּׁם מְשִׁמוּאֵל, זִיע"א (תּרע"ז) בְּאֶר רַעִיּוֹן זֶה בְּתוֹךְ דְּבָרֵי הַפְּסוּק (בראשית מה

שו"ת קתר

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אֶלְפָּנוֹת - נושא פרסים מי אביהם של הבנים בעלי השמות המחרזים "מופיים" ו"חפיים"?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת בראשית:

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת בראשית:
ה' חיים סגן מביתר עילית.

ש. איזו אות מהאלף בית אינה מופיעה בתיאור הבריאה שבפרק הראשון (רק מפרק ב)?
ת. האות סמך מופיעה לראשונה רק בבראשית ב יא.

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוף"

הכפונה האמתית, אלא שהאדם יהיה שליט באפן מחלט על עצמו.

גדלות האדם

רבי יחזקאל סרנא זצ"ל הקים את ישיבת חברון בארץ ישראל, בתחלה בעיר חברון ולאחר מכן בירושלים, והנהיג את הישיבה ברמה. לאחר תקופה הגיע לארץ רבי אייזיק שר זצ"ל, חתנו של הסבא מסלבדוקה, וכמובן בא לבקור בישיבת חברון. כאשר ראה אותו רבי יחזקאל, רץ לקראתו ואמר: "רבי אייזיק, הישיבה שלכם! הלא אתה החתן של הסבא ואני הקמתי את הישיבה בשליחותיכם. כעת אני מעביר לך את הנהגת הישיבה".

רבי אייזיק לא הרצה סימני התפעלות, ובשלוה אפניית ענה "יישר כח", ופנה לשבת במקומו של רבי יחזקאל ב'מזרח' של הישיבה, כך הוא ישב שם במשך שבוע והנהיג את הישיבה. בתום השבוע פנה רבי אייזיק אל רבי יחזקאל: "שוב לתפקידך, והמשך להנהיג את הישיבה".

"ילמדנו רבנו", הקשה רבי יחזקאל, "אם מתחלה סברת שאני צריך לעמוד בראשות הישיבה, מדוע נטלת את ההנהגה לשבוע, ואם איני ראוי לכה, מדוע אתה מחזיר לי את ההנהגה?".

חידו רבי אייזיק ואמר: "מעולם לא עלתה בראשי מחשבה לטל ממך את ראשות הישיבה. אתה יסדת ובנית אותה, והישיבה שיכת לך. אלא שרציתי להעמיד אותך במבחן האם אתה באמת ראוי להיות ראש ישיבה, והאם תהיה מסוגל להיות שבוע שלם בישיבה שבנית והקמת, תחת הנהגתו של אדם שאתה חושב שמגיע לו לעמד בראשותה. כעת, לאחר שבוע, נוכחתי לדעת שעמדת במבחן בהצלחה, ואתה בהחלט ראוי לעמד בראשות הישיבה, ולפיכך עליך לשוב לתפקידך".

זו מלכות אמתית, כך נראה אדם השולט על עצמו.

(רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א - דורש טוב בראשית)

הילדים יכולים להסתדר ללא אביהם

פעם בא אדם לאדמו"ר רבי מנחם מנדל מאוצק וקבל על כך שפרנסתו דחוקה ביותר, וצאצאיו יודעים על מצבו, אך אינם מסיעים לו במאומה. אמר הרבי: "מה החדושי? הלא כך היה מאז ומעולם!"

והביא לכה ראייה: יהודה מבקש מיוסף שירחם על האב הזקן וישחרר את בנימין. ולכאורה, עד שהוא דואג ליעקב, עליו לדאוג לעשרת בניו של בנימין שישארו ללא דמות אב, ומדוע אינו מבקש עליו רחמים בזכותם? אלא שיהודה ידע שהם יוכלו להסתדר היטב גם ללא אביהם!

תכונה זו הטבעה בבני האדם מעצם טבעם - הואיל ולאדם הראשון לא היה אב, גם לצאצאיו באי העולם אין רגשות חזקים כלפי אבותיהם, וכפי עצמת הרגשות שהאב חש כלפי ילדיו.

ואכן על כך ישנה אמרה ידועה: אב אחד יכול לגדל עשרה ילדים, ועשרה ילדים אינם יכולים לגדל אב אחד...

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוך האור יוסף הצדיק)

הגנת הנפש מהשפעה זרה

ונפשו קשורה בנפשו (מה ל)

יוסף מאשים את בנימין שהוא גנב, ובתגובה לכה מתחיל יהודה לספר את כל הספור המשפחתי שלהם, ומבקש להחזירו לאביהם.

מלכות אמתית - שליטה עצמית

ויגיש אליו יהודה (מה יח)

על הפסוק (תהלים מח, ה) "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו דרשו חז"ל (בראשית רבה, צא): "כי הנה המלכים - זה יהודה ויוסף, אמרו [השבטים]: מלכים מדינים אלו עם אלו, אנו מה אכפת לנו".

רבי חיים מטעלו זצ"ל אמר על כך וארט נפלא, שעליו השתתה כל תורת גדלות האדם של ישיבת סלבדוקה:

כיצד חז"ל אומרים: "מלכים מדינים אלו עם אלו"? אמנם יוסף היה אכן מלך באותה שעה, אך יהודה עדין לא עלה למלוכה, והיה שבת ככל השבטים!

מנח כאן יסוד נפלא: מהות המלכות היא לאו דוקא כשאדם מושל על אדם אחר, שכן זוהי ממשלה, לא מלכות. המלך האמתי הוא האדם שיודע לשלט על עצמו.

דודי, רבי אליהו מישקובסקי זצ"ל, ראש ישיבת כפר חסידים, הביא לכה ראייה: אנו אומרים: "אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא". אם לא היתה עדין בריאה, על מה הוא מלך באותה עת? אלא שבהכרח שהמלכות אינה באה לידי בטוי בכח הממשלה על אחרים, אלא בכך שאדם מולך בשלמות על רמ"ח אבריו ועל שס"ה גידיו. המלך האמתי הוא זה שיכול להשליט את שכלו על כל הרגשות הרצונות והמאויים.

מלכי האמות בימינו מיצגים את ההפך הגמור מכה. הם בבחינת "עבד כי ימלוך". כיצד יתכן שאדם שאינו יכול למשל על עצמו והוא המשחת הגדול ביותר, יכול להרג אדם אחר על עברה פעוטה? אם הוא אינו מסוגל לשלט על עצמו, כיצד הוא תובע מאדם אחר שיהיה טוב ממנו?! המלכות האמתית מתחילה כאשר האדם שולט על עצמו. זהו מלך אמת.

המלכות האמתית נמצאת אצל לומדי התורה, כדברי המשנה (אבות ו): "ונתנת לו מלכות וממשלה". נתן לראות זאת אצל גדולי ישראל שיש להם מלכות וממשלה על הצבור, אך קדם לכה הם מולכים על עצמם ביד ברזל.

כתוב בפסוק (תהלים מט, יא): "נמשל כבהמות נדמו". מה ההבדל בין אדם לבהמה? האדם יודע למשל על עצמו, וכל עמלו בעולם הזה הוא עמל של בעל בחירה, ואלו הבהמה עושה מה שהיא רוצה באפן מדי. האדם הוא מלך, נור הבריאה, והמלכות באה לידי בטוי בשליטה העצמית שלו.

על הפסוק (בראשית מב, ו): "ויוסף הוא השליט הוא המשביר לכל עם הארץ", אמר הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל: מלכותו של יוסף היתה באפן שבו מלך בתחלה על עצמו, ורק בהמשך מלך גם על אחרים. ללא זה, לא תתכן מציאות של מלכות.

הגמרא (סנהדרין כ ע"ב) אומרת, ששלמה המלך בתחלה על העולם כולו, בהמשך מלך רק על ירושלים, ולבסוף מלך על מקלו בלבד. לכאורה הדבר תמוה, האם שיש למלך על מקלו? הלא זהו לעג לרש!

אלא שזו מלכות אמתית, מלכות האדם על עצמו, שבאה לידי בטוי בכל צעד ושעל מהליכות חיו. "מאן מלכי - רבנו", כשאדם נוהג בצורה מלכותית ושולט על עצמו, הרי שבאותו רגע הוא מלך.

ישנם אנשים שלוקחים את ענין גדלות האדם של ישיבת סלבדוקה המעשירה, ומעוותים את משמעותו לדברים חיצוניים, אך לא זוהי

לכאורה קשה, במה עונה הספור של יהודה על האשמה? לכאורה, בנימין שגנב צריך להענש. זאת ועוד, הרי יהודה לא ידע שמדבר ביוסף. מבחינתו זהו מלך גוי, ביצה, אפוא, העלה על דעתו לשכנע את אותו גוי לותר על הענש המגיע לבנימין לפי כל קנה מדה, באמצעות ספור שנפשו של אביהם קשורה בנפש הנער, ואם הוא לא יחזר - האב ימות מיד, עוד לפני שיסיקו לדבר עמו? הרי מדבר במלך רשע, שונא ישראל, שמעליל עליהם עלילות. אם ישמע שעוד יהודי בארץ כנען עתיד למות, זה רק ישמח אותו...

האדמו"ר רבי יואל מסאטמאר זצ"ל מתרץ את שתי השאלות הללו באמצעות תרוץ נפלא:

יהודה בא ואומר ליוסף: בנימין הזה הוא אבא לעשרה ילדים. הוא חי שנים אצל יעקב אביו, ומעולם לא שלח ידו בגנבה. והנה, אתה אמרת לעבדיך, שכאשר בנימין יגיע - "הורדוהו אלי ואשימה עיני עליו" (מ"ה כא), ואמנם כאשר באנו אתו עשית זאת, שמת עיניך עליו, כלומר: ישבת אתו לבד בחדר פרטי, לשיחה בארבע עינים.

הנה, תראה מה גרמת בפגישה אחת - בתוך שעה אחת הפכת אותו מאדם נכבד, אב לעשרה ילדים - לגנב פשוט!

אתה רוצה לחנך אותו? אתה רוצה שהוא באמת לא יהיה גנב יותר? תחזיר אותו לאביו, אצלו מעולם הוא לא גנב! אם הוא ישאר אצלה, הוא יהיה אבא של כל הגנבים...

על הפסוק "ונפשו קשורה בנפשו" אומר בעל הטורים, שפעמים כותבה במסורה המלה 'קשורה'; כאן, ובמשלי (כב, טו): "אגלת קשורה בלב נער". בא הדבר ללמדנו, שכאשר נתפס נער באיזו אגלת או שטות, הדבר שבכחו להסיר את האגלת הזו הוא: "ונפשו קשורה בנפשו" - כשאבא אוהב את בנו אהבת נפש, בכח אהבת האב, יכול הנער להפטר מן האגלת הקשורה בנפשו.

את המסר הזה מעביר יהודה ליוסף: דע לה, הדרך היחידה לגרם לבנימין להשאר בצדקותו, היא על ידי שתשלח אותו בחזרה לאביו. תראה מה קרה לו ביום אחד של נתוק מאביו!

בדברי יהודה שמון מוסר השכל עצום, הנכון לכל אחד ואחד מאתנו: יום אחד של נתוק, יום אחד בחברה שאינה ראויה עלול להיות הרבה אסון. כמה צריך להזהר מכך!

כאשר לוקחים נר ומעמידים אותו בחוץ - כל רוח מצויה מכבה אותו, אך כשמקיפים אותו בעששית, הוא נשאר מוגן, ולא זו בלבד אלא שבכחו להאיר לכל העולם כולו.

כך הוא האדם. כשהוא מצוי לבדו, הוא עלול לכבות. הוא חייב להקיף את עצמו בהגנה ובשמירה מפני רוחות העולם. רק כך יוכל להשאר מאיר, ולהאיר גם לעולם מסביבו.

אפילו אדם בדרגה של יעקב אבינו דאג לכך: כאשר מגיע יעקב למצרים הוא שולח את יהודה לפניו לבנות לו בית מדרש. לכאורה תמוה, מדוע צריך יעקב בית מדרש? האם לא היה יכול ללמד בביתו? הרי מה עשו כל הזמן בבית של יעקב אבינו? כל הזמן רק דברו בלמוד. לשם מה זקוקים הם לבית מדרש?

אולם יעקב ידע שהוא יורד לשמאת מצרים, ועליו לנקט בצעד קלשהו כדי להציל. לא מספיק לשבת וללמד בבית, הוא צריך מחצות של בית מדרש, הוא צריך שמירה. כשתהיינה לו מחצות הגנה, הוא יוכל להאיר את כל מצרים ולהשפיע עליה שפע של ברכה.

(רבי יואל אלקרייף שליט"א - שש באמרתך בראשית)

על חרבנה אל תבכה, תתחיל לבנות!

ויפל על צוארי בנימין אחיו ויכה ובנימין בכה על צואריו (מ"ה, יז)

הבכיה שבכנו שני האחים, לא היתה רק בכיה כפשוטם של דברים, בכיה של התרגשות אחרי פרדה של עשרים ושתים שנה, אלא משהו הרבה יותר עמוק. כפי שאומר רש"י, שיוסף בכה, "על שתי מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן ליחרב", ואף בנימין בכה בכיה מסוג זה, "על משכן שילה שעתידי להיות בחלקו של יוסף וסופן להחרב".

על הפסוק הזה אמר פעם האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל לאדמו"ר ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל: "על החרבן של עצמו לא בוכים... רק על החרבן של השני מתר לבכות".

כדי להבין היטב את כוונתו, צריך להרחיב קצת ברקע של הדברים. שני האדמו"רים - האדמו"ר מבעלזא והאדמו"ר מגור, אבדו בשואה את מרבית בני המשפחה והחסידים שלהם. בחסידות גור בפולין שלפני השואה היו רבבות חסידים. גם בעלזא בגליציה היתה חסידות ענק. ובזמן השואה הנוצרה, נעקדו תשעים אחוז מחסידיו גור על קדוש השם, וחסידות בעלזא נמחקה לגמרי. גם המשפחות של האדמו"רים נהרסו - בנו של האדמו"ר מבעלזא נרצח לעיניו, ואחריו לא נשארו לו צאצאים. גם האדמו"ר מגור אבד כמה וכמה מבניו הגאונים והקדושים, וכן נכדים.

שני האדמו"רים הגדולים הללו נצלו בעצמם מצפרניה של החיה הנאצית שרדפה אחריהם ורצתה להרע להם. הם היו מבקשים מאד. הנאצים, צאצאי עמלק, צמאו באפן מיחד לדמם של גדולי התורה והטהרה. היה להם ענין מיחד לתפס אותם, כדי למוטט ולהרס את היהדות עד היסוד, ושלא תהיה לה שום תקווה בעתיד. הם פרסמו את תמונותיהם של "המבקשים" בכל רחבי אירופה, מתוך כוונה לתפס אותם ולהרגם. רק בנסי נסים הם נצלו, ועלה בידם לברח מגיא ההריגה.

בבואם לארץ ישראל, הגיעו האדמו"רים מבעלזא ומגור שבורים ורצוצים, אבל נחושים ובטוחים בסיעתא דשמיא לשקם את חצרותיהם ולבנותן מחדש. וכשנסגשו אחרי המלחמה בארץ ישראל, שאל האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא את האדמו"ר מגור: כשנסגשו יוסף ובנימין, למה בכה כל אחד על המקדש של השני - יוסף בכה על המקדש של בנימין, ובנימין בכה על של יוסף, למה לא בכה כל אחד על של עצמו?

אלא, אמר רבי אהרן זצ"ל: על החרבן של עצמו לא בוכים, אלא מתחילים לבנות. לא שוקעים במה שהיה בעבר, אין בזה שום תועלת. רק על החרבן של השני מתר לבכות. אך במה שנוגע אליך - לא בוכים על העבר אלא בונים את העתיד.

זה, באמת, היה הכח שלהם, שקמו ובנו והקימו את הכל מחדש, כפי שאנו רואים את חצרותיהם שוקקות החיים על רבבות החסידים, הן רבב.

ישנן דגמאות נוספות לכך: הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן, הרב מפוניבז' זצ"ל, אבד את רעותו ושלושה מילדיו, והגיע ארצה רק עם בנו, רבי אברהם. באירופה הוא אבד קהלה שלמה על ישיבותיה ומוסדותיה - הכל עלה בלהבות, ולכאן, לארץ ישראל הוא הגיע בגיל ששים, ומיד החל לבנות הכל מחדש.

באותם ימים עלה הרב מפוניבז' על הגבעה שכיום מתנוססת עליה לתפארה הישיבה, ואמר: "פה יקום בנין של ישיבה שילמדו בה חמש מאות בחורים". דבריו, שנאמרו עוד באמצע המלחמה, התקבלו בפקפוק רב על ידי המתכנסים שם, והיו מהם שאמרו כי פנראה המלחמה השפיעה עליו... לא היו אז חמש מאות בחורים בכל עולם התורה.

אולם ברבות הימים קם חזונו והתגשם הרבה מעבר למה שהוא עצמו צפה, כי גם הוא לא בכה על מה שהיה, אלא מיד החל לשקם ולבנות את העתיד.

כך גם היה עם הרב מבריסק זצ"ל. הוא אבד את אשתו ומחצית מבני משפחתו, והגיע ארצה עם בניו, שבורים ורצוצים מהמלחמה ומהדרך. אולם הוא לא עסק בבכיות על העבר, אלא מיד פתח בשקום ובבנין העתיד.

גם האדמו"ר רבי יואל מסאטמאר זצ"ל, היה אוד מצל מאש. הוא נצל בנסי נסים, וראו איזו ממלכה הוא בנה. הרבי מקלויזנבורג אבד את כל משפחתו בשואה, הוא הגיע ארצה אחרי שעבר שבועה מדורי גהינום, וכאן בנה משפחה לתפארת וחסידות משגשגת. הסבה לכך היא שהם לא בכו על העבר, אלא התעסקו בבנין העתיד.

היסוד הזה של הרבי מבעלזא הוא יסוד יקר וחשוב, וחייב לשמש לכל אחד ואחד בחיים של עצמו. על החרבן שלך לא בוכים. אל

פניני ביה"לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח" יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

מיהו בעל הבית האמיתי?

טרודים, ומי יכול להעיד שהוא מכוון באופן מושלם, ולכן הלכה למעשה בימינו שחנתן חייב בקריאת שמע).

מוסיפה המשנה, כשרבן גמליאל נשא אשה, הוא כן קרא קריאת שמע, ושאלו אותו תלמידיו, למה אתה קורא קריאת שמע, הרי להלכה אתה פטור, ענה להם רבם, "איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפילו שעה אחת", אני לא מוכן להתבטל מעול מלכות שמיים אפילו לרגע אחד.

שואל רבי חיים מוולוז'ין, מה הקשר בין תשובת רבן גמליאל לשאלה שנשאל, הרי הם טענו לרבם טענה טובה - אינך צריך לקרוא כי חתן פטור מקריאת שמע, והרי אחד שפטור בעצם לא חייב, ונראה שלא שייך כאן "לבטל" דבר שהוא בעצם לא חייב? אלא שרבן גמליאל יודע, דרך האנשים בשעות היום לחשוב על עסקים ומסחר, או על אוכל והנאות ושאר הבלי העולם הזה, אך בכל זאת יש להם מספר דקות ביום בהם הם מתפללים ואומרים קריאת שמע, שמשמעה להתייחד עם הקב"ה ולקבל עול מלכות שמיים שלמה.

אומר להם רבן גמליאל, אני נמצא עם הקב"ה בכל שעות היממה, ואיני מסיח דעתי מהקב"ה אפילו לרגע אחד, ועכשיו כשהגיע הזמן שרבן גמליאל מתחנתן, וכמו כל חתן לקראת הרגע הגדול בודאי שמחשבתו מתפנה למצווה. בכל זאת אומר להם הרב, גם ברגע הגדול הזה, כשאני זוכה להקים בית בישראל, אני לא רוצה להסיח דעתי מהקב"ה, ולכן רבן גמליאל גם בתור חתן קרא קריאת שמע בלילה הראשון, כי אצלו אין הבדל, הוא כל הזמן עם הקב"ה, גם כשהוא חתן הנמצא ביום חופתו. כך היה עם יעקב אבינו, שחי עם הקב"ה ומחשבתו דבוקה בו תמיד, והראיה שלמרות מסכת חייו הוא החזיק מעמד בדבקות לקב"ה, שאם לא כן, לא היה זוכה להיות מרכבה לשכינה, ועתה כשיעקב אבינו מתבשר שהבן שלו חי, הוא ממהר לרדת למצרים, ומשתוקק לזכות ולראות את בנו יקירו. חשש יעקב אבינו שאולי ברגע המפגש, שהוא כל כך מצפה לו, וכידוע שהיה קשור ליוסף בלב ונפש, אולי ברגעים האלה חס ושלום ישכח מהקב"ה, ונמצא שברגעים אלו תהיה לו אהבה וציפיה לבנו יותר מלקב"ה. לא! אומר יעקב אבינו, אני לא מוכן אפילו לרגע אחד לשכוח מהקב"ה חס ושלום, אלא רוצה להפנים ולהעיד שהקב"ה הוא מלך העולם ובעל הבית גם ברגע הזה, ולכן דווקא ברגע גדול זה קרא קריאת שמע. פלא פלאים, ראו מהי המעלה הגדולה של קריאת שמע, ועד כמה יכול האדם להיות בדבקות וחיבור עם הקב"ה.

סיפר הרב אלימלך בידרמן, שישינו יהודי עשיר גדול שחי

תורה מספרת על המפגש של יעקב אבינו עם יוסף, לאחר תקופה של למעלה מעשרים שנה, ומה עושה יעקב באותו רגע נשגב ומיוחד, לאחר שנים של געגועים וציפיה, אומר המדרש ומובאים הדברים ברש"י, שבמקום לחבקו ולנשק אותו, באותם רגעים יעקב אבינו קרא "קריאת שמע", ולומדים זאת מיוסף שעליו כתוב, "וַיִּפֹּל עַל צְרָאֲרִיו, וַיִּבֶן עַל צְרָאֲרִיו עוֹד" (בראשית מו, כט), ואילו על יעקב אבינו לא כתוב כן, ולכן אומר רש"י, שיעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע.

ואומרים המפרשים, שלא מסתבר שהם נפגשו בדיוק בזמן קריאת שמע, של שחרית או של ערבית, ואם כן צריך לשאול, למה דווקא בזמן המפגש הנשגב, יעקב אבינו קרא קריאת שמע, האם לא יכל לעשות זאת לפני או אחרי שיפגשו?

ישנו תירוץ מפורסם שמביאים מפרשים רבים, וכך כותב המהר"ל (גור אריה), "לפי שכאשר בא יעקב וראה את יוסף בנו מלך, בא בליבו אהבתו ויראתו של הקב"ה", כלומר שליעקב אבינו היתה אהבה בלתי מסויגת לקב"ה, הוא היה מוכן לתת הכל לבורא עולם, והנה הוא לקראת הרגע המיוחד הזה בו זיכהו הקב"ה להפגש עם בנו יקירו, וגם את הרגע הזה רצה יעקב אבינו לתת לקב"ה, ועשה זאת ע"י שקרא קריאת שמע, דהיינו שיעקב אבינו שם את הכל מאחוריו, קרא קריאת שמע והתייחד עם הקב"ה, ורק לאחר מכן התפנה למפגש עם בנו יוסף.

כך הוא היסוד גם במצוות ביכורים, נשאלת השאלה, למה אומרים לבעל השדה שיקח את הפרי הראשון שביכר, ואותו יביא לבית המקדש לכהן הגדול, למה שלא יחכה עד שיגדל השדה ויהיה לו שפע רב, ולא רק תאנה אחת, ואז ייתן בשפע ממה שהניב השדה? אלא שאומרים

לאדם, הרי זמן רב אתה מצפה ליבול, והשקעת והתמסרת רבות לשדה הזה, וסוף סוף אתה זוכה לראות את התאנה הראשונה, ורוצה לאכול אותה ולהנות ממנה, ולכן אומרים לו שדווקא אותה יתן לכהן לכבוד הקב"ה.

זה מהלך אחד שמובא בספרים, אבל ישנו עוד פירוש נפלא מפי הרב גואל אלקריף, שמביא פירוש בשם הרב יהודה רפפורט. אומר הרב, שיש משנה ידועה (ברכות ב, ה) האומרת "חתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון", משום שהחתן טרוד במצווה ולקייח אתו לאשה, הראש שלו לא מיושב לתפילה וקשה לו מאוד לכוון, ולכן חז"ל פטרו אותו בימיהם מקריאת שמע. (וכל זה היה מדובר בזמנם, שמי שהיה קורא קריאת שמע, ראשו ורובו היה מרוכז בקריאת שמע, ולכן החתן שלא טרוד בטרדה של רשות, אלא משום טרדה של מצווה שבגללה לא יכול לכוון, אומרים חז"ל שהוא פטור מקריאת שמע. בימינו זה לא כל כך שייך, משום שבין כך כולנו

המשך
בעמוד 4 >>

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים	ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות	לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל	לע"נ שאלו חי בן מרים ז"ל	לע"נ רוג'ר אשר בן מרסל ז"ל	לע"נ רחל בת שושנה ע"ה
	17:54	17:22	16:10				

נסיעה עם משמעות הפוכה

יכול, אתה כבר ניצחת לא מעט פעמים, אתה תנצח גם בהמשך!'.
ה'סטייפלער' נפרד מהבחור בחום, והבחור יצא המום ומטולטל עד עמקי הנפש. הוא נכנס שבור ומיואש, חש כי כל כולו כישלון מהלך, אין לו סיכוי ואין לו עתיד, ואילו ה'סטייפלער' - גדול הדור, מפנה את מבטו לכיוון ההפוך, מאיץ בו לראות את הפעמים שהצליח וניצח, ואומר לו כי בכוחו הדבר, ביכולתו להתגבר. את הסיפור הזה, מספר כאמור הרב משה בלוי שליט"א, שנכח בחדר בשעת מעשה, ומעיד כי הדברים חוללו מהפך בנפשו של הבחור, והובילו אותו להצלחה רבתי בתורה ויראת שמים.
המסר מפלח חדרי לב, ובוקע כל חומת ייאוש: אחים יקרים, אין מי מאיתנו שאין לו גם הצלחות. קטנות או גדולות, דרמטיות יותר או פחות. טעות גדולה היא לייחס חשיבות רבה מדי לכשלונות, וטעות גדולה עוד יותר - לייחס חשיבות פחותה מדי להצלחות. בכל עת של נסיון או התמודדות, רצון להגשים שאיפה או להתגבר על מכשול, כל שעלינו לעשות הוא להקשיב לקולו החוצב של ה'סטייפלער': 'אתה גיבור, יש לך כוחות, התגברת! מדוע אתה כה שבור?... יש לך את היכולת, תילחם, תילחם, תילחם, אתה מסוגל, אתה יכול, אתה כבר ניצחת לא מעט פעמים, אתה תנצח גם בהמשך!'.
לכולנו יש הצלחות בחיים, צריך רק למקד את המבט עליהן, לחוש אותן ולהחיות אותן. זה מה שיתן לנו את הכח להתמודדות הבאה, זה מה שמייצר בס"ד את ההצלחה הבאה! כי הצלחה היא שרשרת. כשיש הצלחה אחת - היא נותנת כח ורצון להצלחה הבאה, עד שהחיים הופכים לשרשרת הצלחות. צריך להצליח רק פעם אחת, להסתכל נכון על

ה סיפור הבא התרחש בשנת תשמ"ה, בהיכלה של אחת הישיבות החשובות בארץ. זה לצד זה ישבו החברותא, אשר מתוקף היותם חברותא מזה תקופה - כבר הכירו זה את זה היטב, וידעו לחוש איש את לבו של רעהו. האחד - הוא המחנך הנודע הרב משה בלוי שליט"א שסיפר את הסיפור, והבחור השני - אשר לצורך הסיפור נקרא לו בשם יוסף. ביום מן הימים, חש רבי משה שמהו עם החברותא לא בסדר, לבו בל עמו, והתעניין אם קרה משה...
בתחילה, לא ניא את החברותא לספר, ניכר כי קשה עליו הדבר. אולם ככל שהתקשה להתרכז וניכרו אותות עצב על פניו, ביקש ממנו רבי משה שוב ושוב, כי יגלה את אוזנו במה מדובר. לבסוף, בקול נכאים שבור ומרוסק, סיפר יוסף כי בחודש אלו הקודם קיבל על עצמו להיזהר בשמירת עיניים, שמירה קפדנית ומופלגת. הוא הצליח לשמור את עיניו היטב, עד... אתמול, שהוצרך לנסוע לרופא שיניים, המקבל קהל במרפאה בתל אביב. הוא יצא לדרך בהחלטה נחושה לשמור את עיניו מכל נסיון, לא להביט חלילה בשום שלט פרסום, עיתון, או כל סוג של נסיון אחר.

אבל, בחלוף הזמן, הנסיונות הלכו וגברו, הוא התקשה להתמודד ולהילחם ולא הצליח לטמון ראשו בקרקע במשך הנסיעה הארוכה, והנה כי כן - כעת הוא שבור, ומרגיש מיואש. היתה לו קבלה, הוא שמר עליה באדיקות, ואתמול נפל במלחמה. רבי משה ראה את כאבו של החברותא, ואף שכיום הוא מחנך נודע, הרי שאז היה עדיין בחור צעיר לימים, והתקשה לחזק ולסייע לידידו יוסף. הוא הביט אל השעון, וכשהבין כי שעת קבלת הקהל עודה בעיצומה אצל הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי, ה'סטייפלער' צ"ל. הוא ביקש מיוסף להתלות אליו, להיכנס אל אותו גאון וקדוש, לספר לו על הכאב והמצוקה, ולהקשיב לעצתו...
הם יצאו יחדיו לבית ה'סטייפלער', אשר כבר היה מבוגר מאוד, ושמיעתו - שמזה שנים אינה במיטבה - כבר קשתה עליו מאוד. כל הנכנסים אליו נהגו לכתוב את שאלותיהם על פתק, וה'סטייפלער' היה משיב לשאלות הכתובות לפניו. לפיכך, נטל הבחור פתק קטן וכתב: 'אני בחור בן 19. קיבלתי על עצמי להיזהר ולהישמר בשמירת עיניים בהקפדה יתרה, אולם אתמול נכשלתי, ומאז אין לי מנוחה'. את הפתק, בו מתומצת הסיפור, הגישו אל ה'סטייפלער'. הרב קרא אותו ברפרוף מהיר. ואז, הרים ה'סטייפלער' את עיניו החדרות, נעץ אותן בבחור, וכדרכו - לדבר בקול רם ואף בצעקות רמות עקב קשיי השמיעה שלו, שאל בקול חוצב: 'בחור יקר! אמור לי, האם במשך הדרך התגברת ולו פעם אחת? האם לפחות פעם אחת אמרת ליצר - לא, לא אביט לשם?'.
הבחור נבהל ונבון, וביד רועדת השיב בכתב על הפתק: 'רבי, נכשלתי שוב ושוב... ה'סטייפלער' הביט בתשובה, ומיד שב ושאל בקול רועם: 'אבל האם תוכל לומר שלא התגברת ולו פעם אחת בודדת? אמור לי, האם לא היתה פעם אחת במשך כל הדרך בה שלטת ביצרך והתגברת?'. הבחור, חרד ומבוהל, העביר בזכרונו ברפרוף מהיר את המסע כולו, ונאלץ 'להודות' בהנהגתו קל: אכן היו כמה פעמים, בעיקר בתחילת הדרך, בהן שלט ביצרו והתגבר. אמת, רוב הדרך נכשל והובס במלחמה מול היצר, אבל היו גם פעמים בהן ניצח... שמע זאת ה'סטייפלער' ונהרה השתפכה על פניו.

אמר ה'סטייפלער'
לבחור, נשקולו הולך וחזק מאוד: 'אכן, אין ספק שעליך לעשות תשובה על מה שנכשלת. אבל מדוע נשברת? על מה אתה בוכה? הרי בכל פעם שהתגברת - הרי אתה במדרגת יוסף הצדיק'

החיים, ומשם להמשיך הלאה. שורש הכישלון נועץ בסיכום לא נכון של ההתמודדות הקודמת. כשמישהו נותן לעצמו ציון 'נכשל' על אתמול, הוא מאפס את סיכויי הצליח היום. כשהתחושה הרווחת היא 'אני לא יוצלח', 'אני נופל תמיד', 'אני נכשל כל הזמן' - אין מסלול שיצא מהבוץ הזה, ושרשרת הכשלונות תימשך חלילה, עד שיבין להסתכל נכונה על ההצלחות שבחיינו.
בפרשת השבוע, כאשר ראו האחים הקדושים את יוסף אחיהם לנגד עיניהם, נפעמים מהישארותו קדוש וטהור בתוככי מצרים - ארץ מזוהמת וטמאה. איך הצליח יוסף להחזיק מעמד? כיצד התמודד בגבורה מול כל הנסיונות שגברו עליו? איך שרד את היותו אח שנוא, ולאחר מכן עבד שפל ואסיר בבית הכלא, ונותר מרומם ונעלה? - את הסוד לכך מגלה לנו התורה בפרשת 'וישב', בפסוק 'ויהי השם את יוסף ויהי איש מצליח', וכך מבאר זאת הרה"ק בעל ה'כתב סופר' זי"ע:
יוסף הצליח, והיתה לו סייעתא דשמיא, כי הוא חי כ'מצליח'. למרות חייו הקשים, ידע יוסף הצדיק לראות את ההצלחות שלו. גם כשהיה עבד או אסיר, ידע לראות את ההצלחות שבחיינו, את החן שהיה נסוך על פניו, את זה שהצליח להיות האסיר הממונה על בית הסוהר. אז נכון, הוא בכלל ומצבו לא פשוט, ואדם אחר במקומו היה נשבר ומתרוסק, ומאבד סיכוי או תקוה - אבל יוסף הגדיר עצמו כ'איש מצליח', ומאכן נטל כוחות להמשיך להצליח, עד שהפך למשנה למלך. כך צריכים לנהוג כולנו בחיי היום יום, בין נסיון לנסיון ובין הצלחה לכישלון.

נענה ה'סטייפלער' ואמר בזה הלשון: 'איי, אינני מגזים, אינני משקר... אינני מגזים, אינני משקר... אם היה בי את הכח, הייתי קם בפניך מלוא קומתי! הרי הנסיעה מכאן לתל אביב, היא 35 דקות לכל צד. זו מלחמה קשה מאוד, ובכל פעם שניצחת והתגברת, קיימת שלוש מצוות 'יראת מאלוקיך', 'ונקדשתי בתוך בני ישראל', 'ואהבת את ה' אלוקיך'. שלוש מצוות בכל התגברות!'.
הבחור האזין בקשב רב, לא האמין למה ששומעות אוזניו. הוא חשב כי ה'סטייפלער' ירביץ בו שיחת מוסר וחזיון, הרהר כי לבטח ישמע נזיפה על חומרת חטאו. ואילו ה'סטייפלער' - כה נרגש ומתלהב.
עוד אמר ה'סטייפלער' לבחור, נשקולו הולך וחזק מאוד: 'אכן, אין ספק שעליך לעשות תשובה על מה שנכשלת. אבל מדוע נשברת? על מה אתה בוכה? הרי בכל פעם שהתגברת - הרי אתה במדרגת יוסף הצדיק ממש. אתה גיבור, יש לך כוחות, התגברת! מדוע אתה כה שבור? בכל פעם שאתה מתגבר - אתה עושה תשובה ומתקן, אבל ראה נא כמה פעמים התגברת, יש לך את היכולת, תילחם, תילחם, תילחם, אתה מסוגל, אתה

הרב אשר קובלסקי שליט"א

לע"נ
אסתר בת נזירה
ע"ה

לע"נ
מנחם בן תקוה
ג'ורג'יה ז"ל

לע"נ
אברהם אבהרון
בן ג'נינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"נ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

מעלת הדורות האחרונים

בפרשתנו קוראים אנו כיצד מתגלה יוסף לאחיו, ובמהלך המפגש בכו יוסף ובנימין האחד על צווארו של השני, "וַיִּפֹּל עַל צְרָאֲרֵי בְנֵימִין אָחָיו וַיִּבְךְּ, וּבְנֵימִין בָּכָה עַל צְרָאֲרֵיו" (בראשית מה, יד), ואומר רש"י הקדוש, שבכו זה על צווארו של זה, כל אחד על המקדש שנבנה בחלקו של אחיו שעתידי ליחור. שואל רבינו ה'חתם סופר' ז"ע (פרשת ויחי, ד"ה ויהי ימי יעקב), שלפי רבותינו יוסף התגלה אליהם ביום שבת, שהרי ביום האתמול ביקש יוסף להאכילם ואמר, 'וטבו טבח והכין' וכתוב במדרש שאותו היום ערב שבת היה (בראשית רבה צב, ד), ואם כן בכו האחים ביום שבת, ואיך הותר להם לבכות ולהצטער בשבת קודש?

דברים נלהבים אמר בעל ה'בית אברהם' ז"ע (שביעי של פסח, ד"ה כתר) במעלת דורות האחרונים, והמשילם לאותם עובדים היורדים לעבוד במכרות בעמקי האדמה, לחצוב משם אבנים טובות ומרגליות, וכידוע האוויר חנוק שם מאוד, וכל הכורים נמצאים בסכנה גדולה, ולא מוכנים להשלח לשם אלא אנשים פשוטים וקשי-יום שאין להם הרבה מה להפסיד, אבל דווקא על ידיהם ובזכות המרגליות שימצאו, מגיעים יהלומים אלו 'על שולחן מלכים' - בראש כתר של המלך.

כך הם ה'דורות האחרונים, שהחשכות גדולה כ"כ, ואפילו גדולי הדורות הקודמים לא רצו לעמוד בפני ה'אוויר הטמא', לכן דווקא על ידי עם ישראל החיים בדורות האחרונים, נשלם 'כתר המלכות' של הקב"ה, כי חביב ביותר לפני הקב"ה אותם דברים הנקנים בקושי רב, ובשעת נסיון והסתר.

זו התשובה לשאלתו של ה'חתם סופר, המבאר שבאותה שעה ראו שני האחים ברוח קדשם שעתידי ליחור הבית, ואפילו לאחר אלפיים שנות גלות, עדיין יתחזקו בני ישראל 'במסירות נפש' לעבוד את ה' באמונה ובבטחון, ויעשו כן בכל מיני עבודות, ויעמדו בנסינות קשים ומרים למען שמו באהבה, ולכן 'בכו זה על צווארו של זה', והיתה זו בכיה של שמחה, על עבודת בני ישראל העתידים להוולד מהאחים הקדושים, אפילו בשיא תוקפה של הגלות... ובכיה זו של מצווה מותרת אף ביום שבת קודש. מכך צריך להתחזק כל יהודי באשר הוא, על כל הזדמנות שניצל לעשות רצון בוראו, והתגבר על יצרו בדורות האחרונים, שכל מצווה שיעשה ואפילו הקטנה ביותר, היא כמרגלית בכתרו של הקב"ה. (מעובד מגליון באר הפרשה")

חליפה מבורכת

"נתן לאיש חליפות" (בראשית מה, כב)

שאלה: מעשה בגביר נכבד מחוץ לארץ שהגיע לביקור בארץ ישראל, ובאחד הימים הזדמן לכולל בו לומדים אברכים מצוינים. כשנכנס לבית המדרש, הבחין שהציבור מתכונן לתפילת מנחה, ורצה גם הוא להתפלל עמהם. אבל מכיוון ושכח להביא את חליפתו, והיה מקפיד תמיד ללבוש חליפה בעת התפילה, הוא פנה לאחד האברכים ושאל: "האם יש כאן חליפה מיותרת שאוכל ללבוש בתפילה?". השיב לו האברך במאור פנים: "אני מתפלל מאוחר יותר, תוכל ללבוש את שלי".

הגביר לבש את החליפה, שלא היתה דומה כלל לחליפות היוקרתיות שהוא נוהג ללבוש, אלא בלוייה ופשוטה מאד. אך המעניין הוא, שעם החליפה הזאת חש העשיר התעלות והתרוממות הרוח בתפילה, "ככל הנראה אני עטוף בכסות של תלמיד חכם שאין לו בעולמו אלא תורה...", חשב לעצמו. בהמשך הוא הבחין שבכיס החליפה ישנם דפים המלאים בדברי תורה בכתב יד. הוא שלף מהכיס ועיין בהם ואורו עיניו... הם היו מלאים בדברי תורה מתוקים מדבש.

לאחר התפילה החזיר את החליפה למתלה ויצא. כשלבש האברך את החליפה, הוא מצא בכיסו מעטפה, אותה הניח הגביר, ובתוכה אלף דולר! ולצידם נייר עליו כתב הגביר: "היתה לי הרגשה מיוחדת כשהתפללתי בחליפתך, שכפי הנראה ממנה, הנך תלמיד חכם הזקוק לתמיכה כספית". הגביר הוסיף וכתב: "והתפעלתי גם מחידושי התורה הנפלאים שלך, שמצאתי בכיס החליפה".

האברך מיהר לגשת לגר"י זילברשטיין שליט"א וסיפר: "חידושי התורה מהם העשיר כל כך התפעל, למעשה לא שלי, אלא של אחד מחברי... מה עלי לעשות עם הכסף, האם הוא שייך לי או שמא עלי למסרו לכותב החידושים?".

תשובה: נראה שבעל החליפה יכול להשאיר אצלו את התרומה, משום שמסתבר שהתרומה היתה ניתנת לו אף ללא מציאת חידושי התורה, משום שהגביר התרשם שמדובר בתלמיד חכם עני, וזכה להרגשה מיוחדת בתפילה עם חליפתו, וכפי שראינו, הגביר פתח תחילה בהתרשמותו מהחליפה ומהאברך, ואת דברי התורה ציין לבסוף, כלומר שהם רק הוסיפו להערכתו, ולכן יש לנקוט שהמתנה שייכת לבעל החליפה.

כמו כן, הגביר אמר שרוצה ליתן את הכסף לבעל החליפה, ולא הציב תנאי שהמתנה ניתנת לו רק אם דברי התורה נכתבו על ידו, אלא נתן בסתם, וממילא המתנה שייכת לבעל החליפה.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

הדרך לשלמות בלא מחסור

בפגישתו של יעקב אבינו עם פרעה, אומר יעקב לפרעה: "יְמֵי שְׁנֵי מַגְרֵי שְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה, מָעַט וְרָעִים הָיוּ יְמֵי שְׁנֵי חַיִּי, וְלֹא הִשְׁיִגוּ אֶת יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אֲבֹתֵי בְיָמֵי מַגְרֵיהֶם". הדגיש יעקב כי כל חייו היה בבחינת 'גר', אדם שאין לו מקום ישיבה קבוע והוא חסר מנוחה. אמנם יעקב אבינו ציין כי גם אבותיו היו גרים כל ימי חייהם, אבל הוסיף ואמר שחייהם היו טובים משלו, ואילו שלו היו מעט ורעים.

ידועים דברי רבותינו שהקב"ה קיצר משנותיו של יעקב על דבריו. אבל תמה רבי אריה שכטר זצ"ל, מדוע יעקב הלך על חייו דוקא לפני פרעה, וכי הוא הכותל המערבי שלו? ובנוסף יש להבין, מה חשב יעקב להרוויח בכך שהתלונן והביע צער בפני פרעה? מדוע הוא לא התייצב לפני פרעה בזקיפות קומה? מדוע לא הציג את עצמו כאדם נכבד ועשיר, כדי לזכות להערכה בהתאם? בודאי היתה סיבה מופלאה למעשיו של יעקב אבינו, הבחיר שאבות. מתרץ הרב, זו היתה שיטתו של יעקב אבינו, שלא

כדי שאנשים לא יקנאו בו, לימד יעקב את בניו לנקוט בדרך חכמה של 'לְמָה תִּתְרָאוּ?', והיא לחיות חיי פשטות. יעקב לא רצה שיקנאו בו בגלל הברכה המיוחדת שזכה, ולכן הראה עצמו בפני פרעה כגר פשוט, ובדבריו סלל לנו דרך, שידעו כולם שאין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, וטוב יעשה כל אדם לעצמו, אם ימנע עצמו מחיים ראוותניים, וכך יועיל לשמירה על השפע שחנן אותו ה'.

להתבלט ולא להדגיש את עושרו ומעלותיו. כפי שמבאר רש"י על הפסוק: "וַיִּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שָׂבָר בְּמַצְרַיִם, וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו, לְמָה תִּתְרָאוּ? (בראשית מב, א). "למה תתראו? - למה תראו את עצמכם בפני בני ישמעאל ובני עשו כאילו אתם שבעים, כי באותה שעה עדיין היה להם תבואה". ליעקב אבינו היה שפע עצום כפי שאמר לעשו: "כִּי הִנְנִי אֱלֹקִים, וְכִי יֵשׁ לִי כֹל" (בראשית לג, יא), וכפי שמבאר ה'אור החיים' הקדוש, שאחרי שנתן יעקב לעשו מנחה מרובה, נשארו נכסיו כאשר היו מקודם, בשלמות בלא מחסור.

זכה יעקב אבינו כמו אבותיו לברכה מיוחדת. גם בשנות הרעב נשאר בעושרו, וכמה שלקחו מהאבות הקדושים, הכל התמלא כבתחילה. אם כן, אומר הרב, יעקב אבינו נהג בחכמה רבה, כדי שאנשים לא יקנאו בו, לימד יעקב את בניו לנקוט בדרך חכמה של "לְמָה תִּתְרָאוּ?", והיא לחיות חיי פשטות. יעקב לא רצה שיקנאו בו בגלל הברכה המיוחדת שזכה, ולכן הראה עצמו בפני פרעה כגר פשוט, ובדבריו סלל לנו דרך, שידעו כולם שאין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, וטוב יעשה כל אדם לעצמו, אם ימנע עצמו מחיים ראוותניים, וכך יועיל לשמירה על השפע שחנן אותו ה'.

לאחר מספר ימים, בעוד העשיר יושב במשרדו, הוא הסתכל במצלמות המתעדות את כל המתרחש בטירה, והנה הוא רואה שבקומה מתחתיו התפוצץ צינור מים ראשי, והתחילו לזרום מים רבים. הוא ראה שם עובדת אחת, וקרא לה ברמקול בשמה, וביקש ממנה לסגור את הברז הראשי במהירות כדי שלא יהרסו המשרדים והריהוט. אותה עובדת עשתה עצמה כאינה שומעת, ושיחקה במכשיר שהיה בידה תוך כדי שהוא ממשיך לכרוז לעברה. כשהבין העשיר שאין ברירה, הוא קרא לעובד אחר, ששמע ומיהר לסגור את הברז הראשי.

כעס העשיר על אותה עובדת גויה, שהתעלמה מבקשתו הפשוטה. הוא קרא לה לבוא מיד למשרדו, ונתן לה מעטפה עם מכתב פיטורים. העובדת לקחה את המכתב בכאב לב, יודעת שאין מה לדבר עם העשיר, ומבינה שבודאי הוא לא יחזיר אותה למשרד. היא הגיע לביתה והראתה לבעלה את מכתב הפיטורין מהעשיר. בעלה כעס וחשב, 'עלי להתנקם בעשיר על שפיטר כך את אשתי בבוסת פנים', ובזעמו גמר בליבו ללכת ולהתנקם באותו יהודי עשיר.

הוא לא המתין עד יעבור זעם, אלא מיד לקח איתו נשק והלך לעבר משרדו של העשיר, והיות ויכל להכנס ללא בעיות כמו כל מבקשי הצדקה, הוא נכנס למשרדים והלך כמו כולם אחרי השילוט "מנהל", עד שהגיע למשרדו של העשיר. היות והוא לא הכיר את העשיר, הוא פנה אליו ושאל, "האם אתה מנהל פה?", כן - ענה לו העשיר, הוא שאל אותו שוב, "אמור לי איפה בעל הבית?", העשיר סימן בידו כלפי מעלה, כמצביע לעברו של הקב"ה שהוא בעל הבית. הגוי ראה את תנועתו וחשב שבעל הבית של המפעל נמצא בקומה גבוהה יותר, ולכן התחיל לעלות במדרגות לעברו של הגג.

לבינתיים העשיר התחיל לחשוך והסתכל במצלמות, והבחין שאותו גוי אוחז דבר מה בידו. מיד נעל העשיר את דלת המשרד, והתקשר לעובדים וביקש שיזמינו משטרה. המשטרה הגיעה במהירות, ותפסה את החשוד, ואחרי דין ודברים ויסורים שהוא לא יכל לעמוד בהם, הודה הגוי ואמר, "הגעתי כדי להרוג אותך, ואם הוא לא היה מצביע כלפי מעלה, הייתי יורה בו במקום", וכך ברוך ה' ניצל העשיר.

יש בדברים אלה כדי ללמדנו, אדם שידוע שהוא קשור לקב"ה, ומבין שהקב"ה הוא בעל הבית האמיתי, ואין עוד מלבדו - זה יכול להוביל לישועתו, כי כאשר אדם מבין שיש מישהו למעלה, והוא נמצא כאן למטה, הוא מפנים בליבו שהישוב במרומים ודאי מגן עליו, וזה היה סודו של יעקב אבינו, שחי תמיד עם הקב"ה לנגד עיניו, והלואי ונזכה כולנו.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

בחוץ לארץ, ויש לו עסקים לרוב וטירת ענק עם משרדים מפוארים. המעלה של העשיר הזה היתה, שהוא אוהב לתת צדקה בעין יפה ולהאיר פנים לכל אחד, ולמרות שיש בטירה שלו שומרים רבים, הם ידעו שכל מי שבא לבקש צדקה יכול להכנס מיד, והשומרים היו מסבירים לבאים כיצד בדיוק להגיע לעשיר, שכאמור לא היה משיב אף אחד ריקם.

יום אחד אמרו השומרים בינם לבין עצמם, הרי בכל יום מגיעים לכאן עשרות אנשים, ואולי במקום להסביר לכל אחד, כדאי שנדפיס שלטים ונכתוב עליהם "בעל הבית", ובכל שלט יהיה חץ לכיוון הנכון, וכך יוכל כל מי שמגיע לעקוב שלט אחד שלט, עד שיגיע למשרדו של העשיר שהיה בקומה השנייה. כך באמת הם עשו, ומאז כל מי שנכנס לא היה זקוק לעזרת השומרים, והיה מגיע בקלות אל העשיר בכוחות עצמו.

לאחר תקופה, הגיע אדם מסכן ועני, שכנראה מימנו לו טיסה לחוץ לארץ, רק שבביל שיוכל לאסוף כספים עקב המצב אליו נקלע. בהגיעו, גם הוא הלך לפי החיצים, והגיע למשרדו של העשיר. הוא התיישב מול העשיר, והעשיר שהאיר לו פנים דרש בשלומו, ושאל כיצד יוכל לעזור. אז התחיל העני להוכיח את העשיר בתוכחה קשה, "מה זה? אינך מתבייש?", העשיר שלא הבין על מה המהומה שאל, "מה כוונתך?". העני המשיך בתוכחתו, "כיצד אתה מסוגל לעשות כך, לכתוב 'בעל הבית' על כל שלט, וכי אתה בעל הבית? הקב"ה הוא בעל הבית היחיד, כיצד אתה מעז לכתוב על עצמך שאתה הוא בעל הבית".

באותם רגעים העשיר רצה לקרוא לשומרים שיוציאו את העני ממשרדו, וחשב לעצמו, כיצד העני לא מתבייש לנהוג כך, בעודו מגיע אלי לבקש צדקה. בסופו של דבר עשה העשיר חשבון נפש לעצמו, הרי דבר כזה אמנם לא קרה לי מימני, וזו הפעם ראשונה בחיי שמישהו מוכיח אותי כך, אבל כנראה שזה משמייים, ומסתמא הקב"ה רוצה שאקבל את התוכחה. לכן לאחר מחשבה רבה אמר העשיר לעני, "הצדק איתך, אני מקבל את דבריך, ומהיום אתן הוראה שיחליפו את כל השלטים האלה, ובמקום בעל הבית יכתבו מנהל".

פנה העשיר לעני ושאל, "ומה מעשיך כאן?". העני הסביר לו באריכות את המצב אליו נקלע, והנה בעוד העשיר רגיל לתת לנזקקים סכום של אלף דולר לכל היותר, לעני הזה הוא הביא פי עשר, עשרת אלפים דולרים במזומן, והוסיף ואמר לעני, "זה מגיע לך ביושר כי הוכחת אותי בצדק, וכי קיבלתי את התוכחה שלך, ועבורי זה אות שמשמייים שמגיע לך תרומה גדולה מכולם", ובסיום דבריו העני הלך לדרכו, והעובדים החליפו את כל השלטים.

בשורה משמחת לציבור שוחרי השירה והבקשות

בשבת קודש פרשת "ויחי"
ישבות בקהילתנו החזן העולמי המפורסם בארץ ובעולם

ר' יחיאל נהרי הי"ו

אשר יכבדנו בתפילות השבת
וכן בשירת הבקשות בליל שבת בשעה 19:30

עזרת נשים פתוחה

יוגש כיבוד קל

בבית הכנסת "בית לוי"

רח' יוסף חכמי 51, בית וגן (מול מלון רימונים-שלום)

בשורה משמחת
לציבור שוחרי השירה והבקשות

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטו, נא לשלוח בקשה במייל

הפתאים
ופרסים
לרוב

מידי שבת קודש מתקיים לימוד מיוחד לילדים
בביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48
14:00 - לימוד משניות בע"פ
19:00 - במוצאי שבת קודש, לימוד אבות ובנים

מספר המקומות לא מוגבל וכל הקודם זוכה

ת.ד. 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מביית 'בני אמונים'

פרשת ויגש תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 464

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

לענות אמן ב'שנות השבע'

בפרשתנו מתארות שבע שנות הרעב הקשות שבאו על מצרים לאחר שבע שנות השבע. היו אלו אכן שנים קשות, אבל הן יכלו להיות קשות הרבה יותר, אלמלא הפקד יוסף הצדיק בשנות השבע על ההתארגנות לשנות הרעב.

כל אחד שידע שבעתיד הקרוב אמורות לבוא שנות רעב, מבין שיש להעריך לקראתן ולצבור מזון. ובכל זאת, כדי להתארגן כראוי היה צריך באיש חכם כיוסף, לפי שכן היא דרכו של עולם; בשעה שהאדם שרוי בשפע הוא אינו דואג לעתידו די הצורך.

בשנות השבע 'טבעו' המצרים בשפע של תבואה, ואף שידעו שיש אחד החגיגה 'תסתים' ויבאו רעב גדול, הם לא נערכו לכך כראוי. שכן האדם הרגיל נותן דעתו להונה ומדחיק את 'הנולד', ורק החכם מסגל לראות את הנולד דבר מוחשי, וכפי שאמרו חכמים (אבות ד א): "איזהו חכם? הרואה את הנולד".

למצרים היה שפע, אף הם נזקקו לאיש חכם כיוסף כדי להתארגן כראוי לשנות הרעב.

הרגשה כזו ממש צריכה להיות לכל אדם ביחס לעניית אמן בעולם הזה; מי שנותניו בעולם הזה הם בבחינת 'שנות השבע', ואלו ימי העולם הבא שבהם לא נתן להוסיף זכויות הם בבחינת 'שנות רעב'. בכל יום ויום נקרות לפנינו אין ספור הזדמנויות לצבור אמנים רבות שיפתחו בפנינו שערי גן עדן וילוו אותנו ל'שנות הרעב' - בעולם הבא. האם נשפיל לנצלן?!

על כן אומרת המשנה (אבות שם טז): "רבי יעקב אומר: העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין".

החכם הרואה את הנולד יתקן את עצמו בצורה כזו ויאסוף לעצמו אמנים לרב. שהלא ב'שנות הרעב' - בעולם הבא, גם אם ישלם מיליונים בשביל לענות עוד אמן אחת, דבר לא יועיל לו. או אז יתגעגע וישתוקק לימי חיותו ויאמר לעצמו: למה לא חטפתי אז עוד זכויות?!

בקריאת: "איזהו חכם? הרואה את הנולד"

שבת שלום

278 213 מחזורין

ולפי שבטענה זו יכול להצטדק רק מי שאכן מכיר במעוט ערכו, הורונו חכמים (ברכות י ב): "אל יעמוד אדם במקום גבוה ויתפלל, אלא במקום נמוך ויתפלל" - שכן רק העומד 'במקום נמוך', כלומר שהוא מכיר בפחיתות ערכו, יוכל להצטדק ולומר שמעשיו אינם נחשבים כפגיעה בכבוד שמים. לרעיון זה אף כונו חכמים (בר' צג ו) בדורשים את לשון הפסוק: "ויגש" - הגשה לתפלה, שכן מדברי יהודה ליוסף, נתן ללמד כיצד יש לגשת לתפלה (חדושי רבנו יוסף נחמיה').

לקראת קריאת שמע ביעקב

"ויאסר יוסף מרפכתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על צואריו ויבך על צואריו עוד" (מו כט)

רש"י הביא בשם מדרש אגדה שאף שיוסף נפל על צואר אביו והרבה בבכיה, יעקב לא נפל על צואר יוסף ולא נשקו, משום שהיה עסוק באותה שעה בקריאת שמע.

על פי זאת באר המהרש"א את מאמר חכמים (יומא יט ב): "הקורא את שמע ומרמז בעניו ומקורץ בשפתותיו ומראה באצבעו - עליו הכתוב אומר (ישעיה מג כב): "ולא אתי קראת יעקב"; שאינו קורא קריאת שמע כיעקב אביו, שלא הפסיק לדבור או ברמזיה כשקרא את שמע, אפלו בשעה שנפגש עם בנו אהובו לאחר פרידה של עשרים ושתיים שנים (מהרש"א ח"א יומא ט ב).

יעקב הקפיד להתפלל במניין

"ויאסר יוסף מרפכתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על צואריו ויבך על צואריו עוד" (מו כט)

רש"י הביא מדרש אגדה שיוסף נפל על צואר אביו והרבה בבכיה, ואולם יעקב לא נפל על צואר יוסף ולא נשקו, משום שהיה עסוק באותה שעה בקריאת שמע.

ידועה השאלה: ממה נפשך, אם יעקב ויוסף נפגשו בזמן שחל חיוב קריאת שמע, מדוע לא קרא יוסף את שמע יחד עם אביו, ואם כבר הגיע זמן קריאת שמע קודם פגישתם, מפני מה המתין יעקב מלקוראה עד עתה?

המהרש"ל מבאר זאת כך: אכן, הן יעקב והן יוסף קראו את שמע באותה שעה, ואולם יעקב סים קריאתו אחרי יוסף. זאת לפי שהתפלל במנין עם בניו שהיו עמו, ולכך הצריך להמתין עד שישלים שליח הצבור 'ה' אלקיכם אמת", כדי להשלים רמ"ח תבות בקריאת שמע (ש"ע או"ח סא ג). ואולם יוסף שהיה לבדו, קרא ביחידות ולכן סים לקרא לפני אביו (הואיל משה', לרבי משה מת תלמיד המהרש"ל).

נימת הדברים קובעת

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באוני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה" (מד יח)

יש להבין מדוע עתה פותח יהודה את דבריו בבקשת: "ידבר נא עבדך דבר באוני אדני" - וכי עד עתה עם מי דברתי?!

פרש המגיד מדובנא:

עד עתה התנהלה השיחה עם יוסף באמצעות מתרגמן (רש"י לעיל כב כג), אולם עתה בקש יהודה לשלב בדבריו אימים, שמפני כבודה של מלכות לא יכול היה לאומרו בפרוש אלא להבליעם בנימת הדברים. זהו נימת הדברים אפשרי רק כאשר שומעים את קול הדובר, ומכחינים במנגינה ובטון שבו נאמרים דבריו. לפיכך בקש יהודה לדבר ישירות עם יוסף, שכן ידע שרק כך יצליח לעמד על עמק משמעות דבריו.

יסוד זה הוא העומד בבסיס הוראת המשנה (אבות ב ג): "וכשאתה מתפלל, אל תעש תפלתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא"; 'תפלת קבע' שהיא תפלה שאינה נאמרת בנימת תחנונים (ברכות כט ב) מלמדת על גאות המתפלל, המשכנע כי הוא מבקש את המגיע לו. לעמת זאת תפלה הנאמרת בנימת תחנונים היא סימן לענותותו של המתפלל, שמתוך שמבין שלא מגיע לו מאומה אינו מבקש אלא כמתנת חנם (אהל יעקב).

פתחו פה רק למכיר

במעוט ערכו

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באוני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה" (מד יח)

רש"י פרש שכן אמר יהודה ליוסף: אף על פי שהנני עומד לדבר אליך קשות, אל נא תכעס עלי כי כמוך כפרעה" - שכן חשוב אתה בעיני כמלך. ויש להבין, הלא אדרבה, נזקקא משום שיוסף חשוב בעיניו כמלך, עליו לדבר אליו בכבוד ובמורא?

רבי יוסף נחמיה קורניצר רבה של קראקא באר כי כך אמר יהודה ליוסף: כאשר אדם פשוט מבזה איש נכבד ורם, לא ישים הלה לב למלותיו. אף אתה - פיון שאתה אדם חשוב כפרעה, אל לך לזכע ככאשר איש פשוט כמוני מדבר אליך קשות.

אף אנו בבואנו להתפלל ולבקש על צרכינו מהקדוש ברוך הוא, אף שלא אחת אנו נכשלים לדאבוננו בפגיעה בכבוד שמים, יכולים אנו להצטדק בטענה זו: שכן במה נחשב מעמדנו לעמת מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא כי נתפס על עוון פגיעה במלכות שמים?!

התפלות שהגנו במשך עשר שנים

לצרכיהם.

כידוע, מנהטן מושכת אליה מדי שנה אלפי יהודים הבאים למצא מזור ומרפא במרכזי הרפואה הגדולים הקיימים בה. ר' מנשה מידענו החליט להקדיש בכל יום דקות ארוכות מזמנו להתעניין באותם יהודים ולסיע להם ככל שבאפשרותו.

כה, בכל יום היה נשאר רבי מנשה בבית הכנסת לאחר התפלה ומחפש את אותם אנשים שלא היה להם היכן לסעד. כשהיה מבחין במישהו חדש ובלתי מוכר, היה נגש אליו ומברר את מטרת בואו ואם יש לו היכן לאכל וללון, ולאחר מכן משתדל לדאג לו ולהפנותו לכתבת הנכונה בהתאם לצורך.

כאמור באותו יום שבו התרחש ספורנו, זכה ר' מנשה את אותו יהודי בלתי מוכר שגראה היה כמי שאין לו היכן להתארח. הוא נגש אליו וכהרגלו התעניין תחלה לשמו ולמטרת בואו. האורח שהציג עצמו כתושב ארץ הקודש ספר לר' מנשה כי הגיע למקום בעקבות מחלת לב נדירה שהתגלתה בגופו לפני זמן מה, ועל פן בעצת עסקני רפואה הפנה למרכז רפואי סמוך, המתמחה בתחום זה.

רבי מנשה עודד וחזק את היהודי, וכאשר התברר לו שיש מי שדואג לו למזון ולינה, הצייע לו שלכל הפחות ישתתף עמו בתפלה; הוא ברר את שמו של החולה, את שם אמו ואת גילו המדויק והבטיח שישתדל בכל יום להתפלל עבורו לרפואה שלמה ולקרא למענו כל יום את הפרק בתהלים המתאים לגיל שנותיו, כמנהג החסידי הקדום שנהגו בו גדולי עולם מאז ומקדם, לומר בכל יום את פרק התהלים המתאים לגילו של הנצרך לתפלה.

רבי מנשה נפרד מהאיש באחולי רפואה שלמה ובברכת הצלחה בנתוח, ומיד לאחר מכן התישב לומר את פרק ג"א בתהלים, עבור החולה שעמד בשנתו החמישים ואחת.

שבועות וחדשים חלפו, ור' מנשה המסור המשיך לעמד בהבטחתו. בכל יום ויום הוא הקדיש דקות פדוי לקרא בנאמנות את פרק ג"א בתהלים, עבור אותו יהודי בלתי מוכר שפגש בסך הכל פעם אחת בחייו. לאחר אמירת פרק התהלים היה ר' מנשה

ספור מדהים הממחיש את כחה של תפלה, ספר הגאון הנודע רבי יצחק זילברשטיין שליט"א. אחד הנוכחים טרח לכתב את הספור ולשולחו אלינו לזכוי הרבים:

שעת בקר באחד מבתי הכנסת במנהטן שבניו יורק. זה עתה הסתיימה התפלה והמתפללים ברבם כבר עזבו את בית

שבועות וחדשים חלפו, ור' מנשה המסור המשיך לעמד בהבטחתו. בכל יום ויום הוא הקדיש דקות פדוי לקרא בנאמנות את פרק ג"א בתהלים, עבור אותו יהודי בלתי מוכר שפגש בסך הכל פעם אחת בחייו. לאחר אמירת פרק התהלים היה ר' מנשה מזכיר את שמו של החולה לרפואה.

הסנטרל פארק - הפארק העירוני המפורסם במנהטן

מזכיר את שמו של החולה לרפואה. לאחר שעברה שנה שער ר' מנשה שהאיש כבר נכנס לשנתו החמישים ושנים, ובטוב לבו החליט להמשיך ולהתפלל עליו מכאן ואילך את פרק ג"ב בתהלים.

במשך עשר שנים תמימות נמשך הדבר. אולם לאחר שעברו עשר שנים החליט ר' מנשה כי יצא כבר ידי חובתו. זמנו היה יקר, והוא אף לא ידע אם הנתוח, שהיה אותו יהודי אמור לעבר, הצליח, והאם הוא עדין בין החיים.

רבי מנשה החליט להפסיק להתפלל על אותו יהודי, אינו מודע לתוצאה הישירה שתהיה להחלטתו על גורלו של היהודי.

כשלושה חדשים לאחר מכן, כאשר בסיום התפלה חפש ר' מנשה כהרגלו את האורחים שאין להם מקום ללון ולסעד, הפתע לגלות פרוצוף מוכר. הוא אמץ מעט את מחו ונזכר; היה זה אותו יהודי שעבורו התפלל במשך עשר שנים תמימות!

התרגשותו הלכה ונאתה והוא רץ לעבר האיש, הציג את עצמו והזכיר לו את שהתחייב לו לפני עשר שנים. הוא הוסיף וספר לו כי במשך עשר השנים שעברו מיום פגישתם, לא החמיץ ולו יום אחד לומר פרק תהלים עבורו, עד שלפני כשלושה חדשים החליט להפסיק.

האיש שגראה היה עתה כאלו הזדקן בעשרים שנה, הפתע לגמרי. הוא כלל לא ידע מכה, ולפתע תפס את עצמו: "אמרת שהפסקת לפני כשלושה חדשים?" שאל כשמבט נדהם על פניו.

"כן!" השיב רבי מנשה, ומיד שאל: "ומדוע הגעת לכאן אחרי כל כך הרבה שנים?"

"כנראה בדיוק בגלל זה..." - השיב האיש כשחורון הולך ופושט על פניו. אחר נאנח עמקות וספר לר' מנשה בקול שבור:

"כפי שאתה יודע, לפני כעשר שנים הגעתי לכאן כדי לעבר נתוח שעשוי היה להציל את חיי. בחסדי שמים הנתוח הצליח ומאז ואילך התהלכתי והתנהגתי כאדם בריא לחלוטין. אלא שלפני כשלושה חדשים, למרבה הצער, שבה אותה מחלת לב ופקדה אותי. נאלצתי אפוא לטל שוב את מקל הנדודים ולשוב לאותו פרופסור כדי שימציא מזור למחלתי."

צמרמרת עברה בגופו של רבי מנשה לשמע הדברים. רק עתה הבין עד כמה גדול החסד שעשה עם אותו יהודי בלתי מוכר מבלי שהיהודי ידע על כך. מסתבר כי אותם פרקי תהלים שהתמיד לומר מדי יום ביומו, הם אלו שהגנו עליו ושמרו על בריאותו, וביום שחדל מלאומרם גם בריאותו של האיש חדלה מתקיינותה.

הכנסת בדרכם לבית תלמודם ולעמל יומם. כאשר כמעט והתרוקן בית הכנסת ממתפללי, קם רבי מנשה ממקומו, כעת היתה זו שעתו.

הוא הביט סביבו וחיש מהר מצא את מבקשו - אברהם בגיל העמידה בעל חזות מכבדת שעמד בפנת בית הכנסת וגלגל את תפלו בנחת, כביכול אינו ממחר לשום מקום.

מזה שנים רבות שר' מנשה, יהודי בעל לב חם ורחום, קנה לעצמו מנהג של קבע, לדאג לכה שבבית הכנסת שבו הוא מתפלל לא ינתרו אנשים 'שקופים', כלומר, אורחים שאין מי ששם לב אליהם ואין מי שדואג

ברכות שאינן נענות באמן

עניית אמן אחר תפלת הלחש

השומע ברכות 'שמונה עשרה' מפי אדם המגביה קולו בתפלת הלחש, יש אומרים שאין לענות אחריו אמן, לפי שעשה שלא כדיו. ואולם יש החולקים וסוברים שאף שעשה שלא כדיו יש לענות אחריו אמן.

מקורות ובאורים:

במסכת ברכות (כד ב) אמרו: 'המשמיע קולו בתפלתו - הרי זה מקטני אמנה; המגביה קולו בתפלתו - הרי זה מנביאי השקר', ולכך כתבו הפוסקים שלא ישמיע אדם קולו בתפלת העמידה (ראה שו"ע או"ח קא ב ובנושאי פלים שם). לאור זאת הסתפקו הפוסקים, האם יש לענות אמן אחר המשמיע קולו בתפלת הלחש.

ב'חכמת שלמה' (או"ח ככד ד) תלה גדון זה, במחלקת שהובאה ב'לקוט שמעוני' (ישעיה רמז תכח) על משמעותה של המלה אמן, האם היא ראשי תבות: "א-ל מלך נאמן" או: "אתה מלך נאמן". לסוברים שאמן היא ראשי תבות "אתה מלך נאמן", נתקנה עניית אמן גם על ברכות תפלת הלחש, שאז המתפלל בבחינת עומד לפני ה' ויש לענות על ברכותיו בלשון נוכח. ואולם לסובר שאמן היא ראשי תבות "א-ל מלך נאמן" - בלשון נסתר, לא נתקנה עניית אמן על תפלת הלחש.

הגרש"ז אויערבך שנדדש לנדון זה מפי הגרא"ז מלצר, הכריע שאין לענות אמן אחר המגביה קולו בתפלת הלחש, גם אם עושה כן מחמת אנס. זאת משום שלא תקנו חכמים לענות אמן על ברכות אלו, לפי שבגוד לשאר ברכות, אין דינו להשמיע (הליכות שלמה) - תפלה עמ' קיב). וכן פסק בשו"ת 'שבט הלוי' (ח"ג סי' טו) שאין לענות אמן אחר המשמיע קולו בתפלת הלחש, כיון שבברכות אלו נתקנו לברכה בלחש, והמשמיע בהן קולו נוהג שלא כדיו. וראה בספר 'שיח זקנים' (ח"ג עמ' רכח) שאף הרה"ק מהר"א מבעלזא סבר כן.

ב'אלף המגן' על 'מטה אפרים' (תקפב מג) כתב שהעומד בראש השנה וביום הכפורים ליד מי שנוהג כדעת הפוסקים המתירים להשמיע קול בתפלת הלחש בימים אלו (ראה שו"ע או"ח תקפב ט; 'מטה אפרים' שם כז) ישתדל להתרחק ממנו כדי שלא יכנס לספק עניית אמן. ואולם אם אינו יכול להתרחק יענה אמן 'כיון שדעת קצת פוסקים שבראש השנה וביום הכפורים מתיר להשמיע קולו בתפלתו'. וראה בפ'שט ועיון לגר"מ שטרנבוך (ברכות כד ב) שאף הוא סובר שאחר המתפלל

בהתר תפלת לחש בקול, יש לענות אמן. ואולם בשו"ת 'שבט הלוי' (שם) הסתפק אם מתיר לענות אמן אחר שמשמיע קולו בתפלת הלחש בהתר.

ואולם בשו"ת 'אפרקספא דעניא' (ח"ב סי' יז) כתב שפיון שהמשמיע קולו בתפלת הלחש יצא ידי חובת תפלה, אין ספק שיש לענות אמן אחר ברכתו, גם אם משמיעה שלא כדיו. מה גם שאף שגוהו חכמים, לא כתבו שאסור לעשות כן. והוסיף, שאדרבה בכת עניית אמן אחר המשמיע קולו בתפלתו, מתקנים את הקול שגורם המברך. וכן פסק בשו"ת 'אבן ישראל' (ח"ט סי' ה): 'המתפלל בקול רם, אף דהוה באסור, מכל מקום דין תפלה עלה... לכן שפיר עונים אמן'. אף הגרי"ש אלישיב (פניני תפלה עמ' פו) והגר"ח מגיבסקי (דעת נוטה ח"א עמ' שפז) פסקו שיש לענות אמן אחר המברך תפלת הלחש בקול [וראה בפניני תפלה' שהגרי"ש התנה זאת בכך שלא יפריע לאחר בתפלתו]. אמנם במשמרת שלום' (יא ג) כתב שעדיף להתרחק מהמשמיע קולו בתפלת הלחש, 'אף אם מכרח לעמד שם יענה אמן על הברכות ששומע'.

בשו"ת 'יגל יעקב' (או"ח סי' מב) כתב שעל פי דברי ה'בכור שור' (ברכות לא א) שמעקר הדיו אין קפידא על המתפלל תפלת הלחש באפן ששומעים את קולו רק בתוך ד' אמות, אף לענינו, אם עומד בתוך ד' אמות של המתפלל ושומע ברכותיו יכול לענות אחריו אמן.

שו"ץ המתפלל כנגד רצון הצבור

שליח צבור העובר לפני התבה כנגד רצון הקהל, אין עונים אמן אחר ברכותיו.

מקורות ובאורים:

כתב הרמ"א (או"ח נג כב): "אין לאדם להתפלל בלא רצון הקהל. וכל מי שמתפלל בחזקה ודרך אלימות אין עונין אמן אחר ברכותיו". בשו"ת 'אבן ישראל' (ח"ט סי' ה) באר טעם דין זה, שפיון שאין הצבור רוצה שיתפלל עבורם, אין הוא נחשב לשליח צבור 'וממילא אמרינן דכל ברכותיו לבטלה'. אמנם הרמ"א עצמו מביא ב'דרכי משה' (שם) בשם שו"ת 'בנימין זאב' (סי' קסג) שטעם דין זה הוא שכל הנגש בחזקה נגד רצון הצבור, הרי הוא כמברך על דבר גזול שאין ברכתו אלא גאון, כפתיב (תהלים יג): 'יבצע [גזלן] ברך נאץ ה'".

דורשי אמונים

מדברי מרן ורבנו על עניית אמן

חובתו של כל אדם להקפיד שלא להחמיץ ולו עניית אמן אחת. מלבד הצווי והחיוב שבדבר, תצמח לו מכף אף טובה אישית, טובה שערכה לא יסלא בפז, שכן מפל אמן שאדם עונה, הוא בורא עוד מלאך שימליץ ישר עליו. רבי שלום חיים פרוש, שמשמש כמזכיר מועצת גדולי התורה, והיה מבאי ביתו של הרבי ה'באר משה' מאו"רוב, ספר פי הוא היה נוכח כאשר לחדרו של ה'באר משה' נכנס אדם ובקש להזכיר בפניו את בתו שחלתה. וכן אמר לו הרבי: 'דע לך כי אלו היית מקפיד על עניית אמן, היו לך עתה עוד הרבה מליצים טובים...!'

בספרי קבלה מובא שכאשר בן אדם מברך ברכה, הוא בורא מלאך שנקרא 'קדוש', וכאשר עונים אחריו אמן, נברא מלאך שנקרא 'נורא', יחדו הם 'קדוש ונורא'. כאשר אדם רוצה לברך ברכה, והוא נגש לאדם ומבקש ממנו שיענה אמן אחר ברכתו, הרי הוא בורא בכך שני מלאכי שרת.

בשו"ת 'תשובה מאהבה' (או"ח סי' ריב) שמחברו היה הגאון רבי אלעזר פלעקלס, תלמיד ה'נודע ביהודה' שאף שמש במימו כאב"ד

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א משפיע רוחני

בפראג, הביא חדוש נפלא בשם הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג: נאמר בספר איוב (כג יג): 'והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש', ובגוסס תפלות ראש השנה אנו מסימים אותו במלים 'נורא וקדוש':

כאמור מעניית אמן וברכה נבראים שני מלאכים. אם כן, מה יעשה אדם שהשכים קום לפנות בקר והוא מבקש לומר ברכה, ואין מי שיענה אחריו אמן? על כך אמר הכתוב: 'והוא באחד' - כאשר האדם מברך ביחידות, 'ומי ישיבנו' - ואין מי שיענה אחריו אמן, אזי אם 'ונפשו אותה' אם הוא משתוקק שברכתו תשלם בעניית אמן, כי אז 'ויעש' - נורא וקדוש" - שולחים לו משמים מלאך שיענה אמן על ברכתו, ובכך זוכה הוא לברא את שני המלאכים הנקראים 'נורא וקדוש' (קבץ זכרון בגימין זאב עמ' סח - ט).

אמן כנגד 'ברוך שים...'

אמרו חכמים (תענית טז ב) שבבית המקדש לא היו עונים אמן על הברכות, אלא היו אומרים: 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'. רבנו בחיי כותב שהאמן שאנו עונים 'יש לה את מעלת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' שנאמרה בזמן המקדש' (יבד הקמח' ערך אמונה).

ה'חות יאיר' מוסיף ומבאר שהמילה אמן, שהיא ראשי תבות "א-ל מלך נאמן" (שבת קיט ב) מכוננת כנגד 'ברוך שם...': "א-ל", כנגד המלים "ברוך שם"; "מלך", כנגד "כבוד מלכותו"; "נאמן" המורה על נצחיות וקיום כנגד "לעולם ועד" (מקור חיים' סכד ה. וראה 'פרדס רמונים' שער ג פרק ד).

השכר לפי גדל הפעלה

אמר רבי מרדכי זאב המגיד מוילנא:

אף שהפל יודעים את ההפלות הגדולות שהפליגו חז"ל בגדל מעלת עניית אמן, מפל מקום יש המתקשים להשיג ולהבין את גדל מעלתה. זאת לעמת צדיקים ואנשים רמי מעלה שהמה יודעים, מבינים ומשיגים עד כמה יקרה היא כל עניית אמן.

לאור זאת היה מקום לומר, שכל אדם יקבל את שכרו על האמנים שענה בהתאם לחשיבות שיחס להן; מי שידע להוקיר כל עניית אמן והיה מוכן להתאמץ כדי לענותה, יקבל שכר רב. ואולם מי שזלזל בעניית אמן, עד שלעתים בשביל רוח כספי קטן היה מוכן להפסיד כמה אמנים, יקבל שכר מועט בעבור האמנים שענה, שכן נתן לטען כלפיו: הלא אתה עצמך לא החשבת אותן כראוי, ומה לך כי תלין?!

ואולם הקדוש ברוך הוא ברחמי אגו נהג כן, אלא כל אדם, גם מי שלא ידע להחשיב את שגב מעלתה של עניית אמן, מקבל את שכרה כפי ערכה האמתי.

בכך מתבאר הפסוק (תהלים סב ג): "ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו". וידועה השאלה: וכי תשלום "לאיש כמעשהו" הוא חסד? אלא שמטרת הדין היה על האדם לקבל את שכרו בהתאם לערך שהוא מעריך את מעשיו, ואולם הקדוש ברוך הוא עושה עמו חסד בכך שהוא נותן לו שכר בהתאם לערכם האמתי.

לכך מתפנו הפיטן באומרו בפיט 'יגדל אלקים': "גומל לאיש חסד כמפעלו"; הקדוש ברוך הוא "גומל לאיש חסד" בכך שהוא משלם לו "כמפעלו" - כערכה האמתי של האמן שענה, ולא כערכה שהוא מיחס לה (מוסר ודעת' [וילנא תרכ"ח] בהקדמה).

לכבוד הרב הגדול מזכה הרבים רבי יעקב דב מרמורשטיין שליט"א ראש וראשון ל'בני אמונים'

חן חן על העלון השבועי הנפלא שלכם, תחזקנה ידיכם על זכוי הרבים הנפלא.

בהיות שעלונכם הנפלא משמש ככמה שבועית הדנה בשגב מעלת עניית אמן, הנני מצרף בזאת מה שנתחדש לי בס"ד בענין זה:

הזהיר"ק (וירא קו א) דן באפן התיחסותם של נח, אברהם אבינו ומשה רבנו לחטאיהם של בני דורם; נח לא התפלל על בני דורו כלל. אברהם שלא האמין שאפשר לפטר את החוטאים מן הדין התפלל רק על הצדיקים שלא חטאו, ככתוב (בראשית יח כג): "האף תספה צדיק עם רשע". ואלו משה אחר חטא העגל התפלל אף על החוטאים.

והאיר ה' עיני שהמלה אמן היא ראשי תבות: "נח, אברהם, משה". ואפשר לומר שיש בכך רמז שסגלת עניית אמן והפעלה הגדולה שהיא פועלת כידוע, תחלת ענינה בנח איש צדיק, המשכה באברהם אבינו, ושלמותה במשה רבנו. יתכן שמשום כך נח סבר שאין בכחו להתפלל על הצלת אנשי דורו, אברהם לעמתו כבר חש שיכול להתפלל לפחות להציל את צדיקי סדום, ורק משה רבנו שבו נשלמה הבחינה הקדושה אמן, חש שיש בכחו לפטר מן הדין את כל אלו שחטאו בעגל. ולכן משה רבנו אמר (שמות לב לב): "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא" - "אין מחני נא" ראשי תבות אמן.

ביקרא דאורייתא ישראל יחזקאל אלבום מודיעין עלית

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

ברכות ואמן במשנת בעל ההלולא

צדיק באמונתו

עניית אמן משפיעה רחמים וחסדים

בטעם שאמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" פרש רבי שלמה מולכו כך: בעניית אמן מאחדים את שם ה' וה' שהוא כנגד מדת הרחמים ואת שם אדנות שהוא כנגד מדת הדין, שכן הגימטריה של אמן היא בגימטריה של שני שמות אלו. בכך ממשיכים רחמים ממקור הרחמים על כנסת ישראל ומבטלים את מדת הדין. ענין זה נרמז בכך שאמן במלוואה [אל"ף מ"ם נו"ן] היא בגימטריה מאתיים תשעים ושבע, וכאשר נוסף לך את שלוש אותיות אמן, יעלה החשבון לשלוש מאות - בגימטריה של המלה 'ברחמים'.

רבי שלמה מוסיף ומפרש שכחה זה של עניית אמן עולה אף מהמענה שהשיב הקדוש ברוך הוא לברכתו של רבי ישמעאל בן אילישע, וכפי שמתאר רבי ישמעאל (ברכות ז א): "פעם אחת נכנסתי להקטיר קטרת לפני ולפנים... ואמר לי [הקדוש ברוך הוא]: 'ישמעאל בני, ברכני'. אמרתי לו: 'הי' רצון מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך וגלוי רחמיך על מדותיך, ותתנהג עם בניך במדת הרחמים ותכנס להם לפניך משורת הדין, ונענע לי בראשו". את המלים 'ונענע לי בראשו' מפרש רש"י: "כמודה בברכתו ועונה אמן". הרי שכשנענה הקדוש ברוך הוא לבקשת רבי ישמעאל שתגבר מדת הרחמים על מדת הדין, ענה אמן, ומכאן שעניית אמן היא הגורמת להגברת הרחמים על כנסת ישראל (ספר המפא"ר סוד עניית אמן וברוך אמת).

הק' רבי שלמה מולכו הי"ד ה' בטבת רצ"ג

גלימתו של רבי שלמה מולכו, המצגת במוזאון היהודי בפראג

רבי שלמה מולכו נולד בפורטוגל בשנת ר"ס למשפחת אנוסים, כשלוש שנים לאחר המרת הדת הכפייה של יהודי פורטוגל. הוא חנך כגוי מבלי לדעת מאומה על יהודים ועל יהדות.

בשנת רפ"ו התודע ליהדותו ומל את עצמו לבדו, לאחר שמפחד האינקוויזיציה לא מצא מי שיסכים רבות בלמוד הקבלה. הוא אף זכה לחזיונות שמימיים שהתפרסמו בספר 'חית קנה'.

רבי שלמה ברח לסלונקי מפחד האינקוויזיציה שבקשה להורגו על ששם ליהדותו, שם למד תורה מפי רבי יוסף טאייטאצק. הוא אף נפגש שם עם רבי יוסף קארו בעל השלחן ערוך, שהתפעל ממנו עמוקות.

אף שחי במנוסה תמידית מפני רודפיו, לא חת רבי שלמה, ובכל מקום שאליו הגיע היה מעורר את הלבבות לשמירת התורה והמצוות ולצפיה לגאולה השלמה. בשנת רפ"ט הדפיס את דרשותיו ב'ספר המפאר' שתכנו הקבלי נסוב על אודות הגאולה הקרובה.

בהיותו בן שלוששים ושנים נתפס רבי שלמה והעמד למשפט האינקוויזיציה. בה' בטבת רצ"ג העלה על המוקד בבמה שהוקמה בפרנץ העיר מנטובה.

נר לשולחן שבת

פרשת ויגש

גליון 812 תשפ"ג

'מלכות' בגימטריא 496 'עול שמים' הוא גם 96: על ידי קבלת 'עול מלכות שמים' ב' פעמים בכל יום נתקיימת מלכותו בעולם.

רמז נפלא אמר הגר"א: "שמע ואחד" הם ראשי תיבות של אותם שנזכרו בתנ"ך שמסרו נפשם על קידוש ה', ואלו הם:

אברהם באור כשדים. חנניה מישאל עזריה בכבשן האש. דניאל בגוב האריות. דוד של שומרון, כל זה מרומז בפסוק זה שכל אחד ואחד מקבל על עצמו מסירות נפש על אמונת ה' יתברך.

רגיל היה לכתוב "הרב ישראל בן אליעזר" לפי שעולה 1118 והוא פלאי! (בעש"ט עה"ת ואתחנן עיי"ש)

"כי כמוך כפרעה" - צמדים בפרשת השבוע

יוסף ותמר: הסכימו למסור את נפשם כדי שלא לבייש.

יעקב ויתרו: עשו להם כבוד גדול, מה שלא ראתה בריה מעולם. מי ראה ליוסף יוצא ואינו יוצא. מי ראה למשה יוצא ואינו יוצא.

יוסף ואברהם: יוסף אסר בעצמו את מרכבתו. אברהם חבש בעצמו את חמורו.

חנוך וחנוך: חנוך בן ראובן נקרא על שם חנוך שעלה למרום. יעקב ומרדכי: אמרו קריאת שמע בעת רכיבה על עגלה וסוסו של מלך... יעקב במפגש עם יוסף ומרדכי כשרכב על הסוס.

יוסף ונח: צדיקים, שכלכלו את הבריות. נציין כי הפעם הראשונה שמוזכר בתורה 'ויכלכל' היא בפרשת ויגש.

"וינהלם בלחם --- ויכלכלם"

בימים ההם בזמן הזה: גזירות תחום המושב... ועוד ועוד

היהודי הוא קשה עורף ולא ימכור את נשמתו ותורתו עבור לחם, אפילו בימי רעב. עדים על זה הילדים החטופים בימי הצארים ברוסיה, שהיו מרעיבים אותם עד מוות ולא המירו את דתם. יהודי אפשר רק לכלכל ולא לנהלו בלחם!

אבל את המצרים הרעבים אפשר לנהל בלחם. עשו מכר את הבכורה בעד נזיד עדשים וההולכים בדרכיו מוכנים תמיד למכור את מצפונם בעד פרוסת לחם. ובאמת יוסף ניהל את המצרים לגמרי, העבירם ממקומם, ציווה עליהם למול, אף שלא היה להם מושג מזה. ("אזנים לתורה" ויגש - הגאון רבי זלמן סורוצקין)

לפרשת ויגש - נסיים במילי ד...

סיפר רבינו הגאון רבי יעקב אדלשטיין, שכאשר עמד להתמנות לרב, עבר בין רבני ארץ ישראל לקבל מהם עצות. כל אחד אמר עצה אחרת, לדוגמא: לא לעשן סיגריות. כל שיעור ודרשה להכין מראש, לא לסמוך על הכשרון. להסתכל לפני שבת בלוח שנה.

אחד הרבנים אמר שכל דרשה צריך לקשר לפרשת השבוע, אפילו אין באמת קשר... וסיפר, שהיה רב בגרמניה, שבפרשת ויגש היה צריך לדרוש בבית הנסות, שהיתה שמחת חתונה לכבוד החתן והכלה, גרשון וגנדל.

דרש הרב: "הזוג היקר כתובים בפרשת השבוע. ולא רק בפרשת השבוע, אלא במילה הראשונה של הפרשה, ולא רק במילה הראשונה, אלא באות הראשונה... השמות של שני בני הזוג מתחילים באות ג' כך הם עולים בגימטריא ו' - ו' של ויגש. ובירך אותם שיזכו לגרוסע גיזונט". ("נר לשולחן שבת" מידידי הגר" יי"ו)

"ובני בנימין - עשרה - בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מפים והפים וארד - כולם על שם יוסף והצרות אשר מצאוהו". (מ"ו כ"א)

"ולבנימן נתן..." - מהות שמו של יוסף הוא הקשר והקיום של אחיו בנימין כפי שנאמר בפסוק "יוסף ה' לי בן אחר" (ל' כ"ה).

למעשה על ידי יוסף נתקיים ונשאר בעולם שבט בנימין. לאחר מלחמת "פילגש בגבעה" שבט בנימין עמד להעלם מעם ישראל - נגדע היום שבט אחד מישראל" - אלא שלבסוף הנשארים נשאו נשים מבנות יבש גלעד, משבט מנשה וכן בנות שילה, שהן שבט אפרים.

נמצא איפוא שקיומו והמשכו של שבט בנימין נהיה על ידי יוסף - מהותו הוא קיום שבט בנימין! ("מציון מכלל יופי" ויצא)

"ויבך על צואריו" - ולמה לא נישק יעקב ליוסף? לפי שהיה קורא באותה שעה קריאת שמע.

ביאורים מספר נכתבו מדוע דווקא עכשיו קרא יעקב קריאת שמע הגאון רבי חיים מבריסק השיב כדרכו: מאחר שה' ציווה על יעקב לרדת מצרימה - "וירד מצרימה, אנוס על פי הדיבור" - הרי שיש עליו חיוב של מצוה, ועד שהגיע למצרים היה פטור מקריאת שמע, מדין "עוסק במצוה פטור מן המצוה", אבל עתה שהגיע למצרים נתחייב מיד בקריאת שמע, לכן קרא כדן. ("תפארת שמשון" ויגש ועיי"ש)

השווער: הגאון רבי רפאל שפירא (חותנו של רבינו חיים מבריסק וחתנו של רבינו הנצי"ב) שלושת רבעי שעה היתה נמשכת קריאת שמע שלו, כך היה כל יום, משהו נדיר!

היו אומרים בדרך צחות, שבעולם הבא אצל רבי רפאל שפירא יהיה כפור גדול, שהרי אמרו חז"ל "כל הקורא קריאת שמע ומדקדק באותיותיה מצננין לו גיהנם"... ("גאון וחסיד")

בהזדמנות מסויימת סיפר הגאון רבי יוסף שלום אלישיב על רב עיר אחת שריננו אחריו שאינו פוסק לאמיתה של תורה. כיון שכך לא המתינו לו שייסיים קריאת שמע. אורח שהזדמן לעיר התפלא והעיר, מה זאת?! הסבירו לו שעד שהרב יאמר אמת יקח זמן רב... ("נר" מידידי הרה"ג א"י)

סודות וגימטריאות בקריאת שמע (ברומו של עולם" לתבונתו אין מספר")

"שמע ישראל... ה' אחד" הגימטריא של כל האותיות היא 1118 שהוא מנין 43 פעמים שם הוי-ה.

זהו מה שאנו אומרים "פעמיים באהבה שמע אומרים", כי פעמיים שמע ישראל הוא מנין 86 דהיינו 'אלקים', פעמיים שמו של הקב"ה.

בשם הגה"ק רבי יודה צבי מראזלא הביאו שהשמות של היד עם החמש אצבעות: יד 14 גודל 43 אצבע 163 אמה 46 קמיצה 245 זרת 607 סך הכל 1118 כולם ביחד בגימטריא אותיות הפסוק "שמע ישראל"! משום זה נוהגים להניח את היד על העינים בשעת קריאת שמע.

'שמע' ראשי תיבות שאו מרום עיניכם, וסוף הפסוק "מי ברא אלה". מי בגימטריא 50 דהיינו כ"ה תיבות קריאת שמע של שחרית וערבית.

השבוע חל יום הזכרון לגאון רבי יעקב ריישר, רבה של מץ, בעל "שבות יעקב" ו"חק יעקב", נפטר ו' טבת תצ"ג

"ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי ... ויפג לבו כי לא האמין להם - כך עונשו של בדאי, שאפילו אומר אמת אין שומעין לזו!" (אבות דר' ל')

על מה סומכים העולם שקוראים בשבת בעיתונים, ובהם סיפורי מלחמה וכדומה?

השיב ה"שבות יעקב": אפשר לומר שסוברים כי האיסור הוא רק לקרוא בסיפורי המלחמות העתיקות, שאין עכשיו צורך לקרוא בהם. אך לקרוא על מלחמות ומאורעות המתרחשים עתה, יש בזה צורך גדול לאדם, דכך ידע מהם, ויוכל לעשות פעולות להבטיח את רכושו וכספו.

(שו"ת "שבות יעקב" ח"ג כ"ג)

אף שבתשובת "שבות יעקב" מיקל בזה, הרבה אחרונים אוסרים, מפני שיש בהם ידיעה מענייני משא ומתן. (משנ"ב ש"ז ס"ג ועיי' ש"ש"כ)

"נתן לאיש חליפות". (מ"ה כ"ב) מלבוש נאה שמשנים לעיתים. (תו"ש)

מעשה באחד שנדר לתת לעני את בגדו שלוש עתה, כיון שהיה בדעתו לעשות בגד חדש לעצמו לכבוד חג הפסח. כתב איפוא מכתב לעסק של בגדים בעיר אחרת, בו הזמין את כל הדרוש למלבוש חדש, בדים, כפתורים וחוטים.

אלא שהמשלוח נתעכב ועתה לא יוכל לקיים נדרו, כי אדעתא דהכי לא נדר שהוא ישאר בלא בגד ...

שאל האיש, אם יצא ידי חובת נדרו כשיתן לעני כסף בשווי הבגד שנדר לתת לו.

ה"שבות יעקב" דן בפרטי הלכה זו, ולמעשה השיב שמסתבר שהעני יתרוצה בכסף, וכדי שלא לנעול דלת בפני גומלי חסדים פשוט אליבא דכולי עלמא שיצא ידי חובת נדרו אם נותן לו דמי שוויו של המלבוש שנדר לו בתחילה.

(שו"ת שבות יעקב ח"ב פ"ג)

"וישבת בארץ גשן" - חשש ל"למה תתראו". (מ"ה י')

מה אסור ומה מותר לגבאי לעשות בשבת אופרוף ...

סיפר ה"שבות יעקב": 'מעשה בא לפני בבית הכנסת, בזמן קריאת התורה. הגבאי שהיה צריך להעלות לתורה שני אחים העלה את האח הראשון, ומאחר שהמנהג הוא שלא להעלות לתורה שני אחים, אחד אחר השני, מעלים אחר ביניהם. קרא איפוא הגבאי לאחר, אך אותו אדם לא היה בבית הכנסת.

אשר על כן הוריתי שמוותר לו להעלות עתה את האח השני, כיון שמקור המנהג הזה שלא להעלות אחים בעליות סמוכות הינו משום עין הרע, והוא חשש רחוק. וכיון שכבר הפסיקו וקראו לעלות אדם אחר אין חשש עין הרע.

אך מכל מקום אין לגבאי לעשות כך במתכוון, לקרוא לכתחילה כשהוא יודע שאותו אדם שהוא קורא בשמו אינו בבית הכנסת, שהרי יש בזה ביזוי לספר התורה וגם טורח הציבור.' (שם ח"ג ז')

פתרון פענוח חתימת ה"שבות יעקב" הגאון רבי יעקב ריישר "הקטן כאש"ע יעקב" ...

בשנותיו האחרונות נהג רבי יעקב ריישר לחתום את שמו לפעמים בצירוף ראשי תיבות נדיר ובלתי מובן: "הק' כאש"ע יעקב" ... כך חתם תשובות רבות בחלק ג' של "שבות יעקב" ... כך סיים את הקדמת חלק ג', וכך גם חתם על הקונטרס "לא הביט און ביעקב". רבים מחכמי ישראל ניסו להבין מה פשר ראשי תיבות אלו.

בשו"ת "שבות יעקב" שיצא במהדורה חדשה ויפה בשנת תשס"ד פיענח המוציא לאור כי פירושה של ראשי תיבות אלו הם: **כאפרה של עולה!** ...

בקובץ התורני החשוב "ירושתנו" הובא מאמרו של הגאון ר' יצחק ישע' וויס שדוחה פתרון זה, אין זה אלא שיבוש, דמה משמעות של ענווה יש באפר של עולה. וכתב כי התיבות הפותרות נכונה את ראשי התיבות הם: **כאפרוח שנפתחו עיניו!** שהוא ביטוי של קטנות וענווה.

אמנם במקור נכתב הפתגם הזה בדרך יותר חריפה של ענווה: כאפרוח שלא נפתחו עיניו! ונמצא באחרונים רבים, ופירושו - התנצלות על שאינם ראויים לחלוק על עומק דברי הקדמונים. שינוי הפתגם המקורי מצביע לכאורה שרבי יעקב ביקש להביע ענווה בסיום דבריו, אך מאחר שלא רצה שישתמע מחתימתו כאילו הוא מעיד על חוסר ידיעה והבנה, לכן שינה וחתם: "כאפרוח שנפתחו עיניו! שיש במשמעותו גם ביטוי לראיית והבנת הדברים, על דרך הכתוב "ויפקח אלוקים את עיניו".

ואכן בסוף הקדמתו לספרו "עיון יעקב" על "עין יעקב", אותו חיבר בימי הבריחה ממגירת הדבר בפראג, חתם רבי יעקב ריישר עצמו בכינוי זה במלואו, ולא בראשי תיבות.

והעיון בהקדמתו יבהיר היטב מדוע החל להשתמש בביטוי זה: "ונתעלתי לקבל אב"ד ורב קהילת מץ... וביקשתי לישב בשלווה ... ויבא עלי רוגז ... כי בא לי כאב עינים ועלה הסנוור על עיני ... ועולם הולך וחשך בעדי ... אמרתי חס וחלילה אבדה תקוותי ממני ... ומתוך צרה קראתי אל ה' שירפאני ובתורתך תאיר עיני, שמע ה' קול יעקב אל תטשני ואל תעזובני ...

ובשנת ת"פ נשמעה תפילתי וחנני, לשלוח לי רופא מומחה להסיר מעיני מכת הסנוור. על כן אמרתי לשלם נדרי אשר נדרתי בעת צרה ליעקב לשלם עין תחת עין... להשלים חיבורי על כל עין יעקב... כ"ד הקטן כאפרוח שנפתחו עיני יעקב!"

מליצה יפה זו מתאימה במיוחד לחיבור על 'עין יעקב', שנפתחו עיני המחבר, ששמו יעקב, להבין את דברי ה'עין יעקב', והריהו פותח את עיני הלומדים. ויפה מליצה זו שבעתיים למי שאיבד את מאור עיניו למספר שנים, וחזרו ונפקחו עיניו.

לפיכך, מאז החל לעיתים לצרף לחתימתו את הכינוי 'כאש"ע', וכנראה סמך על בני דורו שהכירו בנס פקחת עיניו, ויפתחו נכונה את רמזותו!

(ירושתנו" כרך שני עמ' שכ"ה-ט')

בס"ד
דבר 606 תשס"ב

עלון "דבר המלך"

לכבוד הקב"ה

פרשת ויגש

למסור נפשו למיתה ולא להלבין פני חבירו

"ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו" במדרש רבה (ב"ר צג, ח) מבואר שיוסף לא התודע לאחיו בפתע פתאום, כדי שלא יבהלו ויבטישו. כשראה יוסף שהגיע הזמן להתגלות לאחיו, אמר להם: "אתם אמרתם שאחיו של בנימין מת. אני אראה לכם שהוא חי ואף אביא אותו לכאן." יוסף החל לקרוא בקול: "יוסף, יוסף בן יעקב, בוא לכאן בבקשה!", האחים שמעו זאת והחלו מביטים לכל הכיוונים, לראות מהיכן יבוא יוסף. אמר להם יוסף: "להיכן אתם מביטים? הסתכלו אלי - אני הוא יוסף!", יוסף התגלה לאחיו לבט ובהדרגה כדי שלא לביישם.

וכתוב במדרש (תנחומא ויגש ה) אמר ר' שמואל בר נחמן לסכנה גדולה ירד יוסף שאם הרגו אחיו, אין בריה בעולם מכירו, ולמה אמר "הוציאו כל איש מעלי"? אלא כך אמר יוסף בלבו, **מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים**, אנו רואים מדברי המדרש שיוסף העדיף להיכנס לסכנה גדולה ובלבד שלא לבייש את אחיו ובאמת כתוב במדרש כשאמר להם שהוא יוסף לא האמינו לו עד שהוכיח להם שהוא יוסף, וכשנודע להם שהוא יוסף רצו להורגו שחששו שאולי הוא זומם לאבדם, ובא מלאך ופזרם וכשראו שיוסף אוהב אותם ובכה עליהם נרגעו ולא חששו יותר, יוסף אמר גשו נא אלי מדוע עשה זאת כדי שבנימין לא ישמע אלא רק אחיו שלא לביישם שהרי בנימין לא ידע מהמכירה.

כמה חמור הוא לבייש ולהלבין פניו של השני כתוב על תמר היא מוצאת להשרף והיא שלחה אל חמיה הכר נא החותמת והמטה ופתילים אמרה אם יהודה יכיר מעצמו מוטב ואם לוי הוא מוכנה להישרף ובלבד שלא לבייש את יהודה ממעשה זה למדה הגמרא מסכת ב"מ דף נט אומרת **נח לו לאדם**, שְפִיל עַצְמוֹ לְתוֹךְ כְּבֶשֶׂן הָאֵשׁ, וְאַל לְבִיץ פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרִבִּים

התוס' במסכת בבא מציעא דף נט אומר היא מוצת לשון הצתה שכבר עמדו ממש להצית בתמר אש ורבי ברוך הספרדי (שיתת הקדמונים) (כותב מוצת לשון הצית אך משמע שהחילו לשורפה ומסביר בספר "בניהו" שהיה מקום לומר שאם תמר תצטרך בפועל להישרף בשעת מבחן היא תאמר ליהודה את האמת על פניו ולא תישרף ולכן אומר תוס' שכבר הציתה בה בפועל ולמרות זאת לא גילתה להישרף כשפוטש ע"כ אומנם המאירי בברכות פרק תשיעי כתב שאין חיוב למסור נפש כשיטת תוס' אלא כך ראוי להתנהג למסור נפש ולא לבייש יהודי כתב בספר חמדת המינים ואמרו המקובלים שהמלבין חבירו הוא מתגלגל בשקתות המים בדינו של רוצח.

בייש את עצמו להראות כגנב ובלבד שלא לבייש

לפנינו מעשה נפלא, המעיד על גדולתו של אדם, שהעדיף לבייש את עצמו בשיטות גדולות, ורקע לא לגרם בושה לאחרים: התכוננות גדולה נכרה בביתו של גביר העניו. בתו המהוללה נכנסה בבית הארוסין, ובעוד זמים מספר, חגגו בני העניו את פתחת פלולותיה עם חתנה המהלל. הגביר הבטיח לבתו סכום עתק כנדונייה, ואף התחייב לזון את הזוג לכל ימי חייו, וגם יחד להם דירה מפוארת. מספר זמים לפני החתונה, החתן פמעה לא יצא מפתח חדרו, ארון הספרים שהיה עמוס בספרים קודש נדירים, רתקו אותו אליו, ולקעט מספר אגנים בודדים לא ראה איש את פניו. בערב שבת שלפני החתונה, עמד לו החתן והשקיף בעד חלון חדרו אל עבר בית הוריו אשתו לעתיד, וראה שפכים עסיקים בהקנות לשבת, אופים חלות ומבשלים תבשילים. והנה באותה שעה נכנס למטבח התרנגול, והחל לנקר מהחלות שהוכנה לשבת. פתאום נכנסה הפלה למטבח, והבחיתה במה שעשה התרנגול, וחמתה בערה בה, ומיד אָחזה בתרנגול וזרקה אותו בחזקה על הקיר, ומעצמות המכה, מת התרנגול. נרגע החליט שראה זאת חתנו, החליט בלבו שאינו רוצה להנשא לה. מדותיו החנומות לא יכלו לשאת את אכזריותה של העניו. מיד סגר החתן את ספריו והלך לבית המדרש. טובי הלומדים של החנייה שקועים היו בלמוד, ולא שמו לב לחתנו שפסע לעבר קפת בית הפנסות שצנבה על הבימה, והיתה מלאה במטבעות. החתן החל מקרב דיו לעבר הקפה, הוא פתח את המכסה של הקפה, וקיפתו השליכה ארצה. הס השלף בבית הפנסות, ועיני הכל נעצו בחיור שהסתתר מאחורי הבימה ונתפס בגנבתו. באותם ימים היו נוהגים לבנות חדר מיוחד מסתריים, המיועד להעניש את מי

פשעו מעשים שאסורים לעשות. אותו הדר נלקח והושם באותו הדר, וכל מי שעובר פדי להכנס לבית הפנסות, היה רואה את מי שאסור באותו החדר. שבת המלקה רשה את כנפיה, והגביר המתין זה זמן רב לחתנו שיתלנה אליו לבית הפנסות, וכשראה שחתנו אינו נמצא, חשב שהוא כבר הלך לבית הפנסות. והנה פשהגיל לשם הגביר, חשכו עיניו בראותו את חתנו לעתיד אסור בחדר... מיד בָּרַר מה עולל חתנו, וכשנודע לו שפשה לגנב, מיד החליט לבטל את השדוף, ובמוצאי שבת, סלק החיור מהעניו. כששב החתן אל בית הוריו הנדמים ששמעו מפיו את דברי המעשה, שאָלוהו מדוע עשה כן? השיב להם הגון: לא עלה בדעתי לבייש בת ישראל ולהודיע לה שאיני מוכן להתחתן איתה בגלל שראיתי את אכזריותה, ולפיכך העמדתי פנים כגנב, פדי שובניו אותו וזרקו אותי מהקהלה, ובכך תבטל השדוף בלי לפגוע בפלה... חלפו שנים, וה' חתנו הגנב' התפרסם בעולם הפחות דברי העשיל מקרקא זצ"ל, רבם של הש"ך להשפתי פהן, וה' נחלת שבעה", ורבים מגדולי הפוסקים שלאחריו.

לא לצער דרשן

אל מרו החתנים סופר זצ"ל נכנס תלמיד ישיבה כששאלתו בפיו: 'כבוד הרב, עומדים אנו לפני היציאה לחופשת יבין הזמנים' בשיבה, ורציתי שהרב יתן לי עצה או חיזוק בדבר הר הכי צריך לקדקד בזמן החופשה'. התלמיד היה בטוח כי הרב יאמר לו להתחזק ביותר בחופשה בכבוד אב ואם, שהרי כעת הוא נמצא יותר בחברתם או אולי בניצול הזמן או בשמירת עיניו ומחשבותיו, אך הרב חשב מעט ואז אמר לו כדברי הללו: "קבלה טובה וחשובה אשר כל אדם צריך לקבל על עצמו בעת אשר נמצא עם הקהל, היא כי בשעה שרבי בית הכנסת או דרשן עומד מוסר דברי תורה לקהל המתלללים, שלא לצאת באמצע הדרשה ולא לעיין באותה עת בספר אחר. על מנת שלא לפגוע בכבודו של הרב. ואף אם הדרשן מדבר בדברים פשוטים וקלים עליך להיזהר יותר מכל שלא להראות כאילו דבריו אינם מעניינים אותך, שזה ממש כפגיעה בו ושפיתך דמו". דווקא בדבר זה הזהיר החתנים סופר יותר מכל, לפי שגדולה הבושה והצער של השני יותר מכל המצוות! היה זה בצהרי היום בישיבת 'כנסת בית יצחק' המעטירה. אל הישיבה הזומן מגיד מישירים, יהודי תלמיד חכם, על מנת לשאת ולתת בדברי חיזוק והתעוררות לתלמידים המתמידים. באיזור 'המזרח' של בית המדרש, ישבו אף כמה מרבני הישיבה. ובראשם ראש הישיבה הגאון הגדול, רבי ברוך בער זצ"ל, והאזינו בשקיקה לדבריו המאלפים של הדרשן. והנה, באמצע הדרשה חש ראש הישיבה, כי חייב הוא לצאת מיד על מנת לפנות את גופו, ריק רגע, אך אוכל לצאת באמצע הדרשה של הרב, והרי דבר זה יכול לצערו בחושו כי אולי דבריו אינם מעניינים אותי! חשב ראש הישיבה לצאמו והחליט שלא לצאת ממקומו. מרגע לרגע הריש 'ר ברוך בער כי הוא אינו יכול לעמוד בכך, וכי כל גופו כואב וסובל, אך מה לעשות והרי אם יקום ויצא מהמקום יהא זה זלוול בכבוד הדרשן ובכך אף יוכלו התלמידים ללמוד ממנו כי אין דבריו של הרב הדרשן כל טעם, עד כדי שראש הישיבה יוצא בזמן הדרשה, עברה עוד דקה ועוד דקה ופניו של ראש הישיבה החלו להאדים מרוב חץ. בינתיים כשראה הדרשן שפניו של ראש הישיבה אדומות וסמוקות, שמח עד מאוד, בחושו כי ראש הישיבה כל כך נהנה מדבריו, עד כדי כך שפניו מאדומות מרוב הנאה ושמחה. על כך החליט הוא להאריך את דרשתו בעוד כמה דקות, על מנת להמשיך 'לענני' את ראש הישיבה, ראש הישיבה הרגיש כי עוד מעט והוא כבר קורא והנה, בשעה טובה ומוצלחת סיים הדרשן את דבריו והודה לציבור, ראש הישיבה קם מכסאו ו... התעלף ארצה! כולם קפצו לעבר הרב ושפכו עליו מים כשהם חוששים לשלומו. לאחר כמה רגעים התעורר ראש הישיבה ואמר למקורבו, הרב הרמן ז"ל: "אני בסדר, אין מה לחשוש, התעלפתי עקב ההתאפקות הרבה לשירותים". "כיצד יתכן?" תמה הרמן, "והרי ראש הישיבה יודע את האיסור החמור מהתורה של "בל תשקצו את נפשותיכם". שלא להתאפק בהליכה לשירותים: וכיצד התאפק הרב עד שהגיע למצב של עילפון?!" או אז ענה רבי ברוך בער שטובה נראה ומבהילה ואמר: "יודא הוא כי איסור חמור שהייתי מבייש את הדרשן וגורם לתלמידים הרבים לזלוול ולו במעט בדרשה ולכן מוטב לי למסור את נפשי ואף להשליך עצמי לכבשן האש ולעבור על איסור של 'בל תשקצו', ובלבד שלא לגרום לדרשן ולהתבייש ואף לא לגרום לתלמידים לזלוול בו". אך אם נבין שה' מקפיד על צערו יותר מכל, ואף בכך אנו עושים עמו חסד, הרי שנמצא חן בעיני ה' ובעיני הבריות.

שאלו את החזון איש מהו הדבר הגדול שאדם יכול לעשות בעולם הזה ענה החזון איש לעבור את שנותיו של אדם ללא שפגע ביהודי

שבת שלום ומבורך

טיב התורה

עם טיב הרעיון

רוצה לדעת?

מה הפרשה קטורה אליך?
מה הכניס הבורא, בכל פסוק?
מה ניתן ללמוד מכל ענין?
מה רוצה רש"י, וזך מזהחסיב את הפסוק?

ספר ייחודי ביותר על התורה
אשר בו צורר פנינים שתוקים
ולקחי מוסר נפלאים
גם בצורה נזה טיב הרש"י
להבין ולהעסיק בדבריו הק'

מעומד ומעוצב בהידור רב
מאירת עינים כפשוטו

ניתן להשיג בחנויות ספרים המובחרות

הפצה ראשית מרכיב הספרים בהנחלת הרב יצחק פרידמן 03-6194114

כשהרופאים מגדירים זאת כנס רפואי! והחליט לזכר הנס לבנות 'בית כנסת' נאה, להודיה להשמ יתברך על הנס הגדול שעשה עמו.

בימים אלו - אמר האיש - הימים הראשונים שלאחר השלמת זה הבנין בשלמות, יוצא אני לחפש נאששות אחר מנין לתפילת מנחה בבית הכנסת החדש! והנה נשלחתי אתם מן השמים, לנתן את בית הכנסת בתפילה מנחה בבית הכנסת המפואר. תיכף הפנו אותו בני החבורה אל הנהג האדיב, רואה אתה את הנהג שלנו! התודה והברכה מגיעות לו, שכן בזכות טענתו העיקשת שאין תפילה רק בבית כנסת! ונכוננו הנה בטיב ההשגחה העליונה, להתפלל כאן תפילת מנחה בבית הכנסת הקודש!

• • •

אל הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל הגיע יהודי אחד ודמעתו על לחיו, הוא סיפר לפניו בצער וכאב גדול על 'תגלית' שגילו הרופאים בגופו שמקנת בו אותה מחלה הנוראה, [ענע מחלה]. מחלת ה'סרטן' הקשה רח"ל, ואוכלת ומאכלת בתוכו כל חלקה טובה, ה' ירחם!

הוא ביקש מלפניו עצה טובה וסגולת מרפא, כיצד יוכל להעלות תרופה למכתו הקשה ולמחלתו העגומה. בשיחתו עימו שאלו רבי אביגדור, תאמרו נא יהודי יקר, האם נזרה אתה כראוי שלא לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה? כן! - הגיעה התשובה, מעודי נזהרתי היטב באיסור זה, ואינני מדבר כלום, לא בשעת התפילה ולא בשעת קריאת התורה. ובסביבתך שבבית הכנסת מה קורה? - שאל ר' אביגדור במפגיע [אתם יודעים...]

כסביבתי אכן לא נזהרים בזה, אמר האיש בכאב, לדאבן לבי בבית כנסת שלי אין מקפידים על כך, ורבים משוחחים שם כאוות נפשם במהלך התפילה וקריאת התורה.

אם כך, פסק רבי אביגדור בנוצרות, כיצד יעלו תפילותי למרום? כיצד יפעלו את פעולתם לפני כיסא הכבוד, לטכך כעס וזימה ולהפוך מידת הדין למידת הרחמים?

תדע נאמנה שביית כנסת כזה שמשוחחים בו מדברים בו באמצע התפילה וקריאת התורה, נעלים בפניו כל השערים העליונים! - אף אם אתה בעצמך אינך מן הנכשלים באותה עביירה חמורה, כל אותו בית כנסת נסתתמו תפילותיו.

[כאשר הביאו בספרים רבים מדברי הוזהר הקודש בכמה מקומות, שהחמיז מאוד בחינה זו, וליק פירשת תרומה (ח"ב ק"א): "מאן דשמעתי בני כנישתא במילין דחול, ויו ליה דאחזי פרדא, ויו ליה דגרע מיממתא, ויו ליה דלית ליה חולקא באלאה דישוראל, דאחזי דהא לית ליה אלהא, ולא אשתכח תמן, ולית ליה חולקא ביה, ולא דחיל מניה, ואנהי קלאא בתקואה נעילאה דלעילא, דהא בשעתא דישוראל מסודי בני כנישתא סודא דשיק ונתשכחן וסודא דצלוחא, כך מתכניס תלת משריץ דמלאכי עלאי וכ" עכ"ל ע"ש].

לפיכך יש לפיך ב' דרכים, או שהנך מצליח לשנות את המצב בבית הכנסת, שלא ידברו ולא ישוחחו שם כלום בכל עת התפילה וקריאת התורה. כנודע שזה היא סגולה טובה ומפורסמת לאריכות ימים, כמו שרמזו בתיבת 'שיבה' שעולה נוטריוקו: 'שתיקה יפה בקריאת התורה', שתיקה יפה בשעת התפילה!"
ואם איך באפשרותך לשנות את המצב בבית הכנסת, עדיף שתעזוב את בית כנסת זה ותלך להתפלל בבית כנסת אחר שלא מדברים ולא משוחחים שם בשעת התפילה וקריאת התורה. - ובזה יעלו ויתקבלו תפילותיך ברחמים וברצון, להיושע דברי ישועה ורחמים. כינודע שהדיבורים והשיחות שבאמצע התפילה וקריאת התורה, סותרים שיהיה תפילה של כל אותו בית הכנסת כולה, ומצאו אלו המדברים מוסיק לא רק לעצמם אלא לכל בית הכנסת כולו! ואכן שיהיה איש את מקום תפילתו, ומצאו לו כינישתא אחרייתא שבו איך מדברים ואין משוחחים כלל, ובתוך זמן קצר זכה לישועה גדולה ועלתה רפואה למכתו, כשכל אותה מחלה נעלמה לגמרי, ועשה בריא כאחד האדם, ויהי לפלא!

עם רב תלמיד חכם חשוב ונכבד. - כמו בהרבה קהילות ברחבי ארצות הברית, אף במקומנו ישנם כמה מאות יהודים שאינם שומרי תורה ו מצוות, לאחר שקהילת הקונסרבטיבים פתחו כמה מרכזים גדולים בבולטימור, וצעירים רבים נוהים אחריהם אל בתי התפילה [שעמפל] שלהם, וביניהם יהודים רבים שנפלו והתרחקו מן היהדות, ובני הקהילה משתדלים לקרוב אל אביהם שבשמים כמידת האפשר.

בסמיכות לבית הכנסת הגדול של הקהילה שבמרכז בולטימור מתגוררים שני חברים יהודים צעירים, הרחוקים לגמרי מדרך התורה, אבל נכנסים לפעמים לבית הכנסת, כמו ברגלים וביום הכיפורים, ומשתדלים לשמור על קשרים טובים עם הקהילה. בתקופה מסוימת החלו עסקי של אחד מהשניים להתדרדר ליע, והועלתה בפניו אפשרות להצלת העסק על ידי פתיחת סניף נוסף כאן בארץ הקודש. כשנכנס אל רב הקהילה לברכת פרידה בטרם יצא לדרכו הגורלית שתקבע את עתיד עסקיו לשנים רבות, הציע לו הרב שבביקורו בירושלים ינכס לבקש ברכה מהגה"צ ראש הישיבה הג"ל.

ואכן בהגיעו לירושלים זכר הצעיר את אותה המלצה, ונכנס אצל הרב שליט"א וביקש ברכה להצלת העסק, אמר לו הרב - כפי שעונה לאנשים רבים - שאין כאן 'הוקוס פוקוס...' ובשביל חלות הברכה שתתפוס ותועיל, צריך הוא להכין לה 'כלי טוב, בקבלה טובה שיגבל על עצמו. ומה אקבל על עצמי? - תתה האיש.

'תפילה בציבור!' - ענה הרב על אתר. האיש סבר וקיבל, ואכן זכה ברוך השם להצלחה מופלגה, עסקיו חזרו לשגשג בתוך תקופה קצרה למעלה מן המסוער, ונעשה לאחד מעשירי העיר בולטימור.

והנה כעבור שנה 'קפץ' שוב לביקור קצר בארץ הקודש לראג עסקיו, וכמוכלן לא שכה להיכנס שוב אל הרב שליט"א להודות לו על ברכתו הטובה, הוא סיפר במשך כל אותה שנה החסיר 'תפילה בציבור' פעם אחת בלבד! - תיכף קם הרב בצדיק מכיסאו ונשקו על ראשו, ברוב אהבה וחביבה!

באותו ביקור בזק התלווה אליו גם חברו הצעיר, שהתרגש מאוד לנוכח הקירוב הגדול שזכה בחיבור, וביקש גם הוא ברכה. ענה לו הרב: אותה תשובה שעניתי לחברך בשנה שעברה, אקטואלית גם בשבילך, כשתקבל עליך להקפיד על 'תפילה בציבור' אניק לך ברכה טובה! תיכף קיבל על עצמו גם החבר, להתפלל שלש תפילות ביום בציבור. והנה - מסיים האיש האורח את סיפורו המפעים - לאחר שנה נוספת התברר שהחסיר החבר שלושה פעמים בלבד תפילה בציבור! שניים מתוכם בסיבה דחופה, והשלישית ללא סיבה חשובה...

וכיום בעקבות אותה קבלה טובה נעשו שניהם 'בעלי תשובה' גמורים, ומשתתפים בכל השיעורים שבבית הכנסת בימות החול ובשבתות, ונעשו חלק מן הקהילה החשובה, בהקפדה מלאה על קבלתה בחמורה. ללמדך כח 'תפילה בציבור', שיש בכוחה להחזיר את ישראל בתשובה שלמה, לפני אבינו שבשמים!

• • •

חבורה אחת יצאה 'נסיעה' למקומות הקדושים שבארץ הגליל, הם היו 'מנין' של עשרה אנשים יחדיו, שהתפללו בציבור בכל מקום לישועת הכלל והפרט.

בדרכם חזרה נצרך אחד מן החבורה להישאר בצפון הארץ, ונשארו תשעה אנשים בלבד. הנסיעה השתרכה לאיטה, פקקים ארוכים הזדנבו בדרכים, השעון נקף שעה אחר שעה, כדרכה של נסיעה בינעירונית בשעות אחר הצהריים בין כבישים עמוסים ופקוקים.

שעת השקיעה הלכה והתקרה והם עדיין לא התפללו מנחה, כראות החבורה שכנראה לא יגיעו למחוז חפצם בטרם תשקע החמה נצרכו להתפלל מנחה בדרך.

ברם, בהיותם רק 'תשעה' אנשים בלבד, נחסר להם יהודי נוסף 'עשירי למנין'. הנהג האדיב שהסיעם בטנדר הגדול היה אדם מסורתי, והחלו לדבר על לבו ולבקשו להצטרף עמם כעשירי למנין לתפילת המנחה.

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט | העלון הועלה להפצת העלון | לקבלת העלון בכייל (דוא"ל) נא לשלוח לכייל הפצ"ב

		<p>גרפצ'יק טל: 02-5002321</p>	<p>לע"נ החבור שמואל סאיר ז"ל בן יבלחסי"א רבי שרז"ל יצחק ולב"ע יח נסלו תנצבה.</p>	<p>לע"נ מרת חיה סאסא בת לאה ולב"ע י סיון תנצבה.</p>	<p>שרה שיינדל בת סילה רחה להצלחה בכל העניינים</p>	<p>האחים יקרים העומדים תמיד לימיני רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים</p>	<p>יוסף בן סילה רחא לרפואה שלימה</p>	<p>לע"נ הרב יעקב מיכאל זצ"ל בן החבר הרב ר' ישראל זצ"ל מייער ולב"ע יח אלל סג"ל תנצבה.</p>
--	--	-----------------------------------	--	---	---	--	--	--

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך פוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוריק ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה.
Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

לתגובות הערות: שגיא 064-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:25

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:26

ר"ת: 17:59

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 582 30.12.2022 - ו' טבת תשפ"ג

וְיָדָא אֶת הָעֲגֻלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וְתַחֲי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם (מה,כז)

פְּרִנְשֵׁת - וְיִגְעַל

וְיָדָא אֶת הָעֲגֻלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וְתַחֲי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם (מה,כז)

רש"י: סימן מסר להם במה היה עוסק כשפירש ממנו? בפרשת עגלה ערופה. מדוע בחר יוסף דווקא ברמז הזה? אומר הרבי מלובאוויטש רעיון גדול: יוסף יודע שיעקב לא יאמין שהוא חי במובן הרוחני. יעקב יעריך בכאב כי מסתמא יוסף נראה כאחד מאנשי ערוות הארץ ח"ו. זה לא יתכן אחרת. יוסף צופה זאת מראש ומסביר לאביו מאיפה לקח את הכוח לשרוד את כל השנים.

הרעיון של פרשת "עגלה ערופה" הוא, שכאשר אדם יוצא מהעיר, הוא נמצא תחת האחריות של זקני העיר. ולכן מוטל עליהם ללוות אותו עד העיר הבאה ולתת לו אוכל ומזון להוצאות הדרך. העובדה שאבא שלו נפרד ממנו דווקא בווארט הזה, לימדה את יוסף כי אבא שלו מתכוון לומר לו (בדרך נבואה): 'אני אתך. אתה לעולם לא מתמודד לבד. בכל חוויה נוראה שתעבור עליך בשנים הקרובות עד שתשוב מהדרך הארוכה הזו - הנך תחת אחריות!'

יש להוסיף כי הרעיון הזה מקבל עוצמה כפולה בזכות דעות שונות במפרשים האומרות דבר נורא. יעקב לא רק לימד אותו פרשת עגלה ערופה, אלא (באופן נבואי, באינטואיציה נוראה של אבא) (קיים את הפרשה בפועל. הוא ליווה את יוסף בפועל מביתם בחברון עד העמק ושם נפרדו. כך שיעקב קיים בפועל את המצווה של זקני העיר ללוות את ההולך עד שייצא מהעיר בשלום. (הרב שניאור אשכנזי שליט"א)

הא לְכֶם זֶרַע וְזֶרְעָתְכֶם אֶת הָאֲדָמָה (מו,כג)

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן רמז 'הא לְכֶם זֶרַע' הא ר"ת ה'כנסת אורחים, שע"י שמכניס אורחים יזכה לזרע בר קיימא. ומסופר על אישה אחת שלא היה לה ילדים, שהלכה לרב מסלונים בליל שבת קודש בפרשת ויגש, והיה לומד הרב בדיוק בפסוק זה, וייעץ לאישה שתלך לרב מנעשכ"ז, וכך עשתה, וייעץ לה לשתות עשה הנקרא 'היי' וציווה שתבשלם במים ותשתה אותם, ובע"ה תפקד בזרע בר קיימא, וכשחזרה לביתה, שאלו אותה בני ביתה? מה אמר לך הרבי? ולאחר שסיפרה את אשר ציווה אותה, צחקו עליה, ושכנתה ששמעה זאת, ביקשה מן העשב כי היתה צריכה לאותה ישועה, ובישלה את העשב במים ונפקדה בזכות אמונת חכמים שהיתה לה. ('דרך אמונה')

ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו (מה,א)

מפרש רש"י, שיוסף לא יכל להתאפק, ורצה להתגלות לאחיו, אולם לא יכל לסבול שמצרים היו נצבים עליו בשעה שהוא מתוודה לאחיו. אך קשה, שאם כן לא היה צריך לכתב בפסוק 'ולא יכל יוסף להתאפק', אלא 'ולא יכל לסבל את כל הנצבים עליו', ואילו בפסוק מבואר שיוסף לא יכל להתאפק 'מחמת' כל הנצבים עליו.

ומבאר ה'משך חכמה', שבעקרון יוסף יכל להמשיך להתאפק ולהמשיך למשוך את האחים, והיה בזה גם תועלת טובה אם היה מושך אותם עוד קצת, שהרי חטא האחים היה "בהתחננו אלינו" ולא שמענו אליו. יוסף התחנן על נפשו והאחים לא התייחסו אליו. והתיקון של החטא היה על ידי שיוסף ימשך אותם, ויהודה יתחנן ויוסף לא ישמע, ואחר כך כל האחים יבקשו על נפשם, ולא ישמע אליהם, עד שירד יעקב בעצמו למצרים להתחנן, ולאביו היה מתגלה, וכך היה מגיע תקון החטא לחלוטין, ומחמת שלא עשה זאת, היו צריכים בהמשך הדורות לתקן את אותו החטא על ידי עשרת הרוגי מלכות.

ומדוע יוסף לא עושה זאת, ולא נותן להם לתקן את כל החטא? למה הוא התגלה אליהם טרם זמן? אומרת התורה – 'ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו'. מה שיוסף התגלה טרם הגיע הזמן ולא יכל להתאפק, היה מחמת כל הנצבים עליו, כי הגויים ראו את האכזריות שנמצאה ביוסף, שאיננו שומע לתחנוניהם של אחיו ומתעלל בהם, וכבר הגויים הרגישו שזה לא מוסרי.

ולכן יוסף אמר: קדם כל צריך שלא יהיה חלול ה'. על אף כל החשבונות של תיקון החטא, אמר יוסף: קדם כל צריך להיות בן אדם, שלא יחשבו מצרים שאני כזה אכזרי. וזה שאמר 'ולא יכל להתאפק', מדוע? 'מחמת' כל הנצבים עליו.

וידוע הנאמר החסידי על מה שנאמר 'לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם יָרֵא שָׁמַיִם' – לא הפשט הוא שאדם צריך להיות קודם כל ירא שמים, אלא לְעוֹלָם קודם כל צריך להיות אדם. קודם כל תהיה 'אדם' ואחר כך 'ירא שמים'.

רבי משה פיינשטיין, ראש כל בני הגולה, התפלל בישיבה, והנה הזדמן למקום יהודי ששמע אודות הרב פיינשטיין, ונסע לישיבה כדי לראות את הרב. התפלל היהודי שחרית בישיבה, ופנה לאחד מהמתפללים בבקשה להראות לו את הרב, והאדון הצביע לעבר הרב, והאיש נדהם. התברר, שכמה רגעים קדם לכן, נגש אליו ר' משה והושיט לו את ידו לברכת 'שלום עליכם', אבל האורח חשב שזה עוד קבצן, ומהר להוציא מטבע ולתת לידו של העני, וברוב ענוותנותו של ר' משה נטל הרב את הכסף והודה לאיש והלך, וכל זאת כדי לא לגרם לבושה ואי נעימות לאותו אדם. אשרי העם שככה לו, שזוהי דרכם של גדולי התורה שדבר ראשון הם 'אדם', עוד לפני שהם ראש ישיבה. (יד בתורה).

לפנינו ספור דומה אך שונה שהתרחש עם מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל. היה זה בשעת ערב מוקדמת, בעיצומו של קיץ תשמ"א. בדלת הבית ברחוב חזון איש 5 בבני ברק נקש יהודי, שבימים כתיקונם מסובב על הפתחים. הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל פתח את הדלת, וחיש קל זהה את האיש, שנוקש כאן מדי פעם ומבקש צדקה. הרב שטיינמן העניק לו מטבע והלה הלך לדרכו, אלא שכעבר שתי דקות שב ונקש בדלת. הרב שטיינמן שב ופתח את הדלת, והחווה בידו כאומר 'כבר נתתי לך'.

להפתעתו המרובה הלה הסביר כי הוא מבקש להיכנס לשוחח, וכשנכנס סיפר כי הוא מבקש להכניס את בנו ללמוד בשנה הבאה בישיבת פוניבז' לצעירים – תחת ידיו האמונות של ראש הישיבה. הרב שטיינמן כדרכו, הגיב כי אינו מתערב בנושא שבסמכותו הבלעדית של הגרמ"י לפקוביץ' זצ"ל, אך הסכויים קלושים ממילא – כי המחזור מלא עד אפס מקום.

ובכל זאת, התעניין הרב שטיינמן ובקש להבין: 'תמהני עליך, הן נקשת בדלתי אך לפני שתי דקות לקבץ צדקה ולא דברת עמי בנושא זה דבר. האם בשתי הדקות הללו עלה הדבר ברעיונדך?' אותו יהודי כחכם בגרונו במבוכה, והשיב כי גם בפעם הקודמת שנקש בדלת, רצה לשוחח עם ראש הישיבה בעניין בנו, לפעל כדי שיתקבל לישיבה. אלא שכשראש הישיבה העניק לו מטבע בחשבו כי הוא בא כרגיל לקבץ נדבות, הרהר כי כדאי לקחת את המטבע, ואף להשלים 'סיבוב' קבוצ נדבות בין שכני הרב לבניין, ואחר כך לשוב ולדבר על הנושא לשמו הגיע – קבלת בנו לישיבה.

כשהרב שטיינמן שמע את הדברים – החזיר כסיד. לפתע התברר לו, שבעת הנקישה הקודמת – אותו אדם לא הגיע הפעם לקבל צדקה כמנהגו, אלא הגיע לשוחח על נושא חשוב פי כמה – על נפש בנו יקירו וקבלתו לישיבה. 'אוי ואבוי, הפכתי אותך למקבץ נדבות!' – לחש ראש הישיבה בחרדה, 'אני מבקש את סליחתך, אוי לי שפגעת בך'.

'אין צרך להגזים', נענה הלה, 'הלא ראש הישיבה צודק, אני מקבץ נדבות, זו פרנסתי וזה מקצועי כבר רבות בשנים... אלא שהפעם באתי למטרה אחרת. אך למרות ההסבר, לא נחה דעתו של הרב שטיינמן. 'ראה נא, פגעת בך, ועלי למצא כל דרך לכפר על העניין. כפי שאמרת, בדרך כלל איני מתערב בקבלת בחורים לישיבה והדבר אינו בסמכותי. אך הפעם, הואיל ופגעת בך – אחרוג ממנהגי'.

מכאן ואילך החל הרב שטיינמן במלאכת שתדלנות נפלאה, שנמשכה לאורך שנים ארוכות למען אותו בחור, בנו של "מקבץ הנדבות בדרך כלל אבל לא הפעם". באותה שנה התקבל הבחור ללמוד בישיבת פוניבז' – כשהרב שטיינמן משמש כרבו, ועוקב אחריו מדי יום ביומו במסירות נפלאה ויוצאת דפן. לכל אורך שנת הלמודים התמסר אליו הרב שטיינמן כאלו הוא בנו, השקיע בו את מיטב הכוחות והמאמצים, כדי שיגדל ויתפתח בתורה וביראת שמים.

אך הרב שטיינמן לא הסתפק בכך, עדיין חש כי לא כיפר כראוי על הפגיעה באביו. ולפיכך, כשעמד הבחור לעלות לישיבה גדולה, נגש הרב שטיינמן מיזמתו לאביו, ודן עמו על עתיד הבן. כשהתברר שהמקום הטוב ביותר למען הבן הוא להמשיך בישיבת פוניבז' הגדולה, פעל הרב שטיינמן כדי שיתקבל בה אף שבדרך כלל נמנע מללחוץ בעזרת מעמדו. ואותו בחור, קם והיה לאחד ממרביצי התורה המפרסמים בדורנו. נקל לשער כי ההתפתחות המרשימה של הנער הנה פרי רוחו ועידודו של הרב שטיינמן, שלאורך כעשור ראה את הבחור הזה כבנו, השקיע בו כל כח ומאמץ, ופעל עבורו בכל עת. (בך בטחנו)

וּבְנֵי דָן חָשִׁים (מו,בג)

החסיד רבי יעקב יצחק מברזין בא לפני הסבא קדישא מרודשיץ ותינה לפניו את צערו, כי כל בניו מתים בילדותם ואף אחד מהם לא מתקיים. ציווהו הצדיק לבוא לפניו כשעתידה אישתו לילד ושאל אותו על שם אביו. השיב החסיד: "שם אבי היה ירמיה". ציווה הרבי לקרוא לבן שיולד בשם: "חיים ירמיה". והוסיף לו משפט סתום: 'וּבְנֵי דָן חָשִׁים'. היו הדברים לפלא בעיני החסיד, אך לא ההין בנפשו לשאול את הרבי על כך. כשבא לביתו, נולד הבן שנקרא כדברי הרב והוריו גידלוהו בנחת. סיפר החסיד את העניין לתלמידי חכמים וגאונים, ואף אחד מהם לא ירד לסוף דעתו של הרבי, עד שהגיע למסקנה שהרבי ברכו שמבן זה יהיו לו הרבה נכדים, כפי שנאמר על דן שחושים היה בנו היחיד, וממנו יצא שבט מרובה באוכלוסין. ואכן כך היה, מהבן חיים ירמיה יצאה משפחה ענפה. ('שבת טיש')

וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי אֵלֶּכָּה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטֶרֶם אָמוּת (מה,כח)

בתורה אין מילים מיותרות... מה זה "וְאֶרְאֶנּוּ בְּטֶרֶם אָמוּת"? תלמידי ר' אלחנן וסרמון הגיעו לעשות את ראש השנה אצל רבו מרן החפץ חיים... אחרי כל התפילות, במוצאי יום הדין הגדול והנורא, פנה החפץ חיים לתלמידים ואמר להם: יעקב אבינו הבין שיוסף הצדיק חי במצרים בניסיונות כל כך קשים... ערוות הארץ!! והוא עמד בכל הניסיונות הללו, ונשאר צדיק!...

אמר יעקב אבינו: אני רוצה ללכת לראות אותו עכשיו, כי אני בטוח שכאשר נגיע לשמיים, אני כבר לא אוכל לראות אותו... פחד פחדים!!! יעקב אבינו בטוח שהגן עדן שלו לא מתקרב לגן עדן של יוסף. יש הרבה סקטורים בעבודת ה'... יש עמודי תורה... יש עמודי תפילה... יש כאלו שקמים חצות, ויש כאלו שמחלקים מזון לנצרכים, ויש כאלו שרוקדים ברחובות... אינשי בדיחי אנן! אבל עיקר הגן עדן לא נקבע אלא לפי הניסיונות!!!

כשהחפץ חיים אמר את הפירוש הזה לתלמידים של ר' אלחנן וסרמון, הוא פנה אליהם ואמר להם: אני יודע שבדור הזה יש הרבה ניסיונות קשים... ואם אתם נמצאים פה, אתם עומדים בניסיונות קשים... אשרי שזכיתי לשהות במחציתכם בראש השנה, משום שחוששני שלא אזכה לראותכם בעולם הבא... אם כך בדורו של החפץ חיים... מה נאמר בדור שלנו?

זכינו בדור שלנו, שהוא הדור הכי עמוס ומפוצץ בניסיונות, עד כי נראה שאם נחבר את כל הניסיונות מאז בריאת העולם ועד סופה, לא היו ניסיונות לכלל האנושות כמו בדור הזה! אין כזה מושג היום של 'הוא בא מבית טוב'... גם ילד חמד ששמרו עליו כמו אתרוג, נחשף אצל החברים שלו לאיפון, כל התאוות, כל החשקים, כל האפשרויות ברגע! זה רכז מתומצת של ניסיונות שאף יהודי מלבד הדור שלנו לא חוה, לא עבר, ולא עמד בהם...

'דור הניסיונות' כפשוטו!!! כל בר דעת מבין שמצרים שנקראה 'ערוות הארץ', היא בכלל לא מתקרבת להתחרות עם האיפון... זה פשוט לא כוחות! מי בכלל יוכל לעמוד במחיצתו של יהודי פשוט מהדור שלנו שעומד בניסיון? מי בכלל יזכה לראות אותו? אין לנו אפילו טיפה של מושגים אילו יהלומים מחלקים לנו. ('אפריון שלמה' גיליון 368)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רות.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רות, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן
יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת
עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל,
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן
רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה
רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה
ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת
ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר
בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 713 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 603 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל ב' טבת תשפ"ג

999 ה'תשפ"ג

ויג'ש - תוכן ענייני הפרשה

- (א) מפגש יהודה ויוסף (כדי להשיב את בנימין לאביו).
- (ב) יוסף מתוודע לאחיו: "אָנִי יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חַי", אחיו נבהלו, ויוסף ניחמם, מנשקם, ומשלחם עם עגלות להביא את יעקב ואת בני ביתו, לאכול מטוב מצרים.
- (ג) ירדת יעקב ובניו למצרים: בבאר שבע זבח יעקב לה', וה' נגלה אליו, והבטיחו... "אָנֹכִי אֶרְדֶּה עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה (שהשכינה שורה תמיד על יעקב אבינו) וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה..." (מו, ד-ח).
- (ד) שמות שבעים נפש הבאים מצרימה, וְיָאֵת יְהוָה שְׁלַח לְפָנָיו" (מו, ח-כח).
- (ה) המפגש בין יעקב ליוסף (מו, כח, לג).
- (ו) פגישת יעקב ובניו עם פרעה וקבלת נחלה בגושן.
- (ז) מפגש יעקב עם פרעה וברכתו.
- (ח) יוסף ושלטונו במצרים בשנות הרעב.

"וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדָבָר נָא עֲבַדְךָ דָּבָר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי וְאֵל יַחַר אַפְּךָ בְּעַבְדְּךָ כִּי כְמוֹךָ כִּפְרָעָה" (מד, יח)

כששמעו השבטים את הסכמת יוסף, שהגם שהבין צדקתם ואמר להם (מד, יז): "וְאִתְּם עָלוּ לְשִׁלּוֹם אֶל אֲבִיכֶם", מכל מקום רוצה להחזיק בבנימין לעבד ואומר בפירושו: "הוא יְהִי לִי עֶבֶד", היינו שכוונתו אינה להחזיקו חס וחלילה במאסר או לשעבדו בעבודת פרך כדי לייסרו על הגניבה, כי גם הוא מבין שזו עלילת שווא, אבל רוצה הוא בבנימין שיהיה שומר ראשו... אז הבין יהודה שזה לא בא עליהם על ידי מכירת יוסף אלא על ידי חטאו לאביו, במה שעבר על ההבטחה להחזיר את בנימין ולהציגו לפני אביו, ועתה הסכים להשאירו במצרים כמו שאמר (מד, טז): "הֲנִנּוּ עֲבָדִים לְאֲדֹנָי גַּם אֲנַחְנוּ גַּם אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ". ובה תתיישב תמימת המפרשים, למה היו עצמות יהודה מגולגלות בארון מחמת הנידוי (כמובא ברש"י דברים לג, ז)? הלא הוא קיים דבריו והחזיר את בנימין! ולפי זה שהוא הסכים שלא להחזירו. אז התחכם יהודה ללכת בדרך אחרת!...

מסופר על רבי זושא זצ"ל, כשפגש באדם רשע התחיל להתוודות באומרו: "זושא זושא, מה תחשוב, שלא יודעים בשמיים מה שעשית במקום פלוני ביום פלוני? ומה אתה חושב, שהקב"ה ותרן וימחל לך בלא תשובה? הלא סופך לסבול בגהינום!" כך וכך הוסיף בהרבה דברים שבהם נשפטים הרשעים ובכה בכי רב, עד שהתעורר לב האיש ונפל לרגליו וצעק: "רבי קדוש, אני החוטא בזה ואני את כל זה עשיתי. החזירני בתשובה!"

כך עשה עכשיו יהודה. וזהו שאמר: "וַיִּגַּשׁ אֵלָיו" - אל עצמו, "בִּי אֲדֹנָי" - החטא הזה והזה, ופירט את החטא והעונש כנ"ל. וזהו שאמר: "יְדָבָר נָא עֲבַדְךָ דָּבָר" - הדברים הקשים והחטאים, "בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי" - שגם אתה תשמע. לא שדיבר באוזניו, שוודאי אין זה כבוד למלך, אלא שגם על מה שהתוודה לפניו, גם כן ביקשו: "וְאֵל יַחַר אַפְּךָ בְּעַבְדְּךָ". וסיום הוידוי הוא "כִּי כְמוֹךָ" - כמו שאתה עושה, "כִּפְרָעָה" - כך יפרעו וישלמו לך מן השמים. ופירט כל פרשת הקשיים והעלילות שעשה וגרם להם המושל הזה וסיפר אותם על עצמם, והוא אשם בזה וודאי יפרעו עונשו בעד זה, ואז "וְאֵל יַחַר אַפְּךָ" - כל יוסף להתאפק.

[בן לאשרי ברכה משולשת]

במפגש הטעון בין יוסף לאחיו השבטים, לאחר שיוסף מתוודע אליהם ואומר להם: "אָנִי יוֹסֵף" - נבהלו מפניו, ומיד אומר להם יוסף (מה, ה): וְעַתָּה אֵל תַּעֲצְבוּ וְאֵל יַחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי מִכְרַתְּם אֶתִּי הִנֵּה כִּי לְמַחֵה שְׁלַחְנִי אֱלוֹקִים לְפָנֵיכֶם".

שני עניינים חשובים יש לנו ללמוד מדברי יוסף אומר רבי ברוך אברהם טולידאנו זצ"ל (אמרי ברוך): א. על אף התוכחה החמורה שהוכיחם, עד כדי שנבהלו מפניו, מכל מקום חזר אחר כך לנחמם ולדבר על ליבם, לפייס דעתם שלא ייעצבו, וכמאמר חכמינו: "לעולם תהיה שמאל דוחה וימין מקרבת", דהיינו שיש להשתמש בקירוב לאחר הריחוק, ואדרבה את הריחוק לעשות בחינת "שמאל" והקירוב בחינת "ימין".

ב. שאדם יבין שמקרי הזמן, אף מה שנראה לו רע, ובפרט אם קורה לו בעת עוסקו במצווה - הם רק לטובה. וכך אמר להם יוסף: אילולא אתם, שמכרתם אותי הנה, היאך הייתי מגיע למדרגה כזו ולמצב שבו אציל את העולם מכיליון ומרעב? (ומובא במדרש שיעקב היה אמור לרדת בשלשלאות למצרים ומכירת יוסף היתה על מנת שיקבל כבוד מלכים כשיעקב ירד מצרימה).

משל לאחד שאמר לבנו: "לך והבא לי עשב פלוני לרפואתי". והבן הלך ונודע לו שאי אפשר להשיג את העשב, רק אם יעבור דרך מסוכנת שבה שוכנות חיות רעות, ומכל מקום קיבל עליו להמשיך השליחות ותלה עיניו למרום שיצילנו מהחיות. ויהי בדרכו ותפסוהו ליסטים שהיו בדרכם לעבור בדרך המסוכנת שבה חיות רעות, ומכיוון שהיו מצויידיים בחרב ובחנית לא חששו לעבור. והנה תיכף בעוברם תפסום אנשי השלטון, והלך ומצא את העשב וחזר לאביו. נמצא שמה שהיה נראה לאותו נער כצרה וסכנה, התברר בסוף שלמעשה זו היתה הצלתו, כי באמצעות שהיה בחברת השודדים והליסטים ניצל מהחיות הרעות. כך גם כן ניחם יוסף את אחיו: הסכנה שבה הכנסתם אותי, זו היתה למעשה ההצלה.

והנה, בפרשת ויחי אומר יוסף שוב לאחיו השבטים (ג, יט-כ): "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אֵל תִּירְאוּ כִּי הִתַּחַת אֲלֵקִים אָנִי. וְאִתְּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֲלֵקִים חֲשַׁבָה לְטָבָה לְמַעַן עֲשֶׂה פִּיּוֹם הַיּוֹם לְהַחִיית עַם רַב". ומעשה באיש זקן שחי בכפר סיני, בדלות גדולה יחד עם בנו הצעיר וברשותו היה סוס אחד, שהיה מתפרנס ממנו, זה היה כל רכושו. יום אחד ברח הסוס. באו זקני הכפר לנחמו, אמר להם האיש: "מי אמר שזה רע ומי אמר שזה טוב". למחרת שומעים רעש חזק ועם גל עצום של אבק, אמר הזקן לבנו הצעיר עלה למעלה והראה מה זה הרעש. הביט לעבר הרעש וראה עשרות סוסי פרא בדרכם לכיוון שלהם. מיד האב ובנו פתחו את שער החצר הגדולה ונתנו לכל הסוסים בזה אחר זה להיכנס, כשהסוס שלהם מוביל את סוסי הפרא לביתם.

למחרת באו זקני הכפר לברכו. אמר להם: "מי אמר שזה טוב ומי אמר שזה רע". התחיל בנו הצעיר לאלף את הסוסים. באחד הימים רכב בנו של הזקן על סוס, נפל ושבר את רגלו. באו זקני הכפר לנחמו. אמר להם האיש: "מי אמר שזה רע ומי אמר שזה טוב". לאחר מספר ימים החלה מלחמת העולם הראשונה. באו אנשי הצבא לגייס את כל הצעירים למלחמה. ואכן כל בני הכפר גוייסו לצבא, חוץ מבנו בשל רגלו השבורה. למותר לציין שאף אחד מהצעירים לא שב מהמלחמה, והשבר ברגל היתה הצלתו.

ולכן טוב או רע זה בעיני המתבונן בלבד! אבל בהשגחה של בורא העולם אין הרי רע כי 'כל דעביד רחמנא לטב עביד'! והכל, אבל הכל הוא לטובה!!!

וַיִּגַשׁ אֵלָיו יְהוּדָה (מד, יח) - מה שבפה ומה שבלב האדם - סיפור עם מוסר השכל

אחד מבני הקהילה בג'רבא, יהודי זקן ירא אלוקים וסר מרע, הצטיין בקורטוב גדוש של תמימות. אותו אדם ניגש היה מפעם לפעם אל הגאון רבי כלפון משה הכהן זצ"ל ושואלו בתמימות שאלות זרות ומוזרות שכל השומע יצחק להם, אך רבי כלפון תמיד היה עונוהו בחביבות ובמאור פנים ואינו דוחהו וכועס עליו כלל.

באחת הפעמים, פנה אל רבי כלפון ותואנה בפיו: "רבי! רוצה אני לתבוע לדין תורה את... הלבנה!" הרב שהכירו וידע את האיש ואת שיחו, לא צחק ובלם פיו. "לכל מקום אשר אני פונה והולך, הלבנה הולכת בעקבותי, עוקבת אחרי, ונוטלת ממני את הפרטיות!" נימק האיש את תביעתו. במקום לסלקו מעל פניו, נהג עמו הרב בעצתו של דוד המלך "עם גְּבַר תָּמִים תִּתְמָם" (תהלים יח, כו). "שמעתי טענתך", אמר הרב "כעת עליי לשמוע מה בפי הלבנה. שוב לביתך. בערב, כשתצא הלבנה, נשמע מה בפה, ומחר תבוא ותשמע מה ענתה, ואז נפסוק כפי ראות עיני הדיין".

הלך האיש לביתו ושב למחרת היום. אמר לו הרב "בא וראה כמה גדולים דברי חכמים, שאסרו לשמוע צד אחד בלבד! הידעת שאף ללבנה יש טענה עליך? מאשימה היא שאתה הוא זה שהתחיל להתגרות בה!" "אני? ממה האיש "מה פתאום, היא זו שְׁנַסְרְכָת אחרי לכל מקום! אני הולך, והיא הולכת עמי. עוצר, ועוצרת. פונה והיא פונה אחרי!"... "ומה תענה", אמר הרב "על טענת הלבנה, האומרת בצדק שמעולם לא התחילה ללכת אחריך עד אשר החילות להביט לעברה?!" "ובכן, מהיום והלאה", יעצו הרב "הפסק להביט בלבנה, ותיווכח לראות שגם היא תחדל מללכת אחריך ולהכנס לתחומך האישי"... עשה אותו תם כמצוות הרב, ומני אז לא נשמעו עוד טענות בפיו...

כאשר נוכח יהודה לראות כי בדרכים הרגילות לא יצלח לשנות את יחסו של שליט מצרים, לפי רבנו האור החיים' הקדוש הוא מנסה לפעול בדרך פסיכולוגית. כיצד הוא עושה זאת? הוא משתמש בכלל שניסח שלמה המלך בצורה ציורית "כַּפְּמִים הַפְּנִים לַפְּנִים - כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם" (משלי כז, טו). במשפט זה מתגלית הבנתו המדהימה של החכם מכל אדם בדקויות הרגש האנושי. לפי הסברו של הגאון מוילנא, שלמה המלך מתכוון לומר כי "כמו המים המראים פני האדם כפי שמראה עצמו למים, אם יעקם פניו, גם המים יראו כן; כן לב האדם לאדם. אם לבו טוב לאדם - אותו אדם הוא גם כן טוב עמו אף שאינו יודע לב".

ואומר הגאון מוילנא על דרך השלילה את הפסוק: "וְאִישׁ מְזֻמָּת יִשְׁנָא" (משלי יד, יז), וכך הוא מסביר: מי שחושב מחשבות רעות בלבו, גם אם לא יגלה לחוץ מחשבתו, ואף שאין אדם יודע מה שבלבו של אדם, הוא ישנא, כי 'כמים הפנים לפנים' וגו'.

בדיוק באופן הזו משתמש יהודה בגישתו לפני יוסף. בלבו שלו, הוא יוצר שינוי יחס כלפי המושל המצרי המתעלל בו ובאחיו. הוא מביא את עצמו לחוש סימפטיה כלפיו, ועל פי הכלל של "כַּפְּמִים הַפְּנִים לַפְּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם", חייב היה להיות שבאופן אוטומטי גם המושל המצרי יתחיל לחוש אהדה כלפי יהודה, העומד לפניו להתחנן על חיי בנימין! וכך כתב רבנו האור החיים' הקדוש: "ולזה נתחכם יהודה להטות לב יוסף עליו לרחמים, והקריב דעתו ורצונו אליו לאהבו ולחבבו, כדי שתתקרב דעתו של יוסף אליו לקבל דבריו ופיוסו. והוצרך לעשות כן לצד שמן הטבע לא יחבבו בני יעקב עובדי עבודה זרה... לזה הוצרך לפי שעה להפוך המוטבע, ולהגישו בלבבו". בנסיון להסביר את התופעה הפלאית הזו, מבאר האור החיים' לקמן בחומש שמות (ג, יא): "הלבבות ישכילו בנעלם אם לאהוב אם לשנוא, כי כפי אשר יכין האדם לבו לאהוב חברו, כמו כן יתבונן לב חברו לאהוב אותו".

מגלה לנו כאן האור החיים' תגלית המסוגלת לחולל מהפך במערכת המורכבת של יחסי אנוש. לדבריו, המפתח ביחסינו עם הזולת נתון בידינו! אדם יכול ליצור את היחס של חברו אליו, אם רק יִשְׁנָה את גישתו אליו.

צורת ההתנהגות של האחד מזמינה תגובה דומה. נסו למשל לענות בלחש כשצועקים עליכם, רוב הסיכויים שתקבלו תגובה שקטה ונעימה יותר.

המפליא הוא, שניתן לחולל שינוי בלבו של הזולת גם מבלי ליצור עמו קשר גלוי, עד כדי כך שאפשר לשנות יחסי חברות לטוב ולמוטב בעזרת מחשבה בלבד!

ראובן ויחזקאל מסוכסכים היו מזה זמן רב. הכל החל בשל תקרית פעוטה של אי הבנה, אשר גררה אותם למצב רוח זועף וחוסר תקשורת. בסתר לבו, רצה ראובן להשיב את השלום על כנו ולהמשיך בחברות ההדדית ששררה ביניהם. אי לכך, השיח תקוותו בפני ידיד קרוב וחכם, וביקש עצתו. עצת זהב העניק לו אותו ידיד נבון: "שבור את הקרח החוצץ בתוך לבך, שנה את גישתך הפנימית כלפי אותו חבר, וחשוב עליו רק מחשבות טובות וחיוביות, ואז תראה שבאופן פלאי, ללא מלים, תזרום התחושה החמימה אל לבו של החבר, יתחולל אצלו מהפך דומה, והוא ישוב אט-אט להיות חברך האוהב!" ולמרה הפלא, זה עבד, והידידות שבה ולבלבה לשמחת שניהם.

רבנו יוסף חיים זצ"ל בספר 'נפלאים מעשיך' מביא על כך משל נפלא: באחד הימים, בעודו עסוק בסידור ערימות החציר, קיבל איש הכפר מכתב מדודו. במכתב הוא מזמינו להגיע אל העיר הגדולה לביקור. בן הכפר עמד נרעש ונרגש מול הזדמנות הפז שנפלה בחלקו להגיע אל העיר הגדולה. מיהר ושיתף את חבריו וידידיו, בחוויה הגדולה שנוזדמנה לו. שמעו ידידיו בני הכפר ומעיניהם נשקפה קנאה גלויה.

משסיים את עסקיו רתם את סוסו לעגלה, נפרד ממשפחתו ומחבריו, ופנה לדרך. כשהוא מלוכלך מאבק דרכים, הגיע אל בית הדוד. "גש נא אל הכיור ושטוף את פניך וידיך", אומר לו הדוד. הוא ניגש, אולם כעבור דקה חוזר: "סלח לי דוד יקר, המים אזלו מן הכיור". הדוד מחייך למשובתו של הכפרי הנבער, ניגש אל הכיור פותח את הברז למול עיניו הנדהמות, והמים זורמים... גם האכילה לא היתה מלאכה פשוטה כלל וכלל. לא רגיל היה לאכול בכפית ובמזלג, ודקר את עצמו פעם אחר פעם, עד שהצליח להכניס לפיו משהו מן הצלחת... לאחר הארוחה, הציע לו הדוד לנוח קמעה מן הדרך והפנה אותו אל חדרו המוכן. נכנס הכפרי אל החדר וסגר את הדלת אחריו. והנה, הוא מופתע לראות מולו דמות אדם. לרגע רגז על דודו שהכניסו לחדר משותף עם אדם מכוער שכזה, אולם לאחר מחשבה שניה ביקש להראות לאותו פולש כי הוא אחיינו הבלעדי של בעל הבית. עמד ושרבב לשונו למול אותו מכוער. לתדהמתו, ההין הלה ברוב חוצפתו לשרבב אף הוא לשון כנגדו. כעס וביקש להרים את אגרופו, אולם הלה, שמגושם היה, הרים אף הוא את אגרופו. עמד בפרצוף נזעם, ואף הלה עמד כך כנגדו. "ד!"... נצטעק בקול. לשמע הצעקה, נבהל דודו ומיהר אל החדר. לתדהמתו, מוצא הוא את אחיינו עומד נזעם כולו, ומאיים באגרופיו. "מה קרה?" שואל הדוד בפליאה. "למה זה הכנסתני לחדר אחד עם מכוער ועצבני שכזה?" מתרעם בן הכפר. חייך הדוד בהבנה: "ודאי אתה הוא זה שהתחלת במריבה. הלא כן? נסה נא להתפייס, וראה מה יהיה". משראה כי אחיינו מהסס, אמר: "תן חיוך קלוש". חייך הכפרי חיוך מאולץ, והנה אף האיש שכנגדו חייך. חייך הכפרי חיוך עמוק יותר, והלה הגדיל את חיוכו. ביקש להתפייס כדרכם של ידידים, וניגש ללחוץ את ידו, התקדם צעד אחר צעד, הושיט את ידו, ונתקל במראה... אדם עומד מול ידידו ותמה על החמצת הפנים, על חוסר ההארה, על הזלזול ועל העצבנות, כדאי לו לנסות את דברי שלמה המלך ע"ה שאמר: "כַּפְּמִים הַפְּנִים לַפְּנִים, כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם". לבטח הוא יצליח למעלה מהמשוער. ועל זה אנחנו מבקשים בכל יום: "יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך".

“ולא יכלו אחיו לענות אתו, פי נבהלו

מפניו” (מה, ג) – הרגשת הסתירה והתוכחה

נפתח בסיפור מתנא דבי אליהו (זוטא, פרק יז). שָׁח אליהו הנביא: פעם אחת הייתי מהלך בדרך ממקום למקום, ומצאני אדם אחד שלא היה בו לא מקרא ולא משנה, והיה מתלוצץ ומלעיג בדברים ובא כנגדי. ואמרתי לו: “בני, מה אתה משיב לאביך שִׁבְשִׁימִים ליום הדין?” ואמר לי: “רבי, יש לי דברים שאני משיבו: בינה ודעת לא נתנו לי מן השמים שאקרא ואשנה”. ואמרתי לו: “בני, מה מלאכתך?” ואמר לי: “דייג אני”. ואמרתי לו: “בני, מי לימדך ואמר לך שתביא פשתן ותארגנו מצודות ותשליכהו למים ותעלה דגים מן הים?” ואמר לי: “רבי, בזה נתנו לי בינה ודעת מן השמים”.

ואמרתי לו: “מה להביא פשתן ולארוג מצודות ולהשליך לים ולהעלות דגים נתנו לך בינה ודעת מן השמים, ולדברי תורה, שכתוב בה (דברים ל, יז): “כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מֵאֵד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ”, לא נתנו לך בינה ודעה מן השמים? מיד הרים קולו ובכה והתאנח. ואמרתי לו: “בני, אל ירע לך, אלא כל שאר בני אדם באי עולם הם משיבים תשובה זו, אבל מעשיהם מוכיחים עליהם! ועליהם ועל כיוצא בהם ועל העושים כמעשיהם, מה אומר הכתוב עליהם (ישעיהו יט, ט)? “וּבְשׁוֹ עֲבָדֶי פִשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת וְאֲרָגִים חוֹרִי...!”

כמה נוקבים דברי המדרש (ילקוט שמעוני יחזקאל טז, וברשי" שם): היה הכומר עולה לביתו של אדם ואומר: “המולך שלחני אליך, ששמע שיש לך בנים רבים, מדוע אינך מקריב לו אחד מהם? טוב, הוא לא יכול להחליט לבדו. קורא לאשתו. “תשמעי, זה המצב. הגיע הזמן, חייבים להחליט. אז את מי נמסור? ראובן עוזר לנו בשדה, אי אפשר לוותר עליו. שמעון עצמאי, מתפרנס יפה. אי אפשר לגדוע את חיינו. יהודה לומד מקצוע, עתידו לפניו. לוי בתלמוד תורה. עוד מעט יחזור, תוכל לקחת אותו”.

אמר הקב"ה: לא די שאתה מקריב לעבודה זרה, מכל הבנים שיש לך אינך מקריב אלא את זה שלומד תורתך?! זה שאמר הנביא (יחזקאל טז, כ): “וַתִּקְחִי אֶת בְּנֶיךָ וְאֶת בְּנוֹתֶיךָ אֲשֶׁר לָדָת לִי וַתִּזְבְּחִים לָהֶם לְאֹכֹל...?”

ומה זה נוגע אלינו? נוגע, ועוד איך! אדם צריך לקבוע פגישה חשובה. למתי? הבה נראה: על חשבון העבודה, אי אפשר. על חשבון הארוחה, ודאי שלא. על חשבון השינה? גם לא. יש שיעור תורה - נבטלו פעם אחת, לא נורא.

והקב"ה אומר: מכל השעות ביממה הקרבת את השעה שלי?! הן ידועים דברי המדרש (בראשית רבה צג, י): אבא כהן ברדלא אמר: אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה. יוסף, קטנן של שבטים היה, ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, שנאמר (בראשית מה, ג): “וְלֹא יָכְלוּ אָחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ, כִּי נִבְהָלוּ מִפְּנֵיו”.

לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא, שנאמר (תהלים ג, כא): “אוֹכִיחֶךָ וְאֶעְרְכֶךָ לְעֵינֶיךָ”, על אחת כמה וכמה! מה נאמר כאן? פירש ה"בית הלוי" מבריסק זצ"ל: בנימין הואשם בגניבה ועמד להילקח לעבד. בא יהודה וביקש רחמים (בראשית מד, ל-לד): “וְעַתָּה כְּבֹאֵי אֶל עֶבְדְּךָ אָבִי וְהַנֶּעַר אֵינְנוּ אֲתָנּוּ, וְנִפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ. וְהִיָּה כְּרֹאוֹתוֹ כִּי אֵין הַנֶּעַר וְמֵת, וְהוֹרִידוּ עֶבְדֶּיךָ אֶת שִׁיבַת עֶבְדְּךָ אֲבִינוּ בְּיָגוֹן שְׂאֵלָה. כִּי אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי וְהַנֶּעַר אֵינְנוּ אֲתִי, מִן אֲרָאָה בְּרַע אֲשֶׁר מְצָא אֶת אָבִי”. כמה מרגש!
“ולא יכלו יוסף להתאפק, ויתן את קלו בבכי. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף - העוד אבי חי”?! (שם מה, א-ג).

אתם דואגים כל כך לאבא, בנים כה מסורים. גם אם מגיע עונש לבנימין, יש לוותר כדי לא לצער את אבא. הוא עלול למות מרוב יגון. ולמה לא חשבתם כך כשביקשתם להורגני וכשמכרתם אותי? גם אם חשבתם שהדין עימכם, כמה סבל גרמתם לאבא! “העוד אבי חי”, “ולא יכלו אחיו לענות אתו”, כי הראה להם סתירת טענתם מתוך דבריהם. ממני תבעתם לוותר עבור רחמים על אביכם, ואתם - חשבתם עליו?! וזהו: “לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא” - ממעשיו שלו עצמו! שנאמר: “אוֹכִיחֶךָ וְאֶעְרְכֶךָ לְעֵינֶיךָ” - אציב מערכה מול מערכה, ואז יסתתמו הטענות, לא תהיה תשובה. “ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו”!

לצדקה, להכנסת כלה, להחזקת תורה - מחשבים כל שקל. האם גם במכולת כך, בירקות ובאטליז?! הן אלו דברי המדרש (אסתר רבה ג, ד): “וַיִּסְיֵפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַרְעָ בְּעֵינֵי ה', וַיַּעֲבְדוּ אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת הָעִשְׁתָּרוֹת וְאֶת אֱלֹהֵי אֲרָם וְאֶת אֱלֹהֵי צִדּוֹן וְאֶת אֱלֹהֵי מוֹאָב וְאֶת אֱלֹהֵי בְּנֵי עַמּוֹן וְאֶת אֱלֹהֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה' וְלֹא עֲבָדוּהוּ” (שופטים י, ו), ואפילו בשותפות... אמר ר' אבא: לא תהא כוהנת כפונדקאית?! אמר רבי יוסי ברבי חנינא: אמר הקב"ה: לא עשאוני בני כל פתן הזה, שבא באחרונה?! אמר רבי לוי: משל לעבדו של מלך שעשה סעודה וזימן כל משרתי המלך, ולמלך לא קרא. אמר לו המלך: הלוואי והשווית אותי למשרתי!

יושב האדם ומשוחח כל היום, ואינו מתעייף. קם להתפלל, ועייף?! יושב ומשוחח כל היום, ואינו מתעייף. קם ללמוד, ועייף?! הוי: “ולא אתי קראת יעקב, כי יגעת בי ישראל”! (ישעיהו מג, כב).

וידוע הסיפור: במסעותיו לחיזוק הדת עבר הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל דרך כפר אחד. פנה לאכסניה יהודית, לשינה. ראה בעל האכסניה יהודי של צורה, חקר: “שמה שוחט הוא מר?” רבי ישראל השיב בחיוב. “מדוע?” “הגיעו אורחים”, סיפר האכסנאי, “רוצה אני לשחוט עבורם, והשוחט יגיע רק מחר”. כעבור כמה דקות פנה רבי ישראל לבעל האכסניה: “האם אוכל להחליף עימך כמה מילים ביחידות?” “ודאי, למה לא. מה העניין?” “אתה מבין, נתקעתי בדרך. יש לי לדמי האכסניה, אבל נחוצים לי עשרה רובלים לחזור לעיר. אם תוכל להלוותני - בדואר הראשון אחזיר...” פני האכסנאי קדרו: “בין כבודו, העולם מלא באנשים לא כל כך... אין זה אישי. אילו היה מדובר בכמה פרוטות... אבל עשרה רובלים...” חקר רבי ישראל: “ואילו היה מדובר בחמישה רובלים?” “גם אז...” השיב האכסנאי.

נד רבי ישראל בראשו, הוציא את ארנקו ופתחו: היו בו יותר מעשרה רובלים... אמר: “בין מר, איני זקוק להלוואתו. רציתי רק לבחון: אך שראיתני מיד הזמנת אותי לשחוט, סמכת על דיברתי. באיסורים חמורים של נבילה וטריפה יִלְפְּנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל” (ויקרא יט, יד) - נאמן אני עליו; ולהלוואה בת חמישה רובלים - לא... יראה וייווכח, כמה שווה הכשרות בעיניו. ונחננו, מה... הרגשת הסתירה היא המחייב הגדול ביותר של האדם!

[‘והגדת’ - לרבי יעקב גלינסקי זצ"ל]

“וינשק לכל אחיו ויבך עליהם”

תיבת “עֲלֵהֶם” נראית כמיותרת. ונראה לומר, כי “עֲלֵהֶם” חסר כתיב, ורמז בנוטריקון: ע'תידים ל'היות ה'רוגי מ'לכות. צפה יוסף ברוח הקודש כי בעונש על מכירתו יהיו עשרה הרוגי מלכות, ובכה עוד פעם “עֲלֵהֶם”.

[עיטורי תורה]

“ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה פי האלקים” (מה, ח) – הכל אבל הכל לטובה

רבי שלמה לוינסטיין שליט"א סיפר, שבחודש אב תשס"א, הגיע יהודי אמריקאי לפגישת עסקים. לפני שהתחיל את יומו העמוס, ניגש למסעדת "סברו" ברחוב קינג ג'ורג' לאכול ארוחת בוקר. במסעדה היה תור ארוך, והיהודי היה לחוץ מאוד בזמן. היהודי שעמד לפניו בתור אמר לו, אני רואה שאתה ממהר, אני לא ממהר, תעבור לפניי. הודה האורח, קיבל את מנתו והלך. אחרי כמה מאות מטרים, שמע פיצוץ אדיר, המסעדה עולה בלהבות, תשעה עשר יהודים נרצחו ועשרות נפצעו. הבין היהודי, שזה שוויתר לו על התור, שילם בחייו. הוא רץ למסעדה לחפש את מיטיבו, כשלא מצא אותו, התחיל לחפש אותו בבתי החולים. אחרי יומיים, מצא אותו שוכב פצוע קשה באחד מבתי החולים. שאל האורח את בנו של הפצוע על מצבו של אביו הפצוע, ואז אמר לו, דע לך, אביך הציל את חיי, ואני מעוניין לעזור לך. הוציא את כרטיס הביקור שלו מהכיס, נתן אותו לבן ואמר לו, כל דבר שתצטרכו, נא להודיעני. אני אדם אמיד, ומשרדי נמצא בבניין התאומים בקומה המאה ואחת, מה שצריך אשמח מאד לעזור. כעבור שלושה שבועות, מלצלל הבן אל היהודי האמריקאי ואומר, שהאבא צריך לעבור ניתוח בבוסטון. עברו כמה שעות, והיהודי אומר להם, סידרתי לכם הכל, רק תודיעו לי באיזו שעה אתם נוחתים, כדי שאוכל לקבל את פניכם בשדה התעופה. ואכן, ביום שלישי כ"ג אלול תשס"א בשעה שמונה בבוקר, נסע מיודענו לשדה התעופה כדי לקבל את פניהם של האב והבן, ובשעה שמונה וחצי נכנס המטוס הראשון של החוטפים של בן לאדן לתוך בנייני התאומים, בקומה התשעים ושלוש, וזו היתה הפעם השניה שהיהודי הירושלמי הציל את האמריקאי. ועל זה נאמר "לא אתם שלחתם אתי הנה פי האלקים", את זה ניקח לחיים שהכל לטובה! הכל אבל הכל לטובה!!!

[הרב י. פינהנדר, מתוך העלון בני ישפה]

“מעט ורעים היו ימי שני חיי” (מז, ט)

בפגישתו של יעקב אבינו עם פרעה ברדתו למצרים, שאלו פרעה (מז, ח): "כמה ימי שני חייך? בתשובה ענה יעקב: "ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבתי בימי מגוריהם". יעקב אבינו ע"ה הדגיש, כי כל חייו היה בבחינת 'גר', אדם שאין לו מקום ישיבה קבוע והוא חסר מנוחה. הוא ציין כי אמנם גם אבותיו היו גרים כל ימי חייהם, אבל חייהם היו טובים מחייו שהיו מעט ורעים, מלאי סבל, ניסיונות ומצוקה. תמיד תמהתי אומר הרב שכטר שליט"א, מדוע יעקב 'בכה' לפני פרעה, והוא שפך לפניו את שיחו ובוכה לפניו?... בנוסף לכך יש להבין, מה חשב יעקב להרוויח בכך שהתלונן והביע צער בפני פרעה...? לפני כשלושים שנים נוסד ארגון 'ערכים' המחזיר אלפים בתשובה. זכיתי להיות בין המייסדים, ונפל עלי עול כספי גדול. נפגשתי עם רבי יוסף רפול, התחננתי ובכיתי לפניו שיירתם לעזור לנו. הסברתי לו בדמעות, כי המצב הקיים מאפשר להחזיר יהודים רבים בתשובה, אלא שמחוסר מימון איננו יכולים למצות את ההזדמנות. הרב רפול ענה לי: "הרב שכטר, ברצוני לגלות לך סוד אשר יסייע לך להצליח באיסוף הכספים. אם תלך ותבכה לפני האנשים, הם יתייחסו אליך כמו אל עני מסכן, ויתנו לך כמה פרוטות עלובות או לכל היותר חמישה דולר. עליך ללכת בראש מורם ולדרוש כמו שעשיר דורש, ואז יתייחסו אליך הכל בהתאם, יכבדו אותך וישמחו לתרום לך!" שמעתי לעצתו הנבונה, ניגשתי לאנשים עם בטחון עצמי, ואכן הם נענו לבקשתי ותרמו סכומים גדולים, וכך העניינים התחילו לרוץ במהירות. על סמך העצה החכמה הזו, אני שואל על הנהגתו של יעקב אבינו: מדוע הוא לא התייצב לפני פרעה בזקיפות קומה? מדוע הוא לא הציג את עצמו כאדם נכבד ועשיר, כדי לזכות להערכה בהתאם? לא מצאתי במקורות תשובה לשאלה זו, אך לבי אומר לי כי זו היתה שיטתו של יעקב שלא להתבלט ולא להדגיש את עושרו ומעלותיו. וכפי שמבאר רש"י על הפסוק: "וַיָּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שָׂרָר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ" (מב, א). "לָמָּה תִּתְרָאוּ" - למה תראו את עצמכם בפני בני ישמעאל ובני עֵשָׂו כאילו אתם שְׂבָעִים, שבאותה שעה עדיין היה להם תבואה. עכ"ל. ליעקב אבינו היה שפע עצום כפי שאמר לעשו: "כי חַנְּנִי אֱלֹקִים וְכִי יֵשׁ לִי לֵל" (בראשית לג, יא). וכפי שמבאר ה'אור החיים' הקדוש וזו לשונו: "אמרו 'כל' אולי שיכוון לומר כי המנחה שהביא לו אינה מפרצת פרצה בנכסיו, ואחר שנתן לו מה שנתן במנחה, נשארים נכסיו כאשר היו מקודם, כולם בשלמות בלא מחסור... "עוד ירמוז באמרו 'כל' שהיא בחינת הקדשה שנקראת 'כל', ובחינה זו כשתהיה משגת באדם אין החיסרון עושה רושם. והחסר נשלם מעצמו, וכברכת ישראל 'כחול' שהחסר נשלם מעצמו והיא ברכת כל". לאבות הקדושים היתה ברכה מיוחדת. הם זכו לכל טוב ולשפע, גם בשנות הרעב לא היתה אפשרות לחסר אותם. כמה שלקחו להם - הכל התמלא כבתחילה, אך כדי שאנשים לא יקנאו בו, לימד יעקב את בניו לנקוט בדרך חכמה של "לָמָּה תִּתְרָאוּ" ולחיות חיי פשטות. יעקב אבינו ע"ה לא רצה שיקנאו בו בגלל הברכה המיוחדת הזו, ולכן הראה עצמו בפני פרעה כגר פשוט ואמר: "מעט ורעים היו ימי שני חיי".

ברכת התורה

ריון ברינה

“לאדם מערכי לב ומה מענה לשון” (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל ודודק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעמה: רוח בת שמשון מרים בת עזיזה: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זהבה בת אטו:גי'מי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הגר: גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושחרה בנת תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102

מאוצרות הפרשה

הסבר מעניין לכך הובא במדרש רבה (צד, א) ובילקוט שמעוני (רמז קנב), שעל העגלות של פרעה נחקקו צורות של עבודה זרה, על כן עמד יהודה ושרף את כל העגלות אשר שלח פרעה, כי רגיל היה שבט יהודה לשרוף עבודת אלילים.

ויסע ישראל וכל אשר לו ויבא בארה שבע (מו, א)

מדוע לא טרח הכתוב לפרט כאן כיצד נסע ישראל לבאר שבע, אם בעגלות ששלח יוסף, או שמא הלכו ברגל?

ובעצם, מניין לנו שצריך בכלל לפרט כיצד הוא נסע? העיקר שנסע!

קריאה בהמשך הכתובים מוכיחה לנו שדרישה זו אינה מופרכת. הנה, כשממשיך יעקב במסעו מבאר שבע למצרים, טורח הכתוב ומפרט (מו, ה): "ויקם יעקב מבאר שבע, וישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם, בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אתו". הרי לנו פרוט מדויק אודות כלי התחבורה שנסעו בו יעקב ומשפחתו למצרים – העגלות אשר שלח פרעה.

מהו אם כן החילוק? מדוע כאן לא פרט לנו הכתוב באלו עגלות נסע יעקב? אומר המהרי"ל דיסקין: מדוע פתאום עכשיו, כשיעקב ממתין בכליון עינים לפגישתו עם בנו אהובו, מצא הוא את הזמן לנסוע לבאר שבע? אומר המדרש: יעקב ידע ברוח הקודש שכעת מתחילים הוא ובניו מסע בן כמה דורות, שסיומו יהיה בארץ הקודש; בדרכם יצטרכו הם לבנות משכן במדבר, מהיכן ימצאו במדבר הצחיח עצי ארזים לבנית המשכן? מסתבר שהסבא – אברהם אבינו חשב על כך, ולפיכך שנים קודם לכן טרח ונטע ארזים בבאר שבע. כעת, בדרכו למצרים נוסע יעקב לכרות את אותם ארזים, כדי שיעמדו מוכנים לנכדו בשעה שיצאו ממצרים בעוד למעלה ממאתים שנה, עצים לבנית המשכן.

אולם, כעת מתעורר חשש בלבו של יעקב הצדיק: באר שבע אינה נמצאת במסלול הירידה למצרים, כיצד, אם כן, יוכל לנסוע בעגלות ששלח פרעה למטרה אחת בלבד – ירידתם למצרים, הלא חשש גזל יש בכך? לכן כשנסע יעקב לבאר שבע, נסע בעגלות ששכר על חשבוננו! כעת, כשסים יעקב את עניו בבאר שבע, יכול הוא כבר לנסוע בעגלות ששלח פרעה להורידו למצרים.

רואים אנו מכאן מה גדולה היתה זהירותם של האבות מצל צלו של חשש גזל! (לאור הנר)

ויבואו כל מצרים אל יוסף לאמר הבה לנו לחם וכו' (מז, טו) ותן זרע ונחיה ולא נמות (מז, יט)

שאל רבי שלמה שאנן זצ"ל, מדוע בפסוק ט"ו ביקשו רק לחם, ורק בפעם השנייה להלן פסוק י"ט ביקשו גם זרע? ותירץ, בפעם הראשונה האדמה היתה עדיין שייכת להם, ולא רצו להסתכן לקחת זרע, שאולי האדמה לא תצמיח, אבל בפסוק י"ט שהם ביקשו מיוסף שהוא יקנה אותם ואת אדמתם, א"כ האדמה כבר לא שייכת להם אלא ליוסף, ולכן ביקשו זרע – כי גם אם האדמה לא תניב יבול, זה כבר על חשבון יוסף, ומה איכפת להם אם יוסף יפסיד. (מדשך ביתך)

לכלם נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימין נתן חמש חליפות (מה, כב)

ובגמרא מגילה ט"ז: אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק ישל בו? דאמר רבא בר מחסאי אמר רב המא בר גוריא אמר רב בשביל משקל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף משאר אחיו נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים. אלא, "אמר רבי בנימין בר יפת: רמז רמז לו, שעתיד בן לצאת ממנו שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות, שנאמר ומרדכי יצא בלבוש מלכות תכלת".

ולכאורה, מחציתה של התמיהה עודנה נותרת בעינה. מה שנתן לו חמשת חליפות, נחא. אבל מה טעם העניק לו מתת חריג של שלוש מאות כסף, לעומת שאר אחיו שלא זכו ממנו כלל למזומנים.

השאלה ידועה, וחזקה על הגאון הקדוש רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובוצא זי"ע שבדק – חידודו יציע פתרון מחושב להפליא. 11 מהלכים כתב על כך בספרו "אור תורה". והנה אחת מהן:

אכן, יוסף לא העניק בכך יחס עודף לבנימין. לא היה כאן כי אם פריעת חוב גרידא שהיה חב לבנימין לבדו. כי הנה, האחים כולם היו מתחלקים בזכות מצות כיבוד אב ומשמשים נאמנה את יעקב אביהם בתורות יומית. כך עולה מדברי רש"י בפרשת המכירה, "וישב ראובן אל הבור – ובמכירתו לא היה שם שהגיע וימו לילך ולשמש את אביו". כל אותן השנים בהן נעלם יוסף, הוצרכו אחיו לשאת בעול ולחלק ביניהם גם את ימי התורות של יוסף הצדיק. עתה, ערך יוסף את החשבון, וסבר ששורת הדין מחייבת כי יפרע לבנימין את שכר הימים שנוספו לו בגינו, שהרי הוא לא נטל חלק במכירתו ולא נתחייב לישא בתוצאותיה. איך מחשבים את השינוי המצטבר של הימים?

בשנה אחת, יש 300 ימי חול. כך מובא ב"בית יוסף" בהלכות תפילין ברמזו אות השי"ן שעל הבתים, להורות על 300 הימים בשנה שמניחים בהם תפילין. השבתות והמועדים אינם מענייננו עתה, שהרי אין משלמים שכר שבת. נחלק 300 ימים ל-12 השבטים, ונמצא שכל אחד היה צריך לשמש את אביו 25 ימים בשנה (25:300). הווי אומר, משך 22 השנים שבהן נעדר יוסף, הוטל על השבטים 25 יום נוספים בשנה בתפקיד. קרי, בסך הכל של כלל 22 השנים הוסיף כל אחד 50 ימים (25×22 הוא בעצם 550).

וכאמור, בעוד ששאר האחים נתחייבו בכך מעצמם, הרי שבנימין לא היה אמור להוסיף משלו ויוסף רצה לפרוע לו חוב זה של 50 הימים. ובכן, מבוואר במדרש רבה (פרק סא) ששכר עבודה ליום עומד על דינר, שהוא 6 מעה – 50 יום × 6 מעה = 300 מעה – לכן אפוא "ולבנימין נתן שלש מאות כסף" (שהוא 300 מעה, כמבוואר ברש"י (קידושין י"א). שסתם כסף שבתורה היינו מעה), לשכר הימים העודפים!

"וזה פלא", מסיים הגה"ק מאוסטרובוצא. (המבשר תורני)

וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו (מה, כז)

מלשון הפסוק משמע שיעקב אבינו ראה רק את העגלות אשר שלח יוסף, ולא את העגלות אשר שלח פרעה.

דיבור של צדיק

וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רְאוּת וְעֵינַי אֶחָי בְּנִימִין כִּי פִי הַמְדַבֵּר אֶלֵיכֶם (מ"ה, י"ב) לכאורה יש להבין: למה התכוון יוסף הצדיק כאשר הדגיש ואמר לאחיו: "כי פי המדבר אליכם"? מדוע לא אמר בפשטות: עיניכם הרואות כי אני יוסף אחיכם?
את התשובה נבין על פי המעשה הבא:

היה זה באחת השנים, כאשר פתח הגאון רבי יקותיאל זלמן, אב"ד זאגה, את דרשתו לאחר תפילת 'כל נדר' בפני צאן מרעיתו, ואמר כדברים הללו: "זוכרני, בצעירותי, כאשר זכיתי ללמוד אצל מורי ורבי הגאון רבי חיים מוולאז'ין, שבשעה בה הוא נשא את דבריו בדרשת 'כל נדר' – השתברו כל הלבבות, נהרות של דמעות נשפכו, וכל הציבור כולו שב בתשובה שלמה. מעתה, שואל אני את עצמי: מדוע כאשר אני עצמי אומר את אותם דברים שאמר הוא, דברי אינם פועלים את פעולתם?
"אולם לאמיתו של דבר, את התשובה ניתן להבין על פי משל..."

"משל לרופא שרשם תרופה לחולה מסוכן, אולם חלפו מספר ימים, וניכר היה כי התרופה אינה פועלת את פעולתה. שב החולה אל הרופא, ואילו הרופא – ביקש לגשת עמו יחדיו אל בית המרקחת, ולעקוב מקרוב אחר הכנת התרופה, בכדי לוודא שהכל מתבצע בדיוק על פי הוראותיו.
"או אז התברר לרופא, כי אמנם בבית המרקחת עירבו את כל החומרים בדיוק על פי המרשם, אולם את העלים – כתשו במכתשת מלוכלכת, מדיפת ריח צחנה... כעת, הכל כבר היה ברור: התרופה היתה מושלמת, אבל המכתשת המלוכלכת – פגמה בה, וגרמה לכך שלא יהא בה כדי להועיל...
"ובכן, הוא הדבר ביחס אלי... הדברים שאני אומר, כשלעצמם, הינם תרופה נפלאה נגד היצר, והם היו אמורים להוביל לתשובה שלמה, אולם זאת בתנאי שהם יוצאים מפה קדוש וטהור כפיו של מורי ורבי... לעומת זאת, אני – אינני ראוי, כמוני כמכתשת פגומה, ועל כן – פי הוא שפוגם במעלת הדברים, ומונע מהם לפעול את פעולתם הברוכה בלבבות!"

למותר לציין, כי ענוותנותו של רבי יקותיאל זלמן, עוררה את צאן מרעיתו לא פחות מאשר עצם הדברים... אולם אנו על פי דרכנו למדנו ממשלו לקח נפלא: לפיו של צדיק – ישנו כח אדיר! אותם דברים עצמם, כשהם יוצאים מפה קדוש וטהור – נשמעים אחרת לגמרי מכפי שהם נשמעים כאשר הם יוצאים מפה שאינו קדוש וטהור דיו!
ומכאן, תשובה לשאלתנו:

שכן הנה, אחיו של יוסף – הרי לא זיהו אותו, בשל השנים שחלפו. כיצד איפוא יוכל כעת להוכיח להם שהוא אמנם יוסף, ולא גוי כגויי הארצות המולך על ארץ מצרים? התשובה אחת: באמצעות הדיבור!
דיבורו של יהודי, ובפרט דיבורו של אדם גדול – שונה לחלוטין מדיבורו של אדם פשוט. גם אם שניהם יאמרו את אותם הדברים בדיוק, את אותן המילים – ניתן יהיה לעמוד על הבדל מהותי בין דיבורו של הצדיק ובין דיבורו של אדם פשוט, ועל אחת כמה וכמה: גוי מגויי הארצות! מעתה, אמר יוסף לאחיו: הלא לבטח תוכלו להכיר בכך, שדיבורי – אינו דיבור של גוי, אלא דיבור מרומם וקדוש, דיבור של יהודי שגדל בביתו של בחיר האבות! ומכאן – כי פי המדבר אליכם! (מתוך "ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האם יש הבדל בין כסף שהתכבס בתוך מכנסיים לכסף שהתכבס בתוך גרביים?

שאלה: מעשה בישיבה גדולה שהבחורים מכבסים במכונת כביסה שנמצאת בפנימיה כאשר כל כיבוס עולה כמה שקלים. אחד הבחורים שרצה לכבס את בגדיו חשב שכיון שממילא הוא משלם עבור הכביסה, הרי יכול לגמול עם חבריו בחדר חסד ולהכניס בגדיהם באותו מחיר. הוא ראה מכנסיים של חבר אחד מונחים על מיטתו, ובמיטתה נוספת היו גרביים מפוזרות, והכניס את כולם למכונה. כאשר המכונה עבדה במרץ נכנסו החברים לחדר וגילו שבגדיהם נעלמו, מיד הפסיקו את פעולת המכונה וגילו שכספם התכבס במכונה. לבעל המכנסיים היו בכיס 1000 ₪ שקיבל ממפעל "ושננתם" אחר שנבחן על כמה מאות דפי גמרא, ולבעל הגרביים היה סכום גדול שבכדי להטמינו בחר בדרך מקורית להכניסו בגרב (נקייה). וכעת תובעים את כספם מהמכבס בעל החסד.

תשובה: המכבס חייב לשלם לבעל המכנסיים אבל לא לבעל הגרביים. טעם הדברים, מבואר בשו"ע סי' שפ"ח ובסי' תי"ח ובש"ק סק"ו, שהמזיק חפץ של חברו והיה טמון בתוכו כסף, אם הדרך להיות שם כסף ובעל החפץ אמור שיש ברשותו כזה סכום, המזיק חייב לשלם כשישבע הניזק שהיה לו סכום זה או שיוכיח בעדים, אבל אם זה דבר שאין רגילות להטמין בתוכו לא מאמינים לניזק שהיה לו סכום כסף טמון, אבל אם הביא עדים שראו שהיה לו סכום כסף כזה בתוך החפץ, המזיק חייב אף שלא היה לו להעלות על דעתו שהטמין כסף בכזה מקום, מ"מ חייב כיון שאומרים לו מה ראית להזיקו, ויש אומרים שאף כשיש עדים שהיה לו סכום כסף כזה, המזיק פטור כיון שלא היה לו להעלות על דעתו שהטמין כסף בכזה מקום [יעו' תוס' ורשב"א ב"ק דף סב.].

לפיכך לבעל הגרביים פטור מלשלם ע"פ דעת היש אומרים כיון שלא היה לו להעלות על דעתו שהטמין כסף בגרביים, ויתכן שגם לדעה ראשונה יהיה פטור במקרה שלנו כיון שלא היה כוונתו להזיק אין עליו תביעה. אך לבעל המכנסיים, אם הוכיח שאכן היה לו סכום כסף כנ"ל יהיה חייב כדין מזיק בשוגג. (הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה נאות שמחה' - מודיעין עילית)

חידה שבועית

כאמא אק כשוישיב אני זאב זסוא, כלאז אני זאב זאמא, אמא זאמא אני זאב זאמא, אמא זאמא אני זאב זאמא.

תשובה לחידה פר"ש: כל יום בברוך שאמר בא"י מלך מהולל בתשבחות, ובחנוכה אומרים זה שוב בסוף הלל. תשובה לחידה: הים.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת צדקיהו להולדת הבן משפחות הבלין – וידבסקי להכנס הבן הנכד הנין לעול תורה ומצוות
גני הדר-עמישב: משפחת שאג להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת גרינברג לנשואי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

פניני הפרשה

ויגש

עלון מס'

1170

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. ניידי: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

מאד עמקו מחשבותיך

לכולם נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חליפות שמלות – שואלת הגמרא: אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק, יכשל בו, שהרי יוסף נמכר לעבד על ידי קנאת אחיו, ובשביל משקל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף משאר אחיו נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים, ואיך יתכן שיוסף הצדיק יעורר קנאה בין אחים? ומיישבת הגמרא: אמר רבי בנימין בר יפת, רמז רמז לו שעתיד בן לצאת ממנו שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות, וכיון שיש כאן סיבה מיוחדת, לא תהיה קנאת אחים.

בספר "קדושת לוי" מבאר מדוע דוקא יוסף רמז לו דבר זה, ובפרט בזמן שנתן לשאר האחים רק חליפה אחת, אלא יש ברמז זה כוונה גדולה בהמשכת כח הנס של יוסף גם למרדכי היהודי. כמו שאצל יוסף הצדיק, נעשה משנה למלך על ידי חלומות פרעה, כך מרדכי היהודי נעשה משנה למלך בזמן הסתר פנים על ידי חלום אחשורוש. ולזה רמז לו בחמש חליפות שיצא ממנו מושיע שעל ידו יזכו לשפע וישועה גדולה כעין גדולת יוסף הצדיק.

והדבר הוא לימוד גדול ונשגב לשעה ולדורות, שגם מה שרואים בפועל ובמציאות על דברים שנעשים בעולם הזה, הכל הוא בנדר חלום, ויש בכל דבר כוונה עמוקה שרק לבסוף מתגלית, כמו בחלום יוסף שאחיו פתרו שהוא ישלוט עליהם וראו בזה פגיעה, אך באמת נתגלה לבסוף כי נשלח להחיותם ברעב, שכן אדם רואה ואינו יודע מה רואה, כאמור בדברי דוד המלך ע"ה, במזמור שיר ליום השבת "מה רבו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך".

*

מסופר על הרב מפונוביז' שכאשר שהה באמריקה לצורך איסוף כסף לישיבה ולמוסדות התורה, נוצר נמק ל"א באחת מרגליו. דרש ברופאים המומחים ואמרו לו כי אין עצה אלא לכרות את הרגל הפגועה. התייעץ עם יועצים רפואיים ורבנים והכל אמרו פה אחד כי יש צורך לעבור את הניתוח. שלח הרב טלגרמה לארץ ישראל לחזו"א לשאול בדעתו, ותשובתו של החזו"א איש היתה חד משמעית: בשום אופן, אין לכרות את הרגל! ואכן אחרי כמה שבועות, הבריאה הרגל לתדהמת הרופאים. כשחזר לא"י, נכנס מיד לחזו"א לספר לו אודות המופת ולהודות. אמר לו החזו"א: דע לך, כי כשהגיעה הטלגרמה ששלחת אלי, הייתי עסוק בלימוד סוגית פסיק רישיה ולא ימות, והכוונה היא שאי אפשר לחתוך ראש של עוף ויישאר חי, כך הבנתי שמרמזים לי מן השמים שאי אפשר לחתוך רגל של ראש ישיבה שהוא צריך אותה כדי להעמיד את הישיבה.

מפל מלמדי השכלתי	עצה טובה
<p>מה לומדים מ – עביר השנה</p> <p>מה שמעבירים את השנה להשוות ימות החמה עם חדשי הלכנה, מלמדנו מוסר גדול שאין לך דבר בעולם שהולך לאבוד, שפן בכל שנה פשוטה יש בערה שנ"ד ימים וחסר י"א ימים להשלים לשנת החמה, ובמשך שנתים שלש שמתקבצים הימים האלה לכדי חדש אחד אנו מעבירים את השנה ומוסיפים חדש. ("קבץ מאמרים").</p>	<p>קשה לך לשבת ללמוד תורה בעיון? קבל על עצמך לתת שיעור ברבים, וממילא תהיה מוכרח ללמוד בעיון כדי שתדע להשיב לשואלים ולא להתבזות. (ע"פ "חובת האדם בעולמו" ח"א).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סערון זצ"ל

"ידוע הדבר ומפורסם הענין כי עיקר השלימות של האדם היא כשיהיה הוא צדיק וגם מדריך את בניו וילדיו בדרך התורה והיראה, שיהיו צדיקים וממלאים מקום אבותיהם. וזהו חיוב גמור על האדם ואין לו שום מנוס לומר אני טרחתני על עצמי ומה לי על ילדי, כי האדם נענש ונתפס על אנשי ביתו כשיש בידו למחות ואינו מוחה".

("מגיד חדשות" ח"י דרוש י"ט)

ובני אשר ימנה וגו' ויולד ליוסף וגו' אשר ילדה לו אסנת וגו' ובני בנימין בלע ובכר" וגו' (מ"ז י"ז-כ"א) - יש להקשות למה רק ביוסף הזכיר את שם אשתו שילדה לו משא"כ באחרים (אשר ובנימין)? ואפשר שבא להשמיענו שדוקא יוסף היתה לו אשה אחת שילדה לו את ילדיו אבל בנימין שמוזכר אחריו "ובני בנימין" וגו' היו לו שתי נשים שילדו לו את עשרת ילדיו: הראשונה מחליא בת ארם שילדה לו את החמשה הראשונים והשניה היא ערבת בת זמרון בן אברהם שילדה לו את החמשה האחרונים, וכמבואר בס' הישר פר' וישב. וכן אשר שמוזכר לפני יוסף נשא שתי נשים כמבואר בס' הישר שם. (הרה"ג ר' רחביה הדוק שליט"א).

ויתן להם יוסף להם בפוסים ובמקנה הצאן ובמקנה הבקר ובהמורים וגו' (מ"ז י"ז) - נראה הטעם שהביאו מצרים בתחילה את הסוסים ולאחר מכן הביאו את מקנה הצאן והבקר, מפני שלא רצו להביא את אליליהם שהם הצאן והבקר. והטעם שלא הביאו אדמותיהם רק בשנה השנית כשתם הכסף, כמו שאמר הפסוק "ויאמרו לו לא נכחד מאדוני כי אם תם הכסף ומקנה הבהמה אל אדוני וגו' קנה אותנו ואת אדמתנו" וגו', כיון שאם היו נותנים את אדמתם בתחילה, לא היה להם במה להאכיל את המקנה שנשאר. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

תקציב הישיבות ממשרד הבטחון

התורה שומרת על עם ישראל, את התקציב לישיבות לא היו לוקחים ממשרד הדת במדה מחוקה, אלא ממשרד הביטחון במדה גדושה. וכך היו חוסכים הרבה מטוסים טנקים וטילים שעלותם יקרה מאוד.

*

בעת שהצורר העיראקי בנה כור גרעיני, והיה בשלבים מתקדמים לקראת פצצת אטום, החליט ראש הממשלה מנחם בגין ז"ל לתקוף ולהשמיד את הכור ולהסיר את הסכנה המוחשית שמשקפה ממנו ליושבי ארץ ישראל.

בשלב מסוים נוצרו תנאים מתאימים ליציאה למבצע המסוכן, והוא היה חייב להתבצע בדחיפות מרובה. התאריך נקבע לערב חג השבועות התשמ"א שחל באותה שנה בשבת.

בגין שלח שליח מיוחד לקבל את ברכת הבכא סאלי זצ"ל. למרבה ההפתעה, הבכא סאלי התעניין: "באיזו שעה מתחיל המבצע?". השליח נקב בשעה שתיים עשרה, והצדיק נזעק "חס וחלילה! שלא תעזו לצאת לפני שלש. תעשו בשעה שלש ותצליחו".

ואכן, המבצע התקיים בשעות אחר הצהריים של ערב שבועות ונחל כידוע הצלחה מרובה.

לאחר מכן נשאל הבכא סאלי: "מה ההבדל בין שתיים עשרה לשלש? בכל מקרה, הפעולה תבצע בשבת, והדבר מותר מפני פקוח נפש...".

הסביר הצדיק: "כיון שלומדים כל הלילה כליל שבועות, בדרך כלל נחים בערב שבועות. לאחר תפלת מוסף אוכלים סעודת שבת, והולכים לישון בערך עד שעה שלש. בשעה שתיים עשרה כולם ישנים, אין זכות תורה, ואיך אפשר להצליח?!...".

בטרם ירד יעקב אבינו למצרים, דאג לשלוח לפניו את יהודה "להורות לפניו גושנה" (בראשית מו, כח). וביארו חז"ל (בראשית רבה צה, ג): "להתקין לו בית ועד, שיהא מורה בו דברי תורה ושיהיו השבטים לומדים בו".

מה כל כך בער ליעקב לשלוח את יהודה כעת להקים ישיבה? שיגיעו תחילה למקום, יפרקו את החבילות, ואז יקימו ישיבה!

מבאר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: בתחלת מסכת מגילה (ב' ע"א) נפסק שעיר המוקפת חומה מימות יהושע בן נון צריכים לקרוא בה את המגלה בט"ו באדר, ומבואר שם בגמרא (ג' ע"ב) שרק עיר כזו שקודם הוקפה בחומה ולאחר מכן התיישבו בה, נקראת "מוקפת חומה", ואילו עיר שקודם התיישבו בה ורק בהמשך הקיפה חומה - אינה נקראת "מוקפת חומה". מדוע? כשמתיישבים במקום לפני שדואגים לבצר אותו, מוכיחים כי גם בלי החומה ניתן להסתדר, והחומה הינה רק ליתר בטחון. עיר כזו אינה בגדר "מוקפת חומה".

אם כן, יעקב אבינו ידע כי התורה היא השמירה והחומה על עם ישראל, כמו שדרשו חז"ל: "אני חומה - זו תורה" (פסחים פ"ז ע"א). לכן נחוץ היה לו לשלוח את יהודה לפניו גושנה להקים קודם את הישיבה, שהתורה - החומה תוקדם למקום המגורים, ויהיה המקום בבחינת "הוקפה ולבסוף ישיבה", שכן ביצור חומות התורה והקמת בתי המדרשות הם תנאי הכרחי לקיום עם ישראל שלא ניתן להסתדר בלעדיו.

וכבר כתב מרן הגאון רבנו עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "מאור ישראל" דרושים (עמ' ק"ץ) כי אילו ראשי השלטון בארץ ישראל היו משכילים להבין עד כמה

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

כדור פרק

דעתו עד שביקש להרגו נפש. המתין לשעת הכושר, וזו לא איחרה לבוא.

יום אחד הוזמן הקונסול להשתתף בטקס ברית מילה של אחד מנכבדי העיר, יהודי בשם ראובן ואלנסי. הוא ידע כי גם רבנו ישתתף בברית, ותכנן לבצע שם את זממו. את מעשהו הוא התכוון לחפות בטענה כי השתעשע בידי באקדחו, ובלא כוונה, נפלט הכדור.

בטקס ברית המילה, השתדל הקונסול לשבת לנוכח ממש מול רבנו, כדי שיוכל לפגוע בו במדויק. ברגע הנכון, שלף הקונסול בחשאי את אקדחו, כיוונו לעבר ראשו של הצדיק, וללא היסוס לחץ על ההדק. לא היה לו כל ספק כי אכן הכדור יפגע ביעדו, ובעוד חלקיק שניה יתבוסס הצדיק היהודי בדמו.

אלא שכאן התרחש נס מופלא. הכדור לא נפלט!

הקונסול התמלא בקצף, וניסה ללחוץ בשנית ובשלישית, אך לשוא, כל כדור לא נורה מן האקדח!

לכלימתו של הקונסול לא היה גבול. כל הנוכחים הפנו אליו באחת מבט המום ונרעש. הם לא האמינו למראה עיניהם. הקונסול נראה כשידו השלופה באויר אוחזת אקדח, והוא מנסה לירות בצדיק!!!

הקונסול הנבזה שנתפס בקלקלתו, חש כי הקרקע נשמטת מתחת לרגליו. הוא הבין כי לא יוכל לו לרבנו הקדוש בכח הזרוע. תיכף פנה אליו בכניעה וביקש את סליחתו על מזימתו השפלה, ואף נתן הבטחתו כי מעתה ואילך, יסייע לו בכל אשר יידרש.

הקפדתו של הגאון רבי ישועה בסיס זצ"ל (שהשבוע יחול יום הילולתו) על קיום ההלכה בהידורה, היתה לשם דבר. דאגה מיוחדת היתה לו על יהודי עירו שיקפידו על קיום המצוות כולן, ולא יסטו מחוקי התורה ודקדוקיה בכי הוא זה. בהעמדת הדת על תילה לא נשא פני גדול, ולא ניכר לפניו שוע לפני דל.

כאופייה של כל קהילה בישראל, וכדרכה של הנהגה, אולץ רבנו מעת לעת לצאת בתקיפות נגד פורצי גדר ומעוותי אורח. אלא שהיו גם מקרים חמורים בהם נאלץ רבנו להשתמש בכח קדושתו, כדי להגן על חומת הדת ולבצרה. וכמו המקרה הנורא שלפנינו:

פעם נודע לרבנו כי אחד מיהודי עירו, העובד כשרת בבית הקונסול הצרפתי של תוניסיה, נוהג לחלל שבת בפרהסיא. הצטער רבנו צער רב על הפרצה החמורה בחומת השבת, והזמינו בכאב לבוא לפניו לשפטו כחוקי התורה. אך השרת שקיבל גיבוי מלא מהקונסול הצרפתי, סירב להתייצב בפני רבנו.

כשראה כך רבנו, ציוה להכריז שאיש זה יצא מכלל ישראל.

הלה ברוב חוצפתו, הרהיב עוז להתלונן על רבנו בפני מעבידו הקונסול, שהרב של היהודים מחרימו ואינו מתחשב במעמדו הרם כעוזר הקונסול.

זעם הקונסול על רבנו, הכיזד מעז הוא לפגוע בעובדיו ולהעליבם?! ביודעו כי לא יוכל לו, והוא יעמוד בדרכו כצור חלמיש על כל פרצה הנוגדת את תורתנו הקדושה, זמם ברוב רשעו להתנכל אליו, ולא נתקרה

ראשון בקודש

הראשון שפרסם את תורת הגלגול

אמונת הגלגול לא נכתבה במפורש בתלמוד ובדברי חכמינו ז"ל, והראשון שפרסם אותה היה הרמב"ן בביאורו לספר איוב (וע"ע בשער הגמול שלו, בסוף ספר תורת האדם). ואחריו החזיקו כל חכמי המקובלים. (ספר "קובץ מאמרים").

עוד לא רכשתם כרטיסים

להגרלה הגדולה של ישיבת 'כסא רחמים'?

חייגו עכשיו: 052-7654216

ובזכותכם תינקות של בית רבן, כחורים עמלי תורה, ואברכים המוסרים נפש, בעשרות מוסדות תורה בארצנו הקדושה, יצמחו ויזכו להיות גדולי ישראל ויראי שמים!

ובנוסף, תזכו להבטחת מרן ראש הישיבה שליט"א וגדולי ישראל שכל התורם לישיבה זוכה ומתברך בסייעתא דשמיא גדולה.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: האם מותר לאשה לצאת בפאה נכרית כשמעל הפאה כובע המותיר את רוב שער הפאה גלוי?
תשובה: אסור, רק אם הכובע מכסה את רוב שער הפאה ונשאר כאצבע או שתים לצדדין או לצד הפנים מגולה לית לן בה, שאף בשער הראש רבו המתירין בשערות היוצאות הוץ לצמתן וכו' וכל שכן בפאה נכרית. [עיין בשו"ת בית נאמן ח"ב האה"ע סי' כ' וסי' כ"ב].

שאלה: מי שכף רגלו מגובסת ונוגע בגבס, האם צריך ליטול ידים כדין נוגע בנעל?
תשובה: אם נוגע בגבס במקום הנקי, אין צריך נטילת ידים.

שאלה: האם גם בזמננו יש איסור להלוות בלא עדים?
תשובה: לא נשתנה הדין. גם בימינו יש להלוות בעדים או לקחת פתק בכתב יד – אלא אם כן מוכן המלוה למחול על ההלוואה.

שאלה: האם מותר לי להיות ערב להלוואה, כשבזמן ההלוואה לא ברור לי שיש לי יכולת להחזיר את סכום ההלוואה במקרה שהחוב יפול עלי?
תשובה: לא כדאי (עיין משלי ו'), אבל אין איסור.

שאלה: אדם שהוזמן לחתונה והביא מתנה ששונה פחות ממחיר המנה, האם יש כאן גזל או איסור אחר?
תשובה: אין בזה משום גזל, שכן דרך העולם זה מביא הרבה וזה מביא מעט, ואלה דברים שלא ניתנו לתביעה (ועיין בש"ע אה"ע סימן ס' גדולה מזו. ע"ש).

שאלה: האם יש בעיה למכור כלב?
תשובה: אין בעיה. רק בתנאי שהכלב יהיה קשור ולא יזיק לאחרים.

שאלה: מצינו מספר פעמים שהגמרא קובעת על קטע מסוים במשנה, אך למעשה מדברת על קטע אחר במשנה, כגון בגמרא מסכת שבת (מ"ח ע"א) שהגמרא קבעה על תבן, ודיברה על מוכין. מה פשר הדבר?
תשובה: חסר בגמרא וכו', וכן מצאתי בכמה מקומות.

שאלה: כשיש מחלוקת בין אחרוני זמנינו, האם צריך ללכת לפי פוסק אחד בין לקולא ובין לחומרא?
תשובה: אם אין יכולים להכריע, הולכים אחר רוב הפוסקים המפורסמים בדורנו בין לקולא ובין לחומרא, ובלבד שלא יהיה תלוי במנהגי העדות (מחלוקת מרן ורמ"א וכו').

שאלה: מה פתרון הר"ת על"ה שיש הכותבים לפני חתימת שמם, האם "עבד לה" או "עבד לעבדי ה'", שאם כצד האחרון הרי כתוב "עבדי הם ולא עבדים לעבדים" (ב"מ י' ע"א)?
תשובה: הראשון שחתם כן הוא הרב קוק זצ"ל שהיה ראש הרבנים, וקורא לעצמו עבד לעבדי ה' על אדמת הקודש. כי אין זו שררה אלא עבדות כמ"ש בהוריות (י' ע"א).

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

מהתיקון הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי משה מלעלוב זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי דוד מלעלוב זצוק"ל נסתלק י"ג טבת (תרי"א)

הרבי הקדוש רבי משה אליקים בריעה מקאז'ניץ בעל באר משה אמר: מי שרוצה לתאר לעצמו דמות דיוקנו של משה רבינו ע"ה, יסתכל על צורתו של הרבי הקדוש רבי משה מלעלוב!

*

צדיקים שבדורו אמרו, ששלש שנים לפני פטירתו, כבר היה מופשט מעולם הזה ולא סבל אריות חוץ לארץ, ולכן הכין את עצמו בימי זקנותו לעלות לארץ ישראל.

כשבועיים לפני שעזב את פולין, היה על שבת קודש בעיירה חענטשין, והתכנסו אז כמעט כל צדיקי המדינה בחענטשין, והרבה חסידים, להיפרד ממנו לפני נסיעתו, והעריכו את הקהל לעשרת אלפים איש! אשר היה דבר בלתי שכיח בימים ההם. במוצאי שבת כשהציג רגליו על העגלה, אמר לקהל: "בניי הסתכלו היטב בצורתי, וזכרו היטיב צורתי, ויגיע לכם מזה תועלת גדולה".

כשעזב את פולין הלכו ללוותו המון רב, בראשות רבנים ואדמו"רים, ובראשם תלמידו המובהק הרבי הקדוש התפארת שלמה מראדמסק. משם נסע לצדיקי הדור להיפרד מהם לפני נסיעתו לארץ ישראל, ביניהם בבעלזא אצל הרבי הקדוש השר שלום מבעלזא, וברו"ן אצל הרבי הקדוש רבי ישראל מרו"ן.

בחדש אלול שנת תר"ז עלה על האניה בדרכו לארץ ישראל. היות שידע שנסיעתו באניה תהיה גם בחודש תשרי, לכן הצטייד מראש, בשופר וארבעת המינים, כדי שיוכל לקיים המצוות כהלכתן בזמן.

ברם, בהגיע חג הסוכות הבחין שהערבות שלקח עמו, כְּמִשּׁוֹ, ואינם ראויים עוד למצוה. הוא ניגש לרב החובל וביקש ממנו שיעצור עבורו באחד האיים, כדי שיוכל לקטוף משם ערבות חדשים, אך רב החובל סירב בכל תוקף, ולא רצה לעצור את כל הספינה עבור בקשה קטנה זו.

לקח הרבי הקדוש רבי משה מלעלוב את כל הכסף שקיבל מהחסידים, כדי שיוכל להתפרנס מהם בארץ ישראל, ומסרם לרב החובל תמורת עצייה באחד האיים! כשרב החובל ראה סכום גדול זה, קפץ על המציאה והסכים בחפץ לב לעצור עבורו. ואכן, עצר את הספינה באי אחד, והרבי הקדוש קטף משם ערבי נחל מהודרים, וכך עלה בידו לקיים מצות נטילת ארבעה מינים בהידור רב. והגם שידע שבעבור זה יגיע לארץ ישראל בעירום ובחוסר כל, מכל מקום היה מלא שמחה וחדוה על זה שזכה לקיים המצוה בהידור.

העת רצון אצל הצדיק שגם לרבי מאטיל לחיות

ולהיות בבית האבא. ואכן כך רואים בחוש, כשנגזר לא עליכם על נער או נערה שלא יוכלו לשהות בבית אביהם בימי נערוּתם, צריך סייעתא דשמיא גדולה שיגדלו כראוי.

נספר סיפור מרטיט איך שבכח זה פעלו רפואה והוספת שנים לחולה, כדי שבנו יוכל לשהות אצל הוריו בשנות נעוריו. ומעשה שהיה כך היה: בסוף שנת תרצ"א, חלה רבינו רבי מאטיל, הרב הקדוש רבי מרדכי חיים מסלונים זצוק"ל [שיומא דהילולא קדישא שלו י"ב טבת], הוא סבל לא עליכם יסורים קשים ונוראים.

כשהרגיש שציקו קרב, הוא שלח לקרוא למקורבו, מי שלימים היה הרבי הקדוש בעל הברכת אברהם מסלונים זצוק"ל, וביקש ממנו בקשה אישית ומרגשת, שישכים לשמש אפטרופוס לילד שלו בן הארבע, יהודה לייב סלאנים, שהוא יהיה לו כְּאָבִי אחרי פטירתו. ענה לו הברכת אברהם, מקבל אני. אחרי כמה רגעים של דומיה ושקט, המשיך הרבי הברכת אברהם ואמר, קיבלתי עלי אפטרופוסות, אבל מחובה של אפטרופוס לאוּגו, שהילד שבחסותו יקבל את הכי טוב שמגיע לו, ומה אעשה, שבעיני, הטוב ביותר, שהאבא בעצמו יגדל אותו ויזכה להוליך אותו לחופה מתוך בריאות, וכך ישנה הנער בימי נעוריו - בבית אביו.

כשרבי מאטיל שמע את הדברים, חייך חיוך רחב, ובאותו דקה הוטב לו עד שהוא נהיה כאחד האדם, בריא לגמרי, והמשיך לחיות עוד הרבה שנים, ועוד זכה להכניס את אותו יהודה לייב לחופה.

הרבה שנים סיפר רבי מאטיל את הסיפור בהתפעלות רבה, ואמר, שאז באותם רגעים הוא החזיק, שבעצם כבר מלאו לו שנתיים, אבל כשרבינו הברכת אברהם אמר את הדברים, היה זה רגע של עת רצון, והוסיפו לו מן השמים עוד עשרים ושתיים שנה. אנחנו לומדים מהסיפור, מה זה רגע של עת רצון.

(מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף ע"ב, י"ח אלול תשפ"ב)

יש לנצל היטיב את שנות הנעורים

עוד אפשר לפרש הפסוק הנ"ל, בנעוריה בית אביה, על פי מה שפירש הרבי הקדוש האמרי אמת את הפסוק בפרשת השבוע פרשת ויגש (בראשית מד, לד), יהודה צעק ליוסף, "כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי". אמר הרבי הקדוש האמרי אמת (ויגש, תרפ"ט), שכל נער צריך לצעוק על עצמו מילים אלו בשנות נעוריו, "כי איך אעלה אל אבי" שבשמים לאחר מאה ועשרים, "והנער איננו אתי", איבדתי את שנות הנעורים וכוחות הנעורים, וזה יעורר אותו לנצל היטיב כל רגע משנות הנעורים.

ועל פי זה אפשר לומר שזהו כוונת הפסוק, "בנעוריה", כשהאדם נמצא בשנות הנעורים, יש לו לזכור כל הזמן, "בית אביה" שיצטרך לעלות לאביו בשמים, ואיך יעלה אם לא ינצל את שנות הנעורים כראוי.

כשמגיע הכרעה מגדול הדור מתבטלת למפרע ההוראה הקודמת

רבינו הגאון הגדול מרן רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, דן בספרו הנפלא "חשוקי חמד" בשאלה מרתקת: ארוסה שבמשפחת בית אביה לא אוכלים "גַּעְבְּרָאָקֶס" [מצה שרויה] בפסח, ובמשפחת הארוס כן אוכלים.

כשנתארוסה, נדרה ש"גַּעְבְּרָאָקֶס" אסורה עליה בפסח, ושמע הארוס והפר לה נדרה. שמע אביה והלך לשאול את רבו כיצד לנהוג. והשיב לו, אל תפר לה. שמע הארוס ופנה לגדול הדור וסיפר את מבוכתו. גדול הדור קרא לאבא, והסביר לו שראוי לאשה לנהוג כמשפחת בית בעלה, ובפרט שהם גדולי תורה. וגם יעץ לו שיפנה לרבו ויאמר לו בשמו, ובדאי יאשר לו להפר את הנדר. האבא חזר לרבו, ואכן הרב אמר, אין אחרי גדול הדור ולא כלום, והספיק האב להפר גם הוא את הנדר באותו יום.

ונשאלת השאלה, האם ההפרה חלה לאחר שכבר קיים את הנדר בהתחלה? ורצה מרן רבי יצחק זילברשטיין להביא ראיה מהדף היומי שלנו (נדרים דף סז). שההפרה לא חלה, שהרי מבואר במשנה, דנערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה, והגמרא מבארת, דאם הפר אחד מהם וקיים אחד, וחזר המקיים ונשאל על הקמתו, על אף שעקר את הקיים כשנשאל עליו לחכם, בכל זאת אינו יכול לחזור ולהצטרף להפרת הראשון, משום דדוקא אם מפירין "שניהם בבת אחת", מצטרפת הפרתם לבטל את הנדר, אבל אם בין הפרת הראשון להפרת השני היה דבר שמבטל את ההפרה, כגון קיום הנדר על ידי אחד מהם, שוב אין ההפרות מצטרפות, ואין הנדר מופר.

ולפי זה לכאורה גם בעניינינו, הרי האב לא היה יכול להפר בתחילה בגלל כבוד רבו, ואם כן היה כאן הפסק בדבר המעכב את ההפרה, ואם כן גם לאחר שחזר בו רבו ונתן לו רשות להפר, כבר אינו יכול להפר.

אך כשמרן רבי יצחק זילברשטיין סיפר את זה לגיסו רבינו מרן שר התורה רבי חיים קניבסקי זצוק"ל, דחה מרן את הראיה, כי מאחר וגדול הדור אמר לו שיאמר לרבו שהאשה חייבת לשמוע לקול בעלה ולנהוג כמוהו, נתברר למפרע שההוראה הראשונה של רבו היה בזה טעות מעיקרא, ולכן אין זה נחשב כדבר שמעכב את ההפרה, רק נחשב שהיה ראוי להפר כל הזמן.

עשרים ושתיים שנות חיים נוספות בזכות רגע של עת רצון

בדף היומי שלנו (נדרים דף ע"ג) מובא הפסוק (במדבר ל, יז) בנעוריה בית אביה. ורואים ממשמעות הפסוק, שהתורה הקדושה קבעה בזה, שבשנות הנעורים יש לנער ונערה לשהות

עשרים ושתיים שנות חיים נוספות בזכות רגע של עת רצון

בדף היומי שלנו (נדרים דף ע"ג) מובא הפסוק (במדבר ל, יז) בנעוריה בית אביה. ורואים ממשמעות הפסוק, שהתורה הקדושה קבעה בזה, שבשנות הנעורים יש לנער ונערה לשהות

כל נער צריך לצעוק על עצמו מילים אלו בשנות נעוריו

בשבת קודש שבת פרשת ויצא, בורא עולם האייר לי כמה ווארטס בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, ואת הווארט הראשון אני לא ימכור בשביל שום הון בעולם. הפסוק (כט, יג), **ויהי כשמוע לבן את שמע יעקב בן אחותו וירץ לקראתו ויחבק לו וינשק לו**. אומר רש"י הקדוש, וינשק לו - **אמר, שְׂמָא מְרַגְלִיּוֹת הֵבִיא וְהֵם בְּפִיו**. נלך ישר לדרש, **שְׂמָא מְרַגְלִיּוֹת הֵבִיא וְהֵם בְּפִיו**, מורי ורבותי אנחנו הולכים ללמוד היום בדרך היומי (מדרים לט - מ) על מצות ביקור חולים, יש רמב"ם ידוע בהלכות דיעות (פ"ב ה"א), שיש חולי הגוף וחולי הנפש, מורי ורבותי, עם ישראל חלקם לא עליכם נמצאים או בחולי הגוף או בחולי הנפש, ויש לנו לדעת, **שְׂמָא מְרַגְלִיּוֹת הֵבִיא וְהֵם בְּפִיו**, שאנחנו יכולים בפה שלנו להיות פה מפיק מרגליות, ובה לתת לאנשים כח חיזוק ועידוד להוציא אותם מהחולי.

אנחנו חושבים שפה מפיק מרגליות מדובר על המגיד מישירים הנדע הגאון רבי שלום שברון צוק"ל וכדומה, אך באמת **מְרַגְלִיּוֹת הֵבִיא וְהֵם בְּפִיו** זה כל יהודי ויהודי באשר הוא, כל אחד יכול לתת לשני תחושה טובה ומילה טובה.

תתבוננו לדוגמא על המשפיע הגאון הצדיק בעל "קדושת עינים" רבי אהרן טוסיג שליט"א, משעת בוקר מוקדמת עד שעת לילה מאוחרת, לכמה אנשים הוא נותן דברי חיזוק, לכמה אנשים הוא מחייך, ולכמה אנשים הוא נותן טפיחה על השכם.

שבוע שעבר הייתי בחתונה של שאר בשרי הקרוב, בחור יתום ניגש למשפיע לקבל ברכה. רבינו רבי אהרן נישק אותו בהתרגשות כמו שמנשקים ספר תורה מהודר. זה נקרא **שְׂמָא מְרַגְלִיּוֹת הֵבִיא וְהֵם בְּפִיו**, זה גם בפשט כאן בפסוק **וַיִּנְשֶׁק לוֹ**, לפעמים צריך לתת לאדם את הנשיקה פיזית, ולפעמים נותנים את הנשיקה דרך הפה, שאומרים אָ גוּט וְאָוֶר - מילה טובה. הבה נאמץ לעצמנו, להגיד מילים טובות בבחינת כי ה' דבר טוב על ישראל, להדיבק במידותיו של הקב"ה.

מכאן לוארט השני, הפסוק אומר (ל, יג) **וְתֹאמְרוּ לֵאמֹר לֹאֵה אֲשֶׁרֵינוּ בְּנוֹת וְתִקְרָא אֶת שְׁמוֹ אֲשֶׁר**. חשבתי בדרש, איך אפשר להיות מאושר בבנות, הרי יש גמרא ידועה (ב"ב טז:), אי אפשר לעולם בלא זכרים ובלא נקבות, אשרי מי שבניו זכרים, או למי שבניו נקבות, אז מבינים מזה שְׂפֵת זֶה לֹא דָבָר הֵכִי טוֹב, וכן אומרים בתפילה בברך שמייה בשבת קודש, וְתִיֵּהֵב לִי בְּנֵי דְעָבְדִין דְּעָבְדִין רְעוּתְךָ, אנחנו מבקשים שנוכה לבן זכר שעושה רצון הבורא, הגמרא בנדה (לא:), אומרת, כיון שבא זכר לעולם בא שלום לעולם, אז איך אפשר להיות מאושר בבנות?

חשבתי על פי הגמרא בבבא בתרא (קמא:), אמר רב חסדא, וְגַדְיֵי בְּנֵתָן עָדִיפִין לִי מִבְּנֵי, מובא שם בתוספות במקום (ד"ה בנתן), לפי שהיו חתניו גדולי הדור. כשזוכים לחתנים גדולי הדור, בְּנֵתָן עָדִיפִין לִי מִבְּנֵי, אז אפשר להיות מאושר ובנות...

נסיים עם הווארט השלישי, הפסוק (ל, כז) **וַיְבָרְכֵנִי ה' בְּגַלְלַח**. חשבתי בדרש, לפעמים רואים שבן אדם זוכה לברכת ה', הוא זוכה לברכת ה' בממון, הוא זוכה לברכת ה' בתורה, ולא מבינים למה הוא זכה לברכת ה', התשובה הוא **בְּגַלְלַח**, לפעמים זה בגלל ילד שיצא ממנו, נכד שיצא ממנו, ולפעמים זה בגלל זכות אבות. אנחנו לא יכולים להבין הכל, נסתרים דרכי הבורא.

(מתוך הפתיחה לשיעור - נדרים דף לט, י"ג כסלו תשפ"ג)

בצילום של גדולי ישראל שליט"א

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

לפני שהגיעה הקורונה לעולם - מרן הגאון הצדיק רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א הגדיר את הקורונ"א - קר"א נ"א, לקרוא לבורא עולם - פגשתי אז בברית של שאר בשרי הקרוב, את הרה"ח יוחנן רוזנטל שליט"א מגבעת זאב, והוא אמר לי בהתרגשות אחרי הדרשה, אתה מוכרח לבוא לשבת לקרלין. אמרתי לו, אני אשמח ביותר לבוא. און דְּעָרְוֵנוּ לִי - ובנתיים התהפך העולם בוורוס.

אתמול בלילה זכיתי להשתתף בשמחת הנישואין של בנו יקירו של הוד כבוד קדושת הרבי מקרלין סטולין שליט"א, החתן החשוב הרב מרדכי. היה קשה לי להיפרד מהשמחה, מי שלא היה בחתונה, ספק אם יבין מה זה התקשרות של חסידים לרבי, וְאֵסֶר הַיְיָסֵט עֵס לִיבְשָׂאֲפֵט פִּנּוֹן חֲסִידִים - מה זה אהבה של חסידים לרבי. החשמל הרוחני שהיה במצוה טאנץ, גרם לעניות דעתית התקרבות לבורא עולם לכל אדם.

זכיתי באמצע החתונה לגשת להתברך מהרבי שליט"א, היה בלי עין הרע ציבור גדול מאד, רעש מהמוזיקה, והרבי טרח להתכופף אלי לשמוע את שאלתי ובקשתי. חשתי את דברי רש"י בשמות (ב, יא), נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם.

כבר חשבתי ללכת הביתה, ניגש אלי ידידי אהובי, צהלתו על פניו תמיד, מלא בחכמה, הרב טוביה פריינד שליט"א נכדו של הגה"צ רבי נטע פריינד זצ"ל, ואמר לי, בְּלִיב צוֹם מְצֻנָה טָאָנְץ - תישאר למצוה טאנץ, אתה תתרגש. ואכן התרגשתי! בורא עולם מסובב כל הסיבות סיבב, שאני יעמוד מאחורי הכסא של הרבי במצוה טאנץ, וחשתי את דברי האַלְטֵעֶר רַבִּי - הרבי הזקן, איש אלוקים, מרן הבעל התניא צוק"ל, וכך מובא בתורה אור (פרשת כי תשא), "עַל יְדֵי הַנִּיגוֹן יוֹצֵא הָאָדָם מִתּוֹךְ עֲצָמֵיתוֹ, וְנִמְשָׁךְ לְנֶעְלָה וְגִבּוֹהַ יוֹתֵר מִמִּדְרָגָתוֹ, שְׁלֵא הִיא יְכוֹל לִילָךְ בְּעֵצְמוֹ".

בקרלין אין גְּרָאָמְעוֹן, יש זְמֵר, ולא זמר אחד, כמה וכמה שירים מרגשים. ראיתי שם אנשים שבזמן השירה זָעַנְעוֹן נִישֵׁט גְּעוֹנְעוֹן דָּא - לא היו בעלמא הדין. זה היה מרגש לראות מאות יהודים, שעוזבים את הכל בכל מכל כל, ובאים מארצות הברית לקחת חלק בשמחה. פרי עץ חיים הרב הצדיק רבי יוחנן שליט"א, כל כך שמח שבאתי להשתתף בשמחה, עד שעשה לי היכרות עם בנו החשוב הרב נפתלי חיים שליט"א.

לא נסיים את הפתיחה בלי כמה מילים על המכונים של קרלין סטולין שמפארים את העולם, מכון בית אהרן וישראל, שאוחזים כבר בשנת ל"ח בגליון רכ"ד, השבועון הידוע דִּי בְּרַכָּה אִין שְׁטוּב.

מענין לענין באותו ענין, ידידי אהובי רבי יונה אקער שליט"א, נכדו של הגאון הצדיק שאר בשרי רבי חיים ישעיה אקער זצ"ל, שבכה כל יום על גוֹטע קִינְדֶּער, העניק לי אתמול ספר שאלות ותשובות של רבי שלמה ברוך, ספר עיוני שמושקע בה מאות שעות. שנזכה שהשמחה הגדולה בקרלין תשפיע לכלל ולפרט, השפעות טובות לנו ולכל בית ישראל, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - נדרים דף מג, י"ג כסלו תשפ"ג)

מאוצרות הפרשה

ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו (מה, ג). ובמדרש (ב"ר צג, י), **אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה**, יוסף קטנן של שבטים היה, ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, לכשיבא הקדוש ברוך הוא ויכניח כל אחד ואחד לפי מה שהוא, על אחת כמה וכמה.

ומבאר המראה יחזקאל, דהנה עד עתה בודאי היה לשבטים תירוצים רבים למה רצו להרוג את יוסף, ועם כל זה עכשיו כשהוכיח אותם יוסף, באו על האמת כי שלא כדן עשו. וכן יהיה לעתיד לבא, דהגם שכל אדם בשעה שמתבטל מן התורה והמצוות יש לו בכל פעם איזה אמתלא ותירוץ למה עושה כן, כפי שהיצה"ר מחשיך עיניו, אך כשיגיע יום הדין ויעמוד לפני הש"ת לדין, יהיה נאלם דום מכל התירוצים, ויתודע לו אז האמת שלא היה לו שום תירוץ כלל.

נקודה למחשבה:

ועתה אל תעצבו וגו' (מה, ה). כתב התפארת שלמה: הנה "ועתה" הוא לשון תשובה, לכן אמר, אף על פי שאתם צריכין לשוב בתשובה על המעשה הזה אשר עשיתם [מכירת יוסף], אך אל תעצבו, לא בעצבות הוא דרכי התשובה, כי התשובה היא מצות עשה מן התורה וצריך לעשותה בשמחה, כמו שכתוב (תהלים ק, ב) **עבדו את ה' בשמחה**.

גליון זה נתנדב ע"י ש.ש.ב.מ.
לפרנסה בהרחבה והצלחה
בכ"ע וכל מילי דמיטב

ויגש תשפ"ג גליון קלו שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר חנמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמה רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתלי יזיתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי דודק
מולובלין וז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוה"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפלתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שישיע בהפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הגני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב,
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
(סגולה גדולה בבית לכל הדברים.)

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכריז:
נצחיותי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ממליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך בפיזו פרק מ"ב.)

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

וישלה את אחיו ולכח ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך. בגמרא (תענית י'): אמר להם יוסף לאחיו אל תתעסקו בדבר הלכה שלא תרגז עליכם הדרך. ומקשים העולם מדוע לא אמר להם זאת יעקב בפעם הראשון שיצאו לארץ מצרים. ויש לומר, דבדואי בתחילה ידעו השבטים שצריך להיזהר שלא תרגז עליהם הדרך, וחששו מפעם שכל הדרכים בחזקת סכנה, ובפרט מפני שלא ידעו את גורל אחיהם יוסף, בדואי היו מתיראים מפחד הדרך, הואיל שראו שכבר שלטה מדת הדין בבני יעקב. אמנם עתה שראו שאחיהם יוסף נעשה מלך, הרי שלא שלטה מדת הדין בבני יעקב, וא"כ שמא לא יחששו כבר ממידת הדין ומהמקטריגים, לכך דוקא עכשיו הוצרך יוסף לומר להם "אל תרגזו בדרך", מפני דשכיח הזיקא, וכל הדרכים בחזקת סכנה.

וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך. משמע מלשון הפסוק, דהטעם שנותן לו יוסף אוכל הוא רק בכדי שלא יהיה עני, אך בלתי חשש זה לא היה דואג עבורו. ונראה לבאר הדברים לפי מה שנחלק (קידושין לב.) אם כיבוד אב הוא מכספו של האב, או של הבן, ור' ירמיה סובר משל אב. וכתבו התוס' (שם ד"ה אורו), דזה דוקא אם יש להאב ממון, אמנם אם אין להאב ממון, בודאי חייב הבן לפרנסו אפילו משלו ע"ש. ומשמע מדברי התוס' דבאופן שאין להאב ממון, חייב הבן לפרנסו מדין חיוב של צדקה ככל שאר האנשים, ולא מדין כיבוד אב, וגם אינו מקיים בזה מצות כיבוד אב, שהרי חייב לעשות כן מדין מצות צדקה. ונראה דזה היה כוונת יוסף שאמר לאביו "וכלכלתי אותך וגו' פן תורש", שיוסף אמר ליעקב אביו אף שמדין כיבוד אב אני חייב לפרנס אותך רק מכספי ולא משלי, שהרי כיבוד אב הוא משל אב, מ"מ אני רוצה ליתן לך משלי, כי אני חושש שאם תאכל רק משלך, תהיה עני, ואז לא אוכל לקיים מצות כיבוד אב, כי אז אהיה חייב לך מן הדין בתורת צדקה ולא בתורת כיבוד אב, ולכך אני נותן לך משלי, כדי שאוכל תמיד לקיים מצות כיבוד אב.

לע"נ הגר"ר אברהם יצחק ב"ר דוד שיסגאל זצ"ל יא"צ א' טבת
הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש איתו
בהתודע יוסף אל אחיו. קשה דהיאך עמדו
 אחיו עמו, והיו צוה "הוציאו כל איש מעלי".
 ואפשר שרצונו לומר "הוציאו כל איש מעלי",
 היינו שסמוכין אלי, והיינו "מעלי", והם אנשי
 ביתו, משא"כ אחיו שעמדו מרחוק, מחמת
 שהיה להם מורא מכבודו. ובני מו"ה אהרן
 שיח'י אומר, כי יוסף דיבר זאת בלשון מצרי,
 לכן האחים לא הבינו מה שאמר יוסף, לכן
 נשאר, ולכן "לא עמד איש איתו בהתודע
 יוסף אל אחיו".

ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידות יהיה לכם.
 כתבו המפרשים הא שנאמר (שמות יב:מ) ומושב בני ישראל אשר ישבו בארץ מצרים שלושים שנה וארבע מאות שנה, נדחשב החשבון מברית בין הבתרים, דכ נגזר עליהם השיעבוד נגד ה' פעמים "אלקים" שעולה ת"ל. אבל באמת לא היו במצרים רק רד"ו שנים, וקושי השיעבוד היה רק משנולדה מרים, וזה רק פ"ו שנים (ע' סדר עולם רבה פ"ג, שיר השירים רבה ב:כח) וחוא מספר "אלקים", והגלות נגזר נגד ה' פעמים "אלקים", ונגד ה' אותיות מנצפ"ד, אבל באמת לא היו רק פ"ו שנים. וירמוז לזה "הא לכם זרע וגו' ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידות יהיה לכם", שלא היה אפשר להם לסבול, לכן היה לפרעה כי אם "חמישית" השיעבוד מת"ל שנה. והוא "וחמישים עלו בני ישראל מארץ מצרים", היינו אחד מחמשה מהשיעבוד.

לע"נ הר"ק ר' אברהם משה ב"ר שמחה בונם מפסיסא זצ"ל
 יא"צ א' טבת

גדרו של מלכות ומשיחה בשמן המשחה. הנה במלך יש שני דברים. א) שררת המלכות הניתנת בידי המלך. ב) חלות שם מינוי בגברא, שיקרא מלך ושיתקדש גופו בקדושת מלך. ויש דינים שתלויים בקדושת הגברא, ויש דינים שתלויים בשררת המלכות.
 והנה מצינו בדוד המלך שנמשח בחיי שאול (שמואל א' ט:זיב), ואע"ג דשררת המלכות וגם קדושת מלך היה עדיין

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר
 וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי און חזון יחזקאל** - הר המנוחות
 אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

הבן לאשרי זי"ע מעיר על עצמו
"ניצלתי מהנאצים כדי לבקש רחמים על כלל ישראל"

יש לפרש הפסוק "ה' העלית מן שאול נפשי" ע"פ המאורעות שאירע לי בזמן כניסת הנאצים ימש"ו לעירנו, תפשו בני אדם לעבודה ואני בתוכם לחפור בור שני מטר אורך ורוחב ועומק, ובתוך הבור בעומק עוד גומא, והלך הנאצי ימ"ש והפיל כל הכובעים שבראשו לגומא הקטנה, וכשהגיע אצלי - הייתי חבוש בכיפה תחת הכובע, וכשראה זאת אמר: אתה הרב של העדה. ודחף אותי לבור, ובאותה דחיפה שני מטר בעומק היה בה כדי להמית אותי. אבל בעזה"שית לא אירע לי שום דבר.

והנה הפולנים שנלחמו עמם הרגו סוס של הנאצים, וציוו הנאצים לאנשים שיביאו הסוס הפגר וישליכו עלי לבור ולסתום הבור, התחילו האנשים לבכות ולבקש מהם שיניחו אותי בחיים, דלמה רוצים להמיתני חנם, והם באחת שרוצים להמיתני. מובן מאילו שאנשים שהיו צריכים להביא את נבלת הסוס, היו שוהים הרבה זמן עד שהביאו, וחשבו אולי יארע נס, אבל לא היו יכולים להתעכב הרבה זמן בשביל שהיו מרדפים אחריהם, וכשהיו כבר ארבע מטר סמוך לבור, פתאום הופיע שר משלהם והתחיל לצעוק: המלחמה הולכת שמה, ואתם עומדים כאן עם היהודים? תיכף תתעלמו מן המקום! לא ראינו מהיכן בא השר וגם לא ראינו איפה נעלמו הנאצים, והיו הדברים לפלא, כשראו שנעלמו הנאצים, הוציאו אותי מהבור וכך ניצלתי בעזר ה'.

ועבשיו ששמוני לבקש רחמים על בני ישראל, נפל בדעתי שזה היתה כוונת דוד המלך בפסוק זה "ה' העלית אותי, מן "שאל" - בשביל שאחיה ואשאל ואבקש רחמים על ישראל עמך, ועידו"ז "חייטני מיורדי בור" כשהייתי בבור עשית לי הנסים, כדי שאחיה ואבקש רחמים בעד עמך.

לשאול, אבל דוד המלך נתקדש גופו בקדושת מלך ע"י המשיחה, ורק שררותו התחיל רק לאחר מות שאול.

והנה אחר שמת שאול והמליכו אנשי יהודה את דוד עליהם, חזרו ומשחו אותו שנית (שם ב' ב:ז). ואח"כ כשהמליכו כל ישראל את דוד עליהם, חזרו ומשחו אותו פעם שלישית (שם ה:ג).

וצ"ע גדר של משיחות אלו, דהא כבר נתקדש בגופו בקדושת מלך, וכין דלא היה צריך משיחה, הרי חייב מעילה לר' מאיר (כריתות ו:). דאמר המושח למלכים חייב. ועל כרחק צ"ל שהיה טעון משיחה, דעדין לא חל עליו שם וקדושת מלך עד שמשחוהו שנית, אבל א"כ קשה דמשיחה קמייתא מה אהני?

ותירץ האבני נזר (יור"ד סימן ש"ב אותיות יב-ג), וז"ל: משמע מכאן דאף שכבר נמשח ע"פ ה', לא היה עליו דין מלך עד שקבלוהו עליהם ישראל, והיה טעון משיחה שנית. ועל כרחק דמשיחה קמייתא אהני ליה שיהיה מחויבין להמליכו ולא היה רשאין להמליך אחר, עכ"ל.

וכוונתו, דמשיחת שמן המשחה משמש לשני דברים. א) המשיחה מחייב העם להמליכו. ב) המשיחה מקדש הגברא בקדושת מלך. לכן המשיחה הראשונה באה כדי לחייב העם להמליך דוד, אבל עדיין לא נעשה דוד מלך, וגם לא נתקדש גופו עדיין בקדושת מלך, ולזה היה צריכים למשחו מחדש כשהמליכו אותו אנשי יהודה עליהם, ואז חל על גופו קדושת מלך, וגם קיבל שררת המלכות. ואח"כ כשהמליכו אותו כל ישראל היה צריך משיחה מחדש עבור שנעשה מלך על כל ישראל. דאע"ג דכבר נתקדש גופו בקדושת מלך כשמשחו אותו על אנשי יהודה, היה צריך משיחה מחדש כשהמליכו אותו כל ישראל, כיון שהיה חסר לו אז שררת המלכות על כל ישראל, דגם לצורך מינויו לשררה לבד, בעינן משיחה. ונמצא דהמשיחה משמש לג' דברים. א) המשיחה משמש בתור מחייב להעם להמליכו. ב) המשיחה משמש לקדש הגברא בקדושת מלך. ג) המשיחה משמש לצורך מינויו לשררת המלכות.

והוסיף האבני נזר (שם אות ט"ו) וז"ל: ובאמת מלך גופיה אף לאחר שהמליכוהו, אם מרדו בו רוב ישראל אין עליו דין מלך, כמבואר בירושלמי (פ"א ר"ה ה"א) דכל ששה חדשים שהיה דוד נרדף מאבשלום, היה מתכפר בשעירה כהדיוט, וכשמחלוקת בישראל היינו שאין רוב ישראל מרוצים בו, לא הוא ולא בניו מלכים, רק מאחר שמשחוהו למלך, מחויבין להמליכו משום ירושה, וכשיש מחלוקת ושוב נמלכו בעי משיחה, עכ"ל.

והנה כתיב (שמואל ב' ט') שנתן דוד כל אשר היה לשאול למפיבושת. וכתב הר"ק וז"ל: כי דוד זכה בכל נחלת שאול לפי שאיש בשת ובית שאול היו מורדים במלכות, כי ידוע היה בכל ישראל כי דוד היה מלך אחרי מות שאול ונמשח על פי ה' ומורד במלכות הוא וכל נכסיו נתחייבו, עכ"ל. וקשה, דהרי כל זמן שלא משחוהו על ישראל לא היה מלך על ישראל, ומדוע נחשב למורד במלכות?

ב ובשם משמואל (הערות על אבנ"ז אות כ"ו) תירץ וז"ל: ומה דקשיא ליה למה משחוהו שנית ושלשית. לא זכית להבין מי יימר דבשמן המשחה משחוהו, דילמא משחוהו באפרסמוא דניא כדי לפרסם מלכותו. ועוד שהרי איננו מפורש שהיה שם משיחה ממש, ואימר שהיא "משיחה" לשון גדולה.

ג וכעין זה כתב בהר אפרים (הוריות סימן י"ז), והוסיף דמשיחה לצורך השררה אינו מעכב, דרק משיחה כדי לקדש הגברא בקדושת מלך מעכב.

ד והקשה על זה השם משמואל בהגה"ה, וז"ל: לא זכית להבין דא"כ למה לא הצריך דוד עוד משיחה כשנתרצו לו כל ישראל אחר מיתת אבשלום, [הרי לא היה לו אז שררת המלכות], עכ"ל. ויש לתרץ, דכיון דבמקום דבן המלך יורש המלכות, לא בעינן משיחה, ה"ה בידו דכשמת אבשלום בלא בנים, הרי היורש הוא אביו, וא"כ ממילא זכה דוד במלכות מכה ירושה, לכן לא היה צריך משיחה למנותו למלך.

ה ובשם משמואל שם כתב דדין של מורד במלכות אינו תליא בשררת המלכות, אלא בקדושת מלך ושם מלך בגברא, וזה היה לדוד גם קודם שמלך על כל ישראל, ולכן לק"מ.

א הגר"ז הוכיח דהלאו של "לא ירבה לו נשים", ו"לא ירבה לו כסף וזהב", תלוי בקדושת הגברא. ואילו המצוה של כתיבת ס"ת, תלוי בשררת המלכות, דכתיב (דברים יז:יח): והיה כשבתו על כסא ממלכתו" וכתב לו את משנה התורה הזאת. וז"ל הרמב"ם (פ"ג מלכים ה"א) וז"ל: בעת "שישב המלך על כסא מלכותו" כתב לו ספר תורה לעצמו, עכ"ל. והיינו דלא סגי לזה שם מלך בגברא, אלא בעינן גם שררת המלכות, שישב המלך על כסאו, עכ"ד.

והנה מלך שקטא דינו שונה מהדיוט, דכתיב (ויקרא ד:כב-ג): "אשר נשיא יחטא וגו' והביא את קרבנו שעיר עזים", והיינו דכל שגגה שההדיוט מביא עליה חטאת קבועה - כשבה או שעירה, אם שגג בה הנשיא מביא שעיר. ויש לעיין אם דין זה תליא בשררת המלך, או בקדושת מלך, ונפ"מ היכא דהעבירו משררותו, אם מביא שעיר כמלך או שעירה כהדיוט.

וע' במאירי (הוריות יב). שכתב, וז"ל: ויראה לי שאין דין נשיא אלא בעוד שהוא מחזיק במלכותו, ולכן כל אותן ששה חדשים שהיה דוד בורח בפני אבשלום בנו היה מתכפר בשעירה כהדיוט [כדאינתא בירושלמי ר"ה פ"א ה"א], עכ"ל. הרי מפורש דדין זה תליא בשררת המלכות, לא בקדושת הגברא, לכן אינו מביא שעיר רק היכא דיש לו גם שררות המלכות.

**צופרידענע
עלטערע פון
מכון דורות
ישרים זאגן:**

מיין קינד איז געווארען א מענטש ער לרענט מסור. ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיין זון בעהט מיין זענען מיין אויך 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיין יצחק האט ארדיינעדיגט א פילטער

אויך האב נישט געלאזט מיין מנוחה פארדעם נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

כיהאב גענוהענדיגט זענען הגלחה מיט מיין קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חבריס קינד

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- מילאט איין וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען, שהוא עת רצון להתמלל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתמלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהרש"מ משה).
- די שטיין ווערט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מקען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מקען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.
- ת"ח ירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פריוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס אידעגענבענקייט, מיט כונה, במתנות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אופן פון דורות ישרים זעהט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן הארץ יבאר הלב (-אנצייגען זיין הארץ צו אירשקייט), שיהח לב לשרים לטובה (-ס'זייט די גאנצע מענטש, ותיאח מלאים (-הענט זעהן וואונדער), מקען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טקסט מכון דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

נשמותיהם בבני יהודה פרץ זורח, עכ"ד. ולא זכיתי להבין, דסוף סוף איך ימנע לך, והם ב', או ער ואנון, או פרץ זורח, אם לא שנאמר שהיה להם ד' נשמות, של עצמם, ושל ער ואנון, ולכן חשבם לד' נפשות, וה' יאיר עיני להבין אמיתיות דברי תורתנו הקדושה.

צירוף חודש טבת. כתיב (פ' מקץ) "מן היאור עלת שבע פרות", "היאר" גימטריה "גבורה", ו"עלת שבע פרות" ראשי תיבות "שפע", והכוונה, דכל השפע נצמחת ממיתוק הדינים והגבורות. ולזה "הפרות יפות המראה והבריאות" ראשי תיבות של צירוף שם הוי"ה השולט בחודש טבת, שמוצאו מסופי תיבות של הפסוק "לה' אתי ונרוממה שמו", שרומז לדין כי אין שם הוי"ה כסדרו. וכשציריכין למתקו אז "ואין פותר אותם לפרעה", ראשי תיבות וסופי תיבות גימטריה "נר מהאופל", שבהחשכות צריכין ג"כ למצוא מיתוק. כדברי הרבי מקוצק ז"ע עה"פ "קץ שם לחושך", שגם בגהינם החשך, ישנו זית שיכולין לפנות משם לה'. וזהו שאמרו (ב"ק סב:) בנר חנוכה שהניחו ברה"ר ודלק הפשתן והדליק הבירה, דפטור הואיל וברשות מצוה הניחו ברה"ר, היינו עלמא דפירודא להאיר גם שם בתוך החושך.

חודש טבת. ידוע מהאריז"ל דחודש טבת הם הימים היותר נמוכים שבכל השנה, והם בגורלו של עשו. ונראה דלכן נתחכמו רז"ל לעשות זכר לנס של המנורה, ולא זכר לנס המלחמה שהיה ג"כ נס - רבים ביד מעטים. כי סגולת נרות דחנוכה הוא להאיר החושך דרה"ר, עלמא דפירודא, ורמוז ב"נר חנוכה בשמאל", שיכול לבטל הסטרא דשמאלא כדי שיוכלו בני לעבור בשלום בתוך החשכות הגדול של חודש טבת, אמן כן יהי רצון.

לזכות מ.ב.ה.פ. להצלחה מרובה בעסקיו

כל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת אינו. אמרו בקידושין (דף נב, ב) אמר רבה, המקדש אזה ונתנה כאחת, שאמר 'הרי שתיכן מקודשות לי', אינן מקודשות, מפני שקידושין אלו אינם בזה אחר זה, שאילו היתה אחת מהן מקודשת לו, והיה חוזר ומקדש את השניה, לא היו תופסים בה קידושין, שאין קידושין תופסים בעריות, ולכן אף כשמקדש את שתיהן בבת אחת אינם קידושין.

אבל בחלות הבאה מאליה, שלא ע"י מעשה האדם, כתבו התוס' (בכורות ט: ד"ה אמר) שאין אומרים בה הכלל של 'כל שאינו', שלא מסתבר לומר כן אלא בדבר התלוי במעשה, כמו במקדש שני אחיות, או בשוחט את התודה על שמונים חלות, ולא בקדושה הבאה מאליה. לפיכך בפדיון פטר חמור, הדין הוא, דאתון שילדה שני זכרים בב"א, נתן טלה אחד לכהן, אע"פ שאם היו נולדים זה אחר זה לא היה השני קדוש, ואין אומרים שכל שאינו בזא"ז אף בב"א אינו, ולא יתקדש לא זה ולא זה, לפי שהיא קדושה הבאה מאליה.

וביאר החזון יחזקאל (סוף נדרים) דברי התוס', דהנה הטעם של 'כל שאינו', ביאר בשיטה לא נודע למי (קידושין שם), דכיון דאי אפשר שיתפסו קידושין בשתייהן, ואי אפשר להחליט על אחת מהן שהיא מקודשת יותר מחברתה, לכן אין הקידושין תופסין אפילו באחת מהן, דהי מינייהו מיתית והי מינייהו מפקית, עכ"ד.

ולפ"ז כתב בחזון יחזקאל וז"ל: טעם זה לא שייך בחלות הבא מאליה, דרק בדבר התלוי במעשה האדם, מכיון שנתכוין שיחולו שניהם בב"א, ושניהם אי אפשר שיחולו, לא חל אפילו אחד משניהם בתורת ספק, שהעושה חלות מבוררת, אין מעשהו משתנה מעצמו לפעול חלות שאינה מבוררת. אבל בדבר הבא מאליו, לא חלה הקדושה מעיקרא אלא על אחד משניהם.⁸⁸

אי טעם זה שייך גם בדבר הבא ע"י מעשה האדם, אלא שאין צריך דעתו כדי שיועיל, דאין אומרים בו הכלל של 'כל שאינו', על באהל משה (הורו"ק, ח"ב סי' כב), הגר"א וסומן בקובץ ביאורים (גיטין אות ל"א), ובדגל ראובן (ח"ב סי' ב' אות ה'), אור שמח (ערובין פ"ז ה"ו). וכן דברים המועילים אף כשעשאם אדם בטעות, כתב הגר"י ענגיל (אתון דאורייתא כלל כ"ד), שאין לומר בהם הכלל של 'כל שאינו', ולכן במעשר בהמה, כשיצאו שנים בב"א וקרא לשניהם עשירי, נתקדשו בהמות, ואין אומרים בזה הכלל של 'כל שאינו', מפני שמעשה בהמה ישנו בטעות, וכל דבר המועיל אף בטעות, בעל כרחך חלותו אינה מחמת מעשה האדם, והרי זה כדבר הבא מאליו, שאין אומרים בו הכלל של 'כל שאינו'.

חדש ויצא לאור

חדושי רבנו חיים הלוי

על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח

• כרך ראשון •

ז"ל מחדש בתוספת כנבואת ציונים, עיונים, כותרות, מקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומורחבת
בעריכת מכון מורשת הגר"ח לאור
הרבה שנים בניגעה עצומה

מקץ 20 שנה הוצאת החלק הראשון, שנת 2000
הוצאת החלק השני, שנת 2010, תוספת ספרים
למקצת חלקים

מכון מורשת הגר"ח

מכון מורשת הגר"ח
moresheshagrach@gmail.com

בשורה טובה
שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלמות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה
במהדורה מפורטת בתכלית ההידור והיופי
ע"י מכון עבודה ברורה
אפשר להשיג הספר
בארה"ב: הרב יצחק מיטניק שליט"א 732-987-4733
ברושלים: מכון עבודה ברורה 02-6576577

בחכמה יבנה בית

פרשת ויגש תשפ"ג

הדרכה | ליווי | ייעוץ | רפואה | כלכלה

ימי הבניין-תקופת המתנה

ר' זבולון היה יהודי מהשורה, שנהנה מיגיע כפיו, אבל היה לו חלום, יום אחד יקים עסק ויתפרנס בכבוד, לשם כך הקצה לעצמו קופסא מיוחדת, שיש בה רק פתח אחד, דרכו אפשר להכניס כסף לקופסא, בלי אפשרות להוציא, בכל הזדמנות שהיתה לו היה מכניס לשם קצת כסף, כידוע פרוטה ופרוטה מצטרפים לחשבון גדול, וכעבור כמה שנים שיער לעצמו שבודאי הצטבר כבר סכום נכבד, והגיע הזמן להוציא את מחשבתו לפועל.

הוא שבר את הקופסא ואכן מצא שם סכום נכבד שאיפשר לו לגשת לביצוע התכנית, אחרי הרבה מחשבה והתלבטויות החליט להקים מפעל לייצור ממתקים, הוא השיג עוד כסף מהלואות, רכש מבנה מתאים, הזמין מכונות ייצור, גייס מנהל ועובדים, ובשעה טובה הופעלו המכונות והחלו בייצור הממתקים.

לאחר כמה ימי ייצור פונה זבולון אל המנהל בשאלה: נו, איפוא ההכנסות? כמה כסף כבר נכנס?

מה? שאל המנהל בתדהמה.

"מה ששמעת - אומר לו זבולון -

אז לשפר את המוצרים בהתאם לדרישותיהם.

ולעניינו, לאחר שמונה עשרה שנות ילדות ובחרות, שנות השקעה שבהם נבנתה אישיותו של האדם, ורכש קנינים רוחניים וגשמיים, עד שהוא נהיה בשל ומוכן לחיים, הקב"ה מזווג לו את זיווגו, או אז נופלת ההחלטה לאן זה הולך, מהו כיוון הבנין שהולך להיבנות.

כעת בתקופת האירוסין, יש להם כמה חדשים, להשלמת רכישת הכלים ומוצרים נוספים שיהיו להם לעזר רב בעת בניית ביתם, את הזמן הזה מנצלים להמשך השתלמות בכל התחומים, בתורה ובמדות, בדרך ארץ והנהגה ישרה, נוסף לכל המאמץ וההכנות הטכניות הרבות, עד הגיעם לרגע המכונן והם נכנסים לביתם החדש.

סוף סוף יוצאים לדרך ומתחילים בבניית הבית שעוד לא היה כמוהו בישראל. אגב, זה נכון, כי שום בית עוד לא היה כמוהו, כל בית היא יצירה בפני עצמה. זה יהיה מאוד מגוחך, אם כעבור כמה שבועות ואפילו כמה חדשים, ישאל מי מהם איפוא ההכנסות? איפוא ההצלחה? או במילים אחרות אני מרגיש שזה לא...

מה אתה כבר יודע?

עד עכשיו עסקת רק בהכנת התשתית ויציקת היסודות לבית שעומד לקום, כעת מתחילים לעבוד

אנחנו מייצרים כבר כמה ימים, ואני שואל איפוא ההכנסות?

אתה צריך להבין - מסביר לו המנהל שפרץ בצחוק גדול - ייצור סחורה לבד לא מביא שום הכנסה, אנחנו רק התחלנו את התהליך, הנחנו את היסודות והקמנו תשתית שבעז"ה נוכל דרכו להרויח, אבל רק בעוד תקופת זמן, כעת צריך ליצור קשר עם משווקים וסוכני מכירות, שיציעו את הסחורה שלנו לבעלי החנויות והרשתות, שיסכימו להציג אותם על המדפים בחנות, ושהקונים יתרשמו מהממתקים שלנו ויקנו אותם, או אז יחלו להגיע ההכנסות.

ר' זבולון הבין ונרגע.

כעבור כמה שבועות פנה שוב אל המנהל עם אותה שאלה: נו, איפוא ההכנסות? כמה כסף כבר נכנס?

אמנם הסחורה ב"ה כבר מוצגת על מדפי החנויות - אומר לו המנהל - ואפילו קיבלנו כבר כמה תגובות טובות, אך עליך לדעת שבעלי החנויות משלמים רק אחרי שישים או תשעים יום, ורק אז יתחילו להגיע ההכנסות.

נוסף לכך, עליך לדעת, שגם לאחר שנצליח בעז"ה להיכנס לשוק, נצטרך כל הזמן להמשיך ולהשקיע בשביל להחזיק את השוק לאורך זמן, להשקיע בפרסומת, אולי לצאת במבצעים, ובעיקר להיות קשובים לתגובות הצרכנים, ואם יהיה צורך,

"מוקד מאושרים"

ייעוץ והכוונה | דיסקרטי | מקצועי

בהכוננת רבני ומדריכי הארגון ואנשי מקצוע

073-788-1800 שלוחה 2

m033061027@gmail.com

והוא יחפש בסל הכלים שלו, את הכלים המתאימים לשימוש, ובעת הצורך ישאל את המומחים והמבינים בדבר.

בכל אופן, הוא לא יעצור ולא יתלונן, הוא יקח אורך רוח ויתאזר בסבלנות, כי הרי הוא עדיין באמצע הבניה.

נכנס פעם יהודי אל אחד הגדולים, להתברך לפני חתונת בנו, לאחר שבירכו בחום אמר לו: כדאי שההורים של שני הצדדים לא יבקרו את הזוג הצעיר עד שנה לאחר החתונה, והסביר: הרי זה כמו בנין שבונים אותו, יש עליו שלט 'סכנה כאן בונים - הכניסה אסורה'.

ארוכה היא הדרך אל האושר, אך היא שווה את ההמתנה!

**תזכו לחיים מאושרים
א גוט שבת
אברהם וינד**

מנהל הארגון

מדריך חתנים ומנחה נישואין

תגובות בדוא"ל 8448234@gmail.com

**אומרים שמברכים את
החתן שיהיה לו בנין
עדי עד, מלשון בניה,
שתמיד ימשיך בבניה,
ולא יעצור אף פעם וכך
יזכה לחיות באושר.**

התורה אומרת לחתן נקי יהיה לביתו שנה אחת, שמעתי בשם גדולים שזה אומר שלפחות שנה צריכים להקדיש לבניה, ולפעמים זה לוקח יותר, ואין להיבהל מזה.

אדם שיודע שהוא באמצע משימה, הוא במצב של בניה, בודק כל דבר במבט אחר, לא מחפש את התוצאה, אלא את ההתקדמות, חושב כל הזמן מה עלי לעשות עכשיו? מה אני יכול להוסיף? מה אני יכול לשפר? הוא לא נבהל משום מכשול, כי זה דבר טבעי שבמהלך הבניה יש טעויות ותקלות,

ולבנות, בניה לוקח הרבה זמן, בניה זה עבודה רצופה ומתמדת, יום יום, שעה שעה, מניחים עוד לבניה ועוד לבניה, ואט אט מתקדמים, אם נתקלים במכשול במהלך הבניה, משתמשים בכלים ובמוצרים שנמצאים בסל הקניות.

תארו לכם שמישהו רוכש דירה, הוא בא במהלך הבניה לראות את דירתו הנכספת, ושואל את הקבלן: איזה דירה מכרת לי, אין פה כלום רק שלד, איפוא הדירה היפה שהראית לי בפרוספקט המהודר?

זה מגוחך, נכון.

מה יגיד לו הקבלן?

תחזור לכאן בעוד כמה חדשים, או שנה שנתיים, ואז תראה את התוצאה, בינתיים תמשיך להשקיע, תשלם את מה שצריך, ואנחנו נשתמש במוצרים שנקנה, בשביל שיהיה לך בסוף את הדירה היפה.

אומרים שמברכים את החתן שיהיה לו בנין עדי עד, מלשון בניה, שתמיד ימשיך בבניה, ולא יעצור אף פעם וכך יזכה לחיות באושר.

כולם מחתנים!

אתה תחתן ברוגע ובשלווה!

בוא לרכוש כלים ופרקטיקה
בסדנא הייחודית **לחתן ברוגע**
למחותנים העומדים בפרק נישואי הילדים

הרב אברהם וינד
יועץ נישואין מומחה

הרב זאב קמבליך
יועץ כלכלי

הרב נחום ברוק
מרצה כלכלי בכיר

הרב אהרן פרידמן
מטפל מומחה

לפרטים נוספים והרשמה חייגו: **073-788-1800** ניתן להשאיר הודעה ונחזור אליכם
לקבלת סילבוס מלא לאימייל שלחו בקשה לכתובת **M0737881800@gmail.com**

איש

מבית ימים של אושר
לימודים | הכשרה | העשרה | סדנאות

לקבלת המאמר באימייל M0737881800@gmail.com

רחמי האב על הבן ואין רחמי הבן על האב

וְהָיָה כִּפְּאוֹתוֹ כִּי אֵין הַנְּעַר וְנָמַת וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת שִׁיבַת עֲבָדֶיךָ אֲבִינוּ בְּיָגוֹן שְׁאֵלָה (מד, לא) יהודה מנסה לדבר אל מצפוננו של יוסף. הוא מתאר לו את הקשר המיוחד שיש לאביו עם הילד הזה: "וּנְפָשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ". אם, חלילה, לא יראה את בנימין הוא עלול למות: "וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת שִׁיבַת עֲבָדֶיךָ אֲבִינוּ בְּיָגוֹן שְׁאֵלָה".

נשאלת השאלה: לבנימין היו עשרה בנים. מדוע יהודה לא פנה אל מצפוננו של יוסף, ועורר את רחמי על עשרת ילדיו של בנימין, שיישארו יתומים, ומדוע עורר רחמים רק בגלל האבא?

הרה"ק רבי מנדל מקוצק זיע"א ביאר זאת על פי מעשה שהיה: פעם הגיע לפנינו אחד מחסידיו, יהודי מבוגר, ואמר במרירות גדולה: "הייתי עשיר גדול. סידרתי לכל אחד מילדי עסק פורח ומשגשג. והנה עתה, לצערי הרב, פשטתי את הרגל, נותרתי ללא פרוטה בכיסי, וילדי – שנותרו עם מפעלים משגשגים – אינם רוצים לתמוך בי. השקעתי בהם את כל חיי, והם – כפויי טובה"...

אמר לו הרבי: "אל תבכה! אינך הראשון בעולם שנתקל בתופעה הזאת, וגם לא האחרון! יהודה עורר את רחמי יוסף מכח אביו של בנימין ולא מכח בניו! מדוע? משום שרחמי האב על הבן, ואין רחמי הבן על האב! יש מעין חוק כזה בעולם, וכמו שאומר הפתגם: "אב אחד יכול להאכיל עשרה ילדים, ועשרה ילדים לא יכולים להאכיל אב אחד".

יתרה מזאת, כידוע, מותר להרוג את הבא במחתרת משום ש"הבא להורגך השכם להורגו". בכלל ההיתר הזה נכלל גם בן שבא במחתרת על אביו. מותר לאבא להרוג אותו, משום שבן מסוגל להרוג את אביו. אולם, אומרים חז"ל, אם אבא בא במחתרת על בנו – אסור לבן להורגו, משום שהדבר ברור שאב לא יהרוג את בנו.

הוסיף הרבי מקוצק ואמר לאותו חסיד הסבר בדבר: אדם הראשון וחוה אשתו, החדירו טבעים בעולם. היו להם בנים, והם אהבו ודאגו להם. ומאז נוצר הטבע שבעולם: אבות מרחמים על בניהם. אולם לאדם ולחוה לא היו הורים. משום כך לא נוצר באנושות הטבע הזה שבנים מרחמים על אבותיהם. מה לא עושים הורים לילדיהם? ילד, לא עלינו, שוכב בבית חולים – ההורים לא הולכים לעבודה, יומם ולילה נמצאים ליד מיטתו. אולם כשההורים מבוגרים, והם שוכבים, לא עלינו, בבית החולים, הילדים מתלוננים על כך שהם צריכים לעזוב את העבודה כדי לבקר את הוריהם...

לא מכבר נשאלתי בטלפון שאלה על ידי יהודי: מצאו לחמותו את המחלה הנוראה. קבעו לה תור לניתוח בעוד יומיים. דא עקא, למחרת הוא ואשתו תכננו לצאת לנופש – טיול לחו"ל. והשאלה: אם זה בסדר שהם יטוסו לטיול או שהיא צריכה להישאר עם אמה בניתוח? איזו שאלה קשה!... ענית לו: "עשו כהרגשתכם. רוצים לטוס – תטוסו. רוצים להישאר – תישארו"... והם טסו. בסופו של דבר הם נאלצו לקצר את החופשה משום שהיה על האישה להשתתף בהלוויית אָמָה...

את היסוד הזה לימד אותנו יהודה בפגישתו עם יוסף. הוא מתחנן ואומר: אם בנימין לא יחזור – אביו ימות, כי רחמי האב על הבן, אבל בניו לא ימותו, כי אין רחמי הבן על אביו. הם ימשיכו לשרוד יפה. לכל היותר יריבו קצת על הירושה ועולם כמנהגו נוהג...

משום כך הפתגם אומר שאב אחד יכול להאכיל עשרה ילדים, ואלו עשרה ילדים לא יכולים להאכיל אבא אחד. למה הפתגם מדבר דווקא על עשרה ילדים? התשובה: מקור הפתגם הוא מהתורה הקדושה, מדברי יהודה ליוסף, אודות בנימין. ולבנימין היו עשרה בנים.

מִן הַחֶפֶץ חַיִּים הַקְּדוֹשׁ זִיעִי"א הִיָּה אֹמֵר: אל תִּצְפֶּה לשולחנם של אחרים, גם לא של ילדיך. כל מה שאתה רוצה שבניך יעשו לך אחרי המאה ועשרים שלך – עשה אותה לעצמך בחיי חיותך!

אני מכיר רב גדול מחכמי הספרדים, תלמיד חכם עצום, בקי בכל הש"ס, שחיבר ארבעה ספרים. הוא הביא לי את אחד מספריו, וכשעיינתי בהקדמה ראיתי שהוא כתב: "יהי רצון שיהיה חיבור זה לעילוי נשמתו..." שאלתי אותו: "מאי האי"? והוא השיב: "יש לי ב"ה שבעה עשר ילדים. כולם תלמידי חכמים, כולם יראים ושלמים, מרביצי תורה. אף על פי כן, כל מה שאני יכול לעשות לעילוי נשמתו – אני עושה עכשיו, והוא חזר לי על הפתגם הנ"ל: 'אב אחד יכול להאכיל עשרה ילדים, ועשרה ילדים לא יכולים להאכיל אב אחד'! אינני סומך על ילדי! זה עסוק בזה, וזה עסוק בזה, ולכל אחד יש את החיים הפרטיים שלו"...

כמה פעמים הגיעו אלי אנשים ושאלו: "כבוד הרב! בשבוע שעבר הייתה אזכרה לאבי ושכחתי. האם אפשר לעשות משהו בעניין?" ותאמינו לי, לפעמים היה השואל בן יחיד! נשמת אביו ציפתה שהבן יעשה משהו כדי להעלות אותה בעולם האמת, והבן שכח לגמרי. הוא היה טרוד בבזנועס...

אוצר האמונה

מצינו בתורתנו הקדושה (פרשת כי תשא) שפאָשר חטאו ישראל בעגל עלה משה רבנו לפיכך את השם יתברך ואז הוא עצמו ואמר להקדוש ברוך הוא: אתה ידעת כי עם קשה ערף הוא וסלחת לעוונותיו ולחטאינו וכו', והשם יתברך משיבו מיד "סלחתי כדברך". ולכאורה הדברים תמוהים, היתכן לבוא לפיכך את ה' ולדבר "טוב" על עם ישראל ותוף כדי דבור לעורר קטרוג שהם עם קשה ערף? ועוד השם יתברך מתרצה ואומר לו שהוא סולח לו על כך?

בספר 'ההארה שפיהסת' הביא בשם מפרשים שמשה רבנו פיס את הקדוש ברוך הוא באמרו: ראה איזה עם קשה ערף יש לך! נכון שהם עקשנים, מרדנים טרחנים, אף זה לטובה, הרי כמה שאפה מעניש אותם, לעולם הם אינם מפנים אליך ערף. מת לאדם אבא, אמא, אשה, בן, בת, אח, אחות - הוא בוכה ומתספר, אף מברך אותך בכרפת דין האמת ואף מקדיש אותך באמירת קדיש, עברו הם שואות, גרושים, רדיפות, אינקוויזיציות, פגועים - ועדין הם דבוקים באמונתך, והגויים? רק משהו לא מסתדר להם, ומיד הם קמים וקוצפים ובוועטים באלהיהם, וכי לא כדאי למחל לעם שפזזה? מיד התפייס ה' ואמר "סלחתי כדברך".

ומי מאתנו לא עומד בדומיה והערצה לקול דבריהם של הורים שחטפו את ילדיהם, שחטו, דרסו, שרפו, ומה בפיהם? שבח ותהלה להשם יתברך, ידיעה שהכל מאתו יתברך, מקדישים הם ומעריצים את כבודו של השם יתברך ומקדישים את שמו ברבים, והקול מהדהד בעולמו של ה': "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" ואת זה צריכים אנו לחנך ולמסר לילדינו, כמובן לאחר שנהיה דבוקים בזה אנו, שהכל לטובה! הכל טוב! וגם אם אנו רואים או חושבים שיש רע, הרי שהכל דמיון! אין מציאות של רע בעולמו של ה' כלל!

ומובא בגמרא מסכת ברכות (ס). מעשה בהלל הגזקן שהיה בא בדרך ושמע קול צוּחה בעיר ואמר: מבטחני שאין זה מתוף ביתי, ועליו נאמר: "משמועה רעה לא ירא נכון לבי בטוח בה". והקשו המפרשים איך ידע הלל שזה לא מתוף ביתו? מהיכן לו בטחון זה? ובארו בעלי המוסר שבגמרא כתוב ששמע "קול צוּחה" ואז אמר שזה לא בביתו, משום שהלל חנף את עצמו ואת בני ביתו לקבל את הכל באהבה, למדם וחנכם שאין בעולם מציאות של רע. ואם בכל אופן יש משהו "שלא מסתדר" יש לקבל זאת בסבלנות ובסבר פנים יפות וממילא היה בטוח שאין זה מתוף ביתו.

ואכן פאָשר הילדים גדלים בבית של כבוד והערצה, של סבלנות וסובלנות, אין הם שומעים תלונות, דברי נאצה, לשון הרע ומחלוקת, בזיון תלמידי חכמים וכדו' - הם גדלים באפן בריא ונעים, ומאידך פשרואים אנשים "מסיטים" מחיי הנשואין, לחוצים מהחגים הקרבים ובאים - אין זה אלא ממה שראו וחוו בביתם ביולדותם, ומדוע שלא נחשב גם על העתיד? מדוע לא להתרגל לראות רק את הטוב? הרי כל אחד מאתנו יודע שפאָשר נשברת כוס או צלחת, צועקים מיד מזל טוב! פפרה! למה לא לחיות זאת בכל יום, נשבר לך משהו? נהרס לך משהו? מזל טוב! פפרה! סע הלאה! גם כשחתך וכלה פותחים מתנה ונשברה צלחת מסט יקרתי, צועקים מזל טוב! פפרה! כי כך צריכים לחיות ולהבין שכל מה שנעשה הוא למזל טוב והוא לכפרה, ואין רע יורד מן השמים אלא הכל לטובה ורק צריכים להתפלל ולהתחנן לזכות להבין זאת.

כיצד מוכיחין?

עלון מס' 17

על מה מוכיחין ועל מה אין מוכיחין...

אבא היה נכדו של הצדיק האמריקאי הנודע רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל, שדמותו התפרסמה ביתר שאת לאחר שבתו הגב' שיין פרסמה את הספר 'הכל לאדון הכל', שסיפק לרבים הצצה אל תוך הבית המיוחד הזה.

אבי מורי התייתם מאביו, רבי יום טוב ליפמן שטרן זצ"ל, בעת שהיה צעיר לימים, ומאז התחזק עוד יותר הקשר בינו ובין הסבא רבי יעקב יוסף הרמן, שגידל אותו כאילו היה בנו, וטיפח אותו במסירות ובאהבה רבה.

כשהגיע לפרק 'האיש מקדש', חיפשו לו שידוך מתאים. באותה עת אבי למד בארץ הקודש, ואמו התגוררה עדיין בחו"ל, לכן התגורר אבי בביתו של הסבא רבי יעקב יוסף שכבר עלה ארצה.

והנה ביום מן הימים הוצעה לאבי הצעת שידוך מעניינת, ונראה היה שיש על מה לדבר. אבל הסבא, רבי יעקב יוסף הרמן, אמר שלפני שמתחילים להתקדם עם זה, הוא רוצה ללכת לבית משפחת המדוברת ולהפתיע אותם. הוא רוצה לבדוק איזה בית זה, אם זה בית של יהודים יראי ה', אם הסגנון שלהם הוא סגנון תורני וירא שמים, או אולי הם לא כל כך מתאימים.

אמר ועשה - עלה על אוטובוס ונסע לשכונה בה התגוררה אותה משפחה, החזיק בידיו פתק עם הכתובת והחל לחפש. הוא הלך אנה ואנה, יהודי מבוגר עולה חדש, היה זה יום חם מאוד, והסבא לא הצליח למצוא את הכתובת המבוקשת. ניסה לשאול אנשים, אבל לא היתה נפש חיה ברחוב, אולי בגלל החום העז, אולי היתה זו שעה שכולם היו בעבודה...

הוא עלה לבניין הסמוך, נקש בדלת וחיכה שיפתחו לו כדי לשאול איך מגיעים לכתובת שהוא מחפש. מתוך הבית עלה רחש של תנועה, העינית שבדלת כהתה לרגע, מישהו הציץ, התבונן בו ו... החליט שלא לפתוח את הדלת.

הוא עבר לדלת הבאה וגם שם לא פתחו לו. ניסה לעלות קומה, עבר לבניין אחר, ניסה ברחוב השני, אף אחד לא פותח את הדלת.

סבא חזר הביתה ואמר לאבי מורי זצ"ל, שזה לא ילך. את השידוך הזה הוא דוחה, הוא לא מוכן לעשות כזה שידוך.

אבא ניסה לברר איזה פסול מצא בהצעה? האם יש להם בבית דברים פסולים? אין להם מזוזה בפתח, מה יכול כבר להיות???

אבל הסבא ענה לו תשובה פסקנית: "אנחנו לא משתדכים עם משפחות מסודם..."

סודם? איך הגענו לסודם? אמר לו סבא, משפחה שמתגוררת בשכונה שבה אנשים לא פותחים את הדלת לאדם מבוגר ביום כל כך חם, זאת משפחה שגרה בשכונה שאינה יודעת מה זה חסד. גמילות חסדים זה השורש והבסיס הכי חשוב לבית יהודי, אנחנו לא יכולים להשתדך עם אנשים שגרים במקום כזה, אנחנו משתדכים רק עם אנשים שמבינים ושכל הסביבה שלהם מבינה שחסד זה דבר שחייבים לעשות, ושעושים אותו בשמחה!

[לקראת שבת מלכתא, וירא פג]

סיפר ראש ישיבת טשעבין הרה"ג אברהם גניחובסקי זצ"ל:

סיפר לי א' מתלמידי החכמים המופלגים בדורנו, כי בהיותו נער צעיר כבן י"ד שנים, הגיע אליו חבר שלקח את מפתחות הרכב של אביו ללא רשות, ואמר לו: הבה אלמדך לנהוג. אחרי שהורה לו מספר 'כללי נהיגה' והראה לו 'כיצד נהגים' בפועל, נתן לו לנהוג במכונית...

בדרך, באמצע הנהיגה, הבחין מידוענו ה'נהג' באחד מרבני ישיבתו העומד בשולי הדרך. הבחור שדעתו הייתה זחוחה עליו, עצר את הרכב, ושאל את הר"מ אם הוא רוצה 'טרמפ'...

כמובן שהר"מ השיב בשלילה מוחלטת, והבחור ראה שהר"מ עומד המום מהבחור הצעיר תלמיד ישיבתו הנהוג ברכב ללא רשיון...

משהמשיך בנסיעה, הבין את חומרת מעשהו, ואף חשד שהר"מ ידווח מיידית לאביו על מעללי בנו היקר. לכן מיד כאשר שב לביתו פנה לישון, התכסה בשמיכה ועשה עצמו כישן, כאשר לבו חושש ודואג מפני הבאות.

למחרת בבוקר, להפתעתו קרא לו אביו והזהירו בעדינות ואמר 'בני, ידוע תדע כי מה שעשית אתמול זה מאוד מסוכן, הנני מזהירך שלא תעשה דברים כאלו יותר!', ולפליאת הבחור, בזה תם ה'נאום' ותמה התוכחה...

כעבור כמה חודשים, התקיים ביישיבה מבחן פומבי [מבחן לכל התלמידים, בנוכחות כל ההורים]. א' התלמידים נשאל שאלה ולא ידע להשיב. מידוענו ה'נהג' שהיה גם בעל כשרון לא קטן, השיב מיד על השאלה, כאשר מבין ריסי עיניו ניכרה שמחה בולטת לאיד על כשלונו של חברו.

כאשר הגיע הביתה בתום המבחן, המתין לו אביו אלא שהפעם נתן לו 'מנה אחת אפיים' - כזו שמעולם לא קיבל מאביו...

הנער מירר בבכי, אך תמה בפני אביו מדוע כעת יצא מגדרו, ואילו כאשר נהג ברכב וסיכן את חייו, נהג בתוכחתו ביתר עדינות?

השיבו אביו: מדוע אינך מבין? על השטויות שעשית כשסיכנת את עצמך, הרי בטוחני שכאשר תגדל תבין לבד שלא עשית כהוגן, על כן לא הוצרכת להוכיחך ב'רצועה' אלא בשבט לשון עדינה יחסית.

אבל על מידות רעות שהנך שמח לאיד חברך, על זה צריך לעבוד מקטנות, ואם לא עוקרים את שורשי המידות הללו כעת בתחילת הדרך, קשה מאוד אחר כך לתקנם בגיל מאוחר יותר.

[מתוך ווי העמודים]

אחד מאנשי החסד המיוחדים בדור הקודם, היה רבי שמואל יצחק שטרן זצ"ל, מי שהיה חבר בהנהלת בית היתומות הירושלמי 'בית לפליטות', מייסד בית ההחלמה לילודות בשכונת בית וגן שלאחר מכן עבר לטלז'סטון, ומייסד 'קרית בנות'.

בנו, הרב אברהם ישעיהו יבלחט"א, מספר:

לעילוי נשמת מורי רבי המשגיח הגה"צ רבי דב ב"ר יחזקאל צבי יפה זצ"ל

נלב"ע י"ט מרחשוון תשע"ח

העביר לדורנו את המסר הנפלא ששמע מהחזון איש: כל בחור - יתכן שיהיה גדול הדור

כותב הרב ישראל ליוש (לקראת שבת מלכתא, וירא תשפ"ג):

יש לי שאלה עבורכם: בזכות איזו מעלה, לדעתכם, מתוך רשימת המעלות הבאה יצליח בחור מתחזק שנכנס זה עתה לעולם הישיבות, בעולם התורה?

כשרון גדול, יכולת ריכוז מצוינת, כח התמדה מיוחד, מדות טובות, רצון חזק, שאיפות גבוהות, יראת שמים טהורה...

האם הכישרון העצום, הוא אשר יגרום לו להצלחה בתורה, המצריכה עיון רב ומוח חזק להבנת סברות ולחידוש חידושים? או שמא דווקא השאיפות והרצון הם המנוע להצלחה, וכל השאר הם רק כלי העבודה, ובלי מנוע, הרי אי אפשר לנוע...

יש לי חדשות עבורכם: במשך שנות פעילותי בעולם הישיבות בכלל, ובעולם הקירוב בפרט, שמעתי פעמים רבות מראש ישיבת 'אהבת אהרן' הגאון רבי בצלאל אדלשטיין שליט"א (ישלח לו השי"ת רפואה שלמה במהרה), ואף נוכחתי לראות זאת עין בעין בעשרות מקרים, שהמדות הטובות והלב הטוב הם הסיבות להצלחה ולהשתלבות הטובה ביותר בעולם התורה...

אין ספק, כשרון והתמדה הם כלים חשובים ונצרכים לעליה בתורה. יראת שמים היא ודאי תנאי שבהעדרו לא יעלה האדם אף למדרגה הראשונה, אבל המציאות מוכיחה שבלי מדות טובות שיוקדמו לכל המעלות הללו, אי אפשר להתקדם...

ולא רק זאת, במקרים רבים, הלב הטוב, העין הטובה החשיבה על הזולת, וההתחשבות בצרכי הכלל, היו סולם איתן ויציב, אף עבור אלו שלא היה להם מספיק מהכישרים האחרים שלכאורה יותר קשורים להצלחה בלימוד. וכן ההיפך, אף מי שזכה למתנת ה' בכישרון, ריכוז, שאיפה והתמדה, הוא נתקע אי שם באמצע הדרך, כי הוא לא שיפר את מידותיו והירבה לעסוק בעצמו, כמובן על חשבון הדאגה לזולת...

הג"ר בצלאל אדלשטיין הביא תמיד את דבריו של ראש מדרשיה שזכה להכניס תלמידים רבים להיכלי הישיבות: "אני מברר מי מהנערים לוקח את אחיו הקטן לגן או מוציא אותו מהמעון ובו אני משקיע את מירב כוחותיי כדי שיכנס לישיבה... לאלו יש עתיד מבטיח יותר..."

כלל 'גדול' יסד רבי עקיבא בתורה: "ואהבת לרעך כמוך". כאשר בא הגר להלל וביקש ממנו ללמוד את כל התורה על רגל אחת, הוא גם אמר לו אותו כלל: ואהבת לרעך כמוך, מאי דעלך סאני לחברך לא תעביד, ואידך פירושא זיל גמור.

"ואהבת לרעך כמוך" הוא לא כלל גדול בגלל כמות הפרטים שבו, הוא כלל גדול באיכותו, משום שהוא יסוד באישיותו של האדם. עוד לפני שהוא זוכה בכלי העבודה, כמו כשרון, ריכוז, חכמה, בינה או יכולת התמדה, הוא צריך להיות 'אדם' הראוי לשימוש בכל הכישרים הללו...

נמשיל זאת לבנאי מוכשר במיוחד, שעומד לבנות קיר, יש לו את כלי העבודה האיכותיים ביותר ואת הלבנים הכי משובחים, אך אם הקרקע שעליה אמור הקיר להיבנות רכה או עקומה, לא יעזרו לו כישרויו וכליו, כי הבסיס חסר.

אדם בלי מידות, חסר ב'אדם' שבו וכישרויו לא יועילו לו, זה מה שלימד הלל את המתגייר, דע לך! כאשר אתה בא לעולם היהודי, תרי"ג המצוות הם אכן המרכז, ועליך להשקיע רבות כדי ללמוד אותם, כי בלי לקיימם לא תהיה יהודי, אבל לפני כן, עליך להיות בן אדם, כדי שתוכל להתחיל ללמוד את כל המצוות, ולהיות בן אדם, זה 'מדות טובות', ואהבת לרעך כמוך... מה ששנוי עליך אל תעשה לחברך... רק אם אתה מבין את זה ותשתפר בזה, תוכל להתחיל ללמוד את כל השאר, תרי"ג מצוות וחוקי התורה...

מספר הרב ישראל מאיר המניק זצ"ל משגיח ישיבת יד אהרן בירושלים, שהמשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל היה מספר בהתרגשות כך:

כאשר למד בישיבת מיר בפולין, עבר לפני התיבה בתפילות מוסף של הימים הנוראים אחד מבוגרי הישיבה שכיהן כראש ישיבה והיה אדם גדול מאד, וכאשר היה ניגש לעמוד - פניו להטו והאדימו כאש מאימת הדין.

באחת השנים חלה חבר החדר של הרב וולבה ביום כיפור. והנה כאשר הגיע זמן תפילת מוסף, ניגש אליו החזן בדרכו אל העמוד כשכולו רטט וזיע, ושאלו לשלום חבר החדר. הרב וולבה השיב שמאז שהלך לתפילת שחרית עדיין לא ראה אותו, ובדעתו ללכת לבקר לאחר תפילת מוסף.

"חבר החדר שלך חולה, ואתה עסוק בתפילה!?" התפלא החזן. "גש מיד עכשיו לראות את שלומו!" הוא שמע לו והלך לחדר, ושם גילה שהכול כמהפכה אחת גדולה: בחירי הישיבה רבי שמואל חרקובר ורבי לייב מאלין זצ"ל היו שם, רבי לייב מדד לו חום, ולאחר מכן הם דנו ביניהם האם לתת לו שתיה בשיעורים או לא. וכל זה לפני תפילת מוסף של יום כיפור! כך נראית אכפתיות ותשומת לב אמיתית!!!

אווירת ה'ואהבת לרעך כמוך' לא צמחה בישיבת מיר, סתם כך, מהאוויר, המשגיח רבי ירוחם חניך לכך...

פעם הייתה פשיטה של המשטרה על הישיבה, וכל אחד מהבחורים הוצרך להציג בפני השוטרים את תעודת הזהוי שלו ואת רישיון השהייה שלו ב'מיר'. לכולם היו את המסמכים הדרושים, מלבד לרבי שלמה שמשון קרליץ זצ"ל שדירתו היתה במקום אחר. השוטרים ליוו אותו לאכסנייתו, ורק כאשר הראה להם את המסמכים פטרוהו לשלום.

למחרת נעמד רבי ירוחם בבית המדרש והודיע שיש לסגור את הישיבה! מה קרה? היתכן ששוטרים לקחו בחור לדירתו, דבר שהוא פחד מוות, ולא עלה בדעת אף בחור להתלוות אליו? אם לאף אחד לא אכפת מהצער שלו - צריך לסגור את הישיבה!

כשזו היתה האווירה הכללית בישיבת מיר, אין פלא שלפני תפילת מוסף של יום כיפור הלכו בחירי התלמידים לדרוש בשלומו של תלמיד חולה.

הבה נשמע לעצתו של הלל ונאמץ את הכלל הגדול של רבי עקיבא, נאהב את זולתנו ונרבה בכבודם, נראה את מעלתם ונטה את ליבנו אל לבם, כך נהיה 'בני אדם' וניסק אל על אל פסגת השלמות.

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת ר' יצחק מרדכי בלומנטל ז"ל ב"ר ישראל חיים. נלב"ע י"ז מרחשוון

עלון שבועי על פרשת השבוע. ועוד נושאים.

העלון נכתב לעילוי נשמת סבינו מורינן הרב ששון הכהן ב"ר ישעיהו ומרת מרים זצ"ל

תענוג הפרשה

שבת קודש פרשת: ויגש. ז' טבת ה'תשפ"ג (31/12/2022) שנת הקהל

כניסת שבת : י-ם: 16:09. ת"א: 16:23. חיפה: 16:13. ב"ש: 16:28

צאת השבת : י-ם: 17:25. ת"א: 17:27. חיפה: 17:24. ב"ש: 17:29

תענוג בפרשת השבוע:

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חַי וְלֹא יִכְלּוּ אָחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהַלּוּ מִפְּנֵיו.

יוסף שואל את אחיו העוד אביו חי? וכי עד עכשיו הם לא דיברו איתו על יעקב? כל הזמן הם אומרים לו: "עבדך אבינו" ואיך אעלה אל אבי והנער איננו איתי? אלא שיוסף ראה את דאגתם בכל כך חזקה ליעקב שדואג על בנימין, והם נלחמים כל כך בשביל בנימין. ורצה לומר להם: כשמכרתם אותי איפה אז אבא היה? האם אבא היה חי? ולא יכלו לענות אותו כי נבהלו מפניו.

בפרשה רואים את המידות של יוסף הצדיק שעד מכירתו היה הבן הכי אהוב על יעקב, והיה מלמד אותו הכל, ולאחר נתק של שנים יש לו עכשיו הזדמנות לראות אותו ולהיות איתו כל הזמן. אבל כדי שלא ישאל אותו מה היה איתו בכל השנים האלו? ומי עשה לו כל זאת... השתדל כמעט ולא לפגוש את יעקב לבד. כדי שלא יצטרך לצער אותו על מעשה האחים.

תענוג לספר אהצדיקים:

שצריך להתחיל מתחילת השבוע ולא לחכות לרגע האחרון ואז לדחות את הקידוש. אבל אם לא הספיקו הם לא מקדשים ולא מסוגלים לקדש את השבת בלי מאמר חדש של הרבי ישר והפוך. וזה יכול להיות בכל חלקי התורה. כל אחד יבחר לו נושא לימוד שבכל שבוע הוא מתקדם עוד חלק משמעותי בצורה רהוטה ואפילו בעל פה.

תענוג מעניני דיואג, חרדים ואשלם המיסים :

עם ישראל סבל בכל הדורות מאז היותו לעם מעלילות דם' אנטישמיות ורצחניות, שקריות ומוטעות, שכל מטרתם הייתה אחת: להשניא אותו על כל סביבותיו. ולהסית את ההמון הנבער נגדו עד כדי מיתות שונות ופוגרומים והריגות שלא היו כמותם לשום אומה עלי תבל. וכל עלילת דם התחילה משליט או מלך, או קבוצה שלטת שהייתה מושחתת מיסודה, וכל מעשיה היו בגניבת הכסף והמיסים הציבוריים ומציצת הקופה הציבורית לטובת החונטה השלטת. וכשראו שהעם מתחיל לקלוט ולעלות עליהם... היו מיד ממציאים עלילות כזב ושקר על היהודים כדי להסית את זעם ההמון מהשליטים לכיוון התושבים היהודים חסרי המגן וחסרי האונים... וכך הרוויחו עוד פרק זמן של שחיתות ושוד וביזה ציבורית בשלטון...

כשהתחילו המהומות של האביב הערבי בסוריה, מה עשה אחד הרוצחים הגדולים ביותר בזמננו ששמו: בשאר אל אסד?? מיד הפנה את כל המפגינים לעבר גבול ישראל שיפרצו את הגבול. מה הקשר? הרי ישראל הייתה קיימת על גבול סוריה הרבה שנים, מה נזכרת עכשיו להפנות את הזעם לגבול? הרי הם מפגינים נגדך? נגד המפלגה המושחתת שלך? אבל אם אפשר להסית את זעם ההמון לכיוון היהודים, אז למה לא. זה אותו מכונה בכל דור שעובדת בדיוק אותו דבר. רק כל פעם עם סיבות אחרות... והיום באיראן, כל העם נקעה נפשו משלטון האייתולות-חתולות... המושחתים והרוצחים. וכל פעם שחמינאי המושחת והרוצח עושה נאום לאומה, הוא מאשים את ישראל. מה הקשר? הרי ישראל קיימת כבר 74 שנה, מה נזכרת עכשיו?

והמעניין הוא שכל העלילות היו המצאות פראיים וגסים... שהתאימו בדיוק לצאת ממוח גס ורוצח... ממוח רקוב ומושחת מלא מעללים... ואת כל מה שהמוח הנאלח של ממציא העלילה היה חושב בחלומות הוורודים והשחורים... את כל רצונותיו ומאווייו היה מעליל על שכניו היהודים שהיו רחוקים ממנו וממידותיו כרחוק מזרח

כמה גדולים הם היהודים הפשוטים שהיו גרים בהודו עד השואה האיומה. מספר החסיד ר' שמואל אליאס שיחי שאביו ז"ל סיפר לו שהיו לומדים בבית הכנסת הגדול בהודו, וכידוע ששם יש הרבה מכשפים וקוסמים ע"י כוחות טומאה היי. והיה מגיע לשם מכשף הודי שהיה כל יום יושב בשוק במרכז העיר וכדי לאסוף כסף מהעוברים ושבים, היה מוציא את המעיים מחוץ לגופו. וכולם היו מביטים במחזה המוזר... ומשלשלים מטבעות לקערה שבצד. ובסוף היום היה מחזיר את המעיים לגופו. יום אחד החליט להגיע לחצר בית הכנסת. וכל הילדים והבחורים היו יוצאים לראות ומתבטלים מתלמודם. מה גם שזה לא מצא חן בעיני החכמים בגלל כוחות הטומאה שהיה משתמש כדי לעשות את מעשיו. ויצא אליו הרב וביקש ממנו: לא להגיע יותר לחצר בית הכנסת ולעשות את הטומאה שלו. והוא לא הקשיב ולמחרת שוב הגיע. יצא הרב והביט בו ארוכות בעיניו היוקדות. וכיוון מה שכיוון. וחזר לתלמודו. בסוף אותו יום המכשף לא מצליח להכניס חזרה את מעיו לבטנו כבכל יום. וגנח מכאבים עד שנפל ומת.

עוד סיפר ר' שמואל אליאס שיחי על אביו הצדיק שענה לאוץ מהודו, והתיישב במושב 'תירוש' ליד 'בית שמש'. והיה יהודי קדוש וצדיק. ופעם אחת דפק אצלו בדלת אדם מבוגר ושבע ימים שלא הכיר אותו קודם, וגם שלא היה מצוי שידפוק אדם כה מבוגר ובעל צורה במושב. ושאל אותו: "מתי בדקת לאחרונה את התפילין?" וביקש ממנו א התפילין, ופתח אותם במקום והראה לו שהם פסולות! ומיד נעלם מהמקום...

המשפיע הרב מיכאל טייב שליט"א סיפר בהתוועדות י"ד כסליו לרגל חתונת הרבי והרבנית. שהרבי היה מגיה את המאמרים כששבע שעות!!! ופעם במוצאי חג כשגמר כוס של ברכה בשעה 2 בלילה! לקח את השיחה להגחה, וחזר בשמונה בבוקר עם השיחה מוגהת. זאת אומרת שהרבי לא ישן כל היממה! כי הרי כל החג לא היה ישן, בתפילות והתוועדות וכ"ו. ופעם בכינוס ביהיכל נוקיה מול אליאס אלפים דיבר הרב ברוך שליט"א, וסיפר את זה, ושאל: מי מהנוכחים יודע את השיחה בעל פה? בצורה שיכול למוסרה מול קהל? או מי למד את השיחה טוב? ואף אחד לא ענה... ושאל הרב ברוך: "אז בשביל מי ובשביל מה הרבי לא ישן כל הלילה? לפעמים אנו מחפשים רבי... מחפשים איפה אפשר ללכת ולראות ולשמוע דברים... ולהתחזק... ולהתעורר... או מה אפשר לקרוא משהו חדש?... ולא חושבים שהצדיקים כבר הכינו לנו הכל. כבר מסרו את נפשם וגופם וכל עולמם בשבילנו והשאירו לנו ספרים ומאמרים שיכולים לשנות לנו את כל החיים. את כל המבט העקום והשלילי על החיים. על המצב בגלות. להראות לנו גאולה.

וסיפר הרב טייב: שהם קבוצת אברכים שהחליטו שהם לא מקדשים על היין בליל שבת, עד שהם לא יודעים בכל שבוע שיחה ומאמר חדש מהרב, אבל בצורה טוב וברורה, כך שאם עכשיו קוראים לך להעביר שיעור, אתה יודע לחזור על השיחה בצורה רהוטה וברורה. כמוכן

ממערב וכגבוה שמים מארץ. ונתחיל ב'עלילת דם' הכי ידועה: "היהודים מערבים דם של נכרים באפיית המצות לפסח" התורה היא היחידה שמהירה מיד בתחילתה על איסור אכילת דם. על איסור אכילת אבר מן החי. על איסור "הפקרת דם בעלי חיים" שנשחטו לשם אכילתם. על "כיסוי הדם". בכל הדורות ועד היום ידועה האימא היהודייה בזהירותה בבדיקת ביצים מחשש טיפה טיפה של דם. ידוע הסיפור מר' שמואל מסלנט זצ"ל שאמר שהדבר שהכי קשה לו ברבנות ירושלים זה שאימהות באות אליו עם ביצה לבדיקה, והוא פוסל להם אותה על טיפת דם שבקושי נראית לעין. וידוע שזה האוכל היחיד שיש להם. ואעפ"כ הם זורקות את הביצה ולא אוכלים בבית ארוחה באותו יום העיקר להיזהר ממשוהו דם!! מספיק לראות את כל נותני המתכונים ששוכרים ביצים אחד על השני בלי בדיקה... ולעומת זאת לראות את האימהות היהודיות שצריכות לשבור כמויות ביצים, ושוברות כל ביצה בנפרד ומסתכלים לכל הכיוונים כדי לראות אם אין דם חלילה. ורק אחרי כל העבודה והבדיקות הם מצרפות ומשתמשות עם כל הביצים. ההלכה מזהה בדיונים על דם שיוצא מהפה האם מותר לבלוע את זה? ומצוות כיסוי הדם. וכל זה לא עצר את האנטישמיות הארורים בכל הדורות להעליל את המום העכור שלהם כצמאי דם ורוצחים שפלים, לכיוון היהודים... אבל כמו בגרמניה של המאה הקודמת בהנהלת ובהובלת שר התעמולה השטני שלהם. לא צריכים עובדות כדי להסיט ולעודד שנהא קיטוב ושיסוי בין ציבורים וחלקים נכבדים באוכלוסייה של המדינה כדי לגרום לתוהו ובוהו, בוקה ומבולקה, והכל עם מטרה אחת: להסיח את דעת ההמון מלהתמקד בשחיתות השילטונית... ולהסית את השיח הציבורי מלחקור את כל המקורבים למנעמי השלטון הבוזזים את הקופה הציבורית...

הנצרות שחרטה על דגלה מאז הקמתה: הרג ורצח ומסעי צלב רצחניים נגד כל מי שלא מיישר קו עם ה"דת הנאורה"... העלילה על העם הכי רחמן בעולם שהוא רוצח ילדים. אותה נצרות שבמשך אלפיים שנה על בסיס קבוע נרצחו ונהרגו יהודים על לא עוול בכפם בכל אדמת אירופה רוויה הדם... הם פתאום המסכנים... שהיהודים הורגים להם ילדים... וכמו כל ההתקדמות של העולם המערבי... גם העלילות מקבלות צורה חדשה... ושיכלול... והיום אנחנו נמצאים בתוך עלילת דם שיקרית ובזוויה מאין כמותה בכל הדורות. והיא: "החרדים חיים על

חשבון משלם המיסים" פשוט עלילה שעליה נאמר את מה שאמר שר התעמולה בגרמניה: "שקר אם חוזרים עליו הרבה פעמים, העם הנבער מאמין שהוא אמת..." ועכשיו לעובדות: לפי המעלילים האלו, שווה לכל אזרח להיהפך לחרדי במיידית. ולהלן הסיבות לכדאיות...: * כי כשהוא יתדלק את רכבו בתחנת דלק, מיד המסוף יראה שהוא חרדי, ולא יחשב לו מע"מ בחשבונות... * כי כשהוא קונה בכל רשתות המזון, והקופאית רואים שהוא חרדי, הם לא מחשבים לו מע"מ בחשבונות... * כי כשהוא מזמין מוצרים ברשת, מסוף האשראי מודע לכך כבר מראש שהוא חרדי... ולא מחשב לו את המע"מ... * כי כשהוא קונה רכב חדש, העסק לא מחשב לו את המע"מ... * כי כשהוא קונה דירה חדשה, הקבלן מוותר לו על המיסים... * כי "חברת החשמל" לא מנפיקה לו חשבונות עם מע"מ... אותו דבר העיריות ב"ארנונה"... ובזק... וחברות הסלולר... וקופות החולים... ותשלום "טסט" שנתי לאוטו... וחידוש "אגרת רישוי"... ונראה לי שגם משרד החינוך לא מוריד מס בתלושי המשכורת למאות אלפי המורים החרדים... נראה לי שאין למה להביא עוד דוגמאות...

ואם אתם כל כך מאשימים את החרדים באי תשלום מיסים... למה אתם לא תובעים את כל החברות הגדולות

במשק שמנינו לעיל על כך שהם מוותרים לחרדים על המיסים...?????.....????? מה הכדאיות של כל החברות הגדולות במשק כמו: תנובה, טרה, אוסם, אל על, איקאה, מחסני חשמל וכ"ו, לפרסם כל הזמן בכל אפשרות במדיה ובעיתונות החרדית, ולקרוע ולהתחנן לחרדים לקנות ולצרוך אצלם???? למה אתם מפרסמים שהציבור החרדי הוא כוח קנייה גדול, וכל הזמן מחפשים אותם כלקוחות, בזמן שאתם בעצמכם מתמחרים להם את המחירים בלי מיסים.....?????.....

ואם תגידו שיש כאלו שעובדים בשחור, את זה יש בכל ציבור ואפשר להראות את זה אצל כל ציבור. שלא נתחיל למנות כאן ידוענים חילונים ואנשי עסקים רק מהעשורים האחרונים שגילו את כל העלמות המס שלהם... במליונים... וכל ה'גילוחים' שהבנקים עושים... מכת העבודה בשחור שהיא תופעה פסולה וגזל גמור ואיסור תורה חמור, זה דבר שכל מדינות העולם מתמודדים אתו, ובשביל זה יש רשות מיוחדת שאחראית לטפל בזה. אבל להצמיד את זה רק לציבור שלם ? זה עלילה והסתה!! שיסוי ופילוג, שאין להם תקדים בשום עלילת דם בהיסטוריה. אם רק מישהו יעז לדבר על הציבור הערבי שלאחרונה התפרסם שבהרבה פשיטות על בית ערבי, נמצאים סכומי כסף מזומן בכמויות אסטרונומיות... אבל הם לא חרדים ואין עניין להסית נגדם ולהשנא אותם על הציבור... אז אבוי למי שידבר על עובדות... שיעור הנשים העובדות בציבור החרדי גבוה יותר מזה החילוני והעבודה בקרב הגברים החרדיים במגמת עלייה כל הזמן. כשהייתי מאושפז, מיטה לידי אושפז מליונר גדול ושמאלני, שני בניו הגיעו מחו"ל כדי לשהות ליזו. הם דיברו עם בני משפחתי נגד החיים בארץ... ושהם ירדו מהארץ... וכשהתחילו לבשר לו שיוכל להשתחרר לשבתות, אבל רק אם יתאים את התנאים בבית. ונתנו לו דרישות מחמירים מאוד כתנאי לשחרור. ובניו התחילו לפעול במרץ כדי להשיג את כל הדרוש לבית. ולאחר שבוע של התרוצצויות הם השיגו הכל וקיבלו אישור. ואני שומע אותם אומרים לאביהם: "רק כאן בארץ יכולת להשתחרר כל כך בקלות. רק בזכות ה'חרדים האלה' עם כל הארגוני חסד שלהם. כמו 'יד שרה' ועוד ארגונים שהיינו בקשר איתם, הם מלאים בעשייה וחדורים בנתינה ועזרה לשני בלי כל תמורה. אם היית מאושפז בגרמניה או בשוודיה לא היה מי שישתכל עלינו..."

שקר ועלילות צריך להוקיע ולקעקע מהיסוד. לא לתת לזה להיכנס לתודעה. כי התקשורת כאן עוסקת אך ורק בחדשות תודעה, ולא בוחלת בשום אמצעי כדי להפיץ רעל ושנאה ולשסות ציבור בציבור. כל היום מדברים על ה'אקלים' ועושים 'ועידות אקלים' בינלאומיות... בהם מגיעים נציגים מכל המדינות כדי 'לדאוג' ול'שפר' את 'בעיית האקלים' שמסכנת את כל העולם. ומסבירים לנו על המסוכנות של זיהום האוויר, והחלפת כל המכוונות להיברידיות וחשמליות, שאינם פולטים זיהומי אוויר, ומחוקקים חוקים נגד השימוש בחד פעמי... ואלפית השנייה אחרי שידור הכתבה האומללה על זיהום האוויר, מיד ובאותה נשימה, מרעילים ומזהמים את האוויר בדבר הכי מסוכן: שנאה והסתה בלי סוף. הגברת השיסוי והקיטוב בין חלקי העם, אבל בצורה כרונית וחולנית... על בסיס קבוע. ונחזור מחר בשידור החוזר לעדכן על התכניות לשיפור פני האקלים... והמלחמה בזיהום האוויר המסוכן. ומיד לאחריה נמשיך כדרכנו בקודש לזהם את האוויר עם רעל השנאה לחרדים, ולכל דבר שריח יהדות נודף ממנו....

תענוג בחינוך, גודר אורחב:

לכבוד התקרב יום הילולת מורינו הרב רבי נתן מברסלב זצ"ל תלמידו הגדול של מוהר"ן מברסלב זצ"ל. שהיה 'כתבא רבא' וכל מה שיודעים ושואבים היום מתורתו של רבי נחמן, הן החסידים ההולכים בדרכו והן כל הקאוצ'רים ולומדי תורת הנפש. שכידוע רבי נחמן ידע לדבר לעומקם של כל הנפשות. וכידוע שבזמן המחלוקת הגדולה עליו שלח ה'סבא משפולי' להחתים את ה'בעל התניא' נגדו, ולא הסכים בשום אופן. וכשאמרו זאת לסבא, התפלא איך סרב לו הבעל התניא? ואמר שייסע אליו בעצמו. ושאלו למה הוא לא חותם? ואמר לו הבעל התניא: **תדע לך שבעקבות משיחא יהיו כאלו נסיונות וכאלו נפילות ברוחניות וגשמיות, ויהיו כאלו נשמות ירודות שרק רבי נחמן יצליח לדבר אליהם!** וראים זאת היום במוחש, כאלו נסיונות שלא היו מימות עולם, ובכל רגע ורגע מתחדשים הבלבולים, ומאות אלפים מכל החוגים ביהדות ומכל הסוגים ומכל העולם מתקרבים לאורו של רבי נחמן ולספריו, ורבי נחמן בעצמו אמר: **"בלי רבי נתן לא היה נשאר ממני עלה אחד של דף!"** שהוא כתב וערך את כל ספריו. ויש ספר אחד שאפשר לקרוא אותו שוב ושוב, ולא להפסיק לקרוא. "עלים לתרופה" אסופת מכתבים שכתב רבי נתן בחייו, לרבו, ולתלמידיו, ואנשי שלומו. אבל בעיקר לבנו היקר 'יצחק'. שהיה מנהל בבית הדואר בעיר 'טולטשין'. באותם ימים ברוסיה להיות מנהל דואר זה היה אחד התפקידים הממשלתיים החשובים ביותר. יותר ממנהל בנק היום. בדואר התנהלו כל העסקים וכל האישורים הממשלתיים. בכל סניף דואר היה ארוות סוסים גדולה. עם סוסים אבירים וגדולים להשכרה. ור' יצחק, כבן לכזה אבא גדול, כל הזמן היה עם רגשות חרטה על עבודתו זו. שהייתה כרוכה בפגישות ובהתנהלויות רבות מול גויים וגויות. ופריצי ושליטי הסביבה, שלא היו אנשים כל כך ידידותיים בלשון המעטה... ורצה רק ללמוד ולהתפלל ולעבוד את ה' כאביו הגדול. וכל הזמן עמד איתו בקשר מכתבים. שגם היה דבר מאוד יקר. והוא כמנהל בדואר יכל להרשות לעצמו את ה'פינוק'... ואביו מדרך אותו איך להכניס את ה'אורות' והרצונות שלו לכלים ראויים ומתאימים. ולא לצאת מגדרו בריבוי אור, מעבר ליכולת האמיתית שלו. הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א אמר לי פעם **שהספר הזה הוא ספר הדרכה ועצה לכל אדם בדורינו.** הספר מלא בהדרכות ובשלל נושאי למידה לחיים. אבל הדבר העיקרי שלומדים משם, זה היחס והכבוד שרבי נתן מעניק ונותן לבנו. תחושה תמידית שהוא חשוב ויקר לו. ומכנה בשמות ותוארי כבוד שלא רואים שאדם יכתוב כך לאיש הכי מכובד, מכל שכן לבנו... וכאן רבי נתן מלמד אותנו שיעור בהתייחסות לילד. בגישה נכונה לילדים שכל כך חסרה היום להרבה ילדים. ולכן השבוע אביא ליקוט מזערי מהספר הגדול והנפלא הזה, ואולי יהיה זה שיעור בחינוך אמיתי ולבבי:

מכתב: ה'. רב שלום לכבוד אהובי בני, ידיד נפשי, נצמד בקירות לבבי, הלא הוא הנתיק המפלג המצמד, מורנו הרב יצחק שייחקה. ושם במכתב: ונא, בני, מחמד עיני, הסתפל היטב על תפליתיך והחזוק בתורת ה' ותממדי בלמודך; קראתם פעם לבנכם 'מורינו' הרבני? 'הותיק' 'מופלג' 'ידיד נפשי'? 'צמד בקירות לבבי'? בואו נמשיך:

מכתב: ח'. ישאו הרים שלום לכבוד אהובי בני ידיד נפשי מורנו הרב יצחק גרו יאיר. וחותר: דברי אביך המצפה לשמיע הטוב מקד תמיד ועקר הוא הטוב האמיתי והנצחי. מכתב: ט'. מקתבך קבלתי אהובי בני והנה לי לנחת גדול ולמשיב נפש שיש אנכי על אמרתך פמוצא שקלל רב. מכתב: יב'. והנה זה שלום נפשיך ונגיש אביך הדורש שלומך ומתפלל בעדך ומצפה לשמוע הטוב מקדך. מכתב: יג'. דברי אביך המצפה לשמיע בישיבתך לנצח.

ובמכתב: יט. כותב לשני בניו. שימו לב לגישה וללשוונות הכתיבה: שלום לבני ידידי מחמד עיני ולבי הרבני הנתיק מורנו הרב שקנא גרו יאיר. היטב תרה לי עליך בני חביבי על אשר לא שמע לך לקח לי איזה דברים לשמיע את נפשי, בפרט בעת הזאת אשר אתה יודע צערי עד הנפש. נא בני חביבי, הסתפל והסתפל היטב על מה שעובר על האדם בעולם הזה כל ימיו, בפרט מה שעובר עליך ועליו. שים לבך היטב להסתפל על כל הרמזים שהשם יתברך רמז לנו בכל עת להתקרב אליו בכל מקום שהוא, פי אין שום תרוץ בעולם פדוע לך. ונכספתי מאד לטיל עמך באריכות אד אין הזמן מסכים... מכתב: כז. אהובי בני חביבי, האירו מול עבר פני דבריך הנעימים היום בעת תפלת שחרית, שאז הגיעני מקתבך הקר, בעת שהייתי עומד בברכת אהבת עולם בכתב אבינו אב הרמזון המרסם רחם נא עלינו, נאחר התפלה ראיתי בו והיו דבריך מענגים. מכתב: לו. שלום פנהגו. מקתבך קבלתי, והנה לי לנחת גדול מאד בראותי שדברי עושים רשע אצלך, והתיימתי בדבריך הרבה עד שהועילו גם כן לעבודת השם יתברך ררוך. השם אשר ענני עד פה. ובמכתב: לט. אהובי בני חביבי, הייתי עומד ומצפה לראות מקתבך, פלו עיני כל היום מתמת שלא ראיתי מקתבך זה כמה ימים. והנה פיום אתמול בשרוני בבית המדרש שיש מקתב מאתך, וששתי פעל כל הזן. ובמכתב: מח. אהובי בני. זמן תפלת שחרית הגיע, אד מאתבך אנו כותב לך עתה, שקבלתי מקתבך, ויש לי צער גדול מצערך וקרה שחזרה שקלך שאתה כותב לי בכל פעם. והלא כבר כתבתי לך הרבה הרבה, מה שיש בו די לנחם ולשמח עצמך בכל עת בכל מה שעובר עליך, וכי לחנם אני דברתי עמך אלפים פעמים שקל אדם מלא יסורים, כמו שכתוב (איוב ה' "אדם לעמל יולד" וכו'), ואין שום נחמה ושמחה ונחיות פי אם בכל נקדה ונקדה טובה שאנו זוכים לחטף בכל יום, פי אנו מניחין טלית ותפלין ולומדין מעט או הרבה, ומתפללין, ועושין כמה מצוות וכו'. ובמכתב: נג. אהובי בני חביבי, נפלאתי עליך על אשר לא כתבתי לך דבר זה קרוב לשבוע... ובמכתב: עא. אהובי בני חביבי, אתבך אלצני לכתב עתה בחל המועד בערב שבת ושביעי של פסח וגם אין לי פנאי כלל מתמת כבוד אורחים ושאר ענינים... ובמכתב: עב. אהובי בני חביבי מקתבך קבלתי והנה לי צער גדול מעסקך, וביזאת אין דעתי צלולה ממה שלא קבלתי עדין שום מקתב מאתך אם כבר נתמסר הדבר, על כן כתבתי לך על ידי מוסר קתב זה איך הדבר עומד בעת. והשם יתברך יעזר לך שתהנה בן חורין באמת ולא תהנה משעבד לשום דבר ואין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה... ובמכתב: עז. אהובי בני. מקתבך קבלתי בערב שבת קדש בעת הדלקת נרות שבת, וקראתי מיך פלו מאתבך, ונהגיני מאריכות דברים שקל מתמת שבארת לי מאשר עובר עליך. והעקר ממה שראיתי שאתה נותן לב קצת שקל זה רמזים מאתו יתברך לקרוב אליו יתברך על ידי זה דבא; וכך נסה לך ולנו לשום לב בכל יום מה שעובר עלינו... ובמכתב: עט. אהובי בני שייחקה, קבלתי מקתבך היום, והנה לי לנחת גדול, פי הייתי מצפה לזה, פי נפלאתי שקבל שבוע העבר לא ראיתי כל תמונה מקתבך, קצת התיימתי בדבריך, בפרט מה שלמדתי בבית הפאשט [הדאר] [וכו']; פי באלה חפצתי, שמתחטף עמים ונמים לתורה ומעשים טובים בכל מיני עצות ותחבולות שבעולם. וקצת כבר שכתבתי לישן, על כן אין בפי מלה להרחיב הדבור, בפרט פי בקרוב נתועד יחד. ובמכתב: צו. אהובי בני חביבי. אין בלשוני מלה עתה לכתב לך דבר. גם אין דעתי צלולה. אד אף על פי כן מלאתי רצונה לכתב לך על כל פנים אגרת שלום, וכבר כתבתי לך, וקח אוסיף לדבר לך בני, וגם לפי דבריך תהנה פה בסמוך אם יצא השם. ופנים אל פנים נדבר את אשר יישלח ה' בפנינו, וה' יאיר עיניך בכל יום למצא עצות אמתיות, כפי אותו היום והשעה...

תענוג לילדים בפרשה

העלון נכתב לעילוי
נשמת סביו מוריני הרב
ששון הכהן ב"ר ישעיהו
ומרת מרים. זצ"ל

איך כתוב בפסוק ?

- (1) פרק מד פסוק יח: "אותו דבר"?
- (2) מד-כ: "הכי קטן" ?
- (3) מד-כא: "אתן בו מבט" ?
- (4) מד-כד: "אין מצב בשום אופן" ?
- (5) מד-ל: "לא יכולים להיפרד בכלל" ?
- (6) מד-לב: "אין כפרה בכלל" ?
- (7) מה-ג: "נאלמו דום" ?
- (8) מה-ח: "אחראי על הכל" ?
- (9) מה-ט: "מיידית בלי עיכובים" ?
- (10) מה-יא: "שלא תהיה מסכן" ?
- (11) מה-יב: "אורגניל בלי חיקויים" ?
- (12) מו-ו: "כל העסקים" ?
- (13) מו-לד: "דבר שנוא מאוד" ?
- (14) מז-ט: "בכלל לא אותו דבר" ?

תענוג לענות

- (1) 2 אנשים שונים, משני עמים שונים, אבל הם אותו דבר ?
- (2) איפה יש תקציר של כל פרשת מקץ בקצרה? רק ראשי פרקים ?
- (3) איפה יהודה מגלה את הסיבה למה הוא הכי נלחם בשביל בנימין ?
- (4) בלי פלאפונים ובלי וידאו, ושמעו את מה שקורה אצל יוסף בבית פרעה המרוחק ?
- (5) הגיבורים הכי גדולים, נבהלו לפתע מאיש אחד ?
- (6) הם עשו את כל הסיפור, ולבסוף נאמר להם שהכל בהשגחה פרטית מאת ה' ?
- (7) עם שלם עובר דירה, ממדינה למדינה ?
- (8) חלב, ולא של פרה או עיזים, אלא מהארץ ?
- (9) קיבלו דירה ומקום מגורים בחינם, ועוד בשכונה הכי טובה ?
- (10) איפה נאמר לא לכעוס, ודווקא לא במקום מסויים ?
- (11) הוא לא האמין, אבל כשראה עגלות מיד האמין. מי זה? ואיזה עגלות ?
- (12) אני רוצה להספיק לעשות משהו אחד לפני שאמות ?
- (13) אני ירד איתך, ואני גם יעלה אותך ?
- (14) הראה לכולם רק קצת מהאחים שלו ?

בין הפותרים נבונה יוגרל 50 ₪.
וכן מי שיכתוב שקיבלו שבת: 10
דקות לפני הזמן לע"נ סיבוי.
למילוי:
tbv1b2586@gmail.com

הזוכים בהגרלה:
משפחת ויסחוי,
ירושלים

רעלן רעלן

בפרשתנו מסופר על יוסף הצדיק שהתגלה לאחיו אחרי שנים של חיפוש שחיפשו אותו. באשך הדורות העם היהודי עבר הרבה מקרים דומים של אובדן אחד או יותר מבני המשפחה, או היעלמות פתאומית של יהודים מתוכי הקהילה והעיריה. בתיאן הורה החוק האכזרי של השליט המוסלמי, אשר כל יתום ויתומה יהודיים חייבים לעבוד לדת האיסלם. והיו מגמשים זאת בפועל על ידי שהיו חוטפים את הילדים ומעבירים אותם למשפחות מוסלמיות. הקהילות ניסו לעשות ככל יכולתם כדי להתביא את היתומים, או להעביר אותם עם מבריחי גבולות לאדינה אחרת. ושללו על כך הון רב. וכשקלטו זאת השלטונות הם היו חוטפים אחד מחשובי הקהילה עד שיחזירו ויביאו להם את היתומים. ברוסיה חוקק הצאר ניקולאי הידוע לשימצה את חוק "הקנטוניסטים" באכזריות רבה. והיה שולח חיילים שהיו נעזרים בשפלים שבנעמינו, כדי לחטוף ילדים מגיל 5! בכל פעם שהשליטים רצו לאיים על התושבים היהודים, היו חוטפים בערובה את חשובי הקהל, וכך היו מפעילים לחץ על בני הקהילה שישתחררו. נודע הגהר"ם ארומבורג שהתנגד לשיחורו בערבות כספית, בטענה שזה יגביר את תאוותם של הגויים לחטוף ולהעלים עוד רבנים. בשנות החמישים היה את פרשיית "יוסלה שוכמכר" שנחטף והועלם ע"י גורמים המתנגדים לאדינה בירושלים, ונשלח לח"ל. ובפעילות עניפה של המוסד הישראלי, הוא אותר והובא לארץ.

מאיר, איצי, בני

פרק י"ד

חבורת תו"ת

תורת, תורה ותפילה

ולכן החלטתי שאני ילחם באנטישמיות בדרכים 'רשמיות' וניצלתי את כשרונותי והצבא הפולני גם ראה אותם. ועשיתי חייל בעבודתי, וניצלתי את מעמדי כדי להיטיב רבות עם בני עמי שהיו נרדפים, והייתי בקשר עם הרבה רבני ערים וכפרים בפולין שהעבירו לי בשקט את השמות של הגויים שהיו מוציקים להם, ואני דאגתי 'לטפל' בהם כפי שיכלתי. כי צריך לזכור שגם הצבא הפולני היה אנטישמי ורודף יהודים. ולכן הייתי צריך לעבוד בסוכן גם בתוך הצבא עצמו. ועשיתי הרבה טוב לעם ישראל.

מאיר שאל: ומה היה אבין? אבי היה יהודי פשוט שעבד ככורך ספרים. ובאו תשמעו כמה שעבודתו והמקצוע שלו עזרו לי הרבה פעמים והצילו קהילות שלימות באירופה מגזירות. פעם לא היו קרטונים זמינים כמו היום, והדרך לייצר כריכות לספרים באותם ימים היה: שלקחו ניירות שנזרקו או דפי עיתון ישנים, והיו מטבילים אותם בבוץ ומכניסים למכבש לייבוש, וזה היה מתקשה וכך זה נהפך לקרטון קשיח. ואני הייתי רואה את אבי עושה את זה בכל מיני צורות, ובכל פעם היה מושכלל את זה יותר. ואפילו מחברי ספרים חשובים בעולם התורה היו באים אצלו להזמין כריכות לספרים שלהם. אני זוכר שאחרי השואה מוצא אותי יהודי חשוב מבני ברק, בן לאחד מגדולי הדור של לפני השואה. והראה לי את הספרים שאבא שלו חיבר בליטא, והוא הצליח לאתר אותם אחרי המלחמה ולהעלות אותם ארצה. והיה עליהם את חותמת העסק של אבי.

ואני הכנסתי את זה לעסק הריגול בפולין. הייתי מלמד את הסוכנים שלנו את עבודת הכריכה. והיינו מכניסים בתוך עטיפות מוגנות מים את המסמכים המסווגים שלנו, והיינו סוגרים עליהם מכל הכיוונים ועושים אותם לכריכת ספר, וכל היינו עוברים את כל הביקורות הכי קפדניות ופולשניות. כי אף אחד לא היה מושער בדעתו שיש בכריכת הספר את עיקר העבודה של אותו סוכן. אני עצמי זוכר שהיינו צריכים להוציא מתוכי מוסקה מספר עצום של מסמכים מסווגים מאוד, ובמשך הרבה זמן לא ידעו איך לעשות את זה בדרכים הפרימיטיביים של אז. ואני נסעתי במסווה של אוקראיני משתף פעולה עם הקומוניסטים, למוסקווה וקניתי את אימונם של אנשי ה'קרמלין', והייתי מבריה בכל פעם כמה מסמכים בתיק, ובבית המסתור שהיה בעיירה ליד מוסקווה היינו כמה סוכנים שעבדו בכפיפות אלי, והקמנו שם כמין מעבדה ומפעל קטן לכריכות עם מכבש קטן, והכנסנו את המסמכים לכריכות ספרים שהיו מקובלים על המפלגה הקומוניסטית. וכך יצאנו עם הספרים לכיוון פולין, והכל עם אישור רשמי של הממשל הקומוניסטי ועל ידי שהערמנו על המפלגה הקומוניסטית שאנו הולכים להפיץ את הספרים האלו בפולין ולפרסם את המשנה הקומוניסטית... וכך הספרים לא עוררו שום חשד בגבולות, ולהיפך הם עברו במשלחות הממשלתיות עם כל האישורים ובמהירות האפשרית, ללא שהם קולטים שהם עוזרים למבצע סודי עצום של הצבא הפולני שחתר נגד הממשלה הקומוניסטית במוסקווה. וקיבלתי על כך עיטורים ותעודות הוקרה. אני לא יפרט כאן אבל המסמכים האלו הועברו לבריטניה ע"י הממשלה הפולנית הגולה לאחר הכיבוש הרוסי את פולין, והם סיפקו מידע שלא יסולא בפז עבור הבריטים והאמריקאים.

איצי: מה קרה לכל המשפחה שלך בשואה? כשהגרמנים כבשו את וורשא, אז כמוכן שהם מיד פשטו על המשרדים הממשלתיים והצבאיים. ובדקו לעומק את כל העניינים הפנימיים של הצבא, והם גילו עלי את כל הכשרונות שלי. ואז כמוכן שהם היו צריכים להשתמש בכשרונות שלי לטובתם. ומהר מאוד תפסו אותי והעמידו בפני ברירה אחת ויחידה והיא: לשרת אצלם ולעשות כל מה שיאמרו לי. ואם לא אתם לבד יודעים מה הם אמרו לי והציעו לי... ואני בתחילה התנית את זה בכך שכל משפחתי לא תעבור את אותו גורל של שאר היהודים, והם ברוב רשעותם אמרו שזה מוסכם, ואפילו הראו לי את ההורים שלי והאחים והאחיות שלי, אבל לא ידעתי שזו הפעם האחרונה שאני רואה אותם. איני יודע עד היום מה עלה בגורלם.

אופק חדרה

ניסית שבת	יציאת רבינו תם שבת	
16:14	17:25	17:58
אור החיים	17:18	17:49

לכבוד שבת קודש
 ויגדלנו
 חתפ"ג

הגעתי לשיבה. היו דרשות והספדים. התחלתי לדבר. בתחילה דיברתי בכלליות, עד שהגעתי לנקודה הרגישה וטעונה. אמרתי להם את הדברים, אך התמקדתי בכך שהם נאמרו על ידי רבי חיים קנייבסקי, מתוך תקוה שאולי זה מה שיקל עליהם להכיל את הדברים. והנה, מיד לאחר שסיימתי, נישש אלי רבי נח הרץ, בעל התשובה הידוע. הוא היה טייס במלחמת יום הכיפורים, נפל בשבי הסורי, ולאחר מכן זכה לחזור בתשובה ונהיה בן תורה ממש. רבי נח תפס אותי בידי ואמר לי: "בוא איתי".

נבהלתי. לא ידעתי מה רצונו. הוא הביא אותי לאבא של הבחור ואמר לו: "ספר לו מה שסיפרת לנו".

מה התברר? לפני ההספד סיפר האבא את מה שבנו סיפר לו בעבר: הבן שירת בצבא ולחם במלחמת לבנון. הוא היה בתוך נגמ"ש. לפתע, בלי שום הסבר הגיוני, המפקד צועק עליו: "מה אתה עושה כאן? רד מיד, לך לנגמ"ש השני, שמישהו אחר יחליף אותך!".

הוא לא הבין על מה ולמה, אבל אם המפקד אומר - אין ברירה, צריך להישמע לפקודה. זמן קצר לאחר מכן קיבל הנגמ"ש הראשון פגיעה ישירה של פגז, וכל החיילים שהיו בו נהרגו. הבן שעבר לנגמ"ש השני - ניצל.

נו, הרי זה מה שרבי חיים אמר! מן השמים נגזר עליו למות כבר אז, במלחמת לבנון. אך הקב"ה נתן לו עוד כמה שנות חיים. איזה חסד ה'!

"ויוסף ישית ידו על עיניך". אנחנו לא רואים כלום, לא יודעים כלום. אבל דבר אחד אנחנו יודעים: הכל חסד ורחמים! גם הדין עטוף ברחמים גדולים. ברגע הכי קשה, כשעורכים תפילה ואזכרה לנפטר, איך מתחילים? "א-ל מלא רחמים". כל דין מתחיל ברחמים ונגמר ברחמים.

המדרש אומר שעשוי ראה שיעקב מבשל עדשים, שאל אותו: "למה אתה מבשל עדשים?" אמר לו: "סבא אברהם מת". תמה עשוי: היתכן שבאותו זמן פגעה מידת הדין? איך יתכן שגם אברהם, הצדיק הגדול, מת? ואז - יובו עשוי את הבכורה.

ורוח הקודש צווחת ואומרת (ירמיהו כב, ט): "אל תבכו למת, בכו בכו להולך". אתה דואג לאברהם? דע לך שמי שאחראי למותו - זה אתה! הקב"ה ניכה חמש שנים משנותיו של אברהם כדי שלא יראה את בן בנו יוצא לתרבות רעה.

האם יש לנו מושג מהו רגע של חיים של אברהם אבינו? הרי זה נצח! ועם כל זאת, היה כדאי לו לאבד חמש שנים תמימות מחייו, ולא לראות את מעשיו של עשוי באותו יום.

אתה מבכה את מותו של אברהם? הסר דאגה מליבך. אברהם מגיע לעולם הנצח, מקומו שמור ליד כיסא הכבוד. אבל עליך צריך לבכות! "בכו בכו להולך". אתה המסכן, את האומלל!

"איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת - בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי אוון להשמדם עדי עד" (תהילים צב, ו-ז). כל מי שהיה עוקב אחרי החלק הראשון של מהלך החיים של יעקב ועשוי, היה מתפעל כיצד מצליח עשוי בכל מעשיו. הוא נוהג בשפלות וברשעות, אבל מצליח לצוד בפיו את יצחק אביו ולקנות את ליבו.

ומה היו אומרים על כך? עשוי מצליח לרמות את אביו משום שכהו עיניו של יצחק. אילו היה יצחק רואה בעיניו, לא היה עשוי מצליח לרמות אותו. במילים אחרות, עשוי ניצל את כהות עיניו של יצחק לטובתו.

ומה היא האמת? בדיוק להפך! "ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות" (כז, א), למה כהו עיניו? אומר רש"י: "כדי שיטול יעקב את הברכות".

"אנכי ארד מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך"
 (מג, ד)

לאחר התגלות יוסף אל אחיו, מבקש יוסף "מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו שמני אלוקים לאדון על כל מצרים רדה אליי אל תעמוד".

הקב"ה מתגלה אל יעקב ואומר לו: "אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם אנכי ארד עימך מצרימה ואנוכי... ויוסף ישית ידו על עיניך".

מה כוונת הקב"ה במילים: "ויוסף ישית ידו על עיניך"? באר ה"משך חכמה", שהקב"ה אמר ליעקב: דע לך, המציאות של יוסף מראה שהעיניים שלך סגורות, הן אינן רואות מאומה. כל השנים יעקב היה בטוח שהוא איבד את יוסף. הוא האמין לבניו ששלחו לו את הכתונת מגואלת בדם, ואמר: "חיה רעה אכלתהו" - "ויקרא יעקב שמלותיו וישם שק במתניו ויתאבל על בנו ימים רבים" (שם לו, ג-לד).

יעקב חשב שהוא איבד את העולם הבא שלו, כי הקב"ה אמר לו שיזכה לעולם הבא אם לא ימותו בניו בחייו, והרי יוסף בנו מת בחייו. ומה התברר לבסוף? "עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים" (מה, כו).

יוסף אומר לאחיו בפגישתו עימם: "כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם" (שם פס' ה), ויעקב עדיין אינו מאמין - "ויפג ליבו כי לא האמין להם" (שם).

עד שהוא פוגש אותו פנים אל פנים, ואז מתברר ליעקב אבינו למפרע, שכל השנים היו עיניו סומות מלראות את המציאות. "ויוסף ישית ידו על עיניך". אין לנו צל צילו של מושג, אין לנו קצה חוט להבין חשבונות שמים. אנחנו איננו רואים כלום! אבל זאת עלינו לדעת, בשמים חושבים ועושים אך ורק לטובתנו! אנחנו בידיים טובות.

לפני מספר שנים צילצל אלי הגאון רבי יוסף ברוק, ראש ישיבת "נתיבות עולם". הוא סיפר לי שהיה בישיבתו בחור שנמנה בין המובחרים, בעל כישרון, חכם ונבון. בחור זה עזב את הכל, חזר בתשובה ונכנס ללמוד בישיבה.

כמה חודשים לאחר שנכנס לישיבה קיבל את המחלה הממארת. הוא היה חולה חצי שנה עד שנפטר. כעת עורכים בישיבה ערב לזכרו. אמר לי הרב ברוק: "קשה לי לדבר, אני מבקש ממך לבוא ולדבר בערב הזה".

לא יכולתי לסרב, אך רציתי לדעת את הרקע. שאלתי: מה עם המשפחה שלו, איך הוריו?

אמר הרב ברוק: האמא קרובה יותר אל הדת, אבל האבא והאחים רחוקים מאוד.

היה לי קשה. חשבתי לעצמי: מה אני אדבר? בן מוצלח כל כך, עזב את הכל, חזר בתשובה, נכנס ללמוד בישיבה, ואחרי מספר חודשים מקבל את המחלה ונפטר. איך אפשר להסביר להורים את הטרגדיה הנוראית הזאת?

נכנסתי למרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, ושאלתי אותו מה לומר. רבי חיים הביט בי בעיניים תמהות, כאומר: מדוע אתה רואה בזה קושי? ואז הוא אמר: "למה אתה רואה דברים הפוך? מדוע אינך מבין? הרי על האדם הזה נגזר למות מזמן, אלא שהקב"ה ידע שהוא יחזור בתשובה, לכן השאיר אותו בחיים, כדי שישפיק לחזור בתשובה ולטעום חיים של תורה בעולמה של הישיבה.

הקב"ה האריך את חייו כדי לזכות אותו, ואחר כך זיכך אותו עם המחלה. אתה יודע איזה חסד הקב"ה עשה איתו?!"

אותי, כמובן שכנעו דבריו של רבי חיים. אבל לך תגיד זאת להורים חילונים... איך ראש חילוני יכול הבין את ההסבר הזה ולהסכים לו? אבל אם יש סיעתא דשמיא - יש הכל. החלטתי לומר את הדברים בשם רבי חיים, וה' יעזור...

הלכות

הלכות תלמוד תורה

- מצות עשה על כל איש מישראל לתלמוד תורה הלכה למעשה. כמו שנאמר בתורה (דברים ה, א). "ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם". כדי שידע האדם לקיים המצוות כהלכתן, ולשמור עצמו מכל איסורי תורה. וכמו שאמרו רבותינו (קידושין מ): גדול תלמוד שמביא לידי מעשה.

- הכל חייבים בלימוד תורה, ולקבוע להם זמן ללימוד תורה ביום ובלילה, שנאמר (יהושע א, ח): "לא ימוש ספר התורה הזה מפידך, והגית בו יומם ולילה".

- ועד אימתי חייב אדם לתלמוד תורה? עד יום מותו, שנאמר (דברים ד, ט): "רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, ופן יסורו מלבבך כל ימי חיידך". וכל זמן שלא יעסוק בתורה וחוזר ומשנן הוא שוכח.

- אין דברי תורה מתקיימים אצל אלה שלומדים מתוך עידון ואכילה ושתייה, אלא במי שממית עצמו על התורה - שלומד תורה אפילו מתוך צער, ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה.

- עיקר גדול מיסודות האמונה - שאין העולם עומד אלא על לימוד התורה, וכן אמרו חכמינו זיכרונם לברכה (נדרים לב): "אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמתיי". והעוסק בתורה לשמה שכרו הרבה מאוד, שהוא מגן על כל העולם בתורתו.

- כל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, או מי שקרא ושנה ופרש להבלי העולם והניח תלמודו וזנחו - הרי זה בכלל (במדבר טו, לא): "כי דבר ה' בזה" וכו'. ובתחילת דינו של אדם לאחר פטירתו שואלים אותו אם למד תורה כראוי. (אורות ההלכה)

פנינים

"הוציאו כל איש מעלי" (מה, א)

רבינו בחיי זצ"ל הביא דברי המדרש - המחייבים כל כך; "אמר רבי שמואל בר נחמני, בצרה גדולה הביא יוסף נפשו באותה שעה (בהתגלותו לאחיו ביקש להוציא את כולם). שאילו הרגוהו, אין כל בריה יכולה להצילו. ולמה אמר "הוציאו כל איש מעלי"? אלא כך אמר: **מוטב שאהרג ולא אלבין פניהם ברבים**"

ומעשה היה במורנו **רבי יהודה צדקה זצ"ל** שהזמין לביתו בחור למבחן. כיוון שהגיע, אמר לו: "בוא ונרד לבית הכנסת הסמוך". שאלוהו בני הבית: "מדוע עליכם לצאת מן הבית"? אמר: "הרי עומד אני לבחון, ואם יכשל יכלם, ואולי אף אוצרך להוכיחו. בית הכנסת ריק עתה מאדם, ואיש לא יראהו בכישלוננו!"

והדברים אמורים גם בתוכחות הורים לבניהם, או טענות צודקות בין בני הזוג. המקום להשמיען - רק באין אוזן שומעת. נקפיד על כך מכאן ולהבא...

ונפסק הדבר להלכה: "המוכיח את חברו, בין בדברים שבינו לבין ובין בדברים שבינו לבין המקום, צריך להוכיחו בינו לבין עצמו!" (מעייין השבוע)

אנחנו לא יודעים חשבונות שמים. בראיה שטחית נראה שהדבר מועיל לעשוי, אך מתברר שמן השמים גלגלו את הדבר, כדי שיעקב יקבל את הברכות במקום עשוי.

יש ארגון חסד שמפעיל מלונית סמוך לבית החולים 'תל השומר', לרווחת יהודים שנאלצים לשהות בשבת עלי יד מיטת קרוביהם בבית החולים. המלונית כוללת כמה דירות, ומידי שבת הן מתמלאות עד אפס מקום.

סיפר מנהל הארגון, הרב גשייד: "יש משפחה שראש המשפחה שלה נהרג בתאונת דרכים, והבת של חולה במחלה הנוראה ומאושפזת בתל השומר. האמא התקשרה אלי בתחילת השבוע ואמרה לי: "הבת שלי במצב סופני. אני חייבת את הפרטיות שלי, לכן אני מבקשת שתהיה לי דירה לבד, בלי אורחים נוספים".

"מלאי החדרים מוגבל, ולצערנו הדרישה רבה, אולם התחשבת בניסבות שלה ואמרתי לה שיהיה בסדר.

"ביום שישי מתקשרת אלי בחורה, ומבקשת חדר לשבת. נאלצתי לדחות אותה, ואמרתי שהכל תפוס. היא פרצה בבכי, וסיפרה לי שבת משפחתה מאושפזת בתל השומר, אסור לה לזוז מהמיטה, ואין אף אחד מלבדה שיכול לשהות לידה בשבת.

"מנהלת הסמינר שבו היא לומדת אינה מרשה לה לשהות ליד מיטת החולה כל השבת ברציפות, משום שיש עוד אנשים בחדר שבו החולה מאושפזת. היא מתירה לה לשהות ליד החולה רק לפרקי זמן, לכן היא צריכה מקום שתוכל לשהות בו בשאר הזמן.

"לא היתה לי ברירה. צילצלתי לאלמנה שביקשה פרטיות, ושאלתי אותה אם אוכל לצרף לדירה נערת סמינר שצריכה לשהות בשבת ליד בת משפחתה החולה.

אך האשה עמדה על שלה: "תראה אתה אחראי, וזכותך לעשות כרצונך. אבל תדע לך שאני לא מסוגלת שמישהי נוספת תהיה איתי בדירה. תבין אותי, אני חייבת פרטיות". ניסיתי להסביר לה שהנערה תשהה בדירה רק לפרקי זמן, אך האשה בשלה: "אני לא יכולה לכפות עליך מה לעשות, אבל אני מבחינתי לא מסוגלת".

ההכרעה היתה קשה. אולם לא היתה לי ברירה, אני צריך לדאוג לכמה שיותר חולים, והחלטתי לצרף את הנערה לדירה.

כעבור כמה ימים קיבלתי טלפון מהאשה. הלב שלי הלם בחוזקה, חששתי שהיא רוצה לבשר לי את הנורא מכל. אבל אז ציפתה לי הפתעה: "אני מתקשרת כדי להזמין אותך לאירוסין של בני..."

"הודיתי לה על ההודעה המשמחת ואיחלתי לה מזל טוב. ואז היא מוסיפה: 'זו לא הזמנת כבוד, זו הזמנה מחייבת, אתה חייב להשתתף באירוסין - אתה השדכן!' "

"אני השדכן?!" - תמהתי.

כן. אתה התעקשת לצרף את הבחורה לדירה שנתת לי במלונית בתל השומר. התרשמתי ממנה מאוד. תוך שבוע יצא מזה שידוך, היא הכלה..."

מישהו יכול לדעת חשבונות שמים? מישהו יודע את דרכי ההשגחה? בתוך כל הקושי והעצב הנוראים שמילאו את המשפחה ההיא, מן השמים גלגלו את כל הסיפור המדהים הזה כדי להכניס שם קרן אור של שמחה.

ספר בראשית הוא 'ספרן של ישרים'. נְשָׁרוֹת ותמימות, בלי חשבונות. לחיות את האמונה הפשוטה והתמימה.

אדם שסומך על בורא עולם - אין לו דאגות, הוא יודע שהוא בידיים של אבא רחום שדואג לו לכל צרכיו.

צריכים לחיות עם אמונה תמימה ופשוטה, להבין שאנחנו לא רואים כלום, ולא מבינים כלום, לדעת שהכל מן השמים, הכל בחשבון, והכל חסד ורחמים.

לא מבקשים מאיתנו דרגות גבוהות. בסך הכל רוצים שנחיה כמו שחיו האבות והאימהות שלנו. חיי אמונה תמימה, ופשוטה. בלי התחכמויות, בלי חשבונות, בלי קושיות ובלו להתעסק עם שאלות ותשובות. האמונה הפשוטה הזו חסרה לנו כיום.

(דורש טוב - ר' חזקיהו משיקובסקי שליט"א)

שבת שלום ומבורך

התזמורת המופלאה

אחר הצהריים יצא מאיור פטרסון מן המבצר.

הזקיפים הצדיעו לו ביראת כבוד כאשר חלף על פניהם בדרכו החוצה. המנצח על תזמורת הצבא היה דמות נערצת לא רק ברחבי המצודה הצבאית, בה שכנו מפקדת הצבא והגדודים. שמעו הגיע הרחק הרחק ועד לצמרת הצבא והשלטון ברוסיה הרחוקה הגיע.

הוא ביקש להתפרק מן הלחצים התמידיים בעבודה הקשה ויצא לטייל ברחבי העיירה מודז'יץ, בה שכן המבצר הצבאי הגדול, לכל אשר ישאווה רגליו.

צללי ערב התפשטו אט אט על בתי העיירה כאשר עמד מול בית-המדרש של החסידים.

זו היתה שעת בין-ערביים. חסידי מודז'יץ ישבו אותה שעה בסעודה שלישית בצוותא חדא עם רבם, האדמו"ר הגדול רבי ישראל ממודז'יץ. הם שרו זמירות של סעודה שלישית בניגון מלא רגש. הצלילים בקעו מן הלבבות ההומים, התדפקו בתחינה על כתלי בית-המדרש, ויצאו אל המרחב לפלס להם דרך בתוך לבבות נוספים.

המפקד פטרסון אוזן מוסיקלית לו. כאשר שמע את השירה המרטיטה עצר מהילוכו בבת אחת כמסומר לקרקע. שעה ארוכה עמד כמכושף והקשיב לחסידים המזמרים. ליבו נמס והפך למים.

מבלי לחוש פסע פנימה ונכנס לבית-המדרש.

החסידים ישבו באפלה ושרו. באויר נישא ריח קלוש של רוטב דגים שטרם נספג בחלה ונאכל. פטרסון ניסה לראות משהו בחשכה.

קמעא קמעא נתערה באוירה. נתברר לו כי החסידים שוהים כאן עם "ראבין", סמכות רוחנית עליונה שעל פיה ישק כל דבר.

הוא לחש דבר-מה על אוזנו של אחד החסידים והלה ניתר ממקומו כנשוך נחש וטס אחת ושתיים אל קצה השולחן. מקום שם הרבי יושב.

"המנצח על התזמורת הצבאית רוצה לדבר איתי?" אמר הרבי בעל "דברי ישראל" בלא אותות של התרגשות, "שיואיל בטובו להמתין עד אחרי הבדלה".

לאחר ההבדלה נכנס הקצין לחדרו של הרבי. הוא היה נרגש עד שהדבור נעתק מפיו. הרבי השתומם לראות קצין גבוה מעוטר בסמלים המעידים על עבר צבאי למופת, שמתרגש כינוקא. "מה בפיך?" פנה אל הקצין באמירה רכה, מלבבת.

להפתעתו של הרבי סיפר הקצין: יהודי אני. נולדתי ברוסיה כבן למשפחה יהודית דתית, אלא שבעודני ילד קטן הוכרחת לצאת מבית ההורים וגדלתי במסגרת נכרית. בבוא יומי התגייסתי לצבא כחייל פשוט. טיפסתי מעלה מעלה, עד שהקצינים הממונים עלי גילו את כישרונותי המוסיקליים והפנו אותי אל תזמורת הצבא. גם כאן התחלתי מלמטה כאחד הנגנים הפשוטים, אך בגלל שמיעתי המוסיקלית החדה שוב טיפסתי עד שכבשתי את הצמרת בסערה. כעת אני גר כאן עם רעייתי, מכהן בדרגת מפקד עליון בצבא, וממונה על התזמורת כמנצח ראשי.

"אם כך, מה אתה רוצה ממני?" תהה הרבי, "והרי שוחה אתה בשמנת".

הקצין ענה בהתרגשות, "אני לא יודע מהי יהדות, שנים רבות הדבר לא ענין אותי. אבל היום כשעברתי ברחוב ושמעתי את השירים שלכם התעורר הזיק היהודי בלבי. הרגשתי שיש לי נשמה, והיא משתוקקת לרוחניות, לא רק להווי צבאי של מסדרים ומדים, תזמורת ומקהלה ותווים. רבי, אני יהודי ואני רוצה לעשות משהו כיהודי".

הרבי חשב וחשב, אחר שאל אותו, "מה אתה זוכר מבית הורייך, מיהדותך?"

הקצין אימץ את מחשבתו. בגמגום קל ענה, "כלום, אפס מוחלט".

"ובכל זאת, אולי מילה או שתיים?" לא התייאש הרבי.

באותו רגע נייעור בו זיכרון עמום. "כן, אני זוכר משהו קלוש, אמנם. נזכרתי בשתי מילים ששמעתי בילדותי: "שמע ישראל".

"אתה זוכר עוד משהו?" ניסה הרבי.

הקצין ענה בשפל קול, "לא. רק זאת אזכור, שמע ישראל".

"מצוין", שיבח אותו הרבי. "אם כך, המשך לחיות כמו שחיית עד עתה. אל תשנה דבר מהנהגתך, פן יבולע לך ממפקדיך בצבא שלא יראו בעין יפה התקרבות ליהדות. אך, מדי פעם תגיד את שתי המילים הללו: "שמע ישראל".

"ותו לא?" שאל הקצין באכזבה קלה.

"זה מספיק" אמר הרבי בעידוד.

הקצין יצא בלאט מחדרו של הרבי.

X

כמה ימים עברו. הקצין פטרסון הגיע לביתו של הרבי ונפשו בשאלתו, גם אשתו יהודייה היא. כשגילה לה בסודי סודות את שעבר עליו, דורשת גם היא את מנת חלקה. נפשה כמהה לקורט של יהדות. ובכן מה לעשות...

הרבי המופלג בחכמתו הביט עמוקות בעיניו של הקצין. אכן, הדברים נאמרו בכנות ותמימות, הוא אינו מנסה להפילו בפח יקוש חלילה. "אמור לנוות ביתך כי לא תשנה מאומה מסדר יומה ומהתנהגותה, אלא רק זאת: גם היא כמוך, תאמר כמה פעמים ביום את המילים "שמע ישראל".

לאחר כמה שבועות שוב חזר הקצין פטרסון בחשאי חשאי אל הרבי. אילו מי משונאיו היה מלשין למפקדיו בצבא, כי פטרסון נועד מדי פעם עם הראבין של היהודים — היה מניף את הכורת על הקריירה הצבאית המבטיחה שלו.

"איני יודע איך להסביר זאת" סיפר הקצין בהתרגשות. "מאז התחלנו אנו ורעייתי לומר מספר פעמים ביום "שמע ישראל" — חל מהפך בנפשנו. אנו מרגישים כי נפשנו יבשה כחרס ומעולפת מרוב צימאון לרוחניות. רבי, אנחנו לא יכולים להסתפק עוד באמירת "שמע ישראל".

האדמו"ר הקדוש נהג במאור פטרסון כמלמד דרדקי והדריך אותו בדברים יסודיים שכל תינוק יהודי מכיר. נטילת ידים, מעט כשרות, ועיקר העיקרים, שמירת שבת. את הכל סייג הרבי באזהרות כפולות ומכופלות, "הזהר והישמר שאיש לא ידע מכך".

פטרסון הנהן בראשו, ואכן את השינוי בהנהגות בני הזוג לא חש איש מאנשי הצבא ימים רבים. המהפך הנפשי שחל בבית היה אפוף ענן סודיות כבימי שלטון האינקביזיציה. בביתם של הזוג פטרסון אכלו חיילים רוסים רבים, ואיש מהם לא שת ליבו לפלא, איך הקצין ואשתו אינם מתגאלים עוד במאכלי טריפה. ביקוריו של הקצין בביתו של האדמו"ר נעשו תכופים יותר. הרבי הוסיף מדי פעם נדבכים חדשים בחומת היהדות של מאיור פטרסון ורעייתו...

X

את חג הפסח חגגו בני הזוג פטרסון כמו כל בני ישראל הכשרים. הבית עבר ניקוי יסודי. החמץ נתבער כליל ומערכת כלים חדשים נקנתה. לקראת החג השתדלו להפטר מכל אורחיהם ועלתה בידם. חוץ מחייל אחד ממקהלת הצבא שדבקה נפשו בנפש מפקדו ולא היה מסוגל למוש הימנו שעה קלה. הלה דבק במאור כספחת ולא שעה לא אל רמזיו שבתחילה ואף לא אל אמירותיו הגלויות שאחרי כן.

בליל הסדר הצליח פטרסון לשכנע את פיקודו לאכול בחדר האוכל הצבאי. ברם, למחרת בצהרי היום צמח הלה בבית בחיוך קורן. כאן פקעה סבלנותו של הקצין ורעייתו. בכעסם, שגו משגה חמור והסבירו לחייל ההמום כי הם אוכלים רק מצות ואת הלחם שלו יוכל לאכול רק בחוץ!...

אותה שעה עבר ברחוב המפקד העליון. כאשר ראה את החייל הסועד את ליבו ברחוב ניצתה חמתו ורימז לו באצבעו שיגש אליו.

"היכן קנית נימוסי צבא?" שאל בפנים חמורות. "חייל בצבא האדום אוכל ברחוב?!"

מרב בהלה כמעט נתקע האוכל בגרונו של החייל.

"הם גרשו אותי מהבית" הצביע לעבר הדלת בתנועה קטיגורית.

"הם? מי הם?"

"המאור פטרסון ואשתו".

שוב עלה הדם בראשו של המפקד העליון. החייל הטוראי השיג את מטרתו. הכעס המכלה התנקז עתה לעבר המאיר.

בלא לדפוק פתח המפקד את הדלת ונכנס פנימה בבת אחת.

"מדוע גירשת את הטוראי מביתך, מאיר פטרסון?" הרעים בקולו ופתאום קלט בשכלו את שראו עיניו. "אהה, מהו הלחם השטוח הזה שאתם אוכלים? האם אלו אינן מצות שיהודים נוהגים לאכול בחג הפסח? מצות שנילושו בדם נוצרים".

אותה שעה נילושו המצות בפיהם של מאיר פטרסון וזוגתו בדם היהודי שאזל מפניהם, לפי שנתפסו בקלקלתם. מאיר פטרסון ניסה לתרץ את עצמו בהסבר דחוק, אלא שהמפקד העליון לא אבה שמוע. עצם שמנה זו שעלתה בפיו נטפה שומן עסיסי של אנטישמיות, ולא התכוון להרפות ממנה.

X

לא עברו אלא ימים אחדים ומאיר פטרסון נקרא לביורר במפקדת הצבא השוכנת בעיר הגדולה. פגישה זמנה לו עם ראש הגייסות עצמו.

בשעה מאוחרת בלילה שירך פטרסון את רגליו לעבר ביתו של האדמו"ר הנערץ. בדמע עינו שח לו על צרתו שנדרגשה עליו. "אני נמצא על הכוונת תרתי משמע. בעניינים כאלו, חיי אדם שווים בצבא פחות מקליפת השום. המפקד העליון ידוע באכזריותו ופזיזותו. הוא מסוגל לירות בי בכבל שוטה תיכף עם כניסתי לחדר".

רבי ישראל הררר כדת מה לעשות ויעץ לו בחכמתו: עם כניסתך לחדרו של המפקד העליון לא תמתין אפילו רגע קט, מיד תאמר לו כי יש לך משהו חשוב ביותר לגלות לו. סקרנותו תתגרה והוא יתאפק מלהרוג אותך עד שישמע מה בפיק".

X

מעודד מעצתו וברכתו החמה של הרבי נסע המאיר פטרסון אל הפגישה המאיימת.

פחדו לא היה פחד שווא. המפקד העליון ישב והמתין לו בחדרו כשאקדח טעון בידיו, ורצה לירות בו על-אתר ללא שום טענות ומענות. כל עברו המהולל וחשיבותו של המנצח בעל המוניטין נמחקו ברגע אחד והיו כלא היו.

"יש לי משהו חשוב ביותר לגלות למפקד" חילץ פטרסון משפט בהול משפתיו המלבינות.

"ומה" התגרתה קמעא סקרנותו של הקצין. פניו נותרו זועפות ומייראות, בשעה שהניח לו לתרץ את עצמו, עם שהוא מתרה בו חמורות, "דע לך כי בן-מוות אתה על מעשיך שבסתר".

פטרסון דיבר מעומק ליבו ההומה. הוא סיפר למפקד על ילדותו העשוקה. איך גדל כילד תמים וטהור בבית יהודי לאבא ואמא שומרי תורה ומצוות. להוות לא ארכו ימי אושרו, כי נותק מהוריו בגיל רך, ומעט אחרי כן גויס בגיל צעיר לצבא שם שכח מיהדותו לגמרי. אך הנה, לאחר שנים רבות אירע לו מקרה מפליא. בעוברו ברחוב העיירה מודז'ץ ביום השבת, שמעו אוזניו את שירת החסידים. באותו מעמד נתלקח בו הזיק היהודי העמום, ומאותו יום נשמתו היהודית תובעת את שלה.

הקצין שמע את דבריו בפליאה, פניו החמורות נתעדנו וכעסו נצטנן קמעא. אך הדברים שבפיו היו קשים.

"קשה לי להאמין לעובדה זו. לדעתי זהו שקר! לא יתכן שאדם מבוגר ובעל דעות מוצקות יעבור ברחוב סתם כך, ובגלל צלילים כלשהם שחדרו לאוזניו, ישנה את השקפת עולמו מהקצה אל הקצה! נגן לי בבקשה איזה ניגון מאותם ניגונים ששבו את ליבך".

פטרסון נשם לרווחה. פתח של תקוה נפתח בפניו. הקצין רוצה לשמוע ניגון? בבקשה! ברם, כינור דרוש לו, יען כי צלילים עדינים אלו לא יופקו במלוא זוהרם אלא בכלי ביטוי מתאים.

הכינור הובא אל חדרו של המפקד העליון. צלילים רכים וענוגים של ניגון מודז'יצ'אי השתפכו בחדר. במתכוון בחר פטרסון בשיר מרטיט וממיס לבבות. לחן מלאכת מחשבת מבית היוצר של האדמו"ר רבי ישראל. ניגון נשמה שמבקש ומתחנן ומתדפק על שערי הלב בתחנונים שאין לסרב להם. לקראת סיומו השתנו הצלילים הרגשיים, הם התמלאו במקצב מלא שמחה ותקוה, ונעשו סוערים וסוחפים.

בעיניים עצומות שמע הקצין העליון את השיר ואת "הבית" האחרון זמזם עם הכינור. כשחדלו הצלילים הסתמנה הבעת אכזבה קלה על פניו. זה היה מעט מדי עבורו...

"עוד ניגון", תבע במפגיע.

פטרסון משך בקשת ופרט על המיתרים בשיר שני מאוצר לחניו הבלתי נדלה של רבי ישראל ממודז'ץ.

"עוד אחד" נהם הקצין בהנאה, כשתמו קולותיו המייבבים של הכינור להלך עליו קסמים.

ואחרי הניגון השלישי באו הרביעי והחמישי...

שעה ארוכה התנגנו בחדר צלילים מלבבים שהפיק הכינור מתחת ידי האמן של הקצין פטרסון. למזלו הטוב למד רבים מניגוניו הנדירים של האדמו"ר, אותם היטיב לבטא בכלי העדין.

המפקד נעץ מבט חודר במאיור שעמד לפניו בלב הולם. האם הומתקה הגזירה?

"פטרסון, שמע היטב", אמר המפקד לבסוף, "אני גוי, אין לי שום קשר נפשי עם שיר של ז'ידים. ובכל זאת הרגשתי כעת איך כל לבי נמס מרוב מתיקות. אם כך, אתה שנולדת כיהודי, מה אתה יכול להרגיש?!"

פניו החמורות של המפקד העליון התרככו לגמרי. "אני מרשה לך להמשיך בחיים יהודיים, כפי שהמלחין של השירים הנפלאים האלו מלמד אותך" אמר בקול מפויס, "אבל בתנאי אחד — התנפפה אצבעו באיום — שהדבר לא יגרע ולא יפגע מאומה בעבודת הצבא".

פטרסון הבטיח בהתלהבות.

X

מאותו יום והלאה התחזקו בני הזוג פטרסון מזמן לזמן עד שהפכו ליהודים יראים ושלמים וביתם התנהל כבית יהודי למופת.

שנה אחרי כן בא הקצין פטרסון להזמין את רבי ישראל ממודז'יץ, להיות סנדק לבנו שנולד לו בקדושה. וכאשר השיא האדמו"ר את ילד זקוניו, הגיעה לחתונה תזמורת הצבא בהרכב מלא ובניצוחו של מאיור פטרסון, והיא ליוותה את החתונה לכל אורכה...

X

"פנסיון רייך" בשכונת בית הכרם בירושלים המה אורחים ומבקרים. בין האורחים בלטה דמות הדורת צורה. היה זה כ"ק האדמו"ר רבי שמואל אליהו ממודז'יץ זצ"ל בעל "אמרי-אש", שבא מביתו בתל-אביב לנפוש בירושלים הקרירה בימי הקיץ החמים. יחד עימו שהה בנו וממלא מקומו ברבות הימים, כ"ק האדמו"ר ממודז'יץ רבי ישראל דן טאוב זצ"ל.

בין האדמו"ר ובין אחד האורחים נקשרה שיחה לבבית. האורח, מדען רוסי בכיר שזקנו יורד לו על פי מידותיו, לראשו חבוש כובע והוא ניכר בכל הליכותיו כיהודי ירא שמים. "מי כבודו?" שאל המדען בעדינות.

"קוראים לי טאוב" ניסה האדמו"ר להשתמט מגילוי זהותו.

המדען דבק במטרתו, ולא הרפה מבר-שיחו עד שידע בבירור כי הוא הרבי ממודז'יץ בכבודו ובעצמו.

באותו רגע קם המדען על רגליו בהתרגשות עצומה והושיט את ידו לרבי. "נעים מאד להכיר". עיניו נצצו בברק שמחה. "שם משפחתי הוא פטרסון. אבי היה המנצח על התזמורת הצבאית במבצר הגדול שבמודז'יץ וזקנך היה הסנדק שלי בברית!..."

ללמדך מה כוחו של ניגון מודז'יצ'אי - שנחצב מתחת כסא הכבוד - להמיס לבבות, וכוחן של שתי מילים "שמע ישראל" להבעיר אש שלהבת של נשמת יהודי ולהשיבה אל כור מחצבתה.

מקור: כ"ק אדמו"ר ממודז'יץ זצ"ל "נחלת דן" בשולחן הטהור דהילולא של זקינו האדמו"ר בעל "דברי ישראל" ממודז'יץ, י"ג כסלו תש"ס. שמעתי את הסיפור מאחינו הבכור הגאון החסיד רבי משולם זישא וינשטוק שליט"א ששמע מפי האדמו"ר זצ"ל.

(מתוך: "סיפור לשבת" חלק ג')

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבח וההודאה לבורא עולם

בס"ד גיליון מס' 101 טבת התשפ"ג
נא לשמור על קדושת הגליון

מאמר של הודיה

מדוע אין אביב כל השנה?

כתוב במדרש, שלפני המבול לא היה חורף כלל והיה מזג אויר נעים של אביב כל השנה. הם היו זורעים שנה אחת, מפיקים מזון לארבעים שנה וחייהם היו נוחים מאד. בלי מחלות, מלחמות וצרות. אולם עצם ריבוי הטובה גרם לקלקולם המוסרי, כמו שכתוב בגמרא (סנהדרין ק"ח ע"א): "דור המבול לא נתגאו אלא בשביל טובה שהשפיע להם הקב"ה".

מדוע באמת רוב טובה גורמת לאנשים להתקלקל?

התשובה מופיעה בתורה (דברים ח'): "כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה... ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטבה אשר נתן לך. השמר לך... פן תאכל ושבעת... ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך... ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה".

מי שזוכה לשפע של ברכה יש לפניו שני מסלולים: או "ואכלת ושבעת - וברכת את ה' אלוקיך" שמודה לה' על החסדים שקיבל, או "פן תאכל ושבעת.. ורם לבבך ושכחת את ה' אלוקיך".

מי שאינו מודה לה', בלי משים יבוא להרגיש שהוא בעצמו מקור הצלחתו, ובכך יאבד את הקשר שלו עם ה' ואת המניע לקיים את רצונו. יש רק שני מסלולים, אין כיוון אחר! זה מה שגרם לקלקול דור המבול. חוסר ההודיה שלהם לה' על חסדיו הרבים גרם לכך שלא הרגישו את תלותם בחסדו ושהוא זה שהעניק להם את כל השפע הרב שקבלו, ועל ידי כך הגיעו לאן שהגיעו. על כן, אחרי המבול, לטובתם, כדי לסייע להם להשיג את מטרותם בחיים ואת

ייעוד הבריאה, הקב"ה דאג שיהיו להם לבריות את ימי החורף הקשים וגם מצבים מאתגרים נוספים בחיים, כדי שירגישו את חולשתם הטבעית וכמה שהם תלויים בחסדי ה'.

נמצא, שלפי כמה שהאדם מודה לה' על כל הטובות שמקבל, יוכל לקבל עוד טובות ואף לגדול על ידם

בהכרתו בטובו של בורא העולם. אולם, אדם שאינו מכיר טובה, הדבר הטוב ביותר בשבילו הוא, שיהיו לו קשיים בחיים כדי שירגיש את תלותו ברבש"ע ולא יתקלקל.

בנוסף לכך, יש בקשיים אלו עוד תועלת חשובה. הם נותנים לאדם הזדמנות להתעלות באמצעות הדרך שהוא מקבל את אותם הקשיים - האם הם גורמים לו לאבד את הכרתו בטוב ה', או שהוא מצליח לחוש את טובו ית' אף בתוך ההסתר. על כן, אף מי שאינו מודה לה' כראוי על חסדיו, יש לו הזדמנות נוספת להתעלות ולהשיג את משימת חייו, שהיא ידיעת ה' והדבקות בו, על ידי האופן שבו הוא מקבל את קשיי החיים.

מתנת החורף

נמצא שהחורף, הוא הזדמנות יקרה לעלייה רוחנית. החורף מגיע תמיד אחרי החסדים של האביב והקיץ,

לתת לנו הזדמנות להשתמש בהכרה שקבלנו בהם בטוב המופלג של השי"ת, להתרומם עוד על ידי האופן שאנו מקבלים את הקשיים שהוא ית' מערים עלינו.

מסופר על הרב אביגדור מילר זצ"ל, שפעם משהו ליווה אותו בדרך כשפתאום התחיל לרדת גשם שוטף. כל האנשים התרוצצו לחפש מחסה מתוך התרעמות קולנית. אולם הרב מילר עצר, ופניו התמלאו שמחה קורנת. הוא הכריז בהתלהבות: "אנחנו עכשיו מקבלים שפע של ברכה מן השמים! יורדים מן השמים תפוחים טעימים, ענבים עסיסיים, תפוזים... פרחים...! כל מה שאנחנו אוכלים, אוהבים ושמשמחים אותנו, יורדים עכשיו עם טיפות גשם אלו. עכשיו יורדים הרבה ספרים קדושים, מחזקים ומרוממים, על ידי חומרי הגלם שגשם זה מגדל. אנחנו עכשיו - באמצעות האוכל המחיה את האנשים ומאפשר להם להוליד ילדים - מתברכים עם דור חדש של אנשים... תינוקות... ילדים... נכדים... צדיקים... כלל ישראל...!"

זהו יחס נפלא לחורף ולכל קשיי החיים, למצוא את החסד שבתוך הקושי, להרגיש את טוב ה' ואהבתו שגרמו למצב, ובכך לגדול על ידו באהבת ה'.

כאשר נתקלים במזג אויר מטריד או סוער, יש לזכור, שמי שיכול להתרומם מעל חוסר הנעימות ולהודות לה' על הברכה שמביא לעולם, זכה להישג נעלה ונכסף מאד שירומם אותו ואת כל מעמדו הרוחני ויגרום נחת רוח גדולה לאביו שבשמים. ■

פנינים של הודיה

ב"ה זוכים אנו כעת לגליון המאה ואחד, ובהקשר לכך - הנה לנו וורט קצר שהובא ב"באר הפרשה": אמרו חז"ל (חגיגה ט עב): "אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים, לשונה פרקו מאה ואחד".

מזמור ק' בתהלים, המזמור המאה, הוא "מזמור לתודה", שרומז לזמני האורה והטובה, שבהם מלא לבו של האדם רחשי תודה ואהבה לבורא, והוא משבח את יוצרו על כל החסד אשר גמל עמו.

לעומת זאת, בתחילת המזמור המאה ואחד (ק"א) נאמר: "לדוד מזמור, חסד ומשפט אשירה", ודרשו חז"ל: "אם חסד אשירה, ואם משפט אשירה", והינו שמזמור ומודה לבורא יתברך בכל הנהגה שנוהג עמו, אף בהנהגת דין ומשפט.

מדרגה זו הינה גבוהה וחשובה לאין ערוך, כי זה כל האדם, להכיר שהבורא גומל עמו אך טוב, ואף הטוב הטמון בהסתר - טובה שלמה וגמורה הוא.

זהו שנרמז בדברי הגמרא, "אינו דומה שונה פרקו מאה", שנוקט "מזמור לתודה" רק כשהכל נהיר ובהיר לו, והטובה הגדולה פרושה לעיניו - למי ששונה פרקו מאה ואחד - כלומר, מקיים את הנאמר בפרק מאה ואחת, ונותן שירה ותודה לבורא בכל עת, שהרי חשיבותו של זה עולה בהרבה על חשיבות הראשון.

יהי רצון שנזכה!

<p>להצנחת או הקדשות: 055-6789852</p>	<p>יוכבד היה שרה בת יהודית צערל לרפואה שלימה</p>	<p>ארה"ב בן שרה זהבה הצלחה בתורה ויראת שמים זיווג הגון</p>	<p>לע"ג הודיה בת אבי ומיכל חגית ת.נ.צ.ב.ה. נפטרה ב"ה טבת תש"ע</p>	<p>לעילוי נשמת לבנה בת שמחה ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>לעילוי נשמת תהילה בת מטיילדה ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>יהודית בת רוגית עליזה ומאיר יהודה בן שרה רייכל - לזרע בר קיימא</p>
--------------------------------------	--	--	---	---	---	---

הבן יקיר שחזר לתלמודו

היקרים. הוא הבין שזה קו אדום ואכן עמד בהסכם, אך היה לו קשה מאוד להתנתק מאחיו, כי זה ממש היפך הטבע שלו, כמו שציינתי שלומי בחור לבבי, עדין ונעים עם מידות טובות ולב זהב. אנו מצדינו הרבינו בתפילות וחזרה בתשובה. קבלנו על עצמנו לומר ברכות התורה בכוונה מתוך הסיודור ולבקש על כל הצאצאים ובעיקר עליו, ואז - בנוסף לתפילות, התוודענו לנושא ההודיה לה'. הרבינו באמירת מזמור לתודה, השתדלנו להודות על כל נקודה טובה, אפילו הקטנה ביותר. הודינו שקיבלנו את הבן המיוחד הזה, על כל שנות ילדותו, שעברו בנחת, על שאר אחיו האהובים, ועוד מילאנו פינו בהודיה לה'.

והנה אט אט הבחור התחיל להשתנות. בתחילה טיפין טיפין עד שיום אחד ניסיתי בזהירות לומר לו: "אולי תקבע לעצמך שיעור בגמרא?", אך הוא סירב. המשכנו להודות ולבקש. הודינו על כל שינוי אפילו הקטן ביותר. לאורך כל התקופה, מזמור לתודה היה שגור בפי כל המשפחה. והנה, מספר ימים עברו, וניתן לראות שהוא מתרצן וכבר לא מורח את הזמן, ואף סיפר לנו כבדרך אגב שהוא קבע שיעור עם אברך... והלא יאומן מתרחש לנו עינינו - היינו כחולמים... אין אנחנו מספיקים להודות. ותפילתנו, שימשיך לעלות מעלה לדרך הסלולה, ונזכה כולנו להודות לה' מתוך נחת יהודית אמיתית מצאצאינו. ■

קעת כשאני כותב את סיפורי, אני חושב שבעצם אנו משפחה אחת גדולה, משפחת "קול תודה", כל מי שזוכה להיות מחובר להודיה לה' הריהו במשפחה הנפלאה שלנו, וכעת לסיפורי. "בחג הזה אני לא הולך להיות איתכם" מתריס שלומי, "אני אהיה עם מוטי והחברים שלו".

כאילו פצצה נחתה בבית, הרגשנו משותקים. מה קרה לך שלומי? בחור חן, ילד חמד, שלומי שלנו... עם מחנק בגרון אני ניגש אליו, מנסה לדבר על ליבו אך נתקל בקיר אטום.

אך לפני חודשים ספורים עוד היה שלומי שלנו עמוק בין כותלי הישיבה, ספון באהלה של תורה, והנה, קדרו השמים וחשך עלינו עולמנו. בחור אחד בשם "מוטי", שהיה נראה איכותי וערכי כמו כולם, "דאג" להעביר אל שלומי חומרי קריאה פסולים, וכך, אט אט קרה הגרוע מכל, חומרי הארס חלחלו בליבו, עד שהוא חש כי מקומו אינו בבית המדרש.

אנו, שלא ידענו מאומה, בתחילה לא חשנו בזאת. הוא היה מגיע לשבת וכל האחים הקטנים מתרפקים עליו, אוהבים אותו מאוד, ופתאום נזרקו מפיו משפטים נגד עולם התורה ונגד לומדיה רח"ל.

ולבנו מתפלץ, הזה שלומי?! הזה הבחור עדין הנפש ורך המזג? תפילות רבות אנו מעתירים בדמעות, והוא מתרחק מאיתנו עוד. או אז, הודענו לו כי אין לו אפשרות להיות בביתנו אלא אם כן הוא לא יחליף מילה עם אחיו. אין זה נידוי, כי אם חובת המציאות, על מנת לשמור על שאר ילדינו

מנתח בשם מזמור לתודה

"אני לא טוף בזה" מפטיר הרופא ומתחיל בהכנה לתפירה. לאחר הצהרה מעין זו של הרופא, כל שנשאר לי זה להתחזק באמונה... אמרתי בלחש ממעמקי ליבי: "ריבונו של עולם, אתה כן טוב בזה! אתה רופא כל בשר ומפליא לעשות! הוא רק בובה, אתה מחזיק לו את הידיים. תעזור שלא תהיה צלקת בכלל, שתהיה תפירה הכי עדינה וטובה שיש...". אני מודה לה' על כל מה שקרה וממלמל מזמור לתודה. התודות ליוו אותי לאורך כל הטיפול.

כעבור שבוע, כשהלכנו לקופת חולים שיוציאו לו את התפרים, התפעלה האחות ואמרה: "מאוד יפה איך שתפרו לו, פלסטיקאי עשה את זה, נכון??" אמרה לה אשתי: "מה פתאום? זה הרופא הערבי ב'טרם". היא התפעלה והתפלאה ואני - בכלל לא... הרי אמרנו תודה לה', התפללנו, ביקשנו והאמנו שהקב"ה רופא כל בשר ומפליא לעשות! ■

ליל שבת רגוע, לפתע הילדים באים בריצה: "אבא! אבא! בואו, למוישי יורד מלא דם..."

אנו נחפזים לרדת ומגלים את מוישי המתוק שחזר מבית הכנסת יושב, ממרר בבכי ודם רב ניגר ממצחו. אנו מנסים להרגיע אותו, להניח מגבת על הפצע הפתוח ומבינים שאין ברירה - מוכרחים להגיע איתו ל"טרם". כל הדרך מוישי בוכה, הוא מפחד וחושש מה יעשו לו שם ב"טרם", אנחנו מתוחים גם כן... אולי יספיק רק 'פרפר' או ש... יצטרכו לתפור, אני מצטמרר ומעדיף לא לחשוב על זה...

אני נכנס למוקד כשידו של מוישי אחוזה בידי ושנינו ממלמלים "מזמור לתודה". מקבל את פנינו רופא ערבי והוא מסתכל ובוהן, "לא טוף", הוא מסכם, "סריך לתפור בו..."

מוישי אחוז אימה וגם אני, ואז אני מבקש בקול רפה, "דוקטור אם אפשר שיהיה תפור יפה, שלא תשאיר צלקת", "הפצע במיקום מרכזי כל כך..."

רשימת הזוכים בהגרלת גיליון כסלו תשפ"ג:

מש' ברנד מביתר עילית, מש' אזולאי ממודיעין עילית, מש' גולן מירושלים, מש' וולנר מבני ברק, מש' ריימונד מאשדוד. פרסים יישלחו לזוכים בע"ה

פנקס מיחוד המשובץ בדברי התחזקות בנושא ההודיה ובו ממלאים את חסדי ה'. כתיבה יומיומית בפנקס ממלאת בשמחה ובהודיה וגוררת עמה שפע ישועות, שווה לנסות!

פנקס הפלא

להשגב בעמדות לעולם אורך ברחבי הארץ: 079-5420539 שלוחה 22

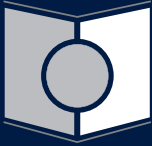
גם אתם יכולים לזכות להיות שותפים להצלת ההודיה לה' בארץ ובעולם ע"י ארגון "לעולם אורך" בקו ייחודי ומחזק, בעלון "קול תודה", בספרים, בכנסים, ועוד.

180 זוכים להיות שותפים בהדפסה של 1200 עלונים!
1200 יהודים יותר שמתחזקים ומקבלים אור בחיים בזכותך!

תורמים:

- 2 שמות לברכה מהרבנית קולדצקי תלמי"א
- שם להקדשה בעלון "קול תודה"
- את העלון "קול תודה" עד הבית למשך שנה!

לתרומות: 050-4199529, 055-6789852

Dirshu
דרשו' ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 359

פנינים לפרשת ויגש

**לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,
לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

נכנסתי לכולל ושאלתי את אחד האברכים: "אתה זוכר שהיה כאן מישהו שיצא בצעקות וטרק את הדלת של בית הדין?", והאברך משיב לי בחיוב: "בטח שאני זוכר, איך אפשר לשכוח?". ניגשתי לאברך נוסף ולאחריו לעוד אחד, כולם זוכרים. רק הרב שרייבר לא זוכר!

שיחה מרתקת עם הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', על דמותו הייחודית של הגאון הגדול רבי פנחס שרייבר זצ"ל

מאת אליעזר (לייזר) רוט

"וינתר הוא לבדו" (בראשית מ"ד, כ')

"החיים באוזבקיסטן, בתקופה שבה מלחמה עולמית מתנהלת במלוא העוצמה, ואנשים נהרגים בכל מקום בהמוניהם, לא היו גן עדן. חוויות הילדות שלו היו קשות במיוחד, ואם לא די בכך, בהמשך

השבוע חל יומא דהילולא של הגאון הגדול רבי פנחס שרייבר זצ"ל, אב"ד אשדוד ורב קהילת 'נפש החיים' בעיר, ממייסדי בית הדין של מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל, ראש ישיבת ברסלב בבני ברק, ומענקי הדור האחרון. לכבוד יום ההילולא שוחחנו אודותיו עם הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', ומנהל רשת הסמינרים 'תפארת החיים', שהוקמה ונוסדה על ידי הגר"פ שרייבר. "במשך שנים רבות זכיתי להיות קרוב מאוד לאחת מדמויות ההוד של דורנו", מספר הרב צוקר שליט"א בשיחה עם 'לקראת שבת', ומספר בקצרה את קורותיו של הרב זצ"ל.

"הרב שרייבר זצ"ל התייתם מהוריו כשהיה בן 11 בלבד, בעת שנמלטו מפני הנאצים ושהו באוזבקיסטן. מאז הוא נאלץ להסתדר לבדו, ולא זו בלבד אלא שהוא גם העמיס על כתפיו את גידול אחיו הצעיר ממנו, שהיה ילד כבן שנתיים באותה העת.

לנו איך נראית שליטה מוחלטת בסוגיא ובכל המסתעף ממנה באופן על אנושי!

"אני זוכר כמו היום את הדממה ששררה בבית המדרש כשהשיעור הסתיים. הרב יצא, כמובן עמדנו על רגלינו, ולאחר מכן הסתכלנו זה על זה כלא מאמינים.

"פתאום נעמד אחד האברכים, ידידי הגאון רבי חנוך חיים וינשטוק שליט"א, הוא הכריז בקול גדול את מה שכולנו חשבנו בשקט: 'בושה וחרפה!', הוא אמר ספק בצחוק ספק ברצינות. 'כבר שלושה שבועות שאנחנו לומדים 'שטרות', ועדיין לא התחלנו בכלל להבין את הסוגיא! הרב שרייבר הראה לנו שאנחנו לא יודעים כלום, ועד לפני שעה כולנו חשבנו שאנחנו ממש בקיאים בסוגיא...".

"הגאונות הזאת לא באה רק מכישרון יוצא דופן וזיכרון אבסולוטי", מחדד הגר"י צוקר שליט"א. "היא באה מעמל ויגיעה אינסופית בתורה. לא היה לו בעולמו כלום, רק ד' אמות של הלכה. אני חושב שמה שמשקף את זה יותר טוב מהכל, זה הסיפור שסיפר הגאון הגדול רבי זאב קאהן שליט"א, ראש ישיבת 'מאור התלמוד', שפעם פגש את הרב שרייבר זצ"ל בימי השביתות העליזים של בני ברק, כשהעיר היתה מלאה וגדושה בערמות של זבל מצחין, ואנשים שצעדו ברחוב היו עושים זאת בריצה מהירה ככל האפשר, כדי לחסוך את הצורך לשהות ליד הערמות המחרידות הללו.

"כמובן שכשהרחובות מטונפים כל כך, אסור לחשוב בלימוד ברחוב. הגר"ז קאהן פגש את הרב שרייבר ושאל אותו, נו... מה עושה הרב בימים אלו כשאסור להרהר בדברי תורה ברחוב?

"השיב לו הרב שרייבר בשתי מילים 'לאונסו שאני'. כך אומרת הגמרא, שכשמדובר בהרהור בדברי תורה שהוא באונס, הדבר מותר.

"התשובה הזאת בעצם מבטאת את אופיו המיוחד של הרב שרייבר. הוא ניסה שלא לחשוב בלימוד, אבל לא הצליח. על מה הוא יחשוב? על מכוניות ועל מזג האוויר? הראש שלו בכלל לא מסוגל להיות מונח במשהו אחר חוץ מלימוד... הוא אנוס לחשוב בדברי תורה. אין לו שום אפשרות אחרת!

"אלו שהכירו אותו בצעירותו גם ידעו שאנשים נעלבים מהרב. הם עוברים על ידו ברחוב, הוא הולך ומביט ישר נכחו, לכאורה הוא גם רואה אותם, אבל לא מניד ראש לשלום, לא אומר להם מילה. הוא יכול היה לעבור ליד החברותא שלו ולא לומר לו שלום. אנשים היו נעלבים בתחילה, אבל בהמשך הבינו שהוא פשוט לא רואה כלום. העיניים שלו מביטות קדימה, אבל הראש שלו נשאר מאחור, בגמרא שאותה הוא סגר מקודם, הוא מנסה לרדת לשורש המחלוקת שבין ה'קצות' ל'נתיבות', הוא לא שם לב בכלל מי הם העוברים והשבים לידו.

"אבל מכאן אני רוצה לקחת את הקוראים לשלב נוסף ביכולות של האדם הגדול הזה... לא רק שהוא לא ראה מה שלא קשור לתורה, אלא שהוא גם לא שמע ובוודאי שלא זכר דברים שאינם רצון ה',

הוא הועבר למשלוח הילדים הגדול 'ילדי טהראן', שם התמודד עם ניסיונות שנעשו לפגוע בחינוך הטהור שקיבל מהוריו הקדושים.

"דרכו של עולם, שאנשים שחוו חוויות קשות בילדותם, גדלים להיות אנשים מרי נפש. גם מבין אלו שכן מצליחים להדחיק את הקשיים ולהסתיר את הצלקות, הם הופכים לאנשים סגורים רגשית, וקשה להם מאוד להפגין רגשות.

"לא כן מרן הרב זצ"ל. הוא היה איש שכולו לב, ואת מידותיו הטובות אפשר רק לנסות לתאר בקצרה.

"אבל לפני שאפתח ואספר אודותיו, אני רוצה לשתף את הקוראים עם אנקדוטה מעניינת שמשקפת רבות את דמותו.

"במשך השנים אני זוכה ללמוד חלק משעות היום בכלל האברכים 'דעת יוסף' בראשותו של הגאון רבי יחיאל נוביק שליט"א. הכולל היה בנשיאותו של הגר"פ שרייבר זצ"ל, שהיה מגיע מדי פעם לבקר ולעמוד על קצב ההתקדמות ורמת הלימוד וכדו'.

"הרב היה גר בבני ברק, ושלוש פעמים בשבוע הוא היה מגיע לאשדוד, כדי לנצח על כל מלאכת הקודש בקהילה.

"היה זה כשלמדנו בכלל את מסכת בבא מציעא, עסקנו בפרק 'שניים אוחזים' ולמדנו אותו בעיון רב. היו בכלל אברכים בשיעור קומה, אריות של ממש, הלימוד היה מאוד מעמיק והתרחב מהסוגיא הנלמדת על פני כל הש"ס.

"כשהגענו לקראת סוף פרק 'שניים אוחזים', נכנסנו לעומקה של סוגיית 'שטרות', וכל הדינים התלויים בה. מה דין שטר שנאבד, למי צריך המוצא להחזיר, ואם היה זה גט אשה, האם היא יכולה לטעון שזה שלה והיא מגורשת או לא, ועוד ועוד הלכות התלויות בעניין.

"במשך שלושה שבועות למדנו את הסוגיא, עם כל שיטות הראשונים והאחרונים, חרשנו אותה לעומקה ולרוחבה, וממש היתה בכלל אווירה מאוד מיוחדת, כולם היו שקועים בסוגיא עד למעלה מצווארם.

"לקראת סוף השבוע השלישי שבו עסקנו בסוגיא הזאת, החליט ראש הכולל הרב נוביק שליט"א, לבקש מהרב שרייבר זצ"ל שימסור לנו שיעור. הרב שרייבר בדיוק הגיע לביקור הקבוע שלו בקהילה, והרב נוביק נכנס אליו ואמר, שמאחר ואנחנו לומדים עכשיו את הסוגיא של שטרות, אנחנו נשמח אם הרב יסכים למסור לנו שיעור בסוגיא...

"כוונתו של הרב נוביק היתה, שהרב שרייבר יתכונן היטב ביומיים הקרובים, ובביקור הבא שלו באשדוד, יכנס למסור לנו שיעור.

"אבל הרב שרייבר לא הבין את דבריו... הוא שאל באיזה דף אנחנו מחזיקים, והרב נוביק אמר לו שאנחנו לומדים כעת דף יז. הרב שרייבר היה בטוח שהכוונה היא למסור שיעור מיד עכשיו. הוא הסכים בשמחה, נכנס לבית המדרש, ניגש לארון הספרים, הוציא מסכת בבא מציעא, פתח בדף יז, והתחיל למסור שיעור...

"השיעור לא היה קצר. במהלכו פרס הרב שרייבר את הסוגיא כולה כשמלה מחוורת, כל השיטות סודרו זו לצד זו בצורה בהירה, ראשונים, אחרונים, כל אחד ואחד עם כל החילוקים שיוצאים מהשיטה שלו. ישבנו עם פה פעור! איזו גאונות עצומה! הרב הדגים

ובדידי הוא עובדא:

"חלק גדול מזמנו של הגר"פ זצ"ל הוקדש לשבתו כדין בבית דין. 50 שנה שפט הרב שרייבר את ישראל, בתחילה הוא הקים בבני ברק את בית הדין יחד עם מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל, שאיתם היה גם הגאון רבי יוסף רוט. הם היו ההרכב הראשון והיחיד של בית הדין באותם ימים, הגר"נ קרליץ היה אב"ד והרב שרייבר והרב רוט היו הדיינים. בהמשך הצטרף אליהם גם מרן הגר"י אדלשטיין זצ"ל כדין רביעי, וההרכבים היו יכולים להשתנות מעט. בהמשך ייסד הרב את בית הדין באשדוד, ושם כיהן כאב"ד.

"היה זה מפליא מאוד, שהרב זצ"ל היה שומע רק את מה שהוא היה צריך לשמוע לענין דין התורה. מה שהוא לא היה צריך לשמוע, לא נכנס באוזניו.

"אני זוכר מקרה מאוד מרוב, שהיה יהודי שנתבע בסכום כסף גדול מאוד. במשך תקופה ארוכה היתל אותו יהודי בבית הדין, הוא לא הגיע לדיונים, וכשכבר לא היה מנוס והיה חייב לבוא הוא טען שחסרים לו מסמכים, וכבר הרוויח זמן פעם אחר פעם, עד שאחרי דיונים רבים כבר הגיע הדין האחרון, ואותו אחד הבין שכלתה אליו הרעה מאת הדיינים שעומדים לחייב אותו.

"כשראה שזה המצב, לא יכול היה הנתבע לעצור ברוחו. הוא החל לשאוג בכעס על הדיינים, גידף וחירף ולבסוף יצא מבית הדין בהפגנות, כשהוא טורק אחריו את הדלת בעוצמה רבה.

"אני עצמי ישבתי אז בכלל הסמוך לחדר בו ישבו בית הדין, בבית המדרש השתררה דממה. האברכים נבהלו מעוצמת הטריקה. עד מהרה הבנו את המקרה, כמובן שערכו של אותו יהודי ירד מאוד בעינינו, אבל חזרנו לשגרה.

"עברו כמה חודשים, ולפתחי הוגשה הצעה מיוחדת במינה. מנהל של מוסד כלשהו באזור, הציע לי לכהן כראש ישיבה בישיבה שתחת ניהולו. התלבטתי בעניין והתחלתי לברר, והנה אני שומע שמחפשים לישיבה גם משגיח. ואת מי הם החליטו למנות כמשגיח??? לא פחות ולא יותר, את אותו יהודי שמטיח דיבורים קשים בדיינים ובאדם גדול כמו הרב שרייבר, ויוצא מבית הדין בטריקת דלת מזעזעת, אחרי שניסה להתחמק מלשלם חוב גדול לאדם אחר...

"שתי שאלות קפצו מיד בראשי. קודם כל, איך אני יכול לכהן כראש ישיבה כשיהיה עלי לעבוד עם אדם שאני מאוד מאוד לא מעריך ואיני חושב שהוא יכול לשמש כדמות חינוכית לתלמידים.

"שאלה שניה, האם מותר לי לומר לאותו מנהל מוסד, מה שידוע לי על המשגיח המיועד שלו, או שחלילה יש בזה משום לשון הרע וארור מכה רעהו בסתר, ועוד איסורים ולאווים כהנה וכהנה?

"ניגשתי לרב שרייבר עצמו ושאלתי אותו. התחלתי מהשאלה השניה, האם מותר לי לספר את הידוע לי, אולי זה אפילו מחובתי, כי צריך להרחיק את האיש הזה מחינוך בחורי ישיבה.

"הרב שרייבר השיב לי בהחלטיות ובלי שום פקפוק שאסור לי לומר מילה אחת רעה על האיש. מה פתאום? 'הרי לא היית בבית הדין', הוא אמר לי, 'אתה לא יודע מכלי ראשון את הסיפור... רק שמעת מאחרים. החפץ חיים מגדיר במפורש מתי מותר לספר לשון הרע לתועלת, והוא כותב בפירוש שמה שידוע משמועות אסור לספר.' "עכשיו הגיע הזמן לשאול את השאלה הראשונה... 'איך אני יכול לעבוד עם יהודי כזה? איך אפשר לתת לו להיות משגיח?'

"אמר לי הרב שרייבר: 'ומה הבעיה? היה לו דין תורה, זה כבר הופך אותו לאדם פסול? מישהו תבע אותו, הוא טען שהוא פטור מלשלם, באו לדין תורה כשחייבו אותו לשלם הוא שילם. מה לא תקין בסיפור הזה?'

"אמרתי למרן זצ"ל: 'אבל הרב! הוא לא כיבד את בית הדין והלך לשלם כמו ילד טוב. הוא דחה את בית הדין בלך ושוב במשך תקופה ארוכה, ולבסוף חירף וגידף בעזות מצח ויצא בכזאת טריקת דלת שכל הבניין רעד!!!'

"הרב שרייבר הסתכל עלי במבט תמה, ולא הבין על מה אני מדבר? 'על מה אתה מדבר ר' יחיאל? מי צעק? מי טרק דלת? אתה חולם בלילה!!!'

"יצאתי מהרב מבולבל מאוד. אולי אני באמת חולם בלילה? הרב לא זוכר דבר כזה. הוא היה שם בחדר, אם אכן נטרקה הדלת, לא יכול להיות שהוא שכח דבר כזה. כאלו חירופים וגידופים הוא לא שומע כל יום, אני בספק אם אי פעם מישהו התחצף אליו ככה בבית הדין. אם הוא אומר שזה לא קרה, אולי אני באמת מעררב מציאות ודמיון...

"נכנסתי לכולל ושאלתי את אחד האברכים: 'אתה זוכר שהיה כאן מישהו שיצא בצעקות וטרק את הדלת של בית הדין?', והאברך משיב לי בחיוב: 'בטח שאני זוכר, איך אפשר לשכוח?', ניגשתי לאברך נוסף, ולאחר לעוד אחד, כולם זוכרים. רק הרב שרייבר לא זוכר!

"לאחר מחשבה הסקתי את המסקנה המתבקשת... ייתכן שהרב שרייבר שמע את הגידופים ואת טריקת הדלת ומיד שכח את זה, אבל אני חושב שהוא בכלל לא שמע ולא ראה, כי כך היתה בנויה האישיות שלו. הוא היה עבד ה' במלוא מובן המילה, מה שלא היה רצון ה' שהוא יראה, העיניים שלו לא ראו. מה שלא היה רצון ה' שהוא ישמע, האוזניים שלו לא שמעו! הוא היה אדם עם שמיעה וראייה סלקטיבית.

"אגב, אותה הצעה ממילא לא יצאה אל הפועל, כך שממילא לא עבדתי עם אותו יהודי, והשאלה התבררה לבסוף כלא רלוונטית."

בשבוע הבא בעז"ה נפרסם בל"ג את חלקה השני של השיחה אודות הגר"פ שרייבר זצ"ל

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

לקי"י
שעון חורף!
שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:26
יציאת השבת: 17:18
רבינו תם: 17:49

ע"פ אופק תל אביב
ז' בטבת התשפ"ג

טוב להסות בה'

821

הקשר לעולם הבא

ויגש התשפ"ג

הרעב בארץ ישראל נעשה כבד עד למאד. יהודה פונה לאביו יעקב ומתחנן אליו כי אי אפשר להמשיך לחיות במצב שכזה: **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יִשְׂרָאֵל אָבִיו שְׁלַח הַנֶּעָר אֶתְיָי, וְהוּא אִף מוֹסִיף הַבִּטְחָה לְאָבִיו וְאֹמֵר: "אֲנֹכִי אֶעֱרְבֶנּוּ, מִיַּד תִּבְקָשְׁנוּ אִם לֹא הִבִּיאֲתִיו אֵלַיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטְאתִי לָךְ כָּל הַיָּמִים".** יהודה מתחייב להיות ערב להשיב את הנער, ולא – אחטא לפניך לעולם הבא (רש"י).

אומרים חז"ל (מכות י"א) דבר מבהיל ביותר: **"אמר רב יהודה אמר רב: אף נידוי שאדם מנדה עצמו על תנאי, כפי שעשה יהודה (אם לא אשיב את בנימין) – נחשב לנידוי לכל דבר, וחייב הפרה בשביל לבטלו.** ולכן, אף אחר פטירתו של יהודה הצדיק, במשך כל 40 שנה שהיו ישראל במדבר, היו עצמותיו מתגלגלות בארון הקבורה כשהן נפרדות זו מזו, בעוד שעצמותיהן של שאר השבטים נותרו שלימות ומחוברות, כדרכן של הצדיקים.

ראה זאת משה רבנו וביקש רחמים על יהודה והציג עליו סנגוריה. באותו רגע, התקבלו תחנוניו של משה רבנו ועצמותיו של יהודה החלו להתחבר אחת לשניה.

אלא, אומרים חז"ל, שעדיין לא הסכימו בשמיים להכניס את יהודה ל'מתיבתא דרקיעא' (ישיבה של מעלה עם הצדיקים בגלל אותו נידוי).

המשיך משה רבנו להתפלל על יהודה, והכניסוהו לישיבה של מעלה, אך עדיין לא הצליח להתפלל ולהעמיק בלימוד עם החכמים בשמיים, עקב חומרת הנידוי. המשיך משה רבנו להתפלל על יהודה – עד שהתבטלו מעל יהודה כל המגבלות ונעשה משוחרר בעולם האמת.

מוסר עצום ונורא למדים מיהודה – כמה חמור ונורא כל מעשה ודיבור שאדם עושה בעולם הזה, שיכול להשפיע עליו בצורה משמעותית לעתיד לבוא, בעולם הבא.

לפני כשנה וחצי, ביום לג' בעומר התשפ"א, כולנו התעוררנו לבוקר קשה ביותר בו נגזרה הגזירה הקשה של הילקחם השמימה של 45 קורבנות טהורים וקדושים של אסון מירון. אחד מקדושי הנפטרים שעלה בסערה השמימה היו – האברך הרב אלעזר מרדכי גולדברג זצ"ל ועליו המעשה המרטיט הבא.

בשבוע שעבר, התפרסם מעשה מרטיט אותו סיפר הרב שמואל, מלמד בתלמוד תורה 'עטרת אליהו' ב'ביתר עלית', בו לימד גם הרב אלעזר גולדברג זצ"ל, וכה הם דבריו: **"במשך שנים הייתי חבר של הרב אלעזר גולדברג, ששימש אותי כחלק מצוות הישיבה, אך אני המשכתי את החברות והקשר שלי איתו גם אחרי הפטירה. אם תשאלו איך? – הייתי לומד בכל יום משניות לעילוי נשמתו של חברי.**

בחסד ה' זכינו אחר כמה חודשים מהפטירה לסיים ללמוד את כל ששה סדרי משנה עם פירוש הברטנורא לטובת נשמתו, והתחלתי ללמוד שוב מהתחלה את המשניות לעילוי נשמתו.

והנה, בליל כ"ב בחשוון תשפ"ג, לפני כחודש וחצי, אני חולם חלום. בחלום, אני רואה את ידידי המנוח – הרב אלעזר גולדברג זצ"ל, כשפניו שמחות ומאירות, הוא לבוש בבגד מפואר של שבת, על ראשו השטריימל המהודר שלבש כל שבת, והוא מבקש ממני: **"בבקשה ר' שמואל, לך אל הרב אפרים זילברמן שליט"א, ובקש ממנו שימחל לי על מעט דיו שאני חייב לו".**

התעוררתי בבוקר, אך לא התייחסתי לחלום. הרי אדם חולם מהרהורי לבו, ואם אני מזכיר את שמו מדי יום לפני הלימוד, הגיוני שהוא יופיע בחלומי. – המשך בעמוד 4

לרפואה פרנסה
והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. דביר בן רויטל. ליאור בן פרידה. אריאל בן רויטל. רפאל חיים ניסים בן ליטפה. שרה חיה רפאלה בת רחל

זיווג הנזר: ניר ואודליה בני ציפורה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. אליס בת פרידה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן גליה. פרחת בת טובה. עליזה בת מזל טוב מלכא. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. גלילי הכהן בן כוכבה. שלמה בן סעדיה זנדאני. רוני אהרון בת מזל מלכה. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת גליה בת בת-סיני וכל בנות ישראל השוככות עימה

יהודה – מקבל אחריות על בנימין הקטן ומבטיח לאביו יעקב, כי הוא ערב לכך שבנימין יחזור בריא ושלם לבית ולא יארע לו מאומה, ולא – לא יזכה יהודה בעולם הבא. יהודה מוסר נפש על בנימין אחיו. והנה, בשוב האחים מהביקור אצל יוסף, מגלים לצערם הרב כי הגביע נמצא באמתחת בנימין.

”הַאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יִהְיֶה לִי עֶבֶד וְאַתֶּם עֲלוּ לְשָׁלוֹם אֶל אֲבִיכֶם”, קובע יוסף ליהודה ושאר אחיו. יהודה נופל לפני יוסף וזועק מקירות ליבו: ”כִּי אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי וְהִנֵּנִי אֵינְנִי אֶתִּי”.

הגאון, הרב יהודה צדקה זצ”ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף', היה חוזר על הפסוק וקורא מנהמת ליבו: ”כאשר יעלה האדם לשמים הוא יצטרך לתת דין וחשבון מפורט כיצד דאג לחינוך ילדיו. הילדים הם פיקדון שהקב”ה הפקיד בידינו, כדי שהעולם יוכל להמשיך להתקיים כרצונו, על פי חוקיו, משפטיו ותורותיו.

אחר 120 שנה ישאלו את האדם: באיזה תלמוד תורה או באיזו ישיבה למדו ילדיך? כמה עקבת אחרי ההתקדמות שלהם? כמה השקעת בהם כדי שיוכלו להתקדם ולגדול כעובדי ה' ותלמידי חכמים?.

יהיה מי שיענה שהוא שלח את ילדיו לבתי ספר שאינם בדרך התורה והמצוות משום שבית הספר היה קרוב לבית, או בגלל ששכר הלימוד שם נמוך יותר – אוי לה לאותה בושה, אוי לה לאותה כלימה שתהא לו בשמיים. וזה שכתוב: ”כי איך אעלה אל אבי” – לאבינו שבשמים, אחרי מאה ועשרים שנה, ”והנער איננו איתי” – אם החינוך שקיבל הנער לא היה על טהרת לימוד התורה ויראת שמים? איך לא יתבייש מהטענות ומהתשובות שלו?.

”לכן”, אמר הרב מרדכי אליהו זצ”ל

”צריך האב לדאוג לרוחניות של ילדיו ולהרגילם להגיע עמו אל בית הכנסת, וזאת למרות שהבן לא יושב כל הזמן על הכסא אלא יוצא מדי פעם להתאוורר ולשחק. אין בזה שום בעיה, מפני שעצם ההרגל לבוא לבית הכנסת ולראות את המתפללים בתפילתם משאיר רושם עמוק וחיובי בילד”.

תפקידנו להאיר את הבית והמשפחה באהבת תורה ושמחה במצוות. סיפר הגה”צ רבי אלימלך בידרמן שליט”א: ”בקהילה שלנו ב'בית שמש' – רמה ב', ישנו אברך הידוע ומפורסם לכל, אשר אירע לו פלא גדול.

אותו אברך קרא בספרים הקדושים כי על ידי שאדם עושה את המצוות בהתלהבות, עם שמחה והתעוררות – הדבר משפיע על עצמו להתקרב לה' יתברך, ומעורר את בני ביתו לעבוד את ה' מתוך הלב עם שמחה, ולא כמצוות אנשים מלומדה. והנה, בחג החנוכה לפני כמה שנים החליט הוא לקבל קבלה חשובה – בכל יום של חנוכה, אחר הדלקת הנרות – לא אשב ישר מול הנרות ואתפלל לישועות, אלא אשתדל להכניס שמחה במצוות על ידי שארקוד עם ילדיי כמה ריקודים בשירי מצוה למשך כמה דקות, והעיקר שאגרום להם ולי לשמוח שמחה של מצוה. ואכן החל לשנות ממנהגו, ובכל יום אחר הדלקת נרות החנוכה החל לרקוד עם הילדים, לשמח אותם ולהכניס להם חביבות והתלהבות המצווה, למרות שהיה מעדיף לשבת ישר מול הנרות ולהתפלל. והנה, במוצאי שבת של חנוכה, חזר הוא עם בני משפחתו בשעה מאוחרת בלילה,

אחר שהתארחו אצל בני משפחתם הגרים בעיר אחרת, ונעמד להדליק נרות חנוכה. אלא, שילדיו כבר היו עייפים ונרדמו בנסיעה, ומיד שהגיעו לבית עלו לישון ונרדמו. מה יעשה? הרי הוא קיבל זאת כקבלה גמורה, אז שמא הפעם שהם ישנים יותר על הקבלה?! לא ולא.

האברך שלנו אמר: 'קבלה זו קבלה! נכון שמטרת הקבלה הייתה להכניס אהבת ה' ושמחה במצוות לילדיי, והרי שכעת הם ישנים ואין אפשרות להכניס בהם אהבת המצוות, אך אדם חייב לקיים את הקבלות שלו'.

לכן, הדליק הוא את הנרות, הלך למיטות של ילדיו, תפס אותם בשתי ידיו בשקט ובעדינות תוך כדי שהם רדומים, והעיקר לקיים את הקבלה. והנה, כשתפס ביד של בנו הקטן בן ה-4 הוא מגלה לתדהמתו כי אותו ילד היה במצב של 'פירכוס' ל"ע, כשצבע פניו החל משתנה והיה נראה כי הוא במצב קשה. מיד הוזעק אמבולנס שלקח את הילד אל בית החולים, והוכנס לטיפול נמרץ.

לאחר כמה דקות יצא הד"ר מחדר הילד ואמר לאבא: ”יש לכם נס חנוכה של ממש. דע לך, כי אם היית מגיע אל בית החולים בעוד 10 דקות – הילד לא היה בין החיים!”.

האב היה המום לחלוטין, זכות הקבלה שקיבל במסירות נפש להכניס שמחה לילדים, הגם שהיה מעדיף לשבת ולהתפלל, לשבת וללמוד – ההתמדה בקבלה של קירבת ה', גם כשהילדים ישנים – הצילה את בנו”.

ישתדל האדם להביא לבניו ספרים מלאים ביראת שמיים, ויתן להם לשמוע בבית ולפני השינה שירי קודש וסיפורי צדיקים שיטעו בליבם מידות טובות ואהבת ה'.

ה' נתן לכל אדם את הילד המתאים לו, ועליו לעשות את המיטב בכדי להאהיב עליהם את התורה והמצוות.

אם האדם עשה את שלו והשתדל להנחיל לבניו ובנותיו את אהבת המצוות וחביבותם, ולא עשה זאת בכפיה וקושי – בשמיים הוא מילא את חובתו, ומכאן ואילך מה שיחליטו הילדים בהמשך חייהם – אינו באשמתו, שהרי עשה הוא את המיטב מצידו וסוף כל סוף הינם בעלי בחירה. איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי

עזרה לנפטרים

מתיק השגחה פרטית

– המשך מעמוד 1 –

בלילה שאחר מכן, שוב הופיע ר' אלעזר בחלום ובקש את אותה בקשה, אך אני עדיין לא התייחסתי ברצינות לדבריו. אינני איש חלומות, וכל ההתעסקות עם דברים שנראים בחזיון לילה, אינה בתחום שלי. אולם ידידי ר' אלעזר זצ"ל התעקש. הוא חזר והופיע שוב ושוב. שבוע שלם ברצף!

והנה, בפעם השמינית, בליל כ"ט בחשוון, כבר שינה את טעמו. הוא כבר לא חייך אליי, אלא הוריד את השטריימל מעל ראשו בחלום והתרעם: "למה אתה לא עוזר לי? בשבילך זה דבר קל, ללכת אל הרב אפרים זילברמן שליט"א ולבקש ממנו שימחל לי. ואילו אני צריך בקושי רב, לעשות דרך ארוכה ממרחקים, במאמצים גדולים ועצומים כדי לבוא ולבקש זאת ממך?".

הפעם כבר לא יכולתי לדלג על החלום. הגם שאינני חסיד של חלומות, רמז וסימן יותר גדול מזה לא יכול להיות. למחרת, בתפילת יום כיפור קטן של חודש כסלו, פניתי אל הרב אפרים זילברמן שליט"א וסיפרתי לו על החלום. הרב אפרים מיד ידע על מה אני מדבר.

בכדי שתבינו היטיב את המעשה, חשוב שתדעו: הרב זילברמן – מלבד פעליו הרבים, גם ירש מאביו הגדול הגה"צ רבי יצחק שלמה זילברמן זצ"ל את אומנות הסופרות. בכל יום שישי, רגיל הרב זילברמן להגיע לתלמוד תורה שלנו ולבחון את הבחורים. ר' אלעזר גולדברג הנפטר, התעסק אף הוא בעבודת הקודש כסופר סת"ם

מלבד היותו מלמד בתלמוד תורה וקובע עיתים לתורה.

והנה, באחת הפעמים שהרב זילברמן הגיע ביום שישי לבחון את התלמידים, הוא שוחח עם ר' אלעזר זצ"ל אודות סוג מסוים של דיו בשם "דיוחנן" – דיו חדש שפותח בשנים האחרונות, והציע לו לנסות להשתמש בו.

הרב גולדברג זצ"ל שמח על ההצעה, והרב זילברמן שליט"א העניק לו כרבע צנצנת דיו – כמות מעטה בשווי של

כ-25 ש, על מנת שיתנסה בה. הרב זילברמן העניק לו זאת בלב שלם, שלא על מנת לקבל זאת בחזרה, אך ר' אלעזר גולדברג זצ"ל ראה זאת באותו רגע כהלוואה, ותיכנן להחזיר את שווי הדיו לאחר שישתמש בו.

כעבור ימים ספורים מעת המעשה הזה, נפטר ר' אלעזר באסון מירון ועלה לעולם שכולו טוב, טרם הספיק לספר למישהו על תוכניתו להחזיר את הדיו ולפני שבכלל יידע מישהו על הדיו שברשותו. אותה כמות קטנה של דיו (בשווי של 25 ש) שהרב זילברמן בכלל לא חשב לקבלה בחזרה, הפריעה לרב גולדברג שם למעלה והוא ביקש שימחל לו על כך שלא השיב לו זאת.

ממשיך הרב שמואל ומספר: "התביישתי מאוד לבוא לרב זילברמן ולספר לו על חלום שחלמתי, אך לא היתה לי ברירה. הבנתי שזהו חלום אמת, והרב זילברמן

אכן התייחס אלי במלוא הרצינות. הוא קרא מיד לכמה אברכים והכריז: "הריני מוחל במחילה גמורה ובלב שלם לר' אלעזר מרדכי בן ר' שמואל זכרוננו לברכה, והחוב מחול לו לגמרי, והמנוח ינוח בשלום על משכבו ותהא נשמתו צרורה בצרור החיים", אמן.

כך הסתיים המעשה לפני כחודש וחצי, כשאביו של הנפטר, הרב שמואל גולדברג יבלחט"א, מבקש לפרסם מעשה מופלא זה בכדי לעודד אנשים לעילוי נשמת בנו המנוח. (גיליון 'השגחה פרטית') יהודה – גדול השבטים במשך 40 שנה שהיו ישראל במדבר, לא הוכנס לשיבה של מעלה בשמיים, ואף נענש שהיו עצמותיו מפורקות עקב הנידוי שנידה עצמו אם חלילה לא ישיב את בנימין חזרה לאביו.

כמה מדקדקים בשמיים על כל דיבור, נדר, הבטחה או נטילת ממון שהאדם נוטל מחברו ולא משיב לו. וכבר אמרו חז"ל שאדם שלקח לחברו ממון ולא זוכר למי לקח וכמה עליו להשיב, "יעסוק בצרכי רבים". יתרום לצרכי רבים דברים לטובת הציבור: כוסות שתיה, מאכלים, תרומה לחשמל, ויבקש מה' שיסובב שהאדם שצריך לקבל ממנו הנאה יגיע למקום ויהנה בכך ככפרה.

אמר ר' יוחנן: "אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה. ומה יוסף הקטן שבשבטים, ברגע שאמר לאחיו: "אני יוסף" – לא יכלו אחיו לענות מפניו, כשהקב"ה עומד לדין על בראוי ויוכיחם על מעשיהם, על אחת כמה וכמה שלא יהא לנו מה להשיב". כמה צריך להשתדל להיות נקי כפיים, לעמוד בדיבור שלנו, ולהיות ירא את ה', לפי שיעין רואה, ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים!".

הקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: יונה בדיחי בת טורקיה, גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, נוסרת בת יוכבד. ידידיה בן נחמה. לזיווג הגון: בן בן נאוה. לעילוי נשמת: הרב חיים בן מלכה.

לתגובות: 052-7151858

רחוב מעה בריל 9, ת"א, מעפ' אחיאל
DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

תודה רבה!

לכל העוזרים, המפיצים וכל המסייעים בהבאת העלון לבתי ישראל - שברכת ה' תחול עליכם, אמן!

כיצד יתכן שאדם ידליק שמונה נרות
בחנוכה בכל יום מיימי החנוכה?

חידה
(תשובה בלילה)
אחרי שישאלו את הילד
השאלה הזו הוא יראה את התשובה
בספר החנוכה

{ אז נדברו }

פרשת ויגש תשפ"ג | לסדר: " להחיות לכם לפליטה גדולה" | גליון מספר: 586

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

בימים אלו אנו לקראת הוצאת מהדורה מחדשת ומורחבת של הספר **ז'אבת'** להשתתפות בהוצאות ההדפסה ניתן להתקשר לפלא': 0527683095 (ניתן להקדיש לע"ג, להצלחה)

ניתן לקבל את הגיליון בפקס באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם בהוצאות הגדולות!!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בזאר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

בחור יקר: אל תוותר.. הגיע הזמן להילחם על עצמאות שלך!!

אמנם המבוגרים מבכים את ירידת הדורות שחנכה נהפך להיות אשטיקלע בין הזמנים... אבל בשביל היום שאחרי זה ודאי טוב!!! זו הזדמנות להתחיל דף חדש... להיכנס לתקן חדש... ובכן: בחור יקר: יש לי בשבילך משימה ממוקדת לשלושה חודשים הקרובים שעד חודש ניסן... רקע קצר: מצינו בהטבת נרות בביהמ"ק (וגם בחנוכה) "להעלות נר תמיד!!" שתאה השלהבת עולה מאליה ולא שתאה עולה ע"י דבר אחר!! שהשלהבת תהיה עצמאית... שתעלה מעצמה... נו... אני כעת מחזיק את המצית ומדליק את הנר... איך אני יכול לדעת שזהו... השלהבת עולה כבר מאליה ולא עולה ע"י דבר אחר?? נו... איך?? תן ניחוש איך??

פשוט מאוד: תעזוב רגע... תרחיק לרגע את המצית... ובא נראה מה קורה... האם הנר דולק מעצמו או לא... כלומר ככה: **כל זמן שאתה שם!!!** שהמצית עדיין מבעיר את הנר... בשלב הזה אנחנו עדיין לא יכולים לדעת האם השלהבת עולה מאליה או לא... כי... כי סו"ס הגפרור מפעיל אותה... מתי תבחן השלהבת האם היא עולה מאליה או לא?? **בשניה שאנחנו נפרשו!!!** נזיז את המצית מהנר... וניתן לשלהבת לדלוק לבד!! אז יגיע רגע המבחן של השלהבת האם היא אכן עולה מאליה או שהיא עדיין צריכה קביום ותמיכה ע"י דבר אחר... **על אותו משקל בעבודת ה':** בחור יקר: אתה נר ה' נשמת אדם!! אתה אמור להיות אש שלהבת קה בעבודת ה'!!! דא עקא שבראשית הדרך אתה צריך שיציתו אותך... כולנו צריכים שיציתו אותנו... שיבעירו אותנו... אבל אל תשכח!!! יום אחד אנחנו צריכים להגיע למדרגה של בן עליה!! מה זה בן עליה?? שתאה השלהבת עולה מאליה!!! ולא עולה ע"י דבר אחר... המבחן של בן עליה אמיתי... זה הרגע שהוא נותר לבד... ואף מצית לא מבעירה אותו והוא בכל זאת בווער!!! פה יש ציון דרך!!! הנה לך בן עליה... שעולה מעליו ולא ע"י דבר אחר...

בא נהיה כנים... אני בחנוכה למדתי פחות טוב... למה?? ככה!!! היה בחוץ רוח... הדליקו אותי בחוץ... הדליקו אותי והלכו... ישבתי ולמדתי בבית מדרש... היה שטייגן... היה אוירה... ופתאום כולם נעלמו... אשטיקלע בין הזמנים... הבית מדרש התרוקן ואני התחלתי לעמוד בחוץ וללמוד בעיון את כל הפרסים של אבות ובנים... מה אעשה... לא היה לי מצית!!!

אני דווקא אחד שידוע לבעור... אבל תביא מצית... תביא אוירה... תביא מצב...

אז הנה!!! בדיוק בשביל זה כעת מתחיל חודש טבת ואנחנו כבר עכשיו מציבים לעצמנו משימה... המשימה הבאה זה ראש חודש ניסן!!! במשך השלושה חודשים האלו אם רק נרצה... נתחיל להשקיע בשלהבת!!! אבל לא סתם... להשקיע **בעצמאות** של השלהבת... נמאס לי להיות תלוי במצית... נמאס לי לעמוד כל היום כמו שנורר ולחפש מצית... אני רוצה מצית אישית!!! נמאס לי שכל השטייגן שלי תלוי באוירה של הבית מדרש... נמאס לי שהסדר א' שלי תלוי בחברותא... **די!!! הגיע הזמן להילחם על עצמאות!!!** אני רוצה להכריז על יום העצמאות האישי שלי!!! ואני כעת ניגש לאימונים מפרכים עמוק לתוך החורף... ואני מחליט שיש לי סדר יום מסוים ולא מעניין אותי כלום... גם אם חצי ישיבה הלכו לחתונה או מצידי ליארצייט של הבבא סאלי אני לומד אותו דבר!!! אני מתלמד להיות שלהבת שעולה מאליה ולא ע"י דבר אחר... ואין לי זמן!!! יש לי תאריך שכבר נושף לי בעורף... אני כבר עכשיו מתחיל להיערף!! בעוד שלושה חודשים מתחיל בין הזמנים של ניסן... בין הזמנים כזה מיושב עם הסמרטוטה לחה של ערב פסח שאין לך עם מי ללמוד ואין כזה אוירה... **אבל לא!!! בשביל זה נכנסתי כעת לטירונות!!! אני כעת מתאמן על עולה מאליה!!!** אני רוצה שהשלהבת שלי תהיה עולה מאליה ולא תהא עולה ע"י דבר אחר!!! אני כעת נחוש ללמוד בכל מצב... כן חברותא לא חברותא... כן יש אוירה ביום ששי בבית מדרש או שאין... לא מעניין אותי... אני בן עליה!! אצלי השלהבת **עולה מאליה** ולא ע"י כל מיני אציתונים אחרים... די חברותא... יותר אני לא נותן לך להלך עלי אימים... אם תקום ותואיל בטובך להגיע טוב... אם לא תגיע, תדע שהפלגתי לדרכי...

אם במשך השלושה חודשים הקרובים אתה תחליט בנחישות שאני את הסדרים שלי לומד בין אם יש אוירה ובין אם אין... אני מקפיד על סטריליות רוחנית ועל תכנים נקיים בנגן וכדו' בין אם חברי החדר שלי גם ככה ובין אם לא... אני אומר לך... עד ר"ח ניסן הקרוב אתה יכול להכריז על יום העצמאות הפרטי שלך!!! והאמת היא שכבר עכשיו אתה תרגיש איזה מין תחושה הקלה ועצמאות... עד היום היית תלוי באוירה... במצב... בחיזוק או בריפיון... בתחרות... אבל ברגע שתהיה נחוש שאני מתחיל להיות עולה מעצמי... אתה נהפך להיות שלהבת שעולה מאליה!!! אתה נהפך להיות מגדלור של עצמאות רוחנית... וכעת אני אגלה לך סוד: שלהבת שעולה מאליה... אוטומטית היא בעצמה נהפכת להיות מצית!!! מסיבה פשוטה: מה ההבדל בין מצית לבין סתם נר?? מצית זה כח בערה בפני עצמו!!! אתה נהפך להיות גור אריה יהודה!!! ואת יהודה שלח להורות לפניו גושנה!! יהודה הוא אחד שאיפה שתשים אותו... הוא בווער מעצמו... יש לו גנרטורים משלו... הוא מצית המקורית שאותה משגרים ראשון למצרים להיות מקור אנרגיה רוחנית... אז קדימה... הטירונות החלה... היעד הוא ג' חודשים קדימה...

שקיבלנו מחז"ל אודות מאורעות שלימים שאירעו עם אבותינו... לדוגמא: כתוב שמשו רבינו היה בבית הסוהר 13 שנים... תמיד כשקראתי את זה... מיד התעוררה לי תמיחה: איך יכול להיות שהתורה מעלימה ומדחיקה כזה נתח נכבד של 13 שנים בחייו של משה?? איך יכול להיות שקיים כזה סיפור משמעותי ודומיננטי בקורות חייו של אברהם אבינו והתורה לא רואה לנכון להתייחס לזה... אפילו לא ברמז הכי קל?? האם גם לך זה היה מוזר?? (אם זה 14 שנים מחייו של יעקב אבינו שנטמן בישיבת שם ועבר שלא מוזכר בתורה... ואם זה הסיפור עם אשמדאי ושלמה שאין לזה שום איזכור לא במלכים ולא בדה"י וכן הלאה והלאה)

ואז פתאום קלטתי!!! שההלו... בראש שלי תקוע שעקרונות התורה כבר סיפרה לי על משה רבינו!!! אני כבר יודע עליו הכל...

זה הרי תמימות משועת!!! כי ברור שלא!!! סו"ס אל תשכח שמשו היה בן 80!!! הוא עשה משהו בשמונים שנה האלו... הוא התפלל שחריט... אתה יודע כמה שעוץ?? הוא עסק בתורה... אתה יודע כמה?? כלומר: משה רבינו חוץ מלרוץ אחרי הגדי... הוא היה שרף עליון שראשו בשמים... שהתורה לא סיפרה לו שום דבר עליו... (ואם אתה רוצה בשביל הרמה הנמוכה שלנו בא נקרא לזה ככה: מי יודע איזה רשת כוללים היה לו... כמה אלפי אברכים למדו אצלו... ואתה יודע איזה שו"ת ענק של 48 כרכים הוא כתב? וכן הלאה וכן הלאה...) מסתמא משה רבינו עשה אינספור דברים מאוד דומיננטיים בחייו שהתורה לא מזכירה אותם... אפילו לא ברמז!!! **זה מוכרח להיות!!!**

רק מה?? התורה מנפה ומיינת לנו באינספור נפות ומעמידה בפנינו רק נקודות מאוד ממוקדות... שזה מה שהתורה רוצה שניכר כי זה שחשוב וזו המהות!!! ותתפלל לשמוע... מה שאמרת עכשיו זה מאוד פשוט... **אבל די קשה לנו לעכל את זה!!!** קשה לנו לעכל שאנחנו לא באמת יודעים על אברהם יצחק ויעקב ורחל ולא...

בינינו... אתה מסוגל לעכל שכשהתורה מתארת לנו את רחל אמנו... יתכן שלצורך העניין היה לה רשת סמינרים ענקית של בית יעקב עם 50.000 תלמידות והיה הייתה מנהלת ביד רמה והתורה לא טורחת להזכיר את זה אפילו לא ברמז?? ואילו את השתיקה שלה אי שם... פה התורה מתביינת וזהו?? **אתה מוכן לקבל את זה??**

קשה לי לקבל את זה!!! כי אני מתקשה להשתחרר מהתפיסה שהתורה לא באה לספר לי קורות חיי אברהם יצחק ויעקב... ממש לא!!!

אז מה כן?? אתה יודע מה כן??

תכניס לעצמך את המשפט הבא לראש: על כל סיפור שהתורה כן מספרת לנו על אברהם אבינו... קח בחשבון שיש עשרות כרכים עבי כרס על פועליו הכבירים וזיכוי הרבים של אברהם אבינו... הלא הם כתובים (אולי) בספרי המתח ונמכרים בחנויות הספרים המובחרות... כל סיפור ומעשה שהתורה כן בחרה לכתוב לנו זה דברים מאוד מאוד מסוימים שהתורה ממקדת אותנו שזו הנקודה!!! שנתמקד בזה!! דווקא בזה!!

פה באדם גדול שהוא בבבטח עשה עוד!!! עוד המון המון דברים גדולים ונשגבים... גם אם זה שראובן הציל את יוסף מהבור זו הייתה גדלות עצומה... אבל הוא בטח עשה עוד כמה דברים... אתה יודע מה... בא נגיד את זה ככה...

תאר לעצמך שהיה יוצא ספר על הסטייפלר... על הילדות שלו בעיירה ביאליסטוק ואיך שהוא עמל בתורה עד כלות הכוחות בישיבות ונובהרדוק ואיך הוא נצרף באש המוסר והיראת שמים... ואז היה כתוב בספר שכשהוא היה בן 23 הוא נלקח לצבא הרוסי ושם הוא חירף את נפשו בכפור העז שלא ללבוש שעטנז... וכשביקשו ממנו לירות באקדח בשבת הוא ירה בשינוי... ואז!!! אתה מדפדף לפרק הבא... כתוב שם שהוא נפטר בבני ברק בגיל תשעים... בום!!!! זהו... מגיל 23 עד גיל 90 אין שום מידע... זה יהיה לנו מאוד מוזר... אנחנו נשאל איפה? מה מיי? מה היה איתו במשך כל העשרות שנים האלו?? ולמה אנחנו נשאל?? כי ברור לנו שמי שהתנהג בכזו הפלגת קדושה בגיל 23... מסתמא המשיך כך הלאה בעוד תחומים בעבודת ה'... וממילא חסר לנו פרטים אודותיו...

אז אותו דבר כאן: רחל שתקה! וראובן ויתר!! ו... ותכל'ס: מה עושה?? **תבין:** מה הגדלות של משה רבינו. שבגיל 12 יצא אל אחיו וירא בסבלותם. וכמובן "אל המעיין רץ גדי קטן"... ומשה מרחם עליו וזהו... מכאן ואילך הנה לך משה רבינו בן שמונים שנה שמחציו ולמעלה מלאך ובא לגאול את ישראל... אבל ההלו... מה היה איתו עוד?? מה היה פה מעבר לזה?? מה משה רבינו עשה מעבר להשקות את הגדיים?? מה הוא עשה כשהגדיים ישנו או אחרי שהם שותו... הרי הוא עשה משהו... ובפאר נעם של משה רבינו... אז למה אין?? אין שום מידע?? ראובן מתחיל ונגמר בהצלח יוסף... רחל מתחילה ונגמרת בשתיקה וויתור... יוסף מתחיל ונגמר בניסיון מאוד קשה... וזהו!! זה המידע!!! זה מה שאנחנו יודעים עליהם... והתורה ממקדת ומדגישה לנו בתוקף שכככל הגדלות שלהם מנוקזת למעשה הספציפי הזה... ולי באופן טבעי נשאר משהו חסר... הייתי רוצה קצת לקבל מושגים איך היה עבודת התפילה והחסד של רחל... ושל לאה וכו' וכו' מעבר לפרטים הממוקדים שהתורה מגלה לנו?

עד כאן מה שהפריע לי... אבל מה מתברר???

שכל השאלה הזו נובעת בסה"כ **מתמימות משועת!!!** תמימות שמאוד מאפיינת אדם שפגש את החומש בגיל ילד ומאז נתקע לו משהו והוא לא ריענן מושגים... (כמובן שכל אחד מאיתנו סובל מהבעיה הזו במידה מסוימת...)

אז ככה: תקשיב טוב טוב: בתפיסה שלי (קח בחשבון שגם שלך...) נתקע לי בראש שברגע שהתורה סיפרה לנו על אברהם יצחק ויעקב... אז זהו!! כעת קראנו את הביוגרפיה של אבותינו... כעת בראש שלי תקוע שאני יודע פחות או יותר את **קורות חייו** של אברהם אבינו... ככה נתקע לי בראש!!! ורק לשבר את האוזן: **איפה אני פוגש את זה באופן מוחשי??** כשיוצא לי פתאום לקרא איזה מדרש אגדה... (משהו כמו ספר הישר וכד...), שמובא שם סיפורים שלימים ומפורטים

איך לגשת למידע שהתורה חושפת לנו??

ישנה נקודה מסוימת בפרשיות אלו שתמיד הפריעה לי... במשך שנים לא העזתי להעלות את השאלה הזו על דל שפתי... אבל ברגע שפעם אחת כן העזתי... גיליתי שהתשובה היא כ"כ כ"כ פשוטה... שכמדומני שחובה קדושה להניח את זה גם כאן על השלחן...

אני אפתח בדוגמא קצת אולי צדדית: השבוע בחנוכה קראנו את קרבנות הנשיאים והגענו לנשיא ראובן... וכידוע כל נשיא הקריב לפי המהות של השבט שלו!!! נו... מה המהות של שבט ראובן??

אומר המדרש: שככלל הקרבנות של נשיא שבט ראובן מכוונים כנגד דבר אחד ויחיד... תנחש מה?? כנגד ההצלה שראובן הציל את יוסף מהבור!!!! שלושים ומאה משקלה זה הגימטריא של ה"ר"ת של "לא נכנו נפש"... שבעים שקל זה מספר האותיות שיש בפסוק "ויאמר ראובן אל אחיו אל תשפכו דם... למען הציל אותנו מידם להשיבו אל אבינו..." **המזרק** אחד כסף זה כנגד העצה שנתן לאחים **לזרוק** אותו לבור...

ואני עומד ו... ולא נעים לי לשאול: דער הליגער ראובן... וכי זה הדבר היחיד שראובן יודע לעשות... רק להציל את יוסף מהבור?? תבין: מדובר פה בשבט שלם שמקריב כעת קרבנות שאמורים לבטא את המהות של השבט!! ותכל'ס כל הקרבנות... סביב מה הם עוסקים?? סביב מאורע אחד בלבד!!! יום אחד שראובן הציל את יוסף מהבור... זהו?? מהיום זה התעודת זהות של שבט ראובן?? כל המהות של שבט ראובן... הכל מסתובב סביב פסוק אחד בתורה שראובן אמר "אל תשפכו דם וגו'?"

וכי ראובן קדוש ה' לא עשה עוד משהו טוב בחייו חוץ מלהציל את יוסף??

אתה מבין מה השאלה שלי?? האם גם לך זה הפריע??

אותה שאלה בייחס לכל אחד מגדולי אומתנו... אם זה רחל אמנו... מבחינתנו מה זה רחל אמנו?? שתיקה ווויתור!! פעם אחת היא שתקה וויתרה ללא שם בסיפור עם לבן... וזהו... מכאן ואילך אלפי שנים הקב"ה מרחם על הבנים שלה בזכות השתיקה... ותמיד מנקרת לי השאלה: נו... מה עוד?? מה עוד היא עשתה חוץ מזה?? הרי לא יכול להיות שזה הדבר היחיד שרחל עשתה?? **אתה מבין מה מפריע לי...??** רק מה... כל פעם שהעזתי להעלות את השאלה על קצה מוח... מיד נזפתי בעצמי בתקיפות... אוי... איך אתה מזלזל... אתה יודע מה זה לוותר על השידוך ולמסור את הסימנים ללאה... יש לך מושג איזה ניסיון איום ונורא זה...?? כאילו לא מספיק לך הניסיון הזה... ואתה מחפש עוד דברים אחרים שרחל עשתה... תתבייש לך...

אבל לא!!! אני לא מזלזל... חס ושלום!!! זו בכלל לא הנקודה... אני בסה"כ מנסה להבין... סו"ס מדובר

שוב: אתה קולט את שינוי התפיסה שיש כאן???

אני בראש הקטן שלי ראיתי ככה: שבט ראובן מגיע להקריב קרבן... נו... צריך קעת להתחיל לחפש מה ראובן עשה... מחפשים ומחפשים... ואז סו"ס מוצאים פסוק אחד שיש בו איזה בדד מידע בודד... התורה מגלה לנו שראובן הציל את יוסף מהבור... אוהו... אם זה המידע היחיד שיש לנו על ראובן... אז אין לנו ברירה אלא להתמקד סביב הפרט הבודד הזה... ולהסתובב סביבו כל הזמן... מה אפשר לעשות... זה מה שיש...

אבל לא!!! זה מתחיל הפוך!!! אם התורה ראתה לנכון מכל מפעל חייו של ראובן להנציח דווקא את המעשה הזה... סימן שזה המהות!!! סימן שזה המעשה שמבטא את המהות של ראובן שסביבו צריך להתמקד ולכן!!! לכן התורה שמה הכל בצד כדי שתתמקד רק בזה...

עוד דוגמא: אני בראש שלי הייתי בטוח... ש-למה כל היום מדברים על השתיקה של רחל?? כי... כימה אפשר לעשות... זה המידע היחיד שיש לנו על הצדקות של רחל... והרי כולם צריכים להגיד משהו בי"א מרחשוון... אז מה אפשר לעשות... כולם נאלצים לחפש וורטים על שתיקה וויתור...

אבל לא!!! זה ההיפך הגמור במאה שמונים מעלות!!!

מכל מכלול המצוות והמעשים טובים שרחל אמנו עשתה בחייה... התורה בחרה למקד אותנו דווקא מול השתיקה והויתור שלה. כדי שנדע שזו המהות!!! (אגב: זה החסרון שיש בספרי ביוגרפיה על רבנים... זה אולי יפה בתור עבודת בי הי... אבל כשמספרים על רב ומתחילים לנסוע אחרי ברכבת אחרי כל משרת רבנות שהוא כיהן ואחרי המסעות והתלאות שהוא עבר בילדותו... בסוף מאבדים את הנקודה!!! הנקודה היחודית שאפיינה את הגדלות שלו...!!!)

וברגע שאתה מבין את זה!!! פתאום הכל מסתדר בראש...

אני מבטיח לך שאם היית מגיע לתפילת שחרית שגרתית אצל הליגער יוסף הצדיק היית באותו רגע מבין ההכל... היית נמס כמו מים!!! איזה כיסופים וערגה... איזה בכיות וגעגועים וביטול הישות... איזה דבקות נוראה בה'... אה... איזה צדיק יסוד עולם!!!

בדיוק בגלל זה!!! בדיוק בגלל זה התורה לוקחת את הצנזורה ואת האפלה על כל שאר הביוגרפיה של יוסף ולא נותנת לנו להסתובב סחור סחור... התורה מודיעה לך: אדוני היקר... תפסיק לתפוס מלאכים... תפסיק לחשוב שצדיק יסוד עולם זה אי שם בניגוני התעוררות שלפני שריפת הפתילות... לא!!! יוסף הצדיק צמח משמירת עיניים במבואות המטונפים של העיר (החדית) במצרים!!! בניסיונות נוראים שהיו לו מול הסמארטפון שהיה אצלנו בהישג יד!!! שמעת?? אל תברח לאיפה שכיף לך לברוח... אל תדמיין את יוסף ברקע שנחמד לך... תבין ששם!!! שם צמח יוסף הצדיק!! איפה שאתה מתמודד!! ואתה שם!! אתה כבר שם!!! אתה בעצמך יכול להיות יוסף הצדיק בכבודו ובעצמו!!!

ואתו סיפור יעקב אבינו... אתה יודע מה זה יעקב אבינו?? יש לך מושג איזה עליות נשמה היו לו מידי יום במתיבתא של רקיע... איזה עמל התורה בלתי נתפס... הוא בטח היה קושר את הפיאיות למקל לח לבנה לוז וערמון כדי שאם הוא ירדם לרגע ויפסיק ללמוד זה מיד יעורר אותו... אוהו... איזה עמל התיירה... **אז זהו שלא!!!** התורה לא נותנת לנו להסיט את הנושא הצידה... התורה משאירה אצלה את כל שאר הסיפורים על עבודת ה' המרטיטה של יעקב אבינו... ואילו במקום זה התורה דואגת להציג בפנינו את יעקב אבינו דווקא כבעל משפחה... כן... הגדלות של יעקב אבינו התבטאה בזה שהוא היה מגדל משפחה חרדית!! כן... הוא בנה בית יהודי!! ושם!!! שם הוא היה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה!!! שם ב"אני אתנהלה לאיטי לרגל הילדים..." שם בפכים קטנים עם ההחזר של 30 אגו' שהוא מעביר את הנהר... שם יעקב אבינו חי חיים של תורה ושם ראשו הגיע לשמים!!!

התורה לא נותנת להסיט את הנושאים לנישות שהיו מאוד רוצים לדחוק אותם... תבין: לא חסרים סיבות במה אברהם אבינו היה "האדם הגדול בענקים..." מספיק לנו שהוא חיבר ספר יצירה... הרי העבודת ה' של אברהם הייתה מסתמא מבעיתה... (התיאורים שמתארים את ההתלהבות קודש שהייתה לבעל קדושת לוי בתפילה ובמצוות... מסתמא אצל אברהם אבינו זה היה ככה בעוד כמה עשרות מדרגות יותר...) כל העבודה שלו הייתה במסירות נפש בדרך של דילוג וקפיצה למעלה מדרך הטבע... **אבל לא!!!** התורה לא רוצה שניקח את זה לשם!!! התורה מגלה לנו שהסוד של אברהם אבינו שהוא היה קם בבוקר **בזריזות**... אה...?? נכון לא "כזה" כיף לשמוע את זה?? הייתי יותר מעדיף שהתורה תגיד לי שאברהם היה ישן בעמידה וקם בשלוש בלילה... כי זה גם נשמע יותר מרשים... זה עושה את אברהם אבינו יותר צדיק... וכמוכן שעד הדרך מאפשר לי להתהפך לצד השני... **אז זהו שלא!!!** בדיוק לכן התורה משאירה אצלה את התחום של הביוגרפיה של אבותינו ולא משחררת לנו אותו... ולא נותנת לנו לעצב אותו כמו שכיף לנו לשים את גדולי עולם אי שם ברום הנברשת ולברוח... התורה מגלה לנו שהגדלות של אברהם אבינו שהוא היה עושה הכנסת אורחים בגופו... ושהוא קובע מקום לתפילתו ושהוא לא מתלונן גם כשהוא עושה רצון ה' וכתוצאה מזה הוא מפסיד... (ויהי רעב בארץ... מאז שאברהם אבינו נפרד מהסמארטפון של ארץ וממולדתך... מאז לא הולך בפרנסה... ויהי רעב בארץ... אתה ערוך לכה ניסיון? נהג לך אברהם!!) והוא מתמודד מול הילד המתאגר... בינינו... אם היה לנו איזה סופר מוכשר שהיה מתעד לנו את אברהם אבינו... מישהו היה שם לב לפרטים ה"שוליים" האלו??

אז כן!!! זה בדיוק מה שהתורה רוצה. את הגדלות הנוראה של אברהם התורה משאירה בצד... ואילו אתה תתמקד קעת במה שלתורה חשוב שתקח מאברהם אבינו... את מה שנוגע אליך!!!

גם רחל ולא... ברור שרחל זה יותר תיקון מאשר אישה... תיקון רחל...

נכון נכון!! אבל תכל'ס... הגיע הזמן שתתחיל כבר לוותר בבית ולשתוק קצת... במקום להוציא את כל הקיטור ולברוח משם לתיקונים... תבין שרחל בסופו של דבר ויתרה ושתקה וזו הגדלות שלה ולא אחרת...

כמוכן!!!! שאחרי שעשינו כברת דרך עם עצמנו... אחרי שב"ה למדנו לקום בבוקר בזריזות ולקבוע מקום לתפילה כמו אברהם... התחלנו לוותר כמו רחל... ולמדנו להציל את האח העשוק כמו ראובן והתחלנו לעזור בבית כמו יעקב... **קעת אפשר להתקדם!!!** קעת אפשר להבין שיעקב אבינו עושה יחודים נשגבים בעקודים ובשער הניקודים... אבל זה רק אחרי שנתנו לתורה למקד אותנו!!! זה רק אחרי שכיבדנו את התורה ואיפשרנו לתורה למקד אותנו ולהגיד לנו מה ה' רוצה שניקח מאבותינו ולא מה אנחנו בחרים לקחת מהם... כן... אברהם אבינו קיים עירובי תבשילין... אבל לתורה זה פחות חשוב... התורה קודם רוצה שאני אלמד ממנו ללכת אחרי ה' בנאמנות (לך לך מארץ) ולא לכעוס ולהתרעם עליו!! זה קעת יותר חשוב לתורה... לתורה חשוב שאני אלמד ממשה רבינו לצאת אל אחי ולראות בסבלותם... שיהיה איכפת לי שעוקפים למישהו את התורה... התורה רוצה שאני אהיה הגון כמו משה רבינו... שיהיה איכפת לי עוולות שנעשות מתחת האף שלי ואני לא אתן לך גיבוי בשתיקה רועמת (הדגשתי: מתחת האף שלי. כי לכלם איכפת מכל מיני עוולות שנעשות אי שם בחלונות הגבוהים... עזוב... בא נדבר כאן... בארבע אמות שלך... והמבין יבין)

ואם כבר הגענו לכאן... אז עוד הערה נוספת:

כשאני לפעמים לומד נביא... היות ואני לא מספיק בקי בנביא... ויש הרי מלא מלא פסוקים בנביאים... אז יש תחושה כזו של עוד פסוק... ועוד פסוק... ופתאום אני פותח גמ' ורואה איך שחז"ל מדייקים מכל מילה בנביא ומוציאים מזה לימודים שלימים... והתחושה היא: מה... באמת כל פסוק כ"כ מדוקדק... הרי יש עוד מלא פסוקים בנביא...??

התשובה היא כך:

כתוב בחז"ל שקמו לישראל נביאים כפלים כיוצאי מצרים!! כלומר: היו יותר ממיליון מאתיים אלף נביאים לישראל!! אתה יודע מה זה 1.200.000 נביאים?? ותחשוב שכל אחד התנבא... כל אחד היה יכול להוסיף בתנ"ך עוד איזה עשר או עשרים או חמישים פרקים בנביאים ראשונים או אחרונים... אלא מאי?? רק הנבואות שהוצרכו לדורות... רק הם נכתבו!!! זאת אומרת: מהיום תכניס לעצמך לראש: כל פעם שאתה פותח נביא וקורא פסוק!!! תקלוט שהפסוק הזה הוא ממויין ונבחר כמו פינצטה מתוך מיליון פסוקים אחרים שלא נכתבו... אתה קולט??

לדעת לגשת נכון לתורה שבכתב ולדקדק בכל מילה!!!

רבותי: היכוננו היכוננו!!!

**במסגרת לימוד דף היומי בשבוע הקרוב אנחנו
הולכים לעבור שינוי חד מן הקצה אל הקצה!!!**

עד עכשיו היינו עסוקים במסכת כתובות ונדרים... שהם מסכתות שמסווגות לחלק שנקרא "מקרא מועט והלכות מרובות..." אבל כעת!!! לקראת סוף מסכת נדרים... אנחנו מתחילים פרק נערה המאורסה!!! שבפרק זה אנחנו פחות או יותר נסיים אמנם את מסכת נדרים... אבל אנחנו מתחילים מסכת נזיר וסוטה שהמכנה המשותף בין שלושת הנושאים האלו שזה מקרא מרובה והלכות (יחסית) מועטות... רק לשבר את האוזן:

כל השבעים דפים האחרונים שלמדנו עד כה במסכת נדרים... תן ניהוש בכמה פסוקים בתורה הדפים האלו עסקו??

פסוק אחד בלבד!!! אני אקריא לך אותו מילה במילה: "איש כי ידור נדר לה'... לאסור איסר על נפשו, לא יחל דברו, ככל היוצא מפיו יעשה!! זהו!! כל החודשים וחצי האחרונים אנחנו עסוקים רק בביאור הפסוק האחד ויחיד הזה... וככה היה גם במסכת כתובות... מסכת כתובות היא גם מסכת של מקרא מועט והלכות מרובות כי כל המושג כתובה זה דרבנן... (למעט פרק אלו נערות וכו' ששם כל ענייני הנערה המאורסה ואוגם ומפתה שזה מקרא מרובה) והנה כעת אנחנו מגיעים לפרק נערה המאורסה שרק הוא לבדו עוסק ב-14 פסוקים בתורה!! שים לב: שבעים דפים במסכת נדרים עסקו בפסוק אחד בלבד ואילו הפרק הבעל"ט אמור לתת לנו מענה ל-14 פסוקים!!!

הלאה... מסכת נזיר... פרשת נזיר זו פרשה שמלאה בגופי תורה!!! מדובר בכ"א פסוקים!!! זאת תורת הנזיר!!! ומיד אח"כ סוטה... סוטה בכלל... מדובר בשלושים דפים (שעוסקים בהלכות סוטה) ואילו בתורה זה עשרים פסוקים תמימים!! ואח"כ זה מישור מלחמה ועגלה ערופה וכו' וכו'... כל זה מקרא מרובה והלכות מועטות... בקיצור: כעת מומלץ להצטייד בין הייתר בחומש!!! אנגב: לא הייבום... מי שיתעקש להמשיך לא לדעת מה כתוב בתורה ולהתעדן רק מתוך הגמ' שיערב לו... אבל מומלץ בחום לקבל מינימום של רקע מה כתוב בפסוק... (לא אשכח את זה שלמדנו את כל מסכת גיטין... ולא ידעתי שבפרשת גיטין שבתורה כתוב פעמיים את הנושא של נתינת גט... פעם אחת בבעל הראשון ופעם שניה בבעל השני... כשאני אלמד שוב גיטין אני אעדכן אותך כמה קושיות כבר לא מתחילות מאז שאני יודע את המידע הבסיסי הזו שכל ילד יודע אותו...)

כן!!!! לא להתבייש... לפתוח חומש ולקרא את הפסוקים ולשאול את השאלות הפשוטות... למה התורה צריכה לחזור על זה שוב ושוב... ולחכות לתשובות מתוך הגמ'... מותר לקבל גישמאק בתורה שבכתב!! זה א' ב'... אם אנחנו כבר לא עושים בשנים מקרא כציווי חכמים... לפחות נעשה את זה כאן!!! אל תשכח שכשהתנאים ישבו ולמדו... הם אמנם לא ישבו עם גמרות אבל הם כן ישבו כל אחד והספר תורה שלו... כל אחד והתליל תילין שהוא הוציא מקוצו של יו"ד...

הסערה בשדה שאימה לנפץ את החלום המתוק...

ברוכים הבאים לעיירה יודפת... אחד מהאטרקציות היחודיות בעיירה שלנו שמושכת לכאן הרבה אנשים מבחוץ זה ר' אבייטר הלוי הגזבר!!! גזבר של הקדש זה לא דבר שיש בכל עיר... בפרט אי שם בצפון... ואצלנו... בעיירה שלנו מתגורר ר' אבייטר!!! ברוב הפעמים שרואים פנים חדשות בעיר זה אומר שיש פה עוד מישהו שהקדיש איזה משהו לבדק הבית והוא בא לכאן במיוחד כדי להביא את זה לגזבר...

אחד לכמה ימים עוצר פה אוטובוס שלם של ילדים בכיתה ח'... ואתה כבר יודע שכל הנראה הם כעת בנסיעה למקומות הקדושים לקראת הבר מצווה... וחלק מהפרוטוקול של הכנה לעול מצוות זה שהרבה של כיתה ח' מחנך כל ילד בגיל 12 (שהוא מופלא סמוך לאיש) להפריש ולהקדיש משהו אישי משלו לבדק הבית... ואז יש מעמד חגיגי שהם מגיעים לכאן כדי לתת את זה לר' אבייטר הגזבר... כל אחד מביא איזה משהו אישי שלו שהוא רוצה לתת אותו עם כל הלב... (אם זה שעון יד שעדיין עובד או איזה מחזיק מפתחות מושקע... או איזה בקבוקון שמן מזיתים שהוא בעצמו עצר... וכן הלאה...) וכשמגיע אוטובוס של ילדות בגיל 11... זה בכלל מרגש מאוד... יש פה פרץ רגשות... עין לא נשארת יבישה... כל אחת נותנת את הצמיד האישי או את הקלמר הכי קרוב ללבה עם כל הלב... ושם!!! במעמד הזה הם חוגגות את הבת מצווה... סו"ס לילדות אין הנחת תפילין... אז כמה הם מבטאות את קבלת עול מצוות??? בזה שניתנת להם הרשות לראשונה בחייהם לתת!!! לתת משהו לה'!!! וה' מקבל מהם באהבה... ר' אבייטר חייב לקבל מהם ברצינות תהומית בדיוק כמו אם יגיע לכאן מיליון וישכיב ערימה של שטרות... (שתבין: ר' אבייטר הגזבר הוא לא משועמם... לו באופן אישי אין מה לעשות עם כל הפיצ'פקעס האלו... בפרט שבדק הבית זו קופה קשוחה!! זה לא כמו קרן הבנין של הבית הכנסת שזה כמו בור עם חור-ש רק תביא כסף... כסף אף פעם לא מיותר... אנחנו תמיד נמצא מה לעשות עם הכסף... בביהמ"ק זה לא ככה... "הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל... זה לא שאם יש יותר כסף אז עכשיו מקריבים יותר או מרחיבים... צריך איכשהו להתאמץ לחפש כמה להשקיע את הכסף... ובכל זאת הגזבר צריך להתייחס ברצינות תהומית לכל תרומה!!! לא בגלל שהתרומה נחוצה... אלא כי ה' מקבל באהבה ובחום כל ביטוי וכל תרומה שיהודי נותן... ומסיבה הזו... בדק הבית זה המקום היחיד ש"דין פרוטה כדן מאה"... כי זה לא עניין גיוס תרומות... זה עניין של ביטוי... ולכן כשהגזבר מקבל מיליון שקל או איזה טוש מחיק מחנות הכל בשקל... מבחינתו זה אותו דבר!!! כי ברגע שחל על זה הקדש... אם הוא חלילה ימעל בזה... הוא חייב אשם מעילות על הטוש המחיק **בדיוק** כמו אם הוא ימעל במיליון שקל...)

עכ"פ לר' אבייטר יש חצר ענקית מאחורי הבית ומצטברים שם כמויות של פריטים ורכוש... והכל ממויין ומתוחזק ומטופח... וזה כל הזמן מצטבר... יש פה צוות של שלוש שמאים שנוקב את המחיר של כל פריט... מיותר לציין: שעל פריט מוצמד תוית שכתוב עליו מי הקדיש אותו ומתי... תנחש למה? (אז בינינו... אני לא הייתי מוותר... אם כבר אני נותן מתנה לה'... אז איך אפשר בלי לצרף איזה מכתב עם חותמת אישית שלי... אבל לא זו הסיבה) כי כל הדברים עומדים למכירה (והשכר להקדש...) ואם הבעלים בעצמו- מי שהקדיש יבא ויקנה... הוא צריך להוסיף חומש... והתאריך צריך להיות כתוב כי בהקדש לא מורידים מחירים... עכ"פ מידי שבוע יש כאן ערב מכירה בחצר ביתו של ר' אבייטר... מי שרוצה יכול להגיע לתערוכה! הכל מונח בצורה מטופחת בתוך מגירות זכוכית (כמו בחנות תכשיטים...)

וכעת אנחנו מגיעים לפרשיה המזעזעת שהתרחשה בשבוע האחרון בעיירה!!! ובכן: חצקל... מדובר ביהודי מתוק מהישוב שלנו שכבר לפני שנתיים וחצי... אי שם בט"ו באב התש"פ הוא החליט לנטוע כרם!!! היה מעמד חגיגי... כולם הגיעו וברכו אותו מעומק לב שיזכה לשנה הרביעית להעלות את הרבעי לירושלים וכמובן אל תשכח להזמין אותנו... ואכן עבר חודש וחצי והגיע ר"ה של תשפ"א... וכך הנטיעה הלכה וגדלה... ר' חצקל כל הזמן מגיע ובודק שהכל בסדר... וכך חלפה עוד שנה ועוד שנה... והנה!!! כעת הגיע ר"ה של תשפ"ג ובשעה טובה הגיע החלוקה של הכרם!!! זהו!!! הנטיעה יצאה מידי שנות ערלה... אבל כידוע ש... שעדיין לא!!! סו"ס כבר לא מדובר בנטיעות אלא באילן... ובאילן צריך להמתין עד ט"ו בשבט!!! והנה... כעת אנחנו נמצאים כבר ממש סמוך ונראה לט"ו בשבט... עוד חודש וחצי הולך להיות פה חגיגות... וחכה חכה... הולך להיות לנו פה קיץ עם הרבה הרבה כרם רבעי לירושלים... אני כבר תופס קשרים עם ר' חצקל שלא ישכח לקרא גם לי לירושלים... הכל טוב ויפה עד השבוע האחרון!!! בשבוע האחרון היה מזג אויר מאוד סוער... והיה יום אחד שהגיע רוח מאוד מאוד חזקה!!! משהו יוצא דופן... וחצקל הלך לכרם ולתדהמתו הוא רואה שהזמורות של הגפן מתנדנדים כמו שלא היה אף פעם... הוא מתקרב והוא רואה שמרוב הרוח החזקה חצי מהנטיעות נעקרו מהארץ... והרוח ממשיכה להכות בכל עוז... ועוד כמה רגעים מי יודע מה יקרה... ה' ישמור ויציל!!! ר' חצקל כמעט התעלף!! יש לך מושג מה זה אומר?? אם חלילה וחס העץ של הגפן נעקר לגמרי מהקרקע... אנחנו מתחילים חישוב מסלול מחדש... כל הג' שנות ערלה מתחילים מהתחלה... רש"ע: עד שהגענו עד הלום!!!! אבל זה לא פשוט... הרוח מכה בכל עוז... ויש לי פה ארבעים נטיעות וזה עניין של שניות... ר' חצקל הרים קול זעקה... יהודים!!!! בואו לעזור... אבל אף אחד לא שמע... כי היה כזה קור והרוח שורקת ואף אחד לא בחוץ... ותכל'ס שוב הרוח מצליפה והנטיעות שוב עושות ואנחנו כורעים!!!! אבאלע... זה... זה נראה סופי!!! זה נראה שזה עניין של רגעים... אם לא יקרה פה משהו עוד רגע כל הכרם שלי נעקרת ואוי... עלי נאמר "מי שנטע כרם ולא חיללו"!! חצקל היה שבור עד עמקי נשמתו... ושוב הרוח מצליפה וחצקל עומד ורואה ועיניו כלות... הנה... כל החלומות המתוקים שתכננתי בט"ו בשבט הקרוב... הכל מתנפץ מול פני... חצקל התחיל לבכות... הוא כבר התחיל להפנים את גודל האכזבה והשבר... זהו... צריך לעדכן את כולם שיפסיקו לבנות בניינים על הכרם רבעי שלי... אין רבעי ואין שלשי... אנחנו מתחילים הכל מהתחלה... ושוב!!! שוב הרוח שורקת בעוז... ושוב הנטיעות מתכופפות ונכנעות וכורעות עד הארץ... חצקל כבר מיואש לגמרי... אתה יודע מה... בלאו הכי אין לי מה להפסיד... אם אני כבר בלאו הכי מפסיד אז אולי אני כבר אקדיש את זה לגבוהה!!! ואדרבה... אולי בזכות ההקדש תבא הישועה... ושוב!!! הרוח נושבת בעוז... ולפתע נשמע קולו של חצקל: הרי הנטיעות האלו קרבן--אם הם יחזיקו מעמד ולא יקצו עד הערב!!! והנה זה פלא... תוך דקה וחצי... לפתע שקטה הסערה... התפזרו העבים וזרחה חמה... ר' חצקל לא האמין למראה עיניו!!! הוא פרץ בבכי של התפרקות... ועוד באותו ערב הוא רץ להביא ג' שמאים ושילם את דמי הפדיה בתוספת חומש להקדש ופדה את כרמו... בט"ו בשבט הולך להיות כאן קידוש כפול ומכופל... ואי"ה בקיץ הקרוב נזכה גם לעלות לירושלים את הכרם רבעי וגם לספר את חסדי ה' ונפלאותיו... האמת היא שכשר' חצקל בא לר' אבייטר וסיפר לו שהוא הקדיש וכו'... ר' אבייטר נכנס ללחץ... הוא סיפר לר' חצקל... אל תשאל... יש לנו פה תיק דומה!! ופחדתי שגם אצלך זה ככה... יהודי שקרה לו אותו סיפור ובמקום להגיד שהוא מקדיש את הנטיעות אם לא יקצו... שיהיה בריא... הוא אמר הנטיעות האלו הקדש עד שיקצו!!! וגם אצלו פתאום הכל נרגע... והוא רק סיבך את העניינים... כי ברגע שהוא תיחס את ההקדש ואמר שהוא יחול עד שהנטיעות יקצו אז נהיה מצב מוזר... שכל זמן שהנטיעות מחוברות זה תקוע!!! מצד אחד א"א לעשות עם זה כלום כי זה שייך להקדש... מצד שני לא יעזור שהבעה"ב יפדה את זה כי זה חוזר להיות קדוש... כי הוא כבר היתנה שזה תמיד ימשיך להיות הקדש עד שזה יקצץ... ומסילא במשך חמש שנים ההקדש היה צריך להמשיך לטפל בזה עד שסו"ס מצאנו מישהו רז שהסכים לפדות את זה ואז בפדאוהו אחרים אין חזרות וקדושות")

פרשת ויגש המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת ז' טבת התשפ"ג

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:30	17:22	17:54
16:26	17:18	17:49
16:26	17:18	17:48
16:30	17:22	17:53

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יבל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

את כאבם של תלמידי חכמים ובני תורה נושא היה רבי **יצחק אלפיה** זצ"ל על כתפו, על כל משתדל היה לקרב תלמידי חכמים צעירים השוקדים **באהלה של תורה** ולהנותם מהכנסתו הזעומה ומהכנסת חברתו.

בכל פרק זמן היה מחלק את הכסף שהצטבר אצלו עד סוף פרוטה אחרונה, והקב"ה כבר היה עוזר לו ומציא אליו נדיבים באותו פרק למען יוכל להמשיך להבא בעזרתו הנדיבה. תמיד היה מוכיח את הגבאים הממונים- אשר, לצערנו, לא היו יודעים בצערם של תלמידי חכמים- לחלק **את כל הכסף** הנמצא בידם.

"ולא יכול יוסף להתאפק" יוסף רצה בעיקר לעורר בהם **רגשי הכנעה** ושפלות, למען תהא תשובה זו על חטאם. לפיכך דיבר איתם קשות וגרם להם צער ויסורים. ואילו הם לא זעו כלל ולא גילו כל סימן של הכנעה בפני יוסף. אבל עכשיו, משהתחיל יהודה לגלות הכנעה והירבה לומר: "עבדך", בקבלו עליו את עול ממשלתו של יוסף - לא יכול עוד יוסף להתאפק והתוודע אל אחיו, כיוון שכבר השיג את מטרותיו....

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה

הזמין לי הקב"ה עצה לכוונה בתפילה שיתבונן לפני שאומר את התפילה מה הוא רוצה לבקש. (הח"ח זצ"ל)

לע"נ יגאל בן מלכה ת.נ.צ.ב.ה.

חמור ושועל החליטו להיות שותפים ולחפש ביחד אוכל. לפתע בא מולם אריה רעב. נבהלו מאוד, אבל השועל לא איבד את עשתונותו. הוא ניגש לאריה ולחש לו באוזן שהוא יכול לסדר כך, שהחמור לא יברח, וזאת בתנאי שהוא יוכל ללכת לדרכו. האריה הסכים, והשועל חזר אל החמור ושכנע אותו להיכנס למלכודת שהכינו הציידים. הסכים החמור ונלכד. ראה האריה שהחמור כבר לכוז, ניגש לטרוף את השועל...
העולם גלגל, בסוף אדם מקבל מידה כנגד מידה.

"המגיע לי בביתי, ללא טלטולים רבים..." מסופר על הרה"ק רבי **זאב מזבארד** זי"ע (מתלמידי הבעש"ט) ששאלוהו פעם: "מדוע עושה מר עצמו אסקופה נדרסת לאשתו?" השיב רבי זאב: "אם אני בא לידי בזיון הרי זה בדין שמים (שהרי בודאי לא לחינם מייסרים אותם מהשמים) והיכן מקבל אדם את הבזיון המיועד לו- הרי אומר: בדרכים, בשוקים וברשות הרבים. ואני", אומר רבי זאב בענווה- רחמו עלי בשמים, ומקבל אני את **המגיע לי** בביתי, ללא טלטולים מרובים, ובדין שאקבלם מידי אשתי באהבה....

**תשובה -
סגולה לשיפור
הזיכרון**

**גם אנשים עם לב קטן יכולים
גלות רוחב לב מפתיע**

"היה כראותו כי אין הנער ומת"
יתכן, כי באם נספר לו את האמת לאמיתה, שבנימין עשה **מעשה גניבה**, יתגבר אבא על עצמו ויסיים לכך, שראוי הוא לעונשו, לפי שאבא הוא צדיק גדול ואיש אמת.

אולם, לא תהיינה לנו בכלל האפשרות, לספר לו את הדבר הזה, כי לכשיראה אותו חוזרים בלי בנימין - מיד יגווע מחמת **גודל הצער**, בטרם יהא סיפק בידינו לספר לו את סיבת הדבר...

לא אחת כשבאו להיכנס לביתו אמרה הרבנית "אי אפשר לנס, **הרב שך** זצ"ל באמצע העיון לא מצא עדין תרוץ" רק לאחר שכבר **מצא תירוץ** נתנה להיכנס לבית, לכששאלה מאן דהוא מינן הרבנית יודעת שכבר יש לו תרוץ אמרה אני מרגישה הוא נראה אחרת.

בעצם, מה טענות היו לו עכשיו ליהודה, הלא הוא עצמו הוציא את הפסק: "**הננו עבדים** לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו", ועתה כאשר הקל יוסף על הפסק הזה ואמר: "האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד" - נמלך פתאום להתנגד לכך?

אלא, בתחילה היה יהודה סבור, כי עתה הגיעה שעתם להיענש על חטא **מכירת יוסף** הואיל והם מכרו את יוסף לעבד - הריהם נלקחים עתה כולם לעבדים. לפיכך אמר: "מה נדבר ומה נצטדק, האלהים מצא את עוון עבדיך", כלומר, עוון מכירת יוסף. אבל משראה, שהוא משחרר את כולם ועוצר אצלו דווקא את בנימין להיות לו לעבד - נוכח לדעת שאין זה עונש על חטא מכירת יוסף, שהרי בנימין לא השתתף כלל במכירה זו, כי אם סתם עלילת שווא - מיד יצא כנגדו בדברים הרפיים. (אלשיך).

אפשר לשבור את מחסום הארבע דקות שאורכות ריצת המייל (1.6 ק"מ).
עד שבשנת 1954 הגיע רוג'ר באניסטר והצליח להגיע בפחות זמן. שנה לאחר מכן 37 רצים נוספים **שברו את המחסום**. וכעבור שנה נוספת עוד 300 הצליחו. רוג'ר סיפר שהצליח לא רק בזכות האימונים הגופניים אלא בעיקר כי הוא חזר בדמיונו על התמונה בה רואים אותו מנצח שוב ושוב עד כי הוא הרגיש בכל יישותו שמבחינתו לשבור את המחסום זו עובדה קיימת!!!!

תזכירו לי שוב מי אמר: "אני לא יכול!"... מכירים את זה **שאבא רץ להציל** את בנו הקטן שמתקרב בצורה מסוכנת לעבר פסי הרכבת ב"כוחות על אנושיים"....

אז זהו... שזה אנושי מאוד לפרוץ גבולות ומחסומים **בכוח האמונה** והרצון העז שלנו להצליח! מתי שיש לאדם שאיפות והוא מאמין בכוחותיו הוא מקבל עזרה משמים ובסוף מצליח. (העורך)

הטובע בכספו אמר רבי מרדכי מראקוב: מרובים העשירים הטובעים בכספם. אומר אני להם – **תן יד** ואוציאיך מהבוץ, קופץ הלה את ידו, משל אומר: בבוץ אטבע-ודבר לא אתן...

מכל מלמדי השכלתי היה הרבי **מפשיטחה** אומר: ממשחק השחמט למדתי כי על האדם לנהוג בזהירות יתירה בכל דרכיו, **לשקול היטב** כל פסיעה ופסיעה, ולחשוב שבעים ושבע פעמים על כל צעד בטרם יעשה.

"איך אעלה אל אבי" **דבר** זה צריך כל יהודי לומר לעצמו: איך אעלה אחר כך אל אבי שבשמים וימי הנעורים אינם אתי? יש איפוא להשגיח היטב על ימי הנעורים, לבל יכלו בהבלים ובבטלה... דבר זה צריך גם כל אב בישראל לומר לעצמו: איך אעלה אל אבי שבשמים, והנעורים הרכים אינם אתי, מאחר שלא חינכתי אותם על ברכי התורה והיהדות?...

בוקר אחד נכנס תלמיד לגאון רבי **אליהו לופיאן** זצוק"ל כדי להביא לו ארוחת בוקר. הבחין התלמיד שהוא עיף מאוד. שאלו לסיבת הדבר וענה לו: "אני קם לפני עלות השחר". שאלו התלמיד לשם מה מקדים הוא כל כך, והרי זמן התפילה בישיבה בשבע בבוקר.

ענה הרב: "כתוב בספרים הקדושים, שכאשר יבוא אדם לעולם העליון, ישאלוהו אם קיים תורה ומצוות. יביאו לפניו ארבעה חלקי שולחן ערוך וישאלוהו סעיף אחר סעיף, והתחלה תהיה בשולחן ערוך אורח חיים, והסעיף הראשון: **"יתגבר כארי** לעמוד בבוקר לעבודת בוראו, שיהא הוא מעורר השחר". ובדאי לא נעים כלל, שיתפס אדם כבר בהתחלה... לכן אני קם בבוקר השכם..." בחוץ קר וסגרירי. לא כל כך מתחשק לקום מן המטה החמה. ולפעמים צריך להעיר אותנו שוב ושוב... בואו נזכור את הסעיף הראשון: **"יתגבר כארי** לקום בבוקר לעבודת בוראו". **נקום בשמחה** ובהתלהבות, ונמהר לקום את רצונו יתברך.

סיפר רבי יצחק מנסכין: אתם יודעים איך נעשה הרבי מלובלין ל"חזוה", שעניים פתוחות לו ורואה הכל? הוא **שמר על עיניו** מכל משמר. גדר בעדן שלא להביט מעבר לארבע אמות סביבו. עברו ימים והוא החליט שגם זה יותר מדי, הלך וקשר במטפחת את עיניו, נזהר מכל שימוש בעיניו לבטלה, וכך נעשה ל"חזוה".

דאגות רק עושות לך קמטים. **זהו עוד דבר שצריך להדאיג אותך.**

טבע האדם מתרגל לדבר קדוש הדבר מאבד את ערכו בעיניו אדם הרגיל להיות **במחצת רב גדול** עלול לאבד את ההערכה כלפיו אדם מתרגל לאשתו וכתוצאה מכך מאבד את ההערכה כלפיה וכן להפך

המדבר לשון הרע יוצא נקי מכל נכסיו הרוחניים ומאבדם.

הצדקה עומדת לאדם לזכותו ביום הדין ומצילתו מנהר גיהנום כמו שאמרו משל לשתי כבשים אחת גזוזה ואחת עטופה צמר ותלעג העטופה על הגזוזה שתתנה לגזוזה לגזוז צמרה **ועברו בנהר** הגזוזה נצלה והעטופה טבעה מעומס המים שהיה על הצמר כך לעתיד הגנוזה – הנתן צדקה מכספו ינצל מנהר הגיהנום

הגאולה וביאת משיח תלויה באמונה.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת וזב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"וַיִּגַשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי..." (בראשית מד, יח).

לכאורה המילה "אליו" מיותרת, הרי יהודה מדבר עם יוסף, ומדוע צריך לומר אליו, ועוד, מה כוונת אומרו **בי אדוני**? **אלא** נראה לפרש בדרך דרש על פי דברי רבותינו (תנחומא וירא, ח) שאין ויגש אלא לשון תפילה, שנאמר **וַיִּגַשׁ אֶבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאִם תִּסְפָּח דְּבָרִים עִם רְשָׁעִי וַיְהִי בַעֲלֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַשׁ אֵלָיו הַגִּבְיָא וַיֹּאמֶר.. (מלכים א יח, לו),** ואף יהודה לא ניגש אלא לתפילה לפני אדון הכל, וזהו שנאמר **וַיִּגַשׁ אֵלָיו** היינו שניגש יהודה לתפילה אליו יתברך.

וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי, אמר יהודה לפניו יתברך, ריבונו של עולם, **בִּי אֲדֹנָי** – שמך יתברך נמצא בשמי, בתוכי (יהודה – הוי"ה), אנא, עזור לי להחזיר בחזרה את בנימין לאבי יעקב, כדי שלא יתחלל שמך יתברך – שם הוי"ה ברוך הוא הנמצא בתוכי. ועוד הוסיף יהודה ופנה אל מקור הרחמים, שם הוי"ה ברוך הוא וביקש שירחם עליו ויזיניו.

ומאותה תפילה קיבל יהודה כוחות אדירים, הִטָּם **תָּדַע בִּי אֶבְרָהָם מִצְרָיִם** (שמות י, ז), והורה לאחיו שכל אחד יחריב שוק אחד משווקי מצרים, והוא יחריב את שלושת הנותרים (בראשית רבה), שאג יהודה בקול גדול עד שנשמע קולו בארץ כנען, ואפילו חושים בן דן שהיה כבד שמיעה שמע את צעקתו. מאותה זעקה נפל פרעה מכסאו וכל העוברים שבמצרים הפילו, ונשתברו שיני שרי מצרים, וכמו שנאמר (איוב) **וְשִׁנֵּי כְפִירִים נִתְעָו, שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבְּרָתָ.**

ולפי זה אפשר להסביר ביאור נוסף, **וַיִּגַשׁ אֵלָיו יְהוּדָה,** ויגש מלשון התגוששות לקרב ומלחמה, איים יהודה להילחם ביוסף, וזאת מפני **"בִּי אֲדֹנָי"**, שם הוי"ה נמצא בתוכו, ה' יתברך נמצא עמו ומסייע בידו ולכן בכוחו להחריב את כל מצרים.

ובדרך אגב למדנו שלפני הכל צריך האדם להקדים בתפילה מעומק הלב לה' יתברך שיסייעו ויגלוהו דרכיו.

את אלנו ומזנוק אל גיב ישרא

השמחה היא מעול שפותח גם את הכספות השמורות ביותר

היו פעם שתי רמאים, שבאו לאיזה חנות... הרמאים: כמה עולה המוצר הזה? בעל החנות: \$5000 הרמאים: אפשר אולי ב-\$3500? בעל החנות: אתה יודע מה בא נסגור על \$4000...

אומר אחד הרמאים לחבר שלו: "מה אתה מתוכח איתו, הרי ממילא אנחנו לא מתכוונים לשלם לו כלום?!" עונה החבר: "נכון, אבל כואב לי הלב שהוא **יפסיד כל כך הרבה...**"

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

האור החיים הקדוש זצ"ל שואל בפרשתנו שאלה. מדוע **יוסף הצדיק** המתין עשרים ושנים ולא שלח מכתב לאביו, הודעה קצרה: "עודני חי". מדוע הניח לו להתבלב ביוגון קודר?

ותשובתו: יוסף חשש, שאם יודע לאביו שעודנו חי, יחקור ויגלה את **דבר המכירה**, ואחיו יבושו ויכלמו. וכל המלבין פני חברו אין לו חלק לעולם הבא, מוטב שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו. לפיכך, כבש את געגועיו עד לבואן של שנות הרעב. ואזי כאשר הוכיח לאחיו כי למחיה שלחו האלקים, **והכל מן השמים**, ומה' יצא הדבר והם לא היו אלא שלוחי ההשגחה - יכול היה לבשר לאביו על הצלתו והצלחתו.

שאלו פעם איזה רוסי: במה אתה עובד? ענה הרוסי: רואה חשבון. אמרו לו: "פשוט שיחיקת אותה, מה איך ואיפה?" ענה: "יושב ביציאה בסופר, רואה חשבון, עושה חותמת, לקוח הבית".

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת וזב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

השמחה בעונות הימים

שמחה

דבר

כזה

בתולדות

השמחה

לא היה מעולם

-

חיכתם,

פרטים יבואו

בעלונים הבאים!

וזה לא חוברת

הבדיחות חלק 4.

ברכה

1. לא הכל התייקר:

העגלה בסופר עדיין עולה 5 ש"ח.....

2. בני כמה הייתם כשגיליתם שאת צמד המילים נטול גלוטן אפשר לקרוא גם משמאל לימין?.....

3. הבטחתי לעצמי שהשנה אני לא נוגע בסופגניות, ובאמת השנה אני לא נגעתי, אלא הבן הקטן והמתוק שלי החזיק ואני אכלתי.....

4. אם המחירים של החשמל היום כנראה שנצטרך להדליק נרות גם אחרי חנוכה.....

5. איזה חג יפה הוא חג החנוכה, חג של קירוב ליבבות.....

התודה והברכה:

לחוברת מבחר העלונים.

לידידי אפי כץ,

שהשבוע הוא עבר הגהה על כל חוברת הבדיחות 'לא נפסיק את השמחה חלק 4'

הרואה אור בשבוע הבא בעזרת השם.

263 בדיחות ב- 10 ש"ח.

המשטר - בריאה

6. בשורה משמחת: לבעלי הרכבים החשמליים, מחרי הדלק יתייקרו ב- 39 אגורות.....
7. תודה למשאית זבל שהחליטה לתת יום חופש לשעון מעורר שלי.....
8. קונה לחם במאפיה. משלם באשראי. המוכר: רוצה שאפרוס לך?? אני: אל תגזים, אני לא עד כדי כך עני.....
9. מנכ"ל הרכבת בדרך החוצה... וזאת למה: כי הוא נסע עם הרכבת לעבודה ואיחר.....
10. אני אוכל סופגניה עם החבר אשכנזי, אשכנזי: ואוו זה חריף, כמה חריף יש בזה!. אני: מה יש לך זה ריבה.....

פרשת שבוע!

11. "כי פי המדבר אליכם" כותב רש"י שאני מהול וגם מדבר בלשון הקודש, מנין הרי המתורגמן גם דיבר בלשון הקודש? תשובה: כי פי המדבר אליכם ערבי אומר כי בי המדבר, לא יכול לומר פ'.....
- למה יעקב לא אמר ליוסף לפתוח ישיבה? בדרך צחות כי ראה שעדיין אוהז באותה סוגיה בעגלה ערופה.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

בשבוע הקרוב יוצא לאור

חוברת הבדיחות

'לא נפסיק את השמחה' חלק 4.

להזמנות: 0534-135-183

ירושלמים?

50 המזמינים הראשונים

המשלוח חינם.

בקרוב!

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

לא נבס"ק אתה השמחה

יו"ל ע"י מערכת "לא נבס"ק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

ווארט על הפרשה פנינים יקרים על פרשת ויחי

וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא וְגו' בָּךְ יְבָרְךָ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יְשׁוּבָה אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה וְגו'. (פמ"ז פ"כ)
פירש"י הבא לברך את בניו וגו' יאמר לבניו ישימך אלקים כאפרים וכמנשה וגו' עד כאן. וצריך להבין מה זכו אפרים ומנשה שיבורכו כך מה שלא שמענו על שום אחד מהשבטים? ונראה על פי מה שכתב המסילת ישירים שתכלית האדם בעולם הזה זה עמידה בנסיונות וככל שהאדם עומד בנסיונות קשים כך הוא עולה ועולה. וכמו אברהם אבינו ע"ה שהקב"ה ניסה אותו בעשרה נסיונות עד שזכה להיות אברהם אבינו.
וכמו שכתוב נתת ליראיך נס להתנוסס. נס לשון נסיון ולהתנוסס היינו להיות מורמים מכולם. ולפי זה מובן למה דוקא אפרים ומנשה זכו שכל אב יברך את בנו שיזכה להיות כאפרים וכמנשה שהרי הם גדלו במצרים ארץ הכי טמאה בעולם והם בני המלך של מצרים שיכולים להשיג כל אשר ירצו ועם כל זה זכו ונתגברו על יצרם וזכרו את יוצרם למרות הקשיים ומזה אנו נבין שבדור הזה מי שמתגבר על יצרו ראוי להתברך בכל הברכות שבעולם.

**הדבר תורה לעילוי נשמת:
יעקב בן כוכבה, משה בן יוכבד, אורה בת יוכבד ע"ה**

רב מפר!

**כל המשמח חתן וכלה
זוכה ב- 5 קולות,
וב- 5 שם אתה זוכה ב- 5 קולות.**
**יצא לאור חוברת הבדיחות
'משמח חתן וכלה'
ניתן לקנות את החוברת בירושלים
ברחוב דוד 9 שכונת הבוכרים**
במחיר מצחיק של 5 ש"ח
להזמנות: 0534-135-183
**אפשרות להקדשה אישית
לרגל השבת חתן.**

מילתא דבדיחותא

1) באחד הימים הפחות מוצלחים בשוק, סוחר קרא לאיש שחלף על פני הדוכן שלו וניסה לשכנע אותו לקנות מהתפוחים שלו. האיש סירב והסביר: "תשמע, התפוחים שלך נראים טוב, אבל אין עלי כסף" הסוחר: "אין בעיה, תיקח עכשיו ותשלם מאוחר יותר" שוב האיש סירב והפעם הסביר: "אני לא יכול, אני צם" הסוחר: "מה? למה? היום לא יום צום" האיש: "אני צם את צום תשעה באב..." הסוחר: "מה? אבל תשעה באב כבר היה לפני חצי שנה" האיש: "כן, אבל באותו יום לא הרגשתי הכי טוב ולא צמתי, אז עכשיו אני משלים את הצום הזה... אבל יודע מה? אני אקח את התפוחים ואוכל אותם כבר בצאת הצום" הסוחר: "עזוב, אם לקח לך חצי שנה לשלם חוב לקודשה בריך הוא, רק הוא יודע מתי אתה תשלם לי על התפוחים....."

2) אחד חלם שאביו הביא לו 100 שקל בבוקר סיפר לאביו אמר לו בגלל שאני אוהב אותך אני לא מבקש את זה ממך בחזרה.....

מילתא דבדיהותא

(3) התווכחתי עם אשתי עד שהיא אמרה לי קח את הדברים שלך ולך.....

(4) במרכז המסחרי שלנו פתחו סופרמרקט חדש ומודרני. הקונים נהנים שם מחוויית קניה אמיתית! למשל במחלקת הפירות והירקות יש ממטרה אוטומטית שמרססת עליהם מים כמו בחממה, על מנת לרענן אותם ולשמור עליהם טריים.

במחלקת החלב, נשמעים קולות של פרות ויש ריח של חציר טרי.
במחלקת הבשר, יש ריח ניחוח של בשר שזה עתה ניצלה במנגל.
במחלקת הביצים, נשמע קרקור של תרנגולות וריח של לול אותנטי.
במחלקת הלחמים, מריחים שדות תבואה וניחוחות מאפייה.
במחלקת האורז, יש ריח אותנטי של שדות אורז.
אבל נייר טואלט... אני לא קונה שם יותר!!!.....

(5) אשה כיבסה בגדים. לפתע מצאה את תמונתה, בחליפת בעלה. היא נפעמה. אחרי 12 שנה-עדיין תמונתי הכיס חליפתו. הבעל שב לביתו וראה שולחן ערוך בסעודת מלכים. תמה האיש: לא חודש ולא שבת! על פי רוב, הוא הכין כריך בנוסח איקאה. אשתו הסבירה שהיא מרוגשת מכך שתמונתה, עדיין טמונה בכיס חליפתו. הסביר לה בעלה: תמונתך מאד מועילה לי. בכל צרה המתרגשת עלי, אני שולף את תמונתך ואומר לעצמי: יש לי צרות גדולות מזה.....

(6) מרצה דבר על חשיבות ניצול הזמן: אני מתעורר בארבע בבוקר ואז אני מספיק לישון שמונה שעות....

(7) אברך מבני ברק טס לארה"ב. הוא היה מאוד עייף כבר יומיים שלא ישן. והוא תכנן לישון במטוס כל הדרך, ובכדי שלא יפריעו לו, עשה כזה דבר לקח בריסטול גדול. וכתב עליו את כל הפרטים על עצמו. שמי משה שרייבר. אני גר ברחוב יגאל. אני חסיד ויז'ניץ. אני נוסע לשבוע. נוסע לחתונה של בן דוד. החתונה תהיה בבורו פארק. ביום רביעי בשעה תשע. בדרך חזור אין לי מקום לקחת שום דבר. יש לי שישה ילדים. ואני בן שלושים וחמש. שם את הבריסטול על הגב. והוריד את הראש וישן לאחד שעה דופק לו מישהו על הגב ואומר לו. אני קראתי את כל הפרטים עליך רק דבר אחד תגיד לי כתבת שאתה חסיד ויז'ניץ רציתי לשאול איזה ויז'ניץ?.....

לא נשארו הרבה חוברות!

עדיין נשאר מחוברת הבדיחות לא נפסיק את השמחה חלק 3 ב- 10 ש
ניתן לקנות את החוברת בירושלים רחוב דוד 9 שכונת הבוכרים.

עוד פרטים 0534-135-183

וגם חלק 4 ב-ק-ר-ו-ב.

מילתא דבדיהותא

8) איש אחד רצה לשחק שחמט אבל לא מצא עם מי. האשכנזים אמרו שצריך להוריד את השחורים. הספרדים אמרו שזה לא הוגן שהלבנים תמיד מתחילים. בני הישיבות אמרו שצריך להוריד את כל החיילים. החבדניקים אמרו שא"א להרוג את המלך. החסידים שמו 3 מלכים על כל מלך שנפל. הברסלבים לעולם לא סיימו את המשחק כי אין יאוש בעולם כלל.....

9) פרסי בא לחבר שלו המרוקאי ומספר לו, אשתי כל יום מבלבלת לי את הראש שהיא רוצה כסף, בהתחלה היא ביקשה 100 שקל אחרי זה היא כבר ביקשה 200, וככה זה ממשיך כמה חודשים והיא כבר מבקשת 1000 שקל עכשיו, אומר לו המרוקאי: ומה היא עושה עם כל הכסף, אז הפרסי עונה לו: לא יודע, אף פעם לא נתתי לה כשהיא ביקשה.....

כדי להיות בטוח שתקראו את העלון הבא?

פשוט וקל להצרף לרשימת התפוצה במייל ולקבל את העלון כבר ביום שני!

a05832349@gmail.com

חלוקת העלונים המרכזית במרכז ירושלים.

חלוקת העלונים שהיתה במתקן העלונים ברחוב אדוניהו הכהן
מאחורי בית הכנסת מוסאיוף (ליד הגניזה)

עברה לחדר ג' בתוך בית הכנסת מוסאיוף שברחוב יואל 25.

כל יום שישי החל מהשעה: 12:05 בצהריים.

ועד השעה: 13:15 בדיוק.

בין העלונים המובחרים שיש בחלוקה:

אור החיים, אור חזקיה, אוצרות הפרשה, איש לרעהו, בית זכריה, בית נאמן, השגחה פרטית, השיעור השבועי, זרע שמשון, חוט של חסד, חסדי שמואל, יביע אומר, כל מאמינים, לא נפסיק את השמחה, מחנה אפרים, מנוחת אהבה לב אחד, מסילות אל הנפש, מעדני אשר, נר לשלוחן שבת, עונג שבת, עלה לתרופה, עלים לתרופה, פניני בית הלוי, פניני עין חמד, שמעו ותחי נפשכם, תהילה לדוד, תפארת יגון. ועוד.

שימו לב: חלוקת העלונים ללא עלות.

בברכת שבת שלום המארגנים.

מילתא דבדיחותא

10) ספרדי התפלל בויז'ניץ בבוקר בקולי קולות וצעק: 'ביצה, לעומתם משבחים ואומרים...! שאלו אותו מה זה, אז ענה שאתמול שמע שהנוסח של ויז'ניץ הוא לומר 'איי, לעומתם משבחים ואומרים...! הוא בירר איך אומרים 'איי' באידיש.....

11) חילוני שואל לחרדי: למה קוראים לילדים שלכם שמות של סינים, שואל החרדי, מה? איך בדיוק הגעת לזה? השיב החילוני: ישבתי היום בפארק עם חרדים והם קראו לילדים שלהם קים דו קים דו, קים שוין.....

12) כשרק הוצאת רישיון ובכל פעם שמדברים בחדשות על פגע וברח אתה מתפללת שזו לא אתה.....

**חוברת הבדיחות 'לא נפסיק את השמחה חלק 4'
32 עמודים, 263 בדיחות ב- 10 ש.**

בקרוב!!!

ואלה יעמדו על הברכה!

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת!

הבטחתי לפרסם

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי זיע"א

אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה, בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעתי.

הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים

**מקום זה יכול
להיות שלך
ב- 10 ש בלבד!**

פרסם ותתפרסם.
פרסום בעלון החל מ- 10 ש
העלון מופץ ב- 8,000 עותקים
+ 5,000 בדיגיטלי.
0534-135-183

גמ"ח הקלדות
דבריתורה | מסמכים
0534-135-183
הנחות לכמות

הטשולנ'ט הביתי

בכל ליל שישי מתקיימת מכירה של
הטשולנ'ט הביתי בר"ח שלמה מוסאיוף
בי-ם מהשעה: 20:00 בערב
מנת טשולנ'ט 28 ש.
0548-437-050

לארגון: "ושננתם לבניך"

דרושים: גמרות עם ביאור.
בעיקר ושננתם כריכה רכה - כדי שהסט יושלם
נשמח מאוד לקבלם במספר: **058-3249966**

מהפעילות לא נחיס לראש

אבות ובנים תהלים

מלל ליל שישי אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש

מלל שישי

עלון באלפי עותקים

סדר לימוד שבת

שיעורי רבנים

שיעור

עין יעקב

ישיבת בין הזמנים

שיעור

בעלי בתים

פעילויות לילדים

לעילוי נשמת יגאל בן מלכה ז"ל המייסד לכל דבר שבקדושה

אבא בוקר טוב, אכלתי כדור שוקולד ועשיתי אפצ'י, בוא לצבוע את הקיר

חותך מלפפון רגיל - נחמד חותך מלפפון באלכסון - איימאאאא איה טעיססססססס

מה צבע העיניים שלך? - כחול ים. ושלך? - חום שולחן

עם המחירים של החשמל היום כנראה שנגטרך להדליק נרות גם אחרי חנוכה

כשאתה מלווה לחבר כסף ולא יודע איך להזכיר לו: - נו ה 100 שקל עזרו לך?

כשבבודה הקודמת שלך היית נהג מונית

לא מבין למה זה הגיוני שבאמצע החורף יהיו ימים ממש חמים, אבל זה לא הגיוני שבאמצע הקיץ ירד שלג.

איך עוד לא המציאו חטיף כזה

חייב לעשות מסיבת חנוכה!?

לכל ידידינו היקרים, הקוראים, המסייעים, ילדי אבות ובנים והתהלים ובכל התפוצות (העלון מגיע גם לחו"ל),

לאחר עמל גדול בחודשים האחרונים להקמת בית הכנסת "רמת עזרא" רמה ד' בית שמש בנשיאותו של הרה"ג אליהו בוחבוט שליט"א,

התפננו לארגן אירוע סיכום לילדים, על עשרות שעות לימוד שלהם הן במסגרות הלימוד והן במסגרת אבות ובנים מתמידים ותהלים. אם הייתם יודעים כמה הם חיכו לזה, כמה שאלו "מתי יהא הארוע, מתי הגרלה על הכרטיסים?"

כמעט וביטלנו את מסיבת חנוכה, מחוסר זמן, למה? הקורונה קפצה לביקור, ולכן ברגע האחרון מצאנו אולם, תלינו מודעות, אפשר לקרוא לזה אירוע של הדקה ה-90. גם הסניף בביתר עם הרב דניאל אליהו אשר למרות הגשם הכבד חלקם הגיעו.

ואתם שותפים יקרים, לא רק זכיתם לתגמל את הילדים על שעות הלימוד שהם למדו אלא גם על הכוח שלהם ללמוד ולהשקיע להבא בלימוד.

תהא משכורתכם שלמה מעם ה' ותזכו לכל מילי דמיטב

בידידות ניר גלפול

לע"נ הילד הנעים אליהו שור בן חנה ז"ל שהיה מקוראי העלון ומשתתף בפעילויות

כל הבשמים בעולם יורדים תוך כמה שעות, אבל קלמנטינה..

לא הכל התייקר, עגלה בסופר עולה עדיין 5

המורה אמר לא להביא דברים יקרי ערך לבית ספר אז אמרתי לו שאני לא בא..

תן לבן אדם דג ותאכיל אותו ליום שלם תלמד אדם לדוג והוא ילך להוציא הון ותעפות על ציוד לדיג שהוא ישתמש בו רק פעמיים בשנה בממוצע.

מלשה שהיה

"איזה יום נהדר", קרא הצרצר בבוקרו של יום בהיר, "היום אוכל לצאת החוצה, לטייל, להתבטל בשמש ולנגן מנגינות בכינור". "יום איום ונורא הוא זה"

קראה תולעת הגשם, "יבש כל כך בחוץ, לו רק היה יורד קצת גשם, איאלץ להישאר מתחת לאדמה, יום פשוט איום". "את טועה", אמר הצרצר, "זהו יום נהדר", "אתה טועה", אמרה התולעת "יום איום ונורא". ברגע זה ממש עברה שם הנמלה, "הבה ונשאל אותה" קראו שניהם. "נמלה איזה יום את מעדיפה יום גשם או יום שמש?"

האם היום יום נהדר או איום ונורא? שאלו הצרצר והתולעת. הנמלה תוך כדי עבודה מלמלה: "היום הספקתי כבר לאסוף גרגרים רבים, לשפץ לי את מחילתי, לטפל בילדי, ולהכין לי את ארוחתי לכן היום הוא נהדר ואין זה חשוב אם יום גשם הוא או יום שמש". הביטו התולעת והצרצר זה בזו, נפרדו וחזרו לבתיהם.

אנחנו בכוחנו להחליט, איך יראה היום שלנו,

אז נחליט כי היום אנו נהיה הכי שמחים ולא נתן לכל מיני מפריעים להשפיע עלנו...

לתרומות: נדרים פלוס "מאירים זורעים הצלחה"

קוד 1000538 או בפלא: 052-7656075

אחזקת ילד רק 60 ש"ח לחודש

משפחת מאירים

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

אחי יוסף כְּאֶשֶׁר בָּאִים אַחֵי יוֹסֵף אֶל יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וּמִסְפָּרִים לוֹ: "עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם", מִסְפָּרְתָּ הַתּוֹרָה שָׁם (בְּרֵאשִׁית מוה, כו): "וַיִּפְגַּע לְבֹו כִּי לֹא הָאֵמִין לָהֶם". יֵשׁ לְהַבִּין, וְכִי יַעֲקֹב אֲבִינוּ חֲשָׁד בְּבָנָיו שֶׁהֵם מִסְפָּרִים לוֹ דָּבָר שְׂאִינוּ נֹכְחִין?

בְּרֵם הַמְשֻׁמָּעוֹת שֶׁל "יוֹסֵף חַי" אֶצֶל יַעֲקֹב אֲבִינוּ, אֵינָה חַיִּים גְּשָׁמִיִּים, כִּי אִם חַיִּים רוּחָנִיִּים. כְּאֶשֶׁר בְּנֵי יַעֲקֹב מִסְפָּרִים לְאֲבִיהֶם שְׂיֹסֵף מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם, מִיָּד מִתְעוֹרָר בּוֹ הַחֲשָׁשׁ, שְׂמָא יֵרָד מִמְדַּרְגָּתוֹ הַרוּחָנִית, אִם כֵּן מִבְּחִינַת יַעֲקֹב אֲבִינוּ יוֹסֵף אִינוּ "חַי". רַק כְּאֶשֶׁר מְשַׁכְּנֵימֵם הָאֲחִים אוֹתוֹ כִּי יוֹסֵף נוֹתֵר בְּצַדִּיקוֹתוֹ וּבְקִדְשׁוֹ, אוֹ אֶז - "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם".

יַעֲקֹב אֲבִינוּ אוֹמֵר בְּפָגִישׁוֹתָיו עִם יוֹסֵף: "אֲמוּנָתָה הַפְּעַם אַחֲרֵי רְאוּתִי אֶת פְּנֵיךָ כִּי עוֹדְךָ חַי" (שָׁם מו, ל). הוּא מוֹכֵן לְמוֹת, לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּח לְרְאוּת כִּי יוֹסֵף אֵכָן נִשְׁאָר קְדוֹשׁ וְטָהוֹר. כִּי זוֹ הַמַּעֲלָה הַגְּדוּלָה שֶׁל הָאָדָם מוּל בּוֹרְא עוֹלָם, לְהִשָּׁאֵר חַי בְּתוֹךְ הַטְּמָאָה. "וְאִתָּם הַדְּבָקִים בְּה' אֶלְקֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם" (דְּבָרִים ד, ט).

לְכֹן בְּפָרִשְׁת שְׁמוֹת חוֹזְרֵת הַתּוֹרָה וּמְדַגֵּיֶשָׁה כִּי "כָּל נֶפֶשׁ יִצְאִי יָרֵךְ יַעֲקֹב שְׁבָעִים נֶפֶשׁ" - כָּלֵם הָיָה שְׂוִים בְּמַעֲלָתָם, כָּל בְּנֵי יַעֲקֹב, וְאַף יוֹסֵף וּבָנָיו הָיוּ עִמָּהֶם בְּאוֹתָהּ דְרָגָה, אִף כִּי "יוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרַיִם". הַגֵּם שֶׁלְכֹאֲוֹרָה הָיָה מְקוּם לְחֻשָׁב כִּי יֵשׁ שְׂנֵי בְיָנֵיהֶם, שְׁתֵּי הָאֲחִים שֶׁהוּא כָּל הַשְּׂנִיִּים הַלְלוּ בְּמַחְצַת יַעֲקֹב אֲבִינוּ, וְקָבְלוּ מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה שֶׁלְמַד בְּבֵית שָׁם וְעָבַר, וְאֵלּוּ יוֹסֵף הָיָה בְּכָל אוֹתוֹן שְׂנִיִּים בְּמְקוֹם הַטְּמָאָה, בְּמִצְרַיִם, וְאוּלַי נִדְבַק בּוֹ מִשְׁוֵה מִטְּמָאת מִצְרַיִם - עַל זֶה מִסְפָּרְתָּ הַתּוֹרָה כִּי "כָּל נֶפֶשׁ", כָּל צֶאֱצָאֵי יַעֲקֹב אֲבִינוּ, שְׂוִים בְּמַעֲלָתָם וּבְקִדְשָׁתָם.

לְלַמְדָנוּ, כִּי אָדָם הַדְּבֵק בְּקִדְשָׁה וְעוֹמֵד בְּנִסְיוֹן - זוֹכֵה לְהַדְבֵּק בְּשִׁכְנֵיהָ, וּמַעֲלָתוֹ גְּבוּהָה עַד מְאֹד. וְגַם אִם אוּלַי חָסַר הָיָה לְיוֹסֵף הַצַּדִּיק מִהִלְמָד שֶׁלְמַד עִם אֲבִיו, מִכָּל מְקוֹם עֶצֶם זֶה שֶׁעֹמֵד בְּנִסְיוֹנוֹת הַקְּשִׁיִּים, וְשֹׁמֵר עַל קִדְשׁוֹ וְטָהֳרָתוֹ, הָיָה בְּכָךְ כְּדֵי לְהַשְׁוֹת אוֹתוֹ בְּמַעֲלָתוֹ לְאַחֵיו, שֶׁבְטִי יֵה.

שבת שלום ולמבורק!

האמת, אין לי מושג מה פפריקה עושה. אני סתם שמה את זה על כל דבר

אני אינן קפה עם סרגל
לפני שאשטוף כפית
מלוכלכת במשרד

מה נסגר עם המתגים בחדרי מדרגות.
למה צריך את הלחץ הזה שבאים
להדליק את האור ואולי בכלל
מצלצלים בפעמון של השכנים??

אנשים שמנערים את קרטון
החלב לפני שהם מוזגים
לנס ואז אומרים לך "קבל",
כמו בבתי קפה", כבר פנו
אליכם מתנובה.

הידעת!!!
עצימת עיניים
בשכיבה על הספה
גורמת לאשתך
לקרוא לך בשמך.
נבדק מדעית

יש מצב שמישהו
בעיריית ירושלים
חלם בלילה
שיש אוצר
באחד מכבישים
בירושלים, ומאז
אנחנו סובלים!?

כשאתה עייף ומתחיל
לדמיין דברים מוזרים

- שלושה משפטים שקשה להידי:
1. משמשן מישש ששה משמשים בשמש.
  2. טשה שמה שום בסושי.
  3. חמותי עוברת לגור אצלנו.

בן אדם שומע בתחזית שירד גשם היום ואז הוא תקוע כל היום עם מעיל ביד.

יצאתי לארוחת צהריים,
אם לא חזרתי עד לשעה 17:00
אז הנשכתי גם לארוחת ערב.

קמת בבוקר ולא
קיבלת משכורת, כל
השאר זה מינוס.

התפסיד בין
אולט - אצולה
בה יק
ה - א
le (האנליס)

מוכר: אפשר לעזור?
גבר: אני מחפש מתנה
לאשתי,
מוכר: יש לנו כאן את
המילה האחרונה.
גבר: לא תודה, את זה
יש לה כבר!

הייתי עכשיו בקונצרט של
מוזיקה קלאסית.
זה הרגיש כמו להמתין על
הקו במשך שעה וחצי.

מסיבת חנוכה תשפ"ג המרכזית של אבות ובנים

בהשתתפות **אילן האושים** רפי חן - במופע קסמים וטלפטיה

מאירים ובורזים הצלחה
רמת עזרא בית כנסת ובית מדרש

תודות לרב הגאון ראש כולל לדיניות
ומורה צדק ברמת בית שמש
הרה"ג אליהו בוחבוט שליט"א
ולכל המסייעים לארוע
בכללם ר' יאיר אפרים ר' דניאל עזרא
והילדים היקרים שעזרו לסדר

חלוקת הפרסים בסיוע
הרב ישראל עזרי רמתי
חבר מועצת העיר

ניתן להשיג את העלון: בימי רביעי-חמישי בישיבת "אור החיים" רחוב עזרא 1 ירושלים. ביה"כ "שמואל הנביא" רחוב שמואל הנביא 55 (מול דושינסקי). ביה"כ "רמת עזרא" רב חנון 1 בית שמש בעלות 1 ש"ח